

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Arvid Bonath
1740
1740

ARENT BERNTSEN

Danmarckis oc Norgis
Fructbar Herlighed

Reprografisk genudgivet og forlagt af
SELSKABET FOR UDGIVELSE AF KILDER
TIL DANSK HISTORIE
København 1971

Genudgivet med støtte af
STATENS HUMANISTISKE FORSKNINGSRÅD

ISBN 87 7500 700 2
Andelsbogtrykkeriet i Odense
1971

Alting Gud skabt oc holder val lige
Dag som Poeter om mig sigte;

Gisuer jeg korn oc Jordens gr
til Bondens Landgild, ophold oc f

Danmarks oc Jorgis

Fructbar Seerlighed

med des
Syendoms oc Landgilds TAXTER

Saa oc om
Jordegotzis Friob. Sall Vodsind oc Ma
ge Skifters: Samt Skarcke. Rechnings Forhold

Saa vel som
Maalls oc Bæets Underkeed
vdi it hvert Land, Syssel oc Lehn sammensfety:

Højsføyed Nidvisnings TAXTER efter
hvulcke store oc smaa Vadsfrøbringer
ordenlig hand rettis

Alt forskrefue med sine vdsforlige Vdregrninger oc behøfve
ge Wiadskaber vdi des tilfældige Omstande forklarad.

Sammenkrefvit oc vdsregnit

Af
Krenne Verntsen
Vergenn.

Færed oc Queg Olden oc Skoff
gifu vi Bondit til Landgilds behof.

Torfk oc Aall, Rynder oc S
Gifv jeg dig til din Landg

Wd af Guderns gifv wi giøre voris plicht. Oc Landgilden yde det affrig

Danmarks oc Norges Fructbar Herlighed/

Vdi Fire Boger forfatter:

Den Første Bog indeholder

Danmarks oc Norges Fructbarhed / Deeling/
Kiøbstæder / Indbyggeris Qualiteter, oc fornemste Om-
stande. Med hofsnyede Delineationer, &c.

Den Anden Bog forklarer

Jordegodtis Eyendom / Herlighed / Deeling / Ind-
komst / Accidentier, &c. Hvorledis: oc aff hvad: ud-
gisvis / beregnis / ^{hofsnyed} 2c.

Sædelands, Engbonds, Oldenskouss, Landgilds, oc Arbeids P:
TAXTER oc Bdrenginger.

Den Tredie Bog handler om

Jordegodtis Kiøb oc Sal / Gødskind: oc Mage:
Skifters, sambt Marckereebnings Forhold / med nogle der
aff reigsende processers oc Pantfætnings Omstande / 2c.

Den Fierde Bog fremstiller

Maal oc Væctis Vnder skeed / i hvert Land / Syffel
oc Lehn / i Danmark / Norge / Holsten / Island / Færøe / 2c.

^{hofsnyed}

Vdspffnings TAXTER, til Egne Bord / Hof-Tjenere / Krigs-
oc Skibs Sold / Arbendere / Hospitaler / 2c.

Alle (især unge Hoff-Tjenere) som i Kiøb / Skifter / 2c Jordegods hafve at beregne /
Til Viste oc Tieniste sammenstrevet

Aff Arent Berntsen Bergen / Byskr. udi Kiøbenhavn.

Med Hans Kongel. Majest. Allernaadigste Privilegio.

Prentet i Kiøbenhavn aff Peder Hake / Universitets Bogtr.

Anno M. DC. LVI.

Paa Jørgen Holsts Bogf. Bekostning.

Den Stormectigste / Høybaarne

Første oc Herre /

Her **F**ridrich den **S**redie /

Med Guds Naade / Danmarckis / Nor-
gis Wendis oc Gottis Konning / Hertug udi Slesvig /
Holsten / Stormarn oc Dytmerken / Grefsoe i Olden-
borg oc Delmenhorst /

Min allernaadigste Konning oc Herre.

Sambt

De Høy-oc Veladde Velb. oc Strengte Herrer / Danmarckis
Høyvise Raad / oc Kongl. Mayt: høybetroede
Rand oc Ministri,

Her Jochim Gerstorff til Tundbyeholm / Ridder /
Danmarckis Rigis Hofmester oc Raad / sambt Kongl.
Mayt. Befalings-Rand offver Borringsholm.

Her Christian Tomesen til Stougaard / Ridder / K.
M. Cancellor / Danmarckis Rigis Raad / oc Kongl. Mayt.
Befalings-Rand ofver S. Knuds oc Munkelsi Clostere.

Her Anders Bilde til Damsboe / Ridder / Danmarckis
Rigis Marck oc Raad / sambt Kongl. Mayt. Befalings-
Rand paa Standerborg Slot.

Her Offve Gedde til Tommerup / Ridder / Danmarckis
Rigis Admirat oc Raad / sambt Kongl. Mayt. Befalings-
Rand paa Helsingborg Slot.

Her Christoffer Brne til Nafsmarck / Ridder / Dan-
marckis Rigis Cancellor oc Raad / sambt Kongl. Mayt.
Befalings-Rand paa Draxholm Slot.

DEDICATIO.

Jørgen Seefeldt til Næst/ Danmarckis Rigs Raad
oc Kongl. Mayt. Befalings-Mand osver Ringsted Clo-
sters Lehn/ oc Landsdommer udi Seland.

Her Gregers Krabbe til Tostelund/ Ridder/ Stat-
holder udi Norge/ oc Kongl. Mayt. Befalings-Mand
paa Aggershuus.

Her Jffver Vind til Nordholm/ Ridder/ Danmarckis
Rigs Raad/ oc Kongl. Mayt. Befalings-Mand paa
Dalum Kloster.

Her Niels Trolle til Trolholm/ Ridder/ Danmarckis
Rigs Raad/ oc Kongl. Mayt. Befalings-Mand paa
Næstild Gaard.

Otthe Krag til Boldberg Gaard/ Danmarckis Rigs
Raad/ oc Kongl. M. Befalings-Mand paa Østuf-
ling Kloster.

Her Axel Brup til Belteberg/ Ridder/ Danmarckis
Rigs Raad/ oc K. M. Befalings-Mand osver Møen.

Jens Bielcke til Østerraad/ Norgis Rigs Cancellar/
oc Kongl. Mayt. Befalings-Mand osver Nunne
Kloster oc Dnsøe Lehn.

Hendrich Gyldestiern til Swanholm.

Her Jffver Krabbe til Jordbiørg/ Ridder/ Kongl.
Mayt Befalings-Mand paa Bahuus Slot.

Axel Zuel til Wolstrup.

Her Christian Frijs til Lyngbøye Gaard/ Ridder/ K.
M. Velbestalter Oberst Felt-Lygmester/ oc Befalings-
Mand paa Mariager Kloster.

Jørgen Frijs til Lindholm/ Kongl. Mayt. Befalings-
Mand paa Wardøshuus.

DEDICATIO.

Offve Juel til Lundbeck / Kongl Mayt. Velbetroede
Resident udi Sverrig.

Hans Frijs til Klausholm.

oc

Tønne Juel til Sægaard.

Sambtlige mine Hønyrede Herrer oc meget
Gunsfige Patroner.

Onffis

Velsignelse / Naade / Fred / ønskelig
Velstand oc Salighed aff G: D.

 Formættigste Hønybaarne Første / Aller-
naadigste Konning oc Herre ; Sambt I Høny oc
Beladde Herrer / Danmarckis Hønyssæ Raad/ oc R: Witt:
Høny oc Velbetroede Raad oc Ministrej. Effer som ald
Menniskelig Jdræt / Væsen eller Stand / i Gemeen under-
steedis i de trende Hofvetparter / nemlige: Nare- Lære- oc Nare
Staterne / udi hvilke / naar den almættige G: D: Riger oc Lande velfor-
sumer / er det for en ofvervættis stor Lycksalighed / billig at starte.

Naar nu Danmarckis oc Norgis Indbyggere efferfinde oc ofverveyer
Først hvortledis dei Almindelighed eller i Nare Staten (som sumis at være
Grunden aff hvilke de andre eyvøysse oc forplantis) aff G: D: forsørgede ere /
da findis / at hans guddommelige Godhed / vore Fædre oc Os / hafver bestt-
cket oc gifvet til Eyendomb Brug oc Besiddelse / Herlige Fruetbare Lande /
nemlige disse vore tiere Fæderne Riger / Danmarck oc Norge / saa der-
fore vi hafve Aarsag med største Tacknemmelig Berømmelse at udbryde / med
den Kongl: Prophet David aff hans 65. Psalme :

Du besøger Landet / oc givr det ønskeligt / du givr det meget
rijgt / G: D: s Becks hafve Vandets Jylde.

Du lader det Korn lyckis vel / thi saaledis bygger du Landet.

D E D I C A T I O.

Du vander det Frueter / med Fuctighed jefner du det Pløgnings Jurer / oc blødgjør den med Regn / oc velsigner det Grøbe.

Du kroner Aaret med dit Gode / oc dine Fodspor dryppe med Fedme.

Græsgangene i Dreen drypper ofjaa / oc Høene staa lystige xrint omkring.

Marken klæder sig med Faar / oc Dalene stule sig med Korn / saa mand med høyt Liud skulle frydis oc siunge.

At vi i disse Lande / icke hafve mindre Aarsag til/end det / med Melet oc Honning sydende Canaans Indbyggere / saaledis atkiende oc berømme Guds store Godhed imod Os / kunde vi lære oc opvecks til / naar vi med Sindsens Dymme ansee / bemelte vore tiere Fæderne Landis Fructbare Herlighed / oc mangfoldige gode Conditioner, hvor med de saa rundelig ere begaffvede / saanepelig paa nogen Post / som til Wennisteig nodtørffrig Soede / oc goed gammel tarffvelig Klæde oc Underhold behofvis / lidts Mangel.

Thi hvis Først hensæes til PENDINGS Middel (uden hvilke i disse vore Tider / besverlig fand forfornemis da fornemmis /) at foruden hvis store PENDINGE Aarlig indbringis / aff Landenis offrige Soede Bahre / aff Korn / Dren / Siste / Sommer / Smør / Talig &c. Hafver end GUD i sær / underlig forsuened disse Riger / oc i vore Tider aabenbarec / saadanne rige / dyrebare Herdher / Metaller oc mineraliste Materier, at der aff udarbejdis store Partier aff det puriste Sølf / Raaber / Jern / Dlye / Alun / Svogel oc andet ; Hvor aff aarlig til vore bringis en anseelig Qvantitet aff PENDINGE / hvilke dersom de allene til tarffvelig Nodtørst anlagec oc sparet bleff / hvis imod retsindig Oftrigheds velmeente Anordninger / til ofverdaadig Pract / udi Klæder / Tractament oc u-fornødne Keisers u-myrrige Expenfer, med anden Ofverstedighed / onvendis / var u-feilbar at formode / at disse Rigers gode Indbyggere stulde tilvorffe udi u-lige større Middel / at med Willighed aff bemeldte 65 Psalme stulde kunde siungis : HERREN besøger Landet / oc gjør det yndstelige oc meget rige / &c.

DEDICATIO.

Vende vi os til de egentlige *Lefnets Vidle* / nemlig *Korn* / *Øveg* / *Dyr* / *Fugle* / *Fiske* / *ic.* med andre der aff herherende *Victualie* *Poster* ; Da belagende *Korn-Sæden* / befinde vi da icke disse *Riger* / synderlig *Danmark* / at bestaae aff saadanne *Lande* / som fast er at ansee / som en fructbar *Ager* / hvilcken alle slags *Korn-Sæd* frembar / saa rundelig / at foruden hvits der aff til *Landsens* *Indbyggerts* *Dphold* behofvis / andre fremmede *Nationer* kunde undsaeris / med mange *Stibs-Ladinger* / *Øyg* / *Malt* / *Hvede* / *Erter* / *Bryn* / *Haffre* / *ic.* Hvilcken *Jordens* *Grøde* / naar den i sin *Fremveert* paa *Markene* bestuis / sand ic *Christed* *Hierre* en ander / end der aff til frydlig *Bevegelse* opveckis / escerform der om / aff bemeldre *Psalme* / med god *Soye* / *Artilig* oc i *Almindelighed* *land* figis : *Dalene* (eller *Landene* staa *tycke* / oc ligesom) *skiuilis* med *Korn* / saa *mand* med *høh* *Liud* *mue* *frydis* oc *Loff* *siunge* .

Naar dernæst i *far* / hensees til *Arenis* *Grødis* *Understeed* / da kunde vi jo rettelig / om nest forledne *ivende* / oc *narværende* *Aar* (da *GD* *Landene* saa *velsignet* *hafver* / at *1.* *Tonde* *Rug* eller *Øyg* / ofte for *4.* *Mark* er *blefven* *tiøbr*) med *Sandhed* bekiende .

GD *kroner* *Aaret* / med *sit* *Gode* / oc *hans* *Fieds* / *Erjn* / *dryppe* aff *Fedme* .

Hand *lader* *Kornet* *lyckis* *vel* / oc *saaledis* *bygger* *Landet* / *hand* *vander* *des* *Frueter* / oc *velsigner* *des* *Grøde* / *ic.*

For hvilcket / *hans* *store* *herlige* *Raffin* *være* *velsignet* oc *sphøyet* i *Evighed* .

Ville vi hensee til *Øvæg* oc *Fæned* / hvor findis da *Lande* / som der med saa rigtig er forsiunet / som disse vore *Sæderne* *Lande* ? Ere icke *Markene* oc *Græfningen* *ofversatte* med *Riser* / *Dren* / *Stude* / *Paar* / *ic.* Saa der aff *Landsens* *Almue* / en alleene til *nodterfug* *Jode* / oc aff *des* *Bid* / *Huder* oc *Stind* / til *tarfvelig* *Klæder* / nocksom kunde være forsiunede / meden end derforuden mange tusinde *Dren* aff *Danmark* / oc mange *Stibs-Ladinger* *Kied* / *Smør* / *Talg* / *Huder* oc *Stind* / aff *Norge* til *fremmede* *Artilig* *affhandis* oc *udfør* : Saa vi icke mindre end *Psalmisten* med *Stæl* kunde *siunge* :

DEDICATIO.

Græſſgangene udi Dræken dropper oc ſaa/oc Marcken ere fulde oc ligesom beklædde med Saar/te. Saa derofver oc ſaa alle Landhens Indbyggere billig mue frydis oc Loſt ſiunge.

Siſſvis acc paa Skouffvene / ſom i Danmark næſten gandske beſtaar aff Eg oc Bøg/ ſampt nøttig Bunderſtouff. Da hafvis der aff med Duden Svin/ Nødder oc Jdebrand/ for alle Landhens Indbyggere ſtor Fordeel / oc i ſær hafve Landhens Hofdinger oc Adel/ aff Jact oc Skotteri/ ſtor Lyſt oc Røtte/ eſtersom det meelt ofveralt i Landene giſſver meget Bilt aff ſtore oc ſmaa Diur/ Kæſſve Harer/ te. Derimod Norgis Indbyggere/ aff deſſen ſtore/ viſtøſtige Eg/ Jyr/ oc Gran-Skofsve hafve goed Næring oc en ſtor Handel med Lømmer-Drug / aff Maſter / Spirer / Vielker / Plancker / Indholte / Dæler/ Lætter oc ander Skibs- oc Huusrommer / ſaa Holland/ England/ Franckrige/ Spanien/ te. ey kunde undvære den Undſæring de Aartlig der fra ved mange ſtore Skibs Ladinger / mue hafve. Aff hvilcke Stouffve / ſom med lyſtige Bunderſtouffve oc Græſſning ere begroede/ Landene / oc deſſen Høyeſt Stæder/ ſaaledis gloris lyſtige/ yndelige oc anſelige / at der om icke u-billig aff fornemnde Pſalme kand ſigis: Døylene ſtaa lyſtige trins omkring/ te.

Diſſe Landis Fiſkerier anſeende / da befindis de ſaaledis aff Naturen med-ferſte Soer / Aarer / Eifſve oc Strømme at være Qualificerit, at ſaſt ofver alt hafvis ſaadanne Fiſtrige ferſke Vand/ hvor aff i ſær / Adelen hafve god Fordeel: Men i ſynderlighed kand alle Landhens Indbyggere/ hafve ſtor Hielp oc Undſæring aff Strandfiſkeriet. Fornemlig hafve der aff Norgis Indbyggere Langs Soekanterne/ oc i ſær udi Nordlandene oc Fjndmarcken/ ſtor Drug/ Fordeel oc ſaſt deris gandske Næring oc Ophold/ eſtersom de der aff ſaadan Wangd/ Fiſte oc til veybringte/ at der fra mange ſtore Skibs Ladinger tørre udføris / oc der med ſaſt gandske Europa beſpjiſis; Ja ere end oc de grumme Hvalfiſke aff de nederſte Grønlandiſke oc Spinbergiſke Afſgrunde/ diſſe Rigers Indbyggere undergiſne / ſampt oc der Haſt-Monſtrum Eenhjørningen/ maa oc til vore Landmænds Tiemiſt affbryde hans ſtolte/ ferſke oc dyrebar Horn/ ſaa at oc undertiden Hofved. Panden maa

medfølge

DEDICATIO.

medfølge/ saasom der om/ udi den gode Mand Velb. Axel Juels Konstr. Cammer it merckeligt/ oc meget rart Exempel/ med lyst oc Forundring er at see/ hvorledis dette Horn udvoxer aff det ene Nasebor/ langs Hoffverpanden ind i Haffvedet $2\frac{1}{2}$ Qvart. saa der aff u-fellbar land stuttis/ samme Bestier i bezelte Horn at haffve en stor Strøke.

Aff forstene. med meere/ sees/ mod disse Indbyggere/ Guds store Forsiun/ som saaledis haffver tilreed Vandene/ oc det vilde Haff/ at det ick mindre/ end Landet med Jordens Grode/ maa tiene Os/ oc aff des dybe Afgrund/ som aff en Bældkilde/ til os maae lade opvalde/ saadanne flere Guds Gaffver/ saa vi rettelig med den goede Israeltiske Koning maa siunge.

Guds Kilde hafver Vandets (ia Rigdoms oc Betsignelsis/ Fylde oc Dffersødighed/ for hvilket oc saa hans store Naffn være Erer.

Derforuden er/ til disse Rigers Bestand henhørende/ ick for det ringest at acce/ desen Situation, efftersom de/ i arstillige Lande fordeelte/ oc ligesom Skælfteene ere hentlagde/ mellem Dster-Soen/ oc det store Væster Haff/ oc ved de trende Hoffvit Strømme Dre sund/ Bælt oc Medelsar-Sund i arstillige Insuler fordeelte/ oc ellers de offrige Parter aff bete. Dster oc Væster-Soen oc forne. Strømme/ paastodis/ oc ved mangfoldige Storde/ revierer oc Hafne i Landene indboye/ saaledis/ at ick i gandske Norge hafvis nogen Riobstad/ som io haffver belehlig Hafne oc Seiglas? De i Danmark ick uden ved 7. eller 8. Landstæder/ aff hvilke dog ingen offver $\frac{1}{2}$ eller 1. heel Miel-Vegs fra Haffvet eller Fiordene ere liggende: At saaledis en fattis Lenlighed Søefarten oc Commerciën fra disse Riger at Stabilere oc forsætte/ en alleene paa de Dsterste-Stæder/ til hvilke hafvis ickun ligesom it Trjn giennem Dster Soen/ men fornemlig til Bristaliggende Nationer giennem Væster-Soen/ saa som oc i disse Tider der med paa Africa oc America er giort lyckelig Anfang/ den/ med meere vilsøftigere i Berck værende velmeent forehafvende/ Guds den allermæctigste self vilde Dirigere, lycksalig giøre oc lade tilvoxe/ disse Lande oc Indbyggere til Nærings oc Bestands Forbedring.

Henskes til hvad Paralelo eller Himlenis Influencer disse Riger ere under.

DEDICATIO.

underlagde/ da giffver Daglig Erfarenhed tilkiende/ vi med saadan tempererit Lufft at være begafvet/ aff hvilcken vi ey som de i Ethiopia, om Sommeren forsmectis aff Heede/ eller med Jß/ oc Grønlanderne/ ic. Om Vinteren plagis med u-taalig Kulde; Ja Lufften med Vejr oc Vind/ ligesom føyer sig efter vor Nødtørfft/ med facte oc maadelige Vinde/ oc des ofte Forandring/ hvor ved de Søefarende paa deris frem oc tilbage Rejser fordris oc ey heel lenge med Contrar Vinde opholdis/ mindre dem hafve at frygte/ for grueteige oc forderfvelige Arcaner oc Travader, som paa de African ste oc American ste Custer falde. For Hafveds Ofverstyrelse/ ere vi med maadelige høye oc faste For-Lande beskermede/ saa vi sikkerligen kunde hvile/ oc ey/ som i Water eller Rist-Landene/ undertiden svemmende opvoagne. Ja/ vi besidde it saadant fast Land/ oc under saadan Himmels Constiution. hvor neppelig i Mande Minde fornemmis nogen ringe u-stabelig Jordstælf/ saa vi (Guds æred) kunde være sicke/ fra saadanne strekkelige Jordstælf oc Jordbryftringer/ som underiden i de varme Lande/ heele Stæder oc Byer/ med Solck oc Dvæg/ i hast ynckeligen opsluger oc omkommer.

In Summa, vi/ efter Tidernis Understeed/ hafve oc nyde en saadan maadelig Temperament aff Kulde oc Varme/ at den ey alleene for Landens egne Fruiter er beqvem/ men oc fremmede Geveyster der ved her kunde plantes oc fremvoxe. Den oc for Menistene saaledis er lufftig oc disponerit, at der udi de gemeenlig/ uden sær Svagheder som i varmere Lande ere gangse/ ved god Sundhed opholdis/ oc i Almindelighed en god Alder erlange.

Aff alle forberørte klarlig fornemmis/ intet som til Nære-Staten/ oc Menistelig nødtørffig oc tarfvelig Ophold behofvis/ Os at mangle/ saa fordi vi billig om saadanne Guds store Godhed/ Os tacknemmeligen hafve at erindre.

Ei Lære Staten henseende/ befinde vi icke ringere Guds Forsium; Hafver hins Guddommelig Godhed icke ved sit Ords klarstimmende Ljus/ ladet Os udieede/ aff Heden-oc Rietterste Bildfarelser: Vdi Stæder for Fant/ Dromme oc Diet/ giffver Os sit reene saliggjørende Ord?

DEDICATIO.

For Eynesverme oc vrange Ledere / sendt troe reifindige Hyrder oc Lærere i sin Kircke? Saa for G V D med god Samvittighed kand fpo:gis:

Hvor er ic Folck / som i deris Samvittigheder finde dem saa forfickrede / at det rette reene saliggjørende G V Ds Ord / effter Striftiens eenfeldige rette Meening oc Forftand / saa purt oc klart læris som hos Os? Hvor findis faadanne vel funderede Theologi oc Reifindige det reene G V Ds Ord's Lærere / fem hos Os? Hvor holdis de i flig Tre oc Anfende / fambt forfiumis oc opholdis som hos Os? Hvor opdragis Ungdommen / oc i Bogtige Konfter erlange faadanne Fundamenter oc Perfection i Theologi / ste / faavelfom Philofophifte Scienger / faa at ofte unge Personer som neppe deris 18. eller 20. Aars Alder erlangt hafve / kun'e fremføre Prædicke / er / som med Lyft oc Forundring ere at høre / faa fem hos Os? Hvor findis nogen Nation hos hvilcken bemelcke fande Religion oc G V Ds Ord's Tienerer / aff reifindig Dftrighed / saa ifria hanthafvis oc beftærmis / fem hos Os? Saa fom der om ic lifvende Exempel hafvis / i feenst 24. Nov. publicerede Kongl. Mandat. Hvor findis fordi den samme Religion / nogenfteds aff vildfarende Seæter, mindre beblandet end hos Os?

Ia Summa vi kunde billigen med Mose udbryde oc tryggeligen fporre: Hvor er noget Folck / som H E R R E N holder fig saa nær til / som til Os?

For hvilcken u-begribelig store G V Ds Naade / hans høye hellige Nafn til Berømmelse / vi ftedfe vor funge med Palmiften : Pl. 117. 135.

Danmark oc Norge / lofve H E R R E N /

Loffver H E R R E N I Evangeliske Christne / I der elcke hans Tienerer / lofve H E R R E N : I der elcke den fande Tro / lofve H E R R E N : Lofvet være H E R R E N aff Zion / Haleluja.

Alt det fom hafver Ande / lofve H E R R E N .

Meden med hvad Fred / Sickerhed oc Fornøiighed / ftulle faadanne Aandelige oc Legemlige Lyffaligheder i Lære-oc Nære-Staterne kunde nydis? Derfom vi tillige i Nærie-Staten icke neckfom vaare forforgede:

DEDICATIO.

Saa en hver under retsindig Ofrigheds Bestærmelse kunde i Sikkerhed erholdis ved det / GUD hannemi sin Nære-Stand ved sit Ansicis Svæd / med velsignet.

Hvorledis stulle de Xerwise Spage oc Fromme / vare sigi Lære-
Staten retsindige Lærere / eller i Nære-Staten en hver Landsens Ind-
bygger / paa Liff/Xre / oc Guds vare trygga / om icke ved Varie-Staten /
Kættene / V-dadiste-oc Bolds-Mand blefve udryddede / straffede / eller fra
deris onde Forsæt affholdne? Monne icke ellers maatte ligge under / den
mindst formotte? Oc der imod / hver haaffve meest / der meest kun-
de gribe.

Om denne store Lycksalighed / vore tiare Faderne-Lænde / aff den
naadige GUD med begaffod / udi Varie-Staten / var meger om at
maade; Meden effter at den høye oc dyrebar Materie min ringe Person
oc Forstand for vst ofverretter / bør saadant / nogenledis effter Værdighed
at tractere om / Høylærde oc opluste Mand / vare hiemstillet.

Dette mue dog en hver Landsens Indbyggere stedse indbyrdis / oc i
ensfoldig Oprictighed betiende / oc dem der aff heromme:

At disse vore Faderne Riger fra u-tenckelige Aar / med saadanne
gode Christelig Ofrighed / indfødde Konninger oc Lands-Høffdinge / ha-
ve været / oc endnu (GUD ared) ere forsunede / at vi under deris Re-
giment / Værn oc Bestyttelse / ere bestærmede / fra fremmet Mægt oc Of-
righed / oc vi ofst / naar andre omlyggende oc angrenkende Naboer / ere med
Krig oc Ofvervold hynckeligen ofverfarne / berøfvede Liff oc Guds / forjage-
de fra Huus oc Hiem / re. Vi dog / ved vore gode Lands Høffdingers
Forfvar / oc Fred-Esttende Forarbejdelse / ved Lande-Fred erholdis / saa
en hver under sit Egen- oc Vin-Træ kunde lesve trygge / oc med Glæde oc
Tactsigelse nyde Landsens Fædme.

Vi kunde Os oc andre Nationer foredrage / udi vore Landis For-
sum aff Lov oc Ræt / hvor ved vi aff fremfarne oc izige regerende Ofrig-
hed / saaledis ere forsergede / at der ved de Fromme hanthæfvis / oc de X-
erwise raffis.

Vi

DEDICATIO.

Vi hafve Os at glæde ofver samme vore Lands-Lovs Klarhed Kort-
hed oc Genfoldighed/i det en hver Landens Indbyggere der ved self sine Sa-
ger/ fra nederst til højest Ræt/ med lidelig Omkost oc Besværing kand ud-
føre/ saa ey behøvis store Expenfer paa Jurister, Advocater eller
Procuratores at anvendis/ saa som hos andre Nationer ofte / paa en ringe
Sag/ stor Formusvæhensættis.

Vi hafve Os oc at troste der ved/ at samme vore Lands-Love er
saalige oc lidelige / saa ringe Forseelser maadelig Straff tilleggis: At
alle/ uden Persons Anseelse pleyis Lov oc Ræt. Ja Lands-Høffdingerne
self dem Loven undergiffve / &c. Saa vi icke hafve at frygte for de
Mæctigis Velde oc Mæct: Meden der imod meere ere forsiætrede / om
Handhafvelse mod Ofsværd / Ja om saadan saalig oc mild Regiering/
som ofte i høijst Ræt med Naade beblendis.

Det er disse Rigers Undersaatte ey heller ringe Tillid oc Fortro-
ning / at dem ved offentlige Anordninger ere forlofvede / deris Anliggen-
de oc Besværing / Hans Kongl. Maye. Underdan: as maa lade andrage/
oc ere forviffede / om naadig: Svar Hielp oc Bestærmelse/saa vix deris An-
føgnings Billighed /oc Fornødenhed/ det udfordrer.

Ved saadan yndelig mild Regiering, Undersaatterte ubi Underd.
skyldig/Plic oc Lydighed/meere forplicitis oc anlejis: Det imod oc deris Un-
derd. Troeskylbighed stedse hafver lader tiende/at voris Naadigste Køniger/
altjd saaledis om deris Affectioner hafver værit-oc er forsiæred/ at de alle-
veyne uden all Comitæ, sicke uden Fare/ kunde reigse oc dem ophelde/
blant hvilke deris Undersaatter dem Naadigst behage. Ja kunde tryggelig
ngesom hvile/ udi en hver deris Undersaattis Stied / &c.

Monne det icke billig kunde være at stætte for en stor Lycksalighed/
saadan Fernøveligheds oc Affections Harmonia mellem Offrighed oc
undersat. Er det icke en stor Velstand i Landene/ hvor H E R R E N
self stifter sig tryg Emighed mellem Herre oc Ziener. Hvor H E R R E N
K E N giffver Kongen sine Domme/ &c. at Folcket dømmis i
Retferdighed / oc Guds Glendige med Dom.

DEDICATIO.

Hvor **HERR** saaledis efter Davids Dnsste lader **Her** boe i Landet/ oc lader **Wissundhed** oc **Sandhed** møde hver andre / hvor **Retfærdighed** oc **Fred** kysse hver andre / hvor **Sandhed** ligesom oppvoexer aff **Jorden** oc **Retfærdighed** seer need aff **Himmelen**.

For saadan stor **Lycksalighed** i **Nære=Staten**/ saavel som **Guds** naadig **Forsum** i **Lære=oc Nære=Staterne** / hafve vi i diss: **Niger** største **Aarsag** / hans **Guddommelig** **Godhed** / **Wact**/ oc **Herklighed** at beromme/ oc udbrede.

Psal. III. **HERrens** **Gjerninger** ere store/ hvo dem acter/ **hand** hafver **idel** **Lyst** til dem.

Hvad **hand** **sticker** / det er **prisseligt** oc **herligt** / oc hans **Retfærdighed** blifver **ævindelig**.

Ja vi **hafve** **Aarsag** med **tacknemmelige** **Hjerter** at **siunge** :

108. **GD** det er **vort** **rette** **Alffoor** / vi **wille** **siunge** oc **dicte**.

109. Vi **wille** **tacke** dig **blant** **Folkene** / vi **wille** **siunge** dig **Loff** **blant** **Weniskene**.

III. Vi **wille** **meget** **tacke** dig **med** **vor** **Mund**.

I de **Frommis** **Raad**/ oc i **Wenigheden** / i dig **Danmark** oc **Norge**.

At saaledis efter **eensfoldig** **Wise** / oc **icke** efter **Materiens** **Riighed** oc **Værdighed** / **noget** er **meldet** om **bemeldte** **trende** **Stater**/ der **til** er **anleder** / aff **dette** **ringe** **Arbends** **Første** **Bog**/ **titelerit**, **Danmarks** oc **Norgis** **Fructbare** **Herklighed**/ **eftersom** der **udi** **handls** / om **samme** **Nigers** **Fructbare** / **sambt** **anden** **Herklighed** til **Nære=Staten** **fornøden**.

De ligesom **ingen** aff **bemeldte** **3** **Stater** / **kand** **undvare** **den** **anden**/ **eftersom** **at** **ligerviis** **som** **Nære=Staten** **kand** **accis** **som** **en** **Roed** / **aff** **hvilcken** **Nære=**

Nære=

DEDICATIO.

Varie- oc Lære- Staterne oprinde oc ved lige holdis. Ligefaa er Varie- Staten en Varn oc Stiold / under hvilken Lære- oc Nære- Staterne tryggelligen kunde ofvis / oc lycksaligen nydis : De erlange saa endelig da/ Varie- oc Nære- Staterne / aff Lære- Staten / deris Op- lussning/ Klarhed oc Lycksaligheds Fuldkommenhed / til ævig Herligheds Velstand. Saa er fordi en foyellig kund forbigaaed saaledis noget om sam- lige trende Stater korteligen at mælde.

Meden at min Ringhed sig understaaet haffver om saadan værdig Materie oc Fructbarheds Herlighed / noget effter Kffne at handle / er jeg blefven foraarfaget til/ der aff.

At efftersom min Rngdoms ringe Hofftieniste hos Velb: goede Mand ofte udfordret/ at behofvedis Taxter oc Effterretning / hvorledis Jordegoddis Eyendom oc Landgild i Kieb oc Skifter beregnis skulle / da om stiont icke seiled Mengden aff understeedlige Taxter, forekom dog understeedlige rår Landgilds Poster oc Species , em hvilke mand ingen Effterretning i Taxterne besant / til med bleff befunden/ samme Taxter i mange Poster u- offverensstemmende / en Deel ved vrang Striffi / oc en Deel ved u- lige Taxering / saa der offver ofte i vanskelige Posters beregning / temmelig Diffirens oc Tvist indfalt ; Saadant merckende / forrefatte jeg mig / oc Tid effter anden beslitter / en fuldkommen Taxt , med hvits der til kunde være fornøden / til min egen Brug / at samle oc forfatte : Med hvilket der jeg nogen Tid / i den Sal: Herre H: Christian Frijs / serdom R: Mayt: Cancellers Tienist / oc tilforne i den gode Mand Velb: Axel Juels Tienist / haffde giort Begyndelse / oc velbetæ: gode Mand dem lede fornemme i samme min ringe Arbejds Anfang / at drage gunstigt Behag / er jeg der ved meere tilskynder der ubi at fortfare ; De effter at jeg da paa nogle Aars Tid / med tem- melig Møye i rictig Order haffde sammendraget / Taxter Bdrenginger / paa Danske oc Norste Landsgilds oc Eyendoms Posters Beregning i Hart- Korn / Item Eyendoms oc Herligheds understeedlige Forklarin- ger/ samt Waade oc Forhold i Sodstinds. oc Mage Skifters / samt Mar- ckeretnings Forfættelse / saa oc disse Nigers sær Maal oc Væxt / oc da fornem / disse Nigers Landgilds Poster / saa mangfoldige at være / at

DEDICATIO.

fast var u-troligt / aff Landens Fructbarhed saa mange Species, at kunde tilveiebringis/ der aff / samt / at ey tilforne noget synderligt i vort Moders Maal / om Danmarkis stionne fructbare, Vilkor. / var streffet / er jeg bleffven anleider / om Danmarkes oc Fructbare Herlighed / (saa som det / aff hvilket bete. Landgælds oc Enevolds Pøster oc Taxter, haffver Oprindelse) udi denne forste Beg noget at handle.

Meden at understaais / her med Eders Kongl: Mayt: oc J. Hoy: oc Vel: Edle Vel: Herrer oc gode Mand fortkomme / oc dette ringe Arbejde under Eders Mayt: naadigst høye: oc J gode Herrers forgunstige Naadige oc Protection at publicere, skeer i ringeste icke aff nogen Tænke / om noget mit her paa anvente Arbejds: eller dessen ringe Authors Værdighed: Men naar/naadigst oc høngunstigen ansees / dette Arbejds Materie, som bestaar / i Danmarkis oc Norgis Fructbar Herlighed oc dessen Pris / Deelelse oc Beregnings Ordning oc Taxter, &c. Da formodis underdanigst oc ydmysgt/ den ey andet end for en Skrifte-værdig Materie skulle kunde stættis: Oc det fornemlig aff følgende treende Rationer.

1. Formedelt dens Author eller Udspring / nemlig: fra Naadens-Kilde / den allermæchtigste GUD.

2. Formedelt dens Virkning oc store Nytte; Ved hvilket disse Rigers Indbyggere / rigelig aff GUD forsunis oc opholdis.

3. Formedelt dens bestialede Regentere oc Øfrighed / ved hvis Bestærmelse oc forsunlige Regiering / saadan GUDS Gafver oc Landens Gode / aff Undersaatter nydis med Fred: oc Jæffned.

Derfore / oc efterdi / GUD den Allerhøieste self / hafver udvæle oc bestialet Eders Kongl. Mayt. til disse Rigers Røring / oc kroned E: M: med disse Rigers Herlighed / oc saaledis ey alleene lagt samme Rigers Fructbar: men oc ald des. anden Herlighed / ligesom under Eders K. Mayt. Jødder: Meden des Tunge/mønsommelige oc besverlige Regimentis osvervættis store Byrde / paa Eders K. M. Skuldre; Hvilcken

DEDICATIO.

Hvilken Byrde / effier at er Mennesket; u mueligt alleene at drage /
haffver derfor Eders Kongl. Mayt ligesom Eders M. høyst: Forsæ-
dre / suld det Raad / som den berømtelige Sal. Herre Arild Hvitfeld /
i sin Fortale paa CHRISTIANI til Histori. giffver Eders M.
høyl: ft: H: Fader / om forstandige vise oc Fornemme Folckis Raad
at bruge:

De som Præsten Jathro raader sin Svoger / den G V D S
Mand Moesin / sigendis.

Du maa jo visseligenforsinetis / thi det er dig for snart /
du kand icke udrette dette alleene.

See dig ud aff alt Folcket / duelige Mand / som frygte
G V D / sandru Mand / som hade Gierighed / oc sat dem of-
ver dem (Folcket) Hoffdinger offver Tusinde / &c.

Saa givr din Byrde lattere / oc de skulle bære med
dig / &c.

Saaledes haffver Eders Kongl. Mayt. iblant andre Høyvise /
Gudfryetige / Duellege / Forstandige oc Fornemme Mænd oc Lands-
Hoffdinger / udi sær udvalte Velbemeldte Høyoplyste Herrer oc gode
Mænd / ved hvis / (tillige med andre høyvise Kigens Raad oc Stænder)
gode oc høyvise Raad / Bistand oc Trostøb / berorte Eders Kenelig
Mayt. store Byrde / meget lattis / oc tilhielpis at opholdis / Saa Eders
Kongl. Mayt. (som bemelte Jathro slutter om Mose) Kand staae
vid. verk. 23.

Formedest saadanne Omstænde / er i Vnderd. Eenfoldighed / ty
ander forstaaed / end denne Materie jo med billig Foye / Eders Kongl.
Mayt. saa som disse herlige Fructbare Kigers Konning / oc Landens
Fader / oc min naadiast Herre: De Eder J Høy-Edle Herrer oc Velb.
gode Mand / som voris kiære Faderne Lands fornemste Hoffdinger / Stot-

DEDICATIO.

ter/ Høy-oc Velbetroede Officianter oc Ministri, oc som mine Høyærede Patroner, store Befordrer oc gunstige førige Heshønder / til min høye Skyldigheds Fremstilling / underdanigst oc Tienstskyldigen burde tilskrifvis oc dediceris.

Allerunderdanigst oc ydmygst bedende/ Eders Kongl. Mayt. oc J Høy-Edle oc Velb. Herrer oc gode Mand/ til naadigst høy-gunstig Bestærmelse oc Behag/ ville optage dette ringe Værd / oc des fattige oc ringe Authori, med Naade oc gunstig Fordring blifve bevogne.

Himlenis Konning/ som uddeeler Kongerigerne / oc aff hvilken alle Konginger paa Jorden regiere / Hans guddommelige Godhed / erholde Eders Kongl. Mayt. ved it langvarigt / fredeligt oc lykksaligt Regimente/ oc efter denne forgængelige Krone/ frone Eders Mayt. med den Himmelske Krens Krone i Evighed.

Den samme naadige G V D / opluse oc opfylde Eders Excellethers oc alle dette Rigs Raads/ Lands-Hoffdingers oc gode Mands Hjertter / med Bisdoms oc Raadsens Aand saaledis at raade oc tilhielpe disse Rigers besværlige Regimente at udføre/ at der ved G V D S Ere maatte fremmis/ Lande oc Riger bestyretis oc blomstris / oc fattige Indbyggere i Lykksalighed oc Velstand maatte fremmis oc tilvøxe.

In Summa oc til endelig Slutning ønffis:

Leffver J G V Ds Kiemper/ oc strider med Bøn/
Raad oc Sverd / mod all Vlycke.

G V D legge Eders Dage mange Aar til/ at J
maa see HERREN lenge i de leffvende Lande/ oc Men-
nistene hos dem som lefve deris Tjd.

Ut

DEDICATIO.

At Eders Aar maa begynde at grønnis / saa som
Ephew / oc Eders Lefnet maa blifoe fast / som it Stib
for it Ancker.

At HERREN maa giøre vel mod Eder / oc Eders
Been maa vorde glade.

HERREN forlindre Eders Besøering / oc vende
all Nød fra Eders Bolig / Hand bevare Eder fra
all Sicels Bedrøvelse / mi oc i Ewigbed / Amen.
Hafnix den 17. Octobris 1655.

Eders Kongl. Mants.

Underdanig fattig Troeplicig Underfaar.

Oc

Eders Excellensers oc Velb.

Plicsthyldig ydmygeringe Tiener

Arent Berntsen Bergen.

AD MOMUM.

MOME, skield her ickun frjdt /
Din Banart lad frjt høre /
Det actis aff de Fromme lidt /
Lit Got du selff kant gjøre;
Din B-forstand den merckis saa /
De Bisse hår fornommed /
At intet som først findis paa /
Tillige er fuldkommed.

Den

Den første Bogs Første Pare
forestillter

Danmarckis fruct- bar Herlighed.

De handler først

Om Danmarckis Grenker/Deel-
se/Fruktbarhed/oc Indbyggernes
dretter i Almindelighed.

Danmark er nock bevist
at vare et velbebyggt / fol-
kerigt oc mechtige Rige / oc
aff tvende landskafte Lande /
oc en Deel der imellem oc
omkringliggende Der at
bestaa.

Det Første Landskafte
Land er Jytland / som er
deelt i Nørre Jytland /
oc Synder Jytland eller det Førstendom Sles-
vig / oc med sin synderste Ende grenker op til det Her-
tugdømme Holsten / som er en Tydske Provincie. Hvor
fra det i Nord / som en Peninsel oc nesten omslyt. De /
imel-

Jytlands
Grenker

2
imellem Vester-Haff oc Østersøen ellers kaldet Belt /
strekker sig indtil Slaven.

Skaanske
Øer.

Den anden Part aff forbeta. landskafte Lande / ere
Skaane / Halland oc Blegind: Afhvilde ligesom
Skaane i Nordost / Halland i Øster oc Nør / Blegind i
Nordvest / grenker oc landskafis med Sverrige; saa
paaastødis Skaanis oc Bleginds østre oc syndre Kant aff
Østersøen / oc Skaanis oc Hallands vestre Sider aff
Dresunds ud, eller giennem-Lob imellem Sieland oc
Skaane.

Samme Landis Længde / fra den Fæstning Ehrh-
stianopol paa den nordøstlige Ende af Blegind / til Els-
borg Slot / eller den Rigsstæd Gottenborg i Sver-
rige / mellem Hallands oc Norrigis Grenker liggende /
actis for 26 Wile.

Omkring oc mellem forbeta. Jyeland oc Skaane /
Halland oc Blegind findis atskillige baade store
oc smaa Øer: Blant hvilde de tvende stør-
ste oc fornemste ere Sieland oc Fyen / ved hvilde
der imellem Jyeland oc Skaane løbende Haff / (som er
24/20 / oc i det ringeste 18 Wile bredt) ligesom atskillis / oc
udi de tvende næstlundige Danmarckis Hoffvold-
strømme / Dresund / Belt oc Medelfar-Sund /
delis.

Strømfan-
ne oc Øer.

Blant de andre imellem samme Lande / oc udi for-
beta. Strømme liggende Lande oc Øer / ere de bespnder-
ligste / Borringholm / Nøen / Falster / Lolland /
Langeland / Føsing / Arøe / Als / Samsø / Læs-
ø / Anhalt / Hveen oc Amager.

Alle forstene, dette Rige Lande og Provincier skiffes
 i 8 Biscopsdomme / hvor aff ee hvert haff-
 ver sin bestilte Biscop eller Superintendent: nemlig

Biscops-
 domme.

1. Sielands Stiit som be- griber.	} Sieland. } Mpen. } Amager. } Hveen.	} Hvoerudi } findis.	Lehne.	16.
			Riibstæder foruden Soer og Hillested	18
			Herreder.	31.
			Dircke.	16.
			Sogne offver	400.

2. Slaane Stiit som begriber	} Slaane. } Halland. } Blegind. } Boringhol:)	} Hvoerudi } findis.	Lehne	15
			Riibstæder	21.
			Herreder	38.
			Sogne offver	500.

3. Fyens Stiit som begriber	} Fyen. } Lolland. } Falster. } Langeland. } Als. } Herøe. } Løssing/te.	} Hvoerudi } findis.	Lehne	14.
			Riibstæder	18.
			Herreder	13.
			Dircke	6.
			Sogne offver	300.

4. Hars Stiit som begriber	} Obisffel. } Løvsersiffel. } Samøge. } Anholt.	} Hvoerudi } findis.	Lehne	6.
			Riibstæder	6.
			Herreder	29.
			Dircke	18.
			Sogne offver	300.

A ij

S. Bisc.

5. Vprglum Stiæt / nu kaldet Aalborg eller Vendelbo som begriber	Vendisyffel) Lhy Mors Suer.	Ivor udi sin dis.	<table border="0"> <tr><td>Lehne</td><td>6.</td></tr> <tr><td>Risbstaeder med Aalborg / huslæken eller høret til Viborg Stiæt.</td><td>6.</td></tr> <tr><td>Herreder</td><td>13.</td></tr> <tr><td>Bircke</td><td>9.</td></tr> <tr><td>Sogne offver</td><td>170.</td></tr> <tr><td>Lehne</td><td>5.</td></tr> <tr><td>Risbstaeder foruden Aalborg</td><td>4.</td></tr> <tr><td>Herreder</td><td>16.</td></tr> <tr><td>Sogne offver</td><td>180.</td></tr> </table>	Lehne	6.	Risbstaeder med Aalborg / huslæken eller høret til Viborg Stiæt.	6.	Herreder	13.	Bircke	9.	Sogne offver	170.	Lehne	5.	Risbstaeder foruden Aalborg	4.	Herreder	16.	Sogne offver	180.
Lehne	6.																				
Risbstaeder med Aalborg / huslæken eller høret til Viborg Stiæt.	6.																				
Herreder	13.																				
Bircke	9.																				
Sogne offver	170.																				
Lehne	5.																				
Risbstaeder foruden Aalborg	4.																				
Herreder	16.																				
Sogne offver	180.																				
6. Viborg Stiæt som be- gribes	Dittisyffel) Officersyffel Sallingys- Lesse.	Ivor udi sin dis.																			
7. Ribes som begriber	Rarisyffel) Jellingsyffel: Rarisyffel Ni Herreder aff Synder- Jylland. Besterlands føre. Fise Mands Holm.	Ivor udi sin dis.	<table border="0"> <tr><td>Lehne</td><td>5.</td></tr> <tr><td>Risbstaeder</td><td>8.</td></tr> <tr><td>Herreder</td><td>31.</td></tr> <tr><td>Bircke</td><td>4.</td></tr> <tr><td>Sogne offver</td><td>270.</td></tr> </table>	Lehne	5.	Risbstaeder	8.	Herreder	31.	Bircke	4.	Sogne offver	270.								
Lehne	5.																				
Risbstaeder	8.																				
Herreder	31.																				
Bircke	4.																				
Sogne offver	270.																				
8. Sle- vig Stiæt/ som begri- ber den første Part aff Synder- Jylland: nemlig	Harsleffhuus) Flensb. huus) Lønderhuus) Angelen Svanken Stappelholm Eidersted Lille Frisland)	Lehne. Vnder Got- torp oc husum Lehne.	<table border="0"> <tr><td>Stæder</td><td>10.</td></tr> <tr><td>Mark</td><td></td></tr> <tr><td>Flecker</td><td>2</td></tr> <tr><td>Sogne om</td><td></td></tr> <tr><td>Urene</td><td>300</td></tr> </table>	Stæder	10.	Mark		Flecker	2	Sogne om		Urene	300								
Stæder	10.																				
Mark																					
Flecker	2																				
Sogne om																					
Urene	300																				

Dette Sticet er nu deelt udi tvende Superintendenstaster: Næmlig det Slesvurgiske/hvorunder hører alle Kongl. Mays. aff Danmark Kirker/baade udi Stictee/saa vel som i Holsten/Stormarn/Diemarken: Oc det Slesvigiske/hvor under hører alle den Gottorpste Andels Kirker/ baade udi Stictee/ Holsten/Wagerland oc Diemarken.

Et Lehn kaldis en Andeel Kongl. Mays. Jordegods / aff 3 / 4 / 6 / 8 / 10 / 12 / eller 16 hundrede Bønder Gaarde/som til et Kongeligt Slot/Gaard eller Kloster at soare/ med Landgilde/ Afg. / Arbejd / oc anden Pliet/ ere besticte. Oc haffver hvert saadant Lehn sin serdelis/aff Kongl. Mays. tilordnet/ Lehnmand aff Danmarks Adel / som paa samme Lehns Slot eller Gaard residierer: Hvilcke Lehnmand mod visse Stannet oc Afgifft/ de Bønder under deris Lehn ere liggende/ haffver udi Besalning oc Forsvar / oc aff dem deris Landgilde oc Pliet lader opbare / oc derfor paa Kongl. Mays. Renters lader gifre Regenskab. Dennem vedloffer oc at haffve Inseende med Rettens Administration udi Lehnets underliggende Herreder oc Cronens Bircke; oc mact til der udi Tingfogder oc Skriffvere at sette/naar Forandring behøvis. Iligemaade er dem befaleet at haffve Kirckerne (undertagendis de Sogne Afdelen eller Geistligheden haffve Jus til) udi Forsvar/ deris Regenskab at høre/ oc Mact giftoepaa hans Kong. M. vegne Præster at kalde/naar de 7 beste Mand i Sognet / som saadant ellers er tillade / icke der med inden sex Uger kommer til ende : Saa vel som hvis andet paa Kongl. Mays. vegne Land vare at biude / oc en hver til rette at forhjelpe / oc mod Vrat at bestierme.

Lehn

Lehnmands
Embede
oc Pliet

Herreds
Tings ret
den første.

Et Herred kaldis et Landskab eller Egn/aff 6/8/
10/12 eller flere Kircke Sogne/hvilket Herred hafver sit
eget Ting/Ting, Foget oc Ting, Skriffver/som
samme Egnis Indbyggere/om alle mellemfallende Tret-
ter/ ved Sentens adskiller; Saa velsom alle groffe
Forseelser deris billig Straff effter Lowen tildømmer/
hvor paa der oc Execution følger: med mindre sli-
g Dom for Landsdommer (efftersom hvert Land sin
Landsdommer er tilordnet) indskennis: oc hvad hand
da kiender for ret/ Land affingen underdømmis / uden
aff Kongl. Mayt. oc Danmarckis Rgis Raad / til alle
mindelige Herredage / som er dette Rgis endelige oc
høieste Ret.

Landtings
Ret / Den
anden.

Herre-
dags Ret/
den øfver-
ste oc sid-
ste.

Birkers
Bestaffen-
hed oc ret.

Et Birk kaldis et Landskab aff et heelt / halffe/
sommesteds af 2 eller 3 Sogner/hvis Jurisdiction oc Ret-
tighed/af Arildsids/nogle blant Adelen affremførne.Kon-
ger hafver været forundt oc gifoen: hvor de nyde Høyhe-
den med Birkefoged / Skriffver oc Sandmænd/at i- oc
affsætte/oc deris Faldsmaal opberger/med anden Herlig-
hed / effter Birk-Rettens videre Formelning / ligervis
som Herrederne Kongen selft tilhøre. Dog er her hos
at merck/ at Cronen ocfaa en deel Birk tilkommer.

Landsby-
ers Ley-
ligheder.

Landsbyerne ere underskedlige paa Særelse oc
Gaardenis Tal / efftersom i somme icun 6 / 8 eller 10
Gaarde/udi somme ocfaa 20/24/30/40/50 eller fle-
re Gaarde findis/alt effter Landenis oc Stedens Leilige-
hed. I synderlighed findis der store Landsbyer udi Lols-
land / Falster / Langeland oc Fyen/ oc nogle stoder paa
den østre Side i Jylland.

Noget fra forne. Landsbyer findis sommesteds lig-

gende en/ to eller 3 Gaarde/ hvilede kaldis/ med et færdel-
 tis Naffn / Torp. De ere saadanne Torpers Jord
 enten aff næstliggende Landsbyers Mark / eller andre
 Bdmærke/ indtagen eller der iblant liggende : hvorfo-
 re oe saadanne Torpe gementlig aff forbet. næstliggen-
 de Landsbyer drage Tilnaft/ des Leilighed videre aff den
 Jufte Lovs i Bogs 47 Capitel kand fornemmis.

All saadan Jord/ som til en By er liggende/ delis
 almindeligen (undertagen i Halland oe Blegind/ sampe
 paa nogle Stæder i Slaane oe Jylland) i trende Parter
 eller Mærke / aff hvilede en hver ferdel is er med Gæder
 eller Diger indeluct/ oe de tvende aarligen byrdis/ men
 den tredie hviler oe ligger fællod. Den første kaldis
 Rugvongen / som med Rug er tilfaad : udi hvilede en
 osfaa (synderlig i Lolland) saacs Erer/ Viæer/ Dyrer
 oe Hæffe. Den anden kaldis Bygvongen / i hvil-
 den Byg er faad : hvor iblant oe saacs Blandkorn /
 Sommerhvede oe Boghvede. Den tredie Mærke kal-
 dis Fælleden der har den hviler / oe icke tilfaacs / men
 allene som anden Bdmærke til Fæis Offverdrift brugis.
 De skal dette faa forfaacs/ at icke en Mærke altid har efter
 andet/ skal være fællod/ oe de andre continue byrdis/ men
 omstiffis der med/ saa stedse en om den anden hviler
 der med omgaacs saaledis : 1. Den Mærke/
 som A^o 1648 tilfaacs med Byg/ Blandkorn/ Sommerhve-
 de eller Boghvede/ saacs 1649 med Rug/ Hvede/ Erer/
 Hæffe; men 1650 ligge fællod/ oe 1651 tilfaacs igien med
 Byg/ Blandkorn/ 2. Den Mærke som 1648 saacs med
 Rug/ Hvede/ 2. er 1649 fællod/ oe saacs 1650 med Byg/
 Blandkorn/ 2. 1648 eller med Rug/ 2. 3. Den Mærke 1648
 ligger

Torpers
 Vilkor.

Bymærke
 2.

Rugvong-
 gen.

Bygvom-
 gen.

Fælledes.

Agerjorde
 omstiffe-
 lige byrde-
 ning.

ligger Fælled/saaes 1649 med Byg/ ic. 1650 med Rug/
er 1651 atter fælled: og saa fremdelis. Saadan hverte tredie
Aars Hvile behøffver Jorden/ effterdi Vonden all hans
Jord at giøde/ icke uden hvete 8/ 10 eller 12 Aar/ kand of-
verkosne/ saa dersore i des Sted/ ved sliq Hvile/ Jordens
Fructbarhed ved lige holdis.

Der findis os/ dog sielden/ 4 Markke til en By/ og
da er en aff dem ingen tid gandfke Fælled / men en hvete
lader icke ligge usaaed og fælled saa mange aff sine A-
gre/ som hannem stundis Hvile at haffve fornøden/ og hvite
Græs paa samme Agre vore / afftyris med Hæfte og
Riper / og de Agre; kaldis da Tyrbeed / Leyer eller
Der Agre.

Wi Holland/ Blegind / og sommesteds i Slaa-
ne / er hver Byis Jord icke i saadanne visse Markke aff-
deele / og det fordi de Aarligen all deris Ager- Jord
dyrcker og tilsaar/ og ingen Tid der af noget lader hvile
: der imod de / i stæden for Hvile / ald deris Jord
hvete 3. 4 eller femde Aar / at giøde kunde offverkom-
me/ effterat hver Gaard gemeentlig med 3. 4. 6. eller flere
Partier Joldt er besat/ saa at en hvete af dem icke en ringe
Ting Ager- Jord kand haffve at saae og dyrcke. El-
lers udi alle andre disse Lande hafvis/ til hver heel Gaard/
saa megen Jord / som med en vel driffvende Ploug aff
6 eller 8 Høffder kand pløyes. Dog ere ogsaa mange
Gaarde / som ilde med 2 saadanne Plouge kand offver-
komme deris Jord Aarligen at pløye / foruden den tre-
die Part / som ligger Fælled.

Paa nogle Steder i Jydland/ synderlig i Har- og
Var- Syble/ brugis ep heller saadan Afdeeling / som
for

Bymar-
ke 4-

Tyrbeed.
Leyer.
Der Agre.

Ager-
Jords
dyrckning
i Holland.

heel gaard
er fuld
plouge
Kste.

forbemelt er i Bonge/men gaar Aar efter andet omkring med deris Sæd paa Marken / efftersom de med Gjødingen kunde forekomme.

Hvoledis Jorden oc Agrene/udi hver forskreffne affdeelte Marke/ videre skiffis; Disligiste hvad under-
 skeed holdis med Gaardene / som hele-oc halffve Gaar-
 de/ Fierdings oc Dtings-Doel / med Marker Gulds
 oc Sølsø Jorder; Sampe hvad Toffet/ Lyder / For-
 ter oc deslige til hver Gaard almindeligen ligger/oc hvad
 under hværs forskreffne forstaais / derom formelder den-
 ne Bogs 2 oc 3 Parter / som blant andet handle om E-
 yendom oc Marke Reebning / hvor hen oc denne De-
 eling egentlig hører.

Ellers disse Landes Fructbarhed belangende/ ere
 de mesten aff god/ secd oc fort eller oc aff foreblandet lee-
 rig Ager- Jord/ som gifver stor Forraad paa Hvede/
 Rug/ Byg/ Blandcorn/ Hassre/ Boghvede/
 Erter / Vicker/ Humble/ Hør / Hamp oc anden
 afstellig Jordens Grøde oc Belsignelse. Dog er vel en
 deel Jord/ fornemmeligen i Fyen/ Halland oc nogle ste-
 der i Jylland/ god smaa sandactig Jord/ som i synderlig-
 hed gifver sig god reen Rug oc Boghvede/ at den Dry-
 ske Rug actis lig at være.

Eng oc Græsgang er oc allebegne her i Landet/
 saa at derpaa af Indbyggerne icke allene mange treflige
 velwoyne Heste oc Hopper underholdis/ men i synderlig-
 hed en stor Mengde aff fligene Oxen / Kiger oc andet
 smaa Fæned / Faar / Lam / Svin / Gies. At
 de der aff / ey alleene til deris egen Underholding
 rundeligen kunde haffve baade Smør / Ost / Kisp/

Hede/ 1/2
 1/4 Gaar
 de/ Item/
 Toffet/
 Lyder w
 di deris
 Deeling.

Fructbar-
 hed.
 Agerjord.
 Rotavert

engward

Lag/ Flesk/ Huder og Skind/ med videre der aff kostter; men endoesaa / aff des øffrige / store Summer kunde afhænde og til fremmede Stæder udføre. I synderlighed udfæris her aff Riget aarligen mange store Skibs Ladinger aff Rug / Byg / Malt / Haffre / Hvede og Erter/ som tilsammen for nogle mange 1000 Læster er at acte. Disligeste icke et ringe Partis Oxen/ men nogle 100000/ til Hamborg uddriffsvis/ og til Holland offver skibs og der afhendis.

Korn Va.
re.

Skov.

Med Skov er det gandske Rige nesten offver alt forsiunet / saa vel til Olden aff Eeg og Bøg / som til Huus- eller Bygnings Lømmer og Brende / sampt andre slags nyttige Træer / Asp / Lind / Røn / Beenvod / Birck / Asp / Ell / Hassel / Enebær / atskillig Torn / Hylt / Piler / Bietræ / og flere deflige / til understedlig Brug og Redskab nyttige. Fyr og Gran findis i disse Lande icke meget aff / uden i Skaane / Halland og Blegind / langs op ved de Svenske Grenser.

Jact.

Vdi Skovene / saa vel som ellers i Landene / er mangfoldigt Vilt / baade Hjorte / Raadiur / Daadiur / Harer / Maar / Keffve og Cantner / saa velsom Grefvinge og andre saadane nyttige Diur. Item paa nogle Steder (som i Silkeborg og Skanderborg Skowe i Jylland) skal og findis Vildesvilt undertiden.

Skytter
og Fugle-
fang.

Det gifver her ocherlige Skytter / paa alle slags gode Fugle / som Swaner / Traner / Hejrer / Vildgæs /

gies / Kartoffe eller Brhøns / Aender / Ager-
høns / vilde Duer / Snepper / Sterrer / Spur-
re oc andre til Husholdings Behielpning gaffelige
Fugle. Andre Dur-Fugle / samt gemene skadelige
Fugle / som Krager / Slader / Høge / *z.* *actis* usornøgne
at opregne.

Fruct-Træer / nemlig Abeltræer / Pæretæ-
er / Kirsebær / Blomme / Valnødde oc andre un-
derstedlige Træer / *fatis* icke heller / men findis her alle-
vegne / saa at Indbyggerne / aff des Fructer icke alleniste
Møst kunde støde / oc til Lyst bruge / men end oc saa i stor
Mængde selge.

Fruct-
Træer.

Foruden Haf-fiske oc aff Sild / Torst / Hvil-
ling / Kuller / Aal / Slynder / Hornfiske oc Ma-
skrel / som de ved Strandsiderne boende / til Nødsørffte
oc rund Ophold / kunde haffve / findis her mangesteds
atskillige ferske Søer / Daer oc skøne Fiskeparcker /
rige paa Sax / Durreter / Karper / Brasen / Bied-
der / Aborrer / Helt / Horcker / Karutzer / Skall-
Gyken / Etriker / etc : Somer icke en ringe Herlig-
hed oc Hielp for dette Riges Indbyggere.

Sisteri.

Ligesom nu dette Rige er aff atskillige fructbar-
lige gode Vildore / oc paa megen ynstelig Velsignelse
hæfoer ligesom Dsoerslødighed : saa er det i lige maade
med mange herlige Slotte / Clostere oc prægtige Herre-
Sæder / oc der til liggende store Landsbyer oc Bønder-
gaard / ganske vel bebyg / efter som sielden nogen Sted
findis / som jo dyrelis oc til Nytte oc Brug søris.

Bygning
oc Byg-
ning.

Indvæn-
nernes
Qualite-
ter oc Dif-
velser.

Indvænerne ere oc icke mindre med Legems
saa vel som med Sinds Qualiteter oc Skickelighed be-
gaffede/ end Landet er med Fructbarhed velsignet. Ge-
mentlig ere de aff maadelig lang Statur / oc haffve flis-
ne Ansichter / som en tør oc kaald Complexion medfø-
rer / sampt ventlige oc lystige Gemytter. Deris Verck
oc Handtering driffve de med oprictig Forsetlighed : ere
oc med Styrcke oc Mandelighed begaffede / saa de icke
ubestne dem lade vederfarris nogen Spot : Vide dog
der hos med maade aff dem selff at holde / oc are gierne
fremmede Nationer. Ere der hos aff Natur oc Farff-
ve funde / fortære oc fordone vel / saa de gementlig en god
oc høy Alder erlange. Deris Dffvelse oc Idret er als-
skillig / ligesom der er Skilsmisse paa Stenderne.

Adelige
Standes
Eyhed
oc Dffvelse

Den Adelige Stand (som udi Frihed oc Hoff-
hed med Hals oc Haand offver deris Dønder oc Liene-
re / andre Rigers Friherreter oc en deel Gressvoer er at lig-
ne/) anvender sin Tid/ efterat de udi Religionen/ Bog-
lige Konster oc Studeringer vel ere grundede / paa vst-
løfflige Reyser / til langt fraliggende Nationers Sæder /
Sprock oc Politie at fornemme : icke underladendis
dihimellem deris velbegynte Studia at fortsætte ; men sig-
end oc saa paa atskillige Førstelige oc Adelige Exercitier
besittendis.

Geistlig
Standes
Vilfor.

Den Geistlig Stand elste oc icke allene Bog-
lige Konster / men end oc saa derudi / Tid effter anden /
saaledis tilege / at de siunis andre Nationer inset at ville
efftergiffve / baade udi Religionens Sager / saa velsom
alle slags verdslige Studiis. For hvilcken Tjyd de oc
med god Indkomste oc rund Underholdning /

aff den høye Offrighed bliffve forsiunede / og aff en hver
udi Act og Arbejdis.

Den Borgerlig Stand veed sin Næring til
Lands og Vands vst og brede at søge / med æffillige disse
Landis gode Vare at udføre / ick alleniste til de næstlig-
gende Lande i Østersøen / men end ogsaa til de vst-æff-
liggende / Italien / Spanien / Frankrige / Engeland /
Skotland / Irland / Rydsland / Polen / ja end ogsaa
Østindien: hvor ved dette Rigis Kjøbmandskab dagli-
gen dags mere og mere tiltager.

Bønder og menige Almue vide ogsaa deris
Væring / ved Jordens Dyrkning / duelligen at søge.
Hvilke ligesom de ere gode forstandige Auffsølsk / saa
ere de og stærke og Arbeidsom og ingen Tjyd eller Om-
hyggelighed spare.

Offver alt hafver dette Rige en saette og sund Lust /
som opholder forstræ. des Indbyggere ved god Sund-
hed og Velstand / saa det / som forbemeldt er / gemenli-
gen giffver gamle og velbedagede Folk. Korteligen at
sige / da er dette Rige / Gud skee Loff / med alt hvist til rj-
gelig Underholding behøffvis / mere end nock forsiunet.

Men efftersom det ene aff forstræ. Rigis Lande
og Stæder / er mere fructbare / bebyggt og aff bedre Læp-
hed / end det andet: saa følger nu herestier et hvore Stiects og
Lands understedlig Vilkor paa størlighed / Fructbarhed /
Slowe og anden Hertighed / sampt Bebyggelse /
Indvaanernes Tjyd og naturlig Lib
bøhjelse / sardelia.

Borgerlig
Standis
Handling

Bønder
og Almu-
es Duellig-
hed.

Luffens
Sundhed

I.
Sieland's Stict
 Sieland.

Sieland/ det største oc fornembste
 i Rigeet blant de aff Naffvet omgiffne
 Lande / giør med Nøen / Amager oc
 Hveen et Biscopsdom / hvis Superin-
 tendens eller Biscop udi Kjøbenhaffn
 nu residerer, som ellers/i Paffvedømmet haffde sit Bi-
 scoplige Sæde i Roskilde hos Domkircken oc Capitelet.

Dette Lands Længde / fra Silbereshoffuit ved
 Gildesøe/som er det nordeligste i Sieland/indtil Sten-
 byhoffuet eller Alsnabben ved Bordingborg / er / effter
 Westmans observation knap 17 Mile: Bredden fra
 Croneborg / som er den østerligste Ort / til Rosnes gni-
 ben/den syderligste / er 15 store Mile. En Mill østen fra
 dette Land ligger Slaane : hvor imellem Dresund
 haffver sit Giennemløb. Vest sydvest der fra ligge Fal-
 ster oc Lolland. Westen fra ligge Langeland oc Fyen/
 hvor Bælt hafver sin Mellemgang.

Dette Land er udi 14 Hoffuit Lehtie underfædit:
 som ere/Kjøbenhaffn Slots/Croneborg Slots/
 Frederickborg Slots/Roskildgaards/Holbeck
 Slots/Draxholm Slots/Galundborg Slots/
 Sæbygaards/Antvorskouf Slots/Kaarstør
 Slots/

Sieland's
 Grenzer
 oc Størrel-
 se.

Lehne 14.

Slots / Vordingborg Slots / Tryggewelle-
gaard / Ringsted Klosters oc Soer Klosters
Lehne. Vdi hvilcke Lehne følgende 16 Kjøbstæder ere lig-
gende: Kjøbenhavns / Kjøge / Helsingør / Slan-
gerup / Rostilde / Holbeck / Nykøbing / Salund-
borg / Slagelse / Raarsøer / Skielshør / Ne-
sted / Vordingborg / Præstø / store Heddinge /
Ringsted / oc derforuden Soer oc Hillerød.

Kjøbstæ-
der 16.

Hvor om vi nu/saa vel som om andre dette Rigis
Provinciers Lehne oc Kjøbstæder / ordentlig ville hand-
le: oc der efter/ den gunstige Læsere til diß større Be-
hag/deris/sampt Herredernis / Dyrckenis oc Sognenis
Naffne/ligesom paa en Tasse/ tillige for Duen stille.

Kjøbenhavns Slots Lehn / hvor gemeen-
ligst disse Rigers Konger residere, oc Dannehoff hol-
dis/haffver i sit begrib 4 Herreder/med et Dyrck/ oc foru-
den Christianshavns paa Amager/af forskne. Sielandste
Kjøbstæder / Kjøbenhavns oc Kjøge / enddog Kjøge icke
ligger i noget aff dets Herreder.

Kjøbenhavns / den Kongelige frj Hofvit-Stad/
ligger østen paa Landit / oc haffver østlig / tvært offver
Vandet/i Skaane/ 4 Mil fra sig Ralmøe / oc i Nord-
ost / 3 Mil fra sig / Landskrone liggende. Hvilcken
Stad/om endspønt den hos fornemnde Kongelige Slot/
oc i des Lehn ligger / saa haffver dog samme Slot-
tis Lehnsmand der offver intet at befale: Men dens Øf-
rigthed oc Borgerskab allene haffver enten Rigers Hof-
mester / Kongl. Majts. Cancellar, eller oc Stadhof-
deren/naar nogen er/at svare.

Kjøben-
havns
Slot.

Stad.

Østlighed.

Vdi

Academie

Professo-
rens oc
Studen-
ters Un-
derhold.

Vdi denne Stad flourer det herlige oc vjberømte gamle Danske ACADEMIE, som med fornem hylærde Werd oc Professoribus aff alle Faculteter er forsiuned. Hvor Kong. M. foruden det meget Cronens oc fordom geistlige Jordegods / som hans Mayts. Forsadre til bemelte Professorers gode Ophold haffver lagt / lader aff dertil iligemaade deputerit Jordegods / oc en andeel Cronens Korn - Tiender / iblant den Studerende Ungdom (som udi samme Univerlitet sig stedsse nogle hundrede tilsammen befindte) haffandte hundrede Personer med frj Kostunderholde / oc dem dertil frj Værelser / udi en storvelbyggt oc der til ordentlig beskicket Gaard / Regensen kaldet / naadeligen under. Hvor hos hans Mayts. S. Her Fader / Høylouligt Jhu - kommelste / CHRISTIANUS IV, dem en egen herlig Kircke haffver sunderet / med et skjøne Taarn aff synderlig invention; til Astronomiske observationers fortsættelse: Vdi hvildet / nesten til øffverst / med Heste oc Vogn Land opagis: Saa deslige neppeligen er at finde.

Regents
Kircke oc
Taarn.

Slottet.

Børsen.

Bremmer
holm.

Vdi denne Stad sees / tillige med det skjøne gamle Slot oc Kongelige residentz / den fortrefflige oc ved Hoffnen vel-beleilig-liggende Børs: Hvilden i ligemaade / aff høyst bemelte Konning CHRISTIANO IV, Anno 1624 er opbyggt / oc paa præctig oc nat Bygning / udi Europa faa haffver mage.

Der er oc den nasskundige Bremerholm / hvilden lige som den er alle Vanartige oc onde Wrenniskers Forstreckelse / som der / for deris Vætempe oc Skielmsstycker / med Jerns paaleggelse oc strengt Arbejde

beyde straffis: Saa i lige maade er den for alle dem/som ved et got oc ærligt handverck deris ophold effte; strabe at vinde / en yndelig oc affholden Stad: Essiersom høystbemelte Kongl. Mayt. der lader underholde / alle (til Skibs-Flodens Fornødenhed) nødvendige Handvercksfolck oc konstige Arbejdere / som all Flodens Redskab forferdige oc ved lige holde.

Ved denne Sted ligger for^{te} mechtige Kong. M. oc Kigens Skibs-Flode, som udi mange store oc zyr- lig-bygte Skibe bestaar; Hvilcke icke alleniste/naar de skal udseigle / med forstandige Officerer oc paa Seig- laken forfarne Skibsfolck bliffve forsiunede; Men endocsaam med hele oc halffve Cartauer oc andre groffve Metal Stycker udrustis / sampt med alle haande Muni- tion forsergis; saa at de/baade paa udrustning / saa velsom Bygnings stycker, hos saa Nationer hafve lige.

Skibs-Flod-
den.

Her haffver oc høystbemelte Kongl. Mayt. vel- betænkt ladet anordne oc oprette et Tucthus / som med forfarne Mestere paa alleslags Handvercke er for- siunet: tilhvilcke / under streng Affve / bliffve indsats- te alle udydige vanartige Børn oc Liunde / som der ind- de lære hoed for et Handverck enhver mest tilbøvelig til findis.

Tucthuset

Lige Beskaffenhed haffver det med Byens Bør- nehuis / undertagen at ingen der for Vanart skyld ind- nødis; men det allenz til fattige faderløse oc hjælpeløse Børn er forordnet / hvilcke oc saa bedre, end hine i Tuct- huset / underholdis.

Børnehuis-
et.

Her findis oc det skønne oc med mange store oc
E smaa

Tønhus

smaa-Metal = Stycker velberustedes Kongl. Mays. Tønhus: Hvorinde/spændt det ved Jdsvaade/ Anno 1647 den 19 Febr. indtil Hvelningen affbrende/ stor Forraad paa allehaande Waaben / Munition, Fyrvercke og seldsome Inventioner / som et Menniskis Dyr med Forundring opfyldte/ fandtis.

Proviandhus oc Bryggers

Paa den østre Side aff forne. Tønhus ligger det skjøne Proviandhus; og paa den vestre Side det store Bryggers: Hvilcke stedse til den Kongelige Hoffholdings/ Skibeflodens oc anden Fornødenhed / med stor Forraad aff alle slags Victualie/ere forsynede.

Her hos indfalder at melde om/hvortledis Kongl. M. icke allene til foromrørte Børs oc Tønhus/men oc til Proviandhusets oc Bryggersets Bygnings Grundvold/ saa got som det dybe Haff haffver ladet opfyldt / oc dernær under Slotet icke med ringe Omkostning oc uden stor Konst saaledis ladet opbygge/ at/mellem forberemte Proviandhus oc Tønhus / Haffvet ved en sneffver Gang er indledt / hvor det givr en god Haffn/udi hvilcken nogle mange aff Kongl. Mays. største Skibe / til Winterlager oc ellers / saa sikker oc trygge kunde ligge / at de aff allerførste B.veyr icke i ringeste maade bevægis/meget mindre nogen Skade lide.

Ny Partou.

Her bør oc icke at forgiettis det ny Partou / en skjønt Bygning aff fire store grundmurede Længder / foruden sin hosliggende Ladegaard / med Volde / som en Befæstning / omfanget: Hvorinde mange Guds vedtørffige Leitter med synderlig god Spisning oc sluttig varrecc/udi smukke velbestickede Værelser/ bisve opholdns.

Om hvilcke Bygninger/ saa vel som de om Røbenhoffns

haffns mange skjøne Kircker oc deris Prydelse/ baade indvortis oc udvortis; Dissigeffe om Rosenborg/ det yppertlige oc store Kongelige Lyfthus udi hans Mants. Hæue; Sampt om Stadens Væster oc Nørre Porte/ med deris/ sampt Slottets oc Vørsens aff synderlige Inventioner anseelige Spise; saa velsom om den store Bro/ som er lagt offver det swellende Haff til Christianshaffn / (om hvilcken Stad skal talis udi Amagers Beskriffvelse) oc det der under/ igiennem samme dybe Haff/ ledsagede ferske Vand til fornessnde Christianshaffn/ saa at de største Orlogs Skibe ubehindrede der offer kunde fare/ med meget andet ændverdig/ som ey nogensteds tilforne hafver været centeret, end sigte til veye bract / høystbet. Kongl. Mants. haffver optenckte oc lykkeligen effter Ynske fuldkommet; sampt utrolig megen anden Bygning oc Verck / baade inden / saa vel som uden for denne Stad / hvor med hand hende haffver forbedret/ ziret oc giort berymt / sig selff til et udødeligt oc høyprijselige Rassin / vaar vel meget at skriffve / som Exseren baade skulle haffve Lyft til at fornemme / oc sig icke nocksom offer kunde forundre. Men efftersom til dette Verck ingen saadan Beskriffvelse egentlig henhører / er saadan Bjelstøffighed her forbigaaen.

Med saa Ord at sigte: Da ligesom denne By udvortis med stærcke Volde/ Bulvercke/ dybe Graffve oc andre Butenvercke / mod Gevalt dagligen meere oc meere forvaris; saa er oc den indvortis fuld aff herlig anseelige Bygninger / oc besiddis aff et stort formuende Borgeskab / som med egne Skibe / icke allene alle fornemme Stæder oc Lande i gandske Europa / men end osaa i andre Verdens Parter besøge. Til hvilcke i-

Kongl:
Mants:
Hæue.

gien baade aff dette Rigis Indbyggere / saa vel som aff andre Nationer skeer en stor Spgning: Saa her drifvois et saare stor Rispmandskab paa alle slags Vare/som mellem Rispmand nogen Seeds vextis. Hvor til dem meget beqvemmer den dybe oc belejlige Indsejling/saavel som den gode oc sicke Haffn de haffve. Aff hvilkke Aarsager oc Omstaendigheder denne By vel maa oc med all rette bpr at kaldis Hoffvet, Staden for Danmarks Rige.

Risge.

Risge ligger under Rispbenhaffns Lehn/dog/som sagt er/i intet aff dets Herreder/ ved den østlige Strandbred/4 Mile sydvest fra samme Stad. Er en velbygt oc god By/haffvendis en beqvem Tilsejling / hvorfore icke allene Borgereskabet sammesteds en temmelig Handel til Søes/baade Vester oc Øster paa/drifvoe: Men endoc/saa atskillige Fremmede did søger / som der aarliggen mange Skibsladinger Kalt / Byg oc anden Vare fra føre.

NB. Herrederne oc Birkene/som under dette Lehn høre / skal tillige med de andre Lehnis Herreder oc Birke / sampt alle udi et hvore Herred liggende Sogne/som før er omrørt / udi Taelen specificeris oc næstingifvois. Hoor om vi her haffve villet erindre/paa det ingen til forgiets/andensteds i dette Skrifte der effter skulle søge.

Cronen:
Lehn.

Med Rispbenhaffns Lehn grenker Gronobergs Lehn som er det Nordiste Lehn blant de Sielandste: Under hvilket Lehn soarer tu Herreder / trende Birke/ oc aff Rispkæderne Helsingør.

Helsingør

Helsingør / liggendis fem Mile Norden fra Rispbenhaffn / paa en Odde dersom Dresund er Enefrist/

rist / er / aff de her udi Seland liggende / den fornemste /
 soldrigeste oc best bygde Kjøbstad nest Kjøbenhavn ; Ja
 oc fast den lystigste i Danmark : i hndertlighed om Som-
 meren : formedliff de atskillige Nationers mange Skibe /
 som der idelig ankomme / oc paa Xeden sætte / indtil de
 de hafver aflagt deris Skyldighed oc gifoet hans Kongl.
 Mayt. den tilbørlige Told. Hvilcken Told sig me-
 git høyt Arligen beløber / som der aff er at slute : At offte
 paa en Dag mere end to eller tre hundrede Coffardi Ski-
 be / ja oc sommetide vel sex oc flere hundrede ere befundne /
 med en oc anden festelige vare beladne / som alle tolde.
 Aff hvilcken aarsage icke ubilligen nogle hafve kaldet
 denne Stad de Danske Kongers Guldbierg. De er der
 foruden forne Skibsfart igiennem Sundet icke en ringe
 Waade oc Fordeel for Borgerflabet samstedts / besyn-
 derligen de Formuende / som derved med Kjøb oc Sal
 vel vide deris Handel oc Vandel at forfætte.

Udi denne By findis to skjøne Kircker / begge med
 Spire paa : Blant hvilcke den Danske / baade paa Spj-
 ret som er meget høyt / saa vel som paa Taget / gandske med
 Raaber er betæct. Her findis oc den Kongl. Mayts.
 Toldbo / hvor forne Told er læggs / som er en god
 Bygning.

Norden for Byen / strax der hos sees det visste
 rymte nypperlige oc prectige Kongelige Slot oc Pallatz
 Cronborg / hvilcket FRIDERICUS II, fra A° 1580 til
 1585 med usigelig Beløffning / aff lutter huggen Steen
 lod onbygge / herligen baade inden oc uden udstaffere
 oc med Raaber betæct. De CHRISTIANUS IV,
 siden / der det Anno 1629 / indtil Muurvercket /
 gandske affbrende / endda præctigere lod instaurere

Danst oc
 Tydske
 Kircke.

Croner
 borg.

oe pryde. Om hvilket Slots Herlighed mange
 Scriventere meget haffve vist at sige/i snyderlighed den
 fornemme Mathematicus, Adrianus Romanus, som
 vilsffteligen der om/i sit Theatro Urbium, skriffver /
 oc det saa høyt roser oc berymmer / at ham siunis intet
 Slot udi Europa at være / (saa liude hans Ord) som
 der med land lignis : hvilket er at forstaa baade om her-
 lig Bygning saa oc Fasthed tillige.

Lunde-
 Have.

Ittelange fra Slottet / uden Byens røde Port/
 vesten for Lappen/ligger den lystige store oc vel ordineret
 de Kongl. Mayes. Have / med en tyct oc 10 Alne høy
 Brandmur gantse omfanget/som/af den hos oc en deel is-
 staaende Viretelund/hafver sit Navn oc kaldis Lunde-
 Have. Vdi forne. Have er et velbygt Lysthus
 med Sal oc vel udstafferede Gemacter i : oc hos Lyst-
 huset en konstig Fontane.

Lunde-
 Gaard.

Strax hos Haven er den store Lundegaard/oc
 der inde hans Kongl. Mayes. Stald / hvor mange ko-
 stelige Heste pleve at staldis / oc paa den hosliggende
 Ridebane beridis.

Om hvilket altsammen/saa velsom om Kongens
 Hammermølle ved Hellebeck / en half Mil/oc den for-
 dum Ridsstad Søborg / 2 Mille nordvest der fra liggende /
 paa hvis Kirkegaard WALDEMARI III
 Dronning/Hedvig / Dronning Margareta Mo-
 der ligger begraffven : Item om det gamle ruinerede
 Slot Birkø / hvor fornemste Kong Waldemar døde ;
 End oesaa om de tvende fornemme Clostere / Hørsholm
 oc Esserum, som nu ere tvende Kongelige Avls-
 Gaar-

Gaarde aff god Bygning med mange Gemacker paa /
26. hvilcke Plaxe alle udi dette Lehn findis/vaar ocsaa et
oc andet at skriffve / dersom vi os icke forsat haffde / om
hvad remarquable er / icke forteligen at melde.

Med Cronenborgs Lehn saa vel som med Ribben-
haffns Lehn grenser ocsaa Fridrichsborgs Lehn :
Hvor under horer to Herreder / et stort Birk / oc aff
Ribstæderne Slangerup : foruden Hillerød / som
ligger lidet fra Slottet / oc icke regnis for nogen Rib-
stad / er dog mangen Ribstad lig oc anseeligere end
Slangerup. Thi her adskillige smucke Huse ere op-
bygde / baade aff Kongl. Mants. Tienere / som Be-
filning hos Slottet haffve/saa vel som aff en oc anden/
som sig der nedsette/ enten for Stedens Friheds skyld /
eller oc til deris Næring der at haffve.

Fridrichs-
borgs-lehn

Slottet i sig sielf belægende / hvilket aff FRI-
DERICO II, høylouligst ihukommelse / denne Kongis
Farfader / som i steden for Skou-Eloster / nu kaldet Her-
luffsholm / fra Her Herluff Trolle / Kigens Admiral /
i sit Regiments Begyndelse / sig det tilskiftede / oc det først
lod Kongelig nock bygge / hafver bekommet Naffn / at det er
kaldet Fridrichsborg : Da er dees Herlighed oc
Magnificens saa stor / at den icke nock kand beskriffvis.

Fridrichs-
borgs

Thi efter at CHRISTIANUS IV, hans Søn /
kom til Regimentet / lod hand det saa forandre oc om-
bygge / at ligesom man fast intet veed aff den første Byg-
ning at sigt / saa kand en hver sig der offver icke nock som
forandre / som det anseer oc bestuer.

Det ligger udi en Fiskerig Øe / oc offvermaade

Situati-
onen

yndelig fructbar Egn/ med en deylig oc lystig Skov om/
hvilken/ formedelst atskillige Dyrø Mangfoldighed/ vel
maa kaldis en Dyrhøve. De er det ligesom udi trende
Deele / ved Spens igiennem Løb / med Mure oc Vind-
debroer atskilt.

Sørste
Deel.

Den første oc Nederste Deel / som haffver sin sær-
delis Port oc Windebro for sig / indeholder tvende Ka-
der velbygte Huuse med Skiversteen tætte / hvilke
besiddis oc bebois aff nogle Kongl. Mayts. fornemme
Opvartere: Hvor iblant ere Hoffprædikanten / Liff-
medicus, Chirurgus, &c.

Anden
Deel.

Vdi den anden Deel ere oesaa to prectige bygde
Lengder med Bly betætte / oc mit paa Gaarden mellom
dem begge en stor Fontaine eller Post aff sort Marmor
med mange Røfing billeder paa efter menneskelig størel-
se. Den ene Lengde er til Slok Herrens værelse / oc
Kongl. Mayst. Sædebur: Den anden for begge Can-
cellierne/ som indtage de nederste værelser / naar hans
Mayt. Hoffholding der er; saa velsom oc for Gesanter
oc andre fremmede Herrer/ naar de der ankomme / som
derudi indqvarteris paa de øffverste Gemæder. Øffver
denne Deels indgang er opsat en høy Spjæ/ aff synderlig
Invention, med store forgylte globis eller Rugler oc
der paa standende smaa Spjæ omsat.

Tredie
Deel.

Den tredie Deel som er den synderligste oc prectigste/
hvis Herlighed betager ansæerne baade øyne oc tænder/
bestaar udi trende høye Huuse med Kaaber betætte / som
indslutter de trende Sider off Gaarden/ haffvendis/ som
Indgangen er/ en Muur icun halff saa høy/ fuld aff sto-
re Statuer / hvor øffoen paa er en spæhere eller Vetter-
gang,

For ne Huuse/ som i ligemaade med mange *Statuer* Pillere oc andet *Steenhuggertwerck* er ziret / sampt med megen forgyllning udstafferet / giøre adskillige *Taarne* oc *Karnapper* / som enten for *Enderne* / eller i *Vincklerne* / eller paa *Sidernc* / ere opsatte / mere anseelige. *Hvilcken* udvortis prydelse gandske at beskriue skulle her bliffve for vittløftigt. Hvor meget meere vittløftigt vilde det derfor falde den indvortis dette *Slottis* *Herlighed* / baade udi *Kirken* / sampt paa den store *Sakk* / saa velsom udi de andre *Gemæcker* at optegne / mod hvilcken den udvortis intet er at regne? Thi den *Herlighed* er saa megen oc stor / at man sig deroffver icke nock kand forundre / end siige den korteligen beskriue. Men hvem som her om fuldkomneligen vil underrettis / hand læse det tydske *Skrift* / som **Johan Adam Berg** / Kongl. *Mayts.* her sammesteds udi langsommelig tid *Forvalter* / paa tryck / Anno 1646 / derom hafver ladet udgaa. Hvorudi hand alt det / hvis baade uden oc inden / neden oc ofoen paa dette *Slot* / sampt paa hosliggende *Huus* **Sparepenge** / af dyrebare *mobilier* oc *ornamenter*, som saasteds i *Europa* hafver lige / værd er at see / saa flitteligen hafver optegnet oc beskriuet / at en hver nocksom derudi kand hafve *Contentement*. Er os derfor nock paa denne *Sted* herom at hafve erindret / oc dijd hen den *Gunstige* *Lesere* at hafve henviist / at naar hand saadant leser / hand deraf self kand slutte om dette *Rigis* gode *Leilighed* oc *Fructbarhed*. Thi udi hvilcket *Rige* saadan prectig *Bygning* med indvortis rig *Prydelse* / uden *Vndersaattermis* besværing kand af sted kommis / oc dog være nock til anden *Rigens* nødvendig *Aarlig* udgift / dets *Indkomst* baade

af Vandet saavel som Landet / maa jo holdis for at være stor oc megen.

Slaug-
rup.

Lo smaa Mileveys fra Friderichsborg ligger den lille dog gamle **Risbsted Slangrup** / hvilkten Kong Eric Rich Egegod / som vaar Kong Svend Estrikøns Søn / lod bygge / sørend hand med sin Dronning Botilde reyste af Riget til den Hellige Graff / oc paa Cypren under veys døde : hvilket skeede Anno 1105.

Helens
Kilde.

Udi dette Lehn / tre Mile veys fra Slottet / findes den berymte **HELENÆ Kilde** / som aff den høye Bække / ved den Nordveste Strandbred / udvelder. Hvor mange Krøcker aff mange Wandføre Mennisker ere efterladte / som formedelst samme Kildis Vand / de enten hafver drucktet af eller toet sig udi / skal være kommen til deris helbrede. Hvorfore oc dis er et stort tilløb Arlig / i snyderlighed fra S. Hansis Aften indtil S. Lauris Dag / da maa skee Vandet er befundet største Kraft at hafve.

Kostilde
Lehn.

Kostilde
By.

Med Friderichsborgs Lehn saa vel som med Risbenhafns Lehn grendser **Kostilde Lehn** / som indeholder nogle Herreder / men af Risbstederne icke flere end **Kostilde** allene. Hvilkten Risbsted liggendis 4 Mile vestlig fra Risbenhafn oc tre fra Risge / er en aff de Eldste Steder her udi Riget / oc skal hafve sit Nafn aff **Roe** , Ellefte Konge i Danmark / oc de hosliggende herlige Kilder. Thi Kong **Roe** formenis at skal hafve forflyt dis hende den gamle Risbing **Hviby** / eller som andre kalder den **Hagefising** som laac icke lange fra Hagebjerg / oc kaldet den saa efter sit oc Kildernis Nafn som sagt er.

Domkir-
ken.

Her findes den herlige **Domkirke** / hos hvilkten for-
dum

dum Koffilde Bisper hafver haft deris *residentz* / hvor atskillige voris Danske Konger hafver deris Lejersted. Nemlig: **Kong Harald Blaatand**: Item **Kong Svend Estritsøn** / med sin Moder **Estrit Kong Svend Tiuß=Skægs Daatter** oc **Kong Knuds den stores Syster** / ellers *MARGRETE* kaldet. Item **Dronning Margarete** / som tillige besad disse 3 Nordiske Kongeriger / Danmark Sverige oc Norge: hvilete alle hvile udi *Choret*. Men udi Kongernis *Capel* ere nedsatte / *CHRISTOPHORUS III. BAVARUS, CHRISTIANUS I. CHRISTIANUS III. FRIDERICUS II.* med deris Dronninger. Blant hvilete begrafvoelser **Dronning Margretes** / (hvis Gyldenstykke Kiortel endnu sammesteds heel oc holden vists) / sampt *CHRISTIANI III* oc *FRIDERICI II.* prectige aff *Allabaster* oc *marmor Monumenter*, ere verd at see: Saavel som det skønne *Capel*, som Høyløstlig ihukommelse *CHRISTIANUS IV.* sammesteds hafver ladet bygge oc sig udvalt til Begravelse Steed / oc nogle Aar for sin Afgang did ladet forflytte sin Dronnings / *ANNE CATHARINÆ*, Lij; sampt tvende sine Brøders / **Hertug Udrichs** oc **Hertug Hansis**; saavel som sin første Søns **Hertug Friderichs** oc yngste Søns **Hertug Udrichs** / oc andre sine Kongelige Børns. Vdi samme Kircke ligger oc Begravden voris Distberømte *Historicus SAXO*, som var samme *Capittels Præpositus*, sampt den Fornemme *Theologus*, **D. Niels Hemmingsøn** / med fleere andre Velbyrdige oc Høylærde Mænd. Vdi samme Kircke sees i Murens indsat den Slibesteen af

to Alnis lengde/ som Kong Albrit aff Sverrige til Spot sende Dronning Margrete til at hvesse oc skierpe hendis Spyd oc Sverd paa/ som hun i Krigen mod hantem skulde bruge. Sammefteds er oc at see den skjøne Altertafle/ som indeholdr *Passionens Historie*, oc er saa meget Kunstfrig paa Arbejde / at man den icke uden forundring kand beskue. Herhos er oc *Capittel Huuset* / hvor paa alle Ectesager af Sieland dømmis. Oc er samme *Capittel* meget Rigt paa Jerdegods/ hvormed hans Kong. Mants. en oc anden aff Adelen oc lærde Mænd/ saavel som sine gamle Tiennere/ plejer at aflegge oc forlene.

Med Roskilde Lehn grenker ogsaa **Ringsted**

Glosters Lehn/ indholdendis kun et Herrit / hvorudi ligger den gamle Ribsted **Ringsted**/ fire Myle fra Roskild oc ungefehr 8. fra Ribbenhavn vestlig/sast mit i Sieland. Hvorfore oc Landstinget siunis at være djslagt: hvilcket aff Landsdommer/ som med samme Lehn altid er forlenet/ hver tiortende Dag / paa en Onsdag/ holdis.

Byen i sig self hafver icke meget at betyde/meere end at den regnis blant de eldste Stæder her i Landet/ estersom den nu er baade paa Bygning saa velsom Indvaaner saare ringe. Men **Glosteret** er velbyggt oc aff stor *Consideration*, baade for Kirckens skyld/ hvor mange af voris fornemste gamle Danske Konger / Dronninger/ oc andre Førstelige Personer ligge begrafne; Saa oc nu Ishynderlighed for det herlige oc fornemme *Bibliothec*, som sammefteds findis oprettet aff nu derpaa residerende Erlig oc Velb: Mænd/ **Jørgen Seefeld til Næs**/ Danmarks Rigis Raad oc Landsdommer: Hvilcket baade mengden paa Bøgerne saa velsom *Materiernes* Rarhed

Ringsted
L. hn oc
By.

Ringsted
Closter.

Bibliotheca
Sefel-
diana.

faa de *editionerne* anlangende / med stor *Flijd* *Wmage* *Bekostning* oc *synderligt iudicio* samlet / udi dette *Rige* oc *des* *underliggende* *provincier* icke *haffver* lige. *Hvor-* *med/* lige som *velbemelte* gode *Herre* sig hos de nu *leuende* / *baade* *inden* oc *uden* *Lands* et *priseligt* oc hos *Eff-* *terkommerne* et *u-dødeligt* *Nasn* *haffver* *forhveruot* / *faa* *var* det at *nyffe* / at *samme* *Bibliothec* *Fadernelandet* til *Ne* *aldrig* *maatte* *splittis* ad.

Naffnene paa *Kongerne* oc *Dronningerne* / i *forne* *Kircke* *begrasne* *ere*: *S. KNUD* *Obotriters* *Konge* / *WALDEMARS* *den* *Stores* *Fader* / *hvilcken* *sorradeligen* *bleff* *slagen* *aff* *Kong* *Magno* *Nielsis* *Søn* i *Harrested* *Skow*. *WALDEMARUS* *MAGNUS* *med* *sin* *Dronning* *SOPHIA*: *CANUTUS* *VI* *med* *sin* *Sy-* *ster* *RIGISSE* *Kong* *Ericis* *aff* *Suerige* *Dronning*. *WALDEMAR* *SEYER* *med* *tuende* *sine* *Dronninger* / *MARGARETA* *en* *Konge* *Daatter* *aff* *Behmen* / *kaldet* *for* *sin* *Liffsaligheds* oc *Fromheds* *skyld* *Dagmar*; oc *BERENGARIA* *Kongens* *aff* *Portugals* *Daatter* / *ester* *hvilcken* *alle* *haarde* oc *onde* *Koner* *hos* *Danske* *kaldis* *endnu* *paa* *denne* *Dag* *Beenglerd*. *WALDE-* *MARUS* *III* *med* *sin* *unge* *Dronning* *LEONORA*, *som* *var* *Biengierds* *Broders* / *Alphonfi* *II*. *Kongis* *i* *Portugal*, *Daatter*. *ERICUS* *V* *som* *ester* *sin* *Bro-* *ders* *Abels* *villie* *blef* *halsbuggen* oc *drounet* i *Elie*. *De* *i* *sin* *Broders* *CHRISTOPHORI* *I* *Regimentis* *Tjd* *consecrerit*. *ERICUS* *VII* *Meenved* *kaldet* / *med*

Moder *AGNES R.* *Eric Glippings* Dronning/ oc med sin egen Dronning *INGEBORG* sampt hendis Broder *BURGE* Sverigis Konge/ med hans Dronning *MARGRETE*, som var *Eric Glippings* Daatter oc *Eric Menveds* Syster.

Derforuden hafver oc her deris Lejersted Hertug *Christoffer* *Valdemari I.* Søn/ oc Hertug *Knud* *Valdemari II.* Søn/ med sin Søn Hertug *ERIC*, sampt Hertug *WALDEMAR* *Christophors I.* Søn.

Soer:

Soer / liggendis udi en lystig Egn / mellem toende Fiskrige Søer / ligesom paa en Insel, tj Mile fra Ribbenhavn oc to fra for^{ne} Ringsted / hafver tilforne været et rigt *Abbedie* oc et aff de fornemste oc herligste Clostere her udi Stiffet / opbyggt Anno 1161. af de Nasskundige *Rogens Mænd* / *Abolon Hvide* / Bisp i *Kostilde* oc siden tillige *Erkebisp* i *Lund* / oc hans Broder *Esbern Svare* som der til lagde 14. Bønderbyer / sampt deris Fader = Broder *Toke* / som sigis til samme Bygning flux at hafve hiulpet. Hvilket Closter siden er lagt under Cronen: De aff Konning *FRIDERIC II.* med meere *Indkomst* forbedret / der hand den Adelige Skole / som hand til *Friderichsborg* *funderit* hafde / did lod forflytte / hvilket skeede Anno 1586. Hvortil hans Søn *CHRISTIANUS IV.* derefter / Anno 1621. hafver lagt alle *Mariæbos* Closters Gods oc *Indkomst* / der hand sammesteds lod oprette det Kongelige *Academie*, som endnu der florerer / oc aff *Indlendiske* oc *Udlendiske* *frequenteris*, eftersom det med fornemme *Professorer* oc *atskillige* *Exercitimestere* vel er forsiunct / den

Skole.

Academie.

Danske Adelige Ungdom til icke ringe Gaffn oc Forfremmelse / som der *exerceris* oc undervisis i alt det / som tilforne med stor Omkostning uden Riget maatte søgis oc læris.

Offver samme Sted / hvor hos nu er bygt en liden Stad med *Privilegier* vel forsiunet / *commenderer* oc hafver *general inspection* en Ofver-Hofmester. Hvilket Besikning betroes altid en fornemme Dansk Adelsmand / som sig i Boglige Konster vel hafver øfoet / oc er der hos velberest oc forfaren i alt det som Førstelige oc Adels Personer mest vedkommer at vide.

Hofmester paa Soer,

For saadan sin store Besværing hannem dog aff samme Steds Indkomst intet er tillagt / andet end at hand der / for sig oc sin familie, hafver fri Laffel: Men er derimod aff hans Kongl. Mayt. med et andet fornemme Lehn udi Jylland / Børglum = Closter kaldet / afflagt oc forsiunet.

Kirken her er oeværd at nælde om / efter som der udi oesaa nogle aff voris Danske Konger med andre Førstelige Personer oc fornemme Herrer findis begrafne / blant hvilke disse besynderligen optegnis. **Konning Christoffer II. Vvaldemari IV** Fader med sin Dronning **EUPHEMIA** Marckgrefsvens aff Brandeborg Daatter / sampt deris tvende Sønner **Hertug Eric** udvald Konge / **Hertug WALDEMAR**, oc tvende Døttre **HELVIG** oc **AGNES**. Hvilcke alle hvile under det Velarbejdede Mefings *Monument*, som er giort ligesom en Seng / hvorudi de aff Mefing støbte sees lige som liggendis at sofoe. Item under et særdeelis aff *Allabafler*

Kirken.

oc marmor giort monument, **Kong** WALDEMARUS IV. Christophori Søn oc den mechtige Dronning Margretes Fader. *Item* **Kong** Ole højbemelte Dronnings oc Kong Haagens aff Norge Søn, efter hvilcken hans Moder arffuede Norge til Danmark. *Item* **Hertug** ALBRIT, oc **Hertug** GERT, oc **AGNES** Christophors III. Søster / oc **Gundegut** Hertuginde aff Synder, Jylland. De derforuden dette Steds saavel som Kiøbenhavn højberømte Stiftere **ABSOLON** selv/som ligger ved den syndre side af Altaret/under en *Allabaster* Steen half Alen høyt ofver Jorden ophesvet.

Holbeck Slots Lehn/hvorudi er kun **Luge**-Her-rit allene/ oc den Kiøbstad **Holbeck** / liggendis 7 Mile West-Norwest fra Kiøbenhavn / til hvilcken Isefiord/ fra den Norder Ende af Landet/ 3 Mile opløber/ oc der til givr god Indseigling/ saa at ofte mange store Skibs Ladinger aff Korn oc andet / der fra til Holland/Norge/ Tyskland oc omliggende Stæder / udsøris. De efterat det der omkring giffver et rigt oc got Korn Land / tilhandle sig der Borgerffabet/ af omliggende Herre-Gaarde oc Bønder / store Partier Korn/ hvilcket de udfiske/ oc igien indføre andre grofve Vahre/ af Salt/Jern/Hommel/2c. Hvoorpaa de oc hafve god Afreck / saa det sammesteds gifver nogle velformuende Indvaaner.

Draxholmb Slot / er liggende 10. Mile fra Kiøbenhavn / ungefehr udi Nordvæst/ hafver under des Lehn udi Dds Herrii/ den gammel Kiøbsted.

Nytkjøbing / mod den Norder Ende aff Landet/ oc paa den Vester Side aff Isefiord liggende / saa

Holbeck
Lehn oc
By.

Drax-
holms
Slot.

Nytkjø-
bing.

den med Seiglas hafver Bølt nær ved Haanden / saa at des Borgerfabiicke fattis Leylighed til deris Handel ved Søfarten at fortsætte.

Under dette Lehn henhører den **De Seirbe** / 2 Mile i Nordvæst fra Landet liggende / hvor paa en stor Andeel Hæste / Hopper oc Fæned kand underholdis

Kallundborg Slot / en vjtbegrebed oc af Mure oc mange høye Taarne stor oc anseelig gammel Bygning / er liggende 12 Mile fra Kiøbenhavn wester paa Landet / oc inde udi **Galundborg By** / saa at Slottet er paa alle Sider embyggt aff Byen / til hvileken Bølt ved det Forbjerg **Røfnæs** sig indbøyer / oc til Byen giør Indseigling oc en beqvem oc god Haffn / saa at med største Skibe til Byen sikker kand indleggis. De ligervis som Slottet stedse for it de fornemste her i Riget holdis / saa er oc icke heller denne By acted for en de ringiste aff Kiøbstæderne. Men ligesom altid dens Borgerfckab en god Handel til Søs / paa Tyskland / Norge / Holland oc omliggende Stæder hafve holt ved lige / saa bygge / udvide oc forbedre de oc deris By med anseelig Kiøbsteds Bygning.

Vdi Synderlighed sees paa deris **Kircke** en saadan fremmit *Invention* oc Maneer / som sielden noget steds findis / I det den Krykvijs er Bygt / oc hafver den paa hver Ende aff Kryk-Bygningen / it Taarn / med Spir paa / oc mit udi Krykit oc saa it Taarn oc Spir aff mere højde oc størelse end de andre fire. De ligesom paa Kircken udvendig 5 Taarne oc Spire ere til siune / saa sees oc man oc dens indwendige Hvelling paa fire

Seirbe.

Kallund-
borg Slot
oc Bye.

Røfnæs.

Kallund-
borg Kir-
cke.

Villere at beroe/ saa at aff forskne nocksom Land fornem-
mis dette udi sprige Lider at hafve været et synderligt aff-
holt Sted.

Fra denne By offver falder den almindelige Fart
fra Sieland offver Bølt til Aarhus i Jydland / som sig
10 Mile vestlig fra denne By ofoer strecker.

Samsøes
Vestlig
oc Gæst-
lig Kar.

Under dette Lehn henhør oc det Land **Samsø** /
saa vit den Verdslige Pliet anlanges / baade med Lands-
gilde/ Stædsmaal/ Sagfald oc deslige at gifue/saa oc: At
kiende dette Stæds Lehnsmand for deris Landsdommer:
Hvor om her efter udi Samsøes Beskrivelse skal meldis.
Men hvad Geistligheden der paa Landet belanger / svar-
er den under Aarhus Stifte.

Antvord.
Stou
Lehn.

Antvortspouff / it velbyggt stort oc herligt/ for-
dum Closter / nu Kongelig Hus residentz oc Slot/
des sigste Kircke med it Laarn oc saare høy Spir er af-
ret er gjort anseelig / saa man det offver 6 Mile ved
Nyborg i Nyen land kiende/ eftersom til med Slottet/ paa
it høyt oc lystigt Sted den Vesten paa Landet / i mod
Bølt/ er byggt.

Under dette Lehn hører nogle Herreder / oc aff
Riisstederne / **Slagelse**/ oc **Stielstøer**.

Slagelse
By.

Slagelse er ickon en Spæker-Bey-fra Slo-
tet oc 12 Mile vesten fra Riisbenhaffn liggende. Hvor-
til endog / paa $\frac{1}{2}$ Mil nær / ick er Jndseigling / fortsæt-
tis der alligevel en stor handel / efftersom der omkring /
er it saare got oc velbyggt Land. Byen er temmelig vel
byggt oc hafver to Sogne Kircker / som kaldis S. Michels
oc S. Peders Kircker.

Stielstøe:

Stielstøer / 14 Mile fra Riisbenhaffn oc to

1/2 Mile Sydvestlig fra Antworffou / er paa it velbeleyt Sted liggende / efter at Valt / ligesom ved en canal, dertil gjør Indsejling oc ficker Havn / som er Borgerstabet der / til Nærings oc Spæ-handels forfremmelse / meget beqvemlig.

Under **Kaarsør Slots** Lehn / hører et Her- rit oc den lille Rigssted **Kaarsør** / hvorfra Aarlig nogle Skibs Ladinger Korn Aarlig udføris / efter- som samstedts / formedelt en liden Indvig aff Valt / er en synderlig god Havn / nær indtil Slottet / som ligger strax hos Byen paa den yderste Vestre Strandbred / 14 Mile fra Ripsenhavn / oc to fra Antworffou / oc fire fra Nyborg / som i Vesten derfra ofver Valt i Byen er lig- gende / til hvileken By fra denne sted skeer en stor Førsel.

Kaar-
sør
Lehn oc
By.

Forne tvende Lehne / baade Antworffou oc Kar- sør Lehn / ere under en Lehns-Mand oc regnede derfor lige- som for et Lehn. Under samme Lehns-Mand var oc før tillige **Sabygaards Lehn**. Men nu er det kommen derfra / oc hafver sin serdelis Lehnsmand. Forne Saby- gaard ligger to Mile fra Antworffou udi Løve- Herrit / hvileket nu dertil svarer.

Saby-
gaard
Lehn.

Wordingborg Slot strecker sig udi Sydvest fra Ripsenhavn 11 Mile / hvileket paa it høyt Sted / oc udi en lystig vndelig Egn / aff Skouff / Mark / Fiskevand oc Strandens Nærvarrelse / er liggende. Dets Bygning er aff it u-troligt vjst begreb / med høye oc sterke Ring-Mure oc mange Laarne omfanget / Husene ere underffedlige oc hafver mange skigne Gemacker oc Væreller.

Wording-
borg Slot

Dette Slot hafver Kong **VVALDEMARIUS I.** saa- ledis ladet bygge / oc der (formedelt samme Egn

lystige Beskaffenhed) fornemligen holdet sin Hoffla-
ger.

Junga-
hoffvit
Lehn.

Under dette Slots Lehn/ hører/foruden **Junga-
k. ofolts Lehn**/ som der under ligger/ nogle Herredøer oc 3
Riibstæder: Næmlig **Wordingborg/ Nested/ oc Prestø.**

Wording-
borg.

Wordingborg ligger nær under oc optil Slot-
tet/ oc er en Riibstæd af temmelig størrelse oc god Bygning.
Borgereskabet tillige med deris Landhandel/ bruge oc saa
Søfarten med deris egne Skuder/ estersom de dertil hafve
god Leylighed formedelst **Grøn Sund** / som aff Bælt
der i mod Byen sig indbøyer/ ved hvis Strandbred/ lidet
neden for Byen/ haffver Kongl. M. it stort Grundmuret
Hus eller KornSpicket ladet opsætte/ paa hvilket Lehnets
Korn/ en stor Sum, opleggis / oc derfra udfkibis.

Grøn-
Sund.

Nestved.

Nestved er liggende 3 Mile Nordwest fra
Wordingborg/ oc 9 Mile Sydwestlig fra Riibenhavn.
Til hvilkken Stad / endog den ick ved Stranden er lig-
gende/ kand fra Skibene/ paa Præmie/ op ad den lille river,
som noget neden for Staden udgaar i Haffvet / opfkibis/
oc derfra igien til Skibene udsøris hvad behoff givris/ saa
saa same Byes fornemme Borgereskab derved befordris udi
deris Handel til Søes / som de / paa atskillige vitløstige
fremmede oc omliggende Stæder/ holde ved lige.

Byen ligger udi en lystig Egn / oc er aff maadelig
Storlighed oc temmelig anseelig Bygning / deelt udi
tvende Sogne/ saa at den blant de beste dette Lands Riib-
stæder vel maa regnis.

Heluffs-
holm.

Lidet offven for Nestved/ inde i Skoven/ ligger den
berymte Adelige Skole **Herlufsholm** / hvilkken den
ædle

edle oc ypperlige Ridder / **Her Herloff Trolle** /
 Danmarks Rigis Raad/med sin Elskelige oc Gudfræ-
 tige Husfrue / **Fru Birgitte Gyde**/ Her Mogens
 Gydes/ fordum Rigens Hofmesters/ Daatter/ **G. V. D.** til
 Ære oc dette Rige til gavn oc beste stiftede / efterat de
 samme Sted/ som da kaldedis **Skoukloster** haffde
 af Høyloulig ihukommelse **FRIDERICO II** faaet for
 Hildersdsholm/ (hvor nu Friderichsborg er) oc Græfset-
 gaard/ til Mageskifte / hvorom før er rørt udi Fride-
 ricsborgs beskrifvelse. Fra samme Skole ere komne
 mange herlige Personer/ som med stor berymmelse siden
 haffver tient Riget udi *Academiet*, Kircker oc Skoler.
 Velbemelte nu Salige denne Skolis Stiftere ere her
 sammesteds udi Kirckens Chor, bag Alteret/ inden et Jern
 Gitterværck/ under et Kosteligt Allebaster oc *Marmor* Mo-
 nument, som 4. store aff Allebaster Evangelister ere sat-
 te ved Hjørnene paa/ begrafne / liggendis deris efterlig-
 nelser aff Allebaster gjorde efter Menniskelig Storlighed
 der ofoen paa. Hvilket monument, er nesten Kongeligt oc
 derfor vel værd at bese. Her hviler ogsaa den Høyberym-
 te Rigens Cancellor oc Raad/ oc denne fordum Steds Sko-
 leherre **Arild Hvidfeld** / hvis ihukommelse her i Riget
 aldrig forgaar/ som med stor u-mage oc Vindskebelighed
 haffver sancket de Danske Historier om hvis passeret var si-
 den **SAXO** opholdt indtil **FRIDERICI II.** Afgang /
 oc dermed *Saxonem* ligesom *continuerit*. For hvilken
 B-mage alle gode Danske som Fædernelandet elsker/han-
 nem taet oc stor berymmelse plictige ere.

Prest ligger 9 Meile Sydvestlig fra Risben-
 E iij haffn

Prest.

hafn/ved den Syderlige Strandbred/paa et lystigt Sted/
saa at Indbyggerne formedelst Skow oc Mark haffvoer
god Lejlighed / foruden at de deris Handel til Spes vel
vel kunde fortsætte.

Solte
Slot.

Under for^{ne} Wordinborg Lehn hørde oc for no-
gen Tid siden **Solten Slot** / som oc/selff var et lidet
Lehn / ligesom Jungshofuit endnu er. Men paa denne
Tid er det Kongen oc Riget fraskift / med underliggende
Bønder / oc deraff gjort en fornemme Adelig Sæde-
gaard.

Trygge-
weld
Gaards
Lehn.

Tryggeweld Gaard / er liggende fra Rispens
hafn 6 Mile mod Sydvest. Under des Lehn hører tre
Herreder / oc den udi Steffns = Herret liggende meget li-
den Rispsted **Store Hedding** / til hvileken / om skønt icke
er Indseigling oc Haffn / saa haffvoer den alligevel / icke
langt fra Haanden den Østre Strandbred oc Øster Spen/
Saa at Borgerstabet sammesteds / som deris biering sæ-
ge det beste de vide / oc saa til Spes / ved det middel / deris
Handel kunde bruge.

Store
Hedding.

Er saaledis hermed / foromrørte Siellands Hoff-
vet-Lehne / med deris underliggende smaa Lehne oc Rispste-
der / paa det kortiste undersøgede oc optegnede. Følger
derfor nu / om samme Lands **Fruetbarhed** / hvor udi
vort Forehaffvende fornemlig bestaar.

Steds
Fruetbar-
hed.
Sæde-
Jord-
Byg oc
Haffre.

Dette Lands **Sæde Jord** i almindelighed / er
en feed / sort / oc undertiden Leeractig *Materie*, som til
alle slags Sæd er beqvem / udi Synderlighed giffver det
Indbyggerne aff got **Byg oc Haffre** saa rigeligen/
at de deraff icke allene kunde haffve rundeligen til deris

Land.

Landgild oc egen Ophold/ Men end oc store Anparter
Aarligen kand hafve at selge / hvilket Ind-oc Udendi-
ske Rishmænd dem tilhandle / oc der med / ved mange
Skibs Ladinger / vjt omliggende Steder undsette.

Rug giffver ofsaadette Land flux videre end til
Indvaanernis egen Fornødenhed behøffois / idog icke saa
oføerflødig / at de deraff saa store Partier / som aff Byg/
kunde afhjende / oc det fordi at Jorden i gemeen icke er saa
sandsætlig / at den til Rug-saavel som til Byg-Sæden er
tanet.

Hvæde oc Erter samt **Humble** voxer der
icke udi saa stor Mengde / at deraf noget stort / til at afhjende /
kand haaffois tiloffers / oc det icke saa meget for Landets
skuld / som fordi / at Indbyggerne paa samme Sæd
dem icke besitte / eller derfor ere omhyggelige / som er deraff
at slutte at de / som sig paa same Sæd legge / deraff stor
Fordeel befinde.

De alligevel Landet alle vegne er got oc Fructbart /
saa er dog it Sted bedre aff Sæde-Jord / Eng oc anden
Hertlighed end it andet / hvorom udi Skifter oc Rish / vel
er at udforske oc sig for at see / at man intet Guds for bedre
antager / eller sig til forhandler / end det i sig sielffer.

Med oc blant forskreffne Sæde Jord / giffver det
ofsaad ofver alt udi Landet / Sid eller Laug Jord / som til
Eng oc Hø Aul er beqvem / Sampt særdelis
Steder som stedse til Dføerdrift oc Gresgang brugie :
Der ved da Indbyggerne meget Dvæg oc Fæned / af Rish
Dren / Stude / Faar oc Lamb / kunde underholde ;
Saa

Rug.

Hvæde.
Erter.
Humble.It Sted/
aff Sæde
Jord / be-
dre end
det andet.Eng oc
Gres-
gang.
Dvæg.

Saa at fast hver Bonde Aarligen kand hafve at affhen-
de oc sig til bedste anvende nogle stycker Fæned / sampt
Smør/Dste/Biærs/Høns oc andet.

Øren,

De tillæggis her udi Landet skjøne oc store Øren/
aff hvilcke Aarligen nogle Tusinde til Holland oc Tysk-
land udfkibis.

Olden.
Skouff.Vnder-
Skouff.

Ege oc BøgeSkoue ere oc fast alle Steds i Lan-
det / aff hvilcke haffvis kand Olden / Hus-Tømmer
Vrende-Ved til det gandske Lands Nødtøffe / saa-
vel som oc nyttig under Skouf/som Hassel/Elle/Birck
oc deslige / sampt Ase / Lind / Asp / Røn oc saadanne
fleere.

Maadelig
Skou of
ver alt.

De ligesom icke letteligen noget Sted udi Lan-
det findis affsaa stor vittøstig Skou/ at den jo til nogen
Brug i kand giøris nyttig: Saa er oc iligemaade
neppelig nogen Egn/som icke haffver nogen Skou. De
om end skønt nogle saa Stader haffver Skoven icke heel
nær / saa haffver de icke heller saa ret langt fra Haande/
at de jo deris Svin til Olden der kunde hendrive.

Den mee-
ste Skou
Egn.

Den meeste Skou Egn / holdis for at være mel-
lem Ringsted oc Callunborg/ saa oc mellem Andvorskou/
Ringsted oc Rjøge / sampt mellem Rjøge oc Bording-
borg/ udi spnderlighed mellem Troneborg oc Friderics-
borg/oc fremdelis derfra til/paa en Mil nær/Risbenhafn.

Jact oc
Vildbane.Mangfol-
dalt.

Af hvilcke Skoue Kongl. M. den største Deel til sin egen
Jact/ oc som en Vildbane sig haffver forbeholdet / spnder-
lig mellem Troneborg oc Fridericsborg/oc fremdelis mod
Risbenhafn / hvilcken Egn fast for en idel Dyrehafve er
at acte/ for den Mangfoldighed paa atskillig Vilt/som sig
der

der i haabe Tal lade see / oc saa samme / at de icke det ringeste for Menniskens Nødværelse dem undsatte eller vige tilside.

De endog forbemelte Egne hafver saadan en Skou til offverflød / saa er alligevel samme Skou icke aff saa stor Tækning eller store Krat oc øde Moræser / at jo mesten deel der iblant / ofver alt / ere nyttige Ager-Jord Eng oc Græsning / saa at hele Gaarde oc Byer ere der udi beliggende.

Imod forstreffne Skou-Egn er mellem Rispbenhafn oc Kofkilde / saa oc mellem Rispbenhafn oc Rispge / aldeels ingen Skou / sampt / mellem Kofkilde / Rispge oc mod Fredrichsborg / en ringe Ting / hafve dog deris behøvoige Jdebrand aff Tørfoestyr / oc ere den største Deel disse Egners Indbyggere ey heller saa aldeels langt fra Skoven / at de jo deris Huus-Lømmer med en Deel deris Brende der fra kunde hafve / sampt deris Svin til Olden der hendriffsve. Slig Herlighed aff Skou disse Egne seil oprettis rundelig ved den fructbare Ager Jord det sammesteds gifver / aff alle slags Sød / langt bedre end i Skou-Egne / at saaledis nock som det ene med det andet kand lignis oc lige opgaae.

Sistert belagende / da kunde Indvaanerne langs Søkanthen oc noget nær Stranden boende der af hafve til nødørst af Hafvet : Som Schild / Torff / Slyndre / Hal / Kuller / Hvilling oc andet. Ellers gifver det vel oc saa udi Landet understedlige ferffe Søer aff allehaande gode Søffiske / som Karper / Brasen / Giedder / Karuser / Aborret / Horcker / Skalle oc andre. Deraff dog den gemene Almue icke i almindelighed noget kommer til gode ;

Støttigt
Land
blant
Skouff

Stettene
eller Egn
ude
Skouff.

fructbar
Søde
Jord paa
Stetten.

Strand,
fistend.

Søffis
Rend.

Men efter som saadanne Sør stæke/ enten Kongl. Mants. eller Adelen ere tilhørigte/ bliffue de oc til Hønhæ hans Mants. oc Adelen eigne Spijsninger / oc Fornødenhed / brugte. Dog hafver Kongl. Mants. Fiskmester maect udi de store Fiskrige Kongl. Mants. Sør undertiden at lade drage / oc hvis bekommis at affhende / saa da deraff en hver / for it billigt værd / efter begiering kand hafue.

At saaledis dette Land vel for it de beste (saavit Landets Egenkab i sig selff belanger) er at acte: Er oc stidse af Begyndelsen for it sæderigt Land bleuen holdet / saa at fornemme Skribentere ville at Landet deraff sit Naffn skal være gifuet / hvilket da aff for ommælt korte Omstænde icke siunis uligt.

Formedelt saadan Fructbarhed oc Landets gode Villor / er det icke alleene med forskreffne Riøbstæder / Slotte/ Kloster oc Gaarde bebyggt ; Men endoc med saa mange skønne Herre Sæder oc Adelen Hoffuetaarde ziret/ at neppeligen kand reysis nogen Mijl paa hvileken icke en/ oc nogle Stæder fleere/ af saadanne skønne velbygte Hofuetaarde/ ved siun kand fornemmis. De fornemste aff forskreffne Hofuetaarde ere blant andre disse: **Walø / Borreby / Kragerup / Colte / Vagnæs / Gisfeld / Swanholmb / Raststrup / Birckholmb / Tølløse / Lindholmb / Søgaaed / Gjørsløff / Venmetoft / Engestrup / Ericksholmb / Sonnerup / Wognerup /** oc mange andre / hvileke ligesom de formedelt deris store tilliggende Engendom af Skow oc Mæret/ billigen for AuflsGaarde ere at acte / saa i lige maade ere de aff Bygning oc omfring

Fructbarheds slutning / aff Landets Naffn / oc forbemelte Omstænde.

Bebyggelse Sloetere Kloster herrefæder.

kring værende lystige Veskaffenhed / for Førstlige rest-
denker og Lyst-Huse at ansee.

Derforuden udi Almindelighed er det med skønne Lands-
byer og Bøndergaardte / og aff Bønder og menige Almue
offver alt saa besat / indtaget og brugt / at fielden
noget Stæd udi det gandske Land findis / som icke saais og
dyrckis / eller ved Hønausling / Græsrning eller anden
brug nyttig giøris.

De alligevel Landet saaledis / som forskrefnet / udi al-
leting er nyttigt til sine Indbyggernis Fordeel og ophold /
findis dog atskillige Stæder øde og forfaldne Gaarde /
der Jord icke dyrckis / uden at undertiden Husbonden
self den kand lade tilsaae / og ved andre hans Bønder
og Tiennere der Afsi indhøste. Derforuden findis
vel og en Deel / som store Gaarde besidde / saa forarmede
at naar de til deris Herckab haffve ydt og klart giort deris
Rettighed / de da med største Besørlighed deris ringe un-
derhold kunde haffve. Ja end og dertil undertiden deris
Jorder andre til brug mue bortleje / hvoroffver Jorden /
formedelst idelig Hafre- og anden Jordskierpende Sæd /
forargis / deroffver de da Tijd effter anden mere bliffve
forarmede og Gieldslagene / saa de Gaardene slet mue gvi-
tere. Hvilket da hvercken Landsens Skarphed af Græs-
de / ey heller altsammen Indbyggernis V-sittighed / For-
sømmelse eller V-sorsuuntlighed / er at tilskriffve / effter at
(som forbemelt) Landet aff alle gode Middell i sig self er
rigt: Des Indbyggere ousaa nock som ere gode forstan-
dige Auls-Folck / som Jordens brug / Auls / Sais Tilleg-
gelse og anden Biering / vel forstaa og vide at fortsætte.

Men at dog nogle / som forskreffvet / udi saadan

Lands-
byerAf Almue
besat.Øde
Gaarde.forar-
mede.Bortleje
de Jorde
forargis.Forstreff-
ne er icke
Landets
Styld / oey
Indbyg-
gernis.

Aarsage

til Forar-
mede.

Forstyldet
Gaarde.

Hofning.

Vgedags
Tienere.

Egen
Bierings
forsøm-
melse.

u-frished
Aff fad-
fels Stad.

Armod gerade / des Aarsag holdis fore at være : En
deel / at mange Gaarde for saa høj Landgild ere satte / saa
icke letteligen nogen / med des Aarlig udgift / sig derpaa
kunde søde / med mindre da de ere disbedre formuende
naar de Gaardene antage. Endeel ocsaa tilskriffvis den
store Hoffning / det er / Arbed til Hoffvetgaardene de ere
liggende til / med deris Aufst at drifve / som pløye / tilsaae oc
indhøste / med idelig oc lange Keiser oc anden atskillige sto-
re Besveringer oc Arbed dem paahenger / saa at saa V-
ger gaar for ofver / aff hvilcken de icke nogle Dage til Hof-
ve haffve at arbejnde : Dog er dette i besynderlighed oc
fast alleene at forstaa om Vgedags Tienere / hvilke li-
gevel ere en stor Deel / efterat / som før er om nælt / Lan-
det med mange Slotte oc Hoffvetgaarde er bebyggt / oc alle
Bønder oc Tienere hver Hoffvetgaard tilhørige / oc
med den udi Sogn liggende / som Vgedags Tienere
actis oc brugis.

For sliig Besverlighed oc Hoffnings idelig paava-
ring / de undertiden deris egen Høst oc Waar med an-
den Biering mue forsømme / paa de Tider dem mest var
fornøden det at haffve i act / hvoraff paa en Tid efter an-
den deris skade entstaar / oc endelig derpaa i lengden følger
Armod / synderlig naar umilde Herskab oc Hosbonder med
anden Strengthed dertil hielpe.

De hvis jo til sliig Armodis Indbyggernis egen Of-
terlathendhed Aarsag skulle siunis at være ; Er ligevel saa-
dan deris u-slittighed i nogen maade at undskyldte / med
den store u-frished oc Evangde deris Herskaber ere med
undergiffve oc forplittede : I det de ere tilbundne / den
Stad / eller det Herskab / paa hvis Guds de ere sødte /
saa

faa de dem icke paa andre Stæder / hvor dem lystet eller best siunis / mæe begifoe: Men endeligen ere forplictede/ paa det Gods at blifoe / som de paa ere fødde / med mindre de deris Frihed ville kipe af deris Herskab/ for saadan Sum Pendinge hand dem foresætter.

Ellers haffver hver Husbond Mact/ naar nogen hans Gaard blifoe ledig/ oc icke andre den til Feste begierer / da hvileken hans Wornede Søn (det er saadan en/ som paa hans Gods er fød) hannem gaat siunis/ til sliG Gaard at tiltvinge / oc med ringe behøffvig Forraad / til des Auffs fortsættelse / derpaa at indsette / som oc vel undertiden/ (dog icke gierne) skeer/ at saadanne Wornede Sønner til Dde eller ilde ved lige holdne Gaarde blifoe indsatte/ oc mod deris villie tilnødde. Hvileken Twang dem da sliG stor Blyst udi deris Arbeid oc Gaardis Forbedring skaffer/ saa de deris Bierings Tiltagelse icke efterstrebe at fortsætte.

Wornede
Søn ind-
sættis paa
sde Garde

Kongl. Mants. Bønder oc Tiennere belangende/ saa efterat de gemeenligen ere aff bedre Vilkor / søger derfore en hver gierne paa Kongl. Mants. Gods at være / hvorfore icke gierne Kongl. Mants. Lensmand haffoe Aarsag sliG Høghed med Wornede Sønner mod deris Villie paa Kongl. Mants. Vegne at bruge. Hvorofver de/ deris Gaarde til at bygge oc ved lige holde / ere omhyggelige / oc flittige deris Jorder med Grøde oc anden Dyrekning at forbedre / samt deris Sæd med oprydning at formere / oc ellers deris Mark oc Gaardis Eyendom dem til Fordeelvide at nyttig gjøre / saa der aff deris Formue icke ringe tiltager. Om sliG underskeed/ aff bygte oc vel ved lige holdne Gaarde / saa vel som vel

Kongl.
Mants.
Gods oc
Wornede
Søn:

dyrckede oc fructbare Jorder / samt formuende Bønder /
udi Skifter oc Rigs / vel er at hafve udi act / oc sig derudi
at erkynndige oc udforske.

Wordne-
de Søners
Høyhed
oc Fore-
deel.

De enddog foromrørte Høyhed / er (i synder-
lighed for Adelen /) en stor Herlighed: I det at / som
forbemelt / gode Mænd hafve Mact / hvilcken deris Word-
nede Søn dem lyfter / paa deris ledige eller Dde Gaarde /
som de ellers icke kunde faa bortsted / at indsette: Saavel
som dermed: At hvilcke aff samme deris Wordnede Søn-
ner / som for deris Fødsels Sted begiere at være ledige / dem
med temmelige Summer aff Pendinge skulde frij kibe:
Saa holdis ligvel fore / at samme Herlighed er søye eller

Wordne-
de Søners
Nachdeel.

ingen Fordeel: Men vel undertiden mere Nachdeel
skaffer / synderlig for dem som aff haard Strengthed / sam-
me Herlighed ligesom fører i Misbrug: I det at / naar no-
gen deris Gaarde hender at blifve Dde / de da lader tilta-
ge hvilcken deris Wordnede Søn / nest er ved Haanden /
och hannem tilnøder sliig Gaard at antage / undertiden ey
anscende / om hand hafver Middell eller ey / sig med hviis
til Gaardens Hest oc Aul / aff Heste / Fæned oc anden
behøffois / tilbørligen at forsiune / hvoraff da saadan En /
som saa blifver tiltoungen / først forarsagis / efterdi hand
selst sin Jord at driffve icke er mectig / deraff til andre at
bortlepe / hvilcken bortlepet Jord da Ar efter Ar / for-
medelst Wanræt / Hassre Erffte oc anden Sød / Jorden
skærpender / forargis oc udmagris / hvorosfor da den / sig
sliig antaget hafver / omsier gandfke kommer til acters / oc
endelig Gaarden slet igien maa osvergifve / kommer da os
saadan Gaard i Foract / saa den aff ingen skøttis eller be-
gieris: Vndelegen (som undertiden skeer) at Høsbøn-

Bortlejet
Jord
vanrættis.

den

den selff sliq Ddegaards Jord lader dyrcke oc tilsaac/ be-
finder sig vel da dem/ oc helst løse *Companer*, som saadan
Gaard opspørger/ oc naar de den for en temmelig Feste/
som 1 *L. Haffre*/ 2 eller 3 kand bekoñne/ antage sig den.
Naar de derefter den Grøde/ aff den Sæd de for dem fun-
det hafve/ faar indauftled / affter ske de den efter Haanden/
oc giør den udi Pendinge oc forkøñne/ oc derefter med Gaar-
den dem igien affige / naar intet hos dem til Landgild/ Grø-
degield oc andet/ de Husbonden ere blesne skyldige/ med at
betale kand findis. Hvorudi gode Mænds Fogder haffue
at være forsiunlige / at de deris Husbonders skade i saa-
maade/ saavit mueligt/ kunde vide at forekomme / effter at
vel nock er/ at en god Mand / som tilforne hafver en øde
Gaard/ des Landgilde mister/ oc icke end der til skulle om-
bære/ hvis Vdleg oc Omkostning/ hand til des Sæd kand
hafve ladet anvende.

Løsgen-
gere er sig
for at sø-
relse.

Hvilcken ubelenlighed aff mange skal eractis icke
ringe aff forbemelte Bøndernis Frshed at herrære.
Det utviflactigen hønloflig Ihukommelse *CHRISTI-*
ANI IV. voris da Allernaadigste Herre / aff synderlig
Dpluifning/ Hønforstandeligen oc vel hafver effertentet/
der Hønbe^r: hans M. Aar 1634. in Junio sig mil-
deligen haffver ladet anligge alle Sællans oc Lallans Fa-
terne sambe Falsterboerne deris Fødesteds Frshed naadigst
at igien gifve oc bevilge hvis udi ligemaade Adelen deris
Hønhed / i saa maade ofoer deris Tienere / hafde villet aff
staaet/ hvorom med dem at handle hans Mayt. hafde ful-
mectiget Kigens Marsk Velb. Herr Jørgen Brne.

Om nu skønne / ligevel at de goede Herrer sambelli-
ge Kigens Raad med den største oc fornembste Deel aff

Wordne
de San-
ners Løs-
giffvise/
af Dongl.
M. an-
langet.

Ade

Adelen/ af Christelig Billigheds Bevægelse/ derudi bevilgede/ samme Christelige gode Forsæt oc Eierning/ icke (formedelst nogle saaes Modsigelse) sin ynskte Ende erlangede: Saa forbliver dog billigen/ saadan høybe: hans Mante. Christ-milde *affection* oc Belvillende/ mod forbedrelte sine Undersaatter/ saavel som anden hans Mildhed oc Forsorg/ ideligen/ saavel for disse som for samtlige andre sine Underdaner at drage hand naadigst lod tilkiende/ icke dismindre hos en hver udi berømmelig Eftertanke oc Ihukommelse. Derimod de/ hvilke slikt Christeligt got oc algemeen nyttigt Forsæt haffve hindret/ dem u-vilflactigen Guds Misgunst haffve at formode.

Dette forskreffne/ om Sallands Bestaaffenhed/ er actis for nock at være til fornøden underretning for dem/ som derom icke tilforne hafve hafft Vidskab.

Dog hiid hører oc at melde om de fire særdeelis smaa Lande/ Hveen/ Amager/ Møen/ oc Samø/ hvilke (foruden andre atskillige smaa Der) under Sælland beregnis.

Hveen.

Hveen eller Hveen / it lidet høyt Land med it Kircke-Sogn/ beskrisois at skal haffve udi sin Omkrets 8160 Skrijt/ hvilke tilfammen kunde actis at være i Danske Mæl. Hvilcken De/ ligesom den er liggende udi voris Danske Strømmis berymste Sted Dresund/ (hvor mange Skibe aff Øster udi Vester forbi-seigle) saa haffver deni lige maade nær omkring sig liggende 6 disse Landis fornemte Stæder/ 2 Sællandste oc 4 Skaanstæ/ som ere Kjøbenhavn udi Syd-Vest fra sig 3 Mile/ Nor-

Norden/ oc Nordost fra sig 2 Mile **Helsingør** / med det skjøne Slot **Croneborg** / hvor / af de gienemseiglen- de Skibe/ Tolden udgives/ oc **Helsingør** udi Skaane / 1 Mejl mod Osten **Lands:Crone** / 4 Mile mod Sydost/ **Lund** / oc mod Synden 5 Mile/ **Malmø**.

Samme Land eractis at henhøre oc svare under Cron- borg Slot i Seland / undtagen Birkens Fogden / som Skaaninge Landsting er undergiffven / naar det icke aff Kongl. Mayt. nogen særdelis Person *ad gratiam* er forunt/ saa som udi førige Tider/ da den Kdle/ Høvise/ Høperfarne oc Bistberymte *Mathematicus*, **TYGE BRAHE**, dermed var forlænt. Hvilken oc der paa *refsaerede*, udi det af Bygning underlige oc konstelige Slot **Uranieburg**, hvilket Høyløst. Hukommelse/ Konning **FRIDERIC** den Anden/ ved søromrørte Velb. Høylærde Mand/ **TYGE BRAHE**, paa det højest oc fast middelste Stæd paa Landet/ lod opbygge/ oc *Astronomia* til Ære oc befordring/ lod forsørge oc bepryde med mange konstlige oc usæd- vanlige *Astronomiske instrumenter*, saavelsom med andre tænkvardige oc sælsomme Ting.

Vdi fordom Liden skal dette Land hafve været Nafn- kundigt / (effter nogle *Scribenters* Mening) aff fire Slotte/ som paa des 4 Hjørner skal hafve ligget / hvis Grundvolle oc Stæder endnu skal kunde visis. Det første kaldis Nordborg/ det andet Spøndreborg/ det tredie *Karbecida* mod Winterens Dvgang / oc det fjerde *Hammer* mod Sommerens Dvgang.

Landet udi sig self bestaar aff god Fructbar Sæde-
 Jord

Uranie-
burg.

Tyge
Brahe.

Zweens
fordom 4
Slotte.

Jord som gifver rigeligen alleflags Sæd: Græfsgang oc Eng til Høe-Aufling hafvis oc saa rundeligen/ saa at des Indwaanere meget Dvæg oc Fæned underholde/ oc udi andre maade dem er meget nyttig/ efterat intet steder saa ringe/ der jo bær sin Fruet/ oc er sin Eyermand gaffnlig. Hvor offver oc saa Indbyggerne (som oc selff ere nærige Folk) dem ved god Formue befindende.

Hassel
Skouf be-
synder-
lig paa
Sveen.

Fiskerij hafvis oc aff Stranden til Offverflød aff alle slags Fiske/ synderlig naar Silde-fiskend tilgaar. Derforuden er oc paa Landet en Hassel Skouf/ som skal giffoe stor mengde af Nødder/ oc skal aldrig være sunden en aff samme Nødder/ I hvilcken en Orm er fornommet/ ligerwijs som oc derpaa Landet aldrig nogen Røtte skal være seet. Harek/ Caniner oc deslige smaat Vilt/ samt atskillige Fugle/ gifver det udi temmelig Mengd.

De endog/ som forbemelt/ dette er it høyt Land/ oc gandske udi det salte Haff liggende/ saa giffoer det ligewel mange Becke oc fercke Vandkilder/ hvoriblant nogle/ end oc saa udi den allersterckiste Frost/ icke tilfrysis/ saa at fielden en deslige Kilde (*Helena Kilde i Salland undtagen-* de) udi disse Lande findis.

Amager.

AMAGER er it lidet laugt Land/ 1 Mist langt oc bræt/ liggende strax Sydosflig ofver fra Kjøbenhavn/ under des Lehn/ oc der fra icke on ved et smalt/ dog dybt Giennemlob af Hæved/ understedet. Derpaa hafver offte høybemelte oc høyloufflig I hukommelse **CHRISTIANUS IV.** ladet bygge den Stad **Christianshavn**/ oc den med Wolde ladet befeste/ oc til den en stor Bro/ giennem det dybe Haff oc stercke Strøm fra Kjøbenhavn/ ladet ofver legge/ hvilcken By nu af atskillig Handel tiltager oc flur bebyggis.

Chri-
stians-
havn.

Dette Amager/ er it meget fruetbar oc Fect Land/ gifver alle slags Sæd offverflødig og saa got oc fuldsomt/ at det gierne noget dyrere end andet Korn kjoebis.

Amager
Korn.

Eng oc Græs gifver det oc meget rigeligen/ saa deraf des Indvaanere meget skjønt Fæned af alle slags tillegge/ opsøde oc underholde/ synderlig Riser / aff hvilcke de sig en meget stor Fordeel vide at giøre / med det meget herlige Smør oc Melck de deraff tilveje bringe / oc hver Torsvedag/ som Onsdag oc Løfvedag/ udi stor Mengde/ til Kjøbenhavn indføre/ oc paa Amager Torff udselge.

Smør oc
Melck.

De alligevel at ickon paa Landets syndre Ende er en liden Skou / befinder sig dog icko dihmindre osver alt paa Landet/ underskedligt smaa Wilt/ synderlig aff Hare / en saadan Mangfoldighed / at Indvaanerne deris Lands Fructer aff Kaal oc deslige / besoverligen kunde haffve i Fred / hvortil i synderlighed er Aarsage den Fred som osver dem liust er : Efter som ingen med Tact oc Skotteeri / (med mindre de dertil aff Kongl. Mayt. haffve Bewilling) sig derpaa Landet maa lade finde.

Hare paa
Amager.

Fiskerj vide oc Indbyggerne dennem icko ringe at nyttig giøre af Schild/ Torff/ Hvilling oc Fynder : Men fornemligen tagis der under Landet store Partier aff skjøntne Aal / saa at Aarligen Lester Tall nedfaltis oc til Engeland, oc andre vst omliggende Stæder udsøris.

Halsfistem
de. ibid.

De ligerviis som Landet ubi sig self er aff sliig god Art oc fructbar Wiltkaar : Saa besiddis det oc af et meget flittigt / omhyggeligt oc næt Folk. Den største Part ere Hollander af Herkomst : hvis Forsædre Koning Christian

Hollan-
der paa
Amager

den Anden fra Holland hafver ladet forskrifve / oc indgivet den syndre Deel aff Landet / som oc giør et særdelis oc stort Kircke=Sogn / hvor til de oc deris egen Lyfke Præst hafve. De øfrige / som Landet nest Rispbenhafn inde hafve / ere Danske / som iligemaade hafve deris egen Danske Kircke / at saaledis Landet tvende Kircke=Sogne oc it Kircke=Ring udi sig begriber oc indeholder.

Foruden den rette Aul oc Korn=Sæd beslitte sig oc saa disse Folk / synderlig mere end andre disse Landis Indvaanere / paa atskillig Gewert aff hvid Raal / gule Rødder / røde Beder / Pastenacker / Koer oc andre deslige Fructer / af hvilcke de oc udi stor Mengde / hver Torfve=Dag / saavelsom andet paa Amager Torff indføre / oc dermed for it billigt Vard / fast den gandske By Aaret igiennem bespiser / hvilcke for den gemene Almue / som icke paa en Tid deris Huse med Forraad formaa at forstune / icke er en ringe hielp oc undsætting.

Med alle forbemælte Vare vide dette Folk saavel at omgaa / oc det saa reenligen handtere oc fremsføre / at det med Lyf er at fornemme. Holde dem oc selff udi gode oc reenlige Klæder / oc sticke forblisve ved deris gamle Hollandske Maner oc Dract / oc derpaa ingen Forandring ville lide.

Deris Byer oc Gaarde holde de icke alleene vel ved lige / men oc bygge oc forbedre dem meget smuct : Hvert til de oc hafve god Formue / formedelst det megle gode Gød dem aff Landet meddeler / saavelsom ved deris egen forstunlige Duellighed. Saa hielper oc icke ringe dertil underfædlighe herlige Friheder deñem aff den Høye Offrighed

Raal /
Rødder.

Amager-
nis nærhed
oc Klæde-
dracts
Stadig-
hed.

Bygge
vel.

Formu-
ende.
Duellige.

rigthed naadigst giffne / blant andre : At de icke deris
Fødsels Stad / som andre Sælandsfare ere tilbun-
ne. Derforuden kunde Hollanderne deris Gaarde den
ene til den anden affstaa/ selge/ oc efter hvoer andre arffve/
uden noget Stadsmaals udgifvelse / saa de alleene deris
Aarlige visse Landgilde (som er heel lidelige) hafve at er-
legge. Samptligen besvergis de icke heller med Ecken
udi Keiser/ Hoffning eller noget stort Arbejde/ eller an-
det / som dem i deris egen Bierings Fortsættelse nogen
hinder kand skaffe.

Meere om dette Lands Bessaffenhed sampt Hollen-
dernes derpaa gamle vedtegt / helst ved Fastelaffns tide/
var vel at sige/ men actis paa denne sted icke fornøden.

NØEN ic meget høyt Land / aff størrelse unge-
schr ved 2 Mile offvoer tvært fra alle Kanter/ hafvoer Nor-
den op til sig liggende Sælland/ fra hvileket det ic kun ved
it smalt Haffveds Giennemløb underfredis / de andre
Sider / omgiffvois med Øster-Søen/ strecker sig fra Rig-
benhafn udi Sydost 10. Mile.

Dette Land er steke it særdelis Lehn (som gemenli-
gen Rigens Hofmestere bliffve med forlente) deelt i tvæn-
de Herreder / **Sønderoc Nørre Herreder** / hafvoer
den eniste Rigssted.

Stege: Hvis Borgere sig god Fordeel af Strand-
fiskend saavelsom anden Handel til Spes / vide at giøre.

Landet i sig self/ er aff synderlig fructbarlig Sæde-
jord / som gifvoer alle slags kostelige Sæd / saa Indvaa-
nerne deraff Aarlig meget kunde selge.

Til Hastis / Dvaags oc Fænedes underhold haffvois

Frihed
for Sæd-
fels Sted.

Affve
Gaarde u-
den Steds-
maal.

Hofnings
oc Eke
fri.

Faste-
laffns
Lægg.

Wgen.

Stege.

Sæd.

Fæned.

oc god Græsgang / oc Engbond til Høe-Ausling / hvorefore Indbyggerne ogsaa meget aff underfødelig slags Dvæg tillegge / at derfra Aarligen en temmelig Mengde af Dyen / Saar / Lamb / Gies / Høns / 2c. Bliſver uddrivoen oc paa omliggende Steder soldt.

Stou.

Dyser alt er oc Landet med nødtsøftig Skou forsiu-
net / hvor de til Landsens indfødde Svin kunde haffoe
noctsom Diben / saa velsom behøfvoig Brende oc Bygnings
Lømmer. Det giffoe oc udi samme Skowe atskillig
Wilt af Diur / Harer / Kefoe / Caniner / oc underfødelige
Fugle / saa deraff haffvois lystig Jact oc Skytters.

Vilt.

Fiskerj haffoe de rigeligen aff Stranden. De end-
dog Landet er meget høyt / saa fattis det ligevel icke behøf-
vige første Vand / som aff Beldekilder udi rindende Be-
cke sig udbrede. Korteligen dette Land er rundeligen for-
siuned med alt hvist til nødtsøftig Fornødenhed man vil
pnske oc begiere.

Formedeltst flig Landets gode Vilkaar er det ofoer
alt saaledis bebyggt oc dyrctet / at neppeligen det ringiste
findis / som icke til Brug nyttig givris aff Indbyggerne /
hvilcke / som omhyggelige Folk / i saadanne oc andre
maade deris Fordeel vide at fortsætte / oc deris Gaarde
vel bygge oc ved ligholde / saa at endog de deris Herfskab
med deris Føde-Stæd ligerviis som Sællandsfarerne /
ere til forplietede / findis der ligevel sielden nogen Degaar-
de / saa det icke for it de ringiste blant disse Lande er at skatte.

Sams/

SAMPE liggende udi Balt / 3 Wiile westlig
fra Calundborg i Sælland / oc 1 Wiil fra det Forbjerg
Hellenes i Jydland / er udi sin lengde 2 Wiile / oc udi
bres

breden $\frac{1}{2}$ Wijs / oc nogle steds mindre: Haffver allene det ene **Samsinge Herred** / eller **Ting** / des **Ting** foget ingen anden Landsdommer er undergifven / uden Lehnsmanden paa **Calundborg Slot** i **Sælland** / saa at hvo med hans Domme icke er tilfris / haffver hannem at indsteffne for samme Lehnsmand / oc hvad da Lehnsmanden finder for ræt / staar fast / uden det til Herredage underkiendis. Oc i saa maade alle **Ræts-Sager** / saavel som anden verkelig Pliet oc Landgilde anlangende / henhører oc svarer dette gandske Land under forne **Calundborg Lehn** Men den **Geistlige Ræt** oc *Jurisdiction* angaaende / er det **Aarhus Stiect** i **Jydland** undergifvet.

Ræts-
mand paa
Calundb.
Lands-
dommer
offver
Samsøe.

Geistlig-
hed under
Aars
Stiect.

Landet er aff alle slags **Sæd** meget fructbar / saa **Jndbyggerne** der aff / foruden deris egen forraad / hele **Skibs Ladinger** kunde hafve at affhende / som de gemeenligen udi deris egne **Skuder** til **Tyskland** / **Norge** oc andre **Stæder** selff udføre.

Sæd.

Sæned.

Det giffver oc der paa Landet **Mangfoldighed** aff **skignt Fæned** / hvor til der haffvois god **Leilighed** aff **Eng** oc **Græsning**. Paa den syndre Ende haffver det en liden dog nyttig **Olden-Skouf** / hvor oc for an paa et høyt **Sted** haffver liggit et **Slot** / des **Fundament** endnu grandgifveligen visis. Det giffver oc i samme **Skouf** / oc ellers paa Landet / atskilligt **Wilt** aff **Raadiur** / **Harer** / **Caniner** oc **Keffve**.

Skou.

S: Slot.

Strandfiskerj haffver de paa alle **Sider** om Landet rundeligen. *Summa* dette Land er med alle gode **Wilt** laar til nød tørft forsiuuet.

Dette Lands **Jndbyggere** ere **vindskibelige** oc
due=

Samsin-
ger gode
Søfolk.

Frighed.

duelige Folk / vide deris Gaarde at bygge / oc synderlig vel ved lige at holde. Fortsætte oc icke allene deris Aul med Jordens flittige Dyrtælse ; Men oc dem ey lade forstrecke for Hafvet at giennem-pløye / i det de med deris egne Skibe oc Skuder / atskillige vit fraliggende Lande bescegle / oc deris Handel til Søs / med hvis de aff deris Lands Grøde kunde til veye bringe / til deris Fordeel / adspørge/hvor osver Landet hafver mange erfarne Skibs- Folk oc formuende Indbyggere / hvilcke oc saa med deris Gaarde hafve en særdelis store Frighed/end andre disse Rigers Indvaanere (Amagerne/oc rætte Jordeigne undertagne) i det/til samme deris Gaardis bygning/med des Grund oc Lofft / sambt Raal-eller Fruct- Haffver / de self oc deris Børn/en efter anden/som arfvelig eye/ ere berettigede. De naar flere end en Arsping er / da er den / som Gaarden vil besidde / oc Jorder oc Eyedomme stede / forplictet/de andre Medarvinger fra Gaarden at udfisbe. De findis vel de Gaarde/ for hvis Rettighed nogle hundrede Daler kand betalis / foruden at Gaarden endda af Herskabet maa sæstis : dog nydis den for lidelig Stedsmaalt / gemenligst paa 10. Rixdaler. Saadan Frighed skal være Indvaanerne gifvet udi Landets første bebyggelse/ formedelst de sig det skulle antage at bebygge oc dyrcke/ efter som det lenge efter disse andre Lande skal hafve ligget u-bygt / som det oc nesten hafver lige Beskaffenhed med Dnsal Sogn i Warbiereg Lehn. Hvilket oc/ligesom dette Land/Kongl. Mayt. er allene tilhørigt. De smaa Der / omkring ved Samsø er liggende/ ere nogle med Gaarde² bygt ; De andre brugis aff Samsinggerne til Græsgang/ ic.

II.

Skaane Stict.

Skaane Stict / er den østreste Deel
 oc det største Biskopsdom i Danmark.
 Hvilket / ligesom det mod Norden med
 Sverrige er Landfast / saa paastødis des
 Østreste Side / sampt Syndre Ende aff
 Øster-Søen / som sig fremdeelis ombøyer mod Nor-
 den / oc / mellem Sælland Skaane oc Halland / i Væster
 Haff ud løber. Dette Stict / saa vijt det er Landfast /
 underfkeedis udi trende Parter eller Førstendømme / saa at
 en hver Part hafver sit viffe Nasn / oc Grenzer deelt / som
 følger.

Skaanes
 Hallands
 oc Bleg-
 inds
 Grenzer.

Skaane / er den største oc fornembste Deel aff for-
 bemelte Stict. Des Lengde hen fra Falsterbo strecker
 sig aff synder langs ud med Sundet / som mellom Sæl-
 land oc Skaane / i Norden ved sexten Mile til Hallands
 Nas sig hen strecker / hvor ved det fra Halland underfkeedis.

Skaans
 Grenzer.

Hendis største Bredde er fra den westerste Strand-
 bred toert øster ind i Landet / til Bleginds oc de Svenske-
 Grenzer / ved 10 eller 12 Mile.

Udi denne Part indholdis efter følgende Hoffved-
 Lehne oc Rispstæder.

Malmhus-Lehn / er det synderste oc største
 H Lehn /

Malmse-

Sus Lehn Lehn/ eller den synder Ende aff Landet / ud mod Øster-
Spæn oc Sundet / hvor under 5 Rispstæder svarer /
nemlig / **Malmø** / **Lund** / **Nosted** / **Falsterbo** /
Staanbr.

Malmø. **Malmø** / den fornemste Handlings Stad udi
Skaane/er liggende ud med den Væstre Strandbred eller
Dresund / 3 Mile Norden Falsterbo/ haffver toert osver
Vandet / 4 Mile Westen fra sig liggende / den Nijbe-
rømte dette Rgis Hoffvetstad / **Kjøbenhavn** i Sæl-
land / oc 4 Mile / Norden fra sig **Lands-Grone** / oc
2 Mile mod Nordost **Lund** / holdis for aff **Lystø** / som
formedelst Sildefiskende skal haffve did søgt / ungeser ved
Aar 1320/ først at være begynt at byggis. De om
skignt vel at for Byen icke haffvis nogen sikker Haffn / eff-
ter at den er liggende i Lengden / eller langs den obne
Strand / som sig ved it Flackt Dyb eller it grunt Vand
udstrecter / saa til Byen med store Skibe / icke meget nær-
mer end 1 Fierring-Ug-Spes / kand tilleggis / saa haffver
den dog formedelst omkring liggende Lands Fructbarhed /
oc deraff reigfende Tilføgning / saaledis tiltaget / saa den
icke alleene bevaanis af it stort / men oc fornemme oc velfor-
muende Borgerckab / som fortsatte stor Handel / synderlig
med Korn Risp / effter at ey alleene aff omliggende skønne
Korn Egns Indbyggerne / men oc en stor Deel fra gandske
Skaane / oc undertiden oc saa fra Sverrige did søgis : Saa
at foruden hvis Korn oc andet Borgerckabet self med deris
egne mange skønne Skibe udsøre / (aff hvilecke de der
for Byen / de fleeste selflade bygge / oc med dem Spaniens /
Frankrige / England / Skotland / Norge / **Lystland** /

Sverrige/ Kyßland oc andre Diffsraliggende Stader besøge/) Endocfaa besøgis samme By aff fremmede/ som Hollander/ Skotter/ Lydske/ oc andre Nationer, hvilecke derfra Narligen nogle mange 1000 Lynder Malt/ Byg oc Hassre udlade. Holdis oc udi denne By det berømte Nødde Marcket fra *Bartholimai* til *Michaelis*. Eigervijs nu som samme By aff saadant fornemte Borgerst ad/ stor Handel/ oc god Næring bestaar: Saa bestaar den ocfaa icke af ringere størelse sampt anseelig gammel oc ordentlig faa vel Meenighedens almindelig Bygninger / (som Raadhus/ Stasmure/ Porte/ Laarne/ oc hin store med Altar/ Prædickestoel/ *Epitaphier*/ Spise oc andet velstafseret *S. Peders Kirke*.) Som ocfaa aff Borgerlige Gaarde oc Huse/ hvilecke udi rigtig Bygning ere ordned/ saa derved Byen udi saadanne store brede Gader oc Torff affdeelis / at udi dessen/ denne By/ alle andre disse Rigis Rigsstader land foredragis.

Nødde
MarketTorff oc
Gader.

Saadant Torff (paa hvilecke nogle 1000 Mand actis at kunde stillis i Orden) Saa velsom slige Gader / (giennem hvilecke i ringeste 10 Mand i ordentlig Led beqvemmeligen kunde marchere) oc vel saadan et beqvemte Sted/ som icke alleene for en Rigssted / men oc for en Festning er at holde. Thi at foruden de aff indvendig Bygning skippne/ oc af udvendig høij Waalde oc dybe brede Grasse faste Slot oc Fæstning *Malmøhus* / paa hvilecket Kongl. Mayt. Befalningsmand *residerer*. som ved Byens Vestre Ende/ mod Stranden er liggende/ er Byen end oc i sig selff/ ind til Landet vel forsiunet med dybe Grasse/ høje oc faste Bolde oc Kundele des Raaber oc Jern Støcker / med anden Fæstningen tilhørig *muni-*

Festning.

Malmø-
hus Slot.

Munition,

tion, udi it beqvemt *Arckeli* under god *Tilsiun* forvaris. Ud mod *Haffved* eller langs *Stranden* er *Byen* ocsaa med en sterck *Mur* oc *Laarne* befestet/ saa at paa alle *Sider*/ den saaledis er indeluect/ at ingen steds/ uden gienem des trende velforvarede *Landporte*/ som *Oster Spinder* oc *Wester-Porte* / oc de smaa *Porte* ud mod *Stranden* / kand hafvis indgang til *Byen*/ hvilcken derfor med gewalt at angribe / u-toilactigen ville bliffue forgieffs / synderlig efter saadan *Byens* *Festning* til med icke ringe aff *Naturen* hielpis til *Lands* med den slette oc lauge nest omkring *Byen* liggende *Egn* / oc atskillige *Moraker* ; De til *Bands* med den obne *Forstrand* / hvorved *Byen* i *Nødsfald* at undsette/ af *Landet* icke *kand* hindris.

Lund.

Lund 2 Mile Nordostlig fra *Nalmsø* / oc 2 Mile Sydostlig fra *Lands-Erone* / er en *Land-Risbsted* / eller 1 *Mil* Østen fra *Strandbredde* eller *Sundet* liggende/ holdis fore at være den ældste *By* / oc fordom at *haffve* været *Hoffved-Staden* i *Danmark* / effter at den for *Christi Fødsel* skal være bygt/ oc disse *Rigers Erkebiskoper* der / fra *Anno 1109.* til *Annum 1536.* skal hafve haft deris *Sædem* / nu allene *Bisperne* offuer *Skaane Stift* hos des *Capittel* residerer. Til med skal den oc med *Volde* oc *Grafve* hafve været befestet / som det sig oc endnu aff des trende *ruinerede Portis* *Leffninger* / lade til kiende ; Vdi samme *By* tallis oc fordom at hafve været 22 *Kircker* / hvor aff nu allene holdis ved lige *Domkircken* kaldet *S. Laurizis Kircke* / hvilcken udi en meget vijd begreb/ af jdel sletthugne *qvaderstene*/saa næt er opmuret / at neppelig des sammen søyelsse kiendis. Derfor:

Erckebisps
Sæde.S Laurizis
Kircke.

foruden er hos for *oe*; Kircke følgende trende merckverdige Ting at acte.

I. **En Jord Kircke/** eller forborgen Huelling kaldis **Kraftskircke/** som indtager det gandske Rum under Choret/udi hvilcken endnu holdis ved lige/en/ med Klarist Wand flydende Brynd/ omsat med graa Stene/ udi hvilcken naturligen sees udhuggen/ en / udi Lencke fast giort/ saa stor Luus/at den it Jaar udi Munden bortslæber. Disfis derforuden i samme Huelling it besynderligt forborgen Sted / hvor fordom vore hellige Munkke hafve hørt hemelige (oc i særdelighed *Qvind = Folckis*) Skriftemaal/ oc dem der *absoluerit*.

Jord
Kircke.

II. **Et Seyerverck** udi den nederste Ende aff Kircken/desen Viser/paa den der hos til Muren ophæfede oc med mange Cirkle aff atskillige Farffvoer malede Tasse/ skal hafve fremstillet/ icke alleene hver Time om Dagen/ men oc saa udvist hvert Aar / Maaned / Uge oc Dag Aaret igiennem / saa velsom hver Høytid eller hellig Festdag : *Item* Solens oc Maanens Bevægelse / op oc ned gang / sampt deris Sted hver Dag/ udi den Himnellske *Zodiaco* eller de 12 Tegns Zirkel / hvilcket alt sammen røris oc omføris aff samme Verckis mange atskillige indvendige Virekelder / aff hvilcke derforuden driffois følgende Vercke. Effer hvert fuldt Klokkeslet/ skal opver Tassen tvende Jernkledde Knttere hafve sammenstøt; Skal oc paa denne Tasse/ligesom paa en Thronne / hafve staaed it *Maria* Billede/ med Barnet i sine Arme/ for hvis Fødder saais ligesom it *Theatrum* eller Skueplaz / i en halff Cirkels Form/ hvor paa stode de 3 Konger/

Seyer-
verck.

Comæ-
dia.

ger/hver med sine Tienere/hvilcke Billeder/ naar Vercket moveredis oc bevegts / udginge i deris Ordning efter en Herold / hvilcken først udgiel giennem den wenstre Dør/ som sig ved hans paabankend oplod. I hvilcken Udgang toende Billeder / udi Trometers Skickelse / opblæste. Den første aff de Visse / gaar heel prectig offvoer samme Skueplaz / oc i det hand anlanger tilbemelte Maria Billeder / nedbøvede hand sig med reverentz / derpaa hannem de andre med lige Krbødighed / mod den hellige Jomfrue effterfulde. Men deris Tienere ginge foruden reverentz foroffvoer / aff hvilcke de sidste luctte Døren / efter des Tilluckelse / da hørdis en liudeligere Klang end tilforne.

Altar.

III. Det tredie er **Altaret** / som aff svar høvede oc størrelse / sampt zirlig Arbeyd oc atskilligt konstige Biltverck bestaar.

Køstet.

Køstet / en velbyggt Kjøbsted / er liggende ved den Syndre Ende aff Landet / ved 6 Mile Osten fra Falsterboe / oc 7 Miil Sydost fra Malmø / hos Østersøen / som sig til Byen indbyer / dog ic kun ved en Dig eller Aaben Forstrand / saa at om end skjønt til Byen hafvis god Seiglas / er dog ingen sikker Havn eller tryg Rede der / synderlig med en Sydvest Storm / hvor offvoer des Borgerskab mue ombare oc saffne en stor Deel deris Naring / som dem ellers kunde tilfalde / effterat omkring liggende Land / actis for den beste oc mest bebyggte Egn i Slaane. Ellers skeer dog aff omliggende Lands Indbyggere / til Byen stor Søgning oc Tilførs aff Landsens Ware / for hvilcke de dem anden deris Fornødenhed igienkjøbe: Saa at ligesom Borgerstabet / aff

Bondens Tilføring oc Indkiøb aff Adelen / mange Skibs=Ladinger/aff Malt oc Korn kunde afhende oc udføre / saa haaffve de aff Landet stor Affrect paa alle saavel Kram=som andre grossve Wahre aff Salt / Homle / Jern/ Staal/ tøm=oc saltet Fiske/ med andet atskilligt/som fra atskillige Stæder aff Borgerstæbet / saavelsom fremmede/ didførte.

Falsterbo / liggende ved 3 Mile Synden Malmø / ude paa den sønderste Landets Odde / hvorfra den aff Skibs Folket velbekient Grund / kaldet **Falsterboe Keob** / sig mod Westen / ved 1 Ug=Søes / i Haaffvet udstrecker/er nu en saare ringe By/hvis Bebyggelse Handel oc Næring fordom næsten haaffve bestaaed / aff det runde Sildfiskende/ der under Landet plejde at tilgaa.

Falsterboe.

Falsterboe Keob

Skander / liggende mellem Falsterboe oc Malmø lidet Norden fra Falsterbo / i ligemaade ud med Strandbredden / er en By / noget større end Falsterbo. Denne Byis antiquitet oc Lunds/er at dømmes/ af efterfølgende Rijm/ som her i Riget fast alle er bekient.

Skander.

**Der Christus lod sig føde/
Da stod Lund oc Skander i grøde.**

Sandhammer / oc Trelborg haaffve fordom oc været actede oc beregnede under Rigsstæderne / mens for rum Tid siden oc hin forstet oc henlagt under Udsted/ oc denne / for icke saa lang Tid siden.

Sandhammer.

Chri-

Christian-
stads
Lehn.

Christianstads-Lehn / er den Østre Deel aff Skaane/streckende med den søndre Ende ud til Øster Spen/ oc med den nordre Ende optil Sverrigs Grenker/ hafver paa den østre Side Blegind / oc paa den Vestre Side Malmøe Hus Lands-Crone oc Helsingborg-Lehne liggende/ indholder følgende tvende Riibstæder.

Christian-
stad.

Christianstad er liggende 10 Mile østlig fra Malmø / oc ved 3 Mile fra de Svenske Grenker / hvor igienem en Aae løber/ oc to Mile der fra i Øster Spen indfalder/ hvilkken sig udi en stor Sø om Byen udbreder/ saa at ligesom Byen med stærcke ordentlige Wolde / Wolwercke/ Dybe oc brede Græfte/ ved Hænders Arbeed / er befestiget/ saai ligemaade er den oc aff Naturen icke ringe Fordeel tilspøet/ saavel med omkring liggende slette oc lauge Land/ som med bemelte *rivir*, paa hvilkken ey alleene Borger-skabet / ved Pramme / kunde ind oc ud-skibe hvis Wahre de paa atskillige fremmede Stæder/ deris Næring til Spes haffve med at fortsætte. Men kand end oc/ gien-nem samme Canal, Fæstningen udi Nøds udfordring / i nogen maade givris undsetning / at derfore billigen kand eractis/ samme Sted at være en de fornemste disse Rigers Fæstninger/ oc icke uden høyværdig Dfoerovælsse / til Landets Defension mod Fientlig Anfal oc Gewalt/paa den be-leilige Ort mod Sverrigs Grenker / at være henlagt / aff Sal.høyloflig Ihukomælsse CHRISTIANUS IV. som for 30 Aar forleden / de tvende gamle Riibstæder / **Duß** eller **Nahus** oc **Behæ** deris Privilegier haffver igien kallet/ oc i des Sted denne Stad oc Fæstning / igien ladet bygge/ oc saaledis fundere, at Vandet ved en Canal gien-nem

Duß oc
Behæ.

nem Byen henflyder : Saa velsom ellers den med atskillige Bygninger : *Tyg-oc Proviant-Huse* / sampt toende skjøne *Nørre-oc Synder-Porte* / ladet giøre anseelig. I synderlighed haaffver høybete *Hans Mart.* zired denne By med den offver maade skjøne och herlige Kircke / dessen ud-oc indvendig Bygning / aff saadant næt oc subtiligt Arbejde / paa underlig Maneer / bestaar / at dens lige saa Steds skal være at finde. Thi om vel samme Kirckis udvendig Bygning (som er aff høyt anseelig oc synderlig vel funderst oc udført *Muur- Arbejde* / som med Dør gerictet *Hjørne- oc andre* i Biltwerck hugne Stene mange steds / synderlig i / oc offver Kirckens fornemme Gafflere forsatte) icke ringe er at acte; Saa er dog dens indvending Ordning mere at skatte : Thi Huellingen som er offver alle tre gangene lige høyt oc lang / er lagt paa *Pillere* / aff graa otcantige oc som *Marmel* blankt *pollerede* *Campestone* / hver aff saadan Lengd / at gemenligst 2 / undertiden $2\frac{1}{2}$ opføre hver aff samme *Pillere* som holdis for at være 20 Alne høye / endog de kun ere en Allen tycke tvvert igiennem / hvoroffver / saavelsom ocsaa formedelst Kirckens mange høye oc vel ordnede *Winduer* / Kircken saadant Lins meddelis / at liden understed skal være at giøre / mellem det / oc den klare Dag under oben Himmel.

Christian-
stads
Kircke.

Huelling.

Pillere.

Hvad hellers samme Kirckis *Ornamenter* belanger / ere de icke heller ringe / men i ligemaade værdige at acte : Thi *Altar-Taslen* / som sig mod Huellingen opstrecter / er aff sort *polerst* *Marmel* / med hvide *Alabaster* *Billeder* forsat. Afflige *Materia* oc *Arbejd* / er oc *Prædicke-stolen* / staaende opmod *Choret* / mit paa *Gulshvet* / saa aff alle Stæder oc Kirckens fornemste *Ender* oc *Hjørner* /

Marmel
Altar oc
Prædicke-
Stoel.

Orgel.

Stole oc
Popeltur.

Gulff.

til Prædicanten Land høfvis u-hinderligt Siun. Orge-
let er vel aff Træwerck udskaaed / dog paa saadan Ma-
ner oc med slige Farsvoer stafferet / at det siunis et konstigt
Steen-Arbejd ligt at være / Stolene oc Pulpiltuerne /
ere alle aff beste oc reniste Teg / oc aff næt Arbejde oc rictig
Ordning / i sine visse Rade oc Gange affdelte / at icke
den ringiste understed eller u-ordning derpaa sees ; Gulff-
vet er med et slags smaaudi Monster giorde Astrag / saa
jefne oc vel alt ofoverlagt / at mand neppeligen des sammen-
spøninger blifvoer vahr. *In Summa*, holdis fore / at naar
denne Kirckis Laarn / med behørigt oc Kircken lig formigt
Spis / blifvoer forserdiget / den da alle andre disse Rigers
Kircker skal bliffve at forredrage.

Byen i sig self belangende / er den strax i Begyndel-
sen aff et temmeligt Borgerskab blefven bygt oc indtaget /
oc det efterdi / som forbemelt / **Wæ** $\frac{1}{2}$ **Mil** = oc **Ahus**
ved 2 **Mile** synden derfra / liggende / bleff tagne deris *pri-*
vilegier fra / oc til dette Sted henlagde. Hvorefter oc samme
tvende Steders Borgerskab fulde / saa at samme By siden
Aarligen er bygt oc forbedret / sampt endnu dagligen til-
tager / saa vel aff Borgerstab / Brug oc Næring / som aff
Vold-Arbejd oc Festningens Forbedring / sampt ordent-
lig Rispstedes Bygning.

Foruden den Kongelige Gaard inden Voldene i
Byen er liggende / i hvilcken dette Stæds *Gouverneur*, oc
Kongelig Befalnings Mand offver tilhørig *Lehn reside-*
rer, er der nær hos / tvært offver fraved *Søbredde* lig-
gende / **Hammershus** / ic gammelt Slot eller Kon-
geligt

Ham: 30.
hus.

geligt Huus/hvilket/med des tilliggende Marcq & Ene-
dom Lænsmanden til Brug / som en Ladegaard er til
ordnet.

Simmershafn / skal være liggende 4 Miil syn-
der Christianstad / paa den Synder Ende aff Landet / oc
ud til Øster-Søen / som sig mod Byen ved en oben Buct
indbøyer / dog saa / at for Byen (synderlig for en østlig
Wind) icke hafvis nogen tryg Hafn.

Ciffers-
hafn.

Lands-Crone Lehn / er den middelste Deel
aff den Skaanske Væster-Side / ud til Sundet / mellem
Helsingborg = oc Malms = Hus = Lehne udstreckende /
indholder den Rixbsted **Lands-Crone** / som paa En-
aff flæt Land udstreckende Odde / oc toert østen osver fra
det (aff Sundet omflodne Land **Hueen**) er liggende /
er en temmelig velbyggt Rixbstad / til hvilcken Sundet
giennem et snevert Gab sig indtrenger / oc for Byen giør
en tryg Hafn / oc saadan beleilig tilfart / at med store ladde
Skibe mod Byens Skibbro kand indleggis / saa der-
offver des Borgerskab oc saa hafve beqvem Leilighed /
med deris Næring oc Handel til Søes at fortfare.

Lands-
Crone
Lehn.

Lands-
Crone.

Helsingborg Lehn / er den nordist Deel aff
Skaane / oc begriber det gandske Stycke Land / langs
Sundet fra Lands-Crone Lehns Grenser / som ved 1
Miil synden Helsingborg hafver sin Begyndelse / oc
der fra sig mod Norden ved 6 Miil henstrecter / indtil det
middelste paa Hallands Næs / som mellem Skaane oc
Halland giør skilsmis. Samme Lehn hafver fordom
vel haft tvende Rixbsteder: Men er nu den ene / kaldet

Helsing-
borgs
Grenser.

Engel-
holm.

Engelholm (som mellem Kullen oc Hallands Aas / eller 3 Mijl Norden Helsingborg / op til en stor Aae er liggende /) ickon actet for et Fleck / som nesten aff Handwercks-Folk allene oc Laxefiskere besiddis / efter at deris førige Rigsstads *Privilegier* dem er betaget / oc dermed er forbedret / den anden dette Lehns fornemste oc velbehygte Rigsstad / **Helsingborg** / hvileken ud ved Öresunds snefrist giennem Løb / mellem Sælland oc Skaane / eller tvært ofver 1 ug-sæes østlig fra Helsingør / er liggende / paa et aff Lilsigling beqvemt Sted / hvileket ocsaa lystig giæris / aff mange store Skibe / som giennem Sundet / derforbi øster Søen beseigle. At saaledis ocsaa denne Byes fornemme oc vel formuende Borgerskab / god Leilighed hafve deris Næring til Søes at søge / efter som de en temmelig Handel / saa vel med Landsens Indbyggere / som ocsaa paa fremmede Stæder / fortsatte.

Helsing-
borg.Helsing-
Slot.

Hos / oc ligesom ofver denne Bye / paa en høj Klint eller Bække sees ligge / det vjt begrebne / gamle oc Raffkundige / **Helsingborg Slot** / som med saadanne Mure / Kunde / Laarne oc tørre Graeve er indfattet / at det fordom nesten for u-ofvervindeligt haffver været holdet / saa derofver ocsaa en deel vore gamle Danske Konger / oc i synderlighed Dronning *MARGRETE*, der haffver oc holt Hoff oc *residerit*, men nu allene bevonis af den Kongl. Befalnings-Mand ofver des underliggende Lehn.

Underlig-
gend smaa
Lehne.

Enddog Skaane fornemlig bestaar / udi forskrefne 4 Hofved Lehne / under hvileke alle dette Lands Rigsstæder / Herreder oc Sogne henhøre oc soare / saa er dog derforuden følgende Clostere oc Gaarde / hvileke / (endog de i sær =

særdelighed aff Kongl. Mægt. til gode Mænd bortforlæ-
nis /) ickon som underliggende Lehne / aff de forbemelte
actis/ efter som for nr. 4 Hofvet Lehns-Mænd/ ofver de
småa Lehnis Bønder oc Tiennere/til Skatters Dybebar-
gelse/ oc andre almindelige Kongelig Paabuds Fuldbrin-
gelse/ hafve at befale / sampt med Herris-Zingenis Høy-
hed/ oc den gieslige *Jurisdiction* at ordne oc i Forsvar at
hafve i forberet Lehne. Hvor iblant / foruden præbender
oc vicarier til Lund Domkircke liggende / hvormed Geist-
lige Folck oc Kongelige Tiennere forlehnis / efftersølgende
tvende småa Lehne / nu ere i synderlighed at melde om:
Nemlige:

I. **Herriswad Kloster** / som er liggende mellem
Helsingborg oc Christianstads-Lehn / eller ved 4 Mill
æstlig fra Helsingborg : Hvilket haffver tilforne været
under Helsingborgs-Lehn/mens nu der fra er skild/oc i sær-
delighed/ som forbemelt/ bortforlehnit.

Herris-
wad Klo-
ster.

II. **Helne Kircke eller alle Helgens Kircke** /
liggende i den norder Ende paa Lunde By / er en gam-
mel Bygning eller forfalden Kircke / med en hos bygt
Gaard/hvor Landsdommere i Skaane *residerer*, efter at
dennem samme Kirckis Gods med **Grofscherred** er til-
ordnet.

Helne
Kircke.

Grofske-
herred.

Herforuden forlehtis oc før særdelis bort **S.**
Peders Kloster i ligemaade i Lund liggende. Men
det er nu forandert oc icke Lehn mere.

Nu Om Skaants *Constitution* oc **Fruct-**
barhed i allmindelighed at mældis: Da endog det udvæn-

Fructbar-
hed.

dig sig lader ansee at være et høyt oc tørt Land / saa be-
findis det dog/alleene ud med Strand-Sidene/ med sligt
høyt Forland / ligesom mod Havveds Gewalt at være be-
skiermet / mens indvendig / er det aff saadan flæt oc jefn
Marck / at neppeligen udi nogen disse Lande mindre Vier-
ge er at finde. De om vel det / formedelst saadant indven-
dig Laughed / gifver mange store Moraker / Krat / Kier /
Moser / sambt første Søer : Saa er dog der imellem
den fediste oc fructbarligste Ager-Jord / som alle slags
Sæd / flux offver Landets egen Nødsørst / saa rigeligen
meddeler / at deraff end oc mange store Skibs Ladinger /
fra Nalms / Nøstet / Lands = Erone / Christianstad oc
Helsingborg / til fremmede Stæder udfskibis.

Ager-Jord

Eng.

Engmarck / Græsning oc Dffverdriff /
gifver det saa vel aff hine skjøne Enge / som udi atskillige
Buskatier oc Vnderskouwe / hvorved den største Deel aff
Landet er med begroet / oc ligesom derved skjønt oc ly-
stigt giort / saa at siunis det deraff at sit Naffn hafve
Skaane.

Skaanske
Dren.

Hommel

Formedelst saadan ofverflødig Eng oc Græsning/
tillægge Landsens Indbyggere meget oc herligt alle slags
Dvæg / saa at deris Oxen her for de største oc beste udi
Riget holdis ; Derforuden vide Indvaanerne (synderlig i
Skouf-Egnen oc Bispinge-Herred) at plante Fruct oc
Hommel-Hafver / hvortil de hafve sig nyttig at giøre / de
beleilige Plaxe mellem ofvenskreff^{te} Skowe oc Buskatier /
aff hvilcke samme Fruct / hafve Beskærmelse for skadelige
Storm-Vinde.

I dette Land findis atskillige store Fiskrige første
Søer /

Søer / sampt Daer oc Becke hvor ved mange Wandmøller driffvis / som Landet offver alt; er forsynned med.

Søer.
Wand-
møller.

Aff Skouwene giffver det ilige maade for des Her-
skab stor Fordeel / icke allene med Oldengield / aff Svin
som der paa indbrendis / men oc saa aff des Ofsverflødig-
heds nyttiggjørelse / med der aff Brændwed at borthen-
de / sampt Huus-oc Skibs Lømmer / Item med Theil-
oc Glas-Brænding / Pot Affis / Alun / sampt Jern-oc Staal-
Grubers Brug / oc deslige Werckers Fortsettelse.

Skow.

Glas-
Brænding
Jern-
Gruber-
pot Affe.
Alun.

Derforuden formedelst forbemelte vittløstige Skove /
Vnderskove / Krat / Kier oc Moser / er Landet end oc
saa fuldt af atskilligt Vilt / synderlig Refve oc Harer. Dis-
ligiste giffver det allehaande slags Fugl / hvor af for Kongl.
Mans. Lens-Mænd oc Adelen / haffvis lystig oc nyttig
Jact oc Skytterf.

Wilt.

Af saadan Landets Gode oc lystig Beskaffenhed / ta-
ge Adelen Aarsag / dem gierne der Gods at tilhandle oc besid-
de / saa derfor Landet ofveralt med skjøne Herre-Sæder oc
Hofvet-Gaarde er bebyggt / blant hvilecke actis for defornem-
ste / disse følgende: **Torup / Swanholm / Karsholm /**
Lillo / Erichsholm / Næs / Dybeck / Jordberg /
**Widstøffe / Maltisholm / Beckeskouff / Lynd-
bygaard / Borrebj / Starholt / Bosp / Glo-
ster / Commerup / Skellinge / Wegholm / Brup /**
Ossvisholm / Bollerup / Drup / Glimminge /
**Tostrup / Krogholm / Heckberg / Søffde / Alne-
rup / Mogenstrup / Rosendal / Gundestrup /**
Hlu

Herre
Gaarde.

Huileberg/ Belteberg/ Billisholm/ Engeltoft/
oc deslige flere/ af hvilecke største delen/ formedelst deris præc-
tig Bygning/ tilliggende Eyendom/ store lystige oc nyt-
tige Skowe oc Fiskevand/ for Førstlige Huse oc rætte Her-
re-Sæder/ icke u=billigen kunde passere oc være at ansee.

Under-
stedlig
Egn.

De endog Skaane saaledis offver alt oc udi allmin-
delighed er saadant Fructbar Land / saabestaaer alligevel
hver Egn aff sin særdelis Egenckab oc underskeed ; Thi
ligerviis som den gandske Väster Side/ ud langs Sun-
det / ved 2 Mijsls brede oc nogle Stæder meere ind i Lan-
det / er jdel slet Märck oc Agerland uden Skouff (et rin-
ge stycke Skouff strax sønden Kullen undtagende) hvor
ofver oc saa samme Väster Sidis syndre Ende ud mod
Øster-Søen/ (udi hvileken Egn icke paa 4. Mijsls Veigs
omkring/ hafvis nogen Skouff/ mens jdel slet Ager-Jord
oc Egn) kaldis **Sletten**. Saa er derimod det gand-
ske Lands østre Deel/ langs Sverrigis Grenker/ begroet
med ofverflødig/ saa vel Olden Skouff aff Eg oc Bøg/
som oc saa Fyr / Gran / Al / Birck Hessel oc anden
under Skouff/ aff alle atskillige slags Træer / som ge-
meenligen i andre disse Lande voxe.

Sletten.

De ligesom Landet aff sliq underskeed befindis /
saa vide oc des Inbyggere / oc en hver den Egn hand inde
hafver/ efter sin Egenckabs medfør / saaledis at dyrcke /
oc sig Fordeel aff at gisre/ saa hver dem/ sine Grenker oc
besiddende Egn / icke acter for de ringeste ; Thi om vel
en deel aff Christianstads Lehn/ oc største Deel af Lands-
Eronc-oc Malmøehus Lehne / som kaldis **Sletten** /
holdis oc er den ofverflødigste Korn Egn / som alle slags
Korn i største Mengd frembar / saa her rører dog saadan

Sletten.

Korns Mangfoldighed icke der aff/at same Egns Sæde-
 Jord i sig self skulle være bedre eller mere fructbar der
 end i Skoubygderne / men allene deraff / at effterdi sam-
 me Egns Marke icke aff nogen villøfftig Skowe / Krat/
 Moser eller Kier indtagis / men all deris Eyendom
 bestaar af jdel Ager-Land oc Egn / hvor aff da til hver
 Gaard oc By / saa megen er liggende / at deraff Aarli-
 gen allene de tvende Parter dyrckis / oc den tredie Part
 hviler / effter den Maade i Sælland oc andre disse Lande
 holdis. At saaledis denne Ortis Korn-Righed icke saa
 megit Jordens sedme oc Fructbarhed / her mere end an-
 densheds i Landet / som mengden paa Agrene / er at til-
 skriffve.

Derimod de i **Skou-Egnene** hafve dis ofoer-
 stødigere Eng oc Grafsning / saa de dis mere Fæned
 kunde tillegge oc underholde / deraff de oc / blant anden
 Fordeel / haffve denne Nytte / at de deraff hvert tredie Aar
 kunde samle saa megen Gjøding / som de behøffve til all
 deris Ager = Jord med at gjøde / saa derforre de Aarli-
 gen all deris Sæde = Jord kunde bruge oc dyrcke / oc dem
 en er fornøden / der aff noget at lade ligge fallet eller hvile /
 synderlig effterdi derforuden / saa megen Sæde = Jord
 de hafve / er gemenlig i sig self saa fort oc fructbar / at den
 rigelig gifver alle slaas Korn / end oc saa aff den beste Rug /
 som udi **Fers-oc Bers-Herreder** / hvor holdis for
 at falde sliig skaanck Rug / som Pryck Rug kand actis lig.
 End er oc saa Skou-Egnene beqvem til Fruce Haffver :
 Item Hør oc Hamp = Sæd / sampt Humle = Haffver /
 hvor med Indbyggerne sammesteds oc saa vel vide at

Skouff-
Eggen.

Fers-oc
Bers-
herre-
ders
Rug.

omgaais / oc dem der paa beslitte synderlig i Giongcherred / dersfra store Partier Humle til Rispstæderne ndføris oc selgis. Vide end=ocsa Skouboerne derforden deris Egne at føre til Brug oc dem der aff Fordeel at giøre/med Kulbrenden/ Brendewed/ Huus=oc Wogn=Lømmer at hugge oc til Rispstæderne oc paa Sletten at udføre oc affhende/ saavel aff Lømmeret i sig self/ som oc aff giort Arbejde. Som Hiul/ gandske Wogne oc des tilbehør/ Item Bastreeb/ Koste/ Skoule/ Trug/ oc andre/ saavel Træ som Jern=Wahre / efftersom samme Skouboer i gemeen til atskillige Hantwercker ere tilbønelige/ oc dem derudi øve: synderlig ere Giongerne / eller Gionge Herreds Indbyggere / berymte for saadanne gode Smede / at de end oc vide at smede/ oc med all tilbehør gandske forsærdige de nasskundige Gionge=eller Flintebøffer/ som aff mange for de beste Kuglsførende vissiste Bøffer holdis.

Gionger.
gode
Smede.

Gionge
Bøffer.

Siunis saaledis / efter saadan forskrfne Egners tilspøede Villkor / twistraadigt at ville blifve nogen visse Slutning at giøre / om en eller anden Lands Ort for den beste at kiende. Dog hafver man herudi ved den almindeelig judis at forblifve / som gemeentlig derhen er rettet / at Korn = Egnen bør den anden udi sielff stendig Eigenskab at foredragis. Men Herkabet's Fordeel anseende / actis gemenlig Skou Egnen for den fornemste: effter som der mange steds Gaarde findis / som saaledis til Feste eftertractis / at der aff til Stedsmaal 100 eller 200 oc undertiden flere Rixdaler Land bekommis. Der imod Godsit paa Sletten saa ringe begieris / at ofte en Høsbond

Slettens
oc Skouf.
Egnens
Liguing.

bonde sine Gaarde uden eller for en ringe-Feste til besiddelse maa offvergiffue / oc end vel undertiden til Gaarden selff maa lade saa / oc med behøffuig Fæned oc Dvæg forsiunc / førend nogen Land bekommis / som den vil antage. Des Aarsag bestaer der udi/at Godset tilforne er forsidet oc wanryctet/hvorom videre er at læse i Sællands oc Lollands beskrifvelsis Slutning.

HALLAND er aff forbete trende Skaane Stiects Landfaste Parter den Norder Deel / hvis synder Ende / midveigs paa foromrørte høye-oc med Skou begrode fire Mile lange oc en Mijsl brede Hallands Aasis (der sig fra Hafvet i Øster mod Sverrigis Grenzer strecker/) ved enliden Beck fra Skaane atskillis/derfra det sig i Lengden ofver 17 Mile mod Norden/paa 1 Mijslveigs nær Norge / eller det Slot **Elborg** oc den Rijsbsted **Gottenborg** i Sverrige henstrecer / saa at et Hjørne eller smalt stycke Land aff det Konge Rige Sverrige/ sigmellem Hallands Norder Ende oc Bahuus Slot oc Lehn i Norge / til den westre Strand udsfyder. Breden aff Halland / fra den westre Strandbred eller Hafvet som til Sundet indløber / oc tvert ind udi Landet til de Svenske Grenzer eller westre Gylland i Sverrig / holdis ickun for $5/4/3$. oc undertidens fere Mile. Ellers skiftis Halland i tvende Dele / som er **Syndre oc Nørre Halland**.

Halland.

Grenzer
oc

Størrelse.

Syndre Halland er den synderste Ende aff Landet / streckendis sig i lengden fra ofvenskrefne Hallands Aas til Falcenberg Aas som er 8 Miles lengde/hvilken Part indeholder følgende tvende Hoffved-Lehne oc Rijsbsteder.

Synder-
Halland.

Lau-
holms
Lehn.

Lau-
holms
By.

Det første kaldis **Lauholms Lehn** / hvorunder hø-
rer det synderste stykke af Landet fulde bredde/oc 4 Milers
lengde nest Aasen. Udi dette Lehn norden Aassen er oc
1 Miil Østen fra Stranden / paa et langt Sted / ved
en stoer Aa / liggende den Riibsted **Lauholm** /
som tilførne haffoer været aff god Bygning oc velformu-
ende Borgerskab. Men ligesom Aar 1637 udi Maj
Maaned / aff den skadelige Jlds vaade Byens for-
nemste halffve Deel i Aske er lagt/ oc des bebyggelse giort
u-anseentlig / saa er den oc derved icke mindre paa Formue
foeket / des Borgerskab / hvilcke dog allerede samme de-
ris By igien med Bygning forbedre / oc udi Middel
begynde at tiltage / oc det saa vel med deris Naring /
aff Byens tilliggende Søde-Jord/Eng/ oc Laxefiskerj i
Aaen / som oc af deris Handels fortsættelse/med Landsens
Jndbyggere/ saa velsom til Søes/fremmede Stæder med
deris egne Skibe at besøge: hvor til de god Leilighed hafve/
ved forbeta Aa / som fra Byen udi Haffoet udløber / oc
til Byen giør en beqvem Inseigling oc sikker Hafn.

Ved samme Byes østre Ende ligger **Castellet**
kaldet **Lauholms Slot** : hvilcket siunis at drage
sit Navn af den lauge Holm det er bygt paa / som er lig-
gende mellem Elfvøens begge Siders høye Lande / nedrig
oc mit i Elfvøen / som sig i tvende Parter øffven for
Slottet atskiller / oc strax nedent Slottet igien samler /
effterat den paa begge Sider ved et brusende Fald saa
nær Slottet nedstyrter / at den offte / synderlig om Vin-
teren/ aff Festrængens Volwerkis Spiker bortskyller
Steen oc Kalk / efter som samme Slottis Wolde indtil
Byst:

Lau-
holms
Slot.

Bygstværkerne / aff Mur-Arbejde / med idel store Stette
 oc Kantige Campestene / i sem Bolværcke ere opførde.

Det andet Lehn udi syndre Halland kaldis **Halm-**
steds Lehn: hvileket er den Norderste Deel aff syndre
 Hallands fulde brede / streckende sig i Lengden til Faleken-
 berrig Åa / oc indholder den ene Nasskundige Kiøbstad.

Halmsted
 Lehn.

Halmsted liggende 3 Mile Norden Lauholm /
 oc 4 synden Falekenberg / lidet fra den westre Strand-
 bred / ud med den store Laxrige Åa / som synden op
 til Byens Mur nedflyder / oc strax Slottet forbi i Haf-
 vet udfalder / saa at ved samme Åa til Byen med temmelige
 Skuder havis god Indseigling oc en tryg Haffn: Dog
 kunde store Skibe med deris Lading til Byen icke ind-
 komme / men paa Reden / lidet fra Byen / maa sætte / hvor
 de oc / med god Redskab forsunct / nock som kunde osverri-
 de / efterdi der paa visse Stæder er got Satterij oc An-
 kerbond. Formedelt saadan Indseigling Borgerstabet
 oc saa paa atskillige de fornemste Sø-Stæder i Øster
 Spen / forsætte deris Handel / som bestaar mesten aff
 Tiere / Smør / Huder / Skind / Talg / Korn / oc deslige
 Landsens Wahre / aff hvileke kunde til veye bringis / aff de
 saa Handlings Mænd aff Borgerstabet / store Partier /
 formedelt den tilspgning aff Svenske / saa vel som Lehnets
 Bønder.

Halmsted
 By.

Byens Vilkaar i sig self belangende / hafver den sted-
 se af disse Kigers Konger icke været et ringe affholt Stad /
 saa at tilforne Kongerne aff Danmark oc Sverrige der i
 egne Personer ere samtenkomne. I synderliashed hafver oft
 Høystebemelte / høyløfflig Jhuomelse / **CHRISTIAN. IV.**

formedelst samme Stads Leilighed/ at den icke langt fra Grenserne oc dog ud mod den westre Haff-bred / hos forbrete Aa/hvor en Pas er/ ligger/ den ladet *fortificere* oc med høye Wolde oc brede Grasver / paa de trende Nord=Syd=oc Westlige Sider indlucke / oc den østre Side ud til Aaen med en stærck Mur oc Port forvare / saa at ligesom til Byen allene/ giennem de 3 Porte/som ere Øster=Norder=oc Væster=Porte / hafvis Indgang / saa hafvis fra Slottet / foruden den Port til Byen / icke en udgang giennem den ene Port / mod Endwest / giennem Wol=den. At saaledis dette Sted for saadan *real* Fæstning er at holde/ som under god Forsunn sig icke letteligen af nogen Gewalt skulle lade erøffre. Thi om vel Byen / strax uden Norder Wold/ it temmeligt høyt Sand Bierg haff=ver liggende / skal dog være befunden / det Fæstningen in=gen merckelig Affbreck at kunde tilføre.

Norre
Hallands
Strørelse.

Norre-Halland / er den gandske Norder Ende aff Halland / streckende sig fra Falckenbiergs Aa / (ved hvilken det fra Synder = Halland underfædis) paa 1 Miil nær Bahus i Norge : Som indeholder i bredden / mellem Haffvet oc de Svenske Grenser / nogle steds 4/ gemenligst 3/ oc undertiden icke en Miil. Hvor udi er det Nasskundige berymte stærcke *Castel* , **Warberg Slot** / under hvilket forskrefne gandske Land med des følgende trende Riibstæder/ Warberg / Falckenberg / Kongsback / svarer.

Warberg
Slots.
Lohn.

Warberg
By.

Warberg / den største oc fornemste aff Norre=Hallands Riibstæder / er liggende 3 Mile Norden Fal=ckenberg Aa / ud ved den westre Strand / til hvilken Haff=

Haffvet/ mellem nogle smaa Klipper oc Bøder / giør til **Haffn.**
 Byenbeqvem Indsejling/ oc en stor (af Søfarende vel-
 bekient) temmelig god Havn/ hvorosver Byen oc saa aff
 fremmede Skibe/ en Deel aff Forjæt der at giøre Mar-
 cket / men de fleste aff *contrari* Wind oc Bveirs tvang/
 did søge / saa at Sommeren igiennem / samme
 Havn icke er ledig / at der jo findis liggende enten frem-
 mede Skibe / eller Borgerskabets egne Skuder / efter at
 de end oc til Søes / synderlig paa Lybeck / Hamborg/
 Rostock oc andre Tyske Stæder / sampt Norge oc andre
 omkring liggende Lande/ fortsætte deris Handel/ hvilcken
 ligerojs som Halmsted / fornemligen bestaar udi de
 Ware / som des Egn oc nestliggende Svenske Grenser
 medfører. Hvad belanger Byens uanseentlige oc med
 Torf betæct Lønners-Bygning / saa endog vel icke er **Bygning.**
 u-bevist/ des Borgerskab / oc blant dem de Handlende /
 jo at være aff sliig Formue/ at de den anderledis kunde aff
 sted komme / kand dog des Efterladenhed letteligen und-
 skyldis med samme Byis u-sikkerhed for Sientlig Ofver-
 fald udi B-freds Tider / hvorosver den fordom nogle
 gange er forvøstet/ oc hver gang paa andre Stæder hen-
 slyt. Der visis trende underskædlige Stæder / hvor
 Byen tilforne udi haffvet staaet : Saa som først
gammel Riddstæd / lidet synden Slottet. Derneft
gammel By / lidet Norden Slottet/dens Kirkegaard
 endnu brugis til Festsningens affvøde Liennere / udi at
 jorde. For det tredie **Nyby** / liggende lidet fra Haf-
 nens inderste Buert/ fra hvilcken en Canal til Byen hafver
 indbøyet sig til samme By/ hvor Slottens Ladegaard nu
 er

Ero-
bring.

er henlagt / saa deffen Kircke til Ladegaarden / som en Kornlade brugis. De endog samme Nyby / temmelig hafver været befestiget med Wolde oc Graeve / som sig endnu lader fiende / er den dog udi den Svenske Feide / (da den aff Borgerfabet var forlat) bleffoen indtaget / erobert oc brandskattet. Om sider er den ungefehr Año 1613 / derfra forflyt nær under Slottet / hvor den nu er liggende paa et belcilig Sted / saa vel formedelst Hafnens dyb / hvileken Borgerfabet til deris Skibs-Handling hafve nær ved Haande / som oc saa formedelst den Bestiermilse Byen mod Fientlig Angreb er med forsiunct ved Festningen / under hvis Mure den næsten er henlagt / oc saaledis ordnet / at aff Slottes fornemste Volwerke med de fleste Stycker / langs Byens trende Hofvet Gader / lige kand igiennem flankeris.

Warberg
Slot eller
Festning.Funda-
ment.

Warberg Slots Bygning oc *fundering* belangende / kand den med all Billighed holdis for oc kaldis et *Castel* oc en ræt fuldkommen Befestning. Naturen sunis ligesom self at hafve bevist sin Konst oc Mesterstykke med deffen *Fundament* at ordne oc legge / hvileket er en Sten-Klippe langs Vandet liggende oc de andre omkring liggende Klipper oc Land i hånde offvergaaende: Hvileken sig fra Landet som en bred Odde udbøyer / fra at Strandens brede oc dybe Indløb til Hafnen langs Klippens westre Side henstrecter / oc udi Hafnen sig omkring Festningens Norder Ende ombøyer.

De om skjønt vel kunde formenis / at effterdi for e Festnings Grund aff saadan Klippe bestaar / Byen oc saa paa en Klippe / oc som tilforne bleff melt / fast under Slot-
tets

tets Wolde er liggende/ at Landet fordi/ mellem Byen
 oc Slottet / icke heller da skulle kunde være andet end en
 Klippe / saa icke Landværk omkring Slottet skulle
 kunde hafvis saadan en Graff/som en Festning beqvæm.
 Saa sees dog / tvært imod / icke allene samme ringe *di*
Stank mellem Slottet oc Byen at bestaa aff it saadant
 laugt Jordigt Land / at Graffen omkring Slottet med
 nogle Alnis Dybt oc Fiskrigt Vand er forstunct : Men
 endoesaa er i dens *renovering* saadan dyb lerig Grund
 uden Steen befunden / at intet skulle seile (om det el-
 lers fornøden oc gaffnligt var actet) man jo Hafvet fra
 Festningens syndre Bolværck ind i Graffen / oc fremdelis
 ved Slottets Norder-Kant udi Hafnen skulle kunde udle-
 de oc giennem graffve / saa at ligesom dette Sted paa de
 trende Sider for Bestoldning til Vands er forsickret aff
 Hafvets aabne Paastøden / saa vel som ved des dybe nær
 Tilgang under den vestre Vold : Saa i lige maade er
 den mod Sicntlig Landværk Anfald/ ved ofverste Graff/
 icke ringe beskiermet.

Graffen
 om Slot-
 tet.

En Miil østlig fra denne Festning visis en stor vit-
 løstlig slet sort Heede / kaldis **Riølle Rye** / hvilken er
 Nafakundig formedelst det Anfald høystlig Thukom-
 melse **CHRISTIANUS IV.** udi den Svenske Feigde/
 Anno 1611/paa den gantske Svenske Krigs mact med
 en ringe Partj Heste gjorde. Hvorom i Historien videre
 meldis.

Riølle
 Rye.

Falckenberg den anden Nørre-Hallands Rib-
 stad / er liggende 3 Mile synden Warbiery / Norden ud
 med den Laxrige Falckenbergs=Na / hvilken liget neden
 & Byen

Falcken-
 berg.

Saltens
bergrit
Slag ved
Artonn.

Welb.
Steen
Rosen-
spars
Ridderl.
ge for-
hold oc
Afgang.

Byeni Haffvet udflyder / saa at / giennem Aaens yderste
Gab / til Byen hafvis Indseigling oc en tryk Havn. De om
skignt denne By vel icke er aff nogen fornemme Bygning
eller stort Borgerskab / haffver den dog været Nassinkyn-
dig aff den Hofvet-*bataglie*, som aff samme By drager sit
Nasn / oc i almindelighed kaldis det **Saltenbergiske**
Slag / hvileket udi tvende Mile østen for denne By /
ved en Landsby kaldet **Artonn** / paa en stoer Hede /
Højloflig Ihukommelse / **Konig FREDERIC II**, Aar
1565 den 20 *Octob.* nesten nedlagde den gandske Suen-
ske *Armee*, oc Restenjagede paa Fluet / oc det / blant andre
fornemligen / formedelst hans *Majts. tro Mand / Raad oc*
Commissariü, den **Edle oc Velb. Herre / Sal. Sten Ro-**
sen spar til **Starholt** / hvileken / der hand *Rigens* *Sien-*
der forfulde / oc allene paa it høyt Bierg var opreden /
aff en Sueniske / som sig bag en Steen haffde skiult / bleff
skut / saa hand strax paa Stedet endte sit *Liff* / oc sit *Blod*
for sit *Fæderne Land* lod / sig oc sin ganske *Familia* til
ævig oc berymmelig Ihukommelse. Hvor paa samme
Sted / nær op til den Landsby *Riønge* / endnu sees oc ved
ligeholdis en trind lang Steen eller Pille paa en *Fierkant*
Fod opreist / paa hvileken en *Løve* med de *Rosen sparers*
Waaben er udhuggen / men neden paa den *Kantige*
Foed / findis paa *Latine* *Dansk* oc *Tyds* *Tungemaal*
estersølgende *Skrift*.

Den edle oc Velbyrdige Steen Rosen-
spar til **Starholt** / **Danmarks** **Rigis**
Raad / oc **Rongl. Majts. Commissarius**, efter

et hand Mandeligen oc Ridderligen oc med
 Geyvinding haffde strid mod Rigens Sten-
 der / bleff her paa dette Sted nedlagt oc lod sit
 Liff oc Blod for sit Fæderne Land / den 20.
 Octob. 1565 / der hand vaar 42. Aar gammel ;
 Der effter er hans Lig paa sit behørig Sted /
 med tilbørlig Ære / bestædiget.

Kongsbæck / den tredie Nørre-Hallands Rispstæd /
 er liggende 4 Mile Norden Warbiærg / mellem tvende
 store Aær / som nær ved Byen nedstude / oc udløbe i
 Stranden / der nesten til Byen ved en stor Fiord i
 Wijs ind i Landet sig indbøyer / saa at icke allene denne Byes
 Borgerckab / men i besynderlighed omkring boende
 Bønder / paa denne Fiord deris ud-oc ind-seiling haffve
 oc paa fremmede Stæder Lømmer / Lerret / Wadmæl oc
 andet henspørre.

Kongs-
 bæck.

En halff Wijslynden denne Rispstæd / er den lange
 Høy / Bæcke eller Jordbiærg med hosliggende Slette /
Steraas Brecke kaldet / hvor end paa denne Dag sees
 at staa smale oc lange Stene aff sliig Høyde oc Mangfol-
 dighed / at langt fra de icke anderledis end en forned
 Skou eller en stor Deel forspærrede Træer oc Stubbe
 lade ansee / hvileke Stene for u-tænelige Aar der
 skal være oprettede / til en æwig Aminde oc Thukom-
 melse / om den Sevr fordom paa samme Sted (effter den
 allmindelig sagn oc relation) aff en disse Rigers Jomfruer
 eller Skiol-Wæver / skal være erlanget / dog hun oc self om-
 stier i samme Strid skal være bleffven paa det Sted

Steraas-
 Brecke.

Skiod-
 Wæver
 Slag/paa
 Steraas-
 Brecke.

inden et Giærde/ hvor nu en/ alle de andre i Størrelse oc Højde offver = treffende lang oc smal Steen er opret oc vjfsis.

Nas Clo:
stær.

Nas: Kloster er liggende i Nijt Norden Warbierg/ ud med Fiorden/ paa et lystigt Sted aff Marck oc Skow / hvor til nær = omkring en Laxrig oc Stedet tilhørig Naudi Stranden udflyder. Hæfver forðum været et Muncke Kloster aff synderlig god Bygning/ som kand slutis aff de Lessninger endnu aff des Kircke Mur igien skaar. Ellers bestaar nu oc ved lige holdis der paa Stedet nogle Huse/ effter dette Lands allmindelig Landsby Bygning / saa vjt til en Ladegaard er fornøden / efter som samme Kloster / med des fordom tilliggende Bønder = gods/ Warbierg = Slot oc Lehn er underlagt.

Fruetbar:
heds un-
versked.

Om Synder = oc Nørre Hallands Fruetbarlige Viltkaar er følgende at acte. Den gandske Østre Side langs de Svenske Grenser bestaer aff et Biergit Land/ hvilket alligevel det flux/ saavel med Fyr = oc Gran = som med Vlden = Skow af Eg oc Bøg/ samt atskillig Vnderstow/ er begroet/ hæfver det dog der imellem god sort Agerland eller Sæde = Jord/ som rijgeligen Rug/ Bng / Haffre/ &c. framber/ men i synderlighed gifver det mellem Skowene oc Biergene/ megen Eng oc Græßning/ saa Skowboerne meget Fæned oc Dvæg underholde oc tillegge.

Der imod bestaar den gandske vestre Side / langs Hæfvet / aff et bart Land/ som synden Halmstæd er gandske flet/ oc nogle Steds der / saavel som mellem Halmstæd oc Falckenberg/ er saadan gandske løs Sandgrund/ at ved

ved Sandfog mange Bymærke ere offverfogne oc slet
giort u-fructbare. Dog er sliq Sand allene nest
ud med / eller i ficing eller i det lengste $\frac{1}{2}$ Mijlweigs fra
Stranden/ saa at strax op bedre i Landet / hafvois det beste
Ager=Land / som gemenlig er maadelig feed oc høyt Jord/
hvilcke giffver besynderligt fuldsompt Korn / oc hvid
Haffre / sampt sliq blankt reen oc god Rug/ at den Pryst
Rug kand actis lig/ undertagen den Norderst Deel aff
Warbiereg Lahn / som er Fierre=Herred / hvor allene /
formedelst des sive oc leractige Jord / saais oc i Land=
gilde udgifvois Byg oc Haffre / efftersom Sæde=Jorden
mellem Biergene er meget lerig oc laug / saa at / i store
Bandsløb / Bandet som falde aff Høyene / offverflyder
Ager=Jorden / oc undertiden gjør den u-fructbar : Dog /
udi maadelige tørre Aaringer / worer derpaa mengde
stor nock aff Byg / Haffre oc Bland=Korn.

Sandfog.

Ager=
Jord.

Men efftersom neppeligen nogen Bonde saa vte Sæde=
Jord hafver / at hand der aff / efter Landgildens Udred=
ning / sit Huus kand opholde oc sin Sæd forsiune /
saa bestaar den største Part deris Biering i deris Eng /
Høbiering oc Græfning / med der paa saa meget Dørgat
underholde / saa de effter haanden oc Aarligen kunde hafve
at selge Oxen / Saar / Lam / Bucke oc andet smaat Fæned /
saa vel som ocsaa affhende Smør oc Oste / som for de be=
ste i disse Riger ere actede oc holte. Derforuden
tiener dennem deris megle Fæned til der af at samle
saa megen Gispding / som dem til deris Jords behøfvig
Kvæt er fornøden / efftersom formedelst all deris Ager=
Jords aarlige Brug de den hvert tredie Aar skulle
gilde / ic.

Græf=
ning

Oxog.

Aacr.
Lax. ff.
steri.

Sper oc Fiskrige Aacr haffois ofsaa atskillig steds i Landet. I synderlighed ere Lauholmis / Halmsteds / Falckenbiergs / Aas Klosters / oc Kongsbakks Aacr / berymte aff den megen Lax / som der strax om Foraared / oc ud paa Sommeren / i stor mengde fra Stranden opgaar oc findis.

Judbyg-
gere.

Dette Lands Judbyggere betreffende / da ere de vel allmindeligen nock som flittige oc Arbejdsom Folck / som paa deris Biering oc ellers dem vel forstaa / saa derforre undertiden blant dem findis vel formuende Folck.

Ringe
Sæd.

Dog alligevel udi allmindelighed / synderlig udi Nørre Halland eller Warbierg Lehn / oc helsti Fierre Herred / gifvoer det mest fattige oc u-formuende Folck / oc det formedelst den ringe Sæde-Jord hver haffoer i Brug til sin Gaards Part / efter som gemenlig 3 eller 4 oc undertiden vel 6 eller 8 Partier Folck paa en Gaard kand være boende / hvor ofoer den eneden anden sidder til fortrengsel / saa dem u-mueligt ville blifføe aff Sæden sig at nære oc opholde / hvis icke var den Tønner Brug de til Spes med Handle. De om end skjønt de vel self kunde eracte / slig ringe Eyendoms Brug / Besøring af

Tønner
Brug.

Begjærlig-
hed at
stæde.

foraarsage fattis dog icke end ofsaa undertiden til saa Tønders eller Skieppers Sæd at feste / som de for 1 Tøndes Sæd eller 1 Pund Smørs Leige / vel 10 Rixdaler til Stedsmaal betale : Dog i almindelighed forundis dem Pundet til Feste for 6 eller 7 Rixdaler / mindre oc meer / efter Gaardens oc Personens Leilighed. De findis fordi i Halland / heel saa Odegaarde / som icke i noget andet / blant de Danske Lande.

BLEGINDE er den tredie Part aff Skaanis Stiet saa vist det er Landfast / hvis Endvestlige Ende haaffver sin begyndelse Osten op til Christianstads Lehn / der fra det sig langs Øster = Spæn udi Nordost henstrecter i lengden / paa 1 Miil nær Calmar i Sverrige / oc indeholder tvende Hofvet = Lehne / nemlig Sølfvoiborg oc Christianopel Lehne / oc 3 Riibstæder / som er Sølfvoiborg / Rudeby oc Christianopel.

Grenzer
oc Ets
ruse.

I. Sølfvoiborg Slots Lehn / er den største oc vestlige Part aff Landet / oc begriber disse tvende Riibstædet.

Sølfvoiborg.
Lehn.

Sølfvoiborg / som er liggende nær op til Slotet mod den vestlige Ende aff Landet / til hvileken Øster = Spæn sig ombøyer / saa Borgerstædet deris Næring paa atskillige Stæder i Øster = Spæn haaffve Leilighed til Skibs at søge. Til dette Sted skal Elleholm være forsynet / hvileken fordom blant Riibstæderne haaffver vorret beregnet.

Elleholm.

Rudeby / en temmelig Riibstæd liggende Nord = østlig fra Sølfvoiborg oc Elleholm / i ligemaade ud med Øster = Spæn.

Rudeby.

II. Christianopels Lehn / er aff Landet den Nord = østlige Ende / som grenzer op til Sverrige / haaffendis alle = ne den ene Riibstæd.

Christia
nopels
Lehn.

Christianopel / som Dffthøystbemelte / voris da Allernaadigste Konning oc Herre / CHRISTIAN IV. haaffver ladet fundere oc befestige nær Grenzkerne / paa et be = leyligt Stæd / efter som det aff Øster = Spæn som en peninsel omgifsvis / saa icke / uden ved en lang Bro oc et dybt smalt Vand /

Christia
nopels
Festning.

Vand / dertil / kand kommis / som der foruden med høye Volwerke saaledis er fast giort / at den icke for et ringe Sted / til Rigens *defens*, er at holde.

Fructbar-
hed.

Vleginds Fructbarhed belagende/da bestaar den fast aff lige Beskaffenhed / som Skaanis: allene at der i almindelighed giffver flux mere saa vel aff Olden Skov / som Fyr / Gran / Birk / Hassel Træer/saa deroffver Indbyggernis Biering en stor Deel bestaar udi Lommer-oc Weed-huggen / hvor aff de store Partier til Fremmede afhende / oc en Deel selff med egne Skuder / til andre Lande udsøre / saa at mange sig / ved samme Brug / stor Formue til veybringe.

Skaane
Sticts
fierde
Part
Borring-
holm.

Foruden disse tre Landfaste Skaane Sticts Partier hører oc under samme Stict aff Nerne **BDR** **RZNSDEM** / som derforre kand regnis for des fierde Part: hvilket Eyland ligger i Øster-Spen ved 20 Mile ostsydost fra Kiøbenhaffn / oc ved 5 eller 6 Mile østlig fra Østved udi Skaane/hvis Lengde aff somme for siuff oc Bredden for 2 eller 3 Mile regnis. Oc er samme Land en særdelis Forlæning / oc haffver sin egen Befalingsmand / som paa det Kongelig Slot **Hamershus** *residerer*. Paa samme Land ere fire smaa Kiøbstæder / nemlig: **Ners** / paa den Østre / **Svanick** paa den Nordre / **Hadle** oc **Rønde** paa den vestre Side af Landet liggende / hvilke Steder retteligst for temmelige Flecker oc *Marckis* eller Lade-Steder kunde være at acte.

Hamers-
hus.
Ners.
Svanick
Hadle.
Rønde.

Nordostlig ved 4 Mile fra Borringholm / ligge 4 eller

eller 5 smaa Der **Erholmene** kaldede / hvilcke inde-
 tucke oc gisre en god tryg Haffn for de Søfarende.

De enddog Naturen hafver necet forbe^{te} Land store
 begrib/saa er det dog derimod med diß rigere **Fructbar-**
hed conditionerit, efftersom det icke allene giffver Ind-
 byggerne alle slags Korn / synderlig Byg oc Haffre:
 Men endocsa foruømmeligen / formedelst des øffoerflø-
 dige Græfning oc Egn / underholde Indbyggerne meget
 Qvæg / saa de baade Smør / Øste / Bld / oc deslige Ware
 til Fremmede kunde hafve at affhende / saa vel som aff me-
 get Fæned / de Arligen hafve at slacte / store Partier
 Risp / Huder / Skind / oc Talg udføre.

Forubenden nødtørfftig Skow der paa Landet haff-
 vis / gifver det oc nogen steds Kalck-Stene. Hvor aff
 Indbyggerne dem ocsaa store Gaffn formedelst Kalck-
 brenden vide at skaffe / at saaledis dette nocksom
 for it got lidet Land er at
 holde.

M

Fyens

III.

Eyens Stiect.

Dette Stiect / endog det bestaar aff
 atskillige oc mange Eylande / saa kand det
 alligevel / ligesom Skaane Stiect delis u-
 di fire Hoffoit-partter / saa at til hver Hof-
 oet = part refereris de nest hosliggende
 Der. Samme fire Hoffoit = partter ere disse : I. **Syen.**
 II. **Lolland.** III. **Falster.** IV. **Langeland.**

Syen.

SYEN er billigen actet for det fornemste oc beste
 blant de Danske Eylande nest Sieland / baade for des *si-
 tuation* saavel som for des herlige *Beskaffenhed* oc *Vil-
 kaar* / hvorforre det icke u-retteligen holdis for at hafve sit
Nasn aff det *Drd Sint* / efter som oc *Indbyggerne* steke
 alt / hois dem *siunis sinuct* oc *yndelig* / *Sint* monne
 kalde.

Dette Land haaffver vesten fra sig liggende den Syndre
 Part aff *Jydland* / hoorfra det / ved den snefre *Strøm*
Middelfar Sund kaldet / *underskedis*. Fire *Me* mod
 Osten haaffver det liggende *Sieland* / der imellem *Belt*
 haaffver sit *Giennemløb*. Des lengde / fra *Svenborg* til
Bogense / eller det yderste *Hjørne* der ved / *actis* for 10 / oc
Breden for 4 / oc *noyle steds* for 6 *Me* : *Indeholder*
 udi sig følgende *Lehn* : sampt 8 *Risbæxder*.

S. Haas Klosters Lehn / kand settis for det første!

efterdi derudi erliggende den fornemste oc Biskoplige Stad **Ottense** / som er blant de best bygde oc største Danske Byer at beregne oc Hoffuetstaden i Syen / nesten midt udi Landet.

Ottense.

Hvorudi findis trende skjøne Clostere / som ere: 1. **Graabrødre Closter** / hvileket med des tilliggende Gods er stiftet til et Hospital eller Fatig Hus / i hvileket nu mange vedtørfflige Lemmer rundeligen underholdis. 2. **Sanct Hans Closter** derpaa

Graabrødre Closter

S. Hans Closter.

Kongl. Mants Lensmand ofver samme Lehn *residerer*, oc 3. **Sanct Knuds Closter** / som med des tilliggende Gods gemeentligen Kongl. Mants. Hoff = Cancellergjort oc frijt hafver til Lehn. De ere her fire fornemme Kircker / blant hvileke

S. Knuds Closter.

Sanct Knuds / for den ypperste er at holde: hvor iblant andet merckeligt er at see de tvende Grefvers / *Johannis von der Hone* oc *Nicolai von Tecklenborg Epitaphia*, hvileke blesve nedlagde udi det Slag den fortrefflige Ridder / Her *Jahan Rantou* / Konning **CHRISTIAN** den Tredies Felt Herre dem leverede / da tillige slog Grefve *Christoffers* aff *Oldenborg* Krigsmact / paa *Drebierge* / bles ofvervunden ved *Affens* / Aar 1535 den 11 Junij.

S. Knuds Kircke.

Vdi **Graabrødre Kircke** hafver Droning **CHRISTINA**, hvor hun med sin Herre Kong **HANS** oc deris Søn Kong **CHRISTIANO II.** ligger begravven / fordom ladet opsette den ofvermaade Hertige Altar Tafle / deslige konstig Træ-Arbejde (den til *Koffilde* undtagen) paa nogen Altartafle i dette Rige oc ellers saa steds

Graabrødre Kircke.

skal være at finde. De andre tvende hede **S. Hans** oc **S. Povels Kirker**.

Steege
Strand.

De endog til denne By ingen Seilah nærmere er end ved **Steege Strand** / som $\frac{1}{2}$ Mijl Norden fra Byen sig indbyr / foresettis dog der fra icke dissmindre Hanzdel til Søes paa vitomliggende Steder / foruden den Handel som driffvis med Landsens Indbyggere / Adel oc menige Almue / som fra det ganske Land did søge oc af deris Ware didføre / oc deris Fornødenhed sig aff Borgerstabet igien tilhandle / hvoraf des Indwaanere dem icke ringe Fordel fornemme / saa samme By aff fornemme oc formuende Borgerstabs oc stor Almue tiltager. Næst ud ved Byen fremrinder en fersk Aa / hvis Sider af flette grønne Plaker bestaar / oc med Træer oc smaa Lunde ere begroded / som der gyste en meget oc deilig Lystig Leenlighed.

Dalum
Klosters
Lehn.

Eylangt fra Ottense ligger **Dalum Kloster** / hvorpaa residerer Kongl. Mayts. Lehnmand / som raader oc byder ofver samme der under liggende Lehn / hvorefter icke villøstigt er at skrive / effterdi til samme Lehn ingen Rigsstæder henhører.

Nyborg
Lehn oc
Bye.

Udi Nyborg Slots Lehn ere følgende 4 Rigsstæder liggende.

I. **Nyborg** er med det Kongelige Slot / som aff samme By hafver sit Nafn / ved den østlige Lands Bredde / 2 Mile synden for Kierteminde oc 4 fra Ottense / liggende. Hvortil aff Belt en liden Fiord / en Mijl lang mellem Knuds Hofvet oc det andet Land indløber. Denne By hafver aff Alders med en høh oc stærck Wold / Graf-

Grafsøe/ Søer oc Moræser været befæstet / som mod Landet Anno 1629 megen er blef forbedret.

Indwaanerne beslutte sig meget paa Søfarter / saa den ved mange dem selff tilhørende Skibe/ en anseelig Partj aff alle slags Korn oc andre Ware udsøre / derofter da Borgerskabet i formue tiltager/ oc deris By / Kircke oc Raadhuus vel bygge oc zjre.

II. **Kierteminde** liggende 2 Mile fra Ottese/ paa den østre Side aff Landet / til hvilken Belt sig indløber oc givr en beleelig Indsegling oc Haffn/ hvorfra en u-trolig *summa* aff Korn oc Landsens atskillige Ware til fremmede Steder udsøris / saavel aff des egne Borgere / (som deris Naring med atskillig Handel til Søes oc saa vel vide at fordrisøe/) som oc af Ottese Borgere/ som deris Ware der ud-oc indskibe/ oc der deris Korn-Spicter oc Ladested ved lige holde.

Kierteminde.

III. **Svenborg** sydost paa Landet liggende / til hvilken Belt / ved it Sund mellem Laassing oc Fyen/ for opløber / oc til den givr en meget beqvem Haffn oc Seiglas/ saa at man med største Skibe/ fra Seland/ Lolland/ Langeland oc andre Steder/ den Raas mod Østen Synden oc Sydost paa den ene Side kand indløbe oc Byen forsover i Vester igien til Holsten / omkring Krøe kand udløbe. Hafver derofter en stor Menighed / som formedelst sliq beleelig udfkibning deris Naring paa atskillige Lyfke Stæder / Norge oc omliggende Lande / fortsætte.

Svenborg.

IV. **Soborg** liggende paa den syndre Landsens Ende/ hvor/ i mellom Als oc Fyen/ Middelsar Sund sig

Soborg.

igien med Velt samler / oc udilige maade til Byen giør Indløb/ ved en Indbyhelse oc Wijg/des Gab med under-
skeddige smaa Der ere bevaret / som for Byen giør god
Hafn/ at derover Handlen til Spes aff des Indwaane-
re effter Muelighed fortsættis/ saa det icke er uden Formo-
ding/ At ligesom des Borgerckab udi mengde/ de jo oc
saa udi Formue vorder tiltagende.

Assens
Middel-
far.
Bogense.

**Tre Kjøbsteder / Assens i Hagenstous-
Lehn / Middelfar udi Hintzgauls Lehn / Bo-
gense / udi Rugaards Lehn /** paa den westre Si-
de aff Landet liggende ud med Middelfar Sund. Fra
Assens ofver Sundet som er 2 Mile bred foris til Hader-
stoffs Fergested. Fra Middelfart it Musqvæt skud off-
ver sættis til Snoghøy : De fra Bogense 2 Mile ofver
til Klæckerup i Jylland. De efftersom disse Byer / forme-
delt samme Sunds Indløb/ ere aff belehlig Indsejling/
vide Borgerne Søfarten til atskillig Handel / paa om-
liggende Steder dem at nyttig giøre.

Sauſte-
bierge

**Assens oc
Middelfar** haaffver Høyloftig Thukommelse *CHRIS-
TIAN IV*, Aar 1628/ med Wolde oc Grasve / til
Landkens Bessermelse / ladetsfortificere oc fast giøre. En
Mijl fra Assens mod Medelfar ligger **Sauſte Bier-
get** / hvor endnu visis det Sted / paa hvilket de Op-
rørske Bønder / som sig mod Kong *CHRISTIAN*
den Tredie opsette/bleffve nedlagde/ungefer paa den sam-
me Tid som søromrørte tvende Grestover bleffve slagne.

Syens
Fructbar-
hed.

Landets egentlig Bessærenhed med Fructbarlig
Vilckaar aff Markt / Eng/ lystige oc nyttige Skoue oc
Lun-

Lunde / Naer oc Søer / kand med Billighed efter sigis-
tillige med Falster oc Lanqeland / at være de beste / nyttig-
ste oc lystigste / blant de Danske Lande: Eftersom intet
Sted udi Landet findis / som jo hafver sin beqvenne **A-**
ger-Jord: Hvilcken Jord icke er saa meget feed oc leer-
æctig som Sieland eller Lolland / men aff høyere **Mar-**
cke / saa at fra dennew Bandet hafver bedre fald. Sam-
me Jord kand beqvenneligen udi trende slags underste-
dis. Det første slags kand actis aff maadelig Fedme oc
sort Jord at være. Det andet slags mere sandigt. De
det tredje slags er gandske sandig oc tør Jord / hvilcken
dog alligevel icke dihmindre er fructbar.

Men ligesom den maadelige fede Jord giffver det
beste **Bvg oc Haffre**; oc den middel-sandige Jord
frembar den reniste oc klariste **Rug** / som nogen steds udi
disse Lande (Halland undertaget) voxer / oc det saa rundeli-
gen / at Indbyggerne icke allene til deris Landgilde oc egen
Fornsdenhed kunde hafve / men endoc saa icke uden Jordets
stor Mengde til Fremmede kunde hafve at afhende: Saa
er i lige maade / den heel tørre Sand-Jord synderlig be-
qven oc Fructbar til **Boghvede** / paa hvilcken Sæd
oc derfore dette Lands Indbyggere / mere end andre Lan-
ders dem særdelis meget befhite / saa at offte sees ganske
Bymarkte / som nesten med jdel Boghvede ere tilsaade.
De det / efterdi samme sandig tørre **Marcke** til for-
Sæd er saaledis tilgenegct / at den der udi sliq Menade
skreffne voxer / at aff deffen skjøne **Boghvede**
Grøn / som Indwaanerne vide at berede / de icke allene
sig self til god Dphold oc nasnkundig Spise / jdelig kun-

Naer jord
understed-
hg.

Synbon
Grød.

de hafve at bruge: Men endoc med det øfrige vit om-
liggende Lande kunde forsørge.

Hvede oc Erter voxer her vel oc saa udi Landet
dog icke almindeligen/eftersom til samme Sæd heel feed Jord
fordris. Er saaledis all forsk^{ne} Jord beqvem oc fructbar/
oc gemenligen heel reen Sæd frembar. Dog voxer udi Lan-
det en Vrt / Raalsrø Blomster icke u-lig / **Ridick** kal-
det/hvilcken paa nogle Steder oc understedlige Agre tillige
med Bygsæden opvoxer / at undertiden en deel aff Sæ-
den dempis. Derforuden findis en anden Vrt med icke
gul Blomster oc langactige mange smaa blade/hvor aff
naar der icke kun begynder at vore it Blomster/ den da saa-
ledis tager offverhaand/ at gantske Agre oc store Dele aff
Bymarkene dermed gantske begrois oc Sæden qvellis. De
har samme Vrt icke kun for saa Nar siden først der i Landet
begynt at groe/ oc det ved Svendborg: Hvor efterdi den
udi stor Mengde hafver taget ofverhaand/har den oc aff
samme Rispsted fanget Nafn/saa de kaldis **Svendborgs**
eller **den Onde Vrt**/ Men efter som samme Urts skadelig-
ge Natur er nu fornummet / vide Indbyggerne den skade
i tide at forekomme / i det saa snart den ringiste deraf i en
Ager eller paa en gantske Bymark fornemmis / de den
da strax med Rod oprycke oc forbrende.

Paa **Humle oc Fruct-Hafver** / beslitte sig oc
dette Lands Indbyggere / at de til deris Nødsørffte kunde
hafve af deris egne Humle-Hafver saa megen / at de icke
behøffve fremmed Humle til deris Brug at kysbe. **Eble** /
Parer oc deslige er ingen Bonde saaringe / som jo der-
aff

Ridick.

Svens-
borgs • el-
ler Onde
Vrter.

aff undertiden hafve at afhende. I synderlighed ere gemenligen hos Adelens Herregaarde (som i dette Land ere u-trolige mange) store Fructhafver / aff dessen Fruct de icke allene Lestor Most kunde hafve at støde / men endoc-saa store Partier aff samme Fruct kunde hafve at selge / hvor-
 aff Kjøbmend dem tilhandle hele Skibsladinger / oc til omliggende Stæder / saavelsom til Norge / udføre.

Foruden **Heste oc Hopper** / som Indbyggerne til deris Jords Dyrelse oc Auffs fortsættelse skulle underholde / kunde de tillige meget **Fæned** oc alle slags **Dvæg** tillegge / at de deraff Artligen kunde hafve at afhende / saa derfra Landet nogle Tusinde **Dxen** til **Holland oc Hamborg** udføris. Dxen oc Fæned.

Li sliq Hestis oc Fænedis Underhold er Landet meget beqvemt / formedelst de gode Villkaar der ofveralt hafvis ved den skjøne oc efter Vnske offverflødige **Engmarck** / saa velsom formedelst de beleynlige **Græsgange oc Dsveddrifte** / som efter nøye paa et hvert Sted hafvis.

Dette Lands **Skou** bestaar mesten udi **Eg oc Bøg** / med hvilcke det saaledis er forsiunet / at deraff mere end behøffvig Olden til Landsens Svin kand hafvis : Saa vel som til Huus-Lømmer oc deslige Brug. Fattis icke heller i samme Skowe **Wilt** / efter som offver alt Landet er lystig jact effter Diur / Harer / Kestve / Canner oc andet. De er icke noget Sted med u-nyttig oc villøfftig **Skou** begroet : Men der findis ickeun maa-delige Skove / hvor med Landet offver alt er til fornøden **Brug**. Skou.

Brug saa vel som til Lynst forsiunet/efter at samme Skove icke ere aff gode Morasbond / men fast heller der iblant god Ager=Land / Eng/ Græsgang/eller lystig oc gaffnlig Underskou aff **Hassel**/ hvor aff til Forlystelse nock= som Nodder kunde hafvis. Derforuden gifver det atskilliche til Redskab gaffnige Træer / som **Åsk** / **Lind** / **Ortræ** / **Bemved** / *ic.*

Erre
flet.

De fattis ingen dette Lands Egn sliq Skov / under- tagen en ringe Deel aff Landets Norder=Part/som kaldis **Nørrefletten**/ oc underskedlige Steder mellom **Ottense** oc **Assens** : Hvilcke derimod/paa Fructbarhed oc anden behøfvig god Enlighed/de andre Egne nesten ofvertreffer.

Erffve
Rye.

ErffveRye er der oc allesteds udi Landet / saa deraff menige Landets Indbygger/deris **Jldebrand** kunde hafve: Hvorved Skowene meget sparis/ som dog icke ere aff sliq Størelse/ at de nogen jdelig Forhuggelse til **Jldebrand** i lengden skulle kunde taale.

Erffte.

Aff mange første **Søer** oc rindende **Becke** hafvis underskedlige **Søfiste**/ som **Karper**/ **Brasen**/ **Karuzer**/ **Aborrer** / **Skalle** / **Striker** / **Krebs** oc andre / dog den gemene **Almue** nyde deraff en ringe **Ling**. Men allene **Adelen** / som/ paa **Kongl. Mayts.** eller deris egne **Begne** / til samme **Søer** ere tilberettigede. Ellers kunde **Indbyggerne**/ som noget nær **Strandsiderne** ere boende/ hafve god **Fiskerj** aff **Stranden**/ saa de/ som sig der udi bruge / deraff **Fordeel** fornemme. Dog udi allmin- delighed ere de mere tilgenegede deris **Aufl** at forfette/ end sig paa noget synderligt **Fiskerj** at besitte.

Foromrørte rindede **Vaer** ere oc/formedelst deris
hafvende Fald/ til Møller beqvemme / saa derved Landet
med fornødene skjøne **Wandmøller** er forsiunet.

Saadan Landsens Fructbarhed sampt lystige Bessaf-
senhed oc sunde Luft forarsager at Adelen meget er tilge-
neget udi dette Land at *residere*. Hv orved der udi Landet
findis saadan en Mengde Herre-Gaarde / at neppelig udi
et andet lige stort Land / nogen Steds / lige mange skal
være at finde. Blant hvilke for de besynderligste ere at hol-
dis : **Glorup / Sandholt / Egestou / Ranzou-
holm / Ellinsborg / Stiebro / Harrisleffgaard /
Skousbo / Hverring / Echtved / Søbngaard /
Kangstrup / Voltinggaard / Stelstou / Orbecke-
lund / Brogaard / Kierstrup /** oc mange flere :
Hvilke ere aff prectig jirlig oc net Bygning / oc ligge
i saadanne lystige Egne at de billigen for Førstelige Lyst-
Huse maatte holdis oc actis.

Wand-
møller.Herre-
gaarde.

De enddog der i Landet / formedelst saadanne Her-
regaaarde / ere mange **Ugedags Tjenere** : Saa fin-
dis alligevel sielden nogen **Ødegaard** i Landet / men
offver alt med skjøne Landsbyer bebbyggt oc aldelis besat.

Dette Lands Indbyggere ere duelige oc omhyggelige
Soldt / oc udi allmindelighed aff heel god Formue / hvor
til de hielpis en allene aff Landsens gode Lenlighed oc deris
Fødesteds Frihed / men oesaa ved deris egen omhyggelige
Flittighed udi deris Auffs oc Bierings Fortsettelse med
Jordens atskillig forsiunlige Dyrelse oc Ryet. De byg-
ge/forbedre oc vel ved lige holde deris Gaarde/vide vel med

Fynboer
duelige oc
formuen-
de Soldt.

Bier.

alle slags Fæned at omgaaes / beslitte sig paa gode Heste
 oc skickelige Vogne / saa de udi Keiser ere velkjærende. An-
 vende oc Flid med **Bier** at tilleggeshvortil oc Landet med
 Urter er vel forsiuuet : Hvorved de gierne haffve stor
 forraad paa Honning / hvilcken de synderlig vel vide
 at blende oc temperere hin herlige berymte **Synske**
Mjød / som til wit fraliggende Steder udføris / oc aff
 fremmede meget affholdis.

Synsk
Mjød

Til beslutning / ligerviis som dette Land aldelis intet
 fattis aff alt det / som udi it ret fructbart lystigt oc got
 Land kand ynckis : Saa i lige maade besiddis det aff it
 Folk / som med Billighed icke kand eftersigis noget at
 underlade aff alt det som skickelige / slittige / reenlige oc for-
 standige Folk udi deris Gierming / Handtering / Huse /
 Klæder oc Umgængelse egnere oc anstaar / det dennem en
 hver / som med mig derudi Landet sig nogen Tid haffve
 opholdet / med Sandhed kand eftersiges.

Synboer
forstand-
ge oc si-
ckelige
Folk.

Erint omkring Fyen ere liggende mange smaa Lan-
 de oc Der : Blant hvilcke det største / fornemste oc beste er.

Taasing.

Taasing : it Land aff 2 Miles lengde oc 1 Miles
 Brede ungesehr / liggende mod synden lidet offver fra
 Svenborg. Foruden skjøne Landsbyer oc Bønder
 Gaarde dette Land med bebygget er / findis oc derpaa den
 skjøne Gaard **Kierstrup** / som fordom haffoer været en
 aff de Rosenkrantzers fornemste Hofvetgaarde : Men den
 nu med det gantske Land er dem frahandlet. Paa samme
 Lands Ende / Sydost ned mod Stranden / paa it beleyligt
 oc lystigt Sted / hafver Høyløstlig Thulomølle **CHRISTI-**
ANUS

ANUS IV, Aar 1629/ ladet sundere oc bygge det Slot
Woldemarsborg.

Landets Eyngeſkab aff Sæde- Jord/ Eng/ Skou/
Mark/ Fiſkevand/ Jagt oc anden Herlighed holdis for
at haſſve en Lighed med Fyen / oc om nogen underſked
derpaa ſkal være / actis da dette Land / eſſter ſin maa-
de / aff mere ſeed oc fructbarligere Jord at beſtaa.
Indwaanere herpaa under lade ocſaa icke paa deris Auſt
oc Biering ſjød all anvende / ſaavelſom oc med deris
Bygning oc alt anden Verb / lige ſom tilforne er anteg-
net om Fynboerne: Saa de med dem icke u-billigen for
it Folck holdis.

De andre **Der** / ſom under Fyen beregnis/ere diſſe:
Romsø / liggende i Bælt en halff Miil øſtlig fra Kierte-
minde / udi begrib $\frac{1}{2}$ Miil ſtor oc meſten med Skou begro-
et / hvor paa er icke en Gaard / en deel Wilt oc en ſtor
Mængde *Caniner*.

Romsø.

Sprogø / ſom ligger ungefer Midſunds udi Bælt /
mellem Nyborg i Fyen oc Korsør i Sieland / aff lige ſtør-
relſe med den forrige. Beſiddis aff en Hollender / ſom ſig-
der meget rundeligen nærer af Riſer / ſaar oc andet Dvæg /
ſampt af Auſt oc afkillig Fruct. Herpaa er en liden Lund /
oc derhos et lidet høyt Bierg / hvor endnu ſees Grundwol-
len af it Slot / ſom fordem der ſkal haſſve ſtandet.

Sprogø.

Udi Middelfar Sund / eller weſten Fyen ere liggende /
Ebelø $\frac{1}{2}$ Milweigs Norden fra Bogenſe: *Item*
Fennø / **Bogø** / **Arø** / **Torø** / **Aggernes** / **Halles-
nes** med andre ſmaa **Der**. For den ſyndre Landſens
Nij En-

Ende / er **Knol/ Lyb/ Bigrus/ Brandø/ Jordø/ Birkholm/ Korshaffven** oc andre flere. Af hvilke nogle med Gaarde ere bebygte oc aff Folk besiddis. De øfrige smaa brugis til Græsgang/ Skouhug oc i andre maade / efter som de alle hver effter sin Storlighed ere fructbare / af **Marsk/ Eng/ Græsgang/ Skou** oc deslige god Leylighed.

LEELAND / er den anden dette Sticts Hofvit-part / fra Falster ved Guldborg Sunds smale Gieuem Lob understedet. Dette Land strecker udi lengden 5 Mile oc udi Bredden 3 / begribende tvende Slotte oc Lehne : Næmlig **Nalholm Slot oc Haldsted Kloster** / som ndi fire Herredes oc fem Rispstedes ere understedede.

Haldsted
Klosters
Lehn.
Nackstou.

Udi **Haldsted Klosters Lehn** er den gode Rispsted **Nackstou** / liggende wester udi Landet / til hvilket en Belt 1 Miil indløber / ved it bred grunt Vand / i hvilket dog en Dyb sneffver oc buctig Canal (som Vidier eller Stager udviser) til Byen givr Indseigling / oc saadan beqvem Hafn / at store Skibe / ved ringe Ankerhold eller Landtaul / endoesaa oc udi største V-vejr / der kunde ligge sicke oc uskade. Hvor ofver samme Byes fornemme formuende Borgerskab en stor Handel til Søes ved lige holde / oc udi deris egne Skibe en merckelig stor Partic af Landsens gode Ware / synderlig Hvæde / Rug / Byg / Haffre / oc Erter udsører til vit fraliggende Steder / **Spanien/ England/ Holland/ Tyskland/ Norge/ ic** Hvilket dem icke ringe nytte skaffer / men der-
ved/

ved/ligesom i Mengde af Borgere/ saa oc udi Formue oc Bygning tiltager.

Denne Byes Kircke haffver tilforne hafft en Spijs som aff anseelig Høygde neppeligen haffver hafft lige udi Danmark/ hvileken aff it stærkt ulyckeligt Wejr 1624 er nederblest/ oc har nederlaget it Hus/hvorudi vare nogle Mennsker / blant hvileke en Stomagersvend/ siddende paa Werckstedet med en anden som dræbtis/ underliggen undkom oc uskad blef frelst.

De endog denne By aff Alders med en Wold oc Graffve haffver vorret besættet: Saa alligevel/ efterdi Naturen/ ved Søer/Moræser oc slet Mærck / samme By til Fæstning meget har beqvæmet/ oc ligesom self giort fast/ saa hafver Høysbemelte høyloulig Jhukommelse **CHRISTIANUS IV**, Byens forige usuldkomme Fæstning icke villet lade bliffve uden hielp / synderligen efterdi den aff saadan forneine Menighed bestaar/oc udi Beleyrings Tid til Søes Land und sættis/ men den med en ny Wold/ Aar 1629/ ladet *fortificere*/ samt des Arckels (som tilforne med skjøne grofve Støcker var forsiunet) ladet forbedre: Saa at de/ ved Guds hielp/ med god Forsiun/ ketteligen en stor Gewalt kunde imodstaa.

Næstours
Fæstning.

Under **Nalholms Slots Lehn** ligge følgende Rigsstæder.

Narebo / fast midt udi Landet. Hvileken/ alligevel den icke paa $\frac{1}{2}$ Mijl nær hafver Tilseigling/ dog aff Handel oc Borgerskab icke er ringe/ efterdi den Landet paa alle Sider om sig hafver. Udi samme Byes westre Ende ligger det berymte oc aff Bygning underlige **Narebo**

Narebo
By.

Marebo
Closter.

rebo Closter / udi hvilcket fordom heel mange Adelige
Jomfruer sig til et helligt Lessnets Fremdragelse haaffve
indgiffvet / oc der / af des megle da tilliggende Gods (som
nu til Soer Skole er lagt) rigeligen ere bleffne under-
holdne. Hos samme Closter oc By ligger tvende ferffe
Sper / blant hvilcke den ene er ved tre Mile stor i sin om-
kreds / oc rig paa atskillig ferff Fiske / samme Sted til stor
Baade oc Herlighed.

Saxfig-
bing.

Saxfigbing / til hvilcken en liden smaa Aa oplø-
ber / som til Byen for smaa Skuder oc Baade gjør Ind-
seigling / oc er Borgerfskabet / til deris Handels Fortsettel-
se / en behielpsning.

Nysted.

Nysted / liggende paa Landets syndre Ende / til
hvilcken Øster Søen gjør Indseigling / haaffver mod
Synden 7 Mile tvært offver fra sig liggende den Stad
Kostock udi Meckelnborg / oc strax op til sig det Slot
Aalholm. Til Søes fortsatte Borgerfskabet deris
Handel paa atskillige omliggende Steder.

Rødby.

Rødby ligger ud med den vestre Strandbred /
hvor strax neden for fra Draxminde til Fæmeren oc Hel-
genhafn udi Holsten offversaris. Haaffver i sørige Tider
ickun vorret en fornemme Landsby: Men efftersom den
meget er forbedret / oc endnu udi Handel oc Borgelig Næ-
ring oc af Indvaanere flux tiltager / regnisden nu gemeens-
ligen blant Rishffæderne.

Stockemard er en fornemme Landsby / hvor
Aarliq holdis it stort Marked.

Denne Lands Fructbarlig Beskaffenhed / aff Sæde-
jord / Eng / Graffgang / Skou / Fiskeri / Bygning / Ind-
vaanere

waanere oc andet / kand aff efterfølgende Falsters Beskrivelse grundeligen fornemmis: Eftersom disse Lande ligne hin anden i meget saaledis / at mand skulde tencke dem at være et Land / alleniste til nogen undersked er følgende i act at tage.

Lollands
oc Falsters
Vilckaar
nesten lige

At Marken bestaar vel aff lige secd Jord oc *Materia* men er mere laug / leeractig oc sumpfig / hvor offver det oc derom Vinteren / naar Dpflag er / gifver en meget ond oc kiedsom Bey / mere end nogen anden steds udi Danmark: Er dog icke dihmindre Landet fructbart / oc gifver rijgeligen aff alle slags Sæd / lige ved Falster: Men paa **Erter** er større ofverflødighed aff alle 3 slags / hvilcke paa vitomliggende Steder ere megit affholdne / oc nasnkundige / saa at icke vidis bedre Erter at nessnis eller begieris end **Lollands Erter**.

Lollands
Erter.

Derforuden er oc paa Landets Leylighed denne undersked at acte: At Synder-oc Nørre-Herreder / ere fast mere fructbare / end Fugelse oc Mauseherreder. De i serdelighed holdis Sønderherred (alligevel det ickun er aff heel ringe Skou) for dette Lands fructbarligste Egn.

Med nødtørftig oc nyttig **Skou** er Landet oc saa allevegne forsiuned / dog mod westen paa Landet / udi Synder-oc Nørreherreder / mod Naekskou / er ickun ringe Skou. Hvor imod paa den Østre Side / i Fugelse oc Mause-Herreder / haffois Skou til offvers / oc der iblant Vnderskou aff Hessel / som gifve Nødder til offverflød / saa Indbyggerne der aff store Partier kunde hafve til omliggende oc fremmede Stader at udsøre.

Skou.

vdt.

Dyr oc andet **Vilt** fremdrager oc saa vel dette Land: Men ickei saa stor Mengde som Falster. Des Aarsag u-tviflactigen kand holdis fore at bestaa der udi/ at her udi Landet intet **Vilt** skaanis / som i Falster / men ideligen af Adelen/som meget af Landet indehafve/oc deris Skøt-tere efterjagis oc skydis.

De endog dette Land er bebyggt saavel med skjøne Landsbyer oc Gaarde / som med mange Herre-Sæder / blant hvilke de fornemste ere **Krenckerup / Nielstrup / Kiestrup / Sebygaard / Bremertwold oc Dffverbygaard** / hvilke ligesom de formedelst Bygning oc lystig Leylighed af vinkringliggende Skou/ Dyrhaffver oc Fiskerj for Kongelige Lyshuse ere at ansee : Saa ere de oc formedelst deris store tilliggende Eyendom for rette Aufstgaarde billigen at holdis. Tilmed er oc Landet ofveralt besat oc dyrctet. Des Indbyggere oc saa ere duelige oc største Delen formuende Folk / som deris Auf vel forstaa / oc deris Vicring med nocksom flid effter Muelighed fortsætte / sampt deris Gaarde gemenligen vel bygge oc forbedre. Dog findis alligevel udi Landet understedlige / synderlig Adelen tilhørigte / Ddegaarde / som aff ingen besiddis oc des Jord ey aff nogen dyrctis eller brugis / (dog icke saa mange som udi Sieland) hvorsølgende stunis at være Aarsag.

De: God:
sis Aa: sa:
ger.

I. Først efterdi Landet med mange Herre-Sæder er bebyggt / som aff Adelen besiddis / hvis Lienere plictige ere Aufsen dertil at drifve med Waær-oc Høst-Arbende/ foruden anden u-gedags Vicring med Keyser oc andet

at forrette / hvorofver de icke ringe udi deris egen Biering hiandris oc forsyønmis / saa de omfider icke kunde ved maect bliuue / men effterhaanden forarmis / saa de Gaardene muue paa det sidste quætere.

2. Saa hjælper oc dertil/at Gaarden undertiden med Landgilde kand være forsat / oc videre paalagt / end der aff Narligen at udgifue kand taalis.

De alligeuel her maatte formenis : At fordi nogle Mand udi en eller anden By deris Landgilde vel kunde udgifue oc endda være holdne / derfor oc en anden deris Nabo oc Kens Brøder / som med dem for lige Landgilde hafue lige megen Eyendom af Sædejord/Eng/Græsgang oc andet / icke skulle kunde være forskyldet : Dog saa befindis letteligen af følgende Omstændigheder saa at være : 1 Effter sig offte hender / at en Mandis Ager stedse falder paa u-beleynlige Steder/hvor kand være mest Vandstode. 2 Paa Bierge oc u-fructbare Steder. 3 Ved Skousider / hvor Træer oc der aff fallende Regendraaber dem incommoderer. 4. Hans Eng oc kand hende gandske at falde udi Buffe/ Krat / oc ellers paa Steder som til Græsning ere u-bequemme. At saaledis en Nabo / med sine Kensbrødre vel kand hafue ligemegen Jord oc Eyendom / men fattis dog den Fordeel oc tilbørlige Nytte hand / som hans Naboer aff deris / der aff for sin Soed oc Møne / til sit Landgilde oc Dphold / skulle hafue. Hvorfore / naar hand alligeuel lige Landgilde ved foromrøgte hans Naboer udgiffver / hans Gaard at være forskyldet icke u-billigen/holdis for.

For skyl-
dende
Gaardis
Omstæn-
de.

Naar nu en Gaard / saaledis er forskyldet / saa kand Bonden icke affsted komme all hans Landgilde at aflegge/

Forstyldet
Gaards
Besidder/
gerader i
Steld / 2c.

men Aar efter andet blifver der paa mere skyldig. Høfbonden ocsaa hafver Medlidenhed oc med hannem offverbær / udi Mening / hand med Liden igien skulle komme for sig. Midler Tjd gerader hand da gemenligen udi videre Gield oc Armod / saa hand efter haanden aff sit Fæned (som hand til sin Auls fordrifvelse icke vel kunde ombære) nøyes at affhænde. Derefter hand da icke kand formaa sin Jord tilbørligen at dyrcke / med Gjøding at ryete oc Gaardern ved lige at holde: Nødis saa til en Deel aff hans Jord at bortleye / til Rente aff Pendinge oc Dvæg / den øfrige sin Jord med at driffve.

Bortleyet
Jord van-
ryctis E-
erne til
Skade.

Hvilcken Jordens bortleyelse icke er Høfbondens Gavn / i det de / hvilcke samme Jorde aff Bonden i leye hafve / dennem den / uden nogen Hvile eller Gjøding / oc med den ringiste U-mage de med kunde tilkomme (u-actet hvad fordersvelse Jorden der af kand tilføyes) nyttig gjør / med idelig Hassre oc hvide Erter oc andet at saa / hvor aff Jorden skerpis oc forargis. Hvor paa vel eractis at Herskabet ingen Fordeel hafver / en saadan Bonde sin Gaard lenge at lade besidde.

Afførsels
forbud.

Derfore Herskabet sliq u-lempe fornemmende / lader hand (før Bonden begynder at indhøste) til Tinge paabiude / at ingen fra nogen hans Bøndergaarde eller Grund / uden hans minde maa afføre / Korn / Hø eller andet. Der ved da Bondens Credit gandske er ude / oc icke aff nogen det ringiste til sin Fornødenhed kand bliffve betroet / saa hand derofver undertiden forarsagis sig selff Gaarden at lade fra sig. Men naar hand icke det gjør / oc Høfbonden dog befinder hand ligewel / Tjd efter anden / med Armod mere beladis / oc ingen forbedring er paa-
førde!

farde/lader hand da paa Gaarden opkrefve Siunsmand/
som kiender Bonden i Fæld/ oc naar saa der efter er Dom
forhveresvet/ hand sin Gaard / efter Salig høyploflig J=
hufomælse Kønning CHRISTIAN den tredies Reccsis
42. Cap, at hafve forbrut/ udvises hand da aff Gaarden/
oc fra hannem tagis udi Fæld (det er Bøders udgiff/ saa
vit hans Gaard er kient at vare Bryfffeldig for) hvad
forefindis oc bekommis kand.

Bonden
forbryder
sin Gaard
med u-hæf=
de/ 26.

Naar nu Gaarden er ledig/ oc ingen den til fæste begie=
rer/ fordi de paa Bygning er forfalden/ oc dens Jord for=
fide oc vandrætet: (Thi de som aff Formue ere/ see gierne
at bevedligholdene Gaarde / hvis Jord er vel dyrked/
kand bekomme:) Lager da aff Herskabet sine Word=
nede Sønner (efter den Høghed/ Adelen her / lige som i
Sicland oc Falster / med deris Bønder Sønners Føde
Sted hafve) oc hannem paa Gaarden indsetter / under=
tiden hannem oc til Stedsmaal 3/4/6. eller 8 Rixdaler
paalegger. Naar da samme Wordnede Søn icke i Be=
gyndelsen hafver disbedre Formue / oc til med selficke er
dis flittigere/ kommer hand da vel oc saa med Tiden til acters/
saa hand Gaarden oc dens Jord icke bedre kand holde
vedlige oc dyrcke end hans Formand / oc dersfore i lige
maade den snart maa ofoergifve.

Wordne=
de Søn=
ner indset=
tis paa
Vandræte=
Gaarde

Formedelt flig u-tempe bliffver Gaarden om=
stør gantfke ødeliggende / oc vel midlertid dens
Eghedom aff Krens-Brødre forringis. Kommer saa
deroffver slet i Foract / saa ingen skøtter om den at be=
gier/ eller sig til den at antage vil lade ofvertale: Med min=
dre Husbonden tilforne Gaarden med Bygning lader
forbedre / oc dertil hannem Tømmer til videre Bygning/

Vandræte=
de Gaar=
de bliffver
øde oc
forringere

Ødegaard
de hvoerde
dis htel-
pte.

Wogne / oc Brende tilfiger / hannem oc for Hofverf oc Arbeide en tidlang frigifver: Sampt oc undertiden hannem it Mars Tid eller to med Landgilde forfkaancr. Med faadan Bilefor hand den da antager / oc naar hand da derefter vil være duelig oc sætte Warie (som mand det kalder) kand hand icke allene føre Gaarden oc dens Jord i god Velstand/ men hand oc selff der efter (synderlig med faa skiel Hosbonden fremdelis hannem nogen Forfkaansfel lader nyde) vel kand blifve holden.

Ødegaard
aff hos
bonden
tilfaate.

Naar oc endelig ellers ingen tilflig Ødegaard at antage kand bekommis / lader vel undertiden Herfkabet selff byrde oc tilfaae samme Ødegaards Jord: De da tør vel komme En som den før en ringe Feste antager. Men i flig Tilfald er sig vel at forrefee at mand icke flig Gaard oc Sæd til nogen løs Compan offvergiffoer / som Sædens indauflede Grøde afhender oc forkomer / oc der med Gaarden igien quiterer, intet efterladendis til Frødegield / oo Landgilde: Hvorom udi Siclands Beskrifvelse videre Melding er giort.

Dette seg icke hafver kundet forbigaa at melde om/ paa det den rette Marsage kunde vidis / hvorforre dette gode oc fructbare Lands Gaarde icke faa vel besiddis / som de skarpe Landers / nemlig Slaanis mod Grenken oc Halslands oc Norzis ja Sverrigis selff: Hvor icke allene den ringeste Gaard er besat / men endoesaa paa mange 3/4/5. oc flere par Folck ere bosiddende oc sig vel nere.

Salsker.

SALSKER / som kand regnis for Syens Stiets tredie Deel/ er it Land af 3 Miles lengde oc 1 stor Mils Brede / liggende 1 Mijl Sydvest fra Sicland /
inde

indeholder udi sig følgende toende Rispsteder / hvilede / med det gandske Land under Nykøbings Slot og Lehn ere liggende.

Nykøbing liggende Midvejs paa Landet / ud ved den vestre Strandbred / hvor til **Guldborg Stord** / ved et sneffret giennemløb mellem Lolland og Falster / gibe en meget beqvem Indsejling / saa Borgerne deris Handel ved Søarten at fortsætte / hafver god Lyrlighed / hvoroffver ogsaa Byen aff Bygning / saa velsom fornemme Indbyggere / tiltager.

Nykøbing By.

Næst op til denne Rispsteds Norder Ende / paa et Sted / meget lystigt aff Vand og Skov / sees det herlige og Kongelige **Slot Nykøbing** / som aff zirlig og fast Bygning / skjøne Gemæcker og anseelig Staffering / icke mange Steds hafver lige. De endog nogle saa Herre Gaarde ere her udi Landet / saa hafver alligevel Saa lig høfloslig Ihuksomme Dronning **SOPHIA** (som paa dette Slot hafde sin Hoff-residentz og det hele Land sampt Lolland / efter sin Salige Herris / Kong **FREDERICH** den Andens Død / fra Aar 1588 til sin egen dødelig Afgang i det Aar 1631 / til Liffgebing) samme Herregaarde og tilliggende Gods sig ladet tilskiffte og tilhandle / saa Adelen ingen Hoffvetgaarde derudi Landit hafve / men allene en ringe Deel Strøgods / at saaledis det gandske Land til forbemelte Nykøbing Slot svarer.

Nykøbing Slot.

Stubbekøbing liggende paa den østre Side aff Landet / til hvileken Hafvet / ved **Grøn Sunds** giennemløb mellem Sieland og Falster / gibe

Stubbe Købing.

bil. 72

beleilig Seiglas / saa med største Skibe for Byen Land indleggis / hvor offver oc en temmelig Handel til Spæn derfra fortsættis.

Alpp'ng
Auckis
Mirackl

Paa dette Lands Norder Ende/ mod Stranden hos Landweyen / er liggende **Rippinge Kircke** / til hvileken/ siden Passvedommit / er skeed stor søgning af Krøplinge/ formedelst den Helligdom de formene der at være / oc naar de efter Bøn til G:Vd deris Helbred erlange/henlegge de i Vogenhusit deris Krykker / saa at mange som med mig seet haffver/ de mange Krykker / som der jdelig findis/ skulle muc bekiende / det ick allene at være forundring vord: Men oc det/ at mand der viser oc klarlig seer/ ic Menniske/ som aff Kircken hafde staalet Raak oc Disk/ hvis Trin eller Fodspor/ et quarter sees/ dyb i Jorden/ fra Kircken til Kirckegaards Murens ene Hjørne / hvileke Trin aldrig med Græs eftergroc. Disligeste skal hans Fodspor være kient / udi den Kampesteen i Muren som hand ofvertraadde/dog samme nu aff Muren er udfalden. Fem hans Pingre ere oc i Kirckegaards Muren kient. Hans Fodspor i Stranden ere ey heller endnu aldelis effter skylde. Hvileket alt med Lyft saavel som med stor forundring aff mange Kongl. Mayte. fornemme Hofffindere / Dpvartere oc Hoffciere / er bleffen anset Anno 1631. da hønbe'te Dronning SOPHIÆ Lij fra Nyfkiping Slot til Roskild bleff forstøt.

Fructbar-
hed.

Aff Fructbarhed er dette Land ic de beste under Danmarckis Erone. Thi Sæde=Jord belangende/ da er den ofver alt / den beste oc fediste Jord/ som gifver ofverflødiggen af alle slags Sæd/ nemlig Hvede/ Rug/ Byg/ Hafre/ Erter/

Erter / Bønner / Vicker / oc i nogen maade Boghyede oc Humle / 2c. I synderlighed gifver det rigeligen skøn **Hvide** i saadan Mengde / at dette lille Land tillige med Lolland de omliggende Lydske oc andre Steder dermed bespiser / oc haffver dog alligevel Jndbyggernes til Landgilde oc eget behoff nock.

Aug / Byg oc Hassre gifver det oc meget rundeligen/saa at deraff iligemaade store Partier Arligen af Landet udsfris / oc aff fremmede gierne begieris / forme- delst samme Eads Juldkommenhed oc Kenhed.

Aug/
Byg/ 2c.

Erter at/
tillige.

Erter / som udi dette Land falde / holdis / lige ved Lollandse Erter / for de beste / som her udi Riget eller noget andensheds voxer : De ere trende slags Hvide / Graa / Grønne. De ligevel at paa deris Egenstak saa vel som Farsve er stor undersked / saa vilde dog falde besværligt at dømme / hvilket slags det andet med Billighed bør at forredragis. Thi ligervis som de første smucke ere til anseende oc saa hvide / at neppeligen en sort findis der iblant : De de andre eller Graa ere store oc aff synderlig Velsmagenhed oc der hos sunde : Saa ere hos de sidste eller grønne den Fordel / at de om Vinteren oc ellers altid i Stedet for ny grønne Erter paa atskillige Ketter kunde brugis. De efter som disse icke i saa stor Mengde / som hine / bekomnis / holdis de for de dyrste oc fornemste.

Vicker udi dette Land oc Lolland som ere mere allmindelige end udi de andre dette Rigis Lande oc Stæder / er icke serdelis slags ringe graaactige Erter / hvilke holdis for at være de samme / som sammesteds kaldis **Jugle Erter** / efter som de dermed haffve en Lighed. Disse **Wicker**

Wicker.

Her med sin Halm u-afforskret' brugis der i Landet til Hestis udforing/oc acelis der til synderlig gode oc bedre end Haffre. Naar aff dem er malet Meel kand det ey allene siene til at menge under andet Meel oc det der med forme- re : Men kand oc udi Nøds Tijd der aff allene bagis Brød. Hvilket da Fattige Folk er ick en ringe Hielp/ efter som Landet der aff store Partier meddelet.

Kanner.

Aff **Bønnen** befinde dette Lands Indbyggere sig ick heller liden Fordeel/ efter som af des Øverflød de mange Svin kunde underholde oc fede/ saa de der aff Aarligent kunde haffve, at slacte oc udi store Partier at udføre oc afhende.

Boghved

Boghvede giffver det ick udi nogen synderlig Mengde/ men allene sielden/ oc det fordi samme Sød best voxer udi masøer oc sandig Jord/ oc Landet her tvært imod allesteds aff sed oc fructbar Jord bestaar.

Humble.

Humble kunde de Indbyggerne hafve her affaa vist deris Nødsørst udfordrer / saa de ick letteligen aff endelig Fornødenhed tiltrengis fremmed Humle at sigbe : Effterdi Landet dertil nock som er beqvemt ved Lunelse/ mellem Skovene oc smaa Lunde/ som allesteds i Landet findis.

Eng.

Foruden saadan Fructbarhed aff foromrørte Sød hafvis der **Eng oc Grefgang'** saa vit til Landsens Fæned oc Dveg behøvis. De endog Indbyggere dem ick paa saa meget Fæned at tillegge kunde besitte/ som udi andre disse Lande Fyen eller Jylland/ saa underholde de ligevel saa vjt / at de undertiden der aff kunde hafve at selge. Aarsagen at de ick saa stor Mengde aff Dveg tillegge/ er først: At Landet saa gandske er fructbart oc til Agerland

beqvemt / at det derfor næsten slet der til brugis / Indbyg-
gerne til merkelig Fordeel. De dernest at de aff deris
Eng oc Grefgang hafve fornøden mange Heste oc Hop-
per at underholde til deris store Lust med at fordriffve.

Paa Fructhaffver besitte dette Lands Folk sig
heel meget / hvor aff de sig stor Fordeel befinde / baade
med Fruct at selge / saa oc ved den megen Most de der aff
skøde oc i ligemaade til Penninge giøre.

Fructhaf-
ver.

Skowe af Bøg oc Eg fattis her icke heller : Men
er fast heller det gandske Land rundeligen/baade til Svins
Olden/ saavelsom til Hus-Lømmer oc Brendewed dermed
forsuunct. De er ellers med Dette Lands Skou saa
beskaffet : At der icke fundis maadelige smaa Skowe/ saa
at icke nogen Ort er begroet med saa vittøstlig stor eller me-
gen Skou / at den formedelti Osverflødighed kand hol-
dis for u-nyttig. Men der imod er snart intet Sted / som
jo hafver sin becilige brugelige Skou : Hvilcke ligerviis
som de en ere aff vittøstlig størrelse; Saa ere de icke heller aff
Moraker / øde Plaker oc u-nyttige Krat. Men der udi
findis heller god Ager-Jord / Eng / oc Grefgang eller
gafnlige **Underkou** / synderlig Hassel / som bærer
stor Mengde af Nødder.

Skowe.

Her henhører besynderligen at i hukømie dette Lands
osverflødige **Wilt** Des mengdes Aarsage er icke allene
Lenligheden af beqvemte Skowe oc god Grefgang : Men
ispynderligheden den Frjhed oc Fred Høyløstlig Ihukom-
melse Dronning *SOPHIA* der osver lod holde. Hvilcket
Wilt / (foruden Kæffe / Harer oc distlige) fornemmeligen

bestaar udi Hiorte/ Hinde oc Raadiur/ af hvilecke udi hendis Majts Tid saadan en Rangsoldighed var, at mand icke nogen Bey i Landet/end oc saa de allmindeligste Landevene kunde reise/at jo store Flocke hos Beyen saais saa tamme/ at de icke undvigede naar Folck dem kom inod/ saa at oc Bønderne undertiden aff dem hafde besværing.

Skov.

Ferske Søer findis her oc udi Landet/ dog icke at den Menige Mand deraff nogen fordeel kunde hafve. Men de aff Standen/ som dem paa alle Sider er nær ved Haanden/ deris ferske Fiske/nemlig Lax oc andre/ hafve.

Møller.

De endog Landet med ferske Vand aff Søer/ Becke oc Ruder er forsiunet/saa ere der alligevel/formedelt Landens Laughed/ ingen rindende Aær som til Møller ere bequemme/ dersfore oc ingen Vandmøller udi Landet findis/ undtagen den ved foromrørte Nyfisbing Slot: Des Vand aff Slotens Grafsver oc der udi flydende Sø/ hafver sit fald ned til Stranden. Hvor offver Landet med behøffvoige Vejrmøller er forsiunet.

Bier.

De/efterdi udi Landet voxer mange Vrter/beslitte sig Indbyggerne paa Bier at underholde/hvoraff de Aarliggen hafve Honning/ aff hvilecken de vide at blende god Midd/ oc ellers der aff med Vox oc andet sig at giøre Fordeel. Ellers udi andre maade ere oc disse Folck omhyggelige oc forstandige oc duelige Auffs Folck / som deris Biering vel vide at søge. Bygge oc vel ved

Bygning.

lige holde deris Gaarde/ saa neppeligen ofver det gandske Land den ringiste Degaard skal fornemmis / men saa snart nogen Gaard ledig blifoer/ befinder sig strax andre som den igien til fests begierer/ at saaledis ingen Hofbond

her

her hafver behof at bruge fin Hønhed med fine Wordnede Sønners Jødested (som i Sicland fornøden er) effterdi alle ledige Gaarde der til Feste gierne begieris / oc gifvis gemenligen icke ringere til Stedsmaal for den ringste Gaard end tolff Rixdaler. Ellers allmindeligen gifvis 30/40/60. oc undertiden vel 100/ oc flere Rixdaler efter Gaardenis undersked. Men at disse Gaarde saa gierne begieris oc for dem saa god Stedsmaal betalis / er icke allene Aarsagen samme Gaarders gode Ejendom oc dyrekede Jord/ sampt vel ved lige holden Bygning / men i synderlighed/ at udi Landet ickeun heel saa Herregaarde findis / hvilcke Salig Høyloflig Jhu-kommelse Dronning SOPHIA sig tilskiffede / saa de nu med det gandske Land (noget ringe Strøgods Adelen endnu tilhørig undertagende) Kongl. Mayt. oc Cronen ere underlagde : Hvorved Bønderne icke med saa meget stort Trældom Arbejde oc mange Kexer at giøre besvergis. De formedelst sliq oc anden gode Vilekaar/ ere Landet ofver alt saa bebygget / besat / dyrket oc brugt / at nepkelig det ringeste Sted udi det gandske Land kand findis / som jo enten til Gæde-Jord er optaget / eller til Hø-Ausling Grefning eller i andre maade nyttig giøris. At saaledis billigen dette Land kand holdis for det beste / aff lige størrelse/ i gandske Danmark.

Steds-
maal.Arbed/ oc.
Hæved-
ligt.

Deligesom Landet aff saadant underskedligt Gode ofverflyder/ saa ere oc des Indbyggere icke allene/ som forebemelet er / flittige/ men endocsa udi allmindelighed formuende oc hiulsone Folk. Hvilcket doa en forskreffne Landets gode Vilekaar oc folckets Duclighed allene er at

Dronning
SOPHIA
store
Fromhed
oc Got-
dring mod
Falster-
boer oc
Lolliker.

skrifve: Men oc (nest GUDS Betsignelse) den store
Distand / som hønhete Salig høynloflig Jhu kommelse
Dronning SOPHIA, midler Tid hendis Mayt. Land-
det til Liffgeding hafde udi poses, dennem betede med Ar-
beds Lettelse/Kensers Forskaanelse oc Landgilds Eftergif-
velse mod de Vedtørstige / med anden mere mild Hielp oc
stor Fromhed / Hendis Mayt. icke allene som en
Høymild Dronning / men oc saa som dette Lands rette om-
hyggelige Foster-Moder (af hvileken des Indbyggere haf-
de deris Fremvext / Synreke oc Forfremmelse) en høer
haffoer bevist. Høis Jhu kommelse derfor hos alle
(synderlig Falsterboer oc Lolliker) med tacknemmelig
Berymmelse billigen forblisver stedsevarende / saa at deris
trohertige Vnske er / at den Allerhøyeste GUD / alle Bel-
gierningers rette Betsunnere / Hendis Mayt. det i hine
Liff rijgeligen vil vederlegge / hvorom icke er at twifle.

Ligesom nær oc omkring Fyen ligge atskillige smaa
Der / saa iligemaade ere oc nogle Enlande ved Lolland oc
Falster liggende. Blant hvileke de merckeligste ere
Butte / Bogø / Sød / Senø / oc mellom Falster oc
Lolland i Sundet Haslø.

Lange-
land.

LANGE LAND eller Larvind som det
allmindeligen nefnis / er Fyns Stictis fierde fornemste
Part / hvileket aff sin Lengde (som er 7 Mile) skal hafve
sit Nafn: Thi det er icke un i Mijl bredt. Det ligger mellom
Fyen oc Lolland / oc hafver icke un it Slot oc Lehn kaldes
Tranekier / under hvileket nesten det gandske Land
(eftersom der paa findis icke mange Herregaarde) er lig-
gende.

Tranekier
Slot.

gende. Det delis udi tvende Herreder/ som ere Nørre- oc Synder-Herred: Oc hafoer kun en eneste Rispsted kaldet

Rudstøbing/ eller (som den undertiden nefnis) **Lawingsstøbing/** hvileken er liggende ved den vestre Søkant/ungefehr mit paa Landet/oc hafoer god Indsengling fra Belt. Hvorfor oc derfra fortsættis en temmelig Handel til Søes/ paa atskillige Lyste oc andre Steder / hvorvedlige som Borgerne udi Formue / saa oc Byen udi Bygning tiltager oc forbedris.

Landets Bestaaffenhed aff fructbar Leylighed med Ager Jord / Eng / Græsgang / Mark / Skou / Fiskeri / Jact oc alt andet / er fast lige ved Fyens. Dog hvad Ager-Jord belanger / kand den vel den Fynske Jord forredragis / estersom denne undertiden er meget sandig / men hin stedse aff maadelig Fedme / oc til alle slags Sæd mere fructbar.

Offver alt er Landet med skigne oc mange Landsbyer oc Bøndergaard bebyggt / som oc besiddis aff vel formuende Bønder oc Indwaanere / hvilecke oc ere duelige Aufls Føld / som udi atskillig Brug / aff Jorden / Skou / Eng / Fructhafoer / med Dveg / Bier oc andet / ingen Flid til deris Nærings fortsættelse underlade. *in summa* aldelis intet er tilforne om Fyen oc des Indbyggere blefsen meldt / som jo oc tillige dette Land tilskriffis.

For dette Lands Nørdre Ende ligger trende smaa Der ved Nasn / **Omme / Agaer / Egholm.**

Foruden disse Fyns Stiectis fire Hofveitlande ere endnu tvende andre *considerable* Der / offver hvis Kircker oc Geistlighed samme Stiects Biskop ocsaa hafoer *inspection,*

Rudstøbing.
eller
Lawinds
Støbing.

Lawinds
Fructbar-
hed lige
ved Fyns.

Lawinds
oc des
Indby-
geris Vil-
kaar / lige
ved Fyns

Kert.
Kjøbing.

oc Befalning/ alligevel at nogle af det Førstelige Slesvig
Holstenske Husis Herrer dem indehaffve oc bejdde. Den
mindre aff disse Der/ som ligger nemst Fyens/ kaldis **Ker**:
Men den anden/ som større er oc med et lidet Sund skil-
lis fra det Hertugdøm Slesvig eller Synder Jylland/
heder **Als**.

Ker.

Ker / liggende mellem Fyen oc Als / er ungeschr
2 Mile lang oc 1 Miil bred/ oc indeholder it Slot oc hos
liggende Kjøbsted / som begge kaldis **Kjøbing** eller **Ker**
riksjøbing / hvor fra des Borgere haffver en betyelig
Senglas / som de sig vel vide nyttig at giøre.

Formedelt Landets gode Vildkaar/ som aff Jord/
Eng/ Skou/ Marck oc des Fructbarhed/ med Fyens el-
ter Langelands haffver en Lighed / er det med under-
skedlige Landsbyer bebyggt / som udi trende Hoffvetsog-
ere begrebne. Det besiddis aff Indwaanere/ som udi de-
ris Aul / Biering oc Handtering / lige flitig Forsuunlig-
hed ved Fynboerne bruge.

Als.

Als/ hvilket Land de Synderborgiske Førster tager
til Lehn af vore Danske Konger/ er 4 Mile langt oc 2 Mile
nesten bredt. Paa dets Syndere Kant/ som vender sig
mod Flenßborger Wig/ ligger den Naafkundige oc vel-
bygte Førstelige Residens Stad oc Slot **Synderborg**:
hvortil er god Indseigling/ hvilcken Bergerstabet/ sig til
Fordeel/ udi deris Rishmandskab vel vide at bruge. Men
paa den Norder Ende/ som henfer til Melfard Sund/ er
byggt det andet Førstelige Slot / som kaldis **Nortborg**.

Worob.

Jor-

For^{ne} Land indholder derforuden tretten gode Folck-
rige Kircke-Sogne / oc eftersølgende Gaarde: Nemlig
Holle / Gammelgaard / Torpgaard / Hellig-
gaard / Tansgaard / Munklegaard / ic.

Hvad det i sig self belanger / da er det / ligesom Fyen
oc Langeland / it got fructbart Land aff alle slags Sæd / oc
rige paa Eng / Skou / Vilt oc Fiskers / baade aff Stranden
saa velsom aff ferske Søer / oc for den Sags
skyld vel bebyggt oc med gode duelige
Indwaanere besat.

D

IV. Xi.

IV.

Riber Stiect.

Och her noget først om Jylland
udi Almindelighed.

Før forskreffne trende **Danmarkis** *principaliste* Biskops Stiecter følger nu de fire **Jydske** Stiecter / blant hvilke vi først ville handle om **Riber Stiect** / som det der nemst er **Fyens = Stiect** / om hvilket vi sidst har talt / oc er derforuden det **Eldste** i blant disse Stiecter.

Men førend vi os dertil begiffuer / stundis icke uraad: somt først noget at melde om **Jyllands** Beskaffenhed udi **Almindelighed**.

Saa er da at vide at **Jylland** / eller / som andre det *pronuncere* , **Jydland** er det største blant disse under-
skeddige **Danske** Lande / oc den fornemste Deel aff **Riget** /
hvilket har sin begyndelse ved den **Flod Eideren** / oc
strecter sig ligesom en *peninsul* mellom **Wester = Havoit** oc
Oster = Spæn / fra **Synden** mod **Norden** / ligesom **Italien**
fra **Norden** mod **Synden** : Endis som it spiz **Hjørne** ved
Slagen / hvor den farlige oc aff **Skibsfolck**et vel bekiente
Sand eller **Grund Slags = Kliff** sig opver i **Ugesøes**
fra **Lande** i **Havoet** udstrecter.

Jylland skiftis gemeentligen udi tvende Dele / som ere Synder-Jylland oc Nørre-Jylland: hvis Lengde befindis at være ofver 60 Mile / men Bredden underfædlig / sammesteds 20 oc 16 / oc i det ringiste andersfæds tolf Mile.

Nørre-Jydland er den nordiste oc største Deel / som strecker sig fra bemelte Skagen til Kolding oc Ribe / hvor det fra Synder-Jydland underfædis ved tvende Fiorde / som der opløber / oc derudi flydende tvende Aær. At saaledis / paa det neste / det gantske Nørre-Jydland aff Vandet er indluct. Des Lengde / fra Ribe til Skagen / holdis for 43 Danske Mile / oc Bredden / som forbemelt / for 20 / 16 eller 12 Mile.

Udi samme Nørre-Jydland indeholdis fire Biskopsdomme / som ere: Ribe Stuet / Aarhus Stuet / Viborg Stuet / oc Aalborg eller Wendelbo Stuet. Hvilcke Biskopsdomme / eller dette hele Nørre-Jydland / atter delis udi 9 Provincer, som kaldis Sysseler / nemlig: War-Syssel / Zelling-Syssel / Har-Syssel / Løfver-Syssel / Aabsyssel / Himmer-Syssel / Ommer-Syssel oc Wendsyssel. Herhos er at mercke / at somme Scribentere i steden for Løfver-Syssel / somme i steden for Zelling-Syssel / sette Almindsyssel. Hvilcket siunis der aff at komme oc hafve sin Aarsage: At paa forstrefne Sysseler / som en hver er befient icun ns at være / haffver for dumd vorrit tj Nasne / saa at et aff dem kand hafve haffte de tvende

VI. Biskopsdomme.

IX. Sysseler.

de Nassne. Men det/ formedelst at icke haffver vorrit antegnet oc *observeris* hvileket aff Syfterne sanne tvende Nassne haffde / er bleffven twisshomt hos Effterkommerne / til hvileket aff Syfterne man **Almind** Syffels Nasn hen skulde føre.

Icke dis mindre er nock *apparentz* til at dømmie / at intet andet Syffel med samme tvende Nassne er bleffven neffnt uden **Zelling** Syffel allene. De det fordi : Eftersom udi samme Syffel / udi Brofke-Herit / ligger den fornemme store Landsby **Almind** / aff hvileken den hele Sogit endnu haffver sit Nasn / som ellers icke udi noget aff de andre Syfler er at finde / sumis vel aff samme dette Syffel i Begyndelsen at haffve hafft sit Nasn. Men at det siden er bleffen kaldet **Zelling** Syffel / der til kand Naarsagen haffve vorrit denne : At der Kongerne her udi Riget sick lyst til Steden / saa en Deel der at *residere* lode sig befalde / oc iblant andre **Gorm den sidste** lod for sig oc sin Dronning **Thyre Dannebod** giøre en Begravelse Sted / hvor endnu sees de tvende merckelige Høye / som Kircken inuelligsom bygge er / hvileken Sted deris Søn **Harald Blaatand** siden med *Epitaphio* haffver zieret / oc did actede at lade føre den u-trolige store Steen / som *S A X O* omtaler / haffver i de Tider / paa det at samme Sted kunde blifve dis Nasnkundigere / for ne Syffel efter det saae Nasn / saa at det i Steden for **Almind** Syffel er bleffen kaldet **Zellings** Syffel. Thi det oc er Kongers oc store Herres Saduane Steders Nassne at forandre / oc dem at kalde enten efter deris eget Nasn eller efter andre Tilfelde.

Almind.

Om alle disse Syfter / saa velsom om hvois Hofvit=Lehne oc Rispstader derudi findis / skal vilsøsteligere blifve handlet udi Siicternis / som de findis udi / særdeelis Beskriffvelse.

Hvad ellers Nørre=Jydlands fructbarlig Vilckaar oc Indwaanere belanger da er det it got oc rjgt Land / hvois fede **Ager** • **Jord** giffver rundeligen aff alle slags **Sæd** / **Kug** / **Bng** / **Boghvede** / **Haffre** / oc nogensteds **Hvede** oc **Erter** / saa at icke nogen Bonde fornemmis / som jo deraff en temmelig Partij Aarligen kand hafve at affhende. De efter som somt Korn oc Haffre er suldsomt oc got / Rugen ocsaa falder temmelig reen oc blanck / begieris de gierne aff Fremmede / som deraff mange Skibs=Ladinger udsøre / saa at ganske Norge / Holland oc en stor Deel aff de Tydske Stader der med bespisfis.

Til Eng skicker sig Landet ocsaa meget vel med mange lauge oc der til beqvemme Plaze / saavel som til skjøn **Græsgang** oc **Velde** paa Heer oc fellis Dffverdrifte / sampt i Skowene / saa Indbyggene deraff / til Hestes oc Fanedes underhold / ofverflødigt kunde hafve. Hvorforre de sig oc paa mange skjønne Heste beflite / synderlig i Harslyffel / omkring Holsbro / hvordet fornemste **Hestemarket** i dette hele Rige holdis Aarligen in *Februario*.

De tillegge oc ofverflødigt Faned / baade skjønne oc store Oxen oc Riser saa vel som Faar / Gidder / Svin / &c. Saa de icke allene Fordeel aff Kvorene med Smør / Ost oc andet sig vide at giøre / men oc aff hver de andre Poster

Fructbarhed.

Sæd.

Eng.

Holsbros Hestemarket.

Faned.

kunde hafve / baade til Landgildis Betalning oc egen Underholdning / saavel til som Formues Formering / at afhende Kjød / Flejsk / Huder / Talsg / ic. Vdi synderlighed udføris der aff Landet / giennem Holsten til Hamborg / saavel som fra Kjøbstæderne udføris til Holland / Aarlig som formenis / hen ved ic halft hundred Tusinde Dyrer / for hvilecke igien Pendinge oc anden Vare i Landet indføris.

Alheder.

De endog Landet saaledis er fructbare / oc gifver sliq Forraad i allmindelighed : Saa er alligewel merckelig stor Underfred med Egnernis fertige Bessaffenheder : I det paa atskillige Steder / (serdelis mide igiennem den Part fra Jellinge til Viborg oc udi Har = Syssel) findis store bare oc med Liung begrode **Alheder** ; hvorom her efter / udi ic hvert Stiects Beskrifvelse / videre skal blifve meldet.

Skowe.

De ligerviis som udi hver Egn paa Jordens Vildkaar er Skilsmisse / saa iligemaade hafver det oc med **Skowene** en stor Underfred. Thi ligesom i nogle Syssle / saa som **Har = War = oc Danner = Syssle** / er mestendeel ingen Skou / saa findis i de andre Syssle / til fernøden Bygning / Redskab / Olden oc Brende / icke allene maadelig nødtørstiq Skou / men oc paa nogle Steder / (som i **Jelling = oc Løffver Syssle**) udi stor Mengde oc til Døverskjød / saa at deraff Indbyggerne i de Egne hvor Skou fattis / der fra med Bygnings = oc Hiul = Tømmer oc desliae / sampt med Olden / undsettis.

De om end skignt udi de bare Egne / for sliq Mangel paa Skou / fattis Væd til Jildebrand : Saa cre de derimod

imod rundeligen forsunede med **Torff**/ saa vel aff **Wolfer**/ hvor de hin herlige **Skjortorff** kunde hafve; Som aff **Heer**/ hvor hin herlige med Liung begroede **Heetorff** skieris/ saa deraff ideligen uden **Mangel** kand hafvis god **Jldebrand**.

Skjortorff.

Heetorff.

Paa forskrefne **Heer**/ saa vel som udi **Skowene**/ gifver det meget aff alle slags **Wilt**/ **Hiorte**/ **Hinde**/ **Raadiur**/ **Daadiur**/ **Grefvinge**/ **Kesve**/ **Harer** oc andet/ saa **Adelen** der af hafver skøn oc lystig **Jact**/ synderlig med **Klap = Jact** i **Skowene**/ oc paa **Heerne** med hixen efter **Harer** oc **Kesve**/ saa at undertiden af it **Partij** **Jegere**/ paa en **Dags Tid**/ nogle stæse **Harer** kand opjagis. **Vdi** sær ere berymte aff mangfoldigt **Wilt** de **Skou = Egne** oc **Rongl. Mayts. Frsheder** oc **Enemercker** nest omkring **Coldinghus**/ **Skanderborg** oc **Sitckeborg**/ hvilcke icke u-billigen for **Idel Dyrfaffver** kunde actis.

Wilt.

Jact.

Med **Skjutter** aff **Swaner**/ **Bildgies**/ **Ende**/ **Karlocke**/ **Agerhøns**/ oc. hafvis oc stor **Herlighed**.

Skjutter.

Fiscker er ofverflødig/ nesten ofver alt udi **Landet**/ aff **Lax**/ **Karper**/ **Brasen**/ **Hordker**/ **Gieder**/ **Karuker**/ **Dreter**/ **Aborrer**/ **Smerlinge**/ **Helt**/ **Skalle**/ **Grundlinge**/ **Aal**/ **Elsker**/ **Sudere** oc andre slags **Fiske**/ som ferste **Søer** oc **Aer** saa rundeligen gifve/ at icke allene **Adelen** oc de fornemstei **Landet**, der aff kunde hafve **Fornyelighed**/ men oc den gemene **Mand** oc **Almue** deraff stor undsetning. Serdelis ere berymte de store oc for treflige **Fisckrige Søer** ved **Skanderborg Slot**.

Fiscker.

Forne Søer oc **Aer** hafve oc acmeentlig sligt **Fald**/ at der ved **Wandingsøer** kunde driffvis/ hvorfor-

Vand.
møller.

re oc Landet ofver alt med fornødne **Wandmøller** er bebyggt oc forsiunet.

Strandfi- De ved **Strandsiderne** boende / som paa **Strand-**
skerj. **fiskende** sig bestite / kunde oc deraff hafve rig **Welsig-**
Rjbe. nelse / synderlig de i **Ribe** oc andre **Steder** langs ud
 med den fornemste oc **Fiskrige** **Fiord** i hele **Danmark**
Limfiord kaldet **Limfiord** / hvor i forrige **Tider** det ofverflødig
Sildefiskend hafver tilgaact / oc endnu gemenligen saa
 rundeligen vancker / at dermed fast ey allene det ganske
 Land for en billig **Værd** bespissis / men end oc deraff man-
 ge **Skibs-Ladinger** til omliggende **Lande** forhandlis.

Randers Dernest er os **Randersfiord** saare berymt for det
Laxfang. skjøne **Laxfang** der findis.

Zaffi- **Ellers** gaar oc flux **Haff** fiskende til i **Wester-Søen**/
stend. syndelig ud for **Døssing** **Lehn** ved **Torshunde** oc **Har-**
boer / oc. Item paa den **Østre** **Side** omkring ved **Slad-**
strand oc **Hirkholm** / hvor blant anden **Fisk** fornem-
 ligen tagis i stor **Mengde** de skjøne **Slynder** / hvilke tør-
 rede til omliggende **Stæder** selgis: Saa oc hos **Skagen**
Skafven. hvorfra en stor **Handel** er aff atskillige **Fiske** / efter som des-
 sen **Indbyggere** med **Skuder** besøigle **Wester-Søen** /
 hvor de ligge paa **Duggerj** efter slige **Fiske** / hvilke de udi
Lønder indsalte oc til fremmede **Stæder** udsøre. Hvor
 aff er at slute at **Nørre-Indland** offvergaar de andre
Danmarks **Lande** med **Fiskerj**.

Andre gode **Wile**aar hafver det ey heller **mangel** paa:
 Saa at om end skjønt der findis paa nogle **Wisleweigs**
Heer

Heer (som dog gasnlige ere til Dsoerdrift / Jldbrand / Jagt oc andet) saa er derforre alligevel Landet icke dis ringere at skatte / efftersom det intet mangler aff alt det / som icke alleniste til nodtørfftig underhold tiener / men end oc hvorved Indbyggerne / naar de icke selff vil vare efterladne / Land berjgis oc hafve til god ofverflød.

Heer.

Hvad Landets Bebyggelse sig belanger / da / foruden mange Rispstæder oc Kongelige Slotte / som der udi findes / hafver det en stor Deel kostelige **Herre Gaarde** / hvor iblant ere mange / som / for deris skjøne Bygning saavelsom tilliggende Eyendom oc Herlighed / for Førstelige Residenter kunde passere. Ellers udi gemeen bestaar Landets Bebyggelse aff store oc smaa Landsbyer / saavelsom enlige Gaarde / hvilcke / efter it hvert Steds underforskellig Leylighed / ere opbygte oc mellom Stolper med Leigl udmurede eller med Leer klinede.

Herre Gaarde.

Bebyggelse iallmindelighed.

De om end skjønt Landet saaledis baade solektrigt oc velbebyggt er / saa formenis det dog i fordum Tid mere bebyggt oc solektrigere at hafve vorrit / aff Aarsage at paa mange Heer grandgifveligen endnu kiendis **Agerrene** / oc eller Agris fuldkommen oc rette Danlighed / oc deriblant sommesteds i Jorden findes Grundvolle oc Leigl / som nock som oc klarligen udviser der Botoffter at hafve standet.

gamle oc udyrkede Ager /

Aarsagen til saadanne udyrkede Plaker menis at hafve vorrit den store Pest eller sorte Død / som Anno Christi 1348 nesten skal hafve giestet den gandske Berden. Hvilcket icke siunis utroligt / efter som Historierne

Sorte Død.

vidne / at udi samme Pest mange store Bondebyer ganske er bleffoen uddøde oc stode øde.

Men at samme u-dyrkede Jord icke nu igien / siden Landet med Mengde aff Indwaanere besiddis / optagis oc til Ager Jord brugis / er samme Jords Skarphed at tilskrisve / hvileken er streng oc ond at konci Brug igien / effterat den saa lenge hafver ligget u-dyrket.

Jyder
største oc
duellige
Folck.

Landets **Judbyggere** ere it sterckt / omhyggeligt oc flittigt Folck / som deris Biering vel forstaa at fortsætte / oc intet til Formues Formerelse underlade / enten med Auf / Engbiering / oc Fæis tilleggelse / saa velsom oc de ved Strandsiderne boende med Fiskeri oc anden Næring til Spes. De beslute sig oc paa Fruct-oc Humle-Hauer / synderlig i Skou-Eggen / oc hvor Landet der til er beqvemt. Vide oc med **Bler** at omgaais / deraff de hafve Honning til Nisød at blende oc affhænde / oc derforuden udi atskillige deris Fordeel at søge.

Bygning.

Deris Gaarde oc Huse opsette de af god **Bygning** / oc dem vel ved lige holde / end oc paa de Steder hvor Bygnings-Lømmer fattis / synderlig ud mod Vester Haff / hvor de i den Sted aff smaa Kampestene oc Leer ordentlige Huse kunde opføre / hvis egentlige Beskrivelse for dem / som det icke seet hafve / u-trolig skulde actis.

Sit Folck.

Jordelg-
ne Bønder.

For Fødselssted hafver Jyderne altid vorrit it frit Folck / oc deroffver / saavel som formedelst deris Flittighed / vel formuende. Saa findis oc mange **Jordeigne Bønder** / som hafver deris egne fri Gaarde / af hvilecke de deris Hæskab icke Landgilde eller Stedsmaal gifve / men allene en ringe Ting Leding / Giesteri eller deslige / som en Rien-

delse: De dermed ere de frij for all anden Besværing oc Ud-
giffte / undertagne de allmindelige Lands-Skatter: Da de
dubbelt mod Feste-Bønder ere forpligtede at gifve.

Saa er nu her aff at forstaa at Landet udi Fructbar-
hed oc gode Vilckaar intet fattis / oc at Indwaanernes
ere gode oc duelige Folk / som til Bieerings oprigtige fort-
settelse til Land oc Vand intet paa egen flid lader fattis.

Dette maa saa korteligen være sagt om Jylland
oc des Norder Deel i gemeen. Nu følger at tale om des
fire Biskopsdømmer oc der udi liggende Eysler i sær:
Blant hvilke.

RIBERSE billigen / som det Eldste
oc største / først settis. Det begriber **War-
Zelling** oc
Har-Eysle / hvor udi ere disse **Slotte oc Hoffvet-
Lehne**: **Riberhus** / **Goldinghus** / **Lundenes
Slot** / **Bøfling Slot** / oc **Guddoms Kloster**.
Hvorunder svarer 8 Ridsstæder oc 31 Herreder: Blant
hvilke en Stad kaldet **Mogeltønder** sampt 9 Her-
reder hører til Eysler-Jylland.

Warsyssel er den synderste Deel aff Sticket / hvil-
cket strecker sig fra Ribe / langs ud med den vestre Strand-
bred / til Lundenes Lehn / oc støder med den østre Side op
til Zelling-Eysel / er med den Norder Ende op til Har-
syssel. Samme Eys fructbarlige Omstende hafver fast
Lighed med hois her efter om Warsyssel meldis / dog des
dyrckede Ager Jord er ick sa god oc fructbar. **Wdi**
Warsyssel indeholdis følgende Lehne.

R ij

Riber=

Warsyssel,

Riberhus Slot / under hvis **Lehn** / af Ribs-
stæderne tvende henhøre: Kibe oc Warde.

Kibe sær-
dells pri-
viligerit.

Kibe aff Storhed oc Bygning blant de Tydske
Ribsstæder meget berymt / hvor Biskoperne offver Riber
Stiit stedse hafve *residerit*, liggende synderst udi Landet/
mod den Vestre Haffbred / haffver formuende oc for-
nemme Borgerskab / sampt lystig Leilighed af omliggen-
de Egn / saavel som formedelst den *river* som der i Haff-
vet flyder oc til Byen forarsager god Seiglak. Den-
ne By haffver en meget stor oc prectig Domkircke /
des Taarn aff saadan Høyde bestaar / at det icke allene
actis for det høyeste her i Riget / men holdis oc for icke
paa mangested at haffve lige. Øfrigheden her er lige
ved Ribsnehaffns oc Malms Øfrighed *privilegeret*,
saa deris Domme icke til Landsting / men allene til Her-
redage kunde indstefnis.

Warde ligger mod den Vestre Strandbred.
Hvis Borgere / om end skigt deris største Værb paa
Landhandel bestaar / saa beseigle de dog Wester-Spen /
som til Byen ved en *Canal* opløber / oc ved Søfarten i-
ligemaade deris Næring adspørge.

Telling-
Syffel.

ZEELZINGESYFFEL er en Deel
af Landets syndre Endis østre Side / streckende sig fra Col-
ding / ud med Middelfar-Sund / omkring Weile / grenser
oc i Wester mod War-Syffel. De endog dette Syffel icke
er af noget synderligt vjt Begrib eller Størrelse / men ickun
udi sin Lengde oc Bredde 6 Mileweigs eractis / saa
er det alligevel icke for it aff de ringiste Syffler at holde /
men det (med Nab-oc Løfver-Syffe) for den beste Egn aff

Landet kand *estimeris*. Thi foruden dets fructbare Ager-
Jord/ som gifver rundeligen alle slags Sæd / sampt me-
gen Eng/Græsgang oc defflige/sindis der oc saa nødtørftig
Skou/ gjør Egnen meget lystig / anselig oc beqvem til
Humle oc Fruct-Hafver / hvor paa Indbyggerne sig me-
get beflite/ oc derved/ saavelsom formedelst den store Auf-
sig meget Fæ / sampt af Fiskerj i Stranden/ Fiorder oc
ferske Søer / stor Formue tillegge. Hvor offver dette
gandske Syffel allwoyne er dyrket / oc med mange skigne
Landsbyer oc vel bebygte Bøndergaardde / saavelsom
med nogle fornemme oc prectige Herregaarde / sampt et
Slot oc tvende Riøbstæder/er bebyggt.

Slottet heder **Koldinghus** / oc er aff prectig
Bygning. Under hvis Lehn / dette gandske Syffel med
tvende Riøbstæder/ Kolding oc Weile / ere liggende.

Kolding ligger strax neden Slottet (hvor Syn- Kolding.
der-oc Nørre- Jylland adskillis) mod den østre Strand-
bred / hvor op til en Fiord 2 Mile lang fra Middelfar-
Sund indgaar oc til Byen gjør god Seiglaß / saa at
Borgerstabet derved hafve god Leilighed deris Handel til
Søes / paa Norge / Helland / Engeland / sampt paa
atskillige Tydske Stæder/ at fortsætte/ saa de/ efter atskil-
lig udstandne Uleylighed aff Krigen/ udi Formue igien
tilvoxe oc deris By med Bygning forbedre.

Weile ligger paa den østre Side aff Landet / Weile.
i en dyb Dal/paa et flet Sted/fire Mile Norden Kolding/
oc hafver paa de trende Sider høye oc med Skou begrode
lystige Bierge / hvilecke gjøre Byen sønderlig angenem /
oc des omliggende Marck til Humle Hawer saa beqvem/

at Borgerfabet derved / med Humle (foruden anden Landsens Vare) en temmelig Handtaring bruge. Hvilecke oc formedelst Weile = Fiord / som til Byen gjør beqvem Indsejling oc der hos en god Haffn / sig vide vel til Spes at bruge oc paa atskillige fremmede Steder deris Vare at forhandle.

Herreder / som udi for^{ne} Jelling = Syssel eller Koldinghus Lehn ere liggende / under skedis udi tvende Deele.

Indherreder.

De første 5 saa som **Broskeherrit / Ansherrit Holmandherrit / Zerlesherrit oc Eldherrit** / kaldis samptlige **Indherreder** : Oc det fordi at Kongl. Mayt. sig udi denne Egn / som forbemelte Herreder ere udi oc hafver lystig Skou med god Jagt / hafver ladit til skifte alt det Guds som Adelen eller andre i samme Herreder hafver haffe / saa derudi ingen med Kongl. Mayt. hafver nogen fellis Jagt eller Skytteri / mens sig det / som en Enemerecke / Frihed oc egen Wildbane / hafver forbeholdit / oc fornemmeligen der lader skyde til Hoffholdningens Fornødenhed / i synderlighed naar Hofflagerit der paa Slottet holdis / som om Vinteren offtte pleyer at skee.

Udherreder.

De andre trende Herreder / som ere **Torild = Herrit Nerrwangsherrit oc Slogsherrit** / fordi at Adelen der udi hafve tillige med Kongl. Mayt. Guds oc fellis Jagt oc Skytteri / kaldis **Udherreder** / saa som de der uden Kongl. Mayts. Wildbane eller Frihed ere liggende.

Harssyffel.

HARSSYFFEL / strecker sig fra Warssyffel / langs ud med Wæster = Haff / til Ly ungeschr 12

Misc

Mile / oc stöder med den synderste Endis østre Side op til Løffver = Syffel / oc den Nordiste Endis samme Østre Side til Dummer = Syffel. Bredden fra Wester = Haff / tverts ind igiennem Syffelit / actis for 8 Mile. Er saaledis / nest Vendsyffel / icke allene it de største Syffeler / men oc nu det beste aff fornuende Indwaanere oc gode Gaarde. Thi om end skjønt det sommesteds hafver temmelige store Heer / saa oprettis den Mangel igienletteligen med den øfrige / synderlig langs ud med Limfiord / fructbarligste Ager = Jord. Indbyggerne aufle oc meget Hø / saa vel aff Ager = Land / som ligger oc hviler / oc kaldis hos dennem **Vaarer** / som oc aff ret Eng = **Baarer**. bond oc Majord. Ere oc med Græsgang paa Heer / Felleder oc ellers synderlig vel forsuenede / saa de en stor Deel aff alle slags Fæned kunde underholde / oc skjøne store Heste oc Hopper tillegge / oc dem Arligeni Holsted = broes Marckct affhænde.

De om vel skjønt i samme Egn paa Skou haffvois Mangel / saa fand alligevel aldrig lettelig fattis Brende / men er stedse **Torff** til ofverflod aff Heerne / saavelsom af Moser hin kostelige **Skur = Torff** / offver hvileken til Ildbrand ingen Væd er at actis. **Ston.** **Torff.**

Foruden hvis rund **Sjæper** dette Syffels Indbyggere / langs den Vestre Søkant boende / aff Wester = Haffvoit / saavel som aff Limfiord / kunde haffve / baade **Torff** / Hvilling / Sild / Mæckrel / Hellesthynder oc andet: Ere oc mange atskillige ferske Søer / som oc giffver Søfiske rigeligen. Distigeste fangis oc Lax i atskillige Aær / som udi Haffvoit udløbe. **Sister.**

Steds-
maal.

Formedelst saadan samme Egns synderlig gode Tilstand findis der offvoer alt gode oc rige Bynder oc velbygte Gaarde / til hvilke stor Eyendom oc Herlighed er liggende / saa at af de fleste Land faais til Feste / 60 / 80 / 100. oc vel undertiden 150 Rixdaler oc flere. Hvorforre Adelen udi forrige Tider / saavelsom nu / haaffver haaffte synderlig Behagelighed til i denne Egn sig megit Jorde-Gods at samle. Hvoroffvoer Syffelie icke allene med mange fornemme Herregaarde omsier er bleffoen bebyggt. Blant hvilke en Deel / formedelst herlig Bygning oc stor tilliggende Ejendom oc Herlighed / for Førfeliger Huse ere at ansee oc acte / nemlig : **Wosborg / Wolstrup / Stubbergaard / Dølsstrup / Wolberg / Pallisberg / Tois-Gloster / Aftvadgaard / Langting / Wæpergaard /** oc andre : Mens end oc med **Lundenes oc Bøffling Slotte** sampt **Guddom-Gloster** / saavelsom med trende Rixstæder som ere **Kingløbbing / Hølsbro / Lemwig** er zitet.

Herre-
gaard.

Slotte.

Kingløbbing høerer under **Lundenes Slots Lehn** / til hvilken en Fiord fra **Wester-Spen** gjør indseigling. Denne By er vel icke af megen Størrelse / men haaffver dog nogle formuende Borgere / som store Partier aff Korn oc Øren sig af Landet til forhandle / oc igien paa **Holland** oc andre Stæder udfibe / oc i saadanne oc andre maade deris Næring vel vide at søge.

Bøffling
Slot.

Under **Bøffling** **Slots Lehn** ere liggende **Høls-**

Holstbro fast udi dette Syffels middelste Deel/
 hvor nær ved en Larrig Na til den Vestre Strand udlø-
 ber/ dog icke aff saadan Størelse eller Dybhed / at Skibe
 til Byen der paa kand opløbe : Hvorfor icke heller derfra
 nogen stor Handel til Søes kand fortsættis. Dog icke dis-
 mindre vide Borgerstabet deris Næring aff Landet (syn-
 derlig med Korn oc skjøne Heste) at søge / oc dermed sig
 vel at behielpe. Udi denne By holdis det berymte
Hestemarket Aarligen *in Februario.*

Lembvig en meget gammel Riibsted/ hvilcken
 formenis at hafve sit Nafn af den Vig som til Byen fra
 Ljmsfjord sig indløber : Hvilcken oc dertil gjør en beqvem
 Indseigling / saa Borgerstabet giennem Ljmsfjord/
 frem for Aalborg/hafve Leylighed deris Han-
 del paa atskillige Steder til Søes
 at fortsætte.

G

V. Aar.

V.

Narhus Stict.

Narhus
Stict.

Nen Deel aff Landets vestre Sticte / som strecker sig langs ud med Bælt oc indeholder udi sig **Nabsyssel** oc **Løvsyssel** / oc derudi følgende Slotte oc Hoffoite = Lehne : **Narhusgaard** / **Stjernholm** / **Standerborg** / **Kalls** / **Dronningborg** oc **Silkeborgs Slotte** / oc derunder sex **Risbstæder** som herester nærmis skal.

Nabsyssel.

NABSYSSEL actis at haffoe sin Begyndelse ved Horsens Fiord eller Jelling Syssel / oc derfra / langs Søkanen eller Bælt / sig at henstrecke til Randers = Fiord ungefehr 12 Mile. Støder med den vestre Side op til Løvsyssel / oc med den norder Ende til Himmersyssel / befattendei sig / blant andre / det Land **Mols** / som sig fra Kalls Slot / som ie Hjørne / ud til Stranden mod Samsø / mellom Aars oc Ebeltose udstrecker.

Molls.

Dette Syssel holdis for den fornemste / beste oc beueligste Egn i gandske Jydland / oc det icke u-billigen / efterdi fast intet af dette Lands gode oc Beleilighed landnefnis / som jo Naturen denne Egn meddeelt basoer.

Thi belangende **Sødeland** / da bestaar den af en
fore

sort og maadelig seed Jord / som aff alle slags Sæd er fructbar / og igiengielder Høfbonden sit Arbejde rigeligen. Fructbar.
 Eng er der og nock aff sampt Græsgang og Døvrdrift / saa at Indbyggerne til deris megle Fænedes Underhold aldels intet fattis.

Er og neppeiligen noget Sted udi samme Syffel / som so hafver ved haande nødvendig Skou aff Eg og Bøg til Olden / Bygning og all anden Brug / sampt lystig og nyttig Underfou / med atskillig andre slags gasnlige Træer til Kedsfab og andet tienlige. Skou.

Udi Skowene er gemenligen god Jagt aff allehaande Wilt / store Diur / Harer / Kæse / ic. Wilt.
 færdelis omkring Skanderborg (foruden den rette Kongl. Mants. indhegnede store **Dyrhafve**) findis saamangfoldigt store Wilt / at den giennemreisende Mand det nesten gandste for en Dyrhafve maa acte og ansee. Hvorfor ogsaa Kongl. Mant. samme Egn / som en egen **Wildbane** eller Frshed / sig forbeholdet hafver. Dyrhafve

Foruden slig Fructbarhed af Marek / Eng / sampt lystig og nyttig Skou / hafver dette Syffel og beleilige Fiorde / som fra Bælt / paa underskedlige Steder langt udi Landet indløber: saasom til Horsens / Aarhus / Eals og Randers / hvorudi icke allene er Fiskeri af Torst / Hvilling / Flønderic. Men og derimellem / paa de yderste Strandbredde / langs det gandste Land / Aalegaard og samt Baandgarnstæder / hvor af Indbyggerne dem icke ringe Fordeel skaffer med Aalfang og Sildefiskende: Fiorde.

Derforuden findis og ofveralt udi Syffelen mange store ferske Søer og Biskrige Aær / af hvilcke end Strandfiskeri.

Skander-
borg
Sper.

Ragders
Lax.

ocfaa den gemzene Almue stor Undsætning hafver. De enddog de store Sper omkring Skanderborg / I syn-derlighed ere at ihukomme oc melde om / aff hvilke saadan Mængde aff Karper / Gieder / Brasen / Karuser / Aborrer oc Skaler bekommis / at deraf de omkringboende oc med des Brug privilegerede kunde hafve at tørre oc til forraad at forvare: Saa er alligevel Tvivl / enten samme Sper eller den **Laxrige Randers Na** højest bær at berymmis oc actis. Dog ville nogle slute / at om end skjønt Aen icke gifver saa ideligen ocfaa mangfoldigen aff sine Laxe / som forb^{re} Sper aff deris Slags Fiske; Saa kand alligevel / naar disse Laxis Vært oc Størelse mod de andre Fiskelignis / Laxefanget med skiel for det fornemste actis: De det fordi at disse Laxe / for deris Velsmagenhed skjøld / for dette Riges beste Laxe actis / ja saa høyt holdis / at ofte en for 8 eller 10 Daler kand blifve sold. De om end skjønt de i Tallet icke saa mange fangis som andre Søfiske / saa ere de dog icke heller saa faa / at Randers Borgere jo af samme Fiskende en stor Fordeel hafve.

Er saaledis dette Syffel med alle begierlige gode Ting / til rigelig Underhold oc yndelig Forlystning / rundelig forsiunet / oc aff Naturen saa beskaffet / at end icke it ringe Sted fornemmis / som jo / enten ved Ager- Jord / Eng / Græsgang / Skov / Fiskeri eller anden Brug nyttig er. Derforre det oc hafver gode formuende Bønder oc velbygte Byer oc Gaarde / sampt mange skjøne oc aff Bygning anseelige Herregaarde som ere: **Boller / Møgelker / Rosenholm / Estrup** oc andre: Hvilcke for deris store Eendoms oc Herligheds Tilleggelse

Herre-
gaarde.

for

fornemme Bygning/billigen for Herre=Sæder maa actis
oc holdis. Derforuden indeholder oc dette Syffel fire
Kongelige Lehne: som ere **Aarhusgaards/ Skander-**
borgs/ Kalløe oc Dronningborgs Slottes Lehne/
udi hvilke følgende Riibstæder ere liggende.

udi **Aarhus** eller **Harballe Gaards** Lehn/
ligger **Aarhus** eller **Aars** / hvor er en herlig **Dom-**
kirke / som paa stor/ høyt anseelig fast Bygning/ udi det-
te Rige/ faa Steds hafver lige: Hos hvilken Bisperne
ofver dette Stiect *residere*. Byeni sig self er vit begreben
oc velbyggt/ oc hafver it stort oc formuende Borgerffab /
som deris Handel til Spes vitløstigen forsette/ icke allene
i **Nster-Søen** / men oc udi **Wester-Søen** paa **Norge** /
Holland/ Engeland/ Hispanien / oc til andre vst omliggende
Stæder/ hvor til dem oc ved den beqvemme **Jndseigling**
oc **Hafn** / som formedelt **Hafvets** indbøvelse oc den snevre
Canal, som i **Byen** indløber / gifvis **Aarsage** oc anledning.
Herfra / forby **Samsø** / ofversøris til **Calundborg** i **Sie-**
land ved 10 **Wile**.

Skanderborg Slot er prectigt af Bygning
oc formedelt Skou oc Fiskevand meget lystigt. Hvor-
forre oc Kongerne der ofte pleye at holde deris **Hofstager**.
Det ligger 2 **Wile** Sydvest fra **Aars** / hafvendis strax hos
sig **Skanderborg By**: Hvilken/ enddog den icke/ som
andre Riibstæder/ fuldkommen er *privilegerit*. b. sidis
af fornemme **Jndwaanere** / som med god **Handel** sig
rundeligen nære/ oc samme **By** efterhaanden forvide/ oc
med **Bygning** forbedre.

Kallø.

Kallø er et gammelt oc fast Slot/bygt paa et lidet Bierg / som er af lige *Circumferentz* med Slottet. Det ligger 2 Mile Norden fra Aars / af Belt / som sig didbyer / nesten omsanget. Under det hører tvende Rigsstæder / Ebeltoft oc Grinaa.

Ebeltoft.

Ebeltoft ligger 4 Mile Nordost fra Aarhus / til hvilket en Hævet ved en Vig / mellem det Forbjerg Hellesnes oc det andet Land gjør Indsejling. Borgerne her haves en tid lang vist af ingen Seiglas / uden paa nest omliggende Danske Stæder. Men omsider ere de oc om den Norske Handling kommen i Erfaring / hvilket nogle Formuende Borgere siden / synderlig paa Bergen / med deris store Fordeel haves ved lige holdet.

Grinaa.

Grinaa ligger mod dette Syffels synderste Ende 4 Mile norden fra Ebeltoft. Borgerstabet her / efterdi de haves icke ved Byen nogen beilelig Havn / forisette deris Handel fornemlig til Lands / hvor ved de sig vel vide at behjælpe. De besøge dog vel oc undertiden med smaa Skuder nest omliggende Stæder.

Helm.

Mellem disse By oc Ebeltoft / ungesehr en Ugsves fra Landet / er liggende det Eiland **Helm** / hvilket er udi sin *Circumferentz* i Fieringweigs stor / haves icke lidet høyt oc spis Bierg / paa hvilket **Marsk Stig** skal haves bygt et Slot / oc der haves sit Tilhold / midler Tid hand førde Afvindskield mod Kong **Erik Menved** / efterat hand med andre haves drebt Faderen Kong **Erik Bliveping** / som haves krenket hans Frue.

Dronningborg Slot haffver optil sig liggende den Ribstved:

Dronning-
borg Sl.

Kanders 4 Mile Nordost fra Aars. Hvis nor-
der Side er med Graff oc Wold/ mod it hastige Anløb/
forsuuet. Men paa den syndere Side tiemis den aff
Aaen / som der forossværler/ oc Byeniligemaade/mod
uforvarende Anfald forsicker/ efter som den oc der med
Windebro oc Bryst-wern er forvarit. Af denne Aa hafver
BorgerSkabet stor Naring/ formedelst det herlige Laxef-
skende/ de saa got som før deris Dørre hafve / som før
omrørt er. De bruge oc derforuden en stor Handel med
anden atskillig Landets gode Ware / som de self med egne
Skibe til Spanien/ Holland / Norge / Tyskland oc an-
dre omliggende Stæder udsøre giennem Kanders Fiord /
som 2 Mile weigs fra Belt til Byen opløber / oc der gjør
en synderlig god Hafn. Samme By er vel icke af stort
Begrub/ men hafver dog megen sneffrer Bygning/ oc der-
ved af it stort BorgerSkab bebois/ hvilcke i allmindelighed
ere formuende oc fornemme Folk/ som meg Jyrlic Byg-
ning gjør samme By meget anseelig.

Kanders.

ESPERENSEE strecker sig
fra Jellingssffel / mellom Dbsffel oc Harsffel / til
Dimmersffel/ oc med den Norder Ende/ sig ungesehr i
Nordest/langs Silckeborg Aa/ som ic spiz Hjørne/mod
Kanders hen bøyer. Des westre Side undersædis fra
Harsffel ved en Aa. Men fra Dimmersffel skillis
dette Sffels norder Ende ved en liden Beck / som kom-
mer fra Osten oc løber i forommelte Aae / noget
Norden fra den Landsby **Karup** udi Lysgaards Her-

Læffver
Sffel-

ret:

Vor Frue
i Karup.

S. Søffren
i Rye.

Såsom
Grense-
mode / aff
3 Stæde
3 Sysle/
3 Lehne
3 Herreder
3 Sogne.

Fruetbar-
hed.

Stjern-
holms-
Slot.

ret. Udi for ne Karup er en Kircke som gemenligen kal-
dis **Vor Frue i Karup** / hvortil haffver fordom
vorrit stor Søgning / formedelst den formeente Hel-
ligdom der skulle være / ligervis som oc til **S. Søffren**
i Rye. Ellers belangende Grenkerne mellem Løfver-
Har-oc Dimer-Sysle da er dermed saadan Bessaffenhed :
At man noget norden fra bemelte Karup / ved
forbemelte Beck / kand staa oc med en Steen sla udi
3 **Stæde** / som ere Løfver-Har-oc Dimmersysle : Udi
3 **Lehne** / som ere Silkeborg=Lundenis-oc Halds
Lehne : udi 3 **Herreder** / som ere Lysgaards=Eniding
oc Frelh=Herreder : udi 3 **Sogne** som ere Karup=
Kesen-oc Haderup Sogne/oc paa deris Marke : Saa at
saadant it Sted neppeligen andensteds udi Danmark
skal være at finde.

Dette Sysfels **Fruetbare Wilkaar** / aff
Sæde-Jord/ Eng/ Græsgang/ Olden-oc anden Skov/
Jagt/ Fiskerj/ oc i andre maade / er Aab Sys-
fels Lenlighed gandske lig / allene at udi dette Sysfel
ickun de tvende Slotte / **Silkeborg** oc **Stjern-**
holm / oc den ene Riibsted **Horsens** ere liggende.
Dog derforuden begribis derudi en stor Deel aff hvis Guds
som ellers til Skanderborg Slot er liggende. Tilmed
undertagis oc saa/at Indbyggerne ingen sliq Fordeel aff
Strandfiskende sig kunde giøre som de i Aabsysfel forme-
delst at de Stranden ick saar nær hafve ved Haanden.

Stjernholm Slot / som fordom er kaldet
Eng

Bygholm/ er liggende inderst ved Horsens Fiord/ hos
forbet^r Kjøbstad:

Horsens / som er 4 Mile synden fra Aars / Horsens
hvortil Fiorden sig fra Valt indbyer / dog icke
givr saa beleilig Haffn oc Indseigling som for Aars.
Icke dismindre bruge Borgerfabet der en temmelig Sø-
fart paa Holland / Norge oc omliggende Danske oc
Tyske Stæder / oc dermed/ saavelsom med anden Land-
handel oc Aufsing/deris Naring vel vide at søge.

Silkeborg er it velbyggt / anseeligt oc offver- Silke-
borg
Slot.
maade lystigt Slot / liggende 4 Mile westen op udi
Landet fra Aarhus / paa it synderligt smuekt oc b. seeligt
Sted aff Skou oc Marek saavelsom mange ferske Søer
oc Aær : Saa at Kongl. Mayt. derfor der omkring
sig en egen Frihed oc Wildbane hafver forbeholdet.

Samsø / saa vit den Geistlige Jurisdiction anlæn- Samsø.
ger / henhører oc under Aarhus Stiect / men med all
anden Verdslig Pliet svarer til Galundborg Slot i
Sieland: Hvorfor om det i samme Slots oc
Byes Beskrivelse vittløftigen
er handlet.

VI.

Wiborg Sticc.

Wiborg
Sticc.

Det fast det middelste aff Nørre-
Jydland oc besatter trende aff Sy-
slerne: Som ere / Himmer-Dim-
mer-oc Salingsysle / udi hvilke ere
Hald-Stifhus-oc Aalborg Slot-
tes sampt Mariagers-oc Asmind-Glosters Lehn/
sampt 5 Rijsstæder som herefter skal nævnis.

Himmer-
Sysle.

HIMMER-SYSEL holdis for/
nest W:nd-oc Har-Sysle / at være det største oc for-
nemste aff Syslerne / hafver synden fra sig Aab-oc Løf-
ver-Sysle / oc norden Wend-Sysfel / hvilket derfra ved
Ljmsfords Indløb understedis. Det strecker sig
fra Dimmer-Sysfel / østen til Bæle ved 8 Mile / oc
indeholder Mariager Glosters Lehn / sampt største
Deel aff Aalborghus-Lehn / med deris underliggen-
de Rijsstæder Aalborg / Mariager / oc Hobro.

Fructbar-
hed.

Naar dette Sysfels Fructbarhed ansees / befindis
det icke heller det ringiste at være. Thi om end skjønt det
hafver atskillige ringe Heer oc bare Stæder / saa bestaar
dog den største Deel aff god oc fructbar Ager-Jord / som
alle slags Sæd baade Rug / Bng / Hafse / Boghvede /
sampt i nogen Maade Erter / Hvede / Hør oc Hamp

meget rundeligen frembærer / saa at / foruden store Partier / som aff Kongl. Mayts. Lehne oc store fornemme Herregaarde selgis / den gemene Almue oc kand / ofver egen Brug oc Landgildis i dgift/hafve øfrigt til at afhende.

Paa **Fæned** oc alle slags **Dvæg** / som **Riser** / **Dren** / **Faar** / **Lam** / **Gidder** / **Svin** / **Gies** / **Høns** / **rc.** Fæned.
samt **Heste oc Hopper** / er ogsaa i dette Syffel en stor Forraad. De ligesom Indbyggerne aff deris **Riser** oc **Faar** hafve stor Vaademed des **Affsding** / samt **Smør** / **Huder** / **Skind** / **Talg** / **Melet** oc andet: Saa iligemaade kand der oc af Syfflet nogle tusinde **Dren** til **Hamborg** / **Holland** oc andre **Steder** uddrifsvis oc afhendis.

Til saadant **Dvægs** **Underhold** oc **Tilleggelse** Eng.
hafve de / formedelst **Eng** / **Stræfgang** oc **Dføerdrift** / gode **Vilkaar** oc nock **Leilighed**.

Skou fattis icke heller i dette Syffel. Thi om end en Skou.
Deel des Herreder icke hafve **Skou** ved **Døren** liggende / saa er det dog for dem **føye Mangel** / efterdi de deris **Dpretning** nocksom hafve udi dismere oc bedre **Sæde** / **Jord** / samt til **Udebrand** med **Lør** af **Kemser** oc **Heer** ere forsu-nede. Derforuden ere **Skovene** icke heller saa aldelis langt fra liggende / at de jo derfra deris **Bygnings**-oc **Huilstømmer** kunde hafve / saavelsom deris **Svin** did paa **Olden** hendriffsve / efter som udi atskillige Herreder baade **Hirstedherriet** oc **Sletherrit** er ofverflødig **Skou** / saa at endoc til en Deel fornemme Herregaarde: Nemlig **Willestrup** / **Wibborggaard** / **Waar** / **Nørlund** / oc andre / kand **Aarligen** / naar **Olden** er / der paa settis **12** / **16** / **20** / eller **24** / **Tusinde** **Svin** / ja undertiden

icke saa mange Svin der at indbrende kand bekommis/
som Skowenes *Taxering* kand taale / uanset icke allene
af dette *Syffels* Herreder / men oc aff *Har-oc-Dimmer-*
Syffe Svin til Olden did drifvis.

Fisjeri.

Foruden *Fisfrige Søer/Aæer oc Damme*
hafve *Indbyggerne* (synderlig de ud ved *Lymfiord* bo-
ende) ofverflødig *Fisjeri* / icke allene aff *Lorff* / *Hvil-*
ling / *Flynder* oc *Aal* / men oc fornemligen af *Sild* / som
der meget rigeligen / dog it *Aar* mere end det andet / tilgaar.

Fisbe.

Isynderlighed er *Nibe* it fornemme stort *Fisckeye*
ved *Lymfiord* / lidet østlig fra den skjøne oc lystige
Gaard Lundbeck liggende / berymt / formedelst det
herlige *Sildefisckende* / som i saadan *Mangfoldighed* be-
staar / saa at undertiden / naar ickun *Fiskeriet* i nogen
maade tilgaar / derfra ey allene den omliggende *Eng*
med *Sild* for it billig *Værd* undsettis ; Men oc største
Delen aff det gandske *Land* oc andre langt fraliggende
Stæder mange *Læs* oc *Skibsladinger* derfra lader
føre.

Kalk,
Offne.

Tre *Mile* ind i *Landet* / omkring *Mariager* op til
Holstbro / indløber *Mariagers Fiord* / hvor den mangfol-
dige *Jydsk* *Kalk* brendis / saa at paa begge *Sider* *Fior-*
den / i *Milweigs* langt / man fast intet andet end
Kalk . *Offne* blifføer var / hvor oc *Jorden* efter *Kalk-*
stene mange steds saa er udhuggen oc giennemgraff-
ven / at man giennem it snesvert *Hul* / langt under oc dybt i
Jorden *Land* gaa / hvilket dem skrekkeligt forrekommer /
som der til ey ere wante.

Lige

Ligesom nu dette Syffel med foromrørte gode oc næ-
rige Vilkaar er forsunet/ saa er det ocsaa vel bebygget aff for-
skrefne Slotte oc derforuden skjøne Herregaarde: Som ere
Waar / Willestrup / Wisborg / Næs / Dffver-
gaard / Nørlund / Lundbeck / Tosterlund / Lyn-
derupgaard oc flere / hvileke formedelst deris preechtige
Bygning oc tilliggende Eyendom / Skowe / Fiskevand /
oc anden Herlighed høyt ere at berrymme. Hafver der-
foruden ofver alt store Landsbyer oc Bøndergaarde / som
aff it dueligt Folk besiddis / hvileke deris Næring ved
Jordens Dyrekning / saavelsom aff Stranden ved Fi-
skerij / med flid fortsætte.

Herre-
gaarde.

Lehne oc Rispstæder indeholder forbeite Syffel
diffe følgende.

Aalborghus Lehn / hvis 4 Herreder ere lig-
gende i Wendisyffel / nemlig Hvetbo = Horns = Kier = oc
Han = Herreder. Men andre Herreder / nemlig Mars =
Hinsted = Flodskum = Hellow = Slet oc Hornum = Herreder /
ere alle udi dette Syffel / foruden Kingsherritsom er i Om-
mersyffel.

Aalborg-
hus Lehn.

Aff Rispstæderne ere under for^{ne} Lehn liggende
udi Wendisyffel **Sæby / Skagen oc Hjørring**. Men
udi Himmersyffel **Aalborg oc Hobro**.

Aalborg / (udi hvileken Stad enddog den udi Wi-
borg Stiet er liggende / Bispen ofver Wendelbo Stiet resi-
derer, Gistligheden ocsaa er samme Superintendent un-
dergifven) er funderit oc bygget 4 Mile ind udi Landet fra
Walt eller den østre Søkant / oc haffver til sig beilelig

Aalborg.

oc god Indseigling giennem **Vimfiord**/ hvilcken/ nor-
den for Byen/ opløber mange Mile vesten ind udi Landet/
forbi Saling oc omkring Nors til Ly / saa at
saahe Fiord paa en Fierdingweigs nær Westerhaf Lan-
det giennemgaar / oc haffver langs den nordre Side
Wendsyssel: Men paa den syndre Side paaastødis den
aff de fire Syfle Himmer = Dummer = Salling oc Hars
Syfle.

Forbete Aalborg bestaar aff it stort Borgerskab/
som deris Næring vide at søge saa vel aff Landet med
Korn-oc Oxen-Risb / som til Søes / efter som de med de-
ris egne Skibe Holland/ Engeland/ Franckerijge/ Spa-
nien/ Norge/ Sverrige/ Rykland oc omligende Danske
oc Tydske Stæder besøge. Formedest sliq saavelsom an-
den Nærsonhed Byen udi Formue oc zirlig Risbstedes
Bygning oc Stærrelse dagligen tiltager oc forbedris.

Næst op til denne By ligger det velbygte oc faste **Slot**
Aalborghus / hvilcket med store och høye Volde oc dy-
be Graue er forvaret oc med Stycker forsiunet.

Aalborg
Slot.

Blant andre denne Byes lystige Vilkaar ere icke
for den ringiste at acte de mange Skuder oc Skibe/ som til
oc fra Salling/ Harsyssel/ Ly oc deris Risbsteder/ Skif-
ve/ Lemwig/ Nykøbing oc Lysted / der forbi ud eller
indseigle.

Hobro.

Hobro ligger en Mil ofoen for Mariager/ til hvil-
cken Mariagers Fiord 3 Mile fra Søfanten indstrecter/
saa dertil kand indseiglis med Skuder/ oc Borgerkabet
derved deris Handel til Søes / saavel som til Lands / kand
søge oc fortsætte.

Ma

Mariagers Kloster / liggende 3 Mile nor-
den Randers oc 6 Mile synden Aalborg / er it gammelt/
velbyggt oc it de fornemste Clostere udi Danmark. Det haf-
ver en synderlig skøn Kircke aff stor oc ordentlig Bygning/
udi hvilcken oc sees underfædlig gamle Monumenter oc
fornemme Mænds Begræffvelser / blant andre oc saa vor
gamle Nasnkundige Danske *Legis* oc *Low*=Forklarcris/
den Edle **Tord Degns** / *Skjold* oc *Ephitaphium*.

Mari-
agers Clo-
ster.

Hos dette Kloster ligger **Mariager** / en temmelig
stor oc velbyggt Kjøbsted / aff hvilcken Fiorden / som til
Byen opløber / haffver sit *Nasfn*. Foruden den stor
Handel som denne Byes Borgerfckab bruger med den me-
le Kalk / som strax nedden Byen paa begge Sider Fior-
den/brendis / hvor aff de sig største Deel tilhandle oc den
igien til de ankommende Fremmede selge / eller udi deris
egne Skuder til andre Lande oc omliggende Stæder ud-
føre / oc dermed deris Fordeel søge / haffver de endocsa
en temmelig Handel med andre Landsens Vare / baade
Korn/saavel som Fruct / som de af deris store oc gode Haf-
ver bekommer.

Mariager

Ømmer Syffel er fast det middelste Sted udi
Landet / oc støder med den syndre Ende op til Løfver=Syf-
fel / med den væstre Side til Harsyffel oc mod Salling /
med den Norder Ende til Ljmsfjord / oc med den østre Side
op til Himmer Syffel.

Ømmer-
syffel.

Udi dette Syffel er det eneste **Hald Slots Lehn** /
under hvilcket soarer alle de Herreder, Sænder
Ljung=

Halds
Slot.

Ljungherriet undertaget / som til Dronningborg ere liggende. Derforuden er oc under Halbs Lehn liggende det Land **NORS**/ dog kun saa vit des Verdslig Indkomst oc Pliet angaar. Thi den Geistlig *Jurisdiction* følger Wendelbo Stiect/ udi hvis Beskriuelse derfor derom videre skal meldis. Ellers en Mil fra dette Slot / (som er it de ældste oc fornemste oc Nafnkundigste udi Danmark) oc under des Lehn er liggende:

Wiborg.

Wiborg/ den berymte store oc fornemme Rispsted/ som for det gandske Lands Hofuitstad actis / oc det icke allene derfor/ at Byen i Størrelse/ Borgerskab oc Handel/ den største Deel dette Lands Rispsteder offvergaar : Men oc saa fordi at det gandske Nørre-Indlands Indbyggere hafve Aarsage ofte did at reyse til **Landstinget** / som der hver 14 Dag af tvende Landsdommere holdis. Saa hafver oc **Adelen** deris **Møde** oc Samenkomst der Aarsligen tvende gange/ nemlig til **Mauritij oc Snapsoting** eller Tyffvende Dag Jul. Til hvilcken Tjd oc saa et fornemme oc stort Markæt der aff Fremmede oc Indlendiske Rispmand blisver holdet. Til med hafver oc dette Stiects Biskop' der udi Byen / hos den skjøne Domkircke / sit Sæde oc Tilhold.

Lands-
ting oc
Snaps-
ting.

Handelen til Spes at fortsætte hafver denne Byes Borgerskab oc Leilighed til/ efter som paa en halff Mil nær Byen er Indseigling fra Limfjorden til **Hierbeck**/ hvor de/ hvis fremmede Vare de behøffve / uden stor Besværing kunde opskibe/ oc der igien udfkibe hvis de af Land-

sens

sens Vare hafve at affhende. Ellers ligger samme By paa
 et høyt Inftygte Sted/ ved en stor fersk fiskrig Sø/ oc haf-
 ver tvært offver fra sig paa den anden Side aff Søen/
 liggende det gamle:

Afmind Kloster/ med hvilket oc des tilliggende
 Gods den ældste Landsdommer er gemenlig *pro officio*
 qvit oc fri forleent.

Afmind.
Kloster.

Forbete Ommerstyffels fructbare Vællighed
 belangende/ da enddog det/ nest Sallingstyffel/ skal
 være det mindste af Styfterne oc udi sig sielf for det ringeste
 actis / formedelst mange store Heer oc ufructbare øde
 Plazer/ som der udi findes; saa ere alligevel der iblant/ oc
 den største Deel der aff/ saadant got oc fructbart Land til
 alle slags Sæd/ at den giennemreysende Fremme-
 de for utroligt skulle holde/ blant slike Heer at kunde være
 saadan dyrctet oc fructbar Jord/ dersom des skjøne oc
 herlige Grødedet icke sielf udoiste.

fructbar-
hed.

De alligevel der oc saa er temmelig god **Engbond/**
 hvor aff til Fæes Ophold Vinteren offver land afles
 nokksom Hø: Vide dog Indvaanerne forbete Heer til
 Osværbrift at bruge/ hvor af de icke hafver ringe Fordeel/
 i det de dihmere Fæned derved kand underholde.

Eng.

Skou er oc udi Medeisom-oc Sønder Liungher-
 reder aff Eg oc Bøg ofverstødig / saa vel til Olden som
 til Brende / Bygning oc anden Brug. Udi Nørre
 Liungherret hafver det allene den ene / dog skjøne
 Ege = Skou til Bygom Hoffvetgaard / som der aff
 kaldis **Bygom Skou** / hvilken icke lettelig paa

Skou.

Bygom-
Skou.

Olden hafver mangel/ men Forraad til nogle 100 Swin
 Aarlig. Derforuden er oc i denne Skou/ mere end i de
 andre omrørte/ god Jagt aff store Duur/ Harer/ Keffve
 oc andet/ hvor aff Hersekabet baade Fordeel oc stor Lyst
 haaffver. De om en skjønt udi **Stenke Herret** ingen
 synderlig Skou fornemmis/ fattis der dog icke paa Ild-
 brand/ formedelst den Torff som der stedse uden mangel
 paa Heerne Land skicris / saavelsom formedelst Liung
 som til at brygge oc bage med ocsaa Land tiene. Ol-
 den til sine Swin kunde de hafve paa forber^e oc andre om-
 liggende Skowe/ estersom de icke heel langt fra haande ere
 liggende.

Stenkeher-
ret.

Sisteri.

Sisteri Land dette Syffels Indbyggere icke lette-
 ligen haaffve aff Stranden/ foruden de som paa det nordre
 Hjørne/ mod Limfjord/ ere boende. Ellers ere udi Syf-
 selet understedlige ferske Sæer / som alle slags Søffiske
 rundeligen meddele. Blant hvilcke de toende store
Wiborg oc Bygom Søer/ ere meget Fiskrige paa
 Karper/ Brasen/ Hælt/ Karuser/ Aborrer oc store Aal /
 saa at Indvaanerne der omkring icke haaffve liden Hielp
 oc Undsætning deraff.

Wiborg
oc Bygom
Søer.

Herre-
gaarde.

Formedelst saadanne Vilkaar oc gode Leilighed er
 samme Syffel icke allene med foromrørte Rispsted oc
 Slot/ men oc med en Deel Herregaarde bebyggt / blant
 hvilcke **Tzell** er formedelst prectig Bygning anseelig /
 oc forber^e **Bygom** med andre / formedelst tilliggende
 stor Eyendom/ høyt er at acte. Ellers er dette Syffel al-
 leweyne / paa de fructbare Steder mellom Heerne / med
 skjøne Landsbyer oc Byndergaarde bebyggt / oc med it ar-
 beyd=

beydsomt flitigt Folk besat / saa det nocksom for en god
oc narfsom Eng er at holde.

Salling-
Syffel.

SALLINGSØEN udstrecter sig
fra Omene-oc Harslyse hen udi norden / oc er aff Lim-
fiord / ligesom en *Peninsul*, paa det næste omgif-
ven / des Lengde skal være ved 6 oc Bredden ved 3 Mile.
Paa den syndre Endes østre Side ligger det Kongelig
Slot.

Skiffes-
Slot.

Skiffeshus: under hvilket dette gandske Syf-
fel svarer sampt den derudi hos Slottet liggende gam-
le Kjøbsted.

Skiffve.

Skiffve: til hvilken Limfiord sig indbøyer / saa
Vorgerskabet der igiennem forby Aalborg Land haffve
Udsejling udi Østersøen / oc siden deris Handel paa
Norge / Tyskland oc andre omliggende Lande oc Stæ-
der fortsætte.

Dette Syffel / enddog det for det mindste holdis / saa
er det alligevel icke derfor det ringiste: Men heller / forme-
delsi sin Fructbarhed / med it aff de beste at ligne.

Thi om end skion tder er ringe eller ingen Skou /
icke heller Torff til at brende i stor Mengde / saa oprettis
dog sliq Mangel meget vel ved den gode fructbare oc fede
Jord oc Engbond / som Landet offver alt haffver /
at det icke **Marsk Land** icke er ulig: Saa at naar be-
tractis den Fordeel Indbyggerne sig af Jordens Grøde
med alle slags Korn vide at giøre / sampt af den store
Forraad de hafve paa Smør / Ost oc andet / som de ubi
stor Mangfoldighed til Ankjøbing i Mors udsjære oc der
affhænde / er det andet for ingen Mangel hos dem at acte:

Skou.

Marsk
Jord oc
Zug.

I synderlighed efterdi at ligesom dem fattis Skou / saa ere de oc skilde ved mange store Heer / oc der imod med saadant Sæderigt Land vederlagde. Til med ere Skowe udi omliggende Syfle oc Egne / dem icke heller saa langt fra haanden / at de jo deraf deris behøvoige Bygnings- oc Wogn- Lønner / naar dem icke nock fra Norge for it billigt Værd tilførte / sampt Olden til deris Swin / kunde hafve.

Fjæterj.

Ocsaa haffver største Delen aff Indbyggerne god Leilighed til **Strandfiskeri** / eftersom Landet nesten paa alle Sider med Ljmsfjord er omgivet / saa en hver / som sig der paa besluter / der aff kand erlange god undsetning til sit Husis Ophold.

Herregaarde.

Foruden foromrørte Slot oc Rigsstæd er samme Land ocsaa med atskillige fornemme Herregaarde byggt / blant hvilke **Spøtterup / Busstrup / Raas / Esker / Krabbisholm** oc andre saadanne icke ere de ringeste. Med Landsbyer oc Bøndergaardte er det oc ofver alt velbesat / som aff duelige Folk bebois / hvilke deris Næring oc Fordeel / saa vel til Spes som til Lands / vide at søge oc fremme / saa de derofver ere gemenligen ved god Formue / oc deris Gaarde vel bygde oc ved lige holdne.

Ben.

VII.

Wendelbo eller Aalborg Stiect

Dilket ogsaa fordom er kaldet
 Børlum Stiect/ er den nordiste Deel
 oc Ende aff Nørre Jylland/ oc underse-
 dis fra Wiborg-oc Riber=Stiecte ved Lym-
 fiord/ som dette Stiect nesten giør om-
 flot/ paa it ringe Sted nær mod Wester-
 Spæn/ en Fierdingsweigs bredt/ hvor Harsyssel i Riber-
 Stiect er Landfast med Ly / som hører til Wendelbo-
 Stiect oc der med er landfast. Dette Stiect begriber ic kun
 Wendesyssel / allene med de Lande Ly / Nors /
 Lessø oc Anhalt. Der udi ere liggende Drum-
 Slots / Børlum-oc. Westervigs- Glosterers
 oc Aastrup Gaards Lehne/ saavel som nogle Herredes
 aff Aalborghus Lehn.

Wendel-
bo Slot.

WENDESYSSEL er det største oc
 fornemste aff Sysslerne/ som strecker sig fra Hals ved
 Bælt liggende/ langs ud med Limfjorden/ nesten til
 Wester-Haff/ hvor det fra Hanherriet afskillis/ en
 Deel ved Moras/ en Deel ved en Sand nest same
 Haf/ ud med hvilket det siden løber i Nordost ved 16
 Mile til Skagen/ som er det yderste Hjørne af Landet/
 B iij

Wende-
Syssel.

hvor

Skags-
riff.

Syring
paa
Skagen.

hvor oc den farlige oc oc Søfarende velbekiente Grund
eller Sand **Skags-Riff** sig langt i Søen udskyder/
saa en hver forbi Seilende / som yderste Fare vil undgaa/
Landet i det ringiste ved 2 Ugsøes / nedis at fly. Men
paa det den Søfarende / om Nattetide / icke der skulle
komme til fort oc lide Skade / haffver Kongl. Mayt.
paa samme Njornis yderste Landbred en stor Ildpande
naadigst ladet opsette / oc der hver Nat / saa lenge Ski-
bene aff Vinteren icke formemis at seigle / med Steen
Kul lader fyre / at de der ved kand advaris Riffvet
at fly oc sig for Skade at tage vare. Fra
Skagen strecker sig dette Syffels østre Side hen i synder
til forne **Hals** igien ved 8 Mile weigs. Hvor affer at
mercke at dette Syffel med Hanherrit af Hafvit nesten er
omcinglet undertagen den ringe Lands Ort / hvor det
med Ly grenker.

Under forne **Hofolt-Lehne** / som udi dette Syffel
findis / svarer ingen af Rixbstaderne / hvercken Saby el-
ler Skagen eller Njoring / men de høre under Aalborgs-
hus Lehn.

Saby.

Saby ligger paa den østre Side udi Syffelie / half-
weigs nesten mellom Skagen oc Linnfords Indisb / hvort.
Bælt ved en liden indbuet gjør beclilig Indseigling / hvil-
cken Borgerkabet til deris Handel paa affskillige Norske /
Danske oc Tydske Stæder / at fortsætte velvide sig nyt-
tig at gjøre / som oc derved udi Formue tiltage.

Skagen.

Skagen haffver tilforne icke en vorret holden for it
Fiskeleye / men regnis nu blant Rixbstaderne / efferaat den
baade udi Menighed saavel som Bygning oc Handel til-

tage.

tager. Handelen bestaar mest udi Fiskeri / som de aff
Vester Søen saa offverflødiget bekommer / saa de dermed
affskillige omliggende Lande oc Stæder kunde besøge oc
der got Markket giøre.

Hjöring er liggende sudwest fra Skagen ungeser
6 Mile hvortil en Vjg fra Vester Søen paa $\frac{1}{2}$ Mil
nær giør Indsejling / saa Borger skabet der ved hafver
Leilighed deris Handel til Søes saavelsom til Lands at
fortsette.

Hjöring.

Dette Syffels **Fructbarhed** belangende / da lige-
som det udi Skjærsle de andre Syffe flux offvergaar / saa
kand det oc udi fructbarlig Eigenskab holdis for it af de
beste / efter som det bestaar udi maadelig feed oc fructbar
Sæde-Jord / som til alle slags Korn Sæd er meget be-
qvem. De er en stor Deel der aff **Ulsæde-Jord** / hvil-
cken er saa grødefuld / at den mod hver **Slette Aars**
Gjødning / Aarligen / uden Hvile / kand dyrckis oc saais :
de 3 Aar mellom Gjødningen med Byg / oc de andre 3 Aar
med Rug.

Wendsyffels
Fruct-
barhed.Ulsæde-
Jord.

Indbyggerne kand oc underholde meget **Dvæg** /
samt tillegge mange **Heste** oc **Hopper** / hvortil de aff
Eng oc **Græsning** hafver gode Middell / saa derfor
Aarligen fra dette Syffel saa store Partier aff Oxen oc
andet Dvæg uddrivois / som nesten aff halffdelen aff alle
det andet Nørre-Jylland.

Dvæg / 10.

Sisteri hafve de aff Haffvet paa alle Sider /
synderlig ved **Skagen** / **Hirtzholm** oc **Gladsbrand** /

Sisteri.

ser-

Zvæbbo.
Herrits
Slynder.
Fjyende.

færdelis aff Lorsk/ Hvilling/ Kuller/ Kocker oc Slynder
osverflødig. Med samme Fiske at salte/ tørre oc forvare vide
Indbyggerne saaledis at omgaaes/ at de af siigt Fiskerij sig
god Formue samle. Besynderlig/ uden for Hvedbo: Herrit
4 Mile langs Landet / udi Vester=Haff er it osvermaade
rigt Fiskerij aff **Slynder** to gange om Aarit/ nemlig om
Baaren oc Høsten / at de deraff naar de tørrede ere/
store Staecte / som Hyle paa Landet opsette / oc der med
det gandske Syffel bespise. Naar oc om Baaren saa-
dant Fiskerij aflader / tilfalder undertiden it andet oc saa
megit got oc rigt Fiskerij af Kuller oc Makreler / saa den
omkringboende Almue stor Hielp oc Fordeel deraf hafver.

De om endfsignt de der i Syffelit/ saavel som i Har: oc
War= Syfle / ved den Vestre Søkant boende / icke
hafve nogen Hafn til deris Fiskebaade at legge udi/ vide de
dog/ naar de fra Hafvet indkommer/ med deris Naboers
Hielp dem saa høyt paa Landet at opdrage / at de for
Hafvets Opfkylling ere sicke.

Sper.

Derforuden er der oc i samme Syffel atskillige ferske
Sper/ udi hvileke om end signt den gemene Almue
icke er tilladt at fiske / saa henstreckes de sig dog til Land-
sens allmindelige Undsætning/ naar undertiden der aff i
Windehand hafvis.

Skou.

Skou er oc største Delen dette Syffel til all Nød-
tørst med forsmunct/ i synderlighed den østre oc syndre Side/
paa en Wiisl nær Skogen / hvor **Horns= Herrit /**
Klerk= Herrit / **Vørling= Herrit** oc **Wenne=**
bjerg= Herret findis: Saa Almuen der til deris Swin
icke

icke allene kunde haffve god Olden / men oc Tømmer til Bygning oc anden Brug / baade til egen Fornødenhed / saa vel som til at undsette med / som Vesten paa Landet / ud mod Haffvet / ere boende: I Hvetboherret / Jerløffherret / oc Hanherret / hvor ingen Skou findis.

Der er ocudi samme Skowe / saavel som ellers paa Landet / lystig oc god Jagt aff store Diur / Keffve / Harrer / Grefsvinger / sampt Skytterj aff alle slags Fugl / Swane / Wildgies / Aar-Roefe / Ender oc deslige.

Jagt.

For saadan oc anden god Leylighed oc Herligheds skyld velyndis dette Syffel aff Adelen / som sig meget beflite paa Guds der at samle oc sig der at nedsette / hvor ofver det oc med skjøne Herre-Gaarde saaledis er bebyggt / at man derudi it Eogen finder 7 Herregaarde. De fornemste i Syffelit regnis at være Odden / Sæbygaard / Birckels / Nisdal / Hunsbund Kloster / Borggaard / Ryslet / Hockerdal / Hammelnose / Breleff Kloster / Brodskow / Orholm / oc andre hvilecke af Bygning / Eyendom oc Herlighed megit ere at æstimere.

Herregaarde.

Derforuden er dette Syffel med skjøne Landsbyer ganske bebyggt / saa at sig derudinden befindet en meget stor Almue af it sterckt oc arbeydtsom Folk / som icke allene deris Aufl oc Jordens Dyrekning vel forstaa at fordriffve : Men ere endoc gode Søfolk / som deris Næring til Søes / med Fiskerj saavel som med Seiglat / adspørge. De bygge oc vel ved ligholde deris Gaarde / saa man der icke mange øde eller forsaldne Gaarde fornemmer.

Ty.

En er it Land 8 Mile langt oc 2 Mile bredt/imel-
som Westerhaff oc Lijmsfjord. I Norden er det Land-
fast med Hanherit oc Wendssffel / men i Synden mod
Harsffel udskyder det en Arm eller it smalt stycke Land/
som i Bredden neppeligen for 1 Fierdings weigs /
oc i lengden for $\frac{1}{2}$ Mijl kand vare at regne: Hvilcken smale
Strimmel eller Jordsmon giør samme Egn sammens-
hengig med Harsffel. Offver dette smale Stycke
Land haffver Wester-Søen nogle Aar forleden ind-
brut i Lijmsfjord / oc den / som tilførne skal hafve vorrit gands-
ffe eller mesten ferstet Vand / salt giort / hvoroffver saa-
dan stor Mengde Gieder / Karper / Brasen / Helt / A-
borrer oc deslige / som den tilførne var rijk af / skal være bles-
ne døde / oc ved alle Strandbredde opskylde / at man paa
nogle hundrede Wogne dem icke haffver kund bortage.
De er siden den Tid forst^{ne} slags Fiske icke udi Lijmsfjord
tilgaaen / men allene Flynder / Aall / Hvilling / Torff /
Sild oc andre Strandfiske / som oc saa icke ringe men høye
ere at acte.

Offver
Styking af
W ster
Søen tod
t Lijm-
fjord.

DrumSl
Wester-
wig Clo-
ster.

Tisted.

udi dette Land / mod den Synder Ende / ere liggende
de toende Lehne / Drumb Slot oc Wæsterwig
Closter.

under Drum Slot henhører samme Lands eneste
Rigstied :

Tisted / midt østen i Landet liggende toert offver
for Mors / til hvilcken Lijmsfjord mellom Mors oc Ty sig
indskyder / saa derfra er beleylig Seiglas udi Østersøen.

De endog Wæsterwig er it fornemste stort Lehn/
saa alligevel efter som det stæke haffver vorrit it Closter / til

hvis

hvilket (ligesom oc til de andre Clostere) intet Ting eller Herrit haffver svaret / des Gods oc saa udi underfkeedlige Herreder vijt er adspred / haffver aff Alders alle Herrederne i Ly med Tingenis Høyhed fuld Drum Slot oc Lehn / hvortil de endnu svare.

Dette Lands Bessaffenhed med Uger Jord / Eng / oc anden Eyedom / sampt des Fructbarhed / at melde om / er for Kortheeds skyld her forbigaaet : Effter di saadant af forregaaende Sallings Beskriffvelse nock er at fornemme / hvor udi de hin anden icke ere ulige.

Fructbar
hathed.

Men Fiskeriet belangende / da foruden hvis her sammesteds udi ferste Søer falder / kand Indbyggerne / saavel aff Vesterøen som aff Lijmfjord / haffve atskillige slags Strandfiske / som de vide at tørre oc salte til deris Husholdings behoff / hvorved / saavelsom formedelst Landets rige Fructbarhed oc anden flitig Biering / Folket her er formuende : Saa at dette Land icke for en ringe Egn er at holde.

Fiskeri.

NOTE er icke lidet Land aff Lijmfjord omgivet / oc inderst udi Fiorden / mellom Ly oc Salling / liggende / des Lengde for 4 oc Brede for 2 Mile actis.

Note.

Dette Land / saa vjt den Geistlig Jurisdiction anslanger / følger Wendelboe Stiect : Men all Verdslig oc Herrits Tingenis Høyhed oc Herlighed henhører under Halds Slots Lehn / som er i Dummerhøssel i Viborg Stiect / alligevel at samme Land tvende smaa egne Lehne haffver / nemlig Ducholms Closter oc Lundsgaard.

Nyts-
bing t
Mors.

Paa dette Lands østre Side mod Lijmsfiord er byggt den Riibstæd **Nytsbing** / hvor Fiorden som en Canal sig indbyr / saa at Børgerskabet her deris Handel til Søes hæffoe god Leylighed at fortsætte / icke allene med Rug / Byg oc Haffre / som Landet deromkring giFFoer / men oc med Smør / Ost / Huder / Skind / Talg oc deslige / som Sallingboerne didføre oc selge til Børgerne / som der med deris Fordeel paa andre Steder igien vide at søge. Hos samme Riibstæd er liggende forbemelte Ducholms-Closter.

Ingen
Skou.

Dette Landis Fructbar Leylighed hæfver fast en Lighed med hvis tilforne om Salling bleff meldet / efftersom det nesten / ligesom Salling / er it god fructbart oc seet Land aff alle slags Korn / Smør / Oste oc anden mere Belsignelse. Men det hæfver aldelis ingen Skou en liden Lund ved Ducholms Closter undtagende. Dog fattis icke her / somi Salling / Brende / men findis atskillige Heer / hvoraff land hæffois nock som Løff / icke icke allene for Landsens Indbyggere / men oc Sallingboerne / med at undsette.

Siferj.

Om anden god Leylighed / baade aff **Siferj** saavel som af Fruct / dette Lands Indbyggere med ere forsiunede / land lettelig slutis aff de solekrisge mange Kircke Sogner / som det er besat med / hvilecke bebois aff formuende Sogne solek / som deris Gaarde med / god Bygning holde ved lige.

Bygning.

Derforuden er udi Lijmsfiord liggende atskillige smaa Lande oc skjøne Der / som icke heller ringe Herlighed sølger aff Fructbarhed saavel som Siferj / blant hvilecke efftersølgende fornemmeligen ere at ihukom me.

Dland

Dland/ hvorpaa den skjøne Herre-gaard **Dx-** Dland.
holm er bygt/ liggende mellom Himmer-oc Wend-Syf-
 sel/ ungefer 4 Mile offoen eller vesten for Aalborg.

Leuff/ en Ø mellom Salling oc Himmer Syf- Leuff.
 sel/ er paa det neste offoer alt med en Hessel-Skou be-
 groet/ hvilcken giffvoer saa offverflødige Nødder/ at/
 foruden de som deraff indsamlis / nogle Hundrede Svin
 derved kand feedis.

Suer/ hvor paa er it Kircke Sogn/liggende Nor- Suer.
 den for Salling.

Weng liggende mellom Mors oc Harslyffel / Weng.
 hvor blant andet haffvois det skjøne Nalesiffende.

End hører under Wendelbo-Stiect de tvende Der
Lessø oc Unhalt / som ere liggendeudi Bælt mellom
 Halland oc Jylland.

LESSØ ligger 2 Mile østen fra Wendshf- Lessø.
 sel/ oc er 3 Mile lang oc 1 Mijl bred. Paa samme Land
 er ingen Kjøbsted/ men allene nogle Kircke Sogne. Ind-

byggerne søge deris Næring baade med Fiskerj/ saa oc me-
 get ved Søfarten/ i synderlighed føre de megit Bygnings
 Lømmer fra Norge ind for **Struer /** hvor den største Struer.
 Deel af Harslyffels Indbyggere det kjøbe. Derforuden
 dyrcke de Jorden med største Flid/ efftersom den til Korn-
 Sæd et beqvem / oc giffvoer ocsaa Eng til Fænedes under-
 hold. Andre gode Vilkaar fattis her ick heller / Skou
 undertagen/som her intet aff er. Samme Land hører Wi-
 borg Caniker til. Hans Kongl. Mayst. voris Aller-
 naadigste Herre/ som nu regierer/ hafvoer nyligen her paa

forordnet tvende Eycter / som om Natten skal luse den Søfarende Mand til gaffn oc beste.

M-H-W-L-E strecker sig udi Nordwest 12 Mil le fra Dr-Sund oc 7 Mil westen fra Falckenberg i Hal land/ oc østen fra Inland 8 Mile / dette Land er 1 Mil langt oc $\frac{1}{2}$ bredt / hvis Indwaanere haffoe tilforne søgt Morup Kircke 1 Mil norden for Falckenbierg i Hal land liggende : Men nu haffoe de egen Præst oc Kirrcke. De endog dette Lands Folk haffoer nogen Sæd/ saa er dog deris største Næring alligevel aff Strandfiskeriet/ med Lørsk/ Hoilling/ Hellesthynder/ Kuller/ oc i synderlighed aff de mangfoldige Sielhunde / som de der fange oc dræbe. Hvortil Landet sig meget beqvemmer/ med de vittløfftige Riss oc Sandgrunde/ som sig fra den øster oc nordre Side ved 2 gandske Milswæigs / saa aabenbare udi Vandet udstrecker / at de undertiden ganske ere tørre : Paa hvilcke/ naar siden Vandet fra dem falde/ Indbyggerne ere tilrede/ oc stille sig mellom Stranden oc dem / oc da med store Træer oc Røller paa en Ljd nogle snefe kunde dræbe / aff hvis Speck oc Skind de sig god Fordeel gjøre. Thi Sielen ved med sin Agter Deel saadant hart slag oc visse Kam at gjøre/ at hvis Jegeren dem icke vide at forrefce/ niue de til Jorden saa mange som treffis. Sielen derimod er saadant hart Best/ at hand sig aldelis intet lader offoervinde med hvor store Hug hand end terffis / saa fremt Hofvedit icke rammis / hvilcket hand derfor/ det lengste mueligt er/ befrier. Dog det omstier ham icke land hielpe / effersom dette Folk derpaa saa ere øfoede/ at de icke gierne i deris Treffende seile.

Sisterj.

Selhunde

Sæle jagt

Paa

Paa dette Lands nordostlige Side holdis oc aff **Syring.**
 Kongl. Mayt. it Syrings Werck ved lige/ den Søfarende
 de Mand til atvarsel / at hand sig for forskrefne farlige
 Riff oc Sandgrunde kand vide at tage vare. Om disse **Reeff.**
 twende Eylande sampt Nidingen høris blant Skibsof-
 fte følgende Lydske Vers:

Lessø / Niding und Anholt /
 Machen das mennig Styrman nicht
 wirt alt.

Hvilcke Lyder paa Danske saaledis :

Det wolde Niding/ Anholt/ Lessø /
 Alt mangan god Styrmand ung maa dø.

VIII.

VIII.

Synder Jylland.

Hvorudi var fordum Danmarkis
 Rigis Eldste Stiect/som kaldtis Sleswig
 Stiect/hvilket nu er deelt udi to *Superin-*
tendent-skafter/ nemlig det Flensbur-

giske oc *Sleswigiske*. Disse tvende
Superintendenter hafve *inspection* icke al-
 leniste til Prestene udi Sleswig Hertugdomme/ men end
 oc saa udi Holsten: Hin ofoer Kongens/ oc Denne ofoer
 Førstens Andeel.

Synder
 Jyoland.

Ellers adskillis Synder Jylland / eller den syn-
 derste Part aff Jydland/ (hvorudi det Hertugdøm Sles-
 wig er) fra Nørre Jydland ved tvende Fiorde oc der i lø-
 bende Aaer. Den ene er Kolding Fiord/ paa den østre
 Side aff Landet / som indløber sig fra Middelfar Sund/
 omkring Kolding / westen 3 Mile ind i Landet/ hvorudi
 løber Kolding Aa. Den anden er Riber Aa / som un-
 geseer fra den middelste Punct i Landet tager sin Begyndelse/
 oc om ved Ribe i Vester-Haff udløber: Saa at bere Aa oc
 Fiord gjør Nørre-Jydland til en *Peninsul*, eller paa i Nijl
 weigs nær/ganske omfloet.

Tager saaledis Syndre Jydlands Nørre Ende sin
 Begyndelse paa den østre Side fra Kolding-Fiords Ind-
 løb / oc paa den vestre Side fra Ribe: Derfra det mod
 Synden/ sig ved 18 Mile henstrækker/ oc grenker op til det

Førstendom Holsten / fra hvilket det underkædis / ved Eydern i Vesterhaffvit udløbende / oc Liff-Na eller Lervens-Na / som $\frac{1}{2}$ Miilwegs norden for Ruler Fiord i Østersøen udfalder.

Breden aff samme Land actis for 6 eller 8 Mile / dog den synderste Ende holdis for at være 18 Mile bred / nemlig mellom Angelens østerste oc Eiderstedts westerste Søkant.

Synder-Jydland kand atter delis udi tvende Parter. Den første eller Norder Deel / som Kongl. Mant. af Danmark mesten er tilstendig / oc actis / fra Kolding eller Ribe noget synden Flensborg / sig 11 Milewegs at henstrecke / indeholder (foruden Nøgel Tønders Lehn med en deel Herreder oc Sogne / som under Riberhus ere liggende / oc udi Riber-Stiets Sogners Antegnelse skal Nassingisvis) følgende Slotte / Riibstæder oc Hofvet-Lehne.

Hadersleffhus var it herligt velbyggt Slot / førend det i sidste Krig / Anno 1645 / brende. Det ligger mod den østre Side af Landet / 4 Mile synden fra Kolding / hos den fornemte Riibstæd Hadersleff / mod hvilket en fra Middelfar-Sund en Wiig eller Fiord indgaar / saa samme Byes Borgerskab derved haffvær temmelig Leylighed dertis Handel Spwarz at fortsætte.

Abentaa / en Riibstæd aff temmelig Bygning / er liggende 4 Mile synden fra Hadersleff / mod den østre Side aff Landet / til hvilken oc saa Stranden $1\frac{1}{2}$ Miil indgaar oc giør Indsigting / Borgerkabet iigemaade til Nærings Fortsettelse gafnlig.

Breden.

Synder-Jydlands tvende Parter.

Hadersleffhus oc By.

Abentaa

Flensborg

Flensborg / 3 Mile synden fra Aabenraa / eller
 ii Mil fra Eolding liggende / er bygt i lengden saa nær
 ud med Fiorden / hvilken fra Østersøen / omring ved
 den synder Ende aff det Land Als / opløber 3 Mile ind i
 Landet / oc givr der til saa god Indseigling / at store fuld-
 ladde Skibe op til Husene sikkerlig kunde indlegge.
 Formedelt saadan Lejlighed bruge Indwaanerne
 icke en ringe Handel til Søes paa Hispanien / oc
 andre langt fra liggende Stæder. Men ligesom Byen
 aff it fornemme Borgerskab bebois / saa bestaar den
 oc aff god oc zirlig Bygning / sampt temmelig Stø-
 relse / dog nesten befattet i en fornemme Gade / hvis Lengde
 actis at være 2340 Trin.

Flens-
borghus.

Ved samme Byes Ende / paa it høyt Sted / ligger
 det skjøne oc aff gammel Bygning anseelige Slot
 Flensborghus / til hvilket Byen oc omliggende Lands
 Egn svarer.

Lønder
By oc
Slot.

Lønder / en aff de eldste Rigsstæder i dette Her-
 tugdom / er liggende paa den vestre Side aff Landet /
 mod Havsøet nogle Mile synden Ribe. Hos samme By
 sees det velbygte Slot Lønderhus / hvilket / med til-
 liggende Gods de Holstenske Førsters efterlevende Ge-
 mæler til Liffgeding undertiden haffve.

En Ugsøes eller 2 fra det faste Land / synden Lønder /
 ligge atskillige smaa Der oc Lande hørende til Syn-
 der = Jydland : Blant hvilcke ere Føre oc Ames-
 ren.

ren. Men lidet norden fra Tønder ligger Silt eller Silderø/it Land af 3 Miles lengde.

Nordbedre ligge Røm og Nalsve / og effter dem norden for Kiber Dyb / Fano / it smale Land aff 2 Miles lengde.

Den anden eller syndre Part aff Synder-Jyland kand regnis for at tage sin Begyndelse paa den østre Side af Landet fra Flensborg / og paa den vestre Side fra Langenhorn / og sig ved 7 Mile i synden at henstrecke / til Kænsborg i Holsten / ved den Flod-Eideren / som skiller Holsten og Ditmarsken fra Slehwig / og i Vester-Søen udløber. Samme syndre Deel underffeddis atter i sine 5 sardelis Egne / Provincier eller Lands-Dite: Som ere Angelen / Swantzen / Frijland / Eidersted / Stapelholm.

1. Angelen er det norder Hjørne / som strecker sig ud mod Østersøen mellom Flensborgs og Slehwigs Fiorde. Denne Egn holdis aff Scribenterne for at skulle hafve sit Nafn aff Kong Dans Broder Angul / som derosver skal hafve været Høfding. Skal og her aff fordom Aar efter Christi Fødsel 449 / Kong VORTIGIRIO i Britannien / til Hielp mod Picterne og Skotterne / være udgangen hine gamle Angelboer / hvileke efterat de med deris Sælskab aff Jyder og Saxer / under deris Høfdinge Hengisto og Horso, hafde nedlagt Picterne / sig der hafve nedsat / hvor de efterhaanden ere bleffne mechtige: saa at omsider deris Konning EGBERTUS, som Anno 837 bemectigde sig det gandske Rige / aff forne Angelboer

Søe.
Amreen.
Silt.

Rømme.
Nalsve.
Fano.

Den anden part
aff Synder
Jyland.

Angelen.

Dans
Broder.

Hengisto.
Horso.

boer lod det kalde **Engeland**. Hvorom baade Fremmede/ saavelsom vore egne Skribenter/ nock hafve meldet.

Slesvig-

De holdis **Sleswig** for/ som fordem er kaldet **Hedeby**/ at hafve vorrit samme Lands Drts Hofvetstad. Hvor hos Hertugerne af Sleswig oc Holsten nu oc hafve deris Hofvet-residentz/ paa det Førstelige Hus **Gottorp**/ som er et herligt oc velbyggt Slot oc Festning/ hvileket noget fra den wester Ende aff samme By/ ud mod **Slien**/er liggende.

Gottorp.

Lappelen.

Derforuden er udi samme *Provincz* liggende **Lappelen**/ en Fleck eller liden **Risbstad**/ som af nærige **Indwaanere** besiddis.

Svaugen

II. **Svaugen**/ den anden Deel aff **Sleswig**/ synden for **Angelen** liggende/ er nesten en *Peninsul*, oc strecker sig ud mod **Oster-Søen** mellom **Slien** oc **Eckelnfiørd**s **Wig**. Denne *Provincz* indeholder kun den ene **Risbstad** **Eckelnfiørd**/ som paa it beleiligt **Sted** er liggende/ inderst i **Wigen**/ som til samme **By** gjør en meget beqvem **Indseigling**/ oc derhos tryg **Havn**.

Eckelnfiørd.

Frisland.

III. **Frisland** strecker sig fra den **Aa Heveren** til **Langhorn** langs ud med **Westerhaff**/ hvileket der offte indbryder oc gjør stor skade. Denne **Egns** **Indbyggere** kaldis **Strandfriser**/ aff det liden **Land** strax uden for i **Wester-søen** liggende/ som er $1\frac{1}{2}$ **Mijl** lang oc bred/ kaldet

Strandfriser.

Stranden

Stranden eller der **Strant**. Ved samme **Egns** **syn-**

syndre Ende / hos for^{ne} Aa Hewern / som her imel-
som oc Eidersted i Westersøen udløber / er liggende den
gamle oc fornemme Rixbsted Husum / hvileken saa vel
aff Bygning oc Storlighed / som aff Handel oc Borger-
skab er bekhynt oc nasnkundig. Derforuden er i samme
Egn / mellom Husum oc Langenhorn den Fleck Bre-
stede / som aff det store Markket der Aarligen holdis er
berymt oc bekient. Saa er oc Langenhorn iligemaa-
de self en stor Fleck eller halff Rixbstad.

IV. Eidersted er oc nesten en *Peninsul*, som fra
Swavested tre Milweigs mod Westersøen sig udstrecker
mellom for^{ne} Flod Heweren/oc Eideren/som det fra Dit-
mersken atskiller. Det indeholder følgende Rixbstader.

Tønningen / som er en gammel Rixbstad / liggende
ungefehrlig paa den syndre Sides middelste Sted / ud mod
Eiderns udløb i Hafvet.

Fredericsstad er oc saa ved Eideren liggende
2 Mile inden for Tønningen / paa it beqvemt Sted /
hvor nu regerende Hertug FREDERIC den først
hafvet ladet *fundere*, oc dem / som sig der nederfette /
synderlige *privilegier* undt. Hvorved den aff Ind-
byggere forsgis oc forbedris. Næring oc Handel
at forsætte er der god Leplighed til / saa vel formedelt
omkringliggende Lands Fructbarhed / som formedelt
Eideren oc Treen som der forby oc igiennem løbe.

Swave-
sted.Treyen
Aa.Danne-
wircke.

Swavestad/ en Fleck eller halff Rijsstad / ligger ved en Rijsweigs østen eller inden for Fredericssad / mod den Aa Treyen: Hos hvileken Aa (som nu giennem bete Fredericssad i Eideren flyder) Dannewircke eller den Bold / som Dronning Eyre Dannebod mod de Saxers fiendtlig Indfald skal hafve ladet opkaste / hafver sin Begyndelse / oc henstrecter sig derfra / tvært igiennem Landet / til Slien.

Stapelh.

V. Stapelholm grenzer i øster med foromrørte *Provincz* Swansen / oc i wester med Eidersted oc Ditmarsken / fra hvilecke det ved Eideren atskillis. Denne *Provincz* holdis for ingen Rijsstad at hafve. Men dog findis der udi alligevel saadanne Flecke oc store skønne Landsbyer / som vel med smaa Rijsstæder kand lignis / som ere: Synder oc Nord-Staple / Bergenshusum oc andre.

4 Søer.

Foruden samme Egns Fructbarhed / som aff hin fede Marskland (ligesom Eidersted oc Ditmarsken) bestaar / er det end berømt af de 4 store Fiskrige Søer derudi begribis / som ere: Meggersø / Barmersø / Bergenshusumersø / Nordstaplersø / aff hvilecke Fiskerj Landsens Indbyggere icke ringe Fordeel tilfalder.

Om Als / som oc regnis for en Synder-Jyllands *Provincz* er handlet udi Fyns Stiect.

Ligesom nu forskrefne Synder-Jydland udi bete Parter oc atskillige *Provincer* er underskedet: Saa er i ligemaade paa des Fructbarlige wiiskaar følgende Skilsmisse.

Den

Den østre Side aff Landet / fra Eolding til Sleswig / er gemenlig aff maadelig Høyde / som bestaar aff god fructbar oc til atskillig Sæd beqvem Ager = Jord / Eng oc maadelig Oldenskou / hafver atskillige Fiskrige Søer / saa at neppeligen nogensted vittløftigere Moser / Moraker eller u=nyttige Heer findis.

Den østre
Sids
fructbar-
hed.

Samme Lands østre Side synden Sleswig / som er den Egn Swanen / holdis for at hafve mere Skou / saavel som en Deel Hee = Jord oc udyrkede Plaker. Der=imellom dog alligevel findis nocksom grødefult Land aff Sæde = Jord / Eng / Fiskevand / Fruct oc Olden = Træer / atskilligt Vilt baade af Dyr oc Fugle / oc andet / som it got Land allmindeligen meddeler.

Synder = Jydlands ganske vestre Side bestaar mestendeel af laug Jord eller Marskland / som alle slags Sæd ofverflødigen frembar. Hvorfor det oc er saa dyrket oc brugt at neppeligen det ringeste stykke Jord findis / som ey til Sæd / Eng / eller i andre maade nyttig gøris. At saaledis denne Egn / (hvis den tillige med nogen maadelig vedtørstig Skou ofver alt var forsiunet / oc mod Havets Indbrydelse forsikret) for det fructbarligste oc bedste Land i disse Riger var at holde.

Sleswigs
vestre
Sids.
fructbar-
hed.

Ligerviis nu som Landet aff saadanne gode Villkaar er *conditionerit*, saa er iligemaade des Indwaanere (som allmindeligen er it sterck oc fuldkommet Folk) icke ringere *qualificerit* oc dannet til sliq Landsens Herlighed oc gode / ved omhyggelig Plid oc Forsiun baade Jordens Dyrkning ved lige at holde / saa oc alle slags Fæned

i stor

Selskiste
Bøste.

i stor Mengde at tillegge. Isynderlighed er den Lands
Drt/ som aff Strandfrisserne besiddis/berymt aff de store
oc stercke Heste/ som der falde. Ved Fiskerj under-
lade ick heller dette Folk deris Fordeel at søge/ baade
aff Stranden/ saavelsom fornemlig aff Damme/
Grasse oc Diger/ som de/ mellom deris Agre/ oc
paa andre beleylige Steder / lade
opkaste.

Ende paa den Første Bogs Første Part.

Nu

Førend vi begynder denne Bogs
anden Part / ville vi her hos søne oc for Dyne
stille den offt ommelte Antegnelse Tauslevis for-
fattet / paa alle Lehne Ensler / Riøbstæder /
Herreder / Bircke oc Segne som hvert aff
forne otte Sticter udi Danmark
indeholder.

Danmarckis DELINEATION

Det er:

Riictig Antegnelse

Om

Danmarckis Rigtis

Deelelse

udi

Lande / Sttete / Syhle / Lehne / Riob,
stæder / Herreder / Bircke oc Sogne:

Efftersom de udi foregaaende Første Bogis
Første Part / udi Almindelighed ere
beskreffne.

Prentet i Kiøbenhavn/ ANNO M. DC. LIII.

Biscops Lande eller Lehne Kjøbsteder/Herred./Birkke/Sogne.
 Døtte. Provincer.

Sjællands Stift.	Sjælland . . .	15	. . .	17	. . .	28	. . .	17	. . .	384.
	Næstved . . .	1	. . .	1	. . .	2	. . .	0	. . .	6.
	Amager . . .	0	. . .	1	. . .	0	. . .	1	. . .	2.
	Hveen . . .	0	. . .	0	. . .	0	. . .	1	. . .	1.
		4+	16+	19+	30+	19+	394+			

Skaane Stift.	Skaane . . .	8	. . .	10	. . .	23	. . .	19	. . .	394.
	Halland . . .	3	. . .	5	. . .	8	. . .	0	. . .	91.
	Blegind . . .	2	. . .	3	. . .	4	. . .	0	. . .	29.
	Borringholm. . .	1	. . .	4	. . .	4	. . .	0	. . .	15.
		4+	14+	22+	39+	19	520+			

Sjæns Stift.	Sjæns . . .	7	. . .	8	. . .	13	. . .	4	. . .	181.
	Lolland . . .	2	. . .	5	. . .	4	. . .	3	. . .	68.
	Falster . . .	1	. . .	2	. . .	2	. . .	1	. . .	30.
	Langeland . . .	1	. . .	1	. . .	2	. . .	0	. . .	15.
	Falsting . . .	0	. . .	0	. . .	0	. . .	1	. . .	4.
	Væresø . . .	1	. . .	1	. . .	0	. . .	1	. . .	4.
Dan- marck	Alls . . .	1	. . .	1	. . .	0	. . .	1	. . .	12.
			7+	13	18+	21+	11+	314+		

Biscops, Lehne Riibstæder / Herreder / Birkke / Sogne.
 Domie. Provincier.

Kiber St.	{ War. Syffel Yelling Syffel Har Syffel 9 Her. af Son- der Jylland. }	5	.	.	9	.	.	31	.	.	14	.	.	284.			
		Narhus Stiic.	{ Nab Syffel Løffer Syffel Samsoe Anhalt. }	7	.	.	5	.	.	29	.	.	20	.	338.		
				Wiborg St.	{ Diner Syffel Diner Syffel Salling Syff. Lasseoe. }	5	.	.	5	.	.	15	.	.	11	.	184.
						Wendelbo Stiic.	{ Wend Syffel Thye Morff. }	6	.	.	5	.	.	13	.	.	9
Slesvigs Stiic.	{ Sonder Jyll: eller Slesvigs Fer- stendom. }	5	.	.	12			.	.	0	.	.	0	.	.		

Sum- Biscopsd, 8. Prov. 31. Lehn. 71. Riibst. 95. Her. 178. Birkk. 103. Sogn.
 marum.

U a ij

2222.
 Sæl

Søllands Stuet.

Land Lehn Riobsteder Herreder Sogne Bircke.

Riobenth: Hofi Staden i Danmark 9.

Riobenhaffns Slots Lehn	{	Christians-	{	Socelunds Her.	7.	Amager Birek.
		Haffn.		Distocke Her.		
		Riege.		Smaerum Her.	15.	
					2.	
				Amager B.	3.	

Koefildgaard . Koefild

Semb Herred.	16.
Fune Herred	12.
Waldborg Her.	13.
Allsee Her.	12.
Ramsøe Her.	11.

Søll:

Fredrichsborg { Slangerup
Hillerød

{	Serø Her. eller	}	12.	{	Fredrichs-
	Fredrichs Borg/				
	oc				Rrogom B.
	Krogom Birek.				

Abrahamstrup Lehn . . . Horns Herred. . 10.

Eronborg Slots Helsingør .

{	Liung Her.	}	19.	{	Eronberg B.
	Holboe Her.				
					Birek.
			12.		

Lan

Land	Lehne	Riibstæder	Herreder	Sogne	Bircke.
	Kingsted Kloster.	Kingsted/	Kingsted Her.	. . . 21.	
	Soer Kloster 12.	Soer Birck.
	Holbeck Slot	Helbeck	{ Luge Herred. . . 12. Mierles H. . . . 12.		Torbenfeld Bir. Hagested Birck. Birckholm B.
	Calundborg Slot	Calundborg		{ Ardk Herred . . 16. Skippings H. . . 2. Sambsee H. . . 5.	
Soell:	Draxholm Slot.	Nyebing Ddk Herred oc B.		. . 14.	Draxholms B.
	Antvord-	{ Slaegelse Skow Slot { Skæster	{ Slaegelse Her. . 18, { Falckeborg Her. . 33.		Antvorskov B.
	Kaarsør Slot			Kaarsør	
	Sæbnegaard		Løffe Herred 16.	

Lande Lehne Riibstæder Herreder / Sogne Bircke.

Scell:	Wordingborg Sl.	{	Wordingborg Barse Her. . . 14.	Jungshoft Bir.	
			Nestved	Hamers Her. . 12.	Hortloffsholms-
			Præstoe	Enberg Her. . 17-	Bircke.
				Stenbye Birck.	
				Salten Birck.	
	Eryggeweldg: Store Hedding	{	Stefns Her. . . . 12.		
			Besoverskov H. . 13.	Turbye Birck.	
			Faxe Her. . . . 11.		
	Moen/ Møens Lehn = Stege . . .	{	Waster Herret . . 2.		
			Oster Herret. . . 4.		

Amager Enhorer under Riobenshafns Lehn.

Hveen er under forstreffue Cronborg Lehn liggende.

Lande 4. Lehne 16. Riibst. 19. Herreder 30. Sogne 394. Bircke 19.

Lan

Lande/ Lehne/ Kjøbstæder/ Herreder/ Sogne/ Birkke.

Skaane Stuet.

Malmøhus Lehn	Malmøe Lund Vedsted Kastrebøe Skaaneer	Hervidsfød Herre 11.	Børringe Birkk.	
		Jungefød Her. 21.	Lindhølm's Birkk.	
		Lunin's Herret 7.	Dalbøe Birkk.	
		Dye Herret 23.	Borrebye Birkk.	
		Stig Herret 21.	Fliginge.	
		Wemmings Høi H. 25		
		Barre Her. 18.		
		Torne Her. 27.		
		Jerrestads L.	Jerrestad Her. 13.	
		Hel. Kircks L.	Froske Herret 22.	
Skaane ne.	Christian St. Lehn.	Christian Stad Simers Havn	Bers Herret 24.	Borrested Birkk.
			Bionge Herret 22.	Dæstfad Birkk.
			Øst Bionge Her. 15.	Kaulund Birkk.
			Willang Herret 16.	
			Albøe Herret 9.	
	Lands Erone Slot		Hariagers Her. 14.	Indefobings B.
			Dnssøe Herret 16	
			Konneberg Her. 14.	
			Fers Herret 19.	
	Helsingborg Slot	Helsingborg Engelholm	Luaude Her. 23.	
			Bierre Herret 10.	
			Norre Aasbo Her. 12.	
			Sender Aasbo Her. 10.	
	Herriswad C. S. Peders Sl.			
				Risebergs Birkk

Lande/	Lehne/	Kjøbstæder/	Herreder/	Sogne/	Bircke.
Vejland.	Sølvborg Sl.	Selvigborg Kundebye	Medelsted Her. . .	8.	
			Lister Herret . . .	7.	
			Bregne Her. . .	4.	
	Christianopels L.	Christianopel	Ofter Herret.	10.	
Borringholm	Hammershus	Nexø Evanick Kønde Hadsø	Nørre Herret . . .	4.	
			Sønder Her. . .	4.	
			Ofter Her. . .	3.	
			Vester Her. . .	4.	
Halland	Laugholmb Slot	Laugholm	Hegs Her. . . .	11.	
			Tønnerisse Her. . .	6.	
	Halm Sted Slot	Halmstad	Halmstad Her. . .	11.	
			Narsted Herret . . .	12.	
Warberg Slot	Warberg Falkenberg Kongsbaek.		Far As Herret . . .	16.	
			Himle Her. . . .	15.	
			Wisse Herret . . .	5.	
			Sterre Herret . . .	15.	

Lande 4. Lehne 14. Kjøbstæder 22. Herreder 38. Sogne 529.

Bircke 10

Lande/ Lehne/ Kiøbsstæder/ Herreder/ Sogne/ Birkke,

Fyens Stuet.

Nyborg Slot	{	Nyberg	{	Winding Her. 16.
		Erenborg		Bierge Herret 9.
		Kierte		Hing Holm Her. 4.
		minde		Sung Her. 12.
		Saaborg		Nasum Herret 11.
				Saling Her. 26.
				Gudme Her. 13.

Fyen.	{	S. Hans Closter	{	Odense	Odens Herret 17.
		S. Knuds Closter		Lunde Herret 8.	
		Dalum Closter		Stamb Her. 10.	
		Hagenskow Slot		Assens	Dalum B. 3.
		Hinggafl Slot		Middelfar	Bog Herret 20
				Wenz Her. 19.	Gamborg B
					Ore Birk.
					Wissenbrg.
					Birk.

Lande/	Lehne/	Kjøbstæder /	Herreder/	Sogne/	Bircke.
Lolland	Halsled Kloster	Nackstouff	Norre Herret . . .	13.	Filling Birck.
			Sonder Her. . .	12.	Stoekemar: Birck.
	Aalholm Slot	Marboe Sørfiebning Nyested Kodbye	Fugelse Herret . . .	21.	Marbo B.
			Mose Her. . .	21.	
Fangel.	Franker Slot	Rudfiebning	Norre Herret . . .	8.	
			Sonder Her. . .	7.	
			3.	Viedtor B.
Falster.	Nyfieming Slot	Nyfieming Stubbe- fieming.	Sonder Herret . . .	11.	
			Norre Herret . . .	16.	
Taastrup.				4.	Taastrup B.
Erøe.	Kristiøbing Sl.	Kristiøbing		4.	Kristiøbing Birck.
Alls.	Sonderborg Sl.	Sonderborg		12.	Alls Birck.
Lande 7. Lehne, 13. Kjøbstæder 18. Herreder 21. Sogne 314. Bircke 11.					

Lande/ Lehne/ Riobstæder/ Herreder/ Sogne/ Birkke.
Riber Stue.

Af
 Sønder-
 Jylland.

Riber Hns

Mogel Sønder.
 Riibe
 Warde

Kalslund Her. . . 5.
 Gros Herret . . . 5.
 Tønder Herret . . 5.
 Gram Herret. . . 3.
 Hviding Her. . . 12.
 Kalsstrup Her. . . 6.
 Sønder Kalsstrup H. 4.
 Løw Herret . . . 7.
 Høffvers Her. . . 4.

Statis Herret . . 15.
 Malt Herret . . . 8.
 Bjerring Her. . . 9.
 Wester Her. . . 12.

Har Enffel.)

Lande/	Lehne/	Kiøbstæder/	Herreder/	Sogne/	Bircke.
Zelling Egnstle.	Colding Hus	{ Kolbing Welle Fredrichs Odde	{ Brost Her. . . 9. Anst Herret . . 10. Jerleff Her. . . 4. Eld Herret . . . 6. Holmands Her. 6. }	{ Jelling Bir. Hoftrup B. Ind Her- reder. Grundet B.	
Har Egnstle.	Bøsting Sl.	{ Lundenis Sl. Ringkjøbing Hølstbroe Lembwiz	{ Nørre Her. . . 10. Øster Herret . . 8. Hierum Her. . . 15. Hamerum Her. 18. Ginding Her. . . 8. Bølling Her. . . 14. }	{ Lundenis B. Wolstrup B. Thuis Bir. Lenborg B. Nørholm B. Soust Bir. Heringss- holms Bir.	
	Guddom Closter				Guddom B.

Der 2 Fjor/ Mandøe/ Væsterlands Fjor/ Holmb/ Amrøen.

Lande 4. Lehne 4. Kiøbstæder 9. Herreder 31. Sogne 284. Bircke 14.

Lande/ Lehne/ Kjøbsteder/ Herreder/ Sogne/ Birkke.
Narhus Sticc.

Harballe Gaard Narhus eller Nars	}	Hafleff Her. . . 8.	Weibh Bir.
		Vest. Liffberg H. 9.	
		Ring Herret . . 11.	

Calløe Slot	{	Ebeltoffe	{	Sonder Hald H. 23.	Haffens B.	
		Birnmow		Mols Her. . . 9.		Fors Agers
				Oster Liffberg Her. 11.		Hernes B.
				Nor. Her. Diurs 18.		Rosenh: B.
				Sond h. Diursting 15		Katholms.
				Clauhholm :		

Aab Synsl. }

Droffingb. St. Randers	{	Stoffring Her. . . 9.	{	Veirstef B.
		Houberg Her. . . 12.		Esenbeck B.
		Kogsee Her. . . 5.		Christrup B.
		Galten Her. . . 13.		Tanum B.
		Nor Hald Her. . . 10		Welling B.
		Dinsild Her. . . 10.		Stiern Bir.
		Bersteff Her. . . 11.		
		Sonder Liung Her- er af Dimer Synf. 17.		

Lande/ Lehne/ Riøbstæder/ Herreder/ Sogne/ Birkke.

Slanderb. Sl.	}	5. Standerup.	}	3. Rye Birkk.
Aakier Lehn	}	10. Framleff Her. . .	}	8. Nimb B.
				<i>Nota.</i>
		8. Tosting Her. . . .	}	Disse fire Herreder ligge i Løffver Syhle.
		16. Woer Her.		
		5. Siem Her.		
		15. Hadz Her.		Syffel.

Løffver-
Syhle.

Stiernh. Sl. Horsens	}	5. Nimb. Her.	}		
					14. Bierg Her.
Silkeborg Sl.	}	9. Hattings Her. . . .	}		
					14. Lybgaards Her. . .	Tirskbed B.
					8. Hys Herret	Karup B.
		10. Wrag Herret		Tulum B.		

Gamsøe it Land af 5. Sogne/ under Salundborg. Lehn i Sal. antegnet. 5.

Unholt it Land af 1. Sogne/ 1.

Der ere de fornemste Endelaug/ Thun/ Jernøe/ Alred/ Hielm 4.

Lande 4. Lehne 7. Riøbstæder 5. Herreder 29. Sogne 338. Birkke 20.

Lan

Lande/ Lehne/ Kiøbstæder/ Herreder/ Sogne/ Birkke.

Wijborg Sticc.

	Mariagers El.	Mariager	Bislumb Her.	. 12.	
Hinner Syß.	Aalborg St.	{ Aalborg { Skawen/dog { i Wendelb. St.	Aars Herret .	13.	
			Hindsted Her.	. 11	
			Stostrup Her.	12.	
			Hellum Her.	. 13.	
			Slet Herret .	14.	
			Hornum Her.	12.	Belling B.
			Ring Herret i Om-		Greusten B.
			mer Syß. .	16.	Stiern B.
			Nerre Ljung H.	12.	Drstest Elo-
			Medelsomb Her.	17.	ster Birkk.
			Siens Her. . .	16.	Starup B.
Dmer Syß.	Hald Slot	{ Wijborg { Hørbroe { Nyftøbing i { Mors/dog u- { di Wendelboe { Sufft.			Luno Birkk.
			2. Herreder		Taumb B.
			udi Mors i		Fusing B.
			Wendelboe		Biergraff B
			Sticc.		Aulum B.
					Ware B.
	Afmind Kloster		 2.	
Galling S.	Stiff-Hus	Stifføe	Harre Her.	. 10.	
			Horre Her.	. 8.	
			Hiernberg Her.	9.	
			Røding Her.	. 7.	
Læssøe under forne: Aalborg Hus Lehn/ 2.					
Lande 4. Lehne 5. Kiøbstæder 5. Herreder 15. Sogne 184. Birkke 11.					

Lande/ Lehne/ Riibstæder/ Herreder/ Sogne Birkke.

Wendelboe eller Aalborg Stiit.

	{ under forstreffne Aalborg Lehn	{ Sabye { Stauffven { Hiorring	{ Hverboe Her. . . 8	Huntslef B.
			{ Horns Her. . . 13.	Logster B.
			{ Rier Her. . . 13.	Hanstholm
			{ Han Her. . . 20.	Hals Birkk. Stauboring.
Wend Snyf.	{ Scigstrup Sl. det Guds i Aastrup Gaard . . . Børlumb Sl. . . .		atstillige; Herreder.	
			{ Jerleff Her. . . 15.	Woergaards Birkk.
			{ Wenneberg H. 16.	
			Berlumb Her. . . 19	Berlum B. Wreleff B. Neshboring.
Thye	{ Drumb Slot Tysted . . { Wæster Wiigs Closter		{ Hundborg Her. 10	
			{ Hillerleff Her. 15.	
			{ Håsing Her. . . 16.	
			{ Keffs Her. . . 11.	
		derunder ingen visse Herreder svare:		
			{ Norre Her. . . 9.	
			{ Sender Her. . . 14.	
Morsf	{ under forne: Hals Lehn Nytiobing . . { Ducholms Closters Lehn / derunder ingen aff Herrederne svare.			

Der er fornemlige / Fuert / Oland / Leuff / Wenne / 2c.

Lande 3. Lehne 6. Riibstæder 5. Herreder 13. Sogne 179. Birkke 9.

Lande / Lehne / Ridsfæder / Provincer.

Elfhwigs Biscopsdom.

Sønder Jydlands Norder Part.	{	Hadersleff Hus	{ Hadersleff Nabenraae	
		Slensborg Hus	Slensborg	
		Tønder Hus	{ Tønder Bredsted	
Sleshwigs Førstendom eller Sønder Jydlands sønder Part.	{	Gottorp Slot	{ Sleshwig Capelen Eckelsford	Angelen. Swansen Frijsland Ejdersted. Stapelholm.
		Husumb Slot	{ Hussum Tønningen Fredrichsst. Swawestad	

Altz under Sleshwigs Førstendom / dog under Syens Stætt.

Lande 3. Lehne 5. Ridsfæder 12. Provincer 5.

E c

Følger Antegnelse paa alle

Sogner

udi forst ne:

Lande / Lehne oc Herreder

Søllands Stuet

Sølland

Kiøbenhaffn /

Hoffued-Staden udi Danmark

derudi ere Sogne:

Vor Frue Kircke.

S. Peders eller Tyst Kircke.

Slots Kircke.

Hellig Geistis Kircke.

Holmens Kircke.

Nye Kircke uden Nor. Port.

S. Nicolaj Kircke.

Regents Kircke.

Ofter Ports Kircke.

Kiøbenhaffns Lehn/

Søckelunds Herret
holdis Tinget
Torsfdagen.

Brønds Høy.

Duffre Ofre.

Stadsfay.

Ossuer Ydre.

Kongens Lundsby.

Sienestt.

Søllerød.

Olstøcke eller Jords-
lunds Herret/
Tisdagen.

Srensmagle. Gamblose.

Slags Lunde. Wixoe.

Sundsby.

Werløf.

Farumb.

Smørrum Her. Mandagen.	{	Ledøye.	Valderup.	Emerrum.	Stestrup.
		Maaløffve.	Bester brønd by.	Walengbeck.	Dster Herret.
		Herleff.	Dster brønd by.	Isoffve.	Bester Herret.
		Sengelesse.	Fostrup.		Torslund.

Amager Land.

Amager Birk/ Christians Hafn/ Faarnebye/ Hollænderbye/ eller store Naglebye.
Kjøbstæder under Kjøbenhavns Lehn ere
Christianshavns oc Kjøge.

Roskild Gaards Lehn.

Derunder Roskild Kjøbstad.

Sømb Herret.	{	Vor Frue Kircke.	Kornerup.	Agerup.	Stinge.
		S. Ibs Kircke.	Svogerleff.	Gunsenagle.	Kirstrup.
		Trinitatis Kirck.	Hvedstrup.	Jyllinge.	Himmeleff.
		s. Jorgens Bierg.	Blijm.	Herleff.	

Widstrup Sogn/ oc Birk ligger nu til be te: Bierge Kircke.

Tune Herret	{	Tune.	Jersige.	Steng ved Nagle.	Solred.
		Gjildebrønd.	Nederleff.	Windinge.	Hafvedrup.
		Grefve.	Kogstrup.	Karlslunde.	Snadeleff.

Waldborgs Her.	{	Gieffinge.	Ebbye.	Drstede.	Serckleff.
		Saabye.	Biershøg.	Nye.	Hraalføe.
		Kigerup.	Alerleff.	Sommerup	Lund by.

Hyldinge.

Herre Gaarde/ Aastrup/ Sommerup/ Trusholm/ Nyegaard/ Tegholm/ Lindholm.

Allsted Herret Kirkerne ligger un- der Søer og Andvorflov.	{ Bringstrup	Fedstrup	Gyrstinge	Biernede.
	{ Allsted	Lunge	Auffversige	Broebye.
	{ Slagilde	Sigersted	Flinterup	Tienisleff

Kamsøe Herret	{ Kaarup	Dsted	Dalbøe	Siuff
	{ Hoffvølsie	Dostrup	Kimmersteff	Slig magle.
	{ Gadstrup	Borup	Egbye	

Herregaarde / Svenstrup / Lellinge.

Fredricksborg Lehn /

Derunder ere Slangerup og Hillered Kjøbstæder /

Strøe Herret eller Fredricksborg og Kregome Kircke.	{ Kregomme	Torup	Østet	Strøe.
	{ Windered	Alshunderup	Lungbye	Rødeboe.
	{ Melbye	Tierbye	Steffvinge	

Abrahamstrup Lehn /

Horns Herret	{ Draabye.	Giersteff.	Wellerup.	Droe.
	{ Skuldeleff.	Stiffbye.	Kyndebye.	Krogstrup.
	{ Selstøe.	Fersteff.		

Cronborg Lehn /

Derunder Helsingørs Kjøbsted.

Holboe Herret	{ W. nybye.	Søborg.	Anneffe..	Helsinge.
	{ Tnbjerg.	Gille Løye.	Kamtsøffe.	Græsted.
	{ Blistrup.	Spinderup.	Valdbøye.	Morumme.

Ljung Herret eller Cronborg/ oc Hirsholm Birkke.	Helsingøer	Biorløffe	Lillerød	Siersteff.
	Tyst Kircke	Slangerup	Lunge	Thiløb.
	Afminderet	Farum	Vgeløse	Søllerød.
	Bronholt	Birkerød	Bilse	Karlebo.
	Hertløffe	Blausøerød	Græst	

Hveen it Land aff it Kircke Sogn.

Cronborg Birk des Ring holdis om Løffverdagen.
Hørsholm Birk/ des Ring om Tiisdagen.

Kingsted Klosters Lehn.

Derunder er Kingsted Klostet/

Kingsted Herret Torsdagen.	s. Hans Kircke	Eigersted	Greersteff	Haste.
	i Kingsted	Wiersted	Bringsted	Nordrup.
	Westersteff	Jydstrup	Fersteff	Alindmagle.
	Homb	Harrested	Faringlæs	Tierstrup.
	Begnløse	Walsee lilde	Fersteff	Snedsteff.
	Overckby			Drsteff.

Herrrgaarde/ Ditestrup/ Dregentuet/ Estilstrup/ Sorup/ Herluffstrup.

Soer Kloster eller Academie.

Derunder soarer ingen aff Herrederne / uden allene.

Soer Birk / derudi ere Sogner :

Biernede Sogn.	Staug lille S.	Tiendsteff.
Gyftinge.	Alsted.	Broebne.
Lunge.	Peders Borg.	Bromme.
Bierrebj.	Fluicrup.	Steenmagle.

Herregaarde/ Hellestrup.

Holbeck Slots Lehn.

Derunder er Holbeck Kiofstad /

Mierlps Herret.
Torsdag.

}	Holbeck Sogn/	Sønder Jerløse/	Effelstrup.
	Soderup/	Norder Jerløse/	Bgerløse.
	Tostrup/	Butterup/	Søndersted.
	Stenlille /	Mierløff /	Søsterup.
	Ters Løffe/	Grandløffe/	Qvandeløffe.
	Vindløffe/	Agerup/	Thimdrup.
{	Felleffe.	

Bircksholms = Knabstrup oc Tølløse = Bircke.

}	Knabstrup /	Birckholm/	Tygestrup	} Herrea gaarde.
	Tersløse /	Tastrup /	Bonderup	
	Søegaard/	Eichsholm/	Tølløse.	
	Torup.	

Tudke Herret
Løffvetdag.

}	Tudke Sogn/	Quinding/	Knudbye.
	Wdbye/	Gislinge /	Hørbye.
	Hjembeck /	Stambstrup/	Mercøffve.
	Hagested /	Bierbye/	Tynerup.

Torbenfeld = oc Hagested = Birck.

}	Moessagaard/	Hagested/	Torbenfeld.	} Herre- gaarde
	Bognserup /	Agers Bold/	Bierbygaard.	
	Hørbyegaard.			

Dragrholm Slots Lehn.

Derunder Nyefising/

Odk Herret Lofverdag.	{	Nyefising/	Egeberg /	Saareweile.
		Oddbye Sogn/	Affens/	Halmstrup.
		Korvig/	Waldefild/	Seroe.
		Afsmindrup/	Grefvinge/	Horsve.
	{	Wijg.	Høngbye/	

Draxholms Birk.

Calundborg Slots Lehn /

Calundborg Kjøbstad:

Ark Herret Lofverdag.	{	Bor Fr. i Calundb.	Windstæff/	Wbbye.
		Kofnes/	Wistinge/	Fulede Magle.
		Fommerup/	Kackeløff/	Fulede Lille.
		Jordløffe/	Aarbye/	Gralderup.
		Affvendse/	Wiersted/	Breaning.
				Korbbye.

fipping Herret / Sellistæff Sogn / Serstæff Sogen.

Gambfœ Land oc

Herret { Bester Onsberg/ Franberg / Koldbye.
 { Nordbye / Vedger.

Tun it Land oc Kircke Sogn.

Antvorskow Slots, oc Kaarsøer Slots Lehne/

Derunder ere:

Slagelse / Skielskjøer oc Kaarsøer Kjøbstæder.

Slagelse Herret Mandagen.	{	s. Michel	} Slagls.	Boeslund /	}	Otterup.
		s. Peder		Gierleff /		Norderup.
		Kaarsøer /		Hegninge /		Guddum.
		Taarneberg /		Kinderstøffe /		Sorsterup.
		Wemmerstøff /		Lundfarlund /		Synderup.
		Hemes hoy /		Bierrebye /		Slagelse.
Slackeberg Herret Torsdagen.	{	Stallskøer /	}	Gimlinge /	}	Døstøff.
		Fordrup /		Haldager /		Søebye.
		Fodbye /		Ballengned /		Bierrebye.
		Storpinge /		Førstøff /		Maglebye.
		Karnbeck /		Qvist /		Fuleberg.
		Warede /		Høstøve /		Krummerup.
		Sludstrup /		Wengstøff /		Kirckrup.
		Hjidinge /		Haastøff /		Gunderstøff.
		Egilstøff /		Hyldested /		Taufstrup.
		Slackeberg /		Bierre /		Windinge.
Jellinge /	Arloes /	Qvistemarf.				

Antvorskow Birk / des Ting om Tisdsagen.

Wordingborg Slots Lehn.

Derunder ere:

Wordingborg / Nestved / oc Præstøe Kjøbstæder.

Baarse Herret. Tysdagen.	{	Wordingborg/	Bolbringe/	Stibinge,
		Præstøe/	Baarsee/	Mæren.
		Jungs Hoffved/	Bibye /	Dst: Egisberg.
		Driffel/	Effverdrup/	Allestøff.
		Suegred/		Kallehoffve.

Beckeskov / Herregaard.

Leckinge oc Baldringe Laabegaarde.

Hammers Herret. Mandagen.	{	Hammer/	Weiløe /	Nestløse.
		Lundbye /	Dst: up /	Mogenstrup.
		Kastrup/	Best: Egisberg/	Teg Suerde.
		Kinge /	Sverdborg/	Konnebeck.

Gaffnøe oc Konnebeck's Holm Herregaarde.

Tneberg Herret. Torsdagen.	{	s. Merten /	i Nestv.	Stielbye /	Sandbye.
		s. Peder /		Ristøff/	Egede.
		Bridløse/		Nesbye/	Herluffmagle.
		Ladbye/		Glomsøe /	Afversig.
		Baffvelse/		Tneberg /	Brangstrup.
Fensmarck/	Tiffvelse/				

Jungs Hoffved-Herloffsholm-Stenbye- oc Salten-Bircke.

Kastrup Bawelse Nestbyholm
Tneberg/ oc Sandbyegaard / } Herregaarde.

DD

Søbneegaards Lehn.

Løfve Herret. Torsdagen.	{	Giersteff /	Finderup /	Helsinge.
		Søbne /	Keersteff /	Wibbye.
		Baekendrup /	Giersteff /	Solberg.
		Hallensleff /	Hafverberg /	Stillinge.
		Stieldeberg /	Djsteff /	Gudom.
				Drofleberg.

Tryggewelde Gaards Lehn.

Derunder / store Hedding Kiøbstad.

Steffns Herret. Tisdagen.	{	Store Hedding /	Førsteff /	Hørup.	
		Lille Hedding /	Warpesteff /	Holtuge.	
		Maglebye /	Lindersteff /	Generup.	
		Haffneleff /	Strøbye /	Hølstede.	
		Waldbyegaard /	Søholm /	Giersteff /	} Herregaarde.
		Førsteff /	Erickstrup.		
Bieverskow Her. Torsdagen.	{	Bieverskow /	Taarebye /	Himbyzøve.	
		Hertøgle /	Wilde Capel /	Waldersteff.	
		Lidemarck /	Haarlesøve /	Giersteff.	
		Sedder /	Endersteff /	Braabye.	
				Lellinge.	

Lurebye Birk / Des Ting om Tisdagen.

Lurebye /	Jonstrup /	Hertesteffstrup.	} Herregaard.
Dst. Walløe /	Vest. Walløe /	Lidemarck /	
	Taagerød.		

Faxe Herred.	{ Faxe Sogn/	Koeholte /	Fockswar.
	Kongsted/	Turebye/	Spielderup.
	} Gaede /	Afleck/	Wifoe.
	Dalbye /	Karisse/	
	Alsteffgaard/	Instrup /	Sparrishelm/
	Totterups Holm		Wemereft/
	Egede /		Indis Bold/
			} Hæregaarde.

Møens Land oc Lehn.

Ormelundgaard / Kongl. Mayts.

Wæster Herred / Stege / Fausfine Siord. Ormelund.
 Øster Herred / Borrig / Kioldbye / Maglebye /

Skaane Stict / Skaane.

Malmøehus Lehn / Derudi ere:

Malmøe / Luud / Vdsted / Falsterboe oc Skaanøer / Kiobst.

Ørie Herred. Mandagen.	{ Malmøe /	Arrie /	Ingelstad / øst. Grefvle.
	Ørie /	Bunckestod /	Glastrup / Eockrup.
	} Husie /	Strebtinge /	Mellemgrefvle /
	Hylle /	Elagstrup /	Gallerup /
	} Tyelse /	Estelstrup /	Scrleff.
	Giesie /	Tørringe /	Kierstrup.
	{ Husie /	Hortsiobing /	Agstrup.

Mogenstrup Herregaarde.

Od ij

Barre Herret.	{ Høngbye /	Møllebjerg /	Næsshøj.
	{ Totterup /	Eserup /	Skabersee.
	{ Brogerup /	Suedal /	Flackerup.
	{ Lundsbye /	Lumme /	Diernesee.
	{ Bursleff /	Bare /	Heddinge.
	{ Op Ager /	Knestrup /	Giemmerup.

Alnerup / Torup / Skabersøe / Akertorp / }
 Lmholm / Heckerberg / Kiegerup / Werpinge / } Herre Gaarde.

Torne Herret. Mandagen.	{ S. Peders Sogen /	Wallefier /	Nyebelle.
	{ Borrebye /	Solager /	Strangbye.
	{ Haabye /	Fledie /	Nebinge.
	{ Siodelleff /	Sløffe /	Felle.
	{ Dalbye /	Haastad /	Oderleff.
	{ Harrerberg /	Naabye /	Webbre.
	{ Laagelinge /	Hellest.ad /	Vinterup.
	{ Bunderup /	Sandbye /	Eserup.
	{ Effverleff /	Støffvie /	Wallerup.

S. Peders }
 Dalbye e } Clostere / Borrebye / Svenstrup / } Herregaarde.
 Sliginge / Biorstrup / Wellerup / }

Skjdh Herret. Tisdag.	{ Tralleborg /	Best. Alsted /	Hammerleff.
	{ Maglerup /	Frue Alsted /	Wemmeleff.
	{ Tommerup /	Besserup /	Stierte.
	{ Hvellinge /	Stieff /	Ring.
	{ Fullie /	Dalkjøbing /	Hammer.
	{ Lille Slagerup /	Kjøbing /	Hastleff.
	{ store Slagerup /	Gyllie /	Boederup.

Haageløffe Herregaard.

Weminds Højsge. Mandagen.	} Bryndbye/ Lemmisrød / Anderløf / Borrunge / Torp / Solberg / Tustrup / Dnerup /	Øst. Weminds Høy/	Jfie.		
		Vest. Weminds høy/	Skurup.		
		Efbe /	Svenstrup.		
		Hemmings Dynge/	Berfleff.		
		Kiestrup /	Skiberup.		
		Røffrup /	Aabye.		
D. fie /	Lille Beding.				
		Stimminge/	Clausstrup.		
			Simblinge.		
	Dnbeck /	Jordberg /	Swanholm/	Torsoe/	} Herre- Gaarde.
	Nesbyholm /	Borning Elester /	Marctegaard /	Brodegaard /	
Liußwois Herret Løffverdag.	} Walck Ager/ Nybolle/	Willie/	Skorbbye.		
		Sierup/	Snarestad.		
			Ragløffe.		
	Marvinsshelm /	Hundestadgaard.	Herre-Gaarde.		
Hervidsted Her: Fredag.	} Y:sted / Dye / Sofvestad / Trannis /	Hogestad /	Borken.		
		Hedestow /	Hervidsted.		
		Bromme /	Waldrunge.		
		Bierreføe /			
	Bierføeholm /	Waldringgaard/	Esperedgaard	} Herre- Gaarde.	
Krogholm /	Sunderfleff/	Hogeste: gaard			
			Hørfvedsted /		
Ingelsted Herret. Mandag.	} Blstrup / Kebing / Hamishøy / Ingelstrup / Loderup / Trude / Dffrebbye /	Herrestad/	Hannes.		
		Glemminge/	Barnestad.		
		Spiurstrup /	Hørup.		
		Tostrup /	Inaellstad.		
		Hobye /	Dnslunde.		
		Walleberg/	Smidstrup.		
	Bollerup /	Sierfines.			

Zaastrup/	Drupgaard/	Onslund/	Balgerup/ }	Herre Gaarde.
Svinstrup/	Fundbyholm/	Ingelstad/	Bersnes }	

Bircke udi Malmøehus Lehn.

Berringe B.	Lindhelms B.	Dalbye Closter
Borrebye B.	Stinge	Birck.

Zerrestads Herreds Lehn/

Zerrestad Herred.	{	Waldbye S.	Zerrestad/	Boels.
		Simmershaffn/	Symlose/	Gladsax.
		Stebye/	Meibye/	Bedminsteff.
		Borrebye/	Gestnes/	Niжебolle.
				Zomerup.

S. Peders Closters Lehn/

Dets Herreder svare under Malmøehus Lehn.

Helne Kirckis Lehn/

Froste Herred.	{	Harlose/	N. Nerum/	Hor.
		Sallerup/	S. Nerum/	Muncerup.
		Høgered/	Borlundel/	Fugtkofft.
		Gaardstang/	Stielinge/	Espinge.
		Holmbye/	Svenskiebing/	Gudmanstrup.
		Herbye/	Boese Closter/	Hurffve.
		Hammerlund/	Starholt.	Siroe.

Hinderup/	Starholt/	Boese Closter }	Herre Gaarde.
Fugtkofft/	Dusbygaard/	Lobered/ }	
Huureo.			

Lands Crone Sloz Fehn/

Lands Crone Riobstad

Køneberg Herret.	{	Lands Crone/	Billeberg.	Waadensøe.
		Qvistaffe/	Sirtsiobing $\frac{1}{2}$ Sogn.	Foffe.
		Hersteff/	Fillestad/	Fierup.
		Orie/	Gumsteff/	Svalloe.
	{	Afmindrup/	Sæbye/	

Axelvoeld Herregard.

Onsøe Herret. Onsdag.	{	Andeleuff/	Hallered/	Steblinge.
		Torløse/	Stedhaffoe/	Oster Earlebye.
		Kecsteff/	Veserup/	Affe.
		Kenge/	Nas/	Rodstang.
		Billig/	Roebolle/	Stroe.
				Gulerup.

Rnudstrup/ Erichsholm/ Kønneholm/ Nas/ Herregaarde.

Harriagers Herret. Torsdag.	{	Gallernp.	S. Hviding/	Rioblinge.
		Kinnersteff/	Nor Hviding	Høye.
		Harriager/	Daystrup/	Varsebeck.
		Wircke/	Earlebye/	Houffterup.
		E. Harriager/	Saxstrup/	

Lydekjøbings Birck/ Varsebeck/ Ellinge/ Herregaarde/

Fers Herret.	{	B. Vesterstad /	Istrup/	Rierstrup.
		Oster Vesterstad/	Bircke/	Bandstad.
		Langered/	Wom/	Foulange.
		Fremminge/	Skariorffe/	Rodinge.
		Malsøe/	Souffde/	Rams. Na.
		Løffvestad/	Nasum/	Dffved.

Nasum Birck.

Vassøegaard/	Linnestad/	Bandstadsorp/	Souffde/	} Herre- Gaarde.
Lullisboe/	Dffviø Slost.	Svanføegaard.		

Christianstads Lehn /

Derunder ere Christiansstad oc Simmershafft Kiobst.

Willands Herret. Tysdag.	{ Ahus /	Lyngbye /	Mesumb.
	{ Raabeleff /	Dymand /	Wybye.
	{ Fielckestad /	Wange /	Isvocteff /
	{ Osterleff /	Siemse /	Iswoe.
	{ Kiebye /	Kinckeby /	Guleff.
			Messebye /

Raabelef /	Karsholm /	Beckestow /	} Herre- Gaarde.
Narupgaard /	Lyngbygaard /	Hamergaard /	

Alboe Herret Onsdag.	{ Hindebye /	Kerumb /	Meelbye.
	{ Anderom /	Ellerød /	s. Duff's Sogn.
	{ Kaulund /	Bressrup /	Sulstoefft.

Kaulund Birk.

Gestrupgaard /	Ferupgaard /	Svinbergaard /	} Herre- Gaarde.
Esperegaard /	s. Duffsgaard /	Eronwoidgaard /	

Gerß Herret Onsdagen.	{ Christianstad /	Efferød /	Frane.
	{ Maglehiemb /	Hverød /	Dyrød.
	{ Horred /	Best. Bramb /	Behæ.
	{ Widstefel /	Øst. Bramb.	Asumb.
	{ Ley Bierg /	Ephoit /	Skiberleff.
	{ Senderleff /	Linderød /	Kiebing.

Borrested Birk.

Falckestrupgaard /	Widsteflegaard /	Maltisholm /	} Herregaarde.
Dvisholm / Lillee /	Bdderup /	Bggerup /	

West. Gionge Her.	Widkleroſt/	Neflinge/	Fennie.
	Werumb/	Eigneberg/	Ferup.
	Jarstrup/	Wandtiff/	Matterod.
	Sandbye/	Stoubye /	Broneſtad.
	Gumbloſe/	Uagerup /	Meelbye.
	Serbye/	Widſio/	Heglinge.
	Winſleſt/	Hogge /	Tiernerup.
	Onneſtad/	Herrie /	

Dneſtad Birk.

Vierekeberg /	Stiengegaard /	Sandbygaard /	} Herre- Gaarde.
Sincklarſholm	Drrecorp /	Wandtiff /	
Deſdalegaard/	Maglee /	Liungerum /	

Oſter Giong Her. Wandagen.	Blimager /	Emmiſleſt /	Gryde.
	Drakned/	Heſtvede/	Ferleſt.
	Aufbye/	Hieraas /	Sroe.
	Loſholte /	Kuſſlinge /	Narikleſt.
	Broebye /	Qvindinge /	

Bieweredgaard /	Hannesſtow /	Wand Naſgaard /	} Herre-Gaarde.
Ferleſtſholm /	Narikleſtgaard /		

E e

Helsing

Helsingborg Slots Lehn.

Derunder ere:

Helsingborg oc Engelholm Ridsstæder.

Lugude Her. Tisdag.	Helsingborg/	Frillestad /	Strobelstr. $\frac{1}{2}$ S.	Arum.
	Wellee /	Ditterup/	Krop/	Brøndbye.
	Kous/	Egbye /	Flemminge.	Jonstrup.
	Baarstæff/	Heslunde/	Wramb $\frac{1}{2}$ Sog.	Farholt.
	Fierrestad /	Byff /	Wesbye/	Wellinge.
	Karup/	Mererup/	Halmstad/	Qvistoft $\frac{1}{2}$ Sog.

Rosendal / Billisholm / Kræperup / Røgle / Wegholm /
 Gundestrup / Velleberg / Bedsholm / Duege / Sirkiebing / Herregar.

Spnd. Afboe H. Torsdag.	{ Strobelstrup $\frac{1}{2}$.	Broebye/	Starbye/	Qvinge.
	{ Aus Aas/	Høye/	Stenestad/	Sønderstef.
	{ Biernekulde/	Kourod/	Wram $\frac{1}{2}$.	

Herre-Gaarde. Spanderup/ Tonierup/ Knudstrup/ Voelstoft/ Gundestrup/ Draxholm.

Nør Afbo Her. Onsdag.	{ Kielne Sogn/	Pederstrup /	Tøsterup/	Munkelyngbye.
	{ Grumestrup /	Farrolt /	Tøstie/	Wedbye.
	{ Dst. Lyngbye/	Drckeliunge /	Rye / Ofie/	Oderliunge.

Herre-Gaard / Biersgaard / Stellinge/ Ryehelm.

Bierre Her.	{ Ribbelberg /	Greffe/	Feristæff /	Baadsted.
	{ Barck-Ager/	Karup/	Houff /	Engelholm.
			Hiernerup/	Torefow.

Herre-Gaarde / Engeltost.

Herritzwad Klosters Lehn.

Riseberg Birk. Riseberg oc Feringtost Sognier.

Herre-Gaarde. Snellerup.

Sønder Halland.

Lauholm Slots Lehn/

Lauholm Klobsted.

Høgs Herret Tisdagen.	{	Lauholm.	Rnerød /	Hisholt/	Stommisteff. Kendersteff.
		Winge/	Hasteff/	Hbbye/	
		Tierbye/	Woystrup/	Karup /	

Herre-Gaarde / Demmestrup / Skorup / Walden.

Løndersøe Her. Torsdag.	{	Zendersøe/	Zronge/	Snidstrup /	Aff Torup Sogn/ er $\frac{1}{2}$ i Lauholms L. oc Kircken med $\frac{1}{2}$ i Halmsted Lehn.
		Engsteff/	Jibberg/	Brerød /	

Herre-Gaarde / Clausstrup / Steedal / Torup.

Halmsted Slots Lehn.

Halmsted Klobsted.

Halmsted Her. Mandag.	{	Syndromb /	Bieddinge /	Wabense /	Dvibile. Knæred.
		Holmb /	Slet Ager /	Steninge /	
		Harplunge /	Torup /	Keffvinge /	

Herre-Gaarde / Frøling.

Aarstad Her. Tisdag.	{	Aarstad /	Astemme /	Krogstred /	Stree. Adbige. Sunderup.
		Abild /	Drengstred /	Aars Ager /	
		Slunge /	Efred /	Wesige /	

Aff Biellerød Sogen / i Barberg Lehn en stor Deel.

Herre-Gaarde / Hiuleberg.

E e ij

Norre Halland.

Warberg Slots Lehn.

Warberg / Falkenberg ee Kongsbach Kiebstæder.

Faraaf Her. Torsdag.	{	Falkenberg /	Sibberup /	Kiongaac /	Kielsøe.
		Wandberg /	Dax-Nas /	Svarraa /	Siellered.
		Staffing /	Norup /	Faured /	Sunderup.
		Lunabye /	Agomme /	Blered /	
		Alfsee /			

Herre-Gaarde / Lang-Nas / Hellerup / Østerøe / Lindholt.

Himle Her. Tysdag.	{	Warberg Slot / Torpe /	Nosling /	Kolstrup.
		Tresteff /	Halling /	Tøager.
		Warberg Bye /	Stafkered /	Spanderup.
		Lindberg /	Stalling /	Bremeton /

Munkeskov Birek / er nu lagt under Himle Herreds Ting.

Wiske Herrie. Wæroe / Strabalde / Wiedie / Nas / Skistrup.
Tysdag.

Fierre Her.	{	Kongsbachby /	Sleb /	Fier Nas /	Frillis Nas.
		Hanhalls /	Tøloe /	Fotland /	Tal.
		Dufal /	Lindomb /	Ørnevald /	Sielling.
		Walde /	Els-Ager /	Lande /	

Herre-Gaarde / Nøfred / Gaasewad / Dacl / Tioeløe.

Blegind.

Sølvborg Slots Lehn.

Derunder ere:

Sølvborgs og Kundsbyes Riisfæder.

Lisfer Herret. Tisdagen.	{ Sølvborg/ Elleholm/	Melbye/	Gammelstrup.
	{ Dyene/	Morum/	Gensøe.

Bregne Her.	Høbye/	Åserum/	Narsøed/	Hellerød/
-------------	--------	---------	----------	-----------

Medelsted Her.	{ Kundsbye/	Grillestad/	Jordsbiørg/	Forkierle.
	{ Lisferbye/	Netterbye/	Tving/	Ested.

Christianopels Lehn.

Øster Herret. Tisdagen.	{ Christianopel/	Nandal/	Forumb/	Agerum.
	{ Nisfær/	Essen/	Jemgød/	Kodbye.
	{ Lyckebye/	Storckøe/		

Borringholm it Land oc Lehn.

Derunder

Nexpe / Soanickē / Rønde / Hadhle / Alling / Riobstæder.

- Nørre Herret. { Distier Sogen eller s. Olaj. Koe Sogen eller Kødhoē.
 { Elemenstier S. eller s. Elemen. Kødijstier S. eller Kosterkirck.
- Sønder Herret. { Boelstier Sogen eller Kaadne. Pederstier S. eller s. Petri.
 { Poffveistier S. eller s. Panlij. Aastier Sogen eller Aastirck.
- Øster Herret. { Laurstier Sogen eller s. Laurentij. Jbsstier Sogn eller s. Rudolphus.
 { Østermarckis S. eller Øster Marie Kirck.
- Væster Herret. { Melaurstier Sogen eller s. Nicolaj.
 { Væstermarckis S. eller Væster Marie Kirck.
 { Knudstier Sogn eller s. Canutj.
 { Nykier Sogn eller Nye Kirck.

Fyens Stiect..

Fyen/

Nyborg Slots Lehn.

Derunder ere Riobstæder.

Nyborg/ Svemborg/ Kierteinde/ oc Faaborg.

Windig Herret. Onsdag.	{ Nyborg / Winding / Di beek / Frørup / Allersteff /	{ Kullerup / Keffsingel / Stelderup / Ellinge / Vogenfe /	{ Glodstrup / Herrested / Hellerup / Sellinge / Auffsteff.	{ Hoyrup / des Annex, er Gester- steff i Salling- Herret.
Bierge Herret. Mandag.	{ Kierteinde / Kynckebn /	{ Riobstrup / Dristerup /	{ Munckeboe / Marsteff /	{ Agedrup. Keffvinge. Birckinge.
Hinkholm Her. Tisfdagen.	{ Wiibye /	{ Mefing /	{ Stubberup /	{ Dalbye.
Sunds Her.	{ s. Nicolaj, D. Virginis, Kirckebn / Lunde /	{ i Svemborg / Dverndrup / Dft. Skerning des Annex er Hundstr. i Sal. Her.	{ Olderup / Eigense / Serup / Skaarup /	{ Tved. s. Jergens- Gaard.
Laafing Birck /	Bregning /	Bierbye /	Landet /	Dræe.

Nasumb Herret. Onsdagen.	{	Aassumb/ til Laasemesteren i Odense.		Nerow.
		Seden/ til Cappellanen til Bor Frue.		Sebye.
		Hoybye til Cappellanen til s. Hans.		Des Annex er
		Fraude/ Kollsted/ Aarsleff/		Heden i Salling
	{	Kenning/ Davinde/ Alderup/		Herret.
Salling Her.	{	Saaborg/ Hundstrup Annex Sand. Broby/		Best. Skiering.
		Jordlese/ til Ost. Skiering Lyndisse/		Auernack.
		Evaning/ i Sund Herred. Weilleff /		Krarup/
		Horne/ Haring/ Annex Hilsersleff/		Aastrup.
		Dierne/ til Ringe i Gud. Haagerup/		Lyoe.
		Hestrup/ me Herred. Allested /		Bieftersleff.
		Ost. Hasing/ Haden / Annex Espe /		Annex til Hoy-
		Best. Hasing/ til Sebye i Aa- Dubye /		rup / i Vin-
	{	sum Herred. Nørre Brebye /		ding Herred.
Gudme Herret.	{	Gudme/ Wixstrup/ Bisleff/		Hassel-Åger.
		Kybsling / Ringe / des An- Sunding /		Dyendrup.
		Eiffvested / nex er Haring Dre/		Lang Aac.
		Bruager / i Salling Her- Gudberg/		
	{	red/		

Herre-Gaarde / i Nyborg Lehn/ deraff ere udi Landets Beskrif-
velse Antegnet / en Deel aff de fornembste / saavit Kundskab om/
erlanget er.

Odense Gaards Lehn.

Derunder ligger
Odense Hoffst. Staden i Fyen.

Odense Herret.	{	s. Knud /	}	udi Odense/ Steenløse/ Fangel /	Sonderum/	Paarup.
		s. Albanj,			Werning /	Belding.
		s. Hans /			Zammerup/	Broby til Allese i
		Bor Frue /			Brylde/	Lund Herret.
		Dalumb/			Brunde Kull/	Abberup.
						Trostrup.
Lunde Herret.	{	Lunde /	}	Hiadstrup /	Allese/	Ostrup.
		Ljungby/		Otterup /	Norderup /	Skibbye.
Skam Her.	{	Skambye/	}	Klinte/	Agernes/	Hundstrup.
		Grindeløf/		Homp/	Bedesleff/	Korup.
					Nardewe/	Bgersleff.

Hagenskow Slots Lehn.

Derunder er Affens Kiofsted.

Boog Herret.	{	Affens /	}	Skjudeberg/	Flemlose/	Haarbye.
		Sand-Ager /		Varloseff/	Eslested/	Kieng.
		Kierum/		Kierre/	Dreplette /	Esbye.
		Hollewad/		Orre/	Turup /	Orsted.
		Zanderup/		Wedtoffe/	Senderbye/	Gamtoffe.
Herre-Gaarde	{	Braisborg /	}	Drelund/	Varlosegaard /	Willisskow /
		Wedtoftegr.		Skewgaard/	Eschelm /	Leysmøse/

Hinggafl Slots Lehn.

Derunder Middelfar Kjøbsted.

Vends Her. Eisdag.	{	Middelfar/	Weilbye/	Dubne/	Fielsted.
		Gamborg /	Koerfleff/	Brenderup/	Gielsted.
		Kauflund /	Huusbye/	Hornstrup/	Foms.
		Vbye/	Asperup /	Korup /	Drfleff.
				Jodfleff /	Egbye.
			Balsfleff.		

Gamborg Birkel-ting.

Herregaarde.	{	Kiersgaard /	Holsegaard /	Bubelgaard /	Tybringgaard /	Jfers-Næs.
		Syndergaard/	Fiellemosse/	Errehelm /	Kobberbolgaard.	

Kue Gaards Lehn.

Derunder Bogenfe Kjøbsted.

Skoubye Her.	{	Bogenfe /	Guldberg /	Sand-Ager.	Seesleff.
		Skoubye/	Eilbye /	Mielbye.	Sonderboe.
		Hafleff /	Dere/	Wijseff/	Wofling.
		Wisseberg Sogn/			

Wissenberg Birkel. Dere Birkel.

Herregaarde.	{	Harrisleffgaard /	Enggaard /	Sandbye /	Dallund /	Langsee /
		Marckgaard /	Elsved /	Lykkisborg/	Dregaard.	

Dalum Klosters Lehn.

Derunder fyve ingen Kjøbstæder eller Herreder/ hafver alleene det ene:

Dalumb Birkel-ting.

Derudi ere Sogner:

Dalum Sogn / Sanderum / oc Welling Sogn.

Folland.

Halsted Klosters Lehn.

Derunder Naekstow Kiofstad.

Nørre Herret. Tisfdag.	{	Naekstow/	Herris Kirke/	Norlund Annex	Birker.
		Sandbye/	Windeby /	til Vest, Borg	Ottersteff.
		Brandesteff/	Kiobesteff/	i Sønder Her.	Horstund.
		Logetofft/	Halsted /	ric.	Affner.

Stockemarc Birck / Derunder Stockemarc Sogn.

Herregaarde. Seebygaard / Adstrup / Grimsted / Peterstrupgaard Ottersteffgaard.

Sønder Herret. Torsfdag.	{	Dannemar /	Landekirke/	Ryde /	Arming.
		Breshaffoe/	Gurreby /	Sylsted /	Tilleffe.
		Vestinstow /	Aufued.	Stoulenge/	Stoptund.

Kollestedgaard / Gamelgaard / Aalstrupgaard /
Dillingsoegaard / Nuberggaard / Frisholm. }

Herregaarde.

Lilliz Birck.

Aalholm Slots Lehn.

Derunder ere Kiofstader / Mareboe / Saxkiøbing / Nysted oc Rødbye.

Fugelse Herret. Mandag.	{	Ortofft/	Kronige /	Nebbelunde /	Femøe.
		Hillested/	Eringsteff/	Seddimag /	Astoe.
		Fugelse/	Wistrup/	Skerring /	Norrebye.
		Torstund/	Taagerup/	Rødbye/	Fæøe.
	{	Borffe/	Kingsbolle/	Tirsted/	Akeby Annex til
				Welbye/.	Land i Sønder H.
Moesø Herret. Tisfdag.	{	Mareboe /	Ost. Biffsteff/	Ingenstofft/	Torrebye.
		Nysted /	Bregning /	Saxkiøbing/	Slenninge.
		Kettinge /	Gøedsted /	Taars/	Dyllefald.
		Herrigsteff /	Bognsted /	Maybol/	Kested.
	{	Vest. Biffsteff/	Humbye/	Dyrnes/	Fielde.
					Moesøe.

Falster.

Nykiøbing Slots Lehn.

Derunder Nykiøbing oc Stubbekiøbing Kiøbstæder.

Nørre Herret.	{	Stubbekiøbing/	Eftilstrup /	Norkirkebye/	Guntseff.
		Lille Brende/	Ting-Sted/	Ripping/	Nor-Alseff.
		Maglebrende/	Omisseff/	Wolls /	Drorup.
		Torkildstrup/	Stad-Ager/	Widbye /	Bogøe it Land.

Størringe-Gaard/ Eoglige-Gaard. { Herre Gaards dog
Cronen til hørende.

Sønder Her.	{	Nykiøbing /	Søstøffe/	Iderstrup/	Horbeleff.
		Aastrup/	Falstøffe/	Sønderstøffe	Drstøffe.
			Karlebye/	Sønd Kirkelby/	Hoerbye.

Giedsper Dirst / Weigerlos Sogn / Stielby Sogn / Giedisbye Sogn.

Langeland.

Frankier Slots Lehn.

Derunder er Rudkiøbing Kiøbstad.

Nørre Herret.	{	Rudkiøbing/	Semersbøl/	Stroffveleff/	Snøde.
		Frankier /	Fullebølle/	Bøstrup /	Steffense

Herre-Gaarde / Nygaard/ Stensgaard/ Neregaard/ Egeløkke/ Hegned / Saare Vejle.

Sønder Her.	{	Maglebye/	Fodstøtte/	Homblet /	Lindelse.
		Fryggisløff/	Fuglsbølle/	Ljungelse /	

Herre-Gaarde. { Mollegaard/ Skouffs-Bye/ Skouffsgaard / Wæstergaard.
Løckesholm / Hiortholm / Broeløkke / Helme.

Ærøe.

Ærøstøbing Slot.

Derunder Ærøstøbing Kiebsted.

Ærøstøbings Birk / Ærø Kjøbing / Nisse / Tranderup / Bregne.

Allø.

Sønderborg Slot.

Derunder Sønderborg / Kiebstad. De Sønderborgs Forster tilstændig.

Derpaa ere
Sogner.

{	Sønderborg/	Tandslet/	Svenstrup/	Nutmarck.
	Ketting/	Akerbalg/	Lius Appel/	Tuntosse.
	Blekebel/	Dyebelg/	Hørup/	Haffvenberg.

Riber Sticc.

Af

Sønder Jyblaud.

Kalslund Herred. Kalslund / Herrislund / Lintrup / Gardrup / Hierling.

Lønder Herred. Lønderby / Vbierrig / Daller / Møgelstønder / Abild.

Gram Herred. Gram / Strudstrup / Nustrup.

Hvilding Her.	{ Hinding /	Stensby /	Herup /	Spandø.
	{ Stærnebeck /	Widsted /	Koager /	Arild.
	{ Wodder /	Kempe /	Brams /	Siun.

Frøjs Herred. Nygom / Skraffve / Rødding / Limved / Søll.

Kasnholt Her.	{ Bøstoft /	Tislunde /	Agerstov.
	{ Herrested /	Branderup /	Tassilunde.

Sønder Kassinstrup Herred. Hølbøvad / Bøstød / Jøvad / Nygom.

Løw Herred.	{ Nygom /	Brede /	Kandrup /	Wibbye.
	{ Ballom /	Walden /	Døstrup /	

Høspers Herred. Høfver / Etadø / Herpsted / Emmersleff.

Amrom / it Land derpaa . . . 1. Kircke.

Mandø / it Land / derpaa . . . 1. Kircke.

Wester Lands Fjere / derpaa . . . 3. Kircker.

Uff
Nørre Jydland.
War Syffel.

Derunder ere:

Rijbe / Warde oc Møgelstønder Riobstæder.

Skak Herret. Tisfdag.	{ Skats/ Serum/ Niesberg/ Tieeberg/	Nysircke/ Faabierg / Jarm/ Bronden /	Brunstrup / Drey/ Dffe/ Hernstrup /	Nebel. Guld Ager. Alfle.
Gjerring Her. Mandag.	{ Gjerring/ Darum /	Wisleff / Farup/	Dserup/ Dramming/	Hunderup. Jernet. Starup.
Malt Herrit. Løfverdag.	{ Moltbeck/ Foulning /	Haldsted/ Warne /	Løwberg / Felding/	Lindfund. Drorup.
Vester Herret.	{ Latme / Fanderup/ Billum/	Aall/ Dby / Fare/	Henne / Dveng/ Reckel/	Hyddom. Lunde. Dutrup.

War

Var. Syssel.

Lundens Slots Lehn.

Derunder er Ringkjøbing Kjøbstod.

Nørre Herret. Torsdag.	{	Lønborg/	Egvad/	Wijmb.
		Nørberg/	Oddom/	Streløff.
		Sønderborg/	Hemmed/	Hone. Lyne.

Lønborg Birk.

Hanum Gaard/ Østergaard / Wijmbgaard. } Herregaarde.
Skroms Gaard/ Nørstersgaard / Lønborg Bispgaard. }

Øster Herret.	{	Eistrup /	Warde/	Hodde.
		Eyrup/	Horne/	Delgeed.
		Eerstrup/	Auf-Ager.	

Nørholms Birk.

Lindberg/ Nørholmb / Lunderup / Herre-Gaarde.

Var Syssel.

Vølling' Herret. Mandag.	{	Belling/	Diebjerg/	Lem.
		Skjern/	Herring/	Ølstrup.
		Wergaard /	Welling/	Berres.
		Breding/	Wijm/	Færster.
		Staffing/	Sedding/	

Lundens oc Skjern-Birk.

Old-Ager / Deiberglund / Fridie / } Herregaard.
Wernergaard/ Bredinggaard/ Neckergaard. }

Hammerum Her. Tifdag	{	Aulum/	Sneberg/	Herning.
		Tinnering/	Sending/	Skarrlk.
		Drød/	Toring/	Itast.
		Nøhling/	Sundk/	Rimd.
		Hot-Ager/	Stelderup/	Arneberg.
		Wildberg/	Felding/	Afing.

Lwis Birk oc Sogn / Herringholms Birk.

Lwis-Closter/	Heringshelm/	Megaard. }	} Herregaarde.
Karstoft/	Frourgaard/	Zanderup.	
Ornhoffd/	Sendinggaard/	Leergraff.	

Hierum Herret. Onsdag.	{	Hierum/	Olbye/	Foufing.
		Siemsing/	Bur/	Asp.
		Merup/	Borsberg/	Nawe.
		Handberg/	Weirum/	Gierring.
		Moberg/	Sier/	Wemb.

Wolstrup Birk til Wolstrup Hoffgaard/ Fredagen.

Wolstrup/	Qvistrup/	Haadberg. }	} Herregaarde.
Auffum/	Fouftrup/		

Binding Herret. Torsdag.	{	Sael/	Eifing/	Rye.
		Estwad/	Sowel/	Holzk-Ager $\frac{2}{3}$.
		Koenberg/	Hodderup/	Borberg $\frac{1}{2}$.
				af Borring S. noget.

Souff Birk.

Stobergaard/ Ryhoffoc/ Estwad/ Langting/ Herregaarde.

Har-Syffel.

Bøfving Slots Lehn.

Derunder ere Høfssbroe oc Lembwig Kiebstæder.

Wandfold Herret, Løffverdag.	{ Wandborg /	Kamam /	Engberg.
	{ Faltring /	Ferring /	Hjgom /
	{ Frans /	Dybe /	Haffve.

Herpinggaard / Damsgaard / Regesgaard / Kammegeard. Herregaarde.

Skodborg Her. Mandag.	{ Lemb /	Lomborg /	Møebiæg.
	{ Torring /	Gudom /	Kesen.
	{ Høldom /	Nor-Niiffom /	Humbtom.
	{ Bøulung /	Tobierg /	Wenseland.
	{ Slynnder /	Nom /	Harboer.

Bøfving Birk / Harboer Birk.

{ Hølemgaard /	Beckmarck /	Kraggaard /	Herregaarde.
{ Wadstergaard /	Storors /	Kongensgaard /	
{ Raabild /	Weiberggaard /	Strandbergg.	

Widborg Her.	{ Widborg /	Idom /	Wijnt.
	{ Hvijsbye /	Winding /	Kofled.
	{ Sonder Niiffom /	Staabye /	Wilberg.
	{ Zimmerling /	Madom /	

Møstrup /	Lil. Wosborg /	St. Wosborg.	Herregaarde.
Pallel Gaard /	Wstrup /	Strinumgaard.	

Hing Herred. Torsdag.	{ Rindomb/	Gamel/	Tersted.
	{ Die/	Wederføe/	Wellind.
	{ Nye/	Ein b/	Haffver.
	{ Stadel/	Omme/	Nue.

Tijmb Birk.

Tijmb / Soegaard / Nyeberg / Wolberg / }
 Aaberg / Søndervang / Rindomgaard / } Herregaarde.

Guddomb Closters Lehn.

Der til henfører

Guddomb Birk / des Sogner under for ne: Herreder
 ere beregnede:

Telling Syffel.

Koldinghus Lehn.

Derunder Kolding Weile oc Fredricks-Odde / Riobstæder.

Ind-Herreder.

Bruske Her. Løfrerdag.	{ Almind/	Branderup/	Eltang/	Wiiff.
	{ Hart/	Starup /	Wildstrup/	Nebel. Herstæff.

Andst Herret. Torsdag.	{	Andst/	Erk/	W.rst/	Hierderup.
		Giesten/	Jordrup/	Skanderup/	Becke.
				Seest/	Widrup.

Holmands Her. Gafverlund/Gaarslef / Binding/ Skierup/ Sundstrup / Piedsted.

Jerleff Herret. Onsdag.	Jerleff/	Egued/	Højen/	Dsted.

Eld Herret. Tassøe/ Kongsted/ Vlderup/ Eresjø / Weibby / Bredstrup.

Wdi forstr: 5. Herreder ere ingen Herregaarde / men er Kongl. Mayr. Bildbane.

Wd = Herreder.

Lorild Herret. Løfverdag.	{	Jelling/	Lindeballe/	Kandbølle/	Høffer.
		Stibbet/	Rorup/	Roldrup/	Bresten.
					Gudberg.

Jelling Bircf.

Herregaarde. Engestholm/ Leerbeck/ Kubalge/ Brandberg/ Keffstrup / Harrisbircf.

Nørwangs Her. Løfverdag.	{	Huerel/	Gieffstod/	Snidberg/	Tyregod.
		Bindeleff/	Gyffve/	Wæster /	Hor. strup.
		Nykircke /	King/	Dimme/	Gierfet.
		Wuldom/	Langstew/	Sneede/	Brand.

Hastrup Bircf. Grundet Bircf.

Herregaarde.	{	Julingsholm/	Brandholm /	Korbeck /	Donnerup.
		Senderhofvet/	Hestelund/	Alsted /	Mindstrup.
		Huolgaard /	Høngaard /	Logge/	Agisbol.
		Hastrup/	Grundet/	Skouffgaard /	

Slags Herret.	Hegenswig/	Wordbasse/	Grendsted /	Grene.
	Herregaarde.	Dunslund /	Wrup.	

Århus Stift. Aab Syssel. Harballe Gaards Lehn.

Derunder Århus Riobstad.

Hafleff Herret.	{	Århus haff- Arby/	Arsteff/	Easted.	
		ver 2 Kircker/ Weilbye/	Brabant/	Tilsted.	
Vester Lisberg H.	{	Lisberg/	Hafleff/	Søften/	Sporing.
		Stiobnye/	Dillsted/	Saulbye/	Grinser.
King Her.	{	Franberg/	Holmb/	Maling/	Wormsteff.
		Eising/	Marstilt/	Eulstrup /	Kolste.
		Wjbye/	Beder/	Hulsted/	

Weibye Dirst.

Galøe Slots Lehn.

Derunder Ebeltofft oc Grinnow Riobstader.

Sønd. Hald H. Mandag.	{	Keistrup /	Weibye/	Halling/	Herring.
		Hornbeck /	Nor-Ager/	Wirring/	Mygind.
		MariMagden/	Wissild /	Esenbeck/	Sforring.
		Fausing /	Søebye /	Oster Alling/	Krogbeck.
		Auffning /	Hyis-Ager /	Vester Alling/	Chime.
Mols Herret. Tisdag.	{	Giesning/	Skader/	Hafleff /	
		Agri /	Ebeltofft/	Vestlofft /	Knebel.
Oster Lisberg H.	{	Koelshoe/	Egens /	Tved /	Helgenes.
		Stiobstrup /	Bregned/	Eloff /	Draabye.
		Hornstet /	Elsted/	Mørcke /	Esge.
		Fors-Ager /	Fornberg /	Weilbye/	Hourshoe.

Nør Herris Diurs Ting. Mandag.	{	Gimzew /	Drum /	Gierild /	Ensteff.
		Toftrup /	Grønderup /	Hemed /	Fjelderup.
		Vimtofft /	Beggersteff /	Karlbye /	Glesborg.
		Koed /	Willestoe /	Baldbye /	Kinsoe.
			Hamesleff /	Kastbreror.	
Sønder Herris Diurs Ting.	{	Felbaler /	Weilbye /	Alsoe /	Rolding.
		Ned-Ager /	Homeu /	Heed /	Ebdrup.
		Tustrup /	Lynghby /	Hylsted /	Starrosøe.
		Fogelsteff /	Albogi /	Koßmus /	

Bircke / indholdis i Calløe Lehn / som følger:

Hassens / Torß-Ager / Hellenes / Rosenholm / Rathholm / oc Clausholm.

Anhalt.

I Land aff ic Kircke-Sogen.

Dronningborg Slots Lehn.

Derunder er Kanders Kiebstad.

Støffring Herret.	{	Kanders /	Gianning /	Stofring /	Albel.	} Herrg. Stofring- gaard.
		Mellerup /	Lem /	Kodsted /	Verup.	
				Harristef /		
Houlbiere Herret. Torsdag.	{	Haulbiere /	Grandsteff /	Hasteff /	Saal.	
		Gierring /	Haurum /	Beggersteff /	Guleff.	
		Welleff /	Skied /	Aspe /		
		Sahl /				

Herrgaard. Hageholm / Bistrup / Tustrup.

Galten Herret. Forsdag,	{	Galten/	Larbjerg/	Drum.
		Wisning/	Odum/	Hafslund.
		Hadbjerg/	Warum/	

Esenberg Birk / Esenberg Sogn / Wering Sogn.

Woldom Birk / Woldom Sogn.

Christrup Birk / Christrup Sogn.

Kollerup / Løystrup / Clausholm / Brusgaard / Herregaarde.

Gierleff Herret.	{	Gierleff/	Sødring /	Kaabye.
		Dalbje Dffver/	Dalbje neder/	Windbles.
		Wdbye Neder/	Enstef Kirckby/	Kierbye.
		Fødsleff/	Kaf-Bierg/	

Trusholm / Domstrup / Dffvergaard / Sødring / Herregaarde.

Wdbyeneder Birk / Weiserleff Birk.

Røgsbø Herret.	{	Estruplund /	Holbeck /	Wdbye.
		Ware /	Dsted /	

Holbeck / Steinholt / Estruplund / Herregaarde.

Nørhald Herret.	{	Tved /	Afferri/	Gassum.
		Linde /	Forsleff/	Spentrup.
		Kousted /	Saarup /	Glenstrup.

Hald.

Glenstrup Birk.

Giesinggaard / Herregaard.

Densild Herret.	{ Hournum/	Stiellerup/	Hem.
	{ Sønder Dnsild/	Svenstrup/	Snebum.
	{ Nør Dnsild/	Seim/	Flagleff.

Trinderup / Valle / Kiellerup / Herregaarde.

Sønder Liung Herret / henhører under Dronningborg Lehn / er dog liggende i
Dmmer Syssel / hvor des Sogne antegnis.

Skanderborg Slots Lehn.

Derunder Skanderborg Kiøbstad.

Hiemleff Her.	{ Skanderborg/	Aagleff/	Blegind.
	{ Silling /	Meising/	Hörung.
Skanderborg Birk.		{ Skanderup /	Wedrued.
		{ Dauer /	King /
			Wenge.

Framleff Herret.	{ Framleff/	Stoubye /	Stouring.
	{ Borum/	Sieleff/	Stior.
	{ Stibholm/	Storing/	Haleff.
			Galten.

Nimb Birk / Nimb Sogn.

Sieleffs Skouff Gaard. . . . Herregaard.

Saugbroe Herret.	{ Saugbroe /	Seelbye/	Hadsteen.
	{ Saarup/	Wetten/	Liung Aae.
	{ Lading /	Halbun /	

Kixstrup / Løngballe / Farstouff. Herregaarde.

Løffver Syffel.

Giern Herret. Rogind / Laasbye / Dalrup / Alling / Tullstrup.
Løfherdag.

Woer. Herret.	{	Wæroe /	Helft /	Lundom.
	{	Gangsted /	Djibirck /	Kattrup.
	{	Syvend /	Woer /	Drigleff.
	{	Wæster /	Yding /	Tullstrup.
	{	Nobel /	Hansted /	Dufsted.
				Torning.

Tyrestrup /	Marholm /	Stens Valle /	} Herregaarde.
Wrup /	Særgleff /	Handsted /	

Tørsting Herret. Tisdag.	{	Tyrsting /	Gredstrup /	Torning.
	{	Winding /	Ring /	Treden.
	{	Bryrup /	Fouling /	

Rye Birek / Rye Sogne / Tumb Sogn / Wising Sogn.

Nakier Slots Lehn.

Hadz Herret.	{	Gylding /	Saxild /	Dring.
	{	Torild /	Nelsoff /	Kandleff /
	{	Halling /	Oddet /	Gylling /
	{	Hullsted /	Tuenstrup /	Wierg Ag.r.
	{	Galling /	Befmer /	Hundslund.

Alrø Land oc Sogn.
Endelaug Land oc Sogn.

Stjernholm Slots Lehn.

Der under er Horsens Kiøbsted.

Hattings Her. Mandag.	{ Hattig /	Eugum /	Torsted.
	{ Dilsted /	Dilsted /	Stenderup.
	{ Dalbye /	Daugaard /	Øverning.

Tiersbeck Birk.

Tiersbeck / Maring Gaard / Herregaarde.

Bierge Herret. Løffverdag.	{ Glud /	Wude /	Hourum.
	{ Hiernøe /	Wrigsted /	Tiursted.
	{ Klackring /	Neffs-Ager /	Drum.
	{ Affens /	Bierge /	Wreffe.
	{ Kaarup /	Stoubye /	

Voller Birk.

Drum / Mogelfier / Rosenvold / Voller. } Herregaarde.
 Palsgaard / Barriø Skouff / Fensgaard.

Nimb Herret. Heuring / Tandrup / Horsens / Hornborg / Bndrup.
 Nota. Dette Herret skal være udi Nab-Syffel.

Silkeborg Slots Lehn.

Liusgaards Her. Torsdag.	{ Liusgaard /	Seirloff /	Høeblerg /	Grønbeck.
	{ Blum /	Toring /	Ølsborg /	Suostrup.
	{ Wrandom /	Karup /	Henge /	Lening.
			Windersleff /	Hørup.
Hys Herret. Tisdag.	{ Sarup /	Gieldvad /	Kragelund /	Seiling.
	{ Lening /	Walle /	Funder /	Sinding.

Wraak Herret. Onsdag.	{	Wraak/	Gredstrup/	Torrag/	Eistrup.
		Kaaborg/	Aale/	Hiorz Bang./	Grønbeck.
				Svede/	Tom.

Karup Birk/ sampt Lulum Birk/ holdis Mandagen.

Samsøe it Land oc Herred / under Salundborg Lehn / derpaa ere Sogner:
Nordby / Weser / Kaalby / Frandberg / Bangsberg.

Thun en De . 1. Sogn. Alred en De / oc Sogn / Giernøe en De oc Sogn.

Wijborg Sticc.

Humer Syffel.

Mariager Klosters Lehn.

Derunder er Mariager Kiofstad.

Gislumb Herret. Løffv.rdag.	{	Grønderup/	Scriholt/	Farføe/	Foneliüm.
		Løffvens /	Wendhyl /	Kørbeck/	Durup.
		Tisted/	Binderup /	Aistrup/	Wll.g.

Aalborg Hus Lehn.

Derunder Aalborg oc Hobrøe Kiofstader.

Aarh Herret. Torsdag.	{	Bleer/	Brostrup/	Houffbroe/	Hylkebjerg.
		Eiderup /	Kassatiels/	Hornum /	Wistrup.
		Stywum/	Haffverlef/	Flisberg/	Aars
					Syffel.

Himmer Syffel.

Hindsted Herret. Torsdag.	{ Wiffwe / Stellum/ Doftrup/	Dfvne / Wiffborg/ Herbye /	Alle/ Store Arden/ Roftrup /	Walsgaard. Webbestrup.
Flofkum Herret. Mandagen.	{ Klarup / Noffing / Woffted/	Guding/ Dall/ Kandrup /	Ille Borde/ Gunderup/ Fresleff /	Norranders. Sond'rranders Mandrup.
Slet Herret. Torsdag.	{ Duffdrup/ Gundersted/ Lundbye/	Wilsted / Blindbles/ Logsted /	Rounum/ Walle/ Biornsholm/ Strandbye /	Nesberg. Salling. Aastrup. Saarstrup.
Hellum Herret.	{ Nor.Kongstet/ Lengbye / Brøndom/	Gierding/ Seim / Skerpinge/	Sond.Kongstet/ Solbjerg/ Willom/	Freers. Blendstrup. Stibsted. Torup.
Hornumb Herret. Onsdag.	{ Svenstrup/ Bulderup / Sonderup /	Ellis Hoff / Nyby/ Wifseff/	Grefseff / Wiggerby/ Weyseff /	Hornum. Guelderup. Aarestrup.

Derforuden er under Aalborghus Lehn 4. Herreder oc 3. Riobsteder i Wend-Syffel.

Dnimer Syffel.

Hald Slots Lehn.

Derunder er Wiffborg Hoffe-Staden i Jydland.

Kink Herret. Mandag.	{ Osterbol/ Fielhoe/ Lastrup / Horsomb/	Samsted/ Berregraff/ Huilfomb / Nerumb/	Klintrup/ Stals/ Tostrup / Hwaan /	Giedsted. Lenderup. Bibbiereg. Wasterbolle.
-------------------------	--	--	---	--

Bertegaarde. Horlumgaard/ Linderupgaard/ Nestrup/ Lundegaard/ Huiltris/ Hersfomb.

Nørre Liung Her. Løfferdag.	{	Wamen/	Liudomb/	Pederstrup/	Staffnstrup.
		Bygomb/	Sistebeck/	Løffvil /	Finderup.
		Komlund/	Røding/	Worde /	Dellerup.

Medelsom Her. Torsdag.	{	Bierring /	Windomb /	Oster Beling/	Seerind.
		Kud/	Lønger/	Winge/	Winckel.
		Holstrup/	Lee/	Wamen /	Torup.
		Brandstrup/	Grændffen/	Nierne/	

Welling Birk/ Grensten Birk/ Skiern Birk/ Skiern Sogn/ Vest. Velling S.

Herregaarde. Hemmestrup / Bistrup / Bndom/ Dffbergaard/ Randrup.

Fiends Herred. Tisfdag.	{	Keesen/	Stene /	Snellerup/	Drum.
		Domerby/	Hoxlow /	Monsted/	Drifflø Closter.
		Dauberg/	Borritz/	Feldingberg/	Snvels.
		Wroffve/	Koberup/	Wedsted/	Gammelstrup.

Drifflø Closter Birk.

Starup Birk.

Liung Birk.

Teerup / Drifflø Closter / Strandegaard/ Grenstier. { Herregaarde.
Bredendal/ Lundsgaard/ Lunou.

Sønd. Liung Her.	{	Teile/	Sonderbeg/	Foulom /	Wierum.
		Wistum /	Rnoring/	Hamerstow /	Drum.
		Werning /	Norbeg/	Texstrup /	Lester. Winge.

Nota. Forstrefne Herred oc Sogne ere under Dronningborg Lehn liggende.
Lannumb Birk / Lanum Sogn / Hornbeck.

Jusling Birk / Blergraff Sogn / Aulum Sogn / Were Birk.

Herregaarde. Herregaard / Sønderbegaare / Bistum / Teil / Skouffgaard.
 Mors it Land / med sine 2. Herreder / svare oc unddr Halds Lehn / dog des Geist-
 lig Jurisdick henhor under Wendelboe Stiect / hvor under des Sog-
 ner ere antegnede.

Afsmind Klosters Lehn.
 Des Sogner / under forst ne: Halds Lehn.

Galling Eysfel.

Stiff - Hus Lehn.

Derunder / er Skiffive Kiofstad.

Harre Herret. Torsdag.	{ Aasted/ Tønnering/	Sedbye/ Wyll/	Harew/ Heir ch/ Nantrup/	Torup. Kiedsteff. Durup.
Horre Herret. Tisdag.	{ Tøsse/ Grundesteff/	Kneberg/ Bronning/	Junged/ Euid/	Tebierg. Lybye.
Hornberg Her. Mandag.	{ Henbiere / Hem/	Delbye/ Brendom/	Welling/ Dms/	Oeting. Krudberg. Kossen.
Røding Herret. Løffvordag.	{ Ballina / Kamsund /	Weyh/ Dm /	Haasum/ Roding/	Kreiberg.

Loeffvø it Land aff nogle Kircke Sogner.

Wendelboe eller Halborg Sticc.

Wend Eysfel.

Under forføne: Halborghus Lehn henhører Sæbye / Skaffoen oc
Hjerring Kiebstæder.

Huetboe Herret, Løffverdag.	{ Hiermikleff / Kierterup /	Jndstrup/ Aistrup /	Jedymard/ Goll /	Hoer. Saltum.
Horns Herret, Mandag.	{ Aastrup / Tursted / Raaberg /	Afdall / Sondal / Mogdall /	Mausberg / Vagerby / Bierby /	Tolne. Ellinge. Torneby. Wingleff.
Kier Herret.	{ Tundbye / Aft. Hasing / Onsboe /	Biersted / Vest. Hasing / Hammer /	Hals / Wisted / Astrup /	Horsens. Gulsted. Wadum. Heurup.
Han Herret. En sær Provins af Wendeyffel. Mandag.	{ Kiertrup / Kyllerup / Gistrup / Bonstrup / Haffversleff /	Broust / Evensstrup / Agersborg / Trandom / Hiortels /	Ierup / Tørbleff / Tørup / Klim / Woust /	Lid. Tømmerby. Nbleff. Wefleff. Aarup.
Hunkleff Birk /	Løg Stør Birk / Hansholm Birk / oc Hals Birk /			samt Skanboe Ting.

Seiglstrup Slots Lehn.

Des Herreder oc Sogne/under for ne: Aalborghus oc andre Lehne so-
re/ oc ere beregnet. Efttersom des Tiennere udi 16. Herreder/ oc 76.
Sogner ligger Adsprede.

Aastrup Slots Lehn.

Winneberg Her.	{ s. Hans/	Winneberg/	Aasted.
	{ s. Olai,	Sladde/	Kouberg.
	{ Hartzleff/	Widstrup/	Stierum.
	{ Maarup/	Sierum/	Hornedsted.
	{ Skalderup/	Lendum/	B. gild / Jelstrup.

Willerup/	Knoide/	Narect /	Jugelfig.	} Herre- gaard.
Riesgaard/	Spangenhede/	Esgeberg/	Hogholt.	
Bangsboe/	Stierholt/	Niesen /	Egged.	
Lingsholm/	Kniffholt /	Sierumgaard.		

Jerleff Herriet. Torsdag.	{ Hellewad /	Hallind/	Serrtleff.
	{ Drum/	Worrit/	Jerleff.
	{ Tisse/	Oster Bronfleff/	Stienum.
	{ Wrensted /	Hellum/	Tolstrup/
	{ Vest. Bronfleff/	Stoff/	Aalbeck.

Woergaards Birk.

Nibstrup/	Burholt/	Kolstegaard/	Woergaard.	} Herregaarde.
Dammelmose/	Kougued/	Dybwad/	Hieringlefgaard.	

Børlumb Closters Lehn.

Børlumb Herric.	{	Liungbye	Wibye	Bredstæff	Tostæff
		Forbye	Enun	Karup	Høstrup
		Widersted	Torføe	Hørbye	Stiffven
		Kockebye	Albeek	Stouff	Smedstrup.
		Torstæff	Wolstrup.	Sabye	

Børlumb Birk/ Breleff Birk/ oc Næsbo Ting.

Hestrupgaard/ Konnousholm/ Breleff Kloster/ Hvidsted /
 Gaard/ Bolle/ Tidmandsholm/ Steensheede/ Drmholt/ } Herre
 Hørbyelund/ Sabygaard. } gaarde.

Thye

Drum Glok Lehn /

der under Tysted Rispfad.

Hundborg Herric : Mand :	{	Hundborg	Wang	Tilsted	Kallerup.
		Tørsted	Nordhafve		
Hillerstæff Herric Torsd.	{	Tuerup	Stielborg	Sioring	Jordrup.
		Hillerstæff	Hørsted	Hiermelb	Oster Vand
Hillerstæff Herric Torsd.	{	Kastrup	Hunstrup	Oster Id	Stindernp
		Mors	Weirøe	Bester Bom	Seels
Hilling Herric Torsd.	{	Truids	Mors	Store	
		Hilling	Horing	Sønderhafve	Hindberg
Hilling Herric Torsd.	{	Drum	Stagsled	Hørsted	Stiffven
		Døstet	Serested	Graarup	Hordum
Hilling Herric Torsd.	{	Lødbjerg	Agger	Wibbye	Willerstæff.

Kefs Herrit.	{ Stoltebjerg	Hellinge	Buddom	Lunge
	{ Odbye	Ommerup	Ingind	Hverup.
	{ Indbye	Somedberg	Hvlberg	

Vestervigs Klosters Lehn

der under ingen visse Herreder soare

Mors.

Henhør under forskrefne Haldsl. der paa er Nykiøbing
Kjøbstad.

Sønder- Herre Mand:	{ Vester Affels	Loderup	Hindberg	Wederstøff
	{ Øster Affels	Elshøer	Kackebj	Weldrup
	{ Fredstøff	Sorstøff	Karleby	Zebering
			Blistrup	Ontrup
				Aisted
Nørre-Herrit. Eigd.	Skalderup	Slode	Sundbye	Dierbye
	Todhøe	Selberg	Ballerup	Doustrup.

Lund i Mors.

Dueholm Klosters Lehn

der under ingen aff Herrederne soare

Der: Suer/ Vennøe/ Vland/ Leuff/ ic.

Slesvigs Biskopsdom

Dette Sticts Vnderstøed aff Lehne oc

Kjøbstæder / saa vjt Esterretning om

høvis/er tilforne antegned :

Den Første Bog
ANDEN PART.

Forefjillende

Norgis fructbar Her- lighed/

Derudinden korteligen mældis

Først om

Norgis Grenzer oc Deeling /

udi

Lands/Egne/Sticte/Lehne oc Fogderier
med des Riøbstæders Antegnelse/

Der efterfølger:

Landes fructbare Beskaffenhed/

Først udi Allmindelighed /

Dernefti Særdelighed /

Prentet i Kiøbenhavn/ Aar M. DC. LV.

Fortalen.

ALLE Danmarckis Beskriffvelse /
 i denne Bogs første Part / noget vtilfø-
 tig er forfattet / hafver mand taget Aars-
 sag til / der aff / at tilforne ingen paa voris
 Moders Naal / der om udførlig skrefvet hafver ;
 Meden udi denne Anden Part / kand brugis
 saa meget meere Korthed / efter som den Hæderlig
 Mand / Her Peder Clausen / for dum Sogne-
 Præst til Vndal Præstegield i Lister Lehn udi Nor-
 ge / meget udførlig hafver beskrefvet / Norgis / med
 dens underliggende Ders / oc der iblant Grøn-
 lands / Ißlands / Færøis / Hætlands oc
 Orcknøers Chorographie, hvilken siden
 efter hans dødelig Afgang udi Tryck er udgangen ;
 Vdi hvilken Beskriffvelse / for^{ne}. Author, samme Lande
 oc Der / saa klarlig forestillet hafver / saa der ved
 hand sig loffværdig Erindring hafver til vene bract /
 oc end meere Berømmelse / (synderlig hos alle Nord-
 bagger) sig forhvervet hafde / hvis icke i samme Be-
 skriffvelse / med Indvaanernis Afskom oc qualiteres
 allmindelig Fremstilling / saa slet vaar seilet oc ilde

dreffet/ at icke u-billig alle Norgis Indfødde holde fore
 oc befinde saadant Noctte/ demnem oc deris Forsædre/
 at være tillagt/ aldelis u-forskyldt/ u-grundet oc striden-
 de mod alle gamle troværdige Scribenteris Skrifter/
 imod Rensende Soletis visse Erfaring/ oc fornemlig
 imod sig selff i det forh^{te}. Author selff nogle Stæder/
 erklerer Indbyggerne for Gode oc Fromme/ (som de
 oc i all Sandhed allmindeligst ere) hvor aff da u-feil-
 bar sluttis / forberørte første allmindelig Afmaling/
 enten for Amanuensis eller Tryckerens Forseelse/ kand
 være at holde.

De efter at ellers / som forberørt/ dette Rige / i
 forn^e. Beskrivelse/ vitløstigen/ efter forrige Tids Til-
 stand oc Deeling/ er udført/ hafver mand det her al-
 leene korteligen / efter Rigets Tilstand oc Deeling i
 disse Tider forfattet/ oc om dets Vilkaar oc Leilig-
 hed saavst mældet/ som til Landets Fructbarheds
 Undersfeed / oc besynderligste Omstænders
 Forklaring/ er fornøden actet.

Hvo ellers om samme Lands videre Bestaffen-
 hed/ begicer Videnskab/ ville sig lade behage at væ-
 re henviist/ til bemelte Norgis Chorographiske Be-
 skrivelse.

Norgis

Norgis Grenzer.

Norge/ er it meget stort oc
 vjtsstreckende Rige / som iblant
 alle *Europa* Lande / sig meest i Nord
 henstrecter/ saa sig lader ansee/ det der
 aff drager sit *Nassin*/ ligesom det skulle
 kaldis det Nordiste Rige.

Detz besynderligste Ende/ tager sin Begyndelse
 ved Danneholmen eller Bahus/ grenkende sam-
 mesteds med den Odde aff Sverrig som løber ud imod
 Havsøet / I. *Wissl* Beigs bred/ oc skiller det fra Dan-
 marck/ eller des Nordist *Provinz* Halland.

Norgis
 Grenzer.

Den Norder Ende aff samme Rige/ er Nord-
 Capen/ under den 71. Grad/ hvor fra det sig siden om-
 fring *Wardøhus* i Sydost til den Holm *Lynghstuen*
 henløper/ oc der grenker med *Ryckland*.

Vdi Øster grenker det oc er Landsfast med
 Lapland oc andre Sverrigis underliggende *Provinz*er.

Norgis gandste Vester oc Norder Sider /
 paastødis aff det store Vaster Haff oc Nord Søen /
 hvor det aff utallige Ødøer / Holmer Klipper oc
 Skier/ saaledis er omgifsøet/ at paa saae Stæder/ sin-
 Af ij dis

dis 2. eller 3. Wille Veigs aabed Forland oc Strands
bred/ som ey ere Befærmmed aff saadanne Der/ Holme
oc Klipper / mellem hvilke Hafved mange Stæder
lange udi Landet indbygger/ oc giør store beuelige Fior-
de/ Ladestæder oc Hafne/ de Handlende oc Spesarent-
de til stor Beuelighed oc Fordeel.

Norgis
Længde/ oc
Bredde.

Fornesnde Nigis Længde/ holdis for ungesehr
250 store Wile/ Bredeti aff Vaster i Øster / er un-
derstedlig/ thi somme Stæder er det meget smalt/ heldst
den Ende imod Danmark/ det brediste skal være ved
50 Wile.

Norgis Deeling.

Dette gandske Rige deelis aff Naturen fornem-
lig udi tvende Hofved Parter/ nemlig:

Synden Fiolds oc Norden Fiolds.

Norgis
Deeling.

Synden Fiolds / actis for den bedste halffve
Part aff Landet/ streckende sig/ til Fiolds / fra forn.
Dofrefield / til Bahuus / begriber i sig de 3. Bis-
scops Domme : Opsloe / Stavanger oc
Bergen Stifte.

Nordenfiolds / er den anden halffve Deel aff
Landet/ strecker sig fra forn. Dofrefield / oc ved
Spæntan fra Nordmør / til den Nordist Lands
Ende ved Wardshuus/ oc indeholder ickon det ene
store Biscops Dom / Trundhiems Stiet /
som tilforne haffver været Erkebiscops Dommet i
Norge.

Foruden bemelte 4. Biscops-Domme/ haves
fordom Syndenfelds været Hammer Stiet / som
nu er lagt under Dpsloe Stiet.

Dpsloe Stiet.

Er den synderste Parr oc Ende aff Norge Sørre Biscops-
denfields / indholdende all den Egn fra Bahus til Domme.
Augsdesiden.

Stavanger Stiet.

Følger næst Norden op til Dpsloe Stiet / fra
Augsdesiden / til Hardanger Fiord.

Bergen Stiet.

Strecker sig fra forne Hardanger / indtil
Nordmør udi Trundhiems Stiet.

Trundhiems Stiet.

Er dernæst den gandske Norder Parr aff Landes/
Nordenfields kaldet / som forberør.

Lehne.

Haves udi dette Rige som Adelen med forlænis/
ved 28. der aff følgende 14. hvert aff en gandske samled
K f iij Lands

Lehne.

Lands Egn oc nogle Fogderier bestaar / oc ere store
Hosved Lehne/ nemlige:

Bahus Lehn	Aggerhus Lehn.
Tønsberg L.	Eger oc Brunlaug L.
Bradsberg L.	Nedencæs oc Mandals L.
Stavanger L.	Hafsn. Gl. oc Hardang. L.
Bergenhus L.	Frundhiems L.
Nordlandene	Wardøehus Lehn

De andre smaae eller underliggende
Lehne/ ere disse:

Draxmar Gl.	Berne Closter
Undsøen L.	Marice Kirckis Proustt
Nuue Gl. Gods	Ide oc Marcker L.
Vdsteen Clost.	Muncckeli Closter
Lysse Closter	Alle Helgens Gods
Giedske Gods	Romsdals Lehn
Kiins Clost. oc	Tutterøens Gods

Forbemelte smaae Lehne / kaldis gemeenlig
underliggende Lehne/ fordi deris tilliggende Bøn-
ders Skatter oppebærgis aff Hosved Lehnenis Fog-
der/ som dersore/ tillige for Hosved Lehnenis Skatter/
giøre Regenskab.

Samme underliggende Lehne/ hasve oc deris tillig-
gende Bønder Gaarde / icke gemeenlig samlede / me-
den som Strøegods afsprid.

De Velb. gode Mand/ som med samme smaae Lehne ere forleente/ *residere* sielden hos dem/ men forpacte dennem/ til andre ringere Stands Personer/ som Bønderne hafve i Forsvar/ oc Indkomsten/ der aff opbærge.

Med Landgilden aff Norske Lehne at opbærge/ holdis icke den Raade/ som i Danmark/ at Bønden den til Skrifveren / eller hans Fuldmæctig/ selffyde; Meden Fogderne / hver i sit Fogder/ opbærger all Landgilden/viffe oc u-viffe Indkomster/ oc den siden enten selge/ eller dermed efter anden Lensmandens Befalning forholder. Ellers er osver all Norge/ Lensmændens Wdyndighed/ fast lige/ som deris i Danmark/ hvor om i denne Bogs første Part maalt er.

Kjøbstæder.

Kjøbstæder i Norge ere tilsammen xx.

Nemlige:

Bergen	Christiania
Trundhiem	Stavanger
Marstrand	Kongælf
Odde Wald	Frederichsstad
Tønsberg/ Steen/ oc	Christiansand.

Kjøbstæder.

Derforuden er Bragences it saadant fornemme Ladested / som nocksom formedelt Bygning/ Størelse/ Indvaanere oc Handling/ blant Kjøbstæderne kunde beregnis/ om den ellers med Kjøbstæds Privilegier var begafvet.

For-

Forbemelte Rixbstæder ere alle beileilig liggende/ enten ved Fiorder/ Revierer eller Elſve / som fra Hafved indbyøyer/ eller aff Landet udflyder/ oc til demnem giør beileilig Indſeigling/ ſaa Indvaanerne deris Handel icke mindre til Spes/ end til Lands kunde forſætte/ oc dem der aff rigtig nære/ oc der ved erſatte den Mangel de hafve paa Sæde Jord/ Eng oc Graſning/ ſom er noget ringe.

Samme Rixbstæders Bygning/ er meeſten ziſtelig Boelhuſe eller Træbygning / undtagen i Bergen oc Chriſtiania/ hvor oc findis mange aff Grund oc mellem Stolper murede Gaarde/ ſampt hvalde Kieldere/ dog meeſt udi Bergen / hvor udi Borgeſkabet deris beſte Formuſe i haſt kunde redde. naar Ildsvaade paakommer/ ſom Anno 1623. paa Palme Søndag/ oc 1640. den 5. Julij/ da næſten gandske Bergen Bye affbrente: Videre om hver Rixbſtad i ſar/ mældis kortelig under de Lehne/ de udi ere liggende.

Ladesteder.

Hafvis i Norge mange/ dog meeſt aff Lømmer Brug/ deraf de fornemſte/ ſom af Bygning/ Folck/ ſigthed oc Handel/ ved en Deel aff Rixbſtæderne kand lignis/ ſom paa Augde- oc Viggſiderne ere liggende/ nemlig:

Bragences

Langesund

Laverwijgen

Mofz oc Halden

Drøbaek/

Halmſtrand

Kragerøe

Øſter Rixbøer

Arendal

Fleckerøe.

Ladestæ-
der.

Hvis Ladestæder Norden Lindsnas ere liggende/ ere Fremmede icke frst fore/at søge oc handle med Bønder/ meden alleene Borgerne/ efter der om Rigsstædernes Privilegier.

Norgis Deelelse efter Rættens Administration, bestaar i di følgende:

II. Laugstole.

Laugstole.

Wigens,	Fridrichsstads,	} Laugstol
Tønsbergs,	Opfloes,	
Opplands,	Steens,	
Augdesidens,	Stavangers,	
Bergens, oc	Guletings,	
Trundhiems	Nordlands,	

Ellers efter den Norske Lougs Ting-Fare Baldens 1. Cap. deelis oc nævnis forberede Laug-Tinge/ som følger:

Bahus Lehns Laugt.	Wigens Fos. L.
Borgetings Laugt.	Opfloel Laugt.
Edhwards Laugt.	Tønsberg L.
Opplands Laugt.	Steen Laugt.
Augdesidens Laugt.	Stavanger L.
Bergens Laugt.	Trundhiems L.
Zemtlands Laugt.	Steegens Laugt.
Findmarckens Laugt.	

Med forbete. Laugmænds Bestilling oc Dommer=Embede / hafver det saft lige Bestaffenhed / som udi Danmark / med Lands=Dommere / efter som de Sager som paa anckis / fra alle Landsens nedrige Rætte indstæffnis oc dømmis til Laugtingene ; Hvor fra en Land *appelleris* uden for Kongl. Mant. oc Rogens Raad til allmindelig Norffe Herredage / som gemeenlig hvert andet eller tredie Aar holdis i Christiania eller Bergen / efter der om Ting=Sare Valckens 9. Cap. Naar oc hvor bemelte Laugtinge holdis skal / foreskrifvis i bemelte Ting=Sare Valckens 1. Cap.

Hver aff bemelte Laugstole eller Laugtinge / hafver sin viffe Lands Egn oc viffe Grenker / at en hver aff Landsens Indbyggere veed til hvad Laugting hand hafver at svare / saa som gandske Nordlandene oc Fjndmarcken / til Nordlands Laugting / Trundhiems Lehn / til Trundhiems Laugting : Bergenhus Lehn / til Bergen oc Buletings Laugting / Stavanger Lehn til Stavanger Laugting / Lister=Mandals oc Nedenas Lehne / til Augdesidens Laugting / Bahus Lehn til Bahus Laugting / oc saa fremdelis svare de andre Egne / hver til det Laugting / aff hvilket det næfnis.

Til Laugtingene / svare saa vel Borgemeesterre oc Raad i Riibstæderne deris Dømme / som Bygdetings Dommerne oc Svorne. Skrifvære.

Bng.

Bygde Ting holdis i hvert Skibreede /
det er: En Egn eller Bygdelaug/ aff 3. 4. eller flere
Præstegield / oc kand atter hver Sogne-Præst hafve
til sligt Præstegield 4. 5. eller 6. Kircker / der om vi-
dere i følgende anden Bogs første Parts 2. Cap.
pag. 29. 30.

Bygde-
ting.

Hvert sligt Bygde Ting hafver 12. Laug-
rættis Mænd / hvicke med Soren-Skriffve-
ren Rættten besidde oc dømmme.

Laugræt-
tis Mænd
Sorne-
skriffvere.

Aff saadanne Laugrættis Mænd forordnis end
oc Laugmandene tvende Tylter / som med dem Laug-
ting oc med Borgemefftere oc Raad i Kjøbstæderne
Rættten besidde: De endog de vel ere beærdigte/ spæ-
dog de forne Dommere selff deris Domme for Df-
verdommerne.

Byefogderne i Kjøbstæderne / dømmme icke/
saa som i Danmark/ udi nogen Sager/ men alleene
Borgemefftere oc Raad: Hand alleene søger Rættten
som en Sagvolder paa Kongl. Mæyts. Veg-
ne/ i de Sager Hans Mæyts. Interesse under-
løber.

Byefog-
der.

Aff forbemelte Lehne oc Kjøbstæder/ sampt
Fogderier oc Lands Egne / ere udi hvert forne.
Biscops Dom beligende/ som følger:

L i j

Søn

Søndenfields Dpsloe Stiect.

Hofved Lehne indeholdis udi Dpsloe Stiect disse:

Bahus Lehn Agerhus L. Tønsberg L.
Eger oc Brundlag L. oc Bradsb. L.

Smaa eller underliggende Lehne/ ere i bemelte Dpsloe Stiect liggende:

Draxmar Glost. Berne Glost.
Dndsvæn Lehn Marice Kirck. Prousti
Nunne Gl. Gods Ide oc Marckers L.

Bahuus Lehn.

Bahuus
Lehn.

Er den sønderste Ende aff Norge / streckende sig i Lengden fra det / paa en Klippe / som med den store Kliff / som skiller Norge fra Sverrig / omløbis / velbygte faste Slot Bahuus / oc i Nord til Sofnsund ved 20. Mile / oc kaldis nu gemeentlig samme Lehns Egn / Wijgen / oc underseeendis udi

Sønder Wijgen oc Norder
Wijgen.

I Sønder Wijgen indeholdis de Skribreder:

Tun

Tungeher/ Stangencæs oc Snot- dencæs.

Item / det underliggende Lehn Draxmar
Kloster.

Vdi Norderwisgen ere :

D. ville Skibred/ Lanum Skibred/ Burelen/ oc Wætteherred.

Kiøbstæder / ere i Bahuus Lehn liggende /
følgende trende:

Kongælf / liggende nær under Bahuus Kongælf.
Sloß Wolde/ saa den der aff i W-freds Isd kand be-
skærmis: Des Borgerstab oc saa ved forbemelte store
Elffs Bølsø i Hasved/ kand hafve god. Belyghed/
deris Søefart at fortsætte.

Marstrand/ liggende paa en omfløden Ud- Marstråd
flippe/ 3. Mille Nordvest fra Bahuus/ hafver en me-
get sikker Hasn / som med Bloekhuse er beskærmmed:
Borgerstabet hafve fordom brugt stoer Handel paa
Spanien med deris egne udmonterede Skibe/ bruge
endnu der paa/ sampe paa andre Stæder / saavel som
med deris Dugger / Skuder oc Fiskerj udi Væster-
Søen en god Handling.

Oddewald / er liggende 4. Mille Norden fra Oddew.
Bahuus/ hvor til / ved en til Byen/ opløbende reuier
hafvis Indsigling.

L iij

Agger

Aggerhuus Lehn.

Aggerhuus
Lehn.

Strecker sig fra Svinsund / hvor Bahuus
Lehn endis i Nord / langs Spelanten til Væstfold
eller Lønsberg Lehn / oc op udi Landet til Dofrefield /
som stiller dette fra Trundhiems Lehn / hafver sit
Nasn / aff det Nasnkundige faste Slot Aggershuus
ved Dpfloe Fiord liggend / hvor paa Statholderen
osøer Norge residerer.

Uff Kjøbstæder / ere i dette Lehn
liggende:

Christian.

Christiania / en velbyggt Stad / aff fornemme
Borgerstab oc Handling til Lands oc Vands /
dragende sit Nassn aff høyplofig Thukommelse /
CHRISTIANO IV. Som den gamle Dye
Dpfloe / effter den seenist affbrente / lod igien bygge
oc forstøtte / paa denne Side Fiorden / nær under
Slottet / aff hvilcken den mod Fiendlig Øffverfald
defenderis land.

Frederichs
Stad.

Frederichs Stad / liggende ved den Flod
Sarpn / hos hvilcke i. Wiil osven for den gamle
Stad Sarpborg fordam hafver Liggend / hvor aff
endnu sees saa Huse / uden Stads Rættighed sambt en
Herregaard kaldis Borregaard.

Fog.

Fogderier udi Aggershuus Lehn /
ere disse:

Hadeland	Busthered	Aggers
Modem	oc Sigdal	Bragences
Komerige	Solløer	Moef
Follaug	Afkum	Præstegjeld.

Derforuden er under forneseude Fogderier følgende sær oc Naafkundige Egne beliggende:

Hedemarcken/	Guldbrandsdalen
Kingerige/	Totten/
	Osterdalen.

Følgende underliggende Lehne/ ere udi
Aggershuus Lehn.

Wærne Gl. Onføen L. Martijs K. Pr.
Nunne Glosters Gods/ Jde oc Marck. L.

Udi dette Lehn / 4. Mist Væsten Christiania/
ud med den Fiord eller Efff Drammen/ ligger den
fornemme Ladestæd Bragences / som aff Storlig-
hed/ Bygning/ Indvaanere oc Handling/ ved en aff
Kjøbstæderne / er at ligne.

Tønsberg Lehn.

Grenker næst Væstrop til Aggershuus Lehn/ Tønsberg
indtil Eger oc Brundlaug Lehne / der udi ligger den Lehn.
ene Kjøbstæd.

Tønsb.

Tønsberg / den eldste aff Rixbstæderne i Norge/inde ved Tønsberg Fiord liggende/hafver fordom været en rixg oc mæchtig Bye/ dog nu formedelst Opfløe oc andre Stæders Dypbyggelse/ noget afftaget/ er dog endnu icke for den ringist aff Stæderne at acte/ efter som des Borgerstæd en temmelig Handling vsde at fortsætte.

Eger oc
Brūlaug
Lehn.

Eger oc Brunlaug Lehn.

Cre Væster op til Tønsberg Lehn; Vdi Brunlaug Lehn / er den store Nasnkundige oc berømte Ladestad/Laberwigen/oc den fornemte Herregaard Fredsøe/ Velb. Peder Ifoertsen tilforn tilhørde.

Brakbjerg Lehn.

Brakbjerg
Lehn.

Grenker aller Væsten op til Brunlaug Lehn / der udi næst Osten Kongsgaarden Brakbjerg / $3\frac{1}{2}$ Wiisl ind fra Hæved/ ved den østre Side Elfoen/ er liggende den Rixbstad :

Steen.

Steen / en velbyggt Rixbstad/aff maadelig Stærelse/ oc velhafvende Borgerstæd / hvor fortoldis / alt hvis aff Fiorden der uden fore / som er den berømte oc store Ladestad/ Langesund/ ind oc udfibis.

Vdi dette Lehn/ 2. Wiisl oven for Steen/ begynder den Nasnkundige Lands Egn Tellemarcken/ indeholdende 7. Foletrige Præstegield / hvor om her efter/ paa sit Stæd videre skal mældis.

Stau

Stavanger Stiect.

Næst Væsten oc Norden Opfløe Stiect / grenser Stavanger Stiect / oc bestaar i følgende Hoffveds Lehne. Stavanger Stiect.

Stavanger Lehn Lister Lehn
Nedenæs oc Mandals Lehn.

De trende forbete Lehne Lister / Nedenæs oc Mandals Lehne / bestaar i denne fornemme Lands Egn / Augdesiden.

Nordvæst Stavanger ved 1½ ligger det underliggende Lehn / Vdsteen Kloster / nu gandske forfalden.

Nedenæs Lehn.

Haffver sit Nafn aff Fogdegaarden Nedenæs / ud med den store Elff Mid liggende / strekænde sig i Bredden ud med Spækanten fra Gersonæs til Kannefund / 12. oc i Lengden fra Hafved op til Fields / 24. Wiiste / hafver 9. Præstegield / som bestaar udi 31. Kirck-Sogne / oc begriber i sig den fornemme Lands Egn Raabngde Lauged. Nedenæs Lehn.

Mandals Lehn.

Er det middelste Lehn paa Augdesiden / mellem Nedenæs oc Lister Lehne liggende / som oc dersfore kaldet Midssjæl / hvor udi findes den beleplige oc Mandals Lehn.

Mm

Nafn:

Christias
Sand.
Christias
Et.

Nasnkundige Nasn/ Glecterøen / oc. den der hos aff
høyløflig Ihukommelse / CHRISTIANO IV.
til samme Nasns Sicerhed bygte Rispstæd / Chris-
tians Sand / saavelsom den ny Festning Chris-
tians De / hvor Lands Herren offver bemelte
Mandals Lehn oc Nedenæs Lehne residerer.

Lister Lehn.

1ste Lehn

Ombøyer sig udi Nordvæst op til Mandals Lehn/
oc er det væsterligste paa Augdestiden / indeholder
5. Præstegield / i hvilete ere 21. Kirker / blant hvilete
er det store Sogn Lister / aff hvileket Lehnet / sampt det
bekiente Forland Lister / hafve deris Nasne.

Stavanger Lehn.

Stavan-
ger Lehn.

Streckende sig fra Syre-Aae til Hard-Anger /
mellem Lister oc Bergenhuus Lehne: Der udi nær ved
Kongs-Gaarden som Lehns Herren residerer paa / er
liggende den Rispstæd

Stavan-
ger Bye.

Stavanger / hvor til Fiorden indbøyer / oc
der til givr Indseigling / saa derfor des Borgerstæd
deris Naring til Spes fortsatte.

Udi samme Lehn er følgende tvende Fogderier oc
Lands Egne:

Jederen. oc Dalerne / hafver 9. Præste-
gield.

Rhesylcke / bestaar aff 12. Præstegield.

Forbe-

Forberørte **Ødsteen Klosters Lehn** er udi dette **Ødsteen Kloster.**
 Lehn liggende / sambt der strax Norden Klostered den
 store Kænkundige **De Karmen /** aff hvilkæn **Kar-**
sund næfnis.

Bergen Sticc.

Bergen
Sticc.

Bestaar udi det eeniste Hofved Lehn.

Bergenhuus Lehn.

Næst Norden op til Stavanger Lehn grenkende / **Bergenh.**
 strecker sig fra Hardanger Fiord / til Nordmør i Trund- **Lehn.**
 hiems Lehn / ved 40. Mil / er it aff de største Hofved
 Lehne i Norge / bestaaende i følgende. 8. Fogderier.

Sundhord Lehn

Nordhord Lehn

Sogen

Sundfiord

Nordfiord

Sundmør

Lyster

cc

Leerdall.

Ødi Bergenhuus Lehn / ere følgende. Under
 liggende Lehne liggende :

Halsnøe Kloster oc **Hardanger Lehn /** **Halsnøe**
 mellem Bergen oc Stavanger liggende / it temmeligt **Kloster.**
 stort Lehn / som vel blant Hofved Lehnene Land bereg-
 nis. oc **Hardan-**

Munkeli Kloster / haves ligget i den Nor-
 der Ende aff Bergen / der aff nu ic kun sees nogle Ste- **Munkeli**
 der aff fundamentet. **Kloster.**

Min ti

Ense

Lyse Kloster / 3. Mill synden Bergen liggende.

Alle Helgens Gods / Strøegods / omkring Bergen liggendis.

Giedske Gods paa Sundmøer.

Wdi Bergenhuus Lehn / oc nest Synden op til det / aff Grund Muurfaste / ystlig bygte / oc velmunterede Slot Bergenhuus / er den eeniste Nasnkundige / berømte / oc Norgis fornembste Hofved oc Handelstad.

Bergen.

Bergen / hvor det gandske Rige / synderlig Norden Bergen / hafve deris Stabel / Til- oc Frafsørsel / saa at ey alleene nest omliggende Land oc Egne / aff des fornemme Borgerskab / forsiunis / meden oc gandske Nordlandene / aff dem hente oc tilføris deris Nødtørst / oc aff Landsens Vahre / dem igien tilføre / som Borgerstabet igien til atskillige fremmede Lande udsøre: Saa de ved deris egne mange store munterede oc andre Skibe / en stor Handel paa Spanien / Straadet / Vastindien / Franckrig Engeland / Holland / Danmark / Lydland / Sverrig / Rykland oc andre Stæder / fortsatte. Hvor til oc hafvis en meget velbeiligt Indseigling oc Hasn / efter som Byen ligesom i en halff Waane omkring Hasnen / Waagen kaldet / er bygte / saaledis: at store Skibe kand indlegge / nær til deris Søe-Voder / oc der aff beiligten deris Last ind- oc ud-skibe.

Foru

Foruden saadan Borgerstads store Handling/ hafve end oc en Deel aff Danske Stæderne / nemlige: Lybeck/ Hamborg/ Bremen/ Drenter/ Wismar/ Kistock/ Straalsund/ Stetin/ Gripswald/ oc andre/ der deris Stabel oc Contor/ hvorved de bruge en stor Handel med Borgerstaden / men meest med Nordfarerne.

Byens Borgerstads oc Indbyggere / bestaar i en stærk Mængde aff trende Hofved Sogne / kunde med de Contoriske (som derforuden hafve tvende egne Kirker /) nogle tusinde Mand paa Munstring vel stofferit udgiøre.

De endog nær Osten op til Byen/ store oc høye Klipper ere liggende/ saa den icke gandske Land *fortificeris*, er dog paa understeedlig beileilge Stæder om Byen/ gjort Skanser/ i synderlighed paa begge Sider Hasnens Indløb / som aff Slottet / Blochhuset oc Skanser/ sikkerlig *defenderis* Land.

Videre om denne fornemme Stads store Handling/ skionne zirlige vel stofferede Bygninger / aff Kirker/ Raadhus oc Borgerlige Huse: Item/ Byens oc Contorets anden Beskaffenhed / kunde vel vitslæstigen handlis/ meden effter at erkendis / her udi allerede denne *Materis* rette Grenker at være osvertraad/ bedis om Forladelse oc Forloss/ der om at henvise til forber. Norgis Beskrivelse.

Norden Fjelds Trundhiems Stiect.

Norden
Fjelds,

Trundh.
Stiect.

Er den Norderste Part aff Norge / bestaar i den gandske Egn Nordenfields / fra Doffrefield / oc ved Spøkanten fra Bergenhuus Lehnns Grenser Nordmøer / indtil den Norder Lands Ende Findmarcken / paa hin Side Wardøehuus / til de Rydske oc Svenske Grenser / som tilforn kortelig maalt er / indeholder følgende Hofved Lehne:

Trundh. L. Nordlandene oc Wardøeh. L.
Hafver smaae underliggende Lehne:
Romsdals L. Riins Gl. oc Tutterøens G.

Trundhiems Lehn.

Trundh.
Lehn.

Grenser nest Norden op til Bergenhuus Lehn / fra Nordmøer indtil Nordlandene / der under / nest op til Trundhiems Gaard / hvor paa Lehnns Herren residerer, oc ud ved revieren er liggende / den gamle oc sordom Kongl. oc Erh. Discoplige Residentz Stad:

Trundh.

Trundhiems / udi hvilket den berømte oc præctige skionne S. Olufs Kircke / med Forundring hafver været at see / oc blant Verdens Mirackler kunde været regnet / hvor aff dog nu icke Choret nogen-
lunde

kunde er beholden/der om i Norgis Beskrivelse videre:
 Borgerskabetis Næring/ foruden deris *Commercie* paa
 fremmede Stæder/ bestaar en stor Deel i det Skønne
 oc store Sildefiske de ere *Privilegerede* at bruge udi
 Biugnen/ ved 6. Milj Norden Trundhiems lig-
 gende/ hvor det gisver/ naar Silde-Fiskeriet ræt til-
 gaar/ stor mengd aff hine berømte oc affholdne
 Trundhiems Silde/med hvileke Danmark/ Lydland
 oc andre Stæder besffis kunde.

Fogderier til fornemste Trundhiems Lehn/
 ere følgende:

Strinde L.

Buldal	} it Fogderj.	Størdal	} it Fogderj.
Drekedal		Stougen	
Zinderøen	} it Fogderj.	Værdal	} it Fogderj.
Sparboe		Nordmørj.	
Zinteland	} it Fogderj.	Fosen	} it Fogderj.
Hærdalen		Numedal	

Nordlandene.

Ere følgende Der oc Lands Eigne/som tilsam-
 men gisre it Hoffved Lehn/ mellem Trundhiems
 oc Wardøhus Lehn liggende/ hvis Lensmand haf-
 ver sin assignerede Residens paa den Kongl. Gaard
 Torfoe/

Nordlandene.

Torffve paa Helgeland/ oc hafvis der udi/eller paa
hin Side Trundhiem/ingen Rispstæder.

Helgeland/ Salten/ Senien/ Loffoten.
Wæstraalen/ Andences oc Tromsen.

Wardøehuus Lehn.

Wardøe-
huus L.

Følger næst Nordlandene / oc er den Nordiste
Ende aff Norge/ kaldis i allmindelighed Fjndmar-
cken / Lensmanden *residerer* paa Slottet Wardøe-
huus / som er det Nordiste i Christendommen / byg-
t paa en stor (7. Mill fra faste Land liggende) Øe.

Aff alle forskrefne tractis om Norgis fornemste
Declinger/ saa som Landet i disse Tider deelt oc under-
skedd er/ at være underrettet/ oc synderlig saa vit denne
materie udfordrer.

Meden hvorledis det Nordste Jorde= Gods
deelis / udi Odels/ oc Leilendingis Gods / oc der
med ellers beskaffet er / der om udi følgende anden
Bogs første Part / hvor det egentlig henhører /
handlis.

Om

Om
Norgis Fructbarhed
i allmindelighed.

Nster at Norgis underfkeedlige Lands= Egne / aff Fructbarhed ere gandfke u=lige / vilde det falde meget vftløftige oc fast u=mueligt / hver Egn fructbarlig Eigenfkap i sær at udføre: Derfor da her alleene giøris Mælding:

Norgis Fructbarhed i allmindelighed.

Førft om des Fructbarheds Befkaffenhed i allmindelighed.

De dernest / om nogle de fornemfte Eignis Fructbarhed udi særdelighed.

Om allmindelighed er at vifde / Landet mange Stæder / oc fast ofver alt at være u=fejnt / Steernigt / oc aff høve Klipper oc Bierge: Item Moræfer / Dde oc u=dyrefelig Land / oc store vftløftige Fjeld / fynderlig høyt op i Landet / oc langs ud med de Grenzer / hvor langs hen / det store Fjeld Køllet sig udftrecker Ofren fra Guledal / hvor det kaldis Rudfjeld / langs ud med Trundhiems Lehn Jemteland oc Findmarcken / indtil Landets Norder Ende mod Hofvet / oc kaldis det nogle Stæder / fom mellem Jemteland oc Trundhiem / Sullefjeld / oc nogle Stæder Skaarsfjeld / oc er dog ickon det ene Fjeld / Kolen.

Nn

Doffre

Doffre Fjeld / offorr hvilcke reigis mellem Christiania. oc. Trundhjem/ er liggende fast mit i Landet/ synden for Drøck= oc Guledal/ holdis for det største oc høyeste Fjeld i Norge / er i sin Bredder offorr Luers 12. Mille / oc deeler Norge i forbete. tvende nogenledis lige Parter / Synden= oc Norden= Fjelds.

Filie/ eller (eller som det allmindelig næfnis) **Finne Fjeld** / udstrecter sig fra Dviniisdalen / ned mod Stavanger / oc mellem Sætters= oc Hallingsdalen / væsten for Walders / oc tvært over 8. eller 10. Mille.

Forbemelede Fjelde/ med der imellem oc omkring liggende Bdræener/ ere gandske fde oc u-fructbare/ saa derfor/ oc formedelst stor Kuld/ *continuerlig* liggende Sneer/ oc anden Landets B-dyctighed/ *sammesteds*/ de ey kunde bebyggis eller dyrckis.

De endog det nedbedre i Landet/ saavel som langs Spækanterne/ oc saa gifver temmelig høye oc store Klipper oc u-æfnet Land. Saa er dog mellem Klipperne inde i Landet / sambt langs ud med Fiorder oc Elfoer (som u-tallige mange i Landet indbøyer) mange flette Egne oc gode Korn=Land oc aff hvilcke en Deel saa meget Korn aff Byg oc Hafre kand auffis/ at des Indbyggere dem der aff/uden Tilfsør fra andre Stæder/ opholde kunde.

Saadanne gode Korn= Egne/ ere Wiigen i Bahuus Lehn / nogle Bygde Lauge oppe i Landet i Aggers

Korn
Egne.

Aggershuus Lehn / oc paa Augdesiden / Zederen
 oc Kneføld i Stavanger Lehn / Woff Prastegield /
 oc nogle andre Bygde-Lauge i Bergenshuus oc Grund-
 hiems Lehne: Men de øfrige oc største Deel aff Nor-
 ge / behøve Aarlig Vndsætning / aff Korn=Wahre/
 Rug / Byg / Malt / Erter / Bryn / Oll / oc deslige /
 synderlig i Findmarken / hvor aldelis ingen Sad
 hafvis / men Indbyggerne dem alleene nære aff deris
 Fiskerj / undtagende Fjeld=Finderne / som søge deris
 Underhold aff Jact oc Skøttersj.

Stig Mangel aff Rug oc Byg / oprettis med Lan-
 dets andre fructbare oc gode Villkor / aff hvilke Ind-
 vaanerne dennem/nødsøstigen / oc nogle Stæder rjglig/
 wijde at ernære.

Thi først findis ofveralt / (forne. Fjeld oc Udpr-
 ken undtagen) mellem Biergene / langs Elffvone /
 oc i Krat oc Underfkowe / mange slette Engmarcke /
 saa der paa / meget Fæned Land underholdis / hvor aff
 de meget Slactetrsæ / Aarlig til Riibstæderne kunde
 udsøre oc selge / eller oc det selt flacte / oc Riibet /
 Huder / Taltig; Saa oc Smør i store Partier aff-
 hende: Aff hvilke Wahre Borgerne / siden mange
 Skibs Ladinger / Aarlig til fremmede Lande udsfibe
 oc forhandle.

Med Skowe / er Landet fast allevegne / synder-
 lig aff Seg | Fyr / Gran / Birch / oc Underfkouff /
 ey alleene til egen Nødsørst / men til saadan Dsoerflod
 forsynet / at der aff Spanien / Engeland / Holland /

N n ü

Franck-

Engmar-
 ke.

Skowe.

Frantsrig/ Danmark oc Lydsland / kand gioris stor
 Tilførsel/ aff Mæster Spirer/ Plancker/ Daler/ oc an-
 det Bygnings-oc Skibs-Lømmer ; Sambt Al oc
 Bieck til Brendved. Vdi spnderlighed udføris
 mange 100. Skibs-Ladinger aff Daler Bygnings-
 Lømmer fra Wijs-oc Augdesiderne / oc i sær fra de
 fire store Nasnkunde Ladestæder oc Fiorde/ Moss/
 Drammen / Lauertwigen oc Langesund /
 Saa at Indbyggerne nedre i Fiordene oc ud ved Søs-
 siderne boende/ i Bahuus/ Aggershuus/ Lønberg/
 Brasberg Nedenæs- oc Mandals- Lehne / dem fast
 allene aff deris Skouffhug/ Lømmer-Last oc Saug-
 Brug/ nære oc underholde / oc dem lidet beslitte paa
 Fiskeried/ undtaget Laxefiskende/ som meere salder i
 disse/ end i de andre Lehne Norden fore/ oc aff anden
 Strandfiskerj/ saavit de til Daglig Spijsning be-
 høffoe.

Vdi Lister / Stavanger / oc Bergenshuus Lehne/
 gifver det vel nogle Stæder nogen Lømmer-Last/ men
 ey nær som udi de andre forberørte Lehne: Der imod
 i disse Lehne høffois meere Fiskerj oc andre Landsens
 Bahre.

Oldenst

Bøge/ eller Oldenskouff findis saae Stæder/
 uden i Bahuus Lehn/ meden Underfkouff/ som Hassel/
 Birch Al/ Eenbar/ Ask/ Lind/ Esp/ Hag/ Røn/ Bar-
 lin/ Torn/ Weitra / oc deslige Krat/ gifver det mange
 Stæder i Dalerne oc mellem Klipperne i stor Mængd/
 saa Indvaanerne dem der aff stor Nytte vijde at giorre /
 med Nødder / hvor aff mange 100. Læster aff Landet
 udføris/

udføris/ Item/ Baandstaager Aaretræer/ Handspiger/
oc andet saadant/ som til Risbstæderne udføris/ sambe
til fremmede forhandlis.

Fiskerj aff Stranden kunde alle Landsens Ind- Fiskerj.
byggere ved Søkanterne boende/ risglig hafve: Me-
den efterat udi forbete Lehne fra Bahuus / indtil Ber-
genhuus Lehn / hafvis saa stor Brug med Tømmer oc
Tralast/ fortsættis en Fiskeried samstedts/ uden til dag-
lig nødtørstig Brug / som forberørt. Meden udi Ber-
genhuus Lehn oc synderlig norden Bergen/ brugis oc
falder god Fiskerj/ aff Lørsk/ Graasen / Langer/ Schild/
Brosmer, Mackrel/ Hellsfynder/ Lyr/ Kuller/ Hysc/ Du-
ger eller Rø: fisk/ Bergylter/ Aal/ Wort/ Smelt/ Hum-
mer / Østerling oc andre slags Strandfiske / foruden
skipne Lax udi Elfer fangis: Hvilcke Fiske en Deel
feriske/ men største Deel i Tønder saltis/ oc til Bergen
hensøris oc selgis: Saa der aff atter fra Bergen man-
Skibs-Ladinger / til Danmark / Lydland/ Sverrig
oc andre Stæder/ udføris.

Udi Trundhiems Lehn / gifver det lige eller vel
meere Fiskerj aff Saltfisk/ end som i Bergenhuus
Lehn / men i synderlighed ere berømte de skipne oc
mangfoldige Trundhiems Schild / som fangis udi
Biugnen/ norden Trundhiem/ udi saadan Mengd/ de
Aaringer Fiskeriet tilfalder/ saa der aff mange 100. Le-
ster til andre Stæder udfkibis.

Udi det øfrige gandske Land norden Trundhiem/
lesve oc nære Indvaanerne dem affintet andet end de-
ris Fiskerj / som nesten gandske bestaar udi Lørsk /
N n iij Langer

Langer oc Hellefhynder/ aff hvilcke de fast ingen salte/
men flecke oc tørre/ siden den/ ved mange Skibs oc
Jacters Ladinger henseere til Bergen (hvor aff
de siden kaldis Bergesiff) oc der fra igien Meel/
Malt/ Humble/ Du/ Salt/ Klæde/ Lærred/ Jern oc
deslige Fornødenhed/ hiemsføre.

Laxefiff.

Laxefiffierier / hafvis oc mange Stæder udi
store Elfoe/ som i Hævet udløber/ saa der aff store
Partier saltis/ tørris oc til andre Stæder udsøris/blant
hvilcke Laxefiffende/Mandals er actet for it de største/
oc des Laxe for de bedste/ hvor om i Norgis Beskrif
velse videre.

Aff første Søer/ som mange Stæder i Lan
det findis/ bekommis fast ingen anden slags Fiske/ u
den Orreter/ oc saa Steds Biedder oc Caruser/ men
aff Carper hafvis ingen.

Metal

Blant andre Norgis fructbare Herligheder/ ere
icke for de ringeste at acte/ de mange atskillige Vrke oc
Metaller/ Gud dette Land riiglig med velsignet haf
ver/ som Guld/ Sølf/ Raaber/ Jern oc Blye/
sambe underffædlighe slags nøttige Steene / som
Seigsteene/ Wegsteene/ oc deslige.

Guldærk.

Guldærket/ er ved Anno 1644. oc 1645.
paa Angdesiden/ paa Velb. Christoffer Gysis Gods
paafunden/ oc i temmelig stor Mengd her til Riibens
hafn nedført oc probert, men esterat det icke er befunden
saa riigt/ at det osver Omkostningen/ noget hafver
kund importere, er det icke videre blefoen fortsat.

Sølf.

Sølf- Biergene / ere liggende i Sanktwar
imod Lillemarck oc Nummedal / 4. Wijs ofoen for
Bragenas. Hvor fra de til Biergverckene bekomme
deris Nødtørst. Sølfark.

Gruberne aff hvilcke Sølfarken udhuggis /
ere sammesteds ved 30. aff hvilcke de fleste ere i Brug/
oc temmelige rige / saa *Participanterne* oc omkring
boende *Indvaanere* / som ved dem hafve Besilling /
Arbeyd / Brug / Handel oc Naring / icke en ringe For-
deel dem der aff befind. Erkgrub.

Samme Erk-Gruber er først paafunden udi de
Naringer 1625. 26. 29. 30. oc siden fremdeelis/
nogle aff dem ere aff saadanne rige Gange / at undertj-
den er udhugget store Hand-Steene / det er: Støcker
purt oc sijnt Sølf aff nogle Skaalpunds Vægt / oc
affen Tynne eller 2 *Cintner* Erk er smeltet oc giort
135 *Marck*. 3. Lod sijnt Sølf.

Gruberne som 1631. hafver været i Brug / ere
kaldede / som følger: Kongl. Nants. Grube /
Fattigs Grube / Haabed / Charitas, Hertug
Friderichs Gr. Prinzens Gr. Fortuna,
Saxens Gr. Erk-Engel / Vnderberg / Com-
missariers Gr. Hertug Ulrichs Gr. Bli-
gangen / Brunswigs Gr. Zuls Gr. GVDs
Gaffve / Jesnlingen / oc Qvartals Grube.

Foruden forbemelte Gruber / hafver været man-
ge andre / som tilforne hafde været arbejdet udi.

Paa

Paa Hedemærcken er oc funden en Grube / udi hvilcken 1630. er udhuggen en Hand=Steen aff sijnt Sølf / oc var Formoding om atskillige Bierg Arte der at antrefse.

Udi Eger=oc Tellemærck hafver oc været Sølf Gruber / der aff 1. Cintner Erz / hafver holdet 17. Lod Sølf. Disligeste er der befunden Kaaber oc Bly Erz 1630 hvilcken med Sølf=Erz formenget / Centeneret hafver holt / en Deel 6 oc en Deel 3½ Lod.

Kaaber
Gruber.

Kaaber Gruber hafver mand 1631. haft adskillige / gamle oc ny i Sandswær / paa Lillmærcks Grenke / kaldet den Forlorne Søn: Item paa Eger / ved Hertwig Hvitfelds gamle Sætter / oc ved Aggers Kirck / en gammel Kaaber Grube.

Derforuden er for ungefehr 10. Aar forleden / paa Aggershuus oc Trundhiems Lehn Grenker / opfunden understcedlige Kaaber=Erz / som meget rige befindis / saa der aff en stor *Quantitet* aff det bedste Kaaber bekommis oc til fremmede Stæder udspris.

Nogle Wijsle synden Bergen / er oc nogle Aar siden befunden Kaaber Erz / hvor nu Bergen Borgere it Kaaber Verck opret hafve / aff hvilcket i ligemaade en temmelig Partj Kaaber Aarlig til veyne bringis / til det / tillige med de andre / Gud wilde gifve Velsigelse / Lycksalig Tilvæxt oc Fremgang.

Jernv.

Jernvercke fattis ey heller der i Riget / efter som det mange Stæder / synderlig paa Augdesiden gifver Jern= Bierge eller Jern Steen=Erz / aff heele Klip=

Klipper i stor Dverfledighed/ endog de icke alle ere i Brug: faasom i Hagedal/ Hadeland/ Egvold/ Barboe/ Steen/ Barmshered/ ved den forlorne Søn i Sanktver/ Item ved Elfoen/ 2 Mist fra Lønsberg/ disligest 2 paa Eger/ udi Lier findis Arts som holder/ Spiss/ Raaber oc Jern.

Ved Steen oc omkring ved Kongsberg findis oc i Bergvæene Magneteet oc Seigl Steene.

Magnet.

Kyff Glas er oc funden paa en De i Swinsund/ hvilket ellers feris fra Muskow/ hvor aff oc kunde givris god Fordeel/ om videre bleff eftersøgt oc fortsat.

Krysglas.

Aff Steene givser det end oc i de Nordste Klipper/ atskillige Sorter: Blant andre nogle smaa klare oc haarde Steene/hvilcke naar ere slibede oc polerede/ icke hafve en u-lig anseende for Eensoldige/ som en Demant/ dersore de oc kaldis oc actis for Nordste Demanter.

Nordst
Demant.

Christal Steene / skal oc findis i den store ferske Søci Kommerfge/ kaldis Nilos/ estersom S. Her Peder i Vndal/ hafver der aff haft en veyet 8. Lød / ellers i allmindelighed saa store/ som Hessel-Nødder.

Christal.

Kalck Steene / er vel i sig self en ringe Materia, kand dog/ de som der med omgaae oc brende Kalck/ dennem der aff til Nødtørst nære oc opholde; Synderlig paa Stæder/ hvor det givser Mengden

Kalckst.

oc god Affrect / som ved Christiania / hvor fra
Aarlig nogle 1000. Laster Kald / til Danmark / Tyds-
land oc andre Stæder udspris..

Beeg
Steene.

Beeg Steene / er en meget blød / blaa oc
hvidactig Materie, tung fast som Blye / lader sig
saage / hugge / skære oc lættelig arbejnde / efter en hvers
Fornødenhed / oc derfor meget nyttige oc beqvem til
Kædel-Dsne / saavel som Bygninger.

Qvern-
Steene.

Qvern- oc Hvet-Steene / falder mange
Stæder i Landet / oc nesten ofoer alt / hvor aff Ind-
vaanerne ey hafve ringe Gaffn- oc Nytte.

Følger

Norgis Fructbarhed udi Særdelighed.

Norgis
Fructbar-
hed udi
Særdel-
lighed.

Nddog en vel vilde være mueligt /
hvor Egns egentlig Bestaenhed at
vundersee / underladis dog icke / saa-
vst der om er kund blesven erfaret / her
at fremstille.

Wijgens
Fructbar-
hed.

Wijgen / eller den norder Part aff Bahuus
Lehn / er et got Korn-Land / hvor der voxer synder-
lig got Korn / dog det undertiden hindris aff Dudder
oc Swimling / som der iblant voxer / oc giør Dled swim-
lende.

Der

Der hafvis oc nødsrøstig Oldenshouff til deris
Svin/ oc ellers vittløstige Skowe/ som de sig ey alleene
med Jact oc Skøtters aff Dyr oc Fugle/ vide at nøstlig
gipre/ meden end oc med Skouffhug/ til Sommer
Trælast/ dennem stort Brug oc Fordeel gipre/ efter-
som paa underskeedlige des Hasne oc Ladestæder/ en-
temmelig Anpart Mæster/ Spirer/ Bieler/ Plancker/
Dæler/ Knapholt/ Lecter oc Vandstager udladis.

Til Dvæg oc Fæned at underholde / hafve
de oc der god Leilighed/ saa vel indøi Landet/ som med
Græfning paa Der oc Vdclipper/ til Dvæg paa at
holde/ saavel som Fugle Skøtters/ Eg at samle/ Siælle
oc Odder at vide med andet : Formedelt saadan
Landets gode Vilkaar/ er Landet sammesteds vel be-
byggt/ ey alleene med store oc skønne Bøndergaarde/
men oc med Clostere/ Herregaarde/ Kircker oc Præ-
stegaarde.

Aff serffe Søer oc Effve / hafvis der Laxe /
Giedder/ Orreter/ Ubor oc Val: Aff Hafved oc
Fiordene land hafvis aff Torff/ Langer/ Hellesthynder/
Rocker/ Mackrel/ Sey/ Sild oc andre slags Haff-
Fiske/ dog bruge de slikt Fiskers ey synderlig videre/
end til deris eget Husis Fornødenhed/ undtagen naar
hender / at noget sært Fiskers indfalder / saa som udi
gamle Tider for 100. eller flere Aar siden / hafver
været et meget store Haa- Fiskende/ saavel som Sil-
defiskende : Vdi synderlighed er der tilfalden ved
1556. et mærkelig Sildefiskend/ som aff nogle 1000.

Baade/ Skibe oc Skuder/ fra Danmark/ Holsteen/
Holland / England / Frankrig oc andre Stæder /
foruden Landets egne Indbyggere / besøgt bleff/ oc der
aff haft deris Næring/ hvor opfer ved 8. Mille langs
Wijgsiden paa Derne oc Landet/ mange Huse oc Fi-
ske-Boder er blefven opbyggt/ der aff en Deel saa store/
at der i paa en Tid/ ved 14. Laster Sild kunde til Tørcke
ophengis / hvilket Fiskerj skal hafve været til 1587.
da en underlig Sild skal være fangen/ der efter i følgen-
de Aaringer/ Fiskefried er aftaget/ som ved Menniskens
Misbrug oc Betacknemmelighed kand være foraar-
saget/ hvor om videre i Norgis Beskrivelse.

Dyfløe
Wijg.

Dyfløe Wijg eller Landet omkring oc ind ved
Dyfløe Fiorden/ Skal i lige maade være et Land aff
god Ager oc Eng Biering: Men i synderlighed hafver
Indbyggerne stor Brug oc Fordeel aff deris Løm-
mer-Last/ som de ved mange store Skibs-Ladinger sel-
ge oc afhende til Hollendere oc andre Fremmede som
det afhente oc udfibe/ fra de Nafnkundige Ladestæder
Mosß oc Halden/ hvilke ere tvende aff de 4. for-
nemste Ladestæder i Norge/ udi Elfven ved Mosß ned-
falder/ meere end 60. Saugquerne/ oc ved Ladestædet/
som en liden Rispstæd oc egen Kircke er opbyggt.

Mosß.
Halden.

Hedem.

Hedemarcken/ streckende sig fra Eikwold til
Guldbrandhdalen/ ved 14 Mil langt/ er i ligemaade
et got Korn-Land/ saavel som risgt paa Engmarck
oc Graßgang/ saa de meget Fæned kunde underholde/
hvor aff de til Dyfløe om Høsten nedføre meget
Slæ-

Slacter-Fæ / saavelsom om Vinteren en stor Deel Korn/ Væel oc Malt.

Søloi oc Østerdalen nordost fra Hedemar- Søloi oc
 ken liggende / ere vel oc saa Egne mange Stæder aff Østerdal.
 god Ager / Eng- Jorder oc Græsning til Dvæg / men
 gifver der iblant store vstløftige Skowe / saa fordi
 Bygdene eller Bøndergaardene ligge vstløftige ad-
 skilde / saa dersore et Præstegield land være ved 24.
 Mile igiennem / som en Præst mellem sine Kircker
 hafver at reyse.

Guldbrandsdalen / som væsten med høye Guld-
 Field / men øster ud med forneseude Østerdal med store brangda-
 Skowe er omgifsøet. Saa oc Hadeland / hvor op len.
 til den store Skow aff 5. Mile vrigs Lengde / kaldis
 Kjølvøyen / aff Kong. Sverris Skib / der skal være
 igiennem draget / distligst Kinge Rige / Item /
 Nummedal oc Sigdal / sambe der væsten fra
 Hallingdal / ere alle gode Korn-Egne / oc synderlig
 bequemme med Græsning. I synderlighed er be-
 rømbe / det der nest liggende Præstegield Eger / hvor
 skal boe de præctigste oc fornemmeste Bønder / som
 ere i Landet / saavelsom der fra ned i Drammen til forbere
 fornemme Ladestæd Bragenses / som aff Christiania
 Borgerskab oc andre Indvaaner / saaledis bebyggt er /
 oc aff Lømmer-Last oc Korn Vahre saadan Handel
 bruge / at det for en temmelig Kjøbstæd land pas-
 sere.

Forbete. Fogderier eller Lands-Egne/ ere liggende til Fields/ oc fordom gemenlig kaldet Oplandene/ ere gode Egne aff Korn Dvæg/ oc velhaspende Indbyggere.

Wæstfold.

Wæstf.

Tønsberg eller Brunlaug Lehne / sambe Skye-Snyffel eller Bradsberg Lehn: Disse Lehne ere fordom kaldet Wæstfold/ er all den Egn ud med Golde- eller Opflo Fiord indtil Augdesiden eller Nedens Lehn/ denne Egn op i Landet oc ud med Fiordene oc Elfoe / er beblandet med gode Korn-Jorder / England / Grafsang / saa Indvaernerne dem der aff til Nødtørst ernære kunde.

Meden de nedre ved Strandsiderne oc Fiordene boende / hafve deris største Brug oc Naring med Skouffhug oc Trælast / som de igiennem store Elfoe langt op fra Landet Ned-Plaade til Ladestæderne / blant hvilcke Pauerwijgen oc Langesund med forbete. tvende Drammen oc Moss ere de merckeligste oc fornemmeste i Norge/ estersom der fra nogle 100. store Skibs-Ladinger Skibs oc Ladings-Tømmer Aarlig til Holland/ England / Spanien/ Danmark oc andre Stæder udfkibis.

Wdi bemelte Lehne/ gifver det oc atskillige Erke-Gruber/ i synderlighed Zernbierge/ saa der paa undersees

berffcedlige Stæder Jernhytter oc Bercke ere oprettede oc i Brug / aff hvilcke god Stang-Jern bekomme.

Jomfrueland / liggende yderst i Skeenstord / en De / hvor paa er boende en Bonde / som bruger den oc de andre smaa underliggende Der / er ved $1\frac{1}{2}$ Miil i Omkrs. / et slet Land / aff god Ager oc Eng / saa den er holdet for en de bedste lige stor Der i Norge: Skibs-Folk naar de der fremsegle / trefne den icke gierne / andet end Landet Gode / spænd de ere forbi / saa som de oc om andre Stæder hafve deslige underffcedlige *Superstitioner*: Skal oc paa denne De / ingen Orme / Kottter eller Muus kunde blifve.

Tillemarcken.

En Egn aff Bradsberg Lehn / hafver sin Begyndelse 2 Miil ofven Skeen / der fra i Nordvæst 18. Miil henstreckende / indeholder 7. Folckrige Præstegield / hafver 2. store Fjeld / 16. Miil op fra Skeen / hvor aff udhuggis stor Mengd aff Hvedsteene / som paa Elfvæne til Byen oc Ladestæderne udsæris / oc til Spanien oc andre Stæder udfkibis / hafver oc i denne Egn i forige Tider været Jernhytter.

Ellers hafve Indbyggerne deris største Næring aff Dvæg / eftersom det der gifver store vjlsøfftige Græsmaack oc Enge / dog hafve de oc der hos til Næderst Kornland: De endog Skowene temmeligt langt op i Landet fra Spekanterne ere liggende / un-

desla-

Tillem.

berlade de dog icke sig dem at nøttig giøre / ey alleent med Tierre at brende / men oc med Tømmerhug oc Tralast / som de nogle Nijle giennem fersk Vand til Steen nedslaade.

Disse Tellemærker ere oc gode Skøttere oc Jegerer / vjude at slaae oc sfiude Els: oc Krens: Dyr / sange oc sfiude / Bjerne / Blve / Laas / Maar / Kefve / Feldfraas / Otter / Besøer / Egerne oc Hermelstn. De hafve ferske Søer oc gode Fiskevand aff Orreter oc andre slags Spøfiske, saa at om vel ocfaade andre omkring liggende oc forberpte Egne oc Lande / vel nogenledis ere aff samme Beleiligheder oc fructbare Conditioner, osvertresser dog denne Egn dem alle i forbet. Omstænde.

Tellem.
Indvaa-
nere.

Hvad om denne Egnis Indbyggere / Tellemærkerne / udi Norgis Beskrivelse pag. 46 mældis / lader sig ansee / at der udi Affeterne nogenledis er rørt: Noctsom kand være troligt / at blant en saadan stor oc Føldrig Bygd / kand være befunden / en osverdaadig daartlig / oc u:tviflactig i Druetenskab u:betend som Fantast / som kand hafve roeft sig aff det / hånd ellers mueligt ey hafde i Sinde: Saa som vel blant mange andre de bæste Nationer, en deslige kand være befunden: Der paa ey fordi strax kand følge eller hør statts / at derfor et gandfke Føld / for saadanne / eller alle for onde / B: gudelige / Haarde / Bilde oc Dyr: riste / skulle være at holde: Dette bekræftis aff Erfarenhed

renhed self/ aff mange den Egn igiennem reigt/ oc vel bekent er/at udi vore Tider ey fra dette Folck er fornommet noget Dyrer eller Haardhed.

Ellers er vel ey at neete / at so vel i Allmindelighed om denne Egns Indbyggere er gangen **Saussu**/ at vare et drifigt/ beherigt oc Mandigt *opiniøst* Folck / som ick gierne nogen Spot u-hesni hafver villet optage/ men hafve varit færdige hin anden at see under Dyne / naar de med Ord eller Gierning kunde bliife *lederede*: Deslige / naar til andre *Nationer* hen sees / vel flere kand befindis : At de dog der hos nocksom ere gode / forstandige / duelige oc arbejdsomme Folck / som deris Næring oc Biering vel forstaae oc flitteligen fortsætte / det saa at vare / kand fluttis der aff / at det i Allmindelighed i samme Egn gifver rige oc velformuffvende Folck / saa at findis Bønder paa nogle 100. Daler rige i Sølff oc reede Penge / som ey lettelig sig lod finde / om de gandske til Driick / Gæstebud / Hug / Slag / Mord / Manddrab vare til genegte oc øffvede / hvor paa da ved Sagfald vilde følge en tomb Pung / Fædom / oc endelig *ruin*.

Stavanger Stic.

Er sordom deelt i trende Egne / nemlig:

1. Augdesid, 2. Bogeland / 3. Walders oc Hal-
lingdal.

Stavanger
Stic.

Pp

Augde

Augdesi-
den.

Augdesiden indeholder / som forberøret de tren-
de Lehne:

Nedenæs
Mandals
oc
Efter L.

Nedenæs Mandals oc Eiste Lehne.

Aff Nedenæs Lehn bestaa de 5. Præstegield /
Nemlig: Bierrestad / Holtegiel / Dyrstadi / Homme-
dal oc Moland / udi slet Land / oc største Deel Leer-
Jord / som gifver got Korn / naar icke indsalder for-
megen Lørcke / at Jorden der ved bindis oc Grø-
den twingis.

Vdi denne Egn ere oc de bedste oc skønniste
Ege Skowe / som paa Augdesiden findis.

Ere oc i dette Lehn / 2. smaa Bøge Skowe /
som ere de sidste / saa at Væsten oc Norden fore / ingen
fleere Bøge Skowe eller Træer findis.

Derforuden følger dette Lehn anden god Be-
leylighed / aff Fyrre oc Gran Skowe / som Ind-
byggerne oc saa visde dem at nøttig giøre / til Løm-
merlast / som de til Hafnerne oc Ladestæderne nedføre
oc selge.

Græsmarck / hafvis her oc / saa der paa tem-
melig meget Fæned kunde tilleggis / hvor aff Ind-
vaanerne (som ere gode oc fromme Folk) dennem
god Nøtte oc Fordeel kunde til veyebringe.

Vdi den store Elff Nid / som dette Lehn nes-
nis aff / gifver det atskillige skønne Laxestinde.

Kaa

Kaabygde Lauged.

Bestaar i de 4. Præstsgjald / Dmbly / Effioe /
Bygland / oc Sætteradal / ere vel gode Korn-Egne /
meden efterat de langt op i Landet til Fiolds ere liggende /
sorderfois undersiden Sæden aff Frost.

Kaabyg-
de Lauger.

Der imod de paa deris villøstige Græsmarck /
kunde underholde oc tillegge meget Dvæg / aff hvilket
de kunde selge / Slagterfx / Smør / Tølg / Huder /
Skind oc dæslige.

Aff Vilt / visde de oc at søge stor Hielp / ved
Skytter / efter som det der givør temmelig Forraad
aff Els-oc Ryns-Dyr / Hiorte oc Hinde / sambt affkil-
lige Skouff- Fugle til deris Huusholding tienlig.

De ere oc stiltige Skøttere oc Weidemand / til
Blisve / Bjerne / Laas / Maar / Fæltras / Kæffe / Otter /
Bæffer / Hermeljn oc Egerne / at paapasse / aff hvilket
de dog intet uden Skindet begiære oc dem nyttig
giøre.

Aff Skovten brende de Tierre oc nedføre /
efter som den til anden Drug / dem er for langt op i
Landet liggende.

Det givør der oc ferste Fiskevand aff hvilket de
hafve Dræter oc Aborrer.

Mandals Lehn / hafver i sig 12 Kirck-Sogne /
oc holdis for den bedste Egn aff Augdesiden / Land ac-
tis aff lige-eller vel saa gode fructbarlige Vildtaar /
som forbemelte Nedenæs Lehn. Men meere er dete

Mandals
Lehn.

Mandals
Laxe. Lehn/ i sær Nafnkundigt / aff de offerfødige mange
oc skønne Mandals Laxe/ udi atskillige Elfoe o
Aær sammesteds fangis.

Boe Laxe
fistend. I synderlighed er berømt/ det Laxefiskende Kal-
dis Boefiskende / i hvilcket / fordom: Aarlig skal
være fangen ved 20. eller 24. Lestier Lax/ saa der aff gif-
ves stor Landgild / nemlig 6 Lestier Lax/ oc 20. Spe-
ge Laxe.

Otters
Aae Lehn. Otters Aae Laxefiskind/ er oc icke et de rin-
geste/ efter som der de største Laxe/ som paa Augdesiden
falde/ bekommis.

Mandals
Laxefist. Mandal / aff hvilcken Lehnet / oc dens store
Elff oc Aae/ hafve deris Nafn/ bestaar i 5. Prastegield/
liggende langs op ved Elfoen : Denne Mandals
Aae eller Elff/ er aff Lax/ den Fiskrigiste Elffi gandste
Norge / oc actis samne Lax for den bedste : Ere oc
Laxe-Fangene fast u-tallige / oc brugis mange atskil-
lige Redskab oc Maader Laxen at fange / saa gaar
dog mange Laxe igiennem/ formedelt de mange store
dybe Huller oc store Joffer / mange Stæder findis/
oc i Aaen udfalde / saa sordi ocsaa Fiskeried icke saa
lettelig/ som andre Stæder/ kand mindskis eller ødis/
enddog det nu skal være flux ringere end i fordom/
Læder/ synderlig for 100. Aar siden/ da Aarlig ved
100. Lestier Lax fra Mandal / aff Lands-Crone Bor-
gerskab (som da der at handle/ vare privilegerede)
skal være udført / men nu skal neppelig $\frac{1}{4}$ saa meget
der aff kunde til veje bringis.

Norden

Norden for Biellands Kirke Broe/som gaar Ses Laxe:
 offver fornesnde Aac/hos den Gaard Fos/er et under- sistend.
 ligt Laxefistend/udi hvilket Fiskeren skal skyde sig need
 giennem Fessen/som falder saa langt ud fra Klippen/
 at der er Rom mellem Vandet oc Bierget/hvor hand
 er sikker for Vandet som under en Hoelling/der hand
 i en dyb Hult i Vandet/sager omkring oc kand ud drif-
 ve oc fange ved 10. 15. eller 20. Laxe/dog er det icke u-
 den Lss Fare/ for u-ersarne/som sig ud-oc indskyde/
 eller om noget aff Redskabet/ ved hvilket de ind oc ud-
 komme/ brøster. Vdi forrige Tjider er ved dette Fi-
 skeri fanget nogle Lyster/men nu nepellig nogle faae
 Lynder Lax Aarlig.

Liste Lehn.

Bestaar aff 5. Præstegield/udi hvilket er 21. Kirke- Lyster L.
 Sogne/blant dennem er Liste (et stort Kirke-Sogn/
 som dette Lehn hafver sit Navn aff) den største Deel et
 stek oc got Korn-Land/ ud mod Hasved liggende/ saa
 dar aff de med Fiskeri aff Hasved / saavel som Fiordene
 hafve god Belyghed.

Ellers bestaar det østrige Land en stor Deel aff
 Klipver/Fjeld oc u-tesint oc Morastigt Land/saa at her
 icke hafvis saa gode Vildtaar med Korn/ Dvæg eller
 Tømmer-Last/ som i de andre forbemelte Lehne paa
 Augdesiden.

Liste oc Augdesiden skal fordom for 8 eller 900. Aar siden hafve hafte deris egne Konger/ de paa Liste hafve boed paa et/ nu forsalden Siot Selts Bold/ oc de paa Augdesiden paa Gierrestad/ hvor om videre i Norgis Beskrivelse.

Stavanger Lehn.

Stavanger
Lehn.
Fæderen.

Der udi er de tvende Fogderier/ Fæderen oc Dalerne er et Fogderi/ oc Kvesylcke det andet.

Fæderen er 5. Præstegield/ strecker sig fra Sirowog i Lengden 7. Wiil til Lungenas/ som er 1. Wiil Nordvæst fra Stavanger/ er langs Spelanten 1. Wiil bred op i Landet/ oc laugt Land/ som fast offver alt gifver god Sæde- Jord/ Engbond oc Græfning/ saa derfor det Stycke Land holdis for en de Kornrigiste Egne i Norge/ saa undertiden der fra meget Korn/ andre omkring liggende Egne til Vndsætning/ udsøris. Aff Dvæg kunde de oc afhende Slagtersæ/ Riød/ Smør/ Talg/ Huder oc Skind.

Strandfiskeriet fortsatte de icke synderlig videre/ end til deris eget Husis Fornødenhed/ men Laxefiskerierne/ som de hafve tvende/ et i Haaff/ oc det andet i Klep- Sogn/ i den store Aae Figgien/ bruge de med Fiid/ oc der bekomme Mengden aff skønne Lax/ som de meest tyrrer oc til Stadderne udsøre oc forhandle.

Med

Med Tra-Last oc Sommer-Hafdeling / hafvis her ingen synderlig Beleplighed / hvorefter aff Skowe eller Svehafne / efter som langs dette Forland icke hafvis uden enliden Hafn tilfmaa Tacte.

Dalerne er 4. Præstegield / er meest liggende Landværk mellem Fjeldene / undtagen med den norde Ende / som sig mod Haford nedbyer / til den Skibshafn Egersund / i hvileken udfalder 3. Aacr / hvorudi fangis mange Lore.

Denne Egn er icke saa beqvem formedelst Klipper oc Moraker / til Ager-Land / som til Eng oc Grafsning / hvorefter Indbyggerne meere lesve aff deris Waag / end aff Korn eller andre Wahre.

Knyshyle eller Fjordene / hafver 12. Præstegield / liggende omkring den store Fjord / som indløber mellem Lungenæs paa den syndere-oc det høye Fjeld Bucken paa den Norder-Side / er i sit Indløb 2. Wiile brec / men inden for / sig meget udbreder / saa derudi oc omkring er liggende 9. Præstegield.

Den store De Karmen som er 9. Wiil i sin Omfret / oc hvor paa er 3. Præstegield / henhører under Knyshyle.

De enddog dette Fylike icke gifver ofverfladige Korn-Land / er det ligewel saa vist Korn rjgt / at Indbyggerne dem fast aff deris egen Aufsing underholde / oc hvis dem der ubi noget kynde fattis / oprettis det denem i anden afskillig Fordeel de dem aff deris Fæned oc anden Landsens gode Wilkaar / vilde at tilvege bringe:

Dalerne.

Knyshyle
eller
Fjordene.

Laxefis-
skende i
Fiordene.

ge: Udi sær hafve de i Fiordene underfæedlige skønne
Laxefisfæende / synderlig i Digredal / Hiemes-
land oc Frafiord / sambt Suledal / som gifver
meget store Laxe / saa der aff gemeentlig .6. kunde syl-
de en Lynde.

Her tilfalder oc saa undertiden skønne Fiskerier /
i stor Dvoerfkydighed / aff hine store Stavanger Silde /
som aff Kjøbstæden Stavanger / i denne Egn liggende /
nefnis: Hafve oc stor Hielp aff anden Hafffiskerij / som
Lorste / Sey / Mackrel oc deslige.

Bergen Stict.

Bergen
Stict.

Er nu det tredie i Norge / des sønder Ende hafver
sin Begyndelse ved Hardanger Fiord / ungesehr 9.
eller 10. Mile sønden Bergen / henstrecter sig langs
Spøkanten til Nordmørs Fogderij i Trundhiems
Lehn 40 Mil / indeholder det eeniste Hofved Lehn /
Bergenhuus Lehn / udi hvilket er 8. Fogderier /
som tilforne ere Nafngisne.

Derforuden ere der udi / atskillige smaa Lehne /
som:

1. Halsnøe Glost. oc Hardanger Lehn /
2. Lyse Glost. / 3. Munkeli Glosters
Lehn / 4. Giedste Gods paa Sundmør.
5. Alle Helgens Gods / oc ellers atskilligt
Geistligt Gods.

Belan-

Belangende dette Stiet oc Lehns Fructbarhed/ da efter som denne Lands Egn/ en stor Deel bestaar udi store Field/ Klipper/ u-jesnt/ steenigt oc morasigt Land/ saa oc op i Landet aff temmelig store Skowe/ Krat/ Kier/ Vnderfkow oc deslige/ gifver det i allmindelighed ey megen Ager-Land/ men dog meesten ofver alt/ iblant saadanne Field oc Klipper/ oc synderlig langs Elvoene oc Fiordene/ som u-tallige mange langt i Landet indløber/ gifver det mange flette Plazer/ som med Bøndergaardere bebygte/ dog saa/ at icke gierne uden en eller 2 Gaarde paa hvert Sted er liggende/ saa at fielden noget saa stort slet Land paa et Sted samled findis/ at der paa 3. 4. eller flere Gaarde kand ligge samled/ oc ere fordi Gaardene saaledis adskilde/ at undertiden kand vare en Fierdings Beigs undertiden $\frac{1}{2}$ eller heel Wijsl/ oc høyt oppe til Fields/ meget lengre mellem hver Gaard.

Hvis Jordsmon til Gaardene er liggende/ bestaar meest udi Eng/ Græsning oc Svoerdrift/ saa icke on hafvis ringe Ager-Jord/ hvilcken oc ey gierne saaledis er danned/ at den paa et Sted er liggende samled/ saa som her i Danmark/ men it lidet Stuecke it Stad/ oc it andet it andet Sted er adskilt/ saa at gemeenlig mellem hver Ager ligger Engmark/ Moraske/ Bierge eller steenigt Land.

Saadan Ager-Jord hafvis ey heller saa megen/ at Indbyggerne dem der aff kunde underholde/ men endelig behøve Tilførsel oc Vndsætning/ aff Korn- Vahre/ oc understeedlige Provianth Poster: Dog ere

Bergens,
Lehns
Fructbar-
hed.

nogle faae Egne oc Præstegield/ som Wosß/ en Deel aff de Fogderier Sogn oc Sundstord/ som dem nesten aff egen Brøde kunde behielpe.

Korn S.
i
Bergens
Lehn.

Er oc Korn-Sæden i dette-saavel som i Trundhiems Lehn oc Nordlandene/ megen Vanskelighed undergifven/ om Vaaren oc Høsten aff Frost/ saa Kornet i Jorden bortstryser / eller om Høsten twingis aff tilig Kulde/ saa den ey kand blifue moed: Understiden naar tørre Sommere indfalder / kand Sæden aff den hastige oc store Heede mellem Klipperne nedfalder: Derimod det oc i vaade Aaringer/ enten kand drugne/ bortskyllis / eller Byg forvandlis til Haffre/ aff det megle Vandfald / da aff Klipperne nedfalder / eller oc det da ey kand blifue moed / saa at ved saadanne Tilfald / Sæden ofte slaer seil oc Dyrstid foraarsager / saa at hvis dem icke giordis Tilfær/ vilde ofte indfalde stor Hunger/ som ofte skeed er/ end oc i vore Tider/ som Aar 1631. Da/ synderlig i Trundhiems Lehn oc næstliggende Fogderier aff Bergenshuus Lehn/ som Sundmør / formedelst streng Vinter oc ofoerflødig Sneec / som laae til Pinxdag oc mod St. Hansdag/ begyntis en saadan Dyrstid paa Korn/ at mange aff Indbyggerne / malede Barck til Brød / men end oc understiden for Sneec icke kunde komme uden Huse- ne at hente Barck / saa der ofoer mange Mennisker / saavel som meget Qvæg / aff Hunger bortdøde. De vare paa Nordmør oc Sundmør Mand/ som samme Aar hver miste ofoer 100. Stycker Qvæg hvileken Hunger oc Dyrstid varede til Aar 1633. Midlertid aff

aff Kongl. Mayt. naadigst bleff anordnet / en stor
Undsætning/ aff Korn: Saavel som aff Hans Mayt.
Canceller/ Sal. H. Christian Friis til Kragerup/
nogle 1000. Rixdaler til Trundhiem opsticket bleff/
at indkøbe Korn fore/ oc blant de meest Nødlidende/
udbytte.

Saadan Dyrtid er oc fordom indfaldet i Har-
dager oc omkring liggende Bygde-Lauge/ saa de oc
hafver maatt blande Barck oc Meel sammen/ der aff
baget Brød oc fortæret.

For medelst slige dyre Aaringers oc Lsders Ind-
fald/ holdis fore/ Nordbaggerne i gammel Lsder haf-
ve paafundet/ Gladbrød at bage/ ere trinde Rager/
større end en Løndebond/ haarde oc tynde nesten som
Papir/ hvilcke de bage ick i Ofn/ men paa en tynd
Steen eller Hælde/ under hvilcken de legge Jld/ oc
dem med stor Behendighed/ ick en tillige/ der paa
bage/ hvilcket Brød kand vare nogle Aars Lsd/ ved
16. eller 20. Aar/ paa tørre oc sicke Stæder/ 2c. Aff
hvilcket Brød da en hver sig hafver paalauget/ paa
1. 2. eller flere Aars Forraad/ hvor om videre i Nor-
gis Beskrivelse/ pag. 72.

De ligerovs som det saaledis i dette Stiet oc Lahn/
gemeenligst gifver ringe Korn-Egne/ saa hafvis deri-
imod god Beleylighed af Eng-oc Vd-mærcke til Græs-
gang/ saa at de der paa kunde tilligge meget Fæned/
hvor aff de Arlig afhente/ Slagtersæ/ Smør/ Oste/
Risp/ Tals/ Huder/ Skind/ Vld oc deslige andre
gode Landsens Vahre/ som de enten til Berget/ eller
til Bergen Borgere oc Vdligere paa Landet/hensføre/

R. M. oc
H. Chri-
stian Friis
Cancell.
undsætte
Trundh.
Lahn med
Proviane

Gladbrød.

Engm.

selge/ oc deris Nødtørst igien aff dem tilhandle/ efter-
som ingen Fremmed er tilstød / med Bonden paa Lan-
det/ eller i Hafnerne i Bergenshuus Lahn/ eller i Nord-
landene oc Fjndmarcken/ at handle/ under *Confesca-*
tion aff hvois de hafue med at fare/ efter Bergen Bor-
geris der paa affhøyløslige Konger i Danmark/ Naadigst meddeelte *Privilegier*,

Skouff-
Egnen.

De til Fjelds oc i Skouff-Egnen boende/ visde
dem at nære/ oc Skowene at nøttige giøre/ ey alkeene
med Saugbrug oc Trælast/ som aff Riget udsøris /
dog icke aff saadan stor *Quantitet*, som fra de Ladestæ-
der paa Wisg-oc Augdesiden/ som tilforne er rørt om/
meden i synderlighed de paa nogle Wiisle nær omkring
inde i Fiordene boende/ store Partier aff Huse oc Byg-
nings-Lømmer / sambt til Boldvercke / paa hvilcke
Bergen Borgere deris Spæ-Boder paa Vandet ud-
bygge/ til Bergen udsøre ved store Floder / som de i
Vandet sammen nagle oc binde/ saa der til de ingen
anden Skibe behøfoe/ aff hvilcket Lømmer Bønderne
selff som det udsøre oc selge for Borgereskabet Lømre
oc opbygge/ skionne store Huse/ Spæboder / Boldver-
cker/ Yacter/ Præmie oc Baede/ oc hvad Bygning be-
høfois/ efter som det blant Bønderne i allmindelighed/
gifer meget handdige/ skarpsindige oc bequæme Folk
til atskillige Handvercker/ icke allene gode Lømmer-
mænd/ men oc Smedkere / Smede / Bøffemagere /
Skomagere/ Skredere / Glarmestere oc Biltfndere/
Item gode Jegere oc Skøttere / saa at de selff giøre
dem egne Flintbøffer / der med skyde atskillige Bilt /
aff

aff Dyr/ Ulfoe/ Bigrne/ Feldfras/ Refve/ Waar/ oc
 Harer/ sambt underfkeedlig slags Fugle/ Tierhaner
 Bhrhaner/ Aarhøns/ men i synderlighed om Winte-
 ren naar Sneer falder/ fkydis mangfoldige Kopper /
 it slags Vintersugle/ som ey sees eller fornemmis u-
 den om Vinteren paa Sneen/ ere aff Størelse oc Ski-
 etelse/ ligesom Agerhøns/ undtagen at de ere gandske
 Sneer hyde: De efterat ingen anden Agerhøns i Nor-
 ge Nordenfjelds findis/ ere de icke u-rettelig at holde
 for Nordfke Agerhøns / aff hvilcke Wønderne stor
 Mengd til Bergen udspre oc selge.

De som boe nogle Mile omkring Bergen/ udspre
 hver Løsoerdag paa Hast i Eløf atskillige Melk-
 Wahre/ oc Smør / sambt underfkeedlig Læx-Wahre/
 aff Skoufle Østfæde oc deslige/ hvor af store Partier
 til Spanien udspris.

Fiskeri: hafvis i dette Lehn / saa vel aff ferfke
 Søer/ Elfoe oc Fiorde / som aff Hafved oc Stran-
 den.

Aff Søerne saais dog icke synderligt uden Ørre-
 ter oc Aal. Men af Elfoene gifver det mange Stæ-
 der/ saavelsom norden Bergen/ skionne Læxfiskerier/
 af hvilcke fangis i temmelig Mengd/ oc meest til Ber-
 gen ferfke indfpris/ oc der aff en Deel røgis oc siden til
 andre Lande udfkibis.

De ud med Hafved paa Nerne/ som ere u-tallige/
 oc de i Fjordene ere boende/ visde oc flittigen at søge de-
 ris Næring oc Fordeel af Strandfiskeried / som der
 temmelig risglig tilgaar/ dog icke i saadan Mengd som
 i Nordland/ oc bestaar fornemlig i Torst/ Sey oc Sild/

Fiskeri.

Fiskeri i
Bergens
Lehn.

hvilcke de meest i Lønder salte/ oc ved mange Læster i Bergen affhende/ som atter der fra ved mange Skibes Ladinger til Danmark/ Lydsland oc andre fremmede Stæder henspris: De nest Bergen/ 1. Wijs eller 2. paa begge Sider/ boende/ føre deris Fiske nesten alle til Byen/ mangfoldige Vaade fulde oc ved Fiske Torvoet selge/ af hvilcke Fiske/ atskillige slags/ som Lørse/ Schild/ Sen/ Waerrel/ Lyr/ Langer/ Brokmer/ Kocker/ Kørfisk/ Hylse/ Smelt oc Mort/ Bergolt oc andre/ Borgerstabet/ oc meest de Fattige/ skeer stor Hielp oc Bndsatning/ estersom for 1. ß. eller 2. kand hafvis en god Kat Fisk/ for nogle Personer.

Det hænder oc undertsiden/ saa som Anno 1625. at unge Hvale/ som forsølge oc jage ester Schild/ dem forløbe ind i Fiordene oc snefre Bugte/ hvor Bønderne dem blifoe vaer/ oc sætte Garn uden fore/ saa at de da Schild i stor Mengd/ saavelsom samme unge Spring-Hvale kunde jage paa Landet oc fange/ saa som i bet. Nar/ da de ved 2. Wijs Veigs synden Bergen paa en Lsd oc Sted/ saadanne Spring-Hvale/ ved 17. eller 18. jagede i Land/ blant hvilcke vaare nogle af 16. 17. oc 18. Alnis Lengde. Aff des Spect/ saavelsom aff Raabber oc Nyjer/ det er: Sæle oc Marsvin/ de brende Tran/ oc i andre Waade dem nøttig gisre.

Salt i
Hardang.

Salt visde de oc/ paa atskillige Stæder her i Lch= net at syde oc brende/ synderlig i Hardanger / hvor de saa meget til weye bringe/ at de der aff til andre kunde hafoe at affhende. I samme Egn hafvis oc atskillige Berg-Arte/ som Dvern= Steene/ Væg= Steene/ Slib=

Slib=Stene oc andet. I sær er samme Stads for Raaber
 S. eller 9. Aar siden paafundet Raaber=Erk/ hvor nu Berck i
 it Raaberværel aff Bergen Borgere er opræt/ oc sort= Bergensh.
 fattis/ aff hvileket det fismiste oc bedste Raaber / ved Lehn.
 temmelig *Quantitet* til veye bringis/ saa der aff baa-
 de Bergen Bye oc omkring liggende Egn land for-
 sunis/ saavel som der aff til fremmede Stæder udførs
 oc forhandlis land.

Trundhiems Stick.

Bestaar/ som forberørte/ i den gandske Egn Trundh.
 Nordenfields/ begribende i sig de trende Hofved= Stick.
 Lehn/ Trundhiems/ Nordlandene/ oc War-
 døehuus Lehn/ des Grenser tilforne om mest er:

Trundhiems Lehn.

Er holdet for en de bedste Egne udi Norge/ syn- Trundh.
 derlig de Fogderier nest omkring Trundhiem lig= Lehn.
 gende/ hvor det gifver gode Korn= Jorder oc Græs=
 markte/ aff hvileket Indvaanerne dem til Nødtørst under-
 holde kunde/ undtagen naar mß Væxt/ enten aff haard
 langvarig Vinter oc Snee / Regn / eller stor Tørre
 Land indfalde/ da de aff Brød= oc Ol=Korn, behøfve
 Vndsætning fra andre Stæder/ hvor om videre under
 Bergen Sticks Fructbarhed mest er.

I særj aff Hafved visde Indbyggerne i Søe- Sifterj i
 Lehnene / som ere Nordmør/ Fossen oc Nummedal/ Trundh.
 dennem flittigen at nøttig giøre / saa de aff Torst oc Lehn.
 Hellel

Erundh.
Sild.

Hellefynder temmelig Partier fange/tørre/oc salte/oc dem i Erundhiem eller Bergen forhandle.

Vdi synderlighed ere berømte/ de skønne Erundhiems Sild/ hvilede/ de Aaringer/ Sildes Fiskeriet tilgaar/ udi stor Ovsersjødighed sangis i Vingnen/nogle Wisse norden Erundhiem/ hvor den understiden faaar saa tyk under Landet/ at mand med en Vaad eller stort Garn/ i en Dræt kand dragis mange Laster Sild/ som da strax der aff Erundhiems Borgere saltis/oc ved mange Skibs Laadinger til Bergen oc andre fremmede Stader udsæris/oc der med gandske Danmark/ Sverrig/ oc en Deel Tydske Stader bespise: Vdi samme Fiskerj/ beroe Erundhiems Borgers/ saavel som mange omkring boende/ deris Naring saaledis/ at naar samme Fiskerie/ nogle Aar slaar seil/ som vel understiden skeer/ lide de der aff stor Affbreck udi deris Handel/ Fordeel oc Formue.

De til Fjelds/ eller som boe oppe i Landet/ visde dem oc vel at nære/ aff deris Fæned/ oc der aff tilfaldige Nøttighed/ aff Smør/ Talg/ Huder/ Skind oc andet: Samt med Skøtterj aff Vilt/ Elsdyr/ Laas Faldsraas/ Ræve/ Maar/ saavel som Bjørne oc Blæve: Distigest atskillige slags Fugle/ hvor aff de til deris Underhold/ icke hafve ringe Hielp.

Videre om Erundhiems oc des Lehns Leylighed/ vilde behagis/ til forbete. Norgis Beskrivelse/ at være henviist.

Nord

Nord-Landene.

Er it sær Hofved-Lehn/ strecker sig fra Nummedali Trundhiems Lehn/i Nord til Vardøshuus Lehn/ oc begriber Fogderick/ som før er nælt/nemlige :

Helgeland	Westraalen	Salten
Senien	Frosen	Andenes
Langenes	Loffoten med Røst oc Bærøe	

Helgeland strecker sig i Lengden langs Søekanten/ fra Helgelands Flæs til Fugl-Den/ ved 20. Miil/ der paa er liggende Fogdegaarden Torffoe / bestaar i 3. Præstegield/nemlige: Brynøe / Alstehouff oc Rødøen / de 2 hafve hver 5. Annexer, men Alstehouff 7. oc ved 900. Sognemænd/der paa er oc liggende/den store Gaard Thøten/ paa hvilcken 12. Bønder kunde boe oc dem ernære.

Vdi dette Fogderi er liggende Duøen / hvor mand først kand see Solen Nat oc Dag om Midsummers-Tid/ saa at so lenger mand siden kommer Nord/ so høiere mand sees Solen ofver Jorden om Midnatts Tid/ dog er den rødlig oc ey saa klar/ som om Dagen/ aff den Damp aff Jorden om Natten opstiger.

Salten strecker sig i Lengden fra Fugløen nord til Senien/ ved 18. Miil/ hafver 4. Præstegield/nemlige: Gillestaaal/Salten/Stegen oc Loding/ strecker sig oc ved lange Fjorde/ ved 16. Miil ind i Landet.

R r

Seni

Nordlandene.

Helgeland

Salten.

Senien.

Senien/ ligger norden Salten/ oc strecker sig til Tromsen.

Loffoten.
Køst/
Wæoen.

Loffoten/ med Køst oc Wæoen/ ere it Fogders/ udstrecker sig i Lengden fra Moskens til Waage/ 9. Væsæs / bestaar i it stort oc skönt Præstegield/ gifver tillige med de sørige Der / temmelig Korn-Jorder: Men sær voxer paa denne De/ meget / langt/ oc got Gras/ aff hvileket Bucke oc Faar blifve sædere end andre Stæder i de Lande/ saa at aff 1. Wæder skal være bekommet 2. Wismerpund eller ved 24. Slaatpund Talg.

Ere oc i dette Fogders store Field/ blant hvileke det gifver mange oc flere Bjerne end i andre Lehne som giøre stor Skade paa Dvæg / Fisk oc Tran/ hvor om i Norgis Beskrivelse videre.

Wæken oc Norden paa Loffoten ud mod Hæved/ ere Stæder/ paa hvileke vel kunde være Bøndergaardte oc Fiskevær/ men formedelt at ey kand hævis Landing med Baade/ formedelt høye Forland/ hvor Dylgerne oc gifve saadan Kulling/ saa de ey kunde tillegge/ oc deris Baade drage i Land: Blifve fordi saadanne Stæder u-bebygte.

Muskøe
Strøm.

Muskøe ligger Nordostlig fra Wæde/ hvor paa meget Gras voxer/ saa der paa nogle 100. Faar udsætis/ en halff Væsæs norden denne De/ er den sørdelige Muske Strøm / som lignis ved it Haffs Svælg/ eftersom det ved Vandets til-oc affvoert/ nedsvælger oc igien opskyder/ alt hvis forekommer/ Skib/
Hvæl

Hvalfiske / oc alt andet som videre i bere Norgis Beskrifvelse ommaldis.

Beestraalen liggende 3. Vgtes Nordvæst fra Loffoten / er it Præstegield / som med Loffoten til Caniker / gemeentlig forlanis / paa denne De ligger Fogdegaarden / paa hvilcken Land underholdis 60. Riser / foruden andet Dvæg / efter som der groer Mengden aff got Græs / oc hafvis til med god Ager-Jord oc Korn-Land.

Beestraalen.

Trumsfett er 2. Præstegield / Trondenæs oc Tromsen / som skal være det Nordiste Præstegield der i Riget / som Gaarde oc Enge ere til / begynder ved Sandtoft oc strecker nord til Loppen / i Finmarkens Begyndelse / hen ved 18. Mist.

Trumsfett.

Langenes oc Andenæs / ere hvert it Fogderf / liggende Væstlig ud fra Tromsen 3. Mist / ere med underliggende Der / gode fructbare Stæder / aff Korn-Jorder oc Grafsning / Dvæg oc Fiskeri / men Norden disse Der oc Tromsen / Land intet pløvis eller saaes / efter som Sæden ey kand blifve moed / oc saae Rierne / for den tilige Kuld / som strax efter St. Hans Dag gemeentlig paa kommer oc indfalder.

Langenes Andenæs.

K r ij

Nord

Nord-Lands Fructbarhed / Fiskeri oc anden Bestaffenhed.

Nordlands
Fructbar-
hed.

 Ndog Landet / i forbet. Nordiske
Fvaderier oc Der / største Deel / saa som
de fleste andre Stæder i Norge / bestaar
i it u jefnt / klippigt oc steenigt Land / saa
er der alligevel imellem Klipperne man-
ge skønne fructbare Stæder aff Ager oc Eng-Jord.

Tiotten

Men i synderlighed/ere i Nummedal/ samt paa
Helleland/ Salten oc Loffoten/ saadanne gode Korn-
Egae/ at findis Bøndergaard/ til hvilke land saaes
ved 40. Tynder Byg/ oc nogle saae Gaarde til hvilke
incre end 100. Tynder saais land/ saa som Tiotten /
aff hvilken 48. Boger tør Fisk udi Arlig Landsskyld
til Kongl. Maat udgives/ oc land der paa boe 12.
Bønder/ foruden 6. eller 8. som paa des underliggen-
de Holmer dem ernære kunde: Lige saadan Gaard er
Husestad paa Sundmør / som oc aff 12. Bønder be-
siddis/ Item Birckøe i Tromsen/ til hvilken dog en
land saais / men der til alleene en stor Mengd aff
Dvæg underholdis land / efter som der oc Norden
fore/ all Mareken brugis til Eng oc Græfning / oc
en er tienslig til Ager-Jord at dyrckis / efter at Sæden
der en for tilig indfaldende Frost land blifve moed /
som forberprt.

Husestad
Birckøe.

Vaar-Kug saais lidet eller nesten intet (uden paa
Helle Land) her saavelsom ofver all Norge/ oc aldelis
ingen Vinter-Kug. Lil

Et Eng-Jord oc **Græfning**/ hafoc de ved **Spekanten** boende/ mange **Stæder** beleylig oc dyctigt **Land**/ saa vel paa **Der** oc **Holmer**/ som paa **safte Landet**/ saa at hvor beqvem **Engmarck** findis. voxer ofoerflødigt langt/ oc saadant got **Græs** / at der aff saavel som aff **Høed** / **Dvæget** synderlig trivois/ i synderlighed givoc det paa **Loffoten** oc **Væstraalen** høyt oc langt **Græs**/ som forbemelt.

De som boe paa **smaa Gaarde** eller ingen **hafve**/ de nare oc behjelpc dem tillige med **Fiskerj**/ aff **deris Riser** oc **Dvæg**/ som de i temmelig store **Partier** paa sig **Græfning** oc foer kunde søde/ oc naar det i strenge oc langvarige **Vintere** ey kand tilstrecke/ **banck** de **Fisibeene** oc **Hofder**/ oc dem blande med it sær slags **Tang** der i **Stranden** voxer/ oc der med **deris Dvæg** opholde.

Multebær / voxer der oc i **Findmarcken** mang- Multebær
foldige / paa **smaa Rijs** lidet større end **Jordbær=Rijs**/ brugis som en stor **Lægd** mod **Skørbug**/ som **Indvaanerne** der meget plagis aff / er ellers en synderlig **køende** oc **læskende** affholt **Spisse**.

Fiskerjudi Nordlandene.

Weden ester at som forbemelt/ at disse **Land** icke i **allmindelighed** aff saadanne **Korn=Jorde**/ **Engmarcke** oc **slet Land** bestaar/ at alle des **Indbyggere** / dem der aff kunde nare: **Hafver** **GD** den **Allermæchtigste** derimod disse **Stæder** med synderlig **Hafveds** **Befsignelse** forsiunct/ hvilket **Fiskeri** samme **Landis** **Indvaanere** / Fiskerjudi Nordlandene.

som i stor Mangfoldighed boe udi Fiskevær/ det ere be-
lejlige Hafne oc Stæder/ud mod Strandbredden/paa
Holmer/Klipper oc Vdøer/vjude dennem at nøttig gids-
re/oc (dog med stor Møye oc Besværlighed) dem der aff
Nødsørstigen underholde.

Hvorledis med samme Fiskeris forholdis/sambt om
anden Nordlands Beskaffenhed/handlis om udsørlig
udi forne. Norgis Beskrivelse: Saa der om Læseren
vel did kunde henvisis. Meden efterat saadant denne
Materie egentlig vedkommer/hæver mand saavit/saltte
Arbeyd her kortelig sørt til Brug/dennem til Licentist/
som samme Beskrivelse/en herhos hæve ved Haande.
De forholder sig der med som følger:

Under Loffoten/Køst oc Væge / skal falde det bæ-
ste Vinterfisker/hvort hen de aff Helle- Land oc nest-
liggende Der/ved 20 eller 30 Mjil/dennem med deris
Jacte/Fiskebaaede oc Redskab forsøye/strax efter Jucl/
hvor de opreise deris Fiskerhjalde/paa hvilecke de Fiske
under aaben Himmel ophenge oc tørre: De udroe dag-
lig naar got Vestr er / $\frac{1}{2}$ Vgsøes fra Landet/hvor de 4.
Mand paa hver Baaed/hver Dag ved 3. Gange kun-
de draage deris Baaede fulde aff store Lørffe/Langer oc
Helleflynder/eftersom Fiske ofte staa saaa tyel/at Kro-
gen neppelig er lidet i Vandet/sørend Fiske bider paa/
Item/Fiske endocsa tit oc mangfoldige ere om Kro-
gene/saa naar de hastig opdragis/satte de uden i Fi-
ske/saa den maa følge med/oc saadan Mengd Fiske/
falde de Fiskebjerg: Midlertid de Krogen lade ned-
løbe/ffære de Hofoderne aff oc rense de sidste/oc det ind-
vendige udkaste/dermed deres Arbejd des flittigere Land

Fiskebjerg

fort-

fortgaac/oc de deris Baaede med dis fleere Fiske kunde belade.

Sidst in Martio der efter/er Fiskeried ofverstaad/ da seigle de hieim/oc efterlade nogle/som vare paa Fiske- net til de blifoe tørre/da de dem afhente/fleeste af Waarfisken/tørre de runde/formedest den beqvæmme oc sterke Løræke da falder/oc dem kalde de Rundfiske/ men de andre flecke de/oc kaldis Kotskier: Hellefiskene som de kalde Dveite/ affkiere de den tyndste Fisk aff begge sider/indtil Finderne oc Beenene oc nogle lange Strimle de lade vedhenge/som de tørre oc kalde Raff/ men Kæckling ere nogle sar lange Stæck: de affkiere oc tørre/ det magerste aff Hellefynderen/ saltte de i Løn- der/saadanne Hellefiske sangis mange aff 3. eller 4. Alnis Lengde/saa at en kand giøre ofver 2. Lønder saltet Fisk.

Rundfiske
Kotskier.

Raff
Kæckling.

Vaa andre Løder om Aaret oc for Juul/beflitte de dem paa Fiskeri/Haaffierding eller Haaffierling som er en Fisk saa stor at der aff kand hafvis ved 2. eller 3. Lønder Tran/skal være en Fisk fast som en Koek med saadan skarp Rompe / at den der med deris Liner kand affkiere/naar de fornemmer sig at være fast/ om en nest Krogen hafvis en liden Jern-Lencke nogle Alne lang.

Haaffier-
ling.

Aff Brugde/Haabrand eller Haamær/ en stor Fisk aff megen Lefver, der af/sambt af Sæle oc Kofmer/kunde de oc megen Tran/saavelsom af Lørste Lefver til veye bringe.

Andre Løder om Aaret/fiske de/ saavelsom deris Børn oc unge Drenge/hver nest ved sit Hiemb/i Haf- ved paa Fiorde/mellem Holmer oc i Bølge/saa vel til dag-

daglig Dphold/som til at tørre oc afhænde/underskæd-
lige slags Fiske/som Vandet ofverflødigen alle vegne
giver/nemlige: Lørste/Langer/Brosmer eller Lub-
be/smaa Dveiter/Roller/Hvilling/Graasen/Lyr/Ma-
ckrel/Laxe-oc Mackrel-Større/Speckock/Duver eller
Køefiske/Seigumme/eller Blaaestock/Langspreling/
Hoffet/Dstret/Krabber/Aal oc deslige Strandfiske.

Aff ferske Søer oc Elfoe/hæfve de Laxe/Dred/
Bleger/Bedder/Røer oc andre.

Spring-
Hvale.

Smaa Spring-Hvalle/som dem under Landet i
Vigge oc Indbugte forløbe/vijde de oc at veide oc ind-
sage paa Landet/aff hvilcke/saavelsom aff de/aff Hæf-
ved undertiden døde inddrifve/de dem stor Fordeel vij-
de at givre/med megen Tran de der aff bekomme:
Men Froidhvale oc Spe-Derne/ere dem for mættige
oc skadelige/efter som de ofte/Gold oc Baaede ned-
sunkte.

Forbemelte tørre Fiske/Lørste/Langer/Raff oc
Reckling/sampt saltede Dveiter/Lran oc andre
Landsens Vahre/selge oc forhandle de icke gierne der
hjemme hos dem self/men dem med deris egne Tacter/
som de hæfve mange/store oc drectige paa 60, 80. oc
vel 100 Lestet/hensøre til Bergen/hvor Aarlig ved
Olai Eder/holdis Rjøbstøeffne/da der fra Nord-
landene oc Findmarken/sammen komme/nogle hun-
drede saadanne Tacter/ladde med atskillige Nordfke
Vahre/men meest med saadanne tørre Fiske/som da
der forhandlis/oc siden der fra til atskillige fremmede Lan-
de udfibis/oc da siden aff samme Rjøbstøed kaldis

Kløbsteff-
ne.

Bergefist

Bergefist.

Udi Bergen tilhandle Nordfarene dem igien oc hiemsføre atskillige/ til Føde oc Klade/ fornødne vaare/ som Weel/ Malt/ Hommel/ Salt/ Jern/ Wiid/ Oll/ Klade/ Lerrit oc alt hvis andet de til Husholdingen kunde behøve/ udi synderlighed hiemsføre de meget/ Lybst/ Wismars oc Straalsunds Oll/ hvor ved de lesve temmelig osverfaldige/ oc der med dem ofte saa forsiune/ at undertiden der aff Land vare at bekomme Nordlandene/ naar det i Grundhiem eller Bergen fattis.

Skowe udi Nordlandene / giffver det mange Stæder/ saa vel paa store Der/ som inden ved Fiordene udi Landet oc til Fields/ end oc paa det store Field Rølen/ dog alt udi Dalerne/ oc hos ferste Søer oc Elfoe/ thi højest paa Fieldet / ligger stedse Snee/ oc ey for stor Vindfang land vore Træer.

Skowe i Nordlād.

Saadan Skouff bestaar fast gandske udi Fyr oc Gran/ hvor aff Indbyggerne ey wijde dem synderlige Nytte at gipre med Løsterhug/ Saugbrug eller Trælast/ som fynden i Norge/ oc paa Wsg- oc Augdestiderne/ men alleene der aff hasve Hielp til Skibs- Løster til deris Jacte oc Baaede/ oc saavst de til deris Huse oc Brendved behøve. Voyer oc der/ saavelsom osver alt i Norge.

Birk/ Hessel/ Enebartra/ Alm/ Røn/ All/ Hylb/ Heg/ Schie/ Vietra/ Hiubentorn/ Pors/ Lyng. Men Fruct-Træer/ som Abile/ Pærer/ Kirsebær/ Plomme/ Jern/ Bøg/ Eg/ Ask/ Pyl/ Slawentorn oc desflige fiødis der icke.

Diur oc Fugle giffver det i Skowene/ i Landet/ paa Derne oc Holmerne/ sambt paa Fieldene atskillige Aags: Oxen oc Røer hasvis i stor Mengd/ Heste

Diur.

falde der oc/ gode oc sterke/ dog icke store: De hafve en god Forraad af Giedder/ Saar oc Svin/ Item/ Hundel/ Ratte oc Muus/ men Kyster kunde der en blifve/ undtagen Vandrotter/ som ere der ofverflødigen/ hoor om videre i Norgis Beskrivelse.

Di Skovene oc paa Fjeldene/ gifver det mangfoldige Elodnr/ Hiorte/ Hinde/ Kendsnr oc Harer/ Item Bixne/ Ulfoe/ Falsraas eller Bers/ Los eller Gouber/ atskillige/ som Ulfoe-Gouber/ Kefve-Gouber oc Ratte-Gouber/ Maacr/ Kefve sorte ochvide/ Egerne Hermelin eller Kofkatte/ Gretling eller Svinfar.

I Fiordene oc ferske Vand/ fangis oc Odder/ oc Baver/ at saaledis disse Lande aff alle slags nøttige Dyr/ rundelig er forsynet/ oc der imod for Eiderqvittende/ oc forgiftige Insecter, som Orme oc Lutzer befried.

Wilt.

Fugle hafvis alle slags/ som andre Stæder i Norge falde/ som Bixs oc Høns/ disligeste Skou- Fugle som tvende slags Orne/ Falcker/ Høge atskillige slags/ Gøne Vgler/ Rafne/ Frager/ Skader/ Raager/ Spetter/ Regnsprø/ Hield/ Myresniber/ Droffel/ Throst/ Soekfort/ Erler/ Svaler/ oc den Fugl Egde/ er stor som en Lerke/ oc sjunger all Natten om Sommeren; Item Troldrucker/ større end Skader/ flye om Natten oc søge det som hvit er: Derforuden Steenspetter/ Spurrer/ Groutittinger/ Rigmeyffer/ Fuglekonger/ Steendolpe oc Afftenbacker.

See
Fugle.

Søefugle/ ere der mangfoldige/ som Svaner oc Graagies/ Trappegies/ Kadgies/ Kinggies/ Grafgies/ Heigrer/ Ender atskillige slags/ Lomer oc Liunderi

Haffhæfte/ Haffstuev/ Haffeller/ Leister/ Strandstader/ som der kaldis Glib eller Lhield/ Maager/ Lerner/ Sandtollen / eller Lendelobben / Aalekrager / oc Langvier.

Forbete. Spøfugle giøre mangfoldige Rg/ude paa Derne oc Holmerne/dog i saadanne bratte Bierge oc Klipper/ ud mod Havsved / saa Indvaanerne dennem med Lss=Farer mæc efterklemme/oc opsøge/ oc mange Læster samle. Fuglene vjæde de oc i stor Mangfoldighed at fange oc med en Krog paa en lang Stoc/aff deris Huler uddrage/saa der aff de icke hafve ringe Nidp til daglig Ophold/ hvorum videre i forbete. Norgis Beskrivelse.

Wardøehuus Lehn eller Findmarcken.

Hafver sin Begyndelse ved Loppen / som er den synderste Ende aff Findmarcken/oc siden indtil Lands Enden til den Holme Lynghusven eller de Rydske Grenser/ sig i Nordost Osten oc Sydost ombøgende.

Hafver foruden andre u-tallige smaa Der/besyn- derlig den store De Wardøen/ paa hvilcken Slottet Wardøehuus som Lensmanden residerer paa/ er bygt/sammie De er fra det rette faste Land liggende ved 7. Bgsøes/ oc strecker sig dette Lehn langs Spøkanten ower 40. Mile.

Forstkresne ere de største oc fornemste Der / udi Nordlandene oc langs Haffbredden/ men de andre store oc smaa/ som ud mod Havsved/ saavel som i Fiordene ere liggende/ere u-tallige.

Wardøehuus Lehn oc Findmarckens Fructbarhed. Wardøen Wardøehuus Slot

Vdi dette Læhn/ høvis Solens Skjn ved Mid-
sommers Tjde/den gandske Nat/ dog ey saa klar som
om Dagen/ der imod de nit om Vinteren hafve fast
ingen Dag/ uden 1. Times Isd at regne/da de dem
med Maanens Skjn meest behielpe/ oc der ved fiske oc
giske anden deris Gierning.

Formedelt Frost oc Kuld/som snart efter Mid-
sommer indfalder/ land i gandske Fjndmarcken/Korn
ey vore eller blifve moed/men Græs gifver det temeligt/
saa de mange Stæder kunde holde Riser/til dennem om
Vinteren at spøde/ de da oc hafve Hielp aff Tang oc tør
Fiskebeen/ som de bancke oc halff siude/ oc gifve Riserne
at æde/ iblant hois ringe Høe de kunde skære oc samle
om Sommeren paa Landet oc Bøholmer.

Formedelt sliq Besværlighed af Jordens Grøde/
søge Indbyggerne/ved Søekanterne oc i Fiordene bo-
ende/ deris Føde oc Næring fast aff intet uden deris Haf-
fiskerj/med des/ sambt Skowenis oc Dyris Beskaffenhed/
det hafver lige Forhold/som tilforn om Nordlands
Fiskerj maelt bleff.

Laxe/kunde oc vel aff underskæedlige Elfve/ som i
Fiordene aff Landet nedfalde/hafvis/meden efter at Ind-
vaanerne dem befinde bedre Fordeel/aff Strandfisken-
de/søge oc beslitte de dem icke paa noget Laxefiskerj/saa
fordi intet Laxefiskend vjdis i gandske Fjndmar-
cken at være i Brug/ undtagen det eenist Tanum
Laxefiskerj/ nogle Vgsses paa hin Side Wardse-
huus liggende/som nu aff nogle saac Bergen Borgere/
ere af R. W. forpactet/brugis/oc der aff aarligen en god
Deel aff en Skibs-Lading Lax kunde erlange/ som de
til Holland oc andre Stæder udføre.

Tanum
Laxefiskerj

Finnernis / som ere toende slags / **Søefinder** / **Sinerals**
 oc **Lapfinder** / ere den første Deel aff dette Lehn Ind-
 byggere / aff hvilke Findmarken haffver sit **Navn** :
Søefinder / ere de ved Hæved eller Fiordene hve / oc
 Lapfinder / de sig inde i Landet oc til Fielde opholde.
 Hinc nære sig aff **Søefiskeriet** / som andre Norgis Ind-
 byggere samvæsteds : Saa oc aff **Skibs-Bygning** /
 som Jacte oc Baade / som de for it ringe Vard bygge :
 Diffe aff deris **Rijsndyr** / Jact oc **Skøtter** / aff **Els** oc
 andre **Dyr** / **Laas** / **Maar** / sorte oc røde **Kesve** /
Bjørne oc **Ulfve** / aff hvilket de meget **Peltværk** til-
 venbringe / oc til **Riibmændene** i **Hafnerne** nedføre
 oc forhandle.

Finnernis Religion anlangende / haffve de fordom li-
 det vist aff **GD** / men i vore **Tider** / so meere oc meere
 ere bragte til **GDs** **Ords Kundskab** / oc **Sacra-**
menternis Brug / oc synderlig **Søefinnerne** **Religion**

De haffve oc i almindelighed / synderlig **Lapfinder-**
ne / kundet med den sorte **Konst** eller **Tryllerj** / som de
 kalde **Gand** at kaste paa nogen / hvor med de haffver
 kund omkomme oc fortrylle hvem dem gjorde imod / dog
 haffve de icke brugt det uden synderlig **Aarsager**. **Kun-**
de oc paa 1. **Tjmes Tid** eller 2. skaffe at visde / hvad paa
 langt fra liggende **Stæder** passerer oc skeer / med andet
 meere deslige / som i **Norgis** **Beskrivelse** vstlæstigere
 handlis.

Aff disse oc anden forberørte **Norgis** **Rigis** **Be-**
skaffenhed oc **Conditioner** , eractis des fructbarlige
Herlighed nocksom kand sluttis oc fornemlis : **Kun-**

de oc vel meere oc videre der om fremfættis/hvils det icke for Ustøftigheds Skyld/underlodis/ oc dersom til med det denne *Materie* egentlig vedkom: Hvem ellers der om ydermeere Bidskab begier/vilde sig lade besalde/ der om udi bete: Norgis Beskrivelse/ Efterretning at søge.

Ellers/hvorledis Norsk Jordegods oc Eyendom/ aff hvilkken forbedr. Fructbarhed her rører/ declis i atskillige Gods/ som Odels oc Leilendingis/ Item/ udi Agre/ Enge/ Lotter/ Lunder/ Gaarde/ Boel/ &c. Saavel som Taxter hoor efter Ager/ Eng oc Skov/ sambt Landskyld/ til hart Korn beregnis/ fremstillis i næstfølgende Anden Bogs Første Part.

Men hvad Hertighed oc Landskyld/ efter en hver Egns Fructbarheds Vilkor/ paa nogle sær Stæder udgifs/ oc hvad synderlig Maade der med/ efter underfæedlige Stæders Jordbogs Medfør/ forholdis/ nemlig: Som Trundhiems Jordbog i Drer oc Spand/ Jhlands i Frst / Fist oc Kull/ Psarpes i Jordlene/ Tyre-Roe-oc Soide Leige/ &c. Hettlands i Mareker Gods/ Item Norgis synderligste Indkomsters Forklaring / oc des Taxter i hart Korn/ fremstillis i følgende Anden Bogs Anden Part / des Risp oc Sall/ sambt Mage-oc Sødskind Skifters Forhold/ udi den Tredie Bog: Oc om des underfæedlige slags Landgilds oc anden Maal oc Væct udi den Fierde Bog handlis.

Om

Om
Norgis Indbyggere.

Nigeroijs som G:Vd den allermectigste dette Rige/ med herlige fructbare Villkor oc goede Conditioner hafver velsignet/ saahafver hans guddommelig Godhed/ icke heler minde/ forsunet Landet oc det indgifvet it Goldt aff saadanne Qualiteter, som dem vjde til Brug at søre/ Landets Fructbarheds Underseed/ estersom dette Rige/ icke (som Danmark) aff en Fructbarheds Lijghed ofveralt bestaer/ meden gifver atskillig Brug oc Næring/ som fornemlig beroer udi følgende 5. Poster:

Norgis
Indbyg-
geris qua-
liteter.

1. Den fornemste oc største Deel/ er Uger/ Eng oc Græs Marck/ som meest hafvis ofveralt/ undtagen i Findmarken/ største Deel aff Nordlandene/ oc høigt oppet til Fields/ hvor Kornet en Land blifve moed for stor Frost oc Kuld.

2. Ere Egne/ hvor icke on hafvis idel Græs Marcke oc Ofverdrift til Dveg paa at underholde/ oc ere sorbet. Stæder/ hvor icke Korn saais.

3. Ere Skouff Egne/ som nesten gandske udi Eg/ Fyr/ Bran/ Hessel oc Cenbar bestaer.

4. Er Fiskeri/ som det allestedes/ langs Søkan- ten udi Hafvet/ saavelsom i Fiordene oc Elfve gifvet; Men besynderlig i Nordlandene oc Findmarken/ hvor Indvaanerne fastt aff deris Fiskeri alleene dem nære.

5. Skotteri oc Jacht/ brugis vel oc aff alle op i Landet oc til Fields ere boende/ dog er det egentlig/

Lap

Lap, oc Field, Fjndernis sær oc egen Dsoelſe oc Naring/ oc dem deraff opholde/, om hyllet alt paa ſie Stæd videre.

Efter ſaadan Lankens Leiligheders Adſkil/ ere Indbyggerne oſaa ligesom *Naturaliserede* oc beqvem- me/ hver ſin Egn/ ſig til brug at føre.

Auffſ-
ſold.

Thi dei Korn Egnene boende/ ere duelige/ ſittige oc forſtandige Auffſold, ſom efter det Lands Maae- de Jorden ſittigen dyrcke/ oc paa de fleſte Stæder hvor det blant Klipperne ickon giſver ſaa ſmaa Stueck er Korn Land/ at den ey kand pløys/ da opgrafve de den med Spader/ oc inted Arbeed til dens Fructbarhed under- lade; Dptage derforuden megen rydnings Jord/ ſom er begroed med Krat/ oc Underſkouff/ hvilcken de affbrende oc med Koed opgrafve/ hvor da bliſver goed Jord/ ſonderlig til Rug/ ſom derudi meget vel oc reen voxer. Hvad Ordning/ Frſhed oc *Taxt*, om ſaadan rydnings Jord/ aff Høyl: *Jhul: CHRISTIANO IV.* giort er/ fremſtillis i ſølgende anden Bogs første Part.

Sæhyrder

De ſom op i Landet oc høyt til Fields/ eller langt Nord oc i Fjndmarken ere boende/ hvor ick Kornland bliſve moed/ oc fordi ald deris Marke til Eng oc Græs- ning mue bruge/ viſde ſig den dog til goed Fordeel at giøre/ med meget atſkilligt Dvæg oc Fæned at under- holde/ ſaa der aff de ſtore Partier leſoende til Riſhſta- derne neddrifve oc udføre/ ſaavelsom en Deel ſelf ſlagte/ der aff Riſdet ſakte eller røge/ oc det med Talg/ Hudet/ Skind/ Smør/ Oſte oc deſlige/ affhende oc ſelge/ ſaavt/ at derfore de anden deris Nødørfſt igien kunde indkiøbe/ oc der ved dem rundelig opholde.

De

De som boe udi Skouff-Egnene/ oc nedre ved
 der hos nestliggende / Elfoe oc Fiorde / som fornemlig
 paa Wig- oc Flugdesiderne/ ere Arbejdsomme due-
 lige Folk / som langt op i Skowene undertiden ofver
 10. eller 12. Mile fælde store Partier Lømmer/ aff Wa-
 fter/ Spjrer/ Dieckir/ Sparrer/ Lecter/ Saug- Lømmer
 oc andet/ hvileket de siden med stort Træl oc Møjsom-
 melighed/ udi Elfwene nedflaade til Ladestæderne / oc
 Saug-Lømmeret til deris Sauger/ aff hvileket de haf-
 ve mangfoldige/ som konstigen ere bygte ud ved Elfwenis
 Needfald / saa de aff Vandet drifvis/ hvor paa saugis
 mange 1000. Dæler til mange Skibs-Ladinger/ som
 til Spanien/ Frantsk Engeland/ Danmark/ Hol-
 land/ Tyskland oc andre Stæder udsfris oc forhand-
 lis / at saaledis disse Egnis Indbyggere / dem fast al-
 leene aff deris Skouff-Hug / oc Lømmer-Handling
 oc Saug-Drug nære/ oc en stor Deel dem meget rsglig
 underholde.

Skouff
Boer.

De langs Søekanterne / oc synderlig udi
 Nordlandene paa Verne oc i Findmarken ere bo-
 ende/ mue søge deris Underhold/ ved den meget tunge
 vanskelige oc Eventyrlige Drug/ Hafsveds Fiskeri/
 lade dem oc samnte deris besværlige Conditioner en for-
 tryde/ meden med stort Arbejd / Aarvaagenhed / Pe-
 rickel oc Lifs-Fare/ fortsatte deris Fiskeri/ ere driftige
 velerfarne Søe-Folk/ udroe ved 8 eller 10 Mile ud i
 det store aabne Haff med deris smaa Fisker-Baaede/
 oc undertiden dem saa ynderlig vofve oc en i Tjide/ naar
 sig til hart Vejrlig lader ansee/ dem til Landet vilde be-

Fiskere.

gifsøe/saa at de da aff Storm ofuerslis at nogle hundres
de Vaæde med Følsk oc alt aff Spæn forsynt blifsøe/ oc i
hast mangfoldige Mennisker ynckelig omkomme/ saa
som det i vore Tider nogle gange/ udi Nordlandene
skeed er: Formedelsk saadan deris besværlige Vilkaar/
dette Følsk ingenlunde er at misunde/ hvis Velsignels
se/ G Vd dem aff Hasvæd risglig meddeeler/ aff hvilcke
de dennem med stor Fornøyelighed Opholde/der om
tilforne vjdere maalt er/ oc i Norgis Beskrifselse ud
sørligere handlis.

Støttere
Jagere.

Gode Støttere oc Jegerere/ ere i allmindelig
hed alle de til Fielde ere boende: Men i sær alls Lapa
oc Fielde Finner/ som eenist søge deris Føde oc Op
hold/ paa de Nordiske vistløstige høye Fielde/ steke at
omvænck/sage oc med Fliks=Buær/skyde Kæns=oc Els
dyr/ Blifsøe/ Bjerne/ Los/Maar Fæltras Kævsøe/ sorte
oc røde/ oc andet Viist/ aff des Pelters de til Søe Haff
nerne nedføre/ oc til Rigsmandene forhandle/ saa der
aff de oc efter deris Raade/hafve deris Nødsøst oc Ess
Ophold.

Konstige
Handvær
ker.

Eigervis som nu i Scærdelighed / betæ. Norg
gis Indbyggere / deris Brug oc Næring vel forstaae
oc flittigen fortsætte; Saa kand udi Allmindelighed
dennem gisvis Vidne/at være et Sindrigt oc Hæm
digt Følsk / som aff Naturen til atskillige konstige
Handværker oc Videnskaber ere Inclinerede, saa dersø
re mange uden Mestere oc nogens Underviisning/ den
nem søve oc der udi Perfection erlange / saa det blant
Opn

Bønder oc Landsaatte/ gifvoer almindelig goede Løn-
 mermand/ Skibbyggere/ Seigr- oc Bøssemagere/
 Klein- oc Groff- Smide/ Smedkere/ Drevere Villsnid-
 dre/ Skredere/ Skomagere/ oc andre Handværker;
 Saa at de ey alleene deris egne Huse/ Reedskab oc deris
 Fornødenhed selff kunde forarbejde/ meden oc fast alle
 Riisstedes Dyringer ophugge oc forsærdige; Det
 gifvoer oc ey alleene i Stadsruer/ men oc aff Bønder
 Sønner/ Skarpsindige Ingeniis, som udi deris Theo-
 logia, saavel som Philosophiske Sciencer temmelig ex-
 cellere.

Stude-
 runde.

De som de saaledis ere sundige/ arbeidsomme oc
 vindskibelige/ til deris ærlig Dphold at erlange/ oc at
 søge deris Fordeel; Saa ere de derhos icke egennøttige/
 midste oc karrige Jule/ men aff hvis Gud dennem bestæ-
 net hafvoer/ gierne meddeeler/ ey alleene Fattige/ men fast
 imod enhver Keigsende/ dem forkommer/ deris From-
 hed/ Beskeedenhed oc Liberalitet lade kiende/ der udi/
 at de dennem venlig antage/ lofere/ skye/ slætte oc føre/
 aff bedste Formuse spisse oc tractere, uden For-
 dring aff Betalning eller Væderlaug/ saa de aff en-
 hver der i Landet bereigste/ hafve den sandserdig Eff-
 tersagn oc Berømmelse/ er de der udi hos saae Nationer
 hafvoe Lige.

Liberalige,
 oc
 Gaffve-
 milde,
 Welvillige
 runde
 Parre.

Imod deris Vffrighed/ bevise de dem under-
 danige/ lydige/ trosøst./ tjenfæctige/ fredsærdige/ omny-
 ge oc goetvillige/ saa Erfarenhed selff lærer at aldrig
 vore Lidit/ eller tilførne/ Saa lunge Norgis Rige haf-

Int lige
 troværenst
 vilge oc
 betædig.

ver med Danmark / ligesom været *annexerit* under en Kongelig Regiering/ de nogen Tid Affald/ Mytters eller Dyrer hafve *tenterit* eller anræt/ enten mod hans Kongl: Mayt: Hans Mayt: Stadtholder/ eller nogen anden Kongl: Lensherre/ Foged/ *Officiant* eller *Betiente* / men dem stæke tilbørlig Hørsomhed/ Ære oc *Respect* bevist.

Gudelige

Den Geistlig Stand oc retsindige Guds Ords Tienere/- bevise de oc sømmelig Ære oc Indighed/ lade deris Gudelighed oc Alvor i deris Guds Tienist. Ved den rette reene Luteriske Religion kiende/ med Kirckernis oc Guds Ords flittige oc usfortrødne Søgning/ oc dem ey lade holde fra Kircke Veigens Lengde/ Farlighed oc Besværlighed/ aff mange Mile Veigs/ offver Klipper/ Moræser/ Skouff/ Fiorder/ store Søer oc Elffve/ udi Storm oc V-vejr/ saa de, offte med stor Liffsfare/ komme til oc fra Kircke.

Beleffne.
Venlige/te

Mellem dem selff Indbyrdis/ holde de goed Naboelig Venskab / forekommende hver andre med Kirckeligheds Beteelsse oc Beleffvøenhed / leffve roligen oc fredeligen udi indfallende Twistigheder/ bevise dem Forligelige/søye/ tiene oc beqvemme hver andre med all Godvillighed / lade dem ey lettelig aff en ringe Ting *offendere*, mindre til Brede oc Hæsn anhike / undeagen deris Laalmodighed for høyt fristis oc *laderis*, da de bevise dennem icke at
vare

vare mindre Behiortede / u-forsædede oc Mandige / til en vred Mand at see under Dyne / oc hvis Spot dem kand vare vadersfare / tilbørligen at hafne oc vadersgielde.

In *Summa*, dette Kigis Indbyggere i Gemeen / kand med all Sandhed / goed fundament oc Bevissning / aff Erfarenhed : Fremmede Scribenteris vel grundede u-vildige Skrifter / oc Keigensendis retsindige Ryste oc Frøfagn / berømmis / estermaldis oc bekrifvis / at vare Gudfryctige / Fromme / Oprictige / Trofaste / Fredsomme / Sactmodige / Medlidne / Bessedene / Liberalige , Skarpsindige / Konstige / Arbejdsomme / Duelige oc Tienstactige : Sambt / naar Fornødenhed oc *Occasion* det udfordrer / ic Behiertigt / Mandigt oc dristigt Folck : Saa som oc deris Forsædre fra u-tændelig Aar / for dennem varet hafver. Dog er her udi at *excipere*, om blant denne store Almue / (som oc blant de bedste *Nationer*) kunde findis nogle faa eller en Deel Brangsinde oc B-fromme / eller aff anden Natur / end forberørt / bør der ofver de Frommis oc Rætsindigis billige Loff / bliffve u-forkrenket.

Brandige.

Morgis
Indbyg-
geris *qv-*
litter.
udi almir-
delighed.

Frommis
Loff / bør
en forme-
delt vran-
ge forkren-
ckis.

Belangende Norgis underliggende Vær /
 som Island / Grønlands / Færøis / Høetland
 oc Orckensøers Leylighed / des Bebyggelse oc
 Indvoanernis *Conditioner*, der om vilde den be-
 gierlig Læser / sig lade behage / at være henviſt
 til offte. Norgis *Charographiske*
 Beskrivelse.

GD alleene Ære.

Nor

Dnssen Lehn
Mar. K. Prousti
Nunne Clost. Ge
Jde. oc Marcker
Tønsberg L

Eger, oc Brut
laug Lehn.

Brakberg Lel

Nedencæs oc
Mandals L.

Lister Lehn
Stavanger L
der under
Vdsteen Clost.

Bergenhuus
der udi ere
Halonsø Clost.
Hardanger L
Mundels Clost
Lyse Clostes
Alle Helgen Gode
Biedste Gode.

Islands Delineation

eller

Fortegnelse paa des Syfle oc Hafner/

hosføyed

Rongl. Mayts. Aarlig visse Indkomst

Aff

Syfle - - - oc Hafne.

Norder Syffel / der i er Husevøj

Aff Syfled gifvois - { 12. Wader Wadmæl.
1. Haft.

foruden hvis gifris Regenst. for

Ostfiords Syffel / hafner { Wapnesfiord
Bergefiord
Kederfiord.

Aff Syfled gifvois - - 69. Rixd.

Stagefiords Syfled / - - Hops-Nag.

Aff Syfled gifvois { 14 Wader W.
120. Par Hoser
1. Prj-Mand.

Hunnervads Syffel - Spakonfelds Hofde.

Aff Syfled gifvois { 62 Rdxr.
28 Wader Wadm.
oc Hoser.
1. Prj-Mand til S. 16.

Dale Enffel hafver ingen Hafn.

Der aff gifvois/ Wadmæl oc Hofer -- 41. Wader.

Barde Strands Enffel hafver { Patris Fiord
Bildals Dre

Aff Ensled gifvois/ Penge - 60 Rdlr.

Ofiords Enffel/ hafver Eckerve Hafn.

Aff Ensled gifvois { Penge -- -- 50. Rdlr.
Smør -- -- 3. Wetter.
Klipning Sk. - 14. .

Isefiords Enffel/ hafver . - { Isefiord
Dyrefiord

Aff Ensled gifvois Penge - 50. Rdlr.

Strande Enffel hafver ingen Hafn.

der aff gifvois Wadmæl -- 10. Wader.

Sijde Enffel/ hafver ingen Hafn.

Aff Ensled gifvois { Wadmæl -- -- 19. Wader.
Haff -- -- 1.
Fris-Mænd -- 2.

Borgerfiord Enffel / hafver ingen Hafn.

der aff gifvois { Wadmæl -- 24 Wader.
Penge - - 26. Rdlr.
Fris-Mænd - 1.

Borger

Borgerfiord Enſſel/ Waſten/ hafoer ey Haſne.

Aff Enſled gifvis { Penge - - 28. Rdlr.
 { Wadmcl - - 24. Wader.

Arne Enſſel/ hafoer - - Drebacke Haſn.

Aff Enſled gifvis Penge - 55 Rdlr.

Ennefelde Enſſel/ der i er -

Aff Enſled gifvis P. 80 Rdlr.

{ Arne Stapen
 { Boeden Sted
 { Sticckelsholm
 { Kuffed
 { Kumrewig
 { Gronderfiord.

Rioſe Enſſel/ der udi er ingen Haſne.

gifvis der aff/Penge - - - 34. Rdlr.

Kanger Belle Enſſel/ hafoer ingen Haſn.

der aff gifvis { Penge - - 40. Rdlr.
 { Haſt - - 1.
 { Fyf-Wand - 2.

3. Tingſtæder for Waſten / ingen Haſne.

der aff gifvis - Penge - 24. Rdlr.

Guldbringe Enſſel / hafoer - -
 Aff Enſled gifvis Aarlig Regenſt.

{ Grindewig
 { Kieblarwig
 { Haſnefiord
 { Holmen.

Giſvis derforuden aff hver ſorneſnde Haſn 16. Rdlr.

Islands Jordegodsfs Taxt, eller Prjs/ efter Landfkylds hende.

udi 100. er 6. Snes.

At Jord/hvor aff gisvois til:

Landfkyld / er udi Jord/meni Dyrh. eller Pr.

600 Frjt/eller }
 1200 Fiske. } er hvert 100 Hundret Jord/koster 960 Rdlr.

500 Frjt/eller }
 1000 Fiske. } er hvert 5 Snes Hund: Jord koster - 800. Rdlr.

400 Frjt/eller }
 800 Fiske. } er hvert 4 Snes Hund: J: koster - 644 Rdlr.

360 Frjt/eller }
 700 Fiske } er hvert $3\frac{1}{2}$ Snes Hund: J: koster - 560 Rdlr.

300 Frjt/eller }
 600 Fiske. } er hvert 3. Snes Hund: J: koster - 476 Rdlr.

260 Frjt/eller }
 500 Fiske. } er hvert $2\frac{1}{2}$ Snes Hund: J: koster - 400 Rdlr.

Land:

Landfkyld/

Jord.

200 Prste/ eller }
 400 Fiske. } } er hvert i Dyrhed 40 Hundree Jord.

160 Prste/ eller }
 300 Fiske. } } er hvert/ i Dyrhed 30 Hundree Jord.

100 Prste/ eller }
 200 Fiske. } } er hvore - - 20 Hundree Jord.

60 Prste/ eller }
 100 Fiske. } } er hvore - - - 10 Hundree Jord.

80 Allen Prste/ eller }
 140 Fiske } } er - - 13 Hundree oc 40 Allen Jord.

50 Alne Prste/ eller }
 5 Enes Fiske. } } er - - 800 oc 40 Alne Jord.

70 Alne Prste/ eller }
 120 Fiske. } } er - - 11½ Hundree oc 20 Allen Jord.

Landshyld				Jord.
40 Alne Trje/ eller	} er	-	-	7½ Hundret Jord.
80 Fiske				
33 Alne Trje/ eller	} er	-	-	6 Hundret Jord.
66 Fiske.				
30 Alne Trje/ eller	} er	-	-	5 Hundret Jord.
60 Fiske				
20 Alne Trje/ eller	} er	-	-	340 Alen Jord.
40 Fiske.				
22 Alne Trje/ eller	} er	-	-	3½ Hundret oc 20 J:
44 Fiske.				
25 Alne Trje/ eller	} er	-	-	420 Alne Jord.
50 Fiske.				
21 Alne Trje/ eller	} er	-	-	3½ Hund: Alne Jord.
42 Fiske.				
18 Alne Trje/ eller	} er	-	-	300 Alne Jord.
36. Fiske.				

Land

Landfkyld		Jord.
15 Alne Frist/ eller	} er	- - 260 Alne Jord.
30 Fiste.		
9 Alne Frist/ eller	} er	- - 160 Alne Jord.
18 Fiste.		
1 Dre Frist/	er	- - 100 Alne Jord.
5 Dre Frist i Landfkyld/	er	- 500 Alen Jord.

Nota, Saa mange Dre eller 6 Alne i Landfkyld
Frist/ saa mange Hundret i fast Gods.

	Item.	
2001 Alne Jord/ koster	- -	160 Rdlr. 6. s. 4 $\frac{4}{7}$ Penge.
1502 Alne Jord/ koster	- -	120 Rdlr. 12. s. 7 $\frac{2}{7}$ Penge.
804 Alne Jord/ koster	- -	64 Rdlr. 25. s. 7 $\frac{1}{7}$ Penge.
605 Alne Jord/ koster	- -	48 Rdlr. 2. Marek.
406 Alne Jord/ koster	- -	24 Rdlr. 3. M. 6. s. 4 $\frac{4}{7}$ P.
220 Alne Jord/ koster	- -	17 Rdlr. 2. Marek.

Hvorledis ald Ijslands Landfkyld anslaaes i
Frist/Fiste oc Kul/oc hvorledis samme Frist/te.
kunde lignis oc betalis / med alle andre
Landfens Bahre: Der om besee/ nestfølgende
Anden Bog / fol. 90. III. Oc om des
Maal oc Vægt/ den 4 Bog/ fol. 529/ te.

Særdis

Færøis Taxt.

Paa Kiøbmands Vahris Pris/der i Landet/

I Færøis Gyldeu beregnis for 5 Mark

I Bog/er - - - 3 - Bismerpund.

I Skind/er - - - 4 - Mark-Fiske/

Iran/Lalg/ Blid/ eller Fieder.

Lønde Gods.		Gyldeu	Skind/
Meel	- I Lønde skal vege 4 Boger	3 Gyldeu.	
er	- 4 Bismerp. - - -	1 Gyldeu.	
Malt	- I Lønde skal vege 4 Boger - - -	3 Gyldeu.	
Øll got	- - I Lønde - - -	3 Gyldeu.	
	I Kande/ eller 3 Potter Øll - - -	- - -	3 Skind.
Misp	- - I Lønde - - -	6 Gyldeu.	
	I Kande - - - - -	- - -	6 Skind.
Ødicke/	- - I Lønde - - - - -	3 - - -	- - -
	I Kande - - - - -	- - -	3 - - -
Kinse Bijn	- I Kande - - - - -	- - -	10 - - -
Frank Bijn	I Kande - - - - -	- - -	6 - - -
Haffre Bryn	- I Lønde packet - - -	4 - - -	- - -
	I Bog - - - - -	1 - - -	- - -
Løbbaek	{ Hvede } I Lønde - - -	3 - - -	- - -
	{ Skonrogn }		
Ørød Rug.	- I Lønde - - - - -	2 - - -	- - -

Salt

	Gylden	Skind.
Salt Lynborger - 1 Tønde - - - -	4	- . -
4 Pund. - - - -	1	- . -
Salt groft i Oltra - 1 Tønde - . .	2	- . -
4 Pund. - - - -	1	- . -
Rug/ god - - 1 Tønde - - - -	2	10
Byg/ god - 1 Tønde - - - -	2	- . -
Tierre/ i Oltra - 1 Tønde - - - -	3	10.
1 Bog. - - - -	1	- . -
Klæde oc Kram		
Wahre.		
Klæde/ Engelsk/ gemeene - - 1 Alen - -	2	- . -
Det i gammel Tid sørtis/ var 3 Alen bret/ oc søltis da 1 Alen - - - -	1	- . -
Gipsløfs/ blaa/ &c. - 1 Alen - - - -	- . -	6
Lerret Holl. tre bret 2 Alen aff det beste -	1	- . -
Beste Lerret u-blegt - 10 Alen -	- . -	10
Fiske Snøre - . 60 Fasn - - - -	- . -	15
Hamp/ Rigist - , 1 Pund - - - -	1	- .
Hamp som ringet er ½ Bog - - - -	1	- . -

24

Jern

				Bylden	Skind.
Jern	{	Øsmund - - -	2 Pund -	I	- -
		Stang J: - - -	$\frac{1}{2}$ Bog -	I	- -
Donneter aff de bæfte		- I -		I	10
De som ringere ere		- I -		I	- -
Skoe	{	Eensaalede - - -	1 Par -	- -	7
		Dobbeltfaalede - - -	1 Par -	- -	10
		Qvinde Skoe - - -	1 Par -	- -	6
Raabber - - -			7 Marc.	I	- -
Mehing - - -			6 Marc.	I	- -
Lhijn / Engelsk . - -			6 Marc.	I	- -
Hufoc / Qvindis / Bæfte		- I - -		- -	15
De som ere ringere		- I -		- -	10
Belter /	{	hver efter sit Værd.			
Border					
Saxer - - - -			I -	- -	I
Hatter / som da førdis		- I -		- -	10
Lra-Skaaler - - -		{ hver efter sit Værd.			
Faed oc Lelleræner.					

LIII

Sommer Vahre.		Gyllden	Skind/
Indved Vaand/laavst behøvis til en Vaæd		1	- -
Risl oc Stafner til - 1 Vaæd - - -		1	- -
Vaads-Halser - - 6 Stycker - - -		1	- -
Saug-Daler - - 1 Eylt. - - -		3	- -
Wldet Garn - - 1 Hæspe - - -		- -	1
Lheriaet - - - 3 Ragger - - -		- -	3
Kamme aff Horn - 1 - - -		- -	1
Sæbe - - - 1 Marc. - - -		- -	1
Dxer oc Sommer Vfler {	- - - -	1	- -
	- - - -	- -	10
Fjiler oc Kasper - 1 - - -		- -	3
Sverd oc Kaarder/ som da brugtis/ 1		1	- -
Knafoel Spyd - 1 - - -		- -	15
Hand-Stecne - 1 - - -		- -	1
Handqverne - 1 Par - - -		2	- -
De bedre er - 1 Par - - -		3	- -
Naretra - 1 - - -		- -	4
Vaandstager - 5 - - -		- -	1
Vysse Krud - 2 Marc. - - -		1	- -
Wye - - - 1 Marc. - - -		- -	1

Hvis Vahre her udi icke er næfnt/ oc dog der til Landet føris/ blifver efter gammel Vijs / sat visse Riøb paa / aff Riøbmanden oc nogle Landsens Indbyggere.

Register

ofver

Den Første Bog

Andende Partier.

A.

A benraa.	171.
Aabysffel oc des Fructbarhed.	138. 139.
Aalborghuus Lehn/ Bye oc Sticf.	151. 152. 159.
Aalholms Slots Lehn.	103.
Aarhuus Sticf oc Bye.	138. 141.
Aas Closter.	84.
Adelig Stands Hønhed.	12.
Ark oc Arkgruber i Norge.	174. 275. 299.
Arse.	120.
Ager Jords Dyreknings	{ Omkiftelse
	{ i Halland.
	7.
	8.
Agershuus Lehn.	158.
Ager u-dyrekede i Jylland.	129.
Ale Helgens Gods.	164.
Als.	120.
Ameren.	173.
Amagers Beskrivelse.	50. 51/16.
Antvorskoufs Slot oc Lehn.	34.
Andenas	303.
Ange.cn.	173.
	Anhat.

Dy iif

Anhale.	168.
Arndal.	252.
Affens. ¹	64.
Ahmund Closter.	155.
Augde Siden.	286.

B.

B ³ Ahuus Lehn.	256.
Bergen Stiect/ Lehn/ Bye.	263. 264.
Berghuus Lehn's Fructbarhed.	292. 293/26.
Bergesiff.	308.
Bleginds { Beskrifvelse.	87.
{ Fructbarhed.	88.
Bygmarcke eller Bygvang.	7. 8.
Birkers Beskaffenhed.	6.
Biscops Domme { i Dannemarf.	3.
{ i Norge.	249.
Bos Laxefiskende.	288.
Borgers oc Bønders Handling.	13.
Boringholm oc des Riibstader.	88. 89.
Bogens.	94.
Bosling Slot oc Lehn.	136.
Borlum Stiect.	159.
Bradsberg Lehn.	260.
Bragens eller Drammen.	252.
Bredsted.	175.
Brunlaug Lehn.	260.
Byefogder i Norge.	255.
Byaning.	II.
Bygdslaug i Norge.	255.
Callst.	

C.

Calløe.	142.
Callundborg Slot Bye oc Sticc.	33.
Capellen.	174.
Christianshafn.	50.
Christians Stads Lehn/Festning/Kircke/ıc.	64.
Christiannopels Lehn/ Bye.	87.
Christiania.	258.
Christians Sand.	262.
Christians De.	262.
Christal Norff.	277.
Christiann Frijs Cancell:	295.
Cimbris Hafn.	67.
Cronborg Lehn/ Slot/ ıc.	20, 21.

D.

Dalum Klosters Lehn.	92.
Danmarks (Grenzer Delineation;	1 2. 180/21.
Danmarks Fructbarhed i Almindelighed.	9.
Dannevirke.	176.
Diamanter Norffe.	277.
Draxholm Slot.	32.
Drammen eller Dragenæs.	252.
Dronningborg Slot.	143.
Drøback.	252.
Dyr i Nordland.	310.
Doffrefield.	270.
	<i>Deli-</i>

Delineation	{ Danmarkis	180/11.
	{ Norges	323.
	{ Islands	325.

E

E Bektost.	142
Echelen Førde.	174.
Eger Lehn.	260.
Eidersted.	175.
Elleholm.	87.
Engelholm	68.
Engmarck i Danmark	9.
Engmarck i Norge.	271.

F.

F Aborg.	93.
F Felled.	7.
Fastelafns Leeg paa Amager.	53.
Falsterboe.	63.
Fargis Taxt paa Rispmands Vahre.	332.
Faldenberg Bye/Slag.	81, 82.
Fauftebierge.	94.
Falster oc dens Fructbarhed.	110, 112.
Fange	173.
Fifferie	11.
Fier = Aas Dreke.	83.
Fillie eller	
Finie Fiold.	270.
Fiffers i Norge	273, 274 305.
Findmarckens Fructbarhed	311.
Finnernis Religion/ Gaud/ 11.	313.

Fiskebierg.	306.
Flynder Fiskend.	162.
Flensborg	172.
Fleckerpø.	252.
Fladbrød.	295
Fønboers <i>Qualiteter.</i>	99.
Forskyldet Gods.	108.44.
Førpø.	173.
Fos Laxefiskende.	289.
Fruet Trær.	11.
Fredericheborg Lehn oc Sloh Beskrivelse.	23.
Frosteherred.	69.
Friske Hæste.	178.
Frederichsstad.	175.
Frijs Land.	174.
Frederichsstad.	258.
Fugle i Nordland.	310.
Fuerpø.	167.
Fyens Stiet oc Fructbarhed	90.94.
Fyring paa Slagen.	160.

G.

Gæstlig Stands Billaar.	12.
Giedske Gods.	264.
Gottorpø.	174.
Gønge Bøffer.	74.
Grendker { Danmarks	1.
{ Norge	247.
Grendke Mode aff 3. Styk 3. Lehne 3. Herredet/26.	144.
Grinnow.	142.

Graabrødre Kloster oc Kirke.	91.
Grøn Sund.	36.
Guddom Kloster.	136.
Guld Krø i Norge.	274.
Guldbrands Dallen.	281.

H.

Hammershuus.	66.
Hallands Beskrivelse	75.
Fructbarhed.	84.
Halmsteds Lehn oc Bye.	77.
S. Hans Kloster oc Lehn.	90. 91.
Halsted Klosters Lehn.	102.
Harsyssel.	134. 135.
Harballegaards Lehn.	141.
Halds Slot oc Lehn.	153.
Hadersleffhuus oc Bye.	171.
Haldenøe Kloster oc Hardanger Lehn.	263.
Halden.	252. 250.
Halmstrand.	252.
Hardanger Sale.	298.
Haakerling.	307.
Herred oc des Ræt.	6.
Herredags Ræt.	6.
Heel oc halff Gaard.	8. 9.
Helsingør.	20.
Helene Kilde.	26.
Hertufs Holm.	36.
Helsingborg Lehn / Slog oc Bye.	67. 68.
Herrin	

Herrikvad Kloster.	69.
Helene Kirke.	69.
Hwarn.	175.
Hedemarken.	280.
Helgeland.	301.
Hielm.	142.
Himmer Syssel.	146.
Hjerring.	161.
Holbeck Lehn og Bpe.	32.
Holstbroe.	137.
Horsens.	145.
Hoebroe.	152.
Hveen.	48.
Husum.	175.
Hvalle.	308.

I.

Act.	10.
Federen og Daleren.	262, 290, 291.
Jelling Syssel.	132.
Jern Berede og Ark i Norge.	276.
Indvonerne i Danmark deris <i>Qualiteter</i> .	12.
Indherreder.	134.
Ishlands <i>Delineation</i> .	325.
Jungs Hofveds Lehn.	36.
Iydlands { <i>Brendsker og Deelning.</i>	1. 122.
{ <i>Fructbarhed.</i>	125.
Ishlands <i>Jordegodstis Taxt.</i>	328/11.
	Kaaber

K.

Kaaber Gruber oc Ark.	276, 299.
Kaarsker Slot Lehn oc Bye.	35.
Kalløe.	142.
Kalk-Steen.	277.
Kjøbenhavns Lehns oc Byes Beskrivelse.	15.
Kjøbstæder i Sælland.	15.
Kjølle Bye.	81.
Kierteminde.	93.
Kidist.	96.
Klipning Kircks Mirackel.	112.
Kierstrup.	100.
Kjøbstæder i Norge.	251.
Kjøbstæder i Bergen.	308.
St. Knuds Closter oc Kirck.	91.
Korn Vext i Danmark.	9. 10.
Kongsbæk.	83.
Kolding.	133.
Kongelff.	257.
Korn-Egne i Norge.	270.
Kongl. Mayt. undfattede Trundhiems Lehns.	295.
Kragerøe.	252.

L.

Landsding.	6.
Landsbyers Leylighed.	6.
Landskrone Lehn oc Bye.	67.
Lauholmbs Lehn/ Slot oc Bye.	76.
Langsland oc des Fructbarhed.	118. 119.
	Lavinds

Lavinds Risping.	119.
Langenhorn.	175.
Langenas.	303.
Lesløe.	167.
Ladestæder i Norge.	252.
Laugstoel i Norge.	253.
Laugrettis Mand.	255.
Lauerwijgen.	252.
Langesund.	252.
Lehne og Lehnsmands Embed i Danmark.	5.
Lehne i Norge.	249.
Leiger eller Der-Agre.	8.
Lambwijg	137.
Leusløe.	167.
Lismfiords Fiskerj.	182.
Lister Lehn.	262, 286, 289.
Holland og des Fructbarhed.	102, 105.
Lesløer Syffel.	143.
Lesfoten.	302.
Lustens Sundhed.	13.
Lunde Bye/ Kirke/ &c.	60/11.
Lundenis Slots Lehn.	136.
Lyse Kloster.	264.

M.

Malmøhuus Lehn/ Slot og Rispstæder.	57, 58/11.
Mareboe Bye og Kloster.	103, 104.
Mariager Kloster/ Lehn og Bye.	153.
Malox.	173.

Marstrand.	257.
Mandals { Lehn.	261. 287.
{ Lax.	288.
Magneet Steen i Norge.	277.
Metal i Norge.	274. 275. 276.
Middelfar.	94.
Mols.	138.
Mors.	165.
Moen.	53.
Mos.	252. 280.
Munkelj Kloster.	263.
Multebar.	305.
Mustpe Strøm.	302.

N.

Nachkouff.	102.
Nastved.	36.
Nedenas Lehn.	261.
Nisding.	169.
Nisbe.	150.
Nordborg.	120.
{ Brenker.	247.
Norgis { Lengde oc Brede.	248.
{ Deeling.	248.
{ Biscopsdamme.	249.
Norgis { Ribstæder.	251.
{ Ladestæder.	252.
{ Langskole/te.	253.
	Norgis

Norgis Fructbarhed	{ i allmindelighed.	269.
	{ i særdelighed.	278.
	{ <i>Delineation.</i>	323.
Nordenfields.		266.
Nordlandene.	{	267.
	{ Fructbarhed.	301. 304.
Norske Diamanter.		277.
Norbagers <i>Qualiteter.</i>		315. 316/ 26.
Nykiping i Odsherret.		32.
Nyborg Slots Lehn oc Bye.		92.
Nysted Bye.		104.
Nykiping Slot oc Bye i Falster.		III.
Nykiping i Mors.		166.

O.

Odense.		91.
Oddegods i Sælland oc Loiland	{	43. 106.
	{ hvorledes hielpis.	110.
Oddewold.		257.
Deragre.		8.
Oland.		167.
Oldenskouve i Norge.		272.
Ommer. Syffel.		153.
Opylloe	{	256.
	{ <i>Sticc.</i>	280.
	{ <i>Wiss.</i>	
Orum Slot.		164.
Oster Risser.		252.
Osterdalen.		281.
Otero Aac Laxefiskende.		288.
		Duff

Duf.	64.
Oxen aff Danmark uddrives.	10.
P.	
S. Peders Closter i Lund.	69.
Plougs Hrie.	8.
Præstøe.	37.
R.	
Rabygde Lauged.	287.
Randersbys.	143.
Randers Lærefang.	128, 140.
Raff/ Reckling/ Rundfist.	307.
Ringsted Lehn/ Bye/ Closter/ Kirke/ Bibliotek.	28, 29.
Riber Stiect.	122, 131.
Ribe.	132.
Ringkjøbing.	136.
Risno Closter.	266.
Roeskild Lehn Bye og Dom Kirke.	26.
Romsø.	101.
Rødbys.	104.
Rømme.	173.
Røsnæs.	33.
Romsdal.	266.
Røst.	302.
Rudkjøbing.	119.
Rugvang.	7.
Rundebye.	87.
Ryeskilde.	262 291.
Ryfs Glas i Norge.	277.
	Salte

S.

Galtøe Slot.	38.
Sabne Gaard.	35.
Samsøe.	34. 54.
Sandhammer.	63.
Saxkiøbing.	104.
Salling Syssel.	157.
Sabye.	160.
Sæl Tact.	168.
Salt i Hardanger.	298.
Salten.	301.
Seirøe.	33.
Senien.	302.
Siällands	{ Beskrivelse / des Bændker/ 2c.
	{ Fructbarhed.
	14. 15.
	38. 39.
Siällands	{ Bebyggelse/ Ddegods.
	{ Døndernis D-frshed.
	42. 43.
Skjoldmøer.	83.
Silkeborg.	145.
Silt.	173.
Slaanis Fructbarhed.	69. 70.
Slaanis Bændker.	2. 57.
Slaane Stic.	57.
Skouff.	10.
Skjæters og Fuglefang.	10.
Skjæsker.	34.
Skaanser.	63.
Skavens Fisker.	128.
	Saa
	Skand

Skanderborg/ Slot/ Byg/ Spær/ 26.	140. 141.
Skispe.	157.
Skaufriff/ Slagen.	160.
Skien.	260.
Skoufve (i Norge.	271. 272.
(i Nordland.	309.
Slangerup.	26.
Slagelse.	34.
Slæbvig/ des Fructbarhed.	174.
Smaa Lande oc Der.	2.
Snarsting i Wisborg.	154.
Soc Academiæ, &c.	30.
Sølvigborg.	87.
Søndersborg.	120.
Sortedøp.	129.
St. Søren i Kye.	144.
Soren Skriftere.	255.
Sonden Fiolds.	256.
Solgi.	281.
Sprogge.	101.
Stands Understeed.	12. 13.
Store Hedding.	38.
Steen Rosenspara Ridderlig Forholdt.	82.
Stregestrænd.	92.
Stubbe Risping.	111.
Stranden/ Strandfrier.	174.
Stapelholm.	176.
Stiernholm.	144.
Struer	164.
Stavanger/ Stiet/ Lehn/ Byg.	261. 262. 285. 290.
	Stend

Svendborg.	93.
Svendborgs Vrter.	96.
Svandsken.	174.
Synder Jydland.	170, 171.
Sysle i Jydland.	123, 124.

T.

Taastrup.	100.
Taanum Laxefiskeri.	312.
Taastrup.	164.
Tallemarcken.	283, 284.
Torpers Vilkaar.	7.
Tønder Slot og Bye.	172.
Tønningen.	175.
Tønsberg.	259.
Tryggeveld Lehn.	38.
Trankier.	118.
Treyen Aae.	176.
Trundhiems Fructbarhed.	299, 300.
Trumfen.	303.
Trundhiems Stic/ Lehn/ Bye.	266.
Tutterpens Gods.	266.
Tye.	164.
Tyrbeed.	8.

W.

Waar Frue i Karup.	144.
Warberg Lehn/ Slot og Bye/	78, 11.
Warssfel.	131.
Warde.	132.
Wæsterhals Osværsthylling i Lismfiord.	164.
Waa is	131.

Wasterwiffs Closter.	164.
Wastraaen.	303.
Wardøehuus Lehn- oc Slot.	268.
Wardøehuus Lehns Fructbarhed.	311.
Wæstfold.	282.
Wærgen.	302.
Wofteen Closter.	261.263.
Wexø.	64.
Weile.	133.
Wendelboe = Sticc.	159.
Wendssyffel.	159.161.
Wenngø.	167.
Wegstæen.	278.
Wiborg Sticc/ oc Bye.	146.154.
Wisgens { Deeling.	256.
{ Fructbarhed.	270.278.
Wilt i Nordland.	310.
Wordingborg Slot oc Bye.	35.
Wornede Søenner i Sieland/ Lolland/ &c.	45. 46/26. 109.
Wranicborg.	49.

Y.

Ysted.	6.
--------	----

Bolds

Boldhuus Ordinanz.

bestaaende udi

Fire oc tyfve Artickle/

Formedelt hvilcke forstændigis oc affhandlis/de fleeste Vanskeligheder/som forekomme i den meget fornemme/ yndelig oc Kongelig Leeg Boldspil / fornemlig i Parti Spil/ giort i Paris Aar 1591. oc der efter paa Danske udsat/ Ord fra Ord/ saa vjt muelige hafver været/ oc Ordenis Gjend oc Bemerkelse hafver vilket tilladet/ Aar 1650.

den 26. April.

I.

Wine Herrer: Hvo der hár Behagelighed til at forlyste sig udi denne Adelige Øvelse/ skal giøre det uden all Sværen/ oc Banden: De først Legen begyndis/ skal der med Raqvetten eller Boldtræet kastis om/hvem det først kommer til at leege. De det første Slag regnis intet/ men giøris Damerne eller andre Venner til Åre.

II. Alle serviser som icke først kommer paa Skuret/oc siden ofser Stregen/ duer intet. I det første Spil aff partier skal den næstis/hvor om Leegen gielder. Den der vinder det første Partie, tager Pengene. Partierne bestaar enten i fire (De naar der da ere tre om tre Spil/saa er mand lige eller à deux de jeu) eller i sex Spil/hvor udi er ingen à deux de jeu, med mindre det aff begge Partierne bevilgis.

Uaa iij

III. La

III. La corde, eller Rebet skal stretchis indtil mand kand see det nederste aff Muren aff den ene Ende aff Boldhuset fra den anden/ ofver Corden. Hendis det/ at Bolden blifver i Garnet aff samme corde, sa end oc i Kraagen eller Dret samme corde henger udi/ saa duer Slaget intet. Ey heller maas mand løfte Corden i Veyret den anden til Skade.

IV, Der skal oc være en Marqveur i Legen/ til at mercke/ hvor Bolden rører/ oc udraabe med høy Røst/ naar der er to Chasser eller een/ hvor de ere/oc hvor mand kand vinde dennem. Sigis der Chasse morte, da høy Marqveurn at svare Ja eller Ney.

V, Bemeldte Marqveur skal flittigen mercke oc troligen igien sigte/ hvis den største Deel aff dennem som tilseer/ judiceret oc dømt hafver/ saa vel for den ene som for den anden/ uden all Persons Anseelse/ under hans Løns Fortabelse/ eftersom saadant kand forarsage meget Dnt/oc Boldleeg er saadant et Spil/ som betalis oc udsfris ved Ratten oc høye Øfrighed.

VI. De som leger/ skal være forplictet til at lade sig dømme aff dennem som tilseer/ uden nogen Modsigelse/ sa end oc aff Marqveuren self/ naar hand er alleene til stæde/ uden nogen Modsigelse eller Skendz: Ord.

VII. Rører Bolden ved Marqueurn, nogen aff de paa scende/ eller noget anden i hvad det kand være/ som er ofven for Corden, da skal hun merckis der/ om hun blifver opholdet: Hvis icke/ da/ der som hun salder: Men rører nogen aff dennem som leger/ self ved hande med sit Legom: da tager hand Slagit.

VIII. Sker det/ Marqueurn, u-forvarende/ tager en Chasse for den anden/ da er det icke nogen aff Legerne til Nach: deel/ efterdi de dog legis som de har været giort til. Tiligemaade/ om hand tager det ene Gallerie for det andet/ saa skal hun dog legis som hum er giort til.

IX. Eff

IX. Efter ordinarie Sedvane/ bÿr mand at lege / l'un / les deux, & le tout, det er/ mand skal først Spille et Partise/ siden det andet/ som gielder lige meget med det første/ oc saa det tredje/ som gielder saa meget som de tvende førige. Thi at lege Simpel Partie imod Simpel Partie, er intet andet end at forsøge Omkostningerne for den som taber. De kand det Partie du tout, ingenlunde neetis/ med mindre/ Snee/ Regn/ Værsched eller anden vigtig Aarsag billigen forvendis. De da skal enda den/ som er skyldig til at lege du tout lade Pane i Boldhusit for alle Omkostninger; De den anden for halff Parten. Derammis det ocsaa at mand ickun vil lege om de tvende første Partier/ da maa det heller intet neetis/ at lege det sidste Partie naar det første er vunden / med mindre de begge consentéerer derudi/ oc saa skal begge Partierne lade Pane for alle Omkostninger / oc udsige Tiden/ paa hvileken saadan deetis begynte Partie / skal føris til Ende.

X. Hvo som rammer l'ais eller Brettet i Flucten/ vinder qvinze.

XI. Naar mand ick vil tage imod Servißen/ skal mand tilfags i Tids/ sørend Bolden kommer ned aff Skuret/ oc gielver der stee ingen anden Bndskylding. Ey heller maa den som giffver Servißen/ naar hun er aff Haanden/ vegere sig at lege hende.

XII. Alle Slag der giøris efter 2. Chasser et gjort regnis intet. De dersom Bolden der har været slaget paa Muren/ ick kommer igien sørend der er giffver Serv: h paa ny igien/ da gielver hun intet meere.

XIII. Hender det sig/ at det giøris 2 Chasser naar mand har qvarante cinq; da skal den der haffver qvarante cinq; endeligen vinder begge Chasserne, eller i det minste den sidste/ fra fremt

fremt hand vil haffve Spillet. Men har den anden Trente, oc vinder den første Chasse, saa ere de à deux eller lige / oc vinder saa den anden den sidste Chasse, saa har hand dog icke en Padvantage eller quinze meere / hvorforre / naar nogen i saadan Fall saar qvarante cinq; , altid maa siige Chasse morte, eller spørge / om det er Chasse eller ey.

XIV. Forreigner mand sig quinze eller Trente, oc mand kommer det ihu / sænd Spilet er ude / da om end skjønt mand har lagt der paa / kand mand dog intet tabe sin Fordeel. Men hvo som teller icke meere for sig end Padvantage des jeux, der hand kunde hafve partiet, oc houfer det icke sænd hand enten gifver eller tager Servicen, lider Skaden for Hiemgielden.

XV. Er der en eller to Chasser marqveret, oc Slaget i det andet Spring kommer paa dennem : Da / er der en Chasse at gioris / skal Bolden marqveris der : Men kommer hun der i Flucten / regnis hun for god / oc marqveris der hun falder. Ligefaa i all Tilfald / naar Slaget tabis ofven ofver Skuret / da taber den som det gjorde / men tabis det neden for Skuret / da den som skulle tage imod det.

XVI. Slaar mand i Galleriet, oc Bolden kommer tilbage igien / efter hun har rørt ved nogen / da skal hun marqveris der hun indkom. Men rører hun ved ingen oc hun kand leegis / da actis hun for heel god. Hafver nogen gjort en Casse i Galleriet, oc hans Nederpart slaar med i det samme / da leegis det Slag om igien ; Men kommer Bolden nogen Stæds ind inden for Galleriet, som i det store Hull la grille, saa har Bolden vundet / om end skjønt hun kommer igien / dog uden nogens Paarør.

XVII. Tviflis der / om Bolden har sprungen to gange eller ey / om hun har været undt. ofver / oc mand intet kand
sua

faa Kundskab der om/da/er der en Chasse at vinde/teegis der om
 igien/hvis ellers/da regnis Bolden efter som hun falder til. En-
 dis Slaget uden for Stregen/oc der spørgis/om det er jeu eller
 icke / om mand intet Svar bekommer/ da vinder Bolden. In
 summa, naar der ere lige mange paa begge Sider aff dennem som
 judicerer, da teegis der om paa ny igien.

XVIII. Naar den som gifoer Serviz har spurt den anden
 ad/yestes vous? Er J tilstade/ oc der paa bekomed Ja til An-
 svar/da gielder der aldels ingen Vndskyding der efter/ for den
 som bjr at optage Servizen.

XIX. Vilde nogen regne sig qvinke eller andet saadant
 til/imod hans Gienparck Samtycke/ da skulle de som ere i Galle-
 riet adspørgis/oc hvis der intet der paa svaris/ da kommer det
 hannem til at bevise sit Spørkmaaks Sandhed/ som der om twif-
 ler. Saa oc naar mand gifoer hinanden forud/ da kand den
 til hvilken Fordeelen er gifoet / tage i det første Spil hvilken
 avantage hannem lystet/ endoc saa affstaa Partiet/ naar den an-
 den har 3 Spil oc qvarante cinq; Men slet ingen Spil/ om det
 er imod den andens Samtycke.

XX. Anlangende la Biscaye eller Biffenet/den kand tagis
 efter Schag aff den hun er gifoet til. Oc naar mand er forbj
 Corden, tilstadis det intet / at vende om igien oc tage hende.
 Fauten anlangendis/ den kand heller intet tagis uden naar hun
 er giort/oc slet intet, naar det gielder om at vinde en Chasse.

XXI. Naar to spiller/da kand Partiet intet forladis aff/
 nogen aff dennem i hvad Aarsag kunde forgifois / med mindre
 den som qviterer Partiet, betaler hvis der teegis om. Det

Samme har ogsaa de som parierer eller ved der at rette sig efter.
De i Syndelighed forbydis her/ at ingen aff dennem som ved er/
maa enten dømmes eller tale noget i Spillet.

XXII. Smaa Omkostninger/ som Brød/ Vijn/ Brende/
Sko/ marqveurn &c^o der giøris foruden Boldene/ dennem
skal den betale der vinder Pengene/ men dersom saadanne extra-
ordinarie Omkostninger beløber sig høiere end Gevinsten er/
da skal det som icke med samme vundene Pengeland betalis/ fyl-
dist giøris pro quota. Men dersom det/der leegis om/ er til at
dricke op/eller at fortære i andre Naader/da skal bemelte Omkofs-
ninger subtraheris fra saadant/ med mindre det er expresse sagt
forud/at den som taber/ taber alting.

XXIII. Denne forbemelte Kongelige Boldleeg er frs/ingen-
er bunden der til / uden saa er hand sig self der til ved parolle
forbundet hafver. Men dersom den obligerede for vigtige
Aarsagers Skyld bleff forhindret at efterkomme sit Løfte/ da skal
hand dog/om hand end signt har Fordeelen/ lade lige saa mange
Pendinge som den anden i den tredies Haand tilstede / paa det
at saadan deris begynte Partie/ diß vissere kand udspis til den
beramte Løb.

XXIV. Foruden forbemelte Reguler og Vanskeligheder/
kand der endnu vel tildrage sig flere / hvilke dog letteligen skal
kunde blifve dømt om/ enten ved Mesteren self/ eller ogsaa mar-
qveurn, eller andre som tilseer / naar altingest efter bemelte
24. Artikler blifver examinerit og affhandlet/ saa viß maa
ligg. er.

SONNET EN FORME D' ENIGME,

IE vay de tous costez sans m' arrester en place
 Sinon qve je me sauue en un trou noir & creux,
 Ou je n' entre si tost qve jene plaise á deux,
 Acm'luy qvi me y trouve, & á cil qvime chasse.
 Jesuis gros & fort dur, & d' assez bonne grace,
 Aors qve jeune encor, jn n'ay point de cheueux,
 Mais la peine & le temps me font estre hideux,
 Et à l' entour de moy un poil espais s' amasse,
 Lors on me quitte là, & je ne vaut plus rien,
 Madame me desprise, & me donne à son chien,
 Puer s' ebatte le jour, qvand il est sur la table:
 Puis qvand je suis venu par l'aage sale & noir
 L'on me fend l'estomach, pour mes trippes auoir
 Afin d'en faire un autre, à moy do tout samblable.

Den Anden Bog /

Forklarer:

Jordegodtis Eyendom

oc Herlighed /

udi tvende Parter forfatted:

Den første Part handler / om Jordegodtis

Eyendom / des Understed / Bebyggelser / Jorddeeling / oc hvil-
cken udi Skifter oc Landgilds / Paasættelse beregnis; sampe
Maaden oc TAXTER, med Udregninger/
efter hvilke:

Sædeland / Engbond / oc Oldenskouff u-

di Hartkorn Anslaais /

udi den anden Part Indeholdis /

Om

Landgilds oc ald anden Jordegodtis Her-

lighed aff Diffe oc Uviffe Indkomster oc Accidentier. Hvad et
hvært er; Hvoledis / oc aff hvad de udgiffois / hvor vit der-
aff / i Kjøb oc Skifter beregnis / hvad Eyendom for
et hvært bør haffois / De endelig:

Trende Landgilds TAXTER med udreg-

ninger / efter hvilke alle Danske oc Norske Landgilds Poster /
oc des mindste Deelinger / udi Hartkorn kunde
anslaais:

Hos søyed / en Arbeeds Pengis TAXT,

med andet atskilligt.

Alle forskreffne med fornødne oc nyttige Underretninger / oc
behøffvige vidskaber udført.

Prentet udi Kiøbenhavn / Aar MDC L

Beretning.

3

Om

Den anden Partis Indhold.

Sterksom udi foregaaende første Bog/om Danmarks og Norgis Lande/ Biscodomme/ Syßeler/ Lehne/ Rigssta- der/ Herreder/ Bircke og Sogne/ saaledis er handlet/ at der aff/forbemelte Rigers Fructbare Herlighed nocksom land eractis/oc en hver ved saadan vidskab land haffve Anledning/ til de beste Egne/ sig udi Jordegods Rigs og tilstiffelse at udvelge/ i syn- derlighed de/ hvilcke udi et Land/ oc en viss Egn alle- ne/ land haffve Leylighed til/ sig Guds at samle.

Saa følger nu udi denne anden Bog (hvilcken udi tvende parter er deelt) hvad Jordegods er/ oc hvor udi det bestaar/ hvor først skal ansees/ Landsens Bebyggelse/ aff Slotte/ Hoffvidgaarde/ hele- och halffve- Gaarde/ Doel oc Huuse/ aff understedlige Villkor/ Frihed oc V. frshed/ effter Herstabs oc Eigerens Stand: Derneft/ hvilcken Eyendom udi Skiffier oc Landgilds paasættelse/ til hare Korn beregnis/ sampt/ hvortledis med sliq Eyendoms be- regnelse/ forholdis/ saa vel som hvad Landgilde/ effter Ey- endommens Leylighed/ beqvemmeligst derpaa land sæt- tis: For det tredie oc sidste/ Taxter. Hvoorefter all Eyen- domb/ Sædeland/ Engbond oc Oldenskouff udi hare Korn anslaaes/ der hos søyed Erindringer om hvois hos et hvert fornøden er/ at haffve i Act.

A ij

Men

Men udi den anden Part / handlis om all saadant
 Jordegoedtis Indkomst oc Herlighed: Hvilkæn Ind-
 komst/holdis en deel for viß/ en deel for u:viß; til den viffe
 Indkomst regnis/ Aarlig Landgild/ Eris Penge/ Ledings
 Penge/ Gaards Penge/ Støb/ Juspatronatus, atskillige
 Giesters/ Wøllestyld Arbejds- eller Dags Wercks Pen-
 ge/ Høst-Penge/ Lærst-Penge/ Lyrholts-Penge/
 Lærst/ eller Teppe Byg oc andet desflige.

Til den u viffe Indkomst henhører/ Stedkmaal/
 Byxel/ tredie Aars tage/sagefald/Oldengild/rømning/
 Driffi/ Forsøf oc andre saadanne Accidentia: Af hvilkæ
 undertiden kand oc saa høffois icke ringe Gevinst/ her om/
 siger seg/ skal handlis udi denne Bogs anden Part/ oc
 der hos tilkiende giffvis / hvad et hvert er / eller der ved
 forstaais.

Item hvorledis/ oc hvor aff/ saadant udgiffvis.

Item hvor vit der af udi Kjøb oc Sal/ oc Skifter/ til
 hant Korn beregnis / oc hvor meget for et hvert bør at be-
 talis oc vederleggis; Item Taxterne med udregninger/
 hvor effter alle forekommende Landgilds Poster/ oc deris
 mindste deelingen / udi hant Korn anstaais.

Er oc hos søyed en Taxt., effter hvilkæn Arbejds
 Pendinge / paa alle Gaarde/ som icke Arbejde aff begie-
 ris/ eller formedelst deris viß fraliggelse aff land høffois/
 effter hvers Leylighed oc Landgild/ skelligen land sættis/
 sampt underviisning paa megit/ som icke anstaais eller udi
 Skifter oc Kjøb beregnis.

Den anden Bogis første Part.

Om Jordegodtis Eyendomb.

Det første Cap.

Hvad Jordegodt er / oc om disse Ri-
gers almindelige Jordegodtis Bebyggelser
oc des deelingers Raffne / effter Eyendomb
oc tilliggelsen.

Dersom fast ingen er
u-bewist / Jordegods at
være afskilt fra Rispstedes/
Gods oc Gaarde/ saa at al-
lene retteligen kaldis Jor-
degods / det Gods / eller de
Gaarde / som ligge paa Lan-
det fra Rispstederne / til
hvilcke Eyendomb / aff
Sæde Jord/ Eng/ Skovf
Mark/ Graßgang/ offver

Jordegods
hvad er :

Driffter Fisterj oc andet deslige / er liggende / givris fordi
derom vitsøsttig Tale / her icke behoff.

Men effter som ingen saadan Eyendomb er / som so
haffver sin Eyere / hvilcken det noget vist Sted haffver til-
lagt / oc lige som et hvore Sted / eller Bygning / liden eller
megen Eyendomb Jord oc Mark / følger oc er tilliggende /
de / saa alles det / oc der effter giffois oc bærre sit særdelis

Eyen-
doms
Bygninge
atstillige
Raffne.

Raffn. Hvorfore/ til bedre underretning/ icke for u. fornøden er actet/ alle disse Rigers underfærdlige Lands Debyggelse med et hvert besynderligste tilliggelse/ at erklere.

Slotte oc Forlæninger ere stignne Fæstninger eller velbygte Kongelige Huuse eller Gaarde/ til hvilcke (Foruden hvis Bønder til des Lehn/ med deris Landgilde/ ægt/ Arbejd oc all anden pliet/ soare/ efftersom foregaaende første Bog/ udi Danmarkis almindelige bestrifvelse/ videres underviser) en meget stor Eyendom/ aff Sæde/ Jord/ Eng/ Skouf/ Græsgang/ oc anden Hertighed/ er liggende/ saa at hvert Slot/ eller Gaard/ i Danmark/ formedelst sliq Jordis dyrkning/ med Sæd oc Afs: Som aff forskreffne Slottens underliggende Bønder oc Tienere fordrifvis: Haffver i det ringest en/ oc undertiden to Laadegaarde.

Fast lige bestaenhed haffver det med Clostere oc Biskops Gaarde / som fordem Biskoper/ Prælater, Muncke oc Geistlige haffve besiddet/ oc nu med des tilliggende Guds/ ere lagde uuder Cronen, oc lige som andre Slotte oc Lehne/ til Danmarkis oc Norgis beste Adell/ som Kongl. Mayt. eller Rigerne nogen tieniste land haffve bevist/ bort forlænis / enten for en visse aarlig affgiffte eller paa Regenskab / der imod da Leensmanden/ sin visse genant er disputerit aff det visse; oc aff det uvisse/ (som Siedhmaal/ Sagelald/ oc andee) den tiende Penge i Danmark/ oc udi Norge den femte Penge/ der imod haffvis til Slottenne oc Lehnerne udi Norge/ icke saadanne forskreffne Laadegaarde eller Afs/ men allene tilliggende Bønder Godh som med deris Landgild oc Rettighed der til soare. Hvorfore oc saa aff de Norske Lehne / icke giøris

Xps.

Slotts oc
Forlæningers
Eygdoms
Bygning oc
Vilfor.

Closter oc
Biskops-
Gaardis
Vilfor.

Rostemiste eller holdis Hæste/saa som aff Lehnene/oe aff
Adelens Gaarde oc Gods i Danmark/holdis oc givris.

Herre Gaerde/Hofuet eller Herre- Gaarde/oc Adelligt frist Jor- degods.

Ere den største Deel aff Bygning prættige oc An-
seentlige Gaarde/ oc gierne udi tvende Partes af-
skilde/ Borge Gaarden er den øffverste Part/ som
gemeentlig med fire Grundmuret/eller andre velbygte
Huuse er indluct/ oc med særdelis Grafoer oc Vand om-
kring gifoen/saa dertil allene ofver en Vindbroe/ oc gien-
nem en Port/ er indgang. Vdi samme Part os des Huu-
se haffoe Husbunden sin tilhold/ Ordentlige værelser/
Riønne Sale oc Kammerer/ for sig self/ fremmede/ oc
sine Sold oc Liennere/ sampt Riøken/ Dryggerhuus/
Kieldere/ oc andre saadanne behøffvige stæder.

Ladegaarden/ den anden Part/ er strax nedden Bor-
ge-Gaarden/udi hvilkæn Gaardens Hæste/Oxen/Riøer/
oc andet Jæned/ indskaldis/ sampt udi deßen store Lader/
Gaardens Grøde/af alle slags Korn os Høe/indsambliis/
forvaris oc affterstis/ samme Ladegaardis Bygninger/ e-
re stedse saa funderede/at fra Borgegaarden oc Husbøn-
dens daglige Losemente/ eller Fruerstuen/ land haffvis
U-hinderligt suun/ til alt hvis der nedre passerer.

Saadanne Gaarde/ som Adelen ere tilhørige/ ere
gemeentlig bygge paa de bedste beleiligste oc lystigste Stæ-
der udi Landet/ saa at ey allene til dem haffvis megen E-
jendomb oc stor Aufs/ aff sode Jord/Mark/Eng oc Of-
verdriffe/ saavel som indlucte Diur-Haffoe/ Fruchhaf-
oe/ oc Hommelhaffoe/ men end oc lystige Skouffe/u-

Herre-
Gaards
Bygning/
Borge-
Gaard.

Ladegaar-
dis Brug.

Herre-
Gaards
herlighed
oc Eje-
dom.

di hvilcke haffves Jagt / Dygnings- / Lønner / Brend-
ved / oc under tiden Olden oc anden store Fordeel / sambe
skionne første Søer / Aaer oc Damme / som giffve atskilli-
ge første Fiske / med anden Herlighed oc tilliggelse / som
første Deelen saadanne Gaarde følge / oc udi Særdeelis-
hed ved Gierder / Fra andre Markere ere indelucte.

Hvor oc aff samme Gaardis Graffve eller Søer / Land
haffvis fald / der ere Vandmøller opbygde / aff hvitken til
Gaarden giffvis vife Landgild.

Tegele oc
Kalk off-
ne.

Leigl- oc Kalk offne giffver det til nogle forskreffne
Gaarde / synderlig / hvor flux Skovff er forhaande / oc
Materialier aff Leer oc Kalksteent / ere at bekomme.

Adelens
Bønder-
gods.

Foruden saadanne Hofvet Gaardernis egen under-
ligende Eyendom oc tilliggelse / som Husbunden selff la-
der Aulse oc bruge / er oc dertil efter hver Gaards oc Hus-
bundens Leiglighed / en deel Bøndergods oc Gaarde lig-
gende / hvitket Bønder Gods / Adelen med stor Frihed
Nyhed oc Herlighed / Eteligen besidde / nyde oc erholde /
idet de ey allene aff saadant deris Gods eller derpaa bo-
ende Bønder oc Liennere / ere berettigte / til Stedsmaal /
Faste eller Byxsel / Aarlig Landgild / Giesters / Agt oc
Arbeed / til deris Hofvidsgaardes Aulst at fordrifve / med
andet distlige.

Hals / oc
hand.

Men haffver end oc saa Adelen udi Danmark / of-
ver saadan deris Bønder / Hals oc Hand / det er : De
haffve Mact selff / eller ved deris Fogder / eller Fuldmec-
tige / at lade paatale / alle de Sager eller forseelser / aff de-
ris Bønder oc Liennere / reigstis oc begaais / oc deroffver
at lade Kætte / Optinge oc deris Bøder annamme / i al-
le maade efter den samme maade oc Kat / som Kongl. M.
ofver Cronnens Liennere eller ander Bønderfaatter Haf-

ver oc bruger / som derom i denne Bogs 2 Parts 5 Cap. videre fremstillis.

Mod saadan Høghed de alleene ere skyldige / en søye Kostienske eller Gerust Heste at underholde / som effter Kostienskes Forordning / 1625. den 1 Aprilis udgangen / skal være af hver 312 Tønder hart Korn / en hver hafver til Aarlig viss indkomst / en sær dig udmunterid Hast oc Mand paa Munsterpløken / naar paa fordris / at lade fremkomme. De dermed givte Kongl. Mayt. hvad Tienniste begieris / inden Riget paa deris egen: De uden Riget paa Kongl. Mayt. oc Rigis Bekostning / dermed de da aff deris Guds inheet videre ere plichtige / saa at oc icke deris Bønder oc Tienere / nogen Skat eller Contribut. af R. W. uden Danmarks Rigis Raads samtycke / land paa leggis eller begieris / effter Handfestningens / 9 Art.

Saadant Adelsens Bøndergods oc Eyedomb / haffver de oc Mact / som deris rætte eget frs Arffve oc Eye / at selge / borskuffe / eller i andre maade / effter Lyst oc Billie / at afhende / oc til deris Fordeel anvende / dog mellem dem self indbyrdis / saa at ligerviis / som det Kongl. Mayt. effter Handfestningens 20 Art: Icke er obed / noget sligt Adeligt Jordegods / at kipe eller pante / oc Cronen underlegge / saa i ligemaade er det dem som icke af Adel ere / formeent / icke allene saadant Gudsat kipe. oc besidde / men de oc ved Recellens 37. Cap. til forplichtis / alle Adeligt Jordegods / som de enten for Gield, bliffver indført ubi / eller oc ellers tilfalder / inden Aar oc Dag / dereffter igien til Adelen / for sit verd at selge / oc afhende.

En deel de fornembste oc saadanne Hofvedgaard / med des tilliggende Bønder oc Tienere / ere med Virck. Frihed / Privelegerede, saa at de haffver deris egne Virck. sninge /

Adelens
Jordegods
maa
ey sigbis
under Cro-
nen / eller
aff privat
Personer.

Virck.
Frihed.

Iuspatro-
natus.

hvilcke Kircke/samme Hofuitgaardis Eynere/ere berettig-
de/med Kirckefogder oc Skriffvere / at tilfætte/oc anden
høghed / dermed kand følge. Haffve oc mange/til saa-
dane Hoffvidtgaarde Iuspatronatus til deris Sogne-
Kircker/hvilcke da icke heller er en ringe Herlighed / i det
de tilfætte deris Hoffvidtgaarders Kircke / uden Sogne
Folkens Raad/ villie oc sambtycke / kunde kalde oc ind-
fætte til Sognepræst / hvilcken Person/dem befalder oc
Lyfter / hvortledis saaden Jus udi skiffet beregnis / derom
bese den 2 Bogs/ 2 Parts 3 Cap.

Bønder Gaarde / eller u-frijs Jorde Gods.

Bønder/
Gaardis
understæed

Bøndergaarde / ere disse Landis almindelige Be-
byggelser/ til hvilcke (foruden forskreffne Slottis
oc Hoffvidtgaardis egen Aulst) ald disse Rigers
Jord/ Mark. Skoff/ Eyendom oc Herlighed/er liggens-
de : De endog en hver paa sliig Gaard Boende/ veed sin
Herskab oc Husbond/ som hand med Landgilde/ Gester/
Arbeyd eller anden plicet / er undergiffven at soare/saa ere
alligevel en deel Bønder / some til deris Gaarde/med no-
ged videre ere berettigde / oc dem med meere Libertet be-
sidde/ end i almindelighed de andre (som dog ere den stør-
ste deel) Hvorfore alle forskreffne Bønder Gods / udi
tvende deele ordentlig kand understædis.

Jordeig-
ne oc
Skatte-
Gaardis
Frihed oc
Vilckor.

Jordeigne Gaarde/ Skatte Gaarde eller Frijs Bondegods oc Edels Gods.

Jordeigne eller Skatte-Gaarde / ere u-frijs Folders
Bønders eller andre privat Personers Arffve oc
Enge / som aff Mand / effter Mand/ Arffvis oc
besiddis/oc der for uden en deel/ til samme deris Gaardis
Eyners

Eyendom/ skouf/ oc des herlighed/ ere saaledis berettigede/ at der af aldels ingen Fæste Hoffbond hold/ Landgild/ eller deslige tynge/ til nogen ere plichtige/ vide dog deris Herskab/ til hvilcken de allene liden Gæstær/ eller noget sige ringe/ Aarligen som en kiendelse/ udgiffve.

Ere oc en stor deel Jordeigne oc Skatte-Bønder/ (oc gemeentlig i Slaane / Halland / oc Blegind) hvilcke/ alligevel dem oc saa deris Gaards Eyendomb saavit tilhøre/ at de Gaardene/ Mand efter Mand Arfve/ saa hafve de end oc icke disminde deris Hoffbønder/ hvilcke de ey allene en aarlig stor Landgilde/ ere plichtige/ men end oc strax/ naar dem saadan Gaard til Arfve er tilfalden/ oc de dem til besiddelse oc brug først inderæder/ en temelig Sum Penge (Hoffbond Hold. kaldet) aff 12. 16. 20. eller flere Rixdaler / efter Gaardenis Leylighed/ Mue udgiffve. De der foruden med ægt oc Arbeyd / fast lige ved andre/ dem maa lade finde.

Skatte
Godeis
Landgild.

Kuffbo
hold.

Dog for Skipper Clemis-Fesde/ skal ingen forskel hafve været / paa AdelsGode oc Jordesged Bøndergoh/ undtagen/ at Jordesger Bønder/ Gaffve Stub / eller Leiding. Men Adelen icke/ vide. Kong. Erick's Handfæstning 1244.

Mod ofvenskrefne Arfve Frshed/ udgiffvois aff alle forbemelte Jordeigne / oc Skattegaarde/ naar almindelige Pendinge/ eller Korn/ Skatter / til Rigens Defension, paabiudis/ dobbelt saa meget/ som af andre Cronens/ eller Adels Fæstegaarde. Hvilcken Skat udi Danmark andrager / naar fuld Skat paabiudis / aff hver Heel Gaards Hofvoimand/ 4 Daler/ en halff Gaards Hofvoimand/ 2 Rixdaler indest 1 Rixdaler/ oc saa fremdelis efter Quota, oc naar halff Skat paabiudis/ gifvois $\frac{1}{2}$ saa meget.

dobbelt
Skat.

Adelen
maa ey
Etabe
Jordeigne
Gaarde.

De ligervis som Kongl. Mægt. Ey Adelige Arffve
eller Jordegods/saa i lige maade/er oc icke Adelen tilstæd/
uden Kongens tilladelse/effter Handfæstningens 21. Cap
saadant Jordejged Gods/ dem at tilhandle eller til dem
pantie.

En Jord-
eigen Bon-
de / maa
allene be-
sidd
Gaarden.

De endelig naar saadane Gaarde / Mand effter
anden arffveligen tilfalder / saa maa den alligevel
ick on aff en Arffving besiddis oc brugis/ dog hvis Gaar-
den offver Kongelige Lynge/eller hvis der aff til anden
Herstak byr udgiffvis / kand taale / derforre skal hand/
Gaarden tilfalder oc vil besiddre / givre de andre med Arf-
vinger syllist/effter Lensmandens oc Sam-frænders tycke/
hvis da der imod nogen de andre Arffvingerdem under-
staa nogen Gaardens Eyendom at bruge/kunde de der-
fore med Kansdeele/oc som andet u-hiemmele /forsølgis;
Dog der som den Gaarden besiddre / til u-plicte/ det
Skouff lader forhugge/ forkommer nogen des tilliggen-
dis Eyedomb / eller icke holder Gaarden ved hæft /
Da haffver Lensmanden/med Samfrænders Mact/ en
aff de andre med Arffvinger /som Gaarden oc dens Ene-
dom vil holde ved lige/ oc kand reede syllist der aff til Ero-
nen oc med Arffvinger / paa Gaarden at indsætte/effter
som Kong Christians 3. Recessis 40. Cap. derom givr
melding oc biuder.

Jordejged
Gods
hvormed
forbrydis

Hvorledis med Jordeignis eller Skatte-Gaardis
Eyendom ubi Skiffet forholdis/ oc givres vederlaug
fore / derom besee den 3 Bogs 2 Part / om Mageskiffet
handlende.

Odels
Gods
hvad er.

1.
2.

Odels Gods ubi Norge/ere frj Bønder-Gaarde/
eller Jordegods som en hver privat Person eller Bonde/
kand eyge. Oc det hand i 30 Vintere eller lenger/haf-

ver fuld med Roelig heff/ eller med louglig Skjode eller Gaffve / aff rette Egere bekommer er; Saa oc det som evende Mand af deris Forældre hafti haffver/ oc er kommen til tredie Leed / oc er bleffven u-liere / saa lunge som forstreffoit: Dernet den Jord som Kongen giffver/ eller nogen giffver Kongen; Sampt den Mand sig aff anden tilstiffet oc giffver sin Oddels Jord fore / effter den Norffe Loug/ Oddels Valdens 1. Cap.

Saadane Oddels Gods/er en hver / som icke er aff Adel/ udi Norge forloffoit at haffve/ oc sig tilhandle/ icke alleene til det self at besidde oc bruge: Men end oc til andre effter sit tycke at bortfaste eller Byrre/ oc deraf ald Landgild oc retlighed / at oppberge / saa de icke som Jordefgne Bønder udi Danmark/ kiende noget andet Herflabi saamaade / som de Landgild / ægt eller arbejd ere plicteige / men saadanne deris Oddels Gaarde/ oc des Ejendom/ af Skouf/ Mark/ Lotter/ Fiskerj/ Saugbrug/ oc anden Herlighed / Paa det neste ligesom Adelige Jordegods hafve/ quit oc frj/ undeagen en ringe ting / som de Arligen til Kongl. Mayt. til Ledding af hver Gaard udgifve / oc naar af Høybemelte Hans Mayt. Almindelige Skatter beskrieffis/ de da til Skat udgifve den $\frac{1}{2}$. $\frac{1}{4}$. $\frac{1}{2}$. eller saavt paabydis / af hvis de Arligen af alt saadane deris Oddels Gods/ haffver til viffe Indkomst/ med samme Odel Skattis opbørsel oc udgiffe / forholdis da/ paafølgende Maner.

Effter alle Oddels Bønder/ deris aarlig Indkomst aff viffe Landgild/ haffve angiffvet / oc der paa rictig foretegnelse offver leffverit / bliffver da saadan Landgild sat/ oc effterfølgende Taxt, udi Pendinge anslagen.

Oddels
Stribe.

Ledding.

dobbelt
Skat

3

4

5

Odels
Landgælds
Tare i
Pendinge.

Prest

Vdi Bergen-Hus/ oc andre omliggende Lehn-
ne. Hvor følgende Vare falder/ actis de
mod Pendinge/ som
følger.

1. Skippunds Lunge. 2 Kdl.	1. Bog Fiff. 1. Kdl.
1. Liffpund i Brakberg Lehn. 9 $\frac{1}{2}$ ff.	1. Bog Fiff i Norlandene anflaais ickon for. 3. D.
1. Skippund Lunge i Ag- gers Huuß Lehn. 3 Kdl.	1. T. Korn. 1. Kdl.
1. Løbsmør. 2. Kdl.	1. Mæle Korn. 16. ff.
Er i Pund Smør. 1. Kdl.	1. Sold Korn i Aggerhus Lehn. 3 Dre
1. Pund Smør i Aggers- Hus Lehn. 3. Ort.	1. Lynde Mæle. 2. Kdl.
Vdi Lønssberg Lehn an- flaais.	1. Lynde Bryn i Aggers- Hus Lehn. 2. Kdl. 1 $\frac{1}{2}$ D. 4 ff
1. Skippund Lunge eller saavise derimod regnis for. 3. Kdl.	1. Marffind i Aggerhus Lehn. 2. Kdl.
$\frac{1}{2}$ Liffpund Humble mod $\frac{1}{2}$ pund Smør.	1. Hud. 1. Kdl.
1. Lyle Saugdaler mod. 16. ff.	Nogle Stæder for. 3. Dre
1. Spandjudi Trund- 3. Dret. Ihiembs Lehn	1. Duckffind. 1. Kdl.
3 Pund. eller Ihvort mod 72. M. Laugl 2. Kdl.	1. Giedessfind. 1 Ort.
1. Kor. 3 Kdl.	1. Kalfffind. 2. ff.
1. Faar. 1. Kdl.	1. Faarffind. 12. ff.
Nogle Stæder. $\frac{1}{2}$. Kdl. 16. ff.	100. Saugdaler anflaais gemeentlig for. 8. Kdl.
	Al Dalers Indkomst gif- vis ickon den 10. Peng eil Skat/ er aff 100. Daler eil Skat. $\frac{1}{2}$ Kdl. Naar

Naar nu saaledis / hvers Indkomst 3 Pendinge/ effter offvenskreffne Loxt/ er beregnet/ udgiffver hand da $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{3}$ eller $\frac{1}{4}$ som forbemelt/ effter som paa bødets er/ det Ar skal udgiffvis / oc ligesom effter sliq maade/ en Mandes Skat en temmelig Sum Pendinge Land beløbe/ saa ere oc mange Oddels Bønder/ som ic kon haffver saa meget Gods/ at des $\frac{1}{2}$ eller $\frac{1}{4}$ Landgild/ neppeligen Land opløbe saa mange Penge/ som en Leending til kommer/ udi Skat at udgiffve. Hvorfore udi Kongl. Mants. Skat, tebreffve/ stedse undtagis / at den Oddels Bonde/ som ic kon sliq ringe Oddels Gods haffver/ dog alligevel dob- belt saa meget udi Skat / som en Leending skal udgiffve.

Sætte Gaarde / Stæde Gaarde/ Lejlen- dings eller ufriste Jordegods.

Leste- Stæde- eller Lejlings Gaarde oc Gods/ ere de/ som aff Bønderne / oc u friste Folk/ be- siddis oc brugis / hvilcke oc saa dem aff Kongl. Mants. Kirckers eller Hospitalers Domburmand/ Foug- der / oc Adelen eller deris Fuldmectige/ Leser oc Fæster/ for en Sum Pendinge aff 40. 60. 80. Rixdaler/ mindre eller mere / effter Gaardens Lejlighed / udgiffve der foruden siden aarligen / hver til sin Hoffbonde / hand aff Leiget haffver/ den sædvaanlig Landgild / Giesters Ledding oc anden Rettighed aff Gaarden pleyer udgiffvis / gipte oc til det Slot eller Hoffvidegaard/ de ere underliggende/ agt oc Arbeed / med samme Slottis oc Hoffvidegaardis Aukt at driffve / oc ald anden Gierning dertil kand falde/ Distigiste Reigser / Skyt oc fordringsskab at gipte/ naar paafordris / udi synderlighed er med ideligt Arbeed for- plictebe/ Bgedags Tienere / det ere de som udi Gagneet

Sætte/
Gaards/
Vilker.

Bykler.

Bgedags
Tienere.

nest under saadanne Slotte oc Herregaarde/ ere liggende oc der til svare/ derimod da samme Vgedags Liene for de almindelige Pendinge Skatter af Kongl. Mayt. paa biudis/ ere forstaandede/ hvad aff saadanne Gaarde/ til Stademaal eller Bygjel effter hver Steds understedlige Villkor/ almindeligen udgifs/ der om bese den anden Bogs sidste deel/ Handlende om Jorde: Godhs Herlighed.

Jorde Godhs Bebyggelse med Erklæring om et hverts Villkor/ efter des Ratsnis understed.

Jorde:
godhs be-
byggelse.

AEt foromrørte Jordegods/ oc alle Jorde ejgne oc Skattegaarde/ sambt stæde eller sæste Gaarde haffve deris visse Doctoffer/ Bebyggelser/ oc Huuse/ udi hvilcke Gaardenis Eydoms af grøde indsamblis oc forvaris/ saadanne Bygninge bestaar/ oc understedis udi heele oc halffve Gaarde/ Boel/ Huuse/ oc andre atskillige Ratsne/ efter et hverts Villkor oc tilliggelsis Lestighed/ thi lige som en hver til sin Gaard/ lidet eller meget, Land saae oc Aulse/ haffver Jord/ Skouff/ Mark oc Eigendom/ der efter blifver den kaldet oc actet for heel/ halffve.

Fremstillis derfor oc erklæris/ hver Gaards Villkor effter Ratsn/ Ejendom oc des ombstende/ oc hvortledis udi førige Lieder effter gammel Jordedeelning/ Ejendom oc Jorde Parter/ udi Danmark oc Norge ere understedet oc Ratsfnde.

Heele Gaarde.

ADr heel Gaard udi Danmark/ actis gemeenlig den Gaard/ til hvilcken er/ oc tilligger/ saa megen Jord/ som med en Ploug aarligen

Land driifuis / hvilcket oc saa ellers faldis et fulde Mand-
verck / eller en Mandes Eie / actis oc at være den Gaard /
til hvilcken aarligen Land saais offver 16 Tønder Korn / oc
de Gaarde / hvilckes Skyld oc aarlig Landgild offver et
Pund skyld kunde endrage / udi Slaane / Halland / oc
Blegind / holdis for heele Gaarde / alle de som haffve
Ejendom oc Eide Jord / til 12 Tønder oc der offver.

Udi Norge / actis for en heel Gaard / eller et fulde
Mands Verck / den Gaard oc Jord / hvor aff aarligen
skyldis 4 Løber Smør eller 4 Skippund Lunge / det er
4 Skippund Korn / er ungesehr 5 Tønder Korn / eller
saa meget andet / oc haffvis der gemeentlig for hver Skip-
pund Lunge i Land skyld ungesehr 7 eller 8 Tønder Sød
oc 40 Las Eng.

Aff alle saadanne heele Gaarde / udgiffvis oc heel
Skat / oc gipris der aff fulde Arbejd oc Lynge.

Halffve Gaarde.

Halffve Gaarde / regnis ic kon at være de / til
hvilcke under 16 oc nogle Stæder / som forbe : under
12 eller 10 Tønder / kunde saais / aff hvilcke ic kon
halff saa megen Landgild / Skat / oc anden Lynge / som
aff offvoenskreffne Heele Gaarde / gemeentlig udgiffvis /
oc halffe Arbejd gipris.

Boel / Boels Zorder / eller Ødegaarde
udi Norge.

Re at skillige / undertiden tredie Part aff
en heel Gaard / nogle fierde Part / en deel ic kon
siette eller ottende Part / saa meged som til en heel
Gaard / Ejendom / Jord / Mark oc Brug / er liggende /
E aff

Heele
Gaardis
Sød.

heel Gærz
Landgild
oc Sød.

halff
Gaardis
Sød oc
Landgild

Boel.

Stædtings
Boel.
Ddegaard
i Norge.

aff des et hoverts tilliggelse/ de neffnis/ som tredings Boel/ fierdings Boel/ sættings eller ottings Boel. Dog efter halffve Gaarde/ falder nu den almindeligste deeling udi fierdings Boel/ aff hvilcke osaa icke en Lyngge gipris oc Skat udgifs is efter Qvota, som so. skr: Ddegaard i Norge/ er nogen særdeelis Støcke Jord oc Eyendom/ som i sørige Liden land være opryddet/ oc enten aff en Mand i Sær besiddis oc brugis / eller under en anden Gaard land være henlagt / dog for særdeelis visse Landgild.

Teige.

Teige i Norge / actes fast at være det samme som Ddegaard/ eller oc icke en et søye særdeelis Støcke Ager Jord/ som i Danmark Stub.

Gade Huuse eller Backe Stuffer.

Gadehuu-
sis Leylig-
hed.

Læ ringe Huuse oc særlige Woninger / som gemeenlig aff Landbys-Handvercks- eller Arbeys Folk besiddis/ byggis gemeenlig paa andre heele- eller halffve Gaardis Grunder/ saa der til er aldeelis ingen Eiedomb/ aff Sæd eller Eng/ undtagen undertiden et ringe Støcke Jord eller Raalhaffve/ hvilcken end oc icke eigeligen til Gadehuuset henhører/ men til Gaarden paa hvis Grund den er bygt.

Giffois derforre aff saadanne Huuse ingen Landgild / men allene en ringe Huuse Penge som 1. Marck Penge eller 2. Hvilcke Gadehuuse Penge/ eller oc noget andet/ aff nogle kunde giffois/ udi Skifter icke for nogen Landgild actes / eller udi hant Kornberegning.

Bagestuf-
vers Vil-
for.

Backestuer/ som udi Slaane oc Halland saa kaldis/ oc des i boende Backemænd/ er fast det samme / som tilforne om Huuse bleff næst / allene at disse almindelige

ude

ude paa Falck Marck eller Baeker et Støcke Vens fra
 Byer opfattis / oc erede/ derudi boende / gemeenligen
 bestilte/ med de omliggende By-Marck/ Gierder oc Læd
 at haffve tilsiun.

Sætter Boel eller Støel udi Norge.

Il hver Bygd eller eenlig Gaard udi Nor-
 ge/haffvis et Sætterboel eller Støel/det er: Et
 Fæhuus/ bygt paa et Stad eller Vdmarck/langt
 fra den rette Bygd eller Gaard/en halff-heel eller flere
 Mile oppe til Fjalds liggende / som aff Arrils Tid til
 Sætter Marck haffver været udmerck/hvor til Dveg oc
 Fæned land haffvis god Grafsning oc offverdriffe.

Til hvilket Sætter / alle de udi samme Sætter-
 Marcks Bygd eller Gaard ere boende/ ere til forplietet
 (uden de sambelig kunde er acte bedre) effter den Nordste
 Lands Lene Valckens 38 cap. Naar 10 Maaneder aff
 Sommeren ere forløbne/at uddriffe deris Dveg/ hvor
 det Sommeren offver/ til Indhøst er/ forbliffver / oc det
 effterdi de deris Aggere oc Enge i Norge mestendeels for
 vittspøstigheds skyld / icke kunde med Gierder forvare/ oc
 der offver paa Korn oc Eng aff deris eged Dveg/ effter
 som der almindelige megd underholdis / maatte lide
 Skade / hvis de det icke/ paa saadanne Sætter Marck/
 Sommeren offver kunde haffve / saadane Sætterboel
 mue de oc vel fra et til andet Sted/ henslytte/ med saa
 Skæl/ ingen Mand dermed skade tilspøis / eller fornær
 flyttis.

Sætter-
 Bols eller
 Stalles
 bestaffens-
 hed.

Fiske-Leje eller Varr.

E ij

Ere

Fiste Let-
gis Vilcor

¶ Ke endel Huuße til sammen bygge ved Strandfiskerne/
hvor aff Stranden Landhaffois god Fiskeri/ enten aff
Sild/ Lorse/ Hvilling/ Aal Fynder eller anden Strand
Fiske/ der aff Fiskerne / udi samme Huußeboende/ oc for
strandens Fiskeri bruge/ oc saa en billig Landgild udgiffve/
til deris Herstab/ samme grun) oc. Forstrand er tilhørende/
de/ effter Fiskerieds Læslighed/ hvis oc til noget Sligt Fi-
skeri haffois Sæd oc Aul/ satts oc saa vel derfore
Landgild.

Laxe Gaarde.

Laare-
gaards
Vilcor.

¶ Ke bygge ubi rindende Elffve/ eller store Aacr/ udi hvil-
den Laxene fra Stranden haffve deris opgang/ oc ere
de saaledis udi Vandet giorde/ at naar Lax: n formeener /
offver Laxegaarden at vilde henspringe/ lige som offver et
Gierde udi Vandet kand være staaende/ nedfalder hand
da paa den anden side / udi samme Laxegaarde eller oc/
som almindeligg/ hand sig indlæder giennem nogle sneff-
re Indgange i de der til beredde Kister eller saa som
store Aale Kuber eller Kuser / hvor aff hand icke igien
kand udslippe/ førend mand ham der aff med en Jern
Krog/ eller andet Instrument der til bereed udhiesper.

¶ Af saadanne Laxe Gaarde giffois gemeenlig store
Landgild eller affgiff aff Penge oc Lax/ effter Fiskerieds
understed.

Laxe Vencke/ skal være Stæder i Stranden, saavit 7
Barn kunde staae.

Laxvencke
aalgaarde

¶ Aal Gaarde/ ere fast lige som Gierder ved Strands-
siderne / et stæde Veigs udi Stranden udbyggt/ oc saale-
dis Ordnet/ at hvis Aal sig der udi forkrybe / dem icke der
aff

af igien kunde udvikle/men nødis der udi Bondens Hel-
sen at forvarie.

Møller.

Wandmøller / bygais oc haffvis gemeen-
lia hos alle Herresæder eller Høffvidtgaarde udi
Danmark / hvor aff des Graffoe land haffvis-
fald / Byggis derforuden vel oc faapaa andre betyrlige
stæder / ved Søer eller Aær / som der til med Fald oc
Damsted / ere beqvætte / ere almindeligen udi Danmark
aff tvende Dverne / faa aff en eller trende Dverne / meere
sielden er det med fire / som den i Sæland lidet fra Her-
løssholmb liggende. Hvoraff hver Lpsoerdags Asten
skal skoldis 1 pund eller 4 Lønder Weel / det er Aarti-
gen 208 Lønder Weel / udi Norge ungeser noget nær
omkring de fornembste Kjøbstæder / giffver det atskillige
stipne oc store Wandmøller / som langs ved de aff høje
Klipper nedfallende Elfoe ere bygte / undertiden faa nær
sammen / at ved en Elff paa et stycke Veigs aff et faldun-
skud / 3 / eller 4 / saadanne store Møller ere henbygte / aff
hvilcke en hver dem ere aff 4 eller 5 Dverne / oc paa saa-
danne belciilige stæder ved Stranden beliggende / at til
den næderste af dem / med Baade oc Pramme kand tilleg-
gis / oc Rug Korn oc Weel aff Møllen ned oc oppinde /
Oc ligesom udi Danmark Vandet paa den underste deel
af Hiulene paafalder / oc dem omdriffver / faa gifver det
alt udi Norge Dsoerfalds Dverne / efterat alle Mølle-
Elfoe fra saadanne høje stæder nedflyde / at til Møller /
de høpste Fald begieris / nock som kand haffvis / udi saa-
danne Wandmøllers Landgilds paafættelse / er at alle /

Wand-
møllers
Bygning
Landgild
oc Væfor.

om altid land hafvis Vand? Om i den Egn nær Vædi
 icke er offerflod aff Møller saa der sicke land bliffve at
 Waale; Om Mølleren selff skal holde den ved lige; 26.
 Paa hvad stæder Møller louglic mæc byggis / bese den
 Jydske Loug / i Bogs 57 Cap.

Squat-
Møller.

Squat-Møller eller Dvernei Slaane / Halland
 oc Norge / ere nogle smaa Huuse oc Dverne / som en hver
 Bonde / som paa sin egen Gaards-Grund land hafve
 Vandfald oc Damsted / maa opsætte / til sin egen brug /
 oc ey videre / eller andre Landgild Møller til hinder eller
 skade / oc aff saadanne Dverne gifvis ingen Skyld eller
 Landgild.

Wæjrmøll-
ler.

Wæjrmøller / ere alleene almindelige udi Dan-
 mark / oc der paa bequemme eller Nyestæder opbyggis /
 alleene hos de Hofvidtgaarde / eller i den Egn / hvor icke
 Vandmøller til nocksom brug / strax hos eller noget nær-
 ved / kunde hafvis. Ved dessen skylds paasættelse / an-
 sees vel Møllens Bygning oc Leylighed / mens fornem-
 lig / den omliggende Egn; Oc ligesom deraff til Møl-
 len / lidet eller meget land bekommis at Waale / saadan
 Skyld blifver dog udi Skifter icke beregnet / Men alle-
 ne Møllens Bygning / for Penge Taxerit , hvorom
 samti anden Møllenskylds forhold / udi den tredie Bogs
 anden Deel / videre fremstillis.

Wæjrmøll-
styo.

Sauger eller Saugverne udi Norge.

Saug-
verne.

De liggende ved store løbende Elfve / hvor icke lange
 fra land hafvis Skouff / aff hvilcke nocksom forraad
 aff Saugømmer land bekommis / ligger undertiden udi
 Fiorder oc viger ved Spækanten / hvor saadanne Elfve
 haff-

haffve deris udfald ubi Spæn / ere aff Bygning faaledio
 Ordrede / at Vandet icke allene driffer / oc rører Sauger-
 ne / men end oc fløtter / letter oc lemper Lønneret / effter
 som Saugerne kunde taale at skære / saadanne Sauger
 ere oc tvende underfædliges slags; som Aargangs Sau-
 ge-oc Flomb Sauger / Aargangs Sauger ere de / det
 gandske Aar kunde gaa eller brugis / oc til hvilcke icke no-
 gen Tid Vinter eller Sommer fattis Vand / aff hvilcke
 oc saa skylbis flux meer end de andre; Flomb Sauger ere
 de / som allene Vinteren eller naar store Vand falder / kun-
 de gaa. Dessin affgiffte er Røttet / effter som vides / de
 Joeligen eller liden kunde brugis.

Aargangs
Sauger.Flomb
Sauger.

Det andet Capittel.

Forestillter

Gammel Jorddeelen ubi Dan-
mark oc Norge.

Di Danmærc er Jord oc Eyendom /
 som Bonden hafver haffte under sin Ploug / deelt /
 som følger:

Jorddæ-
ling ubi
Dan-
mærc.

24. Kaffter eller Furer / gisre	- - - - -	1. Ager.
2. Ager gisre	- - - - -	1. Fiering.
4. Fieringer eller	} gisr hvert	- - 1. Ottingsboel.
16. Fausne Jord		
4 Fausne Jord gisr	- -	8 Mærc Sælfæ Jord.
4. Ottinger eller	} gisr hvert	- - - $\frac{1}{2}$. Boels Jord.
8. Fieringer		
8. Ottinger eller	} gisr	- - - 1. Boels Jord.
16. Fieringer.		
		16. Fausne

Fiering J.
Fausne J.
Ottings
Mærc S.
Boelsjord
halff oc
heel.

	16. Fausfner i en Eng givr -	1. Fierring Jord.
Marck J.	6. Marck Jord givr regnis aff nogle for	1. Fierring Jord. $\frac{1}{2}$. Boels Jord.
	12. Marck Jord/ givr	$\frac{1}{2}$. Boels Jord.
	24. Marck Jord givr	1. Boels Jord.
2. Marck & Ortung & Marck & Løbbe Marck.	1. M. Spiff eller 1. Ortung spiff } er hvort	{ 1. Løbbe M. eller { $2\frac{1}{2}$. Marck. s. f.
	1. Marck Guld er	{ 8. M. Spiff eller { 8. Ortung Spiff.
Marck & Jord. eredings havne.	Findis af nogle være Regnet for 5. Marck Spiff. En M. Gulds Jord udreeder / efter den Jydske L. Tredie Bogs 12. Cap. 1. Tredings Hafne/ det er tredie Part aff en Styris Hafne / efter hvilden Tredings Hafne - - 4. Mand udgiordis i Led- ding.	
	8. Marck Guld }	
	24. M. Spiff } givr hvert - -	1. Styris Hafne /
	24. Ortung spiff } Aff hvildet	12. Mand i Ledding ud- giordis/ derom herefter videre.
	$1\frac{1}{2}$. Styris Hafne skal givr	- - - 1. Guldboel.
Styris Hafne.	1. Boel gifver	- - - - 24. Dree Skyld skal efter syrige Beregning være - - 3. Læster Korn holdis oc for at være - - 8. Dree Jord.
	1. Marck Guld findis oc nogle stæder være Regnet for 3. Marck Spiff.	
	6. M. Guld eller 18. Marck Spiff } hvert	- - - $\frac{1}{2}$. Boels Jord.
	12. Marck Guld }	{ 1. Boels Jord eller
	36. M. Spiff } hvort	{ $1\frac{1}{2}$. Styris Hafn.
	Er saaledis altid :	

24. Ward Skiff/ - - - - 1. Stryshafn/
 1. Haffnestal vare/ - - - 24. Wards Kene
 42. Haffner holdis for - - - | 1. Skibne eller /
 | 1. Stryis Haffn.

Efter saadanne Ward Gulds oc Skiffs Jorder /
 ratts oc opbargis endim Sietsmaal udi Niensborg
 Huns Lehn / efter nest følgende anden Parts 5. Cap.

Om Boel / Stryis Haffne eller Skibne/
 tredings Haffne eller Skibreede.

Di førige Tider / oc for u. tenckelige Aar /
 Haffne disse Lande varer aff deede eller underskedet
 udi nogle wisse Boel / Stryis. Haffner / Skibner el
 ler Skibreder / aff hvilcke sine wisse Skibe oc Gold udi
 Ledding eller til Land. Værn mod Kigenis Fiender skulle
 udgistris / oc sumis det dermed at haffve haffte følgende be.
 Kaffenhed.

Boel oc
 halfanden
 Stryis,
 haffne.

Efter offoenstrefne gammel Jordregning
 actis et Boel for halfanden Stryis Haffne / hvilcke
 da oc haffve en offverrensstemmelse / med atskillige den
 Tydske Lougis Skolleringer. Nu befindis et Skibne
 eller Stryis. Haffne udi Danmarck / u. tviflåtigen at
 haffve varit et fiøcke Land. Godt eller Egedom / aff hvil
 cket et Skib med 12 Aarer oc 12 Mand / naar Leedingo
 Færd paa komi skulle udgistris / haffde der foruden hvert
 saadant Skib / sin Stryis Mand / en med et lort Kjer
 oc en Skotte / saa at udi hvete Skib var tilfammen 14
 Mand; forstrefne Stryis. Mand / var en Hyskemand /
 som samme Skib oc des tilhørende Gold Commenderit
 oc udi Leeding ansørde oc regerede / hvilcken oc saa der fore

Skibne oc
 Stryis
 hvad et.

Styrts-
mands
bestilling.
oc Løn

aff Kongl Wapn. eller nogen aff Wisperne/ haffver huffe
et sidet Lehn eller tilleg. - Hvilket Lehn oc Befalling udi
ligemaade i den Tydske Loug Lib. 3 Cap. 20. kaldis Sty-
ris-Haffne / oc tilføder det at maa arffuis Wand effter
Wand/dog icke uden Kette Eete Tydske Wand ligens Arf-
vinger/ oc naar ingen saadan war til / hiemb falt Styris-
Haffne igien / Kongen eller Wispen/ at forkeene hvor de
ville.

Boel er 18
Mands
udredning

Naar nu / effter forskreffne maade 1. Boel skulle ind-
holde/ eller være saa meget som halffanden Styris haffne/
skulle da aff hvert Boel 18 Wand udi Leeding udgioris.
Cractis der aff/ saadant Boel/ icke arkunde være et sligt
Boel/ som nu omfunde for en ringe Gaarde pårt actis/
icke heller nogen eeniste Gaard/hvor god oc stor den end
aff Eyendom land haffde været / effter som en hver nock-
som land stumis/ at ey nogen tid aff en Gaard 18 fardige
Roers oc Stridsmand (foruden deris Hoffuismand oc
Skjettere) er kund bleffven udgiort/ icke heller at nogen
eeniste Gaard (Adelens fornemme Hoffuidgaarde und-
tagende) for slig skyld kunde regnis eller sættis / saa som
af dette Boel efter forskreffne Lart skyldis / som er 24
Drug skyld/ hvilcket er beregnet at giøre 3 Lestor / det er i
Sialand 144 L. R. mens i Jylland icke en 72/ stuttis fordi
ved ofvenst: Boel at forstaaes en Bygdelaug/ en Egn
eller sammen leg / af 2.3. Eller flere Landshyver/ eller aff et
eller flere Kircke Sogner / aff hvilcke saadanne halffan-
det Skib/ med des Gold / udi Leeding udgiort oc un-
derholt/ oc Styrismandens eller Hoffuidmandens Lehn
at være den indkomst / hannem aff hver Haffne eller
Gaard (som udi hver Styris Haffne skal haffve været 42)
hvert Aar Leeding udgiordis/ var tillagt/ var effter den

Boel

Styr-
mands
Lehn.

Jndste Loug Lib. 3 cap. 3 affhver hafne 9 Stepper Rug/
hvilket sig hvert Leddings Aar androg 379 Stepper
Rug.

Hvitleken Jndkomst/ nocksom for ic lidet Lehn/ land ac-
tis. Dog ere nogle i Meening / Syris Hafne (saavit/
som det om Syrismandens Lehn forstaaes) at skulle være
en særdeles Gaard eller vissé Lehn/ som samme Høfvoikmand
Continve, enten Ledding udgiordis eller icke / var for-
teent/ Hvor udi at gipre egentlig understeed/ en hver efter
sin gode tycke indskillis / oc her med udi sin Meening oc
Judis indeet betagis.

Men til videre efterretning/ om forstrefne Lednings eller
Land- Bærns udgipreffé/ er her hos søyed/ saavit derom u-
diden Norske Hird Straals eller Gaardsret-
tis fortale / aff Arrild Hvitefeld / Danmarks Rigis for-
dum Cancellér, formeldis / som følger :

Der haffver været nogle Jagter Dygte / udi hvert
Herret ved Spelanten.

De var ald Rebdragen Jord/ som er Marcé Guldts
Jorder/ Bierding/ Otting/ Sætting 2c. sæt for Leding oc
Land- Bærn / enten de laa ved Spelanten eller icke/ oc
udgiordis aff hver 24. Marcé Sølfvs Jord udi Bør-
ning/ som selfsigere aatte/ en Jagt paa 12 Aarer/ thi at
tolffings Haffne / det er den tolffte Mand eller Aare/
reigs ey aff mindre / end 3 Marcé Sølfv / oc udi hvert
Haffne Læg/ var en Syrismand/ hvis Gaard icke gick til
Arffve uden paa Sverdsiden/ oc det fordi hand skulle gip-
re forsteel for hans Haffne- Brødre / hvem der til hørde/
oc var hand Høfvoikmand offver dennem/ hand haffde
Skib udi Sicumme / paa hvete Skib var 12 Mand foru-

Norsk
Hird,
Straals.
Indhold
om styrets
haffne.

Jagt paa
12 Aarer
udgiordis
aff 14 M.
Sølfvs J.

Styrets
oc haffne
Brøders
plikt.

den Stryismand/ hand og Hafne Brødre skulle befaaff
 self Skib/ det opdrage og udbrage/ naar behoff giordis/
 de skulle og selfforsørge dennem med 3 Waaneders Fetalie
 med Waaben og Verie/ som var Spiud/ Jernhat 3
 Lytter Pste. Alle Landboe Bønder/ vare og sat i hvem de
 tilhørde/ men effter Skyld og Landgild/ icke Jordwur-
 ning/ og var beregnet saa at den der gaff eller udredde 8
 Orug Sølf Skyld/ skulle udgiøre 2 Mand. Hvil-
 den Landboe Bønde/ som ringere gaff til Skyld og
 Landgilde/ eller Selfsejgere/ som hafde ringere Jord-
 Wurding/ end som forskreffoet staaer/ de giorde hverken
 Ledding eller Landwærn/ men sade altid ubi Qvarfæde/
 hæd Nidebønder/ eller var fæste Guds/ Hermand vare
 frj for deris egen Person/ og Præster/ aff deris Gaarde de
 boede paa/ disse for Religionens anseende skyld/ de andre
 for de vogede deris Hals for Kongen og Landsens Fred/
 naar Kongen self giorde noget Tug/ som danske Lou-
 bog derom ydermeere indholder; Disse Folk bleffoe
 udbydne undertiden aff nogle Lehn/ undertiden af andre
 at udføre Leddings vis/ eller at ligge til Land- Wærn/
 hvilcke som udfoer vare frj det Aar/ naar de sadde hjem-
 me/ gaffoe de Dverft Leddings Stgd. De ere dette icke
 et ringe tall Folk/ dermand paa de tide efter saadan Ord-
 ning kunde aff sted komme. Wilse end og/ at Kong
 Waldemar den 2 var dragen til Liffland/ med 1400 saa-
 dane Skib/ og var paa hvert Skib/ foruden de 12 Hafne
 Brødre/ 1 Kornseer/ 1 Lat Ryter/ og en Skotte 2c.

Heremand
 og Præster
 frj for
 Stryis-
 Hafns ud-
 tedning.

Dverft
 Leddings
 Stgd.

Skibne.

Skibne/ er det samme som Stryis Hafne/ Alleene
 at ved Skibne icke on land forstaaes de Gaarde eller
 gandske sammenleg/ aff hvilcke et Skib med des Folk/
 som forskreffoet skal udgiøris/ men ved Stryis Hafn til-

lige oc saa forstaais/oc kaldisdet Lehn / hver Styris Hafnis Hoffoekmand er med forlent.

Tredings Haffne/ er den tredie Part aff en styris Haffne / saa der aff udi Leding er udgiort 4 Mand oc giel til Skyld aff hver tredings Haffne 1 Marc Guld eller 8 Marc Søl/ vide Indste Loug lib 3 cap.

En Haffne/ effter offuenskesne Laxe skal hafve været en Gaard eller Eyedomb af 24 Marc's Rente.

Sættings Haffne/ er half deel saa meget som tredings Haffne/ oc siette deel af Styris Haffne/ eller 4 Marc Sølfs Jord.

Tollfæings Haffne/ er udredhel aff 2 Marc sølfs Jord/ eller den tollfæ Mand eller Nore udi et aff offuenskesne Skibe/ som af hver Styris Haffne udgiordis.

Skibreed/ udi Norge/ skal hafve en Lijghed/ eller fast være det samme / som Styris-Haffne eller Skiben udi Danmark/ efter at af hvert saadant Skibred (det er et Bygde Laug/ af nogle Sogne) udi ligemaade et Leddings Skib med des tilbehørige Født oc Skatter / udi førige Liden pleyede at udgioris.

Hvorom oc saa udi forbemelte Nordste Hird Ekraa gioris følgende Mærding. Vdi Leding oc Krigs Hindel var saa forudum forordnet udi Norge / at hver Lensmand eller Sysselmand aff hver 15 Marc Søl/ hand self Eyede udi Indkomst / der aff skulle hand udgiøre 25 Mand udi tre Maaneder/ paa hans oc deris egen Bekostning/ icke paa Kongens / oc af hver 20 Mand som hver Lensmand eller Sysselmand hafde udi forbeed eller forsoar af Kongen/ der af skulle hverie 20.

Tredings
Haffne

Haffne.

Sættings
Haffne.Tollfæings
Haffne.Skibred
hvad er.Nordste
Hird-
Ekraais
Fortale
om Hord
Leddings
udgiort.

Tolfsma-
dings
Skib.

Langt
Skib.

Wænd udgiøre 6 Wænd paa deris egen ombloftning; Waaneder/ med Waaben/ Verie oc Fetalie/ undeagen Nordist udi Landet/ hvor det icke var saa besæt oc bebyggt/ der var hvert Lehn sæt oc Taxeret for et antal Sold/ dette Sold 12 oc 12 sammen/ blef sæt paaat olsmindinges Skib/ det er en 12 Aare Waad (thi saadanne Skib eller Jager brugtis først i Norge) Oc vare der mange haffneleg eller Skibreeder udi hvert Jylde eller Lehn bered/ ved Splanten/ som opoc uddrogis naar oc saa ofte behof giordis oc Ledding udbøds/ sønden Fields eller Nordenfels/ oc vare saadanne smaa Skib udi brug/ til saa lunge mand siden begynde med et langt Skib/ af hvert Jylde/ oc var paa hvert lange Skib/ et hundrede oc tyfve Mand 2c. Landet Sammesteds/ er endnu ved ofoenstrefne Skibreeder deeling understeede/ saa at hvert Skibreede/ ved sit wisse Naftn nefnis/ oc hofver sit eget Ting/ saa at udi et hvert sligt skibreede eller Tinglaug 3. 4. 5. eller flere Kirckesogne land indeholdis/ oc atter udi hvert Fougers/ nogle saadanne Skibreeder land wære/ oc endeligen et hvert de fornembste Norste Hofvide Lehne/ ved otte eller 12 Fougers land indholde/ dog udi hvert de andre gemene oc de fleeste Lehne icke on 3. 4. minde eller meere Fouger deric Jindis/ efter Lehnenis understeed oc Enlighed.

Gammel Forhold

Hvorledis.

Norste Jordeparter oc Eigendom/
fordomb ere deelte oc nefinte/ effter Sæd
Drug oc Landgilde,

8 Ma

- 8 Mamateboel er et Mand's Berck eller en heel Gaard. Mamateboel.
- 1 Mamateboel er et Boel eller en Plaz hvor af.
 1 Arligen Skyldis - - 18 M. Smør / forfæstader
 Gifois d er af - - 1 P. Smør / eller 2 Mæler R.
 De paa nogle Orter 1½ Pund. eller en half Løb Smør.
- 1 Mamateboel holdis oc at være 9 Spand Korn. Sæd i Jorden. *Klæde Lang.*
1. Mamateboel udi Hardanger regnis for 3. Riser Lang. 16. Mamateleye er - - - 1. Pund udi Landfkyld. Mamateleye.
1. Mæteboel (som nogle kalde / 1. Mælisboel) er 8. D. risboel / det er: En Gaard / som Arligen fkylder 2. Huder eller 1. Skippund Lunge / eller 1 Løb Smør. Mæteboel.
1. Mæteboel regnis aff nogle for ½. pund i Landfkyld / oc 16. D. risboel for - - 20. Lippund eller 1. Skippund Lunge.
1. Hæffel Boel er - - - - - ½. M. eller Mælis Boel / eller 4. D. risboel / oc er et Bolig som en Mand kand hielpe sig paa. Hæffelbol
3. Mamateleger / paa Augdesiden / skal være 1. Mæteboel.
3. Løbs Land / er - - - - - 1. M. eller (som nogle ville) 1. Mæteboel / hvileken Arligen udgifoer i Landfkyld / - - 1. Lønne Korn. Løbs Land.
1. Løbs Land / er - - - - - 2½. D. ris Boel oc 3. Pentdige Boel / gifoer i Landfkyld / - 2. Mæler Korn.
1. D. risboel er - - - - - 1. Lippund / oc 1. Mæteboel

1. Keemaal / oc actis for saa meget som 1. Lunde Korn Land saais paa / oc Høge til 1. Nød.

1. Driboel / forstaais Almindeligen (i synderlighed. Søndensfelds) at skyldes / - $\frac{1}{4}$ aff en Hud eller $\frac{1}{2}$ fierd; skyld / det er $\frac{1}{8}$ part af 1 Løb Smør / eller aff 1 Skippunds Lunge / som er 9 Marck Smør eller - - - 3. Sættinger Korn / dog understedlige steder regnis den for meere / som:

1. Driboel Nordenfelds / actis for den Jord / som Skyldes / - - - - 1. Bismerpund Smør eller 2. pund Fisk.

1. Driboel Søndensfelds / er oc actis for 12. PENDINGS Land / eller PENDINGE Boel / som udi førige tider haffver skyldes 12. PENDINGE / af hvilke PENDINGE / hoer nu holdis for 4. Skilling danske / at saaledis udi disse Tider skal skyldis af et Driboel $\frac{1}{2}$ Rixdaler eller 3 Marck danske.

1. Driboel regnis oc for 24 PENDINGS Boel / skal være Nordenfelds.

PENDINGS
Boel.

1. PENDINGS Boel / er det Boel / af hvilket fordum er Skyldes - - - 1. PENDING / oc nu til Aarlig Skyld afgaar. - 4. Skilling D. Men hvis der til ere Lunder / da skyldis der af meere.

12. PENDINGS boel eller PENDINGS Land er 1. Driboel.

4. PENDINGS Land er. - - - 1. Ortug Land.

Detsland.

1. Dri Land holdis oc af nogle for - - - 2 Rixr / men er Jorden god / da regnis det for. 3 Rixr Synderlig om der til er Skouf oc Lunder.

3 Dri

3 Drifboels Jord/ved Svin: Sund/ udi Jde oc Mar:
cker-Lehne.

Deraff regnis til Landstyld - 1. Lste Korn/Wiel
eller Malt / men Oppe udi Landet regnis aff 6.
Drifboel til Landstyld/ - - 1. Lsnde/Wiel
eller Malt.

1. Drifleye skal være - - - - $\frac{1}{2}$. Hund.

3. Drug Land/ eller)
3. Drugs Boel -) actis aff nogle for - 1. gris Boel.

1. Drug Land/ er - - - 4. PENDINGS Land.

1. Drua Land/ holdis underiden for lige det samme som
Drisboel / Ligeris som med PENDINGS Land
oc PENDINGS Boel/ er en Lshed.

1. Wisgmaatte Land/ er - - - 2. Drif Boel
actis for saa meget som - - 2. Lsnder. R.
Land saacs paa/ oc Høige til - 2 Nped.

1. Løbs Boel/ - , $\frac{1}{2}$. Pund Smør/Mamate Lsge.

1 Malt Smørs Boel er - - - 3. Pund Smør

1. Leige er - - - - - 2. Mamate:
Boel eller $\frac{1}{2}$ Løbs Leige.

1 Mamateboel er nogle Stæder actet for 2. halff
Løbs Leige.

1. Leige udi Sundhors Lehn/ som ligger til Fielhs / oc er
til lipbs / acne som 8. Riper Loug/ mens er den
liggende til Sps da for - - 10. Riper
Loug.

2. Lhwete Leige/ eller (som nogle ville).

1. Leige-Leige holdis for - - - - 6. Mark
Smør.

1. Motte Lenge Land er - - - - 2' Mæller
Korn.

Drislove:
Duglid
Drug
Boel-

PENDINGS
Land.

Wisgmat-
te Land
Løbsboel
Malt. sm.
Boel.
Tuge.

Rislang.

Tomletg
Leige-eg.
Notte eg.

Punds
Land.
Kraeste.
boe.

I. Punds Land giffver udi Landskyst - 2 Mæler Korn
I. Næste Boel/er et lidet Huus eller ringe støcke Jord/
affhvilet aartigen - - - 1. Hønne gif-
vis til Landgild.

Mandelt-
leye.

I. Mandtelleie/actis paa Augdesiden/for 3. Kalfskind
nogle Stæder anderledis.

Det tredie Cap.

Om ald Jordegodhs Eyendom/det
understeed/ Landgilds Paasættelse/
oc beregnings maade udi hare Korn.

Eydoms
understeed

Di foregaaende 1. oc 2. Cappittel er for-
restillet/ om disse Rigers adskillige Jordegods i
almindelighed / des bebyggelses; Raffne oc
deelinges/ effter Brug oc tilliggelse/saa at icke findis no-
gen Jord/ Eng/ Skouff/Marck/Porte/Salled/Sikke-
Vand eller hvad Eyedom disse Riger affbestaar / oc der
udi dyrckis oc brugis / som so et forskreffne Stad eller
Bygge tilligger/ oc dertil henhører oc brugis.

Derpaa nu udi dette 3. oc 4. Capittel sumis at burde
oc beqvemmeligen kunde følge / at ligesom et hvert Sted
eller Gaardepart efter sin tilliggelse/er deelt oc Raffnigiff-
vet / hvorledis i ligemaade ald Eyedom/alle oc et hvert
offvenstreffne Stad følger/nessnis / ordenelig Land deelis
oc understædis / saa oc hviletæn Eyedom / udi Skiftes
beregning / oc Landgild høer gifvis aff/ oc hvad Eyedom
icke i saa maade anslæis eller beregning / oc hvad slags
Landgild / effter Eyedom understeed/billigst oc lideligst
Land paa sættis/sampe maaden / hvorledis med saadan
Land

Landgilds paafættelse eller Ejedoms beregnelse i hære Korn/ tilgaær og forholdis.

Ejedom hvad er/ De des underfæedlige
Naffnis Erklæring.

Ejedoms
hvad er

Ejedom er og kaldis ald den tilliggelse / nogen Gaard eller Boel liden eller stor / paa Lands Jord eller ubi Fortog eller Forstrand / til Fields eller Fierre/land vare tilhørig / eller dertil henhøre som er: Sæde Jord / Eng / Græsning / offvoer / driff / eller Fægang / Skouff / Kier / Krat / Mosse / Lotter / Lunder / Forffvegrøff / Ljungeslæt / Gersel hug / Forte og Fælled og anden Vdmarkt saavel som Fiskerwand / aff særste Sber / Aær / Damme / Fortog / Elffve og Forstrande / hvor Fiskeri land haffois / med Bondgarns og Aalgaards Stader / Læregaarde / Læxe Lender / og i andre maader / sampe Wandmøller / Saugmøller / eller Dverner i Norge / og hvad deslige ander disse Lands Jordiske Materier / aff Grøde / og Villor land aff bestaer og haffve sin oprindelse.

Ejedoms
Naffne.

Sæde Jord / er ald den Jord som med Ploug og Harffve dyrectis / brugis / og alle slags Sæd ubi saais og saadan en hver Byis Sæde Jord / deelis ubi sine Diffe / Marke / Wonge / Loffeer / Lycker / Aaser / Slader / Agre Ornum / Siub eller Sær Kjøb / og sineer / hvorom følgende 3. Bog 3. Part / handlende om Markereebning / givr undervifning.

Sæde
Jords
Erklæring

Alfæd Jord / kaldis i Wendsyskel den Jord / som Alfæd jord

stedste aarligen saais / hvilekenderfor osaa gipsis hver
siette Aar/saais effter Givning 1. med Viug/ 2. Rug/ 3.
Viug/ 4 Rug/ 5. Viug/ oe det siette Aar med Rug/ 2c.

Eng.

Eng kaldis ald den flette side Jord / som til
Sæde Jord er forlaug og fuctig/ oe dog mengden aff got
Græs frembarer / hvor aff Høe til Dværgis underhold
land haffis ; og ere sliig Enge i Synderlighed trende
slags : Den første er den Engbond / som udi Korn Won-
gene eller for Ager Enderne/ eller andre saadanne temme-
lige høye Stæder/ ere liggende/ dessen Græs/ om vel icke i
gemeen voxer langt/ holdis det dog for det bedste ; den an-
den Engbond / kaldis Na Eng / er heel lange fuctige og
flatte Pladser/ som dog ere saa tørre / at Vandet icke al-
deelis der offver staar / og saadan Eng giffver gemeenlig
got langt og fuldsomt Græs ; Det tredje slags er Kier-
Eng / er det Græs/ som udi Kier og heel Vandige Stæ-
der er groende/ hvileket om skipnet det vel land voxer lengre
end nogen de andre / blifver det dog icke holt uden tredje
Part saa got/ som enten aff de førige tvende slags/ som der
om Engbonds Taxt udi følgende 6. Cap. videre udviser.

WaEng.

KierEng

Græsfang

Græsfang/ er paa det neste som Engbond/ alle-
ne at den icke gierne giffver saameget eller langt Græs/
at det vel land slaais / og der for icke brugis / til Fæned
derpaa om Sommeren til Græsfang og Beed / at un-
derholde.

ofverdrift

Ofverdrift/ er den Bdmærck / som sambtiig
Byemand haffve tiffellis/ deris Dvæg om Sommeren
derpaa til beed og Græsfang at underholde.

Skouff.

Skouff/ nefne vi alle de Plæker eller Støcker
Land/ som med Træer ere begroede/ aff hvileke Træer/ li-

gesom de udi 3. særdeelis Parter underfkeedis/ saa nefnis de oc ved følgende trende Naffne.

Olden Skouff/ kaldis ald Eg oc Døtg / ofden skønne Olden de nesten aarligen frembarer / holdis fordi forre / oc kand osaa for den fornembste deel actis.

Olden-
Skouff.

Ved Underfhouff/forstaais Hessel Bircke eller oc deslige smaa Træer.

Under-
Skouff.

For Suur Skouff/holdis fornembliken/Syr gran/ oc andre saadanne Træer som ingen nøtlig Fruct frembar/ saa at siunis de aff saadan deris u: fructbarsur- hed bare deris Naffn.

Suur-
Skouff.

Krat/holdis de stader/fore/som med heel Lauge oc tycke Buske aff Torn/ Enbær / Hassel / Stubber / oc andet saadant u:ordentlig Buskatie er begroed/saa tycke/ at mand sig neppe kand der giennem trenge.

Krat-

Kier/forstaais om Lauge oc dybe stader paa Mar-cke eller Mellum høye/som stedse med Vand ere opfylte/ hvilede dog gemeenligen med Stærgræs / eller andet lange Græs ere begroede.

Kier.

Mo:ffer / sigis at være side vandige stader/en deel med Høestubber eller Trunter/oc andet smaat Krat Begroet / kaldis der af Elle-Mofter; en deel slætte/be- staae aff torskactig Grund /aff hvileken Torff til Brende kand udgraffois.

Mo:ffer.

Torffve Grøfft / kaldis de stader hvor (udi for- skrefne Torffmofer) mengden aff Torff kand opgraffois.

Torffgrøft

Lunge Slet/er heer/med saadan stor Liung be- groede/ at den kand affhuggis eller slaais / oc i stædet for

Lungeflet

Veed indsamlis/ brugis oc brendis.

**Strel-
hug.**

Sterselhug / er Krat aff Korn / Enbar eller andet smat Kijs os Duff / hvoraff land haffvis frije Hugen til gierdis ved ligholdelse.

**Forthe
hvad er.**

Forthe / er aff fornemme Lougkionne udi deris Scholeringer offver den Tydske Lougholdet for det største Jord / som en hver Bonde eller Ejere haffve liggende i Byen / uden hans Doctoffe / Gaard eller Doell / paa hvilket hand sit Dvegland haffve liggende / naar det om Sommeren fra Marken indkommer. De om vel aff andre / Forthe / holdis for Dumarcke eller alminding / som en eller flere Byer kunde haffve til Fællisbrug / med Grøst / Driffte oc i andre maad: I saa lader sig dog af den Tydske Loug 1. Bogs 48. oc 51. Cap. ansee / at med offvenstreffne første Meening vel icke u-rætteligen skal være drefte / efter at der / udi iblant andet / først for biudis / ingen at maa Forthe Bygge / aff hvilket land sluttis / dermed at være mant / et største Jord / som kunde ligge udi Byen ved Haanden / oc derfor være formoding om / nogen det med Tiden skulle begiere at Bygge / videre forklaris sammesteds. **Sorne Lofft** (som oc skal hafve sin Forthe / saa vel som gammel Lofft) at være den deel eller det største Jord / liggende udi Byen u-bygt / oc som før haffver været Agerland / oc alle Ejere giøre til Lofft / eller Ordne at byggis / dog saa / at aff samme Soerne deel giøris oc saa Forthe. Saa effterdi samme Soerne deel eller største Jord i Byer liggende / hvilket (som tilforne bleff sagt) baade skulle byggis paa / oc giøris Forthe aff / kunde det da icke anderledis tilgaae / end at jo samme Forthe / Strax uden for ved Lofften / eller den ny bygte Gaard / kom liggende / til med siger forstreffne Bogs 56

**Sorne
Lofft.**

Ne

At Forche/skal være 12. Fausne bred / hvileken bred in-
 tet vilde forslaa til Vdmærck. Hvor aff da følger / at
 Forche er/oc i almindelighed skal være / saadane Støcke
 Jord / som en hver Gaards Ejer haffver udi Dye / eller
 uden hans Doetoffe/ til hans Fæneh paa lene/liggende.

Falled/er et Gammele danste Ord/hvileet gemeen-
 ligen som et adjectivum brugis oc tilleggis andre Ords
 Omstende med at forklare/som Fællis Dfoerdriffe/Fællis-
 fange Fællisflouff eller Mærck / Dee er:
 Mærck/Skouff/ze. Som sampellige Dymænd/eller af-
 stillige Lohseigere kunde haffve deel udi/oc den ens saavel
 som den anden tillige brug kand tilhøre.

Falled.

Ellers / naar det som et Substantivum eller noget
 selfstændigt udfigis oc nefnis / som Fælleden / da for-
 staais der ved den Dymærck / enten aff Ager Jord) som
 det Aar icke staais) eller anden, Vdmærck / hvileken til
 Fægang oc Dvægis Græfning/af sampellige Dymænd
 eller Lohseigere/ tillige eller til Fællis/ brugis.

Wed Lotter oc Lunder/nefnis i almindelighed Mørst
 Ejendom af Skouffve/Vdmærck/Enge/Græfning/oc
 andet deslige.

Lotter oc
Lunder.

Fiskevand/ere alle ferste Søer / Aær / Elffve/
 Strømme/Becke/Damme/ samt ocsaa Stranden / oc
 alle andre Vand / udi hvileke Fisterj aff et eller andet
 slags Fiske/land haffvis.

Fiskevand

Søer/forstaais i særdeelighed / om store ferste
 staaende Vand/udi hvileke haffvis aff atskillige Spæfiske/
 som Carper / Brasen. Bieder/Caruter/ze. Men udi
 Norge/gifve saadanne Søer gemeenligen icke on Dræerer.

Søer.

Aær

Aaer.
Strømme
Becke.

Aaer & strømme / Becke / ere store oc smaa
Canaler / eller Vandets forsamling hvilede ligesom udi
di en Rende igiennem Landene ud til Haffvet nedflyder
oc udrender / giffve gemeentlig Lax / Aal / Guder / oc
Skaler.

Damme.

Damme / neffnis de Graffve / som en eller anden
god Mand / hos hans Gaard lader opløste Vand udi at
samle / der udi atskillige slags Fiske at sætte / samle oc be-
holde som hand der aff effier haanden kand haffve at
Spiffe.

Fortog.

Fortog forstaais gemeentligen / om Rættighed /
at Fiske oc Drage / hoor mand udi en fersk Ege haff-
ver aff sit Gods Ejdedom eller Grund / som til eller udi
samme Ege nedløber / oc hvis Fiskerj nest uden for saa-
dan sin Grunds paaløb kand falde / ere samme Grunds
Ejere berettiget / sig det at nyttig givre som hand bæst
fond / Ellers forstaais vel saadant Fortog / om samme
Rættighed til Stranden / saa vit nogens Grund langs
Landbredden strækker.

Off Adels
Jord.

Offalds Jord kaldis udi Norge / den Agger / el-
ler det største Jord / Vonden haffver til ostfers / eller icke
sielff er behøffig / at saet / vide Lant. L. B cap. 16

Døblande
Suurlæn-
de
Stenlæn-
de.

Dødlende / Suurlænde eller Steenlænde
kaldis den Jord / som aff u-Fruetbarhed / er ligesom dødt /
oc derfor til Rydning oc Brug eru duelig.

Braader-
Braaer.

Braader eller Braaer. udi Norge / neffnis
de Stæder som med atskillige smaa Kroat of Rjs eller
Leng ere begroede / oc dog ere beqvemme at Ryndis / oc
til Sæd at kunde givris duelige / effier saadan Kroat til
forne ved Jid er affrent / saadanne Stæder som i særde-

lighed til Rug Sæd affbrendis oc ryddis/ kalder mand
Rug Sveed.

Kugsvæed

Haffner Norvegice, kaldis Stæder/ hvor er
god Veed eller Græf gang til Fæned/ eller nogle særdæ-
lis Fæmarcke eller Offverdressve; Hveden oc sigis: At
haffne Fæ/ for at lade gaa i Græf/ forstaais oc saa/ oc
land være det samme/ som udi Danmark kaldis Røe-
haffve/ er et særdælis indeluct Stæd/ hvor mand om
Sommeren haffver sine Riper gaaende.

Haffner.
Jord.

Tey kaldis et stycke Jord/ som en Agers Ende/
eller delliger noget/ haffver en nogenledis offroerensstem-
melse eller land være ungesehr det samme/ som den Jyd-
ske Loug kalder Stub vide/ den 3. Bogs 3. Part. 2 c.

Rydningis Jord/ er den Jord / som først til
Sæd optagis/ oc tilforne icke haffver været ployed eller
dyrckit/ hvor vse aff saadan Jord/ forviffe Landgild er til-
lagt oc beregnet/ derom besee nestfølgende 5. Cap.

Rydningis
Jord.

Forstrande/ kaldis vel underiden/ en hver
Strandbreed/ forstaais dog proprie, om de Strandstæ-
der ud mod det obne Haff/ oc om den Strand eller det
Vand/ som icke er nermere Landet/ end icke land haffvis
Ankersætte synderlig for smaa Skuder oc Vaade/ oc
saadanne Forstrande/ effter den Jydsk Lougs 3. Bogs
1. Cap. ere allecne Kongl. Mayt. tilhørige.

Forstran-
de.

Laxe Gaards Stæder/ ere beqvemme Stæder
udi Aær/ Elffve oc Strømme/ giennem hvilcke Laxen
fra Stranden opløber/ oc fangis udi dertil oprettede La-
xegaarde. Hvorom udi foregaaende 1. Cap.

Laxegaards
Stæder.

Bondgarus Stæder/ ere Stæder i Stran-

Bond/
Garns.
Stader.

den/lidet fra Landbredden/som plejer at tilgaa/hvor paa nogle Faste nyb i grunden / nedslaaes Væle / imellum hvilcke udspendis Garn / der i undertiden stor Mengd (synderlig i Eijmsfjord) aff Silde/bekommis.

Nalgaards
Stader.

Nalgaards Stader / ere i ligemaade Plakke udfra Strandbredden/hvor Land haffis gode Nalesfang dertil da Nalgaarde oprettis / som i førige 1. Cap. bleff ommælt.

Laxlen.
ker.

Laxe Lencker/ere vesaa fast lige saadanne Stader udi stranden/hvor Lax tilgaae/oc actis en Lax Lencke/for saa store Romb eller Stad som 7. Garn kunde staa paa.

Om Vandmøller/Weyeremøller/Saugmøller/oc Dverne/ere udi forregaaende 1. Cap. Blande andre Landhens Bebyggelser handlet. Er saaledis hermed/udi disse Landis Eyendommis understeedlige Ræffnis Erklæring / med kort ensfoldighed forfaaret. Effter at tractis / des vidstaa fast en hver der foruden/at være u-forborged / hvorledis Jord deelis udi Markker/Lorffter / Lycker / Wonger/Maals oc Grisbs Jord/Ornum / Scub / Særkløb / Aaser/Stader/Agre/ze. Forrestillis / udi den 3. Bogs sidste Part / handlende om Markkeræbning oc Jord deeling.

Eyedomis Taxering for Landguld eller udi hare Korn/des Aarsager.

Hoffvidt.
gaarde ey
alle sat for
Hartk.

Wange fornemme Hoffvidtgaarde oc store Herresæder ere til / dessen Jord oc tilliggende Eyendom icke er sat for nogen vissel Skuld / ey heller i hare Korn beregnet / at der effter i Skifter eller Risp oc Sal med væderlaug / Jæffned eller betaling / kunde Rættis.

Han

Hender oc offte/at en Ejer/Hofsbond eller Herstab/
paa sin Grund oc Eje lader optage/Rydder oc Bebygge/
et nyt stykke Land eller Stad/ oc det en anden til Brug
oc besiddelse opgiver/sætter oc bortlejer.

Wylænde.

Fore falder vel ogsaa / at en Bonde eller god
Mands Liener/Boende paa en Gaard som tilforne for
Landgild Land være sat / hænd sig med samme Gaards
Ejendom/ mod hans Landgilds udgift/fornemmer brøst-
holden / oc den aarlig at udgiffve/ icke Land taale oc ved-
bliffve.

Brøsthol-
dæg.

Udi hændelighed falder meere / idelig fore/
med Magestifter mellem Kongl Mægt. oc Adelen/ saa-
vel som med Adelen indbyrdis/ udi hoilcke Skifter begge
Godhis Ejendom/ saa vel som Landgild/ udi hært Korn
skal anslaaes / at der effter en Ræt Ligning Land dreffis.

Magestif-
ter.

Naar sig nu saaledis tildrager / at nogen sig Hoff-
vidgaard / til Bønder eller andre for aarlig Landgild/
skulle bortlejis / oc den derover, forviffe aarlig Skyld/
effter des Ejendom oc tilleggelse / skulle sættis eller Gaar-
den skulle borestiffis: kjøbis eller selgis, oc des Ejendom u-
di hært Korn anslaaes / at der effter seffned eller oc betal-
ning kunde skee.

Eller oc dersom nogen saadan ny optagen Plak
for Landgild skal sættis / saa Hofsbonden der aff / effter
Ejendommens Lestighed / kunde haffve en billig Aarlig
Indkomst.

Eller disligeste/naar nogen Bonde/sin Gaards Eje-
doms Ringhed mod des Landgild/ sit Herstab andrager
oc saavst erlanger / at Hofsbonden bewilger Gaarden at
lade grandste/oc Landgilden effter Ejendommen at lide-
lig givre.

Saa vel som ogsaa et Gods mod andet. skulle boreffattes / oc begge deris Eyendomme i hant Korn/ beregnis oc anslaais.

Eyendom
for hvil-
cken bør
Landgild
paasættis
oc i hant
beregning.

Da anligger oc er fornøden med Flid at acte / for hvilcken Eyendomb/ paa nogen Gaard / bør Landgild at sættis/ eller hvilcken Eyendomb i Skifter/ ligb oc fall/ bør udi hant Korn beregnis/ eller skee syllist fæned oc væderlaug fore.

Hvilcket da Rætteligen skeer/ naar ansees / hvilcken Eyendom sin Hofbond/ den fornembste nøtte oc største Fordeel indspører / som da befindis at være alle slags Sæde Jord/ hvor af icke allene hafvis Brøed Oll oc Gryn-Korn/ men oc Foer til Dvegis Dphold / Hør/ Hamp oc dellige anden Affgrøde/ til atskillig fornøden Brug. Af hvilcket oc saa de fornembste Landgilds Poster bestaar.

Derneft er god Engbond oc Grafsning/ hvor af Graß oc Høe aaffis / hvilcket til Heste Dveg oc atskillige smaat Fæned med at underholde/ er u-mistelig.

Saa oc Olden Skouffve/ hvilcke giffve stoer Fordeel naar Olden er / saa vel som stedse med Bygninge Lømmer/ Hiultømmer oc Brendved/ sampt jagt Skytter/ oc anden Herlighed/ der aff kand haffvis.

Laxe Gaarde / Laxe Lencker/ Bondgarn Stader oc Halegaarde/ sampt Wandmøller oc Saugverne/ hvilcke / endog der aff stor Fordeel haffvis/ med atskillig Fisker/ skyld oc Affgiffter/ alligevel icke (for medelst des u-viisshed) udi Eyendom beregnis/ men allene for Skyld oc affgiffte sættis.

Anden Vdmark oc Suur Skouff/ vnder-
 Skouff/ Kier/ Moser/ Sællig Dffverdrift/
 Heer/ Forter/ Torffvegrøffte/ Kalck Græffve/
 Liunge Slet/ oc andet deslige/ hvildet alsammen/ om
 det vel er: De kaldis Eyendom/ sin Eyermand icke heller
 gandste er u-nøttig/ dog alligevel (formedelst samme for-
 deels Kingskræftighed) ansees eller actis saadan Eyendom
 icke saa vit/ at den udi nogen Skiffet til hart Korn be-
 regnis eller anslaais. Icke disminde alligevel/ paasæt-
 tis vel underciden en Gaard/ noget til Landgild/ af nogle
 forskreffne Poster/ Land fordi ald Eyendom/ udi følgende
 trende Parter understecdis.

Eydombs Deelingh i trende Hoffvidt
 Parter.

I.

En første/ oc fornembste Deel Eyendom/
 Land er actis at være Sæde Jord/ Enghond/ oc
 Oldenskouff/ effter des tillig/ alle Gaardis Land/
 gild/ Rættis oc sættis/ saavel som oc udi Magekiffet/ til
 hart Korn beregnis/ oc steer vaderlaug fore/ des visse cap-
 ter/ effter hvitke de anslaais/ her efter findis indføre udi
 næstfølgende Cap.

Eydoms
 første oc
 fornembste
 hofvet-
 part.

2.

Den anden Eydombs Part/ Land henseeris til
 SurSkouff/ VnderSkouff/ Græfning/ Torffve-
 grøffte/ Liungeslet/ Kalck Græffve/ Wandmøl-
 ler/ Saugqverne/ Laregaarde/ Bondgarn
 Stader/ Lare Vencker/ Aalgaards Stader
 oc anden Fortog udi Stranden/ hvor got Fiskerj salder/
 for hvitke ale/ naar der aff noget stoert en Gaard Land
 sølze eller tilligge/ Landgild paasættis/ oc det icke efter no-

Eydoms
 anden
 hofft
 part.

gen vis **Løst** / men som ellers Land siunis billigt oc heel lidelige. De om vel saadan Landgild paa **Stifter** udi hart Korn / en deel for fulde / oc en deel for halft / beregnis / oc stcer jessnet fore / saabliſſer dog sliſg **Marck** / **Jord** oc **Fisker** / som Landgilden affgiffvis / ey for nogen **Eyendomb** beregnet / eller væderlaugt med anden vis **Eyendomb** / andet end med hviſ ellers af deslige / det andet **Gok** Land følger / hvildet da enten det er lidet eller meget / til beregning icke anfers.

Den tredie **Part** / er den **Eyendomb** / hvildken icke udi **Stifter** anslaaſ / eller giſvis væderlaug fore / ey heller der aff nogen Landgild udgiffvis eller paasættis. **Kand** holdis for at være / **Kier** / **Krat** / **Moser** / **Forter** / **Dffverdrift** / **Heer** oc anden **Fællidh Sang** / som ringe kunde fordeele / nøtte oc gasne.

Eyendoms
tredie
Kofipart.

Hvorledis ald saadan forskreffne **Eyendomb** deelis udi underſteedlige **Marck** / oc om des ordentlige **Proceſſ** udi dyrkning / derom fremstillis kort beretning / i foregaaende første **Bog** / udi **Dänmarck**ſ fructbarheds almindelige beſkriſſveſſe. De hvorledis atter saadanne **Marck** / udi **Loffeer** / **Lycker** oc **Ruder** / **Wonge** / **Drumh** / **stubb** / **Særligb** / **Aſer** / **Slader** / **Agre** / **Finter** oc deslige / underſteedis / oc des korte forklaring / ſampt hvad ved **Fællid Forter** / **Dffverdrift** / **Liungſlet** / **Løffvegrøſſe** / oc andre saadanne **Eyendoms** **Maſſe** / egentlig forſtaais / **Kand** aff følgende tredie **Bogs** tredie **Part** / om **Marck** beregning handlende / fornemmis.

Det

Det fierde Capittel.

Gior Beretning/eller frembstillen/
Maaden/hvorledis Gaarde/efter Eyedoms
Lilliggelse/for billig Landgild sættis/eller i
Hart Korn an-
slaais.

Naar nogen Hoffvidtgaard / eller an-
den Gaard (som ey tilforne er sat for nogen
viffe Skyld/hvor efter den Land anslaais) skal
Taxeris udi hart Korn eller sættis for Landgil-
de/da skal erkaris oc actis/hvor meget i alle Warder Land
saais / oc hvor meget Høe aff des Enge Land auflis /
naar derom fuldkommen vidskab er giiftet/skal tagis fra
samme Sum / som saais oc auflis Land/den tredie Part/
for den Jord som aarligen ligger Fælled/de øffrige tren-
de Parter/skal saa alleens/efter næstfølgende Sædelands
oc Engebonds Taxer/berignis udi hart Korn/for hvil-
ket hart Korn samme Gaard Land regnis udi
Skifter / eller der paa Land sættis saa megen Landgild/
som samme hart Korn / effter Landgilds Taxten Land
opløbe/oc saadan Landgild som da paasættis, bør være aff
atskillige oc de Postter/hvilcke efter eractning af Eyedoms
oc Stædens Fructibarlig Leylighed/kunde bæst til veye
bringis oc aff sted kommis/ oc siunis da bæst at kunde be-
qemme / oc være lideligst med paasættelse/effter følgende
omstende/at lempe/

Følger Landgilds Paasættelse / effter
Eyedoms undersked.

For

Sæds ud-
forstning
I Skifter
eller Eye-
doms be-
regning til
halvt des
almende-
lig med-
fart hvor
Jorden
tredie part
hvilket.

Land-
gilds Po-
sters paa-
fattelse/
lempels ef-
ter Ege-
dons Af-
græde.

Før Sæde Jord/ at paa sætte Landgilds
Pendinge eller Korn/ aff hvert slags efftersom
Land saais/ saa oc undersiden Halmb oc strøelse
for Hør oc Hampe Sæd/ Hør/ Hamp/ Garn oc deslige
aff Humble haffoer/ Humble. Aff Enge/ Raer oc
Græning; atskillige Fæned eller smaa Veede; eller
vel oc saa Høe/ Bld eller hvad land ættis bæst der aff
land fordeelis oc haffoer sin Herkomst/ aff Kalck Dffne;
Kalck eller Lijm Steene/ aff Torfmoser/ oc Heer: Torff
oc Liung/ aff Jern Gruber: Dffmund Jern eller Plad
Jern / aff Bondegarn Stader/ Laxe oc Aal Gaarde/
oc andre Fiskerier: Vnder skeedlige slags Fiske/ som mest
fiskis oc bekommis/ oc saa freemdeelis.

Hvis Skouff/ oc saa til saadan Gaard land være
liggende/ bliffoer først (om den icke tilforne for Olden er
sat) aff Dannemænd / for Svins Olden Taxerit/ hvil-
cke Svins Olden/ effter følgende Olden Skouffs
Taxt/ udi ligemaade i hart Korn bliffoer beregnet/ dog
for hvis Skouff til Gaarden/ videre end saavit Bonden
til sine hiembsføde Svin / land haffoer frj Olden til/ er til-
liggende/ oc des øffrige Herlighed med Svins paabren-
ding naar Olden er: Hoffbonden sig haffoer forbeholdet/
for sig skouf. eller Olden sættis ey paa Gaarden nogen
aarlig Landgild/ mens allene for den Frshed/ Bonden
med sine hiembsføde Svin/ Kul at brende/ eller i andre
maade paa Gaardsens Skouff nyder/ derfore sættis paa
Gaarden en ringe visse Skyld /som et fet Svin/ eller et
Skouf Svin aarligen eller hver tredie Aar/ eller naar Ol-
den er / nogle Lynder Kul/ Hiul eller Hiultømmer eller
andret effter Skoffoens Willor/ oc den fordeelis Leilighed
som

som for Bonden kand b. findis at haffuis/ men hvis nogen saadan Gaards Skouff/ som noget høyt ondrog/ Bonden til egen nøtting givrelse med Olden gandske fulde / er effter des bestaaffenheds udfordring der udi at offverveie/ oc der imod effter billighed/ med Landgilds paa sættelse oc affgiffte/ at ramme.

De endog Suur Skouff/ som Fyr / Gran oc deslige/ distiaeste under Skouff / icke som Egedomb effter nogen vissæ Taxt/ udi Skiffet beregnis/ saa giffuis dog der aff paa understeedlige Stæder/ synderlig i Skaane/ Landgild/ som Skouffvogne eller Lømmer træ/ Bord/ Sparer/ Enbær Stager, Hømmelstenger/ Vjris/ Koste/ Bast/ oc andet saadant/ hvilcken Landgild om den vel heller icke effter nogen vissæ Taxt er paa sætt. anslæis den dog paa Skiffet oc klyb udi hær Korn/ oc væderlæggis oc betælis.

Eyedoms beregnelse / hvor Jorden icke ordentlig hviler.

S Er som oc saa med nogen saadan Gaartz Taxering kunde forfalde/ paa nogle de Stæder i Danmark eller Norge / hvor med Jordens dyrckelse land haffve anden bestaaffenhed / i det icke som forskreffuit saa lige den tredie Part aff Jorden aarligen ligger fællede/ der ud kundst. bis da grundelig Viffhed/ hvor meget aarligen land saais / oc hvor meget Høe land aufis (u beregnet den Jord oc Eng/ som oc paa samme Stæd aarligen hviler oc icke dyrckis) oc givris fornøden at haffve i æt/ at hvis med den aarlige Sæd oc Høe aufving/ icke alle Aar ere lige/ men et Aar mindre/ oc et andet Aar meere/ saais oc aufis/ at da alting der udi

Eyedoms beregnings Maade/ i hartkorn hvor Jorden icke ordentlig hviler.

saaledis effter forskis oc offovervejes / at en egenelig Kart
oc billig Sum (til den Continverlig aarlig Sæd oc
auf) Land bliffve dresseved. Hvilcken da / ligervis som
forskrefne tvende tredie Parter / effter disse følgende Taxe-
ter / bliffver anslagen / oc i hart Korn beregnet.

**Eyedomis beregnelse / hvor Jorden altid
saais oc dyrckis.**

Her henhører i ligemaade at haffve i act /
Naar Eyedom skal anslaais eller sættis for Lands-
gild / paa de Stæder hvor de ald deris Jord aarlis-
ligen dyrckte / oc der af inheet ingen Tid lade hvile / som udi
Halland / den Norderste oc største deel aff Helsingborg
Lehn / udi Wændsyssel Allsæd Jord / oc andre Stæ-
der mod de Svendske Grenzer eller i Norge / om da ald
Eyendommen aff Sæde Jord skal oplæggis (lige som
tilforne bleff melt at skulle givris med de $\frac{2}{3}$ parter / hvor
den ene tredie deel ligger Fælled) oc udi hart Korn / uden
nogen tredie deels fratagelse / skal beregnis / hvilcket vel
siunis at haffve sin Riichighed effter Taxten / effter at den
stedste givr til hare Korn / den tredie deel aff alt hvois con-
tinverlig Land saais.

Eyedomis
beregning
i hart
Korn/
hvor ald
Jorden
saais.

Men naar becractis / hvorledis de paa forbemelte
Stæder til kommer / ald deris Jord hvert Aar at dyrckte
oc tilsaae / Land icke cractis / at retteligen meere / end de to
Parter deraff / bør at beregnis der / ligesom paa andre
Stæder / oc det effterdi Jorden icke aff egen særdeelis
Fruebarhed er saa Sæderig / at den saa stedste aff sig
self / til Sæd oc aff Grøde er beqvem / men en hver paa
de Stæder boende / er forarsaget det at aff sted kommer /
med sine store Træl / til Jorden at ryete oc hvert tredie eller

Herde Aar / at gipde / at hand saaledis ald sin Jords
 Fruetbarhed Land ved lige holde sig til ophold / efter som
 hver paa de Stæder ickon hæfter ringe Sæde Jord / saa
 de der aff ick Land leffve / med mindre de der tilsammen
 dem viste at nyttig gipre / siunis saaledis / de for saadan
 tredie Part / de tillige med de andre 2. Parter aarligen
 dyrcke / dog ingen Landgild billigen Land paalæggis / efter
 at di med deris særdeelis Træl (som forbemelet) dem des
 Fruetbarhed til vege bringe Hvilket saaledis Rætteligst
 at være / med følgende kan stadfæstis.

Der som en Mand paa en eenlig Gaard udi Sæ-
 land / Fyen / Jydland / eller nogen de Stæder hvor de el-
 lers deris 3 part Jord efter Landens Brug / lader hvile /
 sig noget særligt stort Arbeed oc bekaastning ville paata-
 ge / til ald sin Jord Aarligen at dyrcke / oc det saaledis
 med Arbeed / Gjødding oc Bekaaastning kunde ved holde
 oc hysse Effne at ufsaae / eractis ick / at fordi nogen skul-
 le kunde siunis billigt / hand dersfore sit Herskab aff
 samme Gaards Jord oc Eyedom / meere end til forne var
 plictig / ick heller om samme Gaard mod en anden skulle
 borsstiffis / at da videre end de 2. Parter aff Sæde Jor-
 den (oc ick den tredie Part / om skjønt / hand den oc saa
 som forskreffvet aarligen tilligge med de andre 2. Parter
 dyrcke) udi hart Korn kunde beregnis. Hvorfore da
 gipris Sluening / med Sædelands beregning til hart
 Korn / paa de Stæder hvor de ald deris Jord aarligen
 dyrcke oc tilfaae / bper med den tredie deels ankortning /
 at forholdis (saavel naar des Gods for Landgild skal
 sættis / som ellers mod andet Gods borsstiffis) ligesom
 paa de Stæder / hvor ick on de 2. Parter aff Jorden dyr-
 ckis oc stedse den ene tredie deel hviler oc ligger Fælle.

Sæd oc
Eng bes-
tings ud-
forskning.

Det Godhs eller de Gaardis Sæd oc Høe biering/
som Kongl. May: sig til eller fra Skiffer/ skulle Bøn-
derne paa Gaardene ere boende ved deris Hø oc opræ-
te Fingre giøre sandferdig Kundskab om / til de tvende
goede Mænd aff Adel / som til samme Godhs ligning
aff hønbe: Kongl. Mayt. som Commissarier bliffver til-
ordnet (om hvilket / saa vel som om væderlaug for selff
Eiger Godhs Ehedom/ her effter paa sit Stæd udi den
3. Bogs 2 Part. Hvor om Mageflister handlis/ videre).

Men udi Skiffer / som Adelen selff imellom steer/
foretagis offte icke sliig udforskning / som Land haffve sin
Aarsag deraff / at den som først Skiffte begierer / oc med
det affecterende Godhs beleghighed / sig giør fordeel/
hand strax den anden / med saadant Godh til væderlaug/
gemeentligen giør Erbydelse / at hand sig uden stoer Eff-
tergrandstning Land bestinde holden / eller oc de paa begge
sider / med beleghighed sliig Fordeel affskiffte kunde haff-
ve / at de icke saa nøye skulle efftersee / om enten Gods icke
saa lige det andet i hart Korn eller Sædeland opløb/
men naar icke saa steer / oc de dem sliig Kundskab haffve
forbeholdet. Da anordne goede Mænd (om de der til
icke sielff ville vere besværgede) hvem de til Bøndernis
bekiendelse om deris Auffs oc Sæd at annamme / ville
haffve tilbetroede / hvilket da oc saa / effter nest forskrefne
Maade / oc sølgende Taxter / anslaais oc beregnis.

Det femte Capittel.

Sædelands TAXT. Med
des fornødne udreg-
ninger.

Rug

3. Skp.	{ Rug - - - }	} - Sæd / hvert mod - - 1. Skp. h Korn.
	{ Byg - - - }	
$1\frac{1}{2}$ Skp.	{ Doghved. - - }	
	{ Erffte - - - }	
$4\frac{1}{2}$ Skp.	{ Bl. Korn }	
6. Skp.	{ Haffre - - }	

Da er

1. Lyn.	{ Rug - - - }	} - Sæd / hvert mod { 2 Sk. h. Korn Sæden. 2. alb. A. m.
	{ Byg - - - }	
$\frac{1}{2}$ Lyn.	{ Doghved }	
	{ Erffte - - - }	
$1\frac{1}{2}$ Lyn.	{ Blendkorn - }	
2. Lynder	{ Haffre - - }	

1. fr. ar.	{ Rug - - }	} - Sæd / hvert mod - - 1. alb. h: Korn.
	{ Byg - - }	
$\frac{1}{2}$ fr. ar.	{ Doghved }	
	{ Erffter - - }	
$1\frac{1}{2}$ fr. ar.	{ Blendf. }	
$\frac{1}{2}$ Skeppe	{ Haffre - }	

$\frac{1}{2}$ Skp.	{ Rug - }	} - Sæd hvert mod - - 2. Alb. hant Korn.
	{ Byg - }	
1. fr. ar.	{ Doghved }	
	{ Erffte - - }	
3. fr. ar.	{ Blendkorn }	
1. Skeppe	{ Haffre - }	

3 fr. ar.	{ Rug - - }	} - Sæd / hvert mod - - 1. fr. ar. h: Korn.
	{ Byg - }	
$1\frac{1}{2}$ fr. ar.	{ Doghved }	
	{ Erffte - - }	
1. sk. $\frac{1}{2}$ fr. ar.	{ Blendf. }	
$1\frac{1}{2}$ Skeppe	{ Haffre - }	

1. Step. { Rug - - }
 { Byg - - }
 $\frac{1}{2}$ Step. { Boghved } - Sad/hvert mod - - 1. Alb: 6 R:
 { Erstte - - }
 $1\frac{1}{2}$ Skeppe Blendel.
 2. Skeppe Hassre - }
2. Step. { Rug - - }
 { Byg - - }
 1. Step. { Boghved } - Sad/hvert mod - $\frac{1}{2}$ Step: 2. alb. 6: Korn.
 { Erstte - - }
 3. Skeppe Blendel
 4. Skeppe Hassre - }
4. Step. { Rug - - }
 { Byg - - }
 2. Step. { Boghved } - Sad/hvert mod - 1. st: 1. fr: ar:, 1. alb.
 { Erstte - - }
 6. Skeppe Blendel -
 8. Skeppe Hassre - }
5. Step. { Rug - - }
 { Byg - - }
 $2\frac{1}{2}$ Step. { Boghved } - Sad/hvert mod - - $1\frac{1}{2}$ st. 2. alb 6: R.
 { Erstte - - }
 $7\frac{1}{2}$ Skeppe Blendel.
 10. Skeppe Hassre - }
6. Step. { Rug - - }
 { Byg - - }
 3. Step. { Boghved } - Sad/hvert mod - - 2. Step: 6: Korn.
 { Erstte - - }
 9. Skeppe Blendel,
 12. Skeppe Hassre - }

7. Slep.	{ Rug - -	- Säd / hvort mod - 2. R: 1. fr: ar. 1. aff
	{ Dng - -	
3½ Slep.	{ Boghvöd	
	{ Erffie - -	
10½ Slep	Blendel. -	
14. Sleppe	Haffre - }	

1½ Lvn.	{ Rug - -	- Säd/hvort mod - ½ Lvnde h: Korn
	{ Dng - -	
¾ Lvn.	{ Boghvöd	
	{ Erffie - -	
2¼ Lvn	der Blendel	
3. Lvn	der Haffre. - }	

9. Slep.	{ Rug - -	- Säd/hvort mod - - 3. Slep: h: Korn
	{ Dng - -	
4½ Slep.	{ Boghvöd	
	{ Erffie - -	
13½ Sleppe	Blendel.	
18 Sleppe	Haffre }	

2 Lvn.	{ Rug - -	- Säd/hvort mod { 4 st: - : Säll. maal
	{ Dng - -	
1. Lvn.	{ Boghvöd	
	{ Erffie - -	
3. Lvn	der Blendel.	{ 5. Slep. 1. f: 1. alb. aab m.
4. Lvn	der Haffre - }	

15. Slep.	{ Rug - -	- Säd/hvort mod - - 5. Slep h: Korn
	{ Dng - -	
7½ Slep.	{ Boghvöd	
	{ Erffie - -	
22½ Sleppe	Blendel.	
30 Sleppe	Haffre - }	

18. Skop.	{ Rug - - }	
	{ Byg - - }	
9. Skop.	{ Boghved }	- Sæd / hvert mod, - - 6. Skop: h: Korn
	{ Erffte - - }	
27 Skoppe Blendf.		
36. Skoppe Haffre - - }		
21. Skop.	{ Rug - - - }	
	{ Byg - - - }	
10½ Skop.	{ Boghved }	- Sæd/hvert mod - - - - 7 Skop: h: Korn
	{ Erffte - - }	
29½ Skop. Blendf.		
42. Skoppe Haffre - }		
3. Tyn.	{ Rug - - - }	
	{ Byg - - }	
1½ Tyn.	{ Boghved }	- Sæd / hvert mod - - 1. Tynde h: Korn
	{ Erffte - - }	
4½ Tynde Blendf.		
6. Tynde Haffre - - }		

Nota

1. Skoppe Erffte Sæd / er undertiden regnet mod 1. sk. hant Korn
Er da stedse saa meget hant Korn som Sæd.
 2. Skoppe Blend Korn / findes ocregnet mod 1½ Skop: Korn Sæd.
Er 1. Skop hant K. Sæd / mod 1. sk. 1 fr. ar. 1. alb Bl. S.
 1. Tynde / Sædeland eller Korn Sæd i Norge / ættis lige høyt
mod - - - - - 12. Læs Eng.
- Hvorudi forskreffne Løst / icke givris underffeed paa Skop-
perne / skal ættis: At aff hvad slags Maal Sæden er / bør
se Hartkornit være.

Om Sielff Eyer Godtzis Ejedom/ vide
Lib. 3. Pars 2. hvor om des Forhold i Ma-
gessiffet / handlis.

Bzereudregning/om Sædeland/ er for
vittsffigheds skyld herfor bigaaed / effeer at til
med / allerede aff forskreffne nocksom uden lang
effeerregning kand hafois / saa meget Sædelands andrag
i hant Korn som begieris / oc det saaledis. At alt hviis
Sædelands Maal aff Pund Dreer Skepper 26. som
mand i hant Korn haaffver at anslaae / det først altsammen
effeer samme Steds Brugelige Maal / udi Lynder be-
regnis / oc saa mange Lynder Sæd / da bekommis / de
oplæggiis / affdeelis oc giøris til hant Korn (om det er
Kug eller Biug Sæd) med 3. Haaffre Sæd med 6. oc
saa fremdeelis effeer Taxens udviff. Hviis Skepper / som
aff forskreffne Sæds sammen regning / kunde offverbliff-
ve / oc icke saa lige til Lynder kunde opløbe / hvad de i hant
Korn andrage / kand uden videre effeerregning / aff off-
venstreffne Taxt oc udregning / fornemmis.

Her henhører / oc beqvemmeligen indfalder / at for-
restille.

Rydnings Ordning i Norge / eller hvor megen
Jord / aff visbegrebi lengde oc breede til visse Sæd
(som Skepper / Heele eller halfoe Lynder)
giøris fornøden.

Endog at hvercken udi Danmark eller
Norge ingen Jord effeer visse Alen Maal oc stor-
lighed / sin Sæd tilregnis men alleene efter som
der ud inden / aarligen / libet eller meget kand saais / til
med

underret-
ning.
til Sæde-
lanses Tax-
tis hastig
Brug.

Rydnings
Ordning
i Norge.

med siunis vel/ at der med ingen ræt vished kunde hafvis formedelst den uliſſghed udi Sæden holdis/ dermed : At offte udi en aff trende Ager eller lige store Støcker Jord/ flux meere Land caale at saais/ end udi den anden/ hvilcken da aff Jordens underſteedlige fedme oc Fructbarhed/ ſkal haſſve ſin aarſag.

Da alligevel/ om en eller anden tilfald kunde ſtee/ enten med ny Jordis oprydning / twiſt paa Bøndernis bekiendelſe / om deris Gaards Sæd / eller med anden des Twiſtactig vidſkab/ hvoraff kunde foraarſagis at begiere/ off Jordens lengde / oc bredde/ dens Sæd at vide/ Land des ungeſchrlige rette Maaede hafvis aff den anordning/ Kongl. Mayt. voris Allernaadigſte Herre / om Rydnings Berck i Norge/ naadigſt haſſver ladee udgaae oc paabiude / under dato Kiøbenhavn den 28. Julij Anno 1632.

Vdi hvilcken Høyde: Kongl. Mayt. naadigſt ordner/ at til 1. ſterding eller $\frac{1}{4}$ aff 1. Lynde Korn Sæd (er $1\frac{1}{2}$ Sællands Skeppe/ eller 2. Aboe ſkep. Korn) ſkal tilmaalſ/ Rydnings Land eller Jord $37\frac{1}{2}$ Sællands Alne i lengden/ oc lige ſaa bred. Oc til $\frac{1}{2}$ Lynde Sæd ſkal dem tilmaalſ 75. Alne i lengden / oc lige ſaa bred.

Nu er vel aldeelis intet at twiſſte/ at ſo Kongl. Mayt. med ofvenſtefne Ordning/ til Bøndernis/ oc den meenige Mands beſte oc gaſt haſſver henſet oc der udi naadigſt ſaaledis ordner / at de ey alleene med $37\frac{1}{2}$ Allen Jordhomon/ til en f. Sæd beregnis/ haſſver nock ſom Plaz oc ſigrelſe/ oc end vel til offvers / men end oc der udi til halſve Lynders Sæd 75. Allen Jord udi lengden/ oc lige ſaa

m.

Rydnings
Ordnings
oc Tactis
fororden.
hed.

Kongl
Mayt.
forord:
Tact
paa Ryd.
nings
Jord.

meget udi bredde tilregnis / hvormed da / effter samme Ordning formelding / Vnderne til fordeel / videre er tilregnit / end effter en Fierdings Sæd / Ligervis som nu aff sig / Offrig tilregnelle / Kongl. Mayt. store Mildhed oc omsorg / til sine Vnderfatters Velsart oc forfrettelse / Vpenfkinligen sees / saa crættis i ligemaade forskreffne Ordning / icke (uden i forskreffne Nordste Kydnings Været) som nogen viffe almindelig maade / oc egenelig beregning / nogen at være forskreffvit / men saadan rundhed udi Jords tilregnelle / alleene aff Kongelig Gunst / Vnderfatterne (som forbe :) Til Fordeel / oc dem at opvede til større Fljd oc Yffrighed / udi Kydning at bevise at være stædt / oc sig offrig Jord paa halffve Tynder Sæd tilgiffvet / hvilket da bestindis icke en ringe tilgiffte / at være / I det offvenskreffne 75 Alne lang oc bred Jord / effter den beregning aff 37. Alne paa en Fierdings Sæd / andrager effter des billige Quantitet / at være Jordhmon til en heel Tynde Sæd. De en halff Tynde Sæd / effter forskreffne Fierdings Sæds tilregning / icke on at behøffve 53. Allen Jord udi lengde / oc lige saabret / eller 75. Allen i lengde oc $37\frac{1}{2}$ Alne i bredden.

De effter at bemelte Kydnings Ordning formelder / at hvileken Plads formedt ist Klipper eller anden Hinder icke kån hafve sin størrelse i sirkant / da skaltillegges saa meget udi lenade oc bredde / at forb: Maal dog blifver fuldgjort.

Hvorføre / oc effterdi til des egenelig rætte beregning / særdeclis vidstak udkrefvis / er fordi udi følgende Lausler frembstiller. Hvad Jords mon / aff understeedlige lengde oc bredde behøffvis / se 1. Otting eller 1. Aabor st: Korn Sæd / oc til 1. Punds eller 4. Tynders Sæd / hvorføre aff da / om des videre atskillighed som kunde foresalde / med mindre besværing land tilkommis.

Kydning
Jord 3
Kongl
Mayts.
Tart off-
rigt tilgiffte
paa halff
Tynde
Sæd.

Kydning
Jords
optagel-
se at rettis
oc maalks
effter stæ-
dits dan-
lighed.

Til		Til		Til	
1. Otting eller 3. Sallands fr:ar: eller 1. Aabost: Sæd behøfsvis Rødnings Jord / efter forbe: Regning.		1. Sterring eller 1½ Sall. eller 2 Aaboe skep. Sæd / behøfsvis Rødnings Jord /		½ Tynne eller 3. Sall. eller 4. Aabost. Sæd / behøfsvis Rødnings Jord.	
udi		udi		udi	
Brede	Alne.	Brede	Alne	Brede	Alne.
37½.	18¾.	37½.	37½.	75 -	37½.
75 -	9¾.	75 -	18¾.	70 -	40½.
70 -	10½.	70 -	20½.	65 -	43¾.
65 -	10½.	65 -	21¾.	60 -	46¾.
60 -	11½.	60 -	23¾.	55 -	51½.
55 -	12¾.	55 -	25¾.	53 -	53 -
50 -	14½.	50 -	28½.	50 -	56½.
45 -	15½.	45 -	31½.	45 -	62½.
40 -	17¾.	40 -	35½.	40 -	70½.
35 -	20¾.	35 -	40½.	35 -	80½.
30 -	23¾.	30 -	46¾.	30 -	93¾.
26½.	26½.	25 -	56½.	25 -	112½.
25 -	28½.	20 -	70½.	20 -	140½.
20 -	35½.	15 -	93¾.	15 -	187½.
15 -	46¾.	10 -	140½.	10 -	281½.
10 -	70½.	5 -	281½.	5 -	562½.
5 -	140½.	4 -	35½.	4 -	703½.
4 -	175½.	3 -	468¾.	3 -	937½.
3 -	234¾.	2 -	703½.	2 -	1406½.
2 -	351½.	1 -	1406½.	1 -	2812½.
1 -	703½.				

1. Tynne Sæd behøff- vis Rydnings Jord.		2. Tynner Sæd / behøff- vis Rydnings Jord.		3. Tynner Sæd / behøff- vis Rydnings Jord.		4. Tynner Sæd skal høff- vis Rydnings Jord.	
ubi		ubi		ubi		ubi	
Bredde.	Længde.	Bredde.	Længde.	Bredde.	Længde.	Bredde.	Længde.
57 -	75.	106	$106\frac{2}{3}$.	130	130	150 -	150.
70 -	$80\frac{5}{4}$.	75	150.	75 -	225.	75 -	300.
65 -	$86\frac{2}{3}$.	70	$160\frac{5}{3}$.	70 -	$241\frac{1}{4}$.	70 -	$321\frac{2}{3}$.
60 -	$93\frac{2}{3}$.	65	$173\frac{1}{3}$.	65 -	$259\frac{8}{3}$.	65 -	$346\frac{2}{3}$.
55 -	$102\frac{2}{11}$.	60	$187\frac{1}{2}$.	60 -	$281\frac{1}{4}$.	60 -	375.
50 -	$112\frac{1}{2}$.	55	$204\frac{6}{11}$.	55 -	$306\frac{2}{11}$.	55 -	$409\frac{1}{11}$.
45 -	125.	50	225.	50 -	$337\frac{1}{2}$.	50 -	450.
40 -	$140\frac{5}{8}$.	45	250.	45 -	375.	45 -	500.
35 -	$160\frac{5}{2}$.	40	$281\frac{1}{4}$.	40 -	$421\frac{3}{8}$.	40 -	$562\frac{1}{2}$.
30 -	$187\frac{1}{2}$.	35	$321\frac{3}{2}$.	35 -	$482\frac{1}{2}$.	35 -	$642\frac{6}{7}$.
25 -	225.	30	375.	30 -	$562\frac{1}{2}$.	30 -	750.
20 -	$281\frac{1}{4}$.	25	450.	25 -	675.	25 -	900.
15 -	375.	20	$562\frac{1}{2}$.	20 -	$843\frac{3}{4}$.	20 -	1125.
10 -	$562\frac{1}{2}$.	15	752.	15 -	1125.	15 -	1500.
5 -	1125.	10	1125.	10 -	$1687\frac{1}{2}$.	10 -	2250.
4 -	$1406\frac{1}{4}$.	5 -	2250.	5 -	3375.	5 -	4500.
3 -	1875.	4 -	$2812\frac{1}{2}$.	4 -	$4263\frac{3}{4}$.	4 -	5625.
2 -	$2812\frac{1}{2}$.	3 -	3750.	3 -	5625.	3 -	7500.
1 -	5625.	2 -	5625.	2 -	$8437\frac{1}{2}$.	2 -	11250.
		1 -	11250.	1 -	16875.	1 -	22500.

Holstetns
Landgild
paafættis
oc udgiff.
vis effter
Morgen-
Land.

Vdi Holsten/beregnis Sædeland eller Ager Jord/
i ligemaade effter visse Maal oc størrelse/hvor effter oc saa
Skiffte / Risp oc Sall rettis / sampt aff en hver Gaard
til Landgilde udgiffvis/lige som der til udi størrelse / effter
Landsens Jordmaal/hafvis Eyendomb/Eng oc Sæde-
land. Di er saadant Jordemaal udi Steenborg Lehn
oc Dytmersten/ som følger.

Vdi Steenborg Lehn er.

Holstetns
Jord
Maaling
eller Eye-
doms
Takt.

1. Morgen Land	{	- - -	4. Hunde/ eller
		- - -	120. Rodder lange/ oc
		- - -	3. R. oc 12 fædder brede
1. Hunde Land er	{	- - -	30. Rodder langt/ oc
		- - -	15. Fædder bred.
1. Rode	{	udi Wilster Marst -	16 Fædder lang
		udi R: paa Marst -	16½ Fædder lang.

Vdi Dytmersten eller Lytten Hærstæd/ er.

1. Morgen Land	- - -	15. Skeppel
1. Skepel er	- - -	40. Roder
1. Rode er	- - -	16. Fædder

Hvad Landgild aff saadan Jords:non udgiffvis/
frembskiffis udi den Bogs 2 Part udi det 2. Cap.

Det siette Capittel.
indholder.

Engbonds TAXT. Med des Vnderretning oc Vdregning

3. Læs Engbond/ regnis gemeenlig/ ligervis som

3. Skæp: Rug eller Dings Sæd / offver ald Dan-
mark / mod - - en Skæp: hart Korn.

Belangende Kornsæden / Land dend / saavel
udi Sælland / oc Skaane som Jyen oc Jyd-
land / regnis som forskreffoit oc foregaaende Taxt
udviser / saa der udi de understedlige / disse Landis Waael
icke kand forarsjage nogen u- lighed / effter at ald den
skund / Sæden saa vel som hart Kornet udi Skæpper be-
regnis / haffver det sin Rigtighed / dermed / at altid aff beg-
ge slags et Waal forstaais / saa at dersom det er Sæl-
lands Skæpper Sæd / er oc hart Korn et Sæl- Skæp-
per / naar oc saa enten Deelle til Tønder beløber / kand
des andrag aff nest forgaaende Sædelands Taxt, for-
nemnis.

Men at 3. Læs Eng / skulle regnis mod 1. Skæppe hart
Korn udi Skaane 2c. De hvor samme Waal brugis / li-
gerwis som 3. Læs udi Jydland / Jyen 2c. Saa at paa al-
le Stæder 1. Læs Eng oc 1. Skæppe Korn Sæd skulle
actis for lige / siunis icke at kunde haffve sin billige offver-
eenskommelse / effter at 3. Læs Eng i Jydland / regned
mod 1. Skæppe hart Korn Aaboemaal (effter som Land-
gild oc Sæd gemeenlig offver ald Jylland / i samme
Waal anstaais) da skal hafvis til 1. Tynde eller 8. Aabo-
Skæpper hart Korn / 24 Læs Eng (Hvilket oc er den
almindelighst oc retteste Taxering) De 3. Læs Eng reg-
ned mod 1. Sællandsk eller Skaansk Skæppe hart
Korn. afpris icke fornøden 18 Læs Eng i samme Lande
til 1. Tynde eller 6. Sællandsk Skæppe hart Korn.

Skal saaledis effter forskreffne beregning haffvis til
1. Tønne hart Korn udi Jydland oc Jyen 6. Læs Eng

udi Eng-
bonds be-
regning
ved Læs
udi hart
Korn gis-
tis under-
sted effter
et hvert
Lands
Waal.

vidre end udi Sælland oc Skaane/ at saaledis Jydske oc
 Fynske Læs / ved sig beregning ringere end Skaanske
 Læs; bliffver giorde / da dog holdis fore/ at udi Jydland
 oc Fyen / større Læs agis / end i Sælland oc Skaane/ oc
 derfor Jydske oc Fynske Læs / billigen mod meere hart
 Korn end lige mange Skaanske eller Sællandske Læs/
 burde actis / eller i ringiste forlige meget / sluttis fordi at
 hvor nogen spørig Taxt beregner 3. Læs Eng / mod 1.
 Skeppe hart Korn / skal samme Skeppe hart Korn actis
 at være Nabomaal / som givr 3. fr. or. Sællandsk eller
 Skaanske Maal / oc andrager saaledis 4. Læs Eng 1.
 Sællandsk Skeppe hart Korn / oc effeer sig maade er
 Engbond udi hart Korn i følgende Taxt anslagen/
 oc udi Sællandsk eller Skaansk; oc Naboe el-
 ler Fynsk Maal udregned/ saa at enten haffvis Sæl-
 landske. Skaanske. Hallandske. Jydske. eller Fynske Læs
 Eng / at da kand vidis hvad de (hvert udi sit Maal) i
 hart Korn andrager.

Eng

Engbonds TAXT oc Udregning /

	Sæll. mal.	Nabomaal.
3. Læß i Jyll. oc Fyen/mod	- -	1. skep Hartkorn.
4. Læß i Sæll. eller Slaane	1. skep.	- -
6. Læß i Halland/ mod	1. skep.	- -
9. Læß Kiereng i Vende- syhel mod/ - -	- -	1. skep.
1. Haffwe fuld Høe / reg- mod - 1. fr. ar. Korn	Sæd/ er -	1. alb. Hartkorn.
Andrager saaledis Eng u- di Hartkorn / som følger.		

Nota under Sæll. oc
Jydsk Læß / forstaais oc
Fynsk. oc Slaanske Læß.

$\frac{1}{2}$. Læß	{ Sæll. Jydsk. -	$\frac{1}{2}$. fr. ar. -	$\frac{1}{2}$. fr. ar. $\frac{1}{2}$. alb.
	{ Hallansk. -	1. alb. - -	1. alb $1\frac{1}{2}$ Penge.
	{ Kier Eng -	$\frac{1}{2}$. alb. - -	$\frac{1}{2}$ alb. $\frac{2}{3}$ P.
1. Læß	{ Sæll. Jydsk. -	1. fr. ar. - -	1. fr. ar. 1. alb.
	{ Hallansk. -	$\frac{1}{2}$ fr. ar. $\frac{1}{2}$ alb -	$\frac{1}{2}$ fr. ar. 1. alb. $\frac{2}{3}$ Penge.
	{ Kier Eng. -	1. alb. - -	1. alb $1\frac{1}{2}$ Penge.
2. Læß	{ Sæll. Jydsk. -	$\frac{1}{2}$ skep. - -	$\frac{1}{2}$ skep 2. alb.
	{ Hallansk. -	1. fr. ar. 1. alb.	$1\frac{1}{2}$ fr. ar. $\frac{1}{2}$ alb. $1\frac{1}{2}$ Penge.
	{ Kier Eng -	2. alb. - -	$\frac{1}{2}$ fr. ar. 1. alb. $\frac{2}{3}$ Penge.
3. Læß	{ Sæll. Jydsk. -	3. fr. ar. - -	1. skep.
	{ Hallansk. -	$\frac{1}{2}$ skep. - -	$\frac{1}{2}$ skep. $\frac{1}{2}$ fr. ar. $\frac{1}{2}$ alb.
	{ Kier Eng -	1. fr. ar. - -	1. fr. ar. 1. alb.

		Sællandstmaal.	Nabomaal.
4. Læs	{ Sæll. Jydske -	1. Skep. -	1. Skep. 1. fr. ar. 1. alb.
	{ Hallandske -	$\frac{1}{2}$ Skep. 2. alb. -	3. fr. ar. $1\frac{1}{2}$ alb. $\frac{2}{3}$ Peng.
	{ Rier Eng -	1. fr. ar. 1. alb. f	$1\frac{1}{2}$ fr. ar. $\frac{1}{2}$ alb. $1\frac{1}{3}$ Pen.
5. Læs	{ Sæll. Jydske: -	1. Skep: 1. fr. ar.	$1\frac{1}{2}$ Skep. 2. alb.
	{ Hallandske -	3. fr. ar. 1. alb.	1. Skep. 1. alb. $1\frac{1}{3}$ Penge.
	{ Rier Eng -	$1\frac{1}{2}$ fr. ar. $\frac{1}{2}$ alb	$\frac{1}{2}$ Skep. $\frac{1}{2}$ alb. $\frac{2}{3}$ Penge.
6. Læs	{ Sæll. Jydske	$1\frac{1}{2}$ Skep. - -	2. Skep.
	{ Hall: - -	1. Skep. -	1. Skep. 1. fr. ar. 1. alb.
	{ Rier Eng -	$\frac{1}{2}$ Skep. -	$\frac{1}{2}$ Skep. $\frac{1}{2}$ fr. ar. $\frac{1}{2}$ alb.
7. Læs	{ Sæll. Jydske -	$1\frac{1}{2}$ Sk. 1. fr. ar. -	2. Skep. 1. fr. ar. 1. alb.
	{ Hallandske -	1. Sk. $\frac{1}{2}$ fr. $\frac{1}{2}$ alb.	$1\frac{1}{2}$ Skep. $\frac{1}{2}$ alb. $\frac{2}{3}$ Penge.
	{ Rier Eng -	$\frac{1}{2}$ Skep: 1. alb. -	3. fr. ar. $1\frac{1}{3}$ Peng..
8. Læs	{ Sæll. Jydske	2. Skep. - -	$2\frac{1}{2}$ Skep. 2 alb.
	{ Hallandske -	1. Sk. 1. fr. ar. 1. a.	$1\frac{1}{2}$ Skep. 1. fr. ar. $1\frac{1}{3}$ Pen.
	{ Rier Eng -	$\frac{1}{2}$ Skep. 2. alb. -	$\frac{1}{2}$ Skep. $1\frac{1}{2}$ fr. ar. $\frac{2}{3}$ Peng.
9. Læs	{ Sæll. Jydske -	2. Skep. 1. fr. ar.	3. Skep.
	{ Hallandske -	$1\frac{1}{2}$ Skep. -	2. Skep.
	{ Rier Eng -	3. fr. ar. -	1. Skep.
10. Læs	{ Sæll. Jydske -	$2\frac{1}{2}$ Skep. - -	3. Skep. 1. fr. ar. 1. alb.
	{ Hallandske -	$1\frac{1}{2}$ Skep. 2. alb. -	2. Sk. $\frac{1}{2}$ fr. ar. 1. alb. $\frac{2}{3}$ P.
	{ Rier Eng -	3. fr. ar. 1. alb.	1. Skep. 1. alb. $1\frac{1}{3}$ Pen.
11. Læs	{ Sæll. Jydske -	$2\frac{1}{2}$ Skep. 1. fr. ar.	$3\frac{1}{2}$ Skep. 2. alb.
	{ Hallandske -	$1\frac{1}{2}$ Sk. 1. fr. ar. 1. alb	2 Sk. $1\frac{1}{2}$ fr. ar. $\frac{1}{2}$ alb. $\frac{1}{3}$ P
	{ Rier Eng -	3. fr. ar. 2. alb.	1. Sk. $\frac{1}{2}$ fr. ar. 1. alb. $\frac{2}{3}$ P.
12. Læs	{ Sæll. Jydske -	$\frac{1}{2}$ Lynde -	Hart Korn.
	{ Hallandske -	2. Skep. -	$2\frac{1}{2}$ Skep: 2. alb:
	{ Rier Eng -	1. Skep. -	1 Skep: 1. fr: ar: 1. alb.

		Sallandsmaal.	Nabomaal.
13. Læs	{ Sall: Jydsf. -	3. skp: 1. fr. ar.	4. skp: 1. fr. ar. 1. alb:
	{ Hallandsf -	2 skp: $\frac{1}{2}$ fr: $\frac{1}{2}$ alb:	$2\frac{1}{2}$ skp: $\frac{1}{2}$ fr: ar. $\frac{2}{3}$ P.
	{ Rier Eng -	1. skp: 1. alb.	1. sk: $1\frac{1}{2}$ fr. ar. $\frac{1}{2}$. alb: $1\frac{1}{3}$ P
14. Læs	{ Sall: Jydsf -	$3\frac{1}{2}$ skp: -	$4\frac{1}{2}$ skp: 2: alb:
	{ Hallandsf -	2. sk. 1. fr. 1. alb.	3. skp. 1. alb: $1\frac{1}{3}$ Peng.
	{ Rier Eng -	1. sk: $\frac{1}{2}$ fr. $\frac{1}{2}$ alb.	$1\frac{1}{2}$ skp: $\frac{1}{2}$ alb. $\frac{2}{3}$ Penge.
15. Læs	{ Sall: Jydsf -	$3\frac{1}{2}$ skp: 1. fr. ar.	$4\frac{1}{2}$ skp: 1. fr. ar. 1. alb.
	{ Hallandsf -	$2\frac{1}{2}$ skp:	3. skp. 1 fr. ar. 1. alb.
	{ Rier Eng -	1. skp: 1. fr. ar.	$1\frac{1}{2}$ skp. 2. alb.
16. Læs	{ Sall: Jydsf. -	4. skp: -	5. skp: 1. fr. ar. 1. alb:
	{ Hallandsf -	$2\frac{1}{2}$ skp: 2: alb.	$3\frac{1}{2}$ skp. $\frac{1}{2}$ alb: $\frac{2}{3}$ Peng.
	{ Rier Eng -	1. sk: 1. fr. 1. alb.	$1\frac{1}{2}$ skp: 1. fr. ar. $1\frac{1}{3}$ P.
17. Læs	{ Sall: oc Jydsf. -	4. skp: 1. fr. ar.	$5\frac{1}{2}$ skp: 2. alb.
	{ Hallandsf -	$2\frac{1}{2}$ sk: 1. fr 1. alb.	$3\frac{1}{2}$ skp: 1 fr. ar. $1\frac{1}{3}$ P.
	{ Rier Eng -	1. sk: $1\frac{1}{2}$ fr. $\frac{1}{2}$ alb.	$1\frac{1}{2}$ skp. $1\frac{1}{2}$ fr. ar. $\frac{2}{3}$ P.
18. Læs	{ Sall: oc Jydsf	$4\frac{1}{2}$ skp. -	6. skp hart Korn.
	{ Hallandsf -	$\frac{1}{2}$ Lynde -	Hart Korn-
	{ Rier Eng -	$1\frac{1}{2}$ skp. -	2. skp.
19. Læs	{ Sall: or Jydsf.	$4\frac{1}{2}$ skp: 1. fr. ar:	6 skp. 1. fr. ar. 1. alb:
	{ Hallandsf -	3. sk. $\frac{1}{2}$ fr. $\frac{1}{2}$ alb.	4 sk: $\frac{1}{2}$ fr. ar. 1. al. $\frac{2}{3}$ P:
	{ Rier Eng -	$1\frac{1}{2}$ skp. 1. alb. -	2. skp: 1. alb $1\frac{1}{3}$ Penge.
20. Læs	{ Sall: oc Jydsf. -	5. skp: - -	$6\frac{1}{2}$ skp 2. alb.
	{ Hallandsf -	3. sk. 1. fr. 1. alb.	4 skp: $1\frac{1}{2}$ fr. $\frac{1}{2}$ alb $1\frac{2}{3}$ P.
	{ Rier Eng -	$1\frac{1}{2}$ skp: 2. alb. -	2. sk. $\frac{1}{2}$ fr. ar. 1. alb. $\frac{2}{3}$ P.
21. Læs	{ Sall: oc Jydsf. -	5. skp: 1. fr. ar.	7. skp.
	{ Hallandsf -	$3\frac{1}{2}$ skp. -	$4\frac{1}{2}$ skp. $\frac{1}{2}$ fr. ar. $\frac{1}{2}$ alb.
	{ Rier Eng -	$1\frac{1}{2}$ skp. 1. fr. ar.	12. skp. 1. fr. ar. 1. alb.

		Søllandsmaal.	Abomaal.
22. Læs	{ Søll: oc Jydsf.	$5\frac{1}{2}$ skp. - -	7. sk. i. fr. ar. i. alb.
	{ Hallandske -	$3\frac{1}{2}$ skp: 2. alb.	$4\frac{1}{2}$ skp. $1\frac{1}{2}$ fr. ar $\frac{2}{3}$ P.
	{ Rier Eng -	$1\frac{1}{2}$ sk. i. fr. i. alb.	2. skp. $1\frac{1}{2}$ fr. $\frac{1}{2}$ alb. $\frac{1}{3}$ P.
23. Læs	{ Søll: Jydsf. -	$5\frac{1}{2}$ skp. i. fr. ar.	$7\frac{1}{2}$ skp. 2. alb.
	{ Hallandsk - -	$3\frac{1}{2}$ sk I. fr. i. alb.	5. skp: i. alb. $1\frac{1}{3}$ Penge.
	{ Rier Eng -	$1\frac{1}{2}$ sk. $1\frac{1}{2}$ fr. $\frac{1}{2}$ alb.	$2\frac{1}{2}$ skp. $\frac{1}{2}$ alb: $\frac{2}{3}$ Penge.
24 Læs.	{ Søll: Jydsf. -	- - -	1. Lynde hart Korn.
	{ Hallandsk - -	4. skp: - -	5. skp. i. fr. ar. i. alb:
	{ Rier Eng - -	2. skp: - -	$2\frac{1}{2}$ skp: 2. alb.
36 Læs.	{ Søllandsk oc Jydsf. - -	- - -	$1\frac{1}{2}$ Lynde hart Korn.
	{ Hallandske Læs Eng mod -	- - -	1 Lynde hart Korn.
	{ Rier Eng - - -	- - -	$\frac{1}{2}$ Lynde hart Korn.
72 Læs.	{ Søllandsk oc Jydsf. - -	- - -	3. Lynder hart Korn.
	{ Hallandske - - -	- - -	2. Lynder hart Korn.
	{ Rier Engudi Wendsykel. -	- - -	1. Lynde hart Korn.

Hallands
Læs Eng.

At udi Halland / halff Part flere Læs
Engbond end i Sølland u. Mod lige meget hart Korn
regnis / skal u. tviffactigen forarsagis aff smaa Læs / der
sammesteds agis / eller at gemeenlig derpaa Engbond er
storre offerstod end i Sølland. Oc at Rier Engen/
saa ringe actis / skal gierne haffve sin Arsfag / aff grasseds
Kingshed oc lidet dulighed / sampt aff det besoverlige ind-
høsten.

Rier Eng
Kingshed.

Det sivende Capittel.
Om Olden Skouff / oc
des Taxter.

Det skønt vel som tilforne er melt / at for
 aestillig Suur Skouffve oc Underkouffve
 som ere Fyr / Bran / Kull / Hasel / Eneber &c. Un-
 dertiden den Gaard de ere tilliggende / en Aartlig Affgiffte
 eller Landgild kand være paafat / saa actis oc ansees dog
 icke saadanne Skouffve / som Ejedomb / men alleene des
 Affgiffte som anden Landgild ; At saaledis icke den Olden-
 Skouff (som er Eg oc Bøg) udi alle Skifter / Kjøb oc
 Sal / bliffver beregnet / effter som de tilforne aff Wænd
 for Swins Olden kunde være Taxerede , hvilcke Swins
 Olden / effter næstfølgende Taxt udi hant Korn anslaaes /
 oc der aff gemeentlig udi Skifter / den halffve part som
 Ejedom / oc halff part som Landgild / bliffver actet oc væ-
 derlaugt .

Dog udi Tilfald / at enten aff de Skiffende Par-
 ters Ejedomb / den andens Ejedomb udi Lignelsen icke
 kunde opløbe / oc alligevel / den som Ejedom fattis / hand
 med sit Godsis Landgild (intet aff hans Godsis Skouff /
 derudi med beregnet) den anden for sit Godsis Landgild
 (hvor udi hans Godsis Skouff for halff Landgild kunde
 være med indregnet) kand giøre fuld udleg / da siunis
 vel / at den som Ejedom fattis oc sit Godsis Skouff
 gandske haffver til bæste / hand da vel samme sin Skouff
 som gandske Ejedomb maatte bruge / lode anslaa / oc der-
 med for den skyldige Ejedomb / som hans Godsis Sø-
 de Jord / Eng oc halffve Skouff tilforne icke kunde op-
 løbe / giøre udi Aag / Zeffned oc spuliste / vide den 3. Bogs
 2. Part 4. cap .

Men udi Kjøb oc Sal / betalis Oldenskouff effter
 sin hant Korne andrag / som gandske Landgild / hvorom
 videre udi den tredie Bogs 1. Part / handlende om Kjøb
 oc Sal .

Oldenstof
 Eg oc
 Bøg/
 hvilcken
 beregnis
 halff som
 Ejedom
 oc halff
 som Land
 Gild.

Oldenstof
 om Land
 beregnis
 gandske
 for Eje-
 dom om
 behøffvis
 i Skifter.

Oldenstof
 i Aieb be-
 talis som
 Landgild

Selſfejger
Skoff be-
regnis ey
Skiffier.

Derſom oſſaa udi Skiffier/aff enten Parter giøris
væderlaug med Selſfejger Gods/ſom er Oldenſkouff til/
da pleyis gemeentligen ſlig Skouff til Gaarden liggende/
ick udi Skiffiet med beregnis eller derfore væderlaug
giøris/ effcerdi Selſfejger Skouffve/Bønderne ſelf ſkal
tilhøre/ oc være deris Arff oc Eſge. Hvorledis dog der
med er oc rætteligſt Land forholdis / derom beke offven-
ſkreffne 3. Bogs 2. Parts 5. Cap. ſom der om i Woge-
ſkiffiers forhold/ giør beretning.

TAXT.

paa

Svins Olden eller Olden.

Skouffs Tact offcer ald
Danmark.

udi

Sælland / Fyen / Smaalander.
ne / ſaa oc Jylland / regnis
gemeentlig.

24. Svins Olden/mod - - I. Tynde hart Korn

Et.	Søllandsmaal.	Jabomaal.
1. - -	1. fr. ar. hart Korn.	1. fr. a. 1. alb:
2. - -	$\frac{1}{2}$ ſkep. Korn.	$\frac{1}{2}$ ſkep; 2- alb:
3. - -	3. fr. ar Korn.	1 ſkep. Korn.
4. - -	1. ſkep. hart Korn.	1. ſkep. 1 fr: ar: 1. alb:
5. - -	1. ſkep. 1. fr. ar.	$1\frac{1}{2}$ ſt: 2. alb:
6. - -	$1\frac{1}{2}$ ſkep. Korn.	2. ſkep: Korn.

Svinsol:	Søllands.	Zabomaal.
7. -	1½ skp: 1. fr. ar: - -	2. skp: 1. fr. ar. 1. alb.
8. -	2. skp: Korn. - -	2½ skp: 2 alb.
9. -	2. skp: 1. fr. ar. - -	3. skp. Korn.
10. -	2½ skp: Korn. - -	3. skp: 1. fr. ar. 1. alb:
11. -	2½ skp: 1. fr: ar. - -	3½ skp: 2. alb:
12. Svinds Olden	- -	½ Tyn. hart Korn
13. -	3. skp. 1. fr. ar: - -	4. skp: 1. fr. ar 1. alb:
14. -	3½ skp. Korn. - -	4½ skp. 2. alb.
15. -	3½ skp. 1. fr. ar. - -	5. skp. Korn
16. -	4. skp. - - -	5. skp: 1. fr. ar. 1. alb.
17. -	4. skp: 1. fr. ar. - -	5½ skp: 2. alb:
19. -	4½ skp. 1. fr. ar. - -	6. skp: 1. fr. ar. 1. alb:
21. -	5. skp: 1. fr. ar. - -	7. skp: Korn.
23. -	5½ skp: 1. fr. ar. - -	7½ skp: 2. alb: Korn.

J Adelens Kostienistis Taxt er regned . . . 48. Svins Olden mod 1. Tynde hart Korn.

Effter S: Peder Brahe er udi Lollard/ oi Falster/ regnit mod 32. Svins Olden mod 1 Tynde Korn.

Vdi Skaaene / regnis gemeenlig:

32. Svins Olden / mod - - 1. Tynde hart Korn / es

½.	1. alb: ½ Peng: hart Korn. -	½ fr. ar. Korn.
1.	2. alb: 1 Denge. - -	1. fr. ar. Korn.
2.	1½ fr. ar Korn - -	½ skp. Korn.
3.	½ skp 3. Denge. - -	3. fr. ar: Korn.
4.	3 fr. ar Korn. - -	1. skp: Korn.
5.	½ skp. 1½ fr. ar. 3 P. hart K. -	1. skp: 1. fr. ar.
6.	1. sk: p. 2. alb: - -	1½ skp: Korn.
7.	1 skp: 1 fr. ar. 3. Denge. -	1½ skp: 1. fr. ar.
8.	1½ skp: Korn. - -	2. sk: Korn.

Svinsol:	Sjællands m:	Naboemaal
9. -	$1\frac{1}{2}$ skp: $1\frac{1}{2}$ alb: 3. Penge.	2. sk: 1. fr. ar.
10. -	$1\frac{1}{2}$ skp: $1\frac{1}{2}$ fr. ar. - -	$2\frac{1}{2}$ sk: Korn.
11. -	2. skp: 3. Penge. - -	$2\frac{1}{2}$ sk: 1. fr. ar.
12. -	2. skp: 1. fr. ar. - -	3. sk: Korn.
13. -	2 skp: $1\frac{1}{2}$ fr. ar. 3. Penge -	3. sk: 1. fr. ar.
14. -	$2\frac{1}{2}$ sk: $1\frac{1}{2}$ alb. - -	$3\frac{1}{2}$ sk: Korn.
15. -	$2\frac{1}{2}$ sk: 1. fr. ar. 3. Penge. -	$3\frac{1}{2}$ sk: 1. fr. ar.
16.	Svins Olden udi Skaane mod $\frac{1}{2}$. Tynde Korn.	
17. -	3. sk: $1\frac{1}{2}$ alb: 3. Penge -	4. sk: 1. fr. ar.
18. -	3. sk: $1\frac{1}{2}$ fr. ar. - -	$4\frac{1}{2}$ sk: Korn.
19. -	$3\frac{1}{2}$ sk: 3. Penge. - -	$4\frac{1}{2}$ sk: 1. fr. ar.
20. -	$3\frac{1}{2}$ sk: 1. fr. ar. - -	5. sk: Korn.
21. -	$3\frac{1}{2}$ sk: $1\frac{1}{2}$ fr. ar. 3. Penge -	5 sk: 1. fr. ar.
22. -	4. sk: $\frac{1}{2}$ fr. ar. - -	$5\frac{1}{2}$ sk: Korn.
23. -	4. sk: 1. fr. ar. 3. Penge. -	$5\frac{1}{2}$ sk: 1. fr. ar.
24. -	$4\frac{1}{2}$ sk: - -	6 sk:
25. -	$4\frac{1}{2}$ sk: 2 alb: 1. Penge. -	6. sk: 1. fr. ar.
27. -	5. sk: 3. Penge. - -	$6\frac{1}{2}$ sk: 1. fr. ar.
29. -	5. sk: $1\frac{1}{2}$ fr. ar. 3. Penge. -	7 sk: 1. fr. ar.
31. -	$5\frac{1}{2}$ sk: 1. fr. ar. 3. Penge. -	$7\frac{1}{2}$ sk: 1. fr. ar.

Vdi Adelens Kosttientst/er regned udi Skaane

64 Svins Olden mod - - 1. Tynde h: Korn/ er

1 Svins Olden - - 1. alb: $1\frac{1}{2}$ P: K: - $\frac{1}{2}$ fr. ar Korn

**Efter S: Peder Brahe/er regned i Skaane udi Her-
vidstedh: Ferssh: Alboh: Frosteherred/oc Glersh:
som forst: effoid/**

32. Svins Olden mod - - - - 1. Tynde Korn

Men

Men udi Siongherred/ Willandtz: oc Lusterh: er regnet

40. Svins Olden mod - - 1. Lynde Korn/ oc udi Halland

48 Svins Olden mod - - - 1 Lynde Korn.

Noale Stæder udi Skaane/regnis oesaa

36 Svins Olden mod - - - 1. Lynde hart Korn.

Udi Halland oc Blegind regnis 48. Svins Olden

mod - - - - 1. Lynde Korn/ er:

	Sallandsmaal.	Nabomaal:
1. -	$\frac{1}{2}$ fr. ar. Korn - -	2. alb. Korn.
2. -	1. fr. ar. Korn - -	1. fr. ar. 1. alb.
3. -	$1\frac{1}{2}$ fr. ar. Korn - -	$\frac{1}{2}$ skp: Korn.
4. -	$\frac{1}{2}$ skp: Korn - -	$\frac{1}{2}$ skp: 2. alb.
5. -	$\frac{1}{2}$ skp: $\frac{1}{2}$ fr. ar. - -	3. fr. ar. 1. alb.
6. -	3. fr. ar. Korn - -	1. skp: Korn.
7. -	$3\frac{1}{2}$ fr. ar. Korn - -	1. skp. 2. alb.
8. -	1. skp: Korn - -	1 skp: 1 fr. ar 1. alb
9. -	1. skp: $\frac{1}{2}$ fr. ar. - -	$1\frac{1}{2}$ skp: Korn.
10. -	1. skp: 1. fr. ar. - -	$1\frac{1}{2}$ skp: 2. alb.
11. -	1 skp: $1\frac{1}{2}$ fr. ar - -	$1\frac{1}{2}$ skp: 1 fr. ar 1. alb.
12. -	$1\frac{1}{2}$ skp: Korn - -	2. skp: Korn.
13. -	$1\frac{1}{2}$ skp: $\frac{1}{2}$ fr. ar. - -	2. skp: 2. alb.
14. -	$1\frac{1}{2}$ skp: 1. fr. ar. - -	2. skp: 1. fr. ar. 1. alb:
15. -	$1\frac{1}{2}$ skp: $1\frac{1}{2}$ fr. ar. - -	$2\frac{1}{2}$ skp: Korn.
16. -	2. skp: Korn. - -	$2\frac{1}{2}$ skp: 2. alb.
17. -	2 skp: $\frac{1}{2}$ fr. ar. - -	$2\frac{1}{2}$ skp: 1. fr. ar. 1. alb.
18. -	2. skp: 1 fr. ar. - -	3. skp: Korn,
19. -	2 skp: $1\frac{1}{2}$ fr. ar. - -	3. skp: 2 alb
20. -	$2\frac{1}{2}$ skp: Korn - -	3. skp 1. fr. ar. 1. alb.
21. -	$2\frac{1}{2}$ skp: $\frac{1}{2}$ fr. ar. - -	$3\frac{1}{2}$ skp: Korn.
22. -	$2\frac{1}{2}$ skp: 1 fr. ar. - -	3 skp: 2. alb.
23. -	$2\frac{1}{2}$ skp: $1\frac{1}{2}$ fr. ar. - -	$3\frac{1}{2}$ skp: 1. fr. ar. 1. alb.

24. Svins Olden - - - $\frac{1}{2}$ Tynde hart Korn

Svinsol:	Søllandsmaal.	Nabomaal.
25. -	3 skep: $\frac{1}{2}$ fr. ar. - -	4 skep. 2. alb.
27. -	3. skep: $1\frac{1}{2}$ fr. ar. - -	$4\frac{1}{2}$ skep. Korn.
29. -	$3\frac{1}{2}$ skep. $\frac{1}{2}$ fr. ar. - -	$4\frac{1}{2}$ skep. 1. fr. ar. 1. alb.
31. -	$3\frac{1}{2}$ skep. $1\frac{1}{2}$ fr. ar. - -	5. skep. 2. alb.
33. -	4. skep. $\frac{1}{2}$ fr. ar. - -	$5\frac{1}{2}$ skep. Korn.
35. -	4. skep $1\frac{1}{2}$ fr. ar. - -	$5\frac{1}{2}$ skep. 1. fr. ar. 1. alb.
37. -	$4\frac{1}{2}$ skep. $\frac{1}{2}$ fr. ar. - -	6. skep. 2. alb.
39. -	$4\frac{1}{2}$ skep $1\frac{1}{2}$ fr. ar. - -	$6\frac{1}{2}$ skep: Korn.
41. -	5. skep. $\frac{1}{2}$ fr. ar. - -	$6\frac{1}{2}$ skep. 1. fr. ar. 1. alb:
43. -	5. skep. $1\frac{1}{2}$ fr. ar. - -	7. skep. 2. alb.
45. -	$5\frac{1}{2}$ skep. $\frac{1}{2}$ fr. ar. - -	$7\frac{1}{2}$ skep. Korn.
47. -	$5\frac{1}{2}$ skep. $1\frac{1}{2}$ fr. ar. - -	$7\frac{1}{2}$ skep. 1. fr. ar. 1. alb.

Udi Adelenes Kofstieniste/ er regned 96. Svins Olden mod
1. Tynde Korn/ er

3. Svins Olden - 3. Penge R: - - 1. alb. Korn.

Er nu saaledis udi dette / oc nest foregaaende trende
Capittel forrestillet / Naaden / Hvorledis / oc
Taxter / Hvor effter / den første oc fornembste Part
Ejendom som er Gæde Jord / Eng / oc Oldens Kouff
udi hare Korn beregnis / oc for Landgild sættis.

Ejendom
som Land-
gild aff
giffvois
dog ey ef-
ter visse
Taxt.

Den anden Ejendoms Part / som udi foregaaende
3. Cap. forregiffvois at være / Suur Skouff / Græs-
ning / Tørffve Grøfft / Liungeslet / Kalckgraffve
Wandmøller / Saugaverne / Laregaarde /
Bon-

Bondgarn Stade / Laxe. Vencker / Aalstader /
 oc deslige; For en deel af samme poster / om skiont udgifois
 en temmelig stor Landgild eller Afgifte / efter des fordeels-
 lighed / saa alligevel formedelt sliq Ejedombs store un-
 derskeed oc fordeelsl. visshed / u. stadighed / ombstifetelighed
 oc atskillige hinderlige tilfælde / paaleggis der fore hver-
 den afgift eller Landgild / efter nogen visse Taxt / En hel-
 ler i Skiffter anslaais / eller efter sees / saadan Ejedombs
 Poster / Til lige eller anden Ejedombs væderlaug / men
 allene for des Afgifte oc Landgild givris syllist oc jessned
 efter Landgilds Taxten.

Formedelt saadan omstænde / haffois paa
 forskreffne Ejedom ingen visse Taxter / siunis
 icke heller at være fornøden / men er derudi at ramme / eff-
 ter des underskeed aff gode eller ringe Villkor / oc billig-
 heds udfordring.

Den 3. Ejedombs Part / som udi forskreffne 3. Cap:
 bleff holdt for Kier / Krat / Moeser / Gortter / Dffor-
 driift / Gierselhuug / Heer / Sellits Gang oc andet
 saadant / som ringe Fordeel medfører oc der fore / hvor
 den Landgild paafættis / icke heller udi noget Skifte be-
 regnis / holdis oc u. fornøden der paa / meget minde end
 paa forbemelte 2. Ejedombs Part / nogen Taxter at be-
 giere / eller sig paa at bestitte. Men flux meere de trende
 Taxter paa Sæd / Eng / oc Olden Skouff / er fremstret-
 te at være nock udi ald Ejedoms forekommende Lig-
 nelser.

Ejedoms
 3. Part.
 som ey an-
 slaats oc
 ey giffvis
 Landgild
 aff.

Hvad ellers andre Ejdombs Omstende / som kunde forefalde / oc udi denne Bog icke findis underrettet / (som da icke effter des mangfoldige underfkeedelige Tilfælde er u-formodeligt) derudi ville en hwer saadant forre kommende / aff des flittige observ. Brug oc Dffvelse / samle Erfaring / sig selff til grundelig Vidskab / oc andre til underretning / at saaledis der i med Tiden ald fornøden oc fuldkommen ret Rigtighed oc effterrettelse for en hwer / det behøffver / kunde Erlangis.

Endis denne anden Bogs første Part.

Den anden Bogs anden Part.

Om

Jorde Godstis Her- lighed /

Det er:

Om Jorde Godstis visse oc u-visse Ind-
komst / aff Landgilde / Giestertis eller Foring; Eteds
maal eller Byxel / Egt oc Arbeed / Sagefald / Drifte / Spr-
løff / oc deslige Accidentier,

Hvorledis alt forbet^r: ordentlig udi trende Hoffvit
Parter underskedis; Hvad et hvert er / aff hvad / oc hvorledis de / ef-
ter it hvert steds Lenlighed / udgifois / sampt hvad Mærckvæ-
dige / hos it hvert Land være at hafve i act.

Derhos:

Tvende Landgilds TAXTER.

Med Kort oc udførlig udregninger / paa alle Land-
gilds Posters mindste Deelings Andrag i Hart Korn / efter
Sallands / oc Aboe-Maal.

Hos føyet / en Norsk Landgilds Taxt, effter hvilcken
Norsk Godstis Landgild / i Hart Korn anslaaes / derhos
fremstilled; hvilcken Landgild / udi Risp oc Skif-
ter icke Beregnis;

Oc endelig:

Hvorledis med Jus-Patronatus, udi des Beregnel-
se til Hart Korn Land Forholdis.

Prentet i Kjøbenhavn / Aar M DC L.

Hvad Jordegods's Herlighed er/ oc hvorledis den understeedis.

Cap. I.

Di denne anden Bogs 1. Part/er fornydeneligen frembsillet oc underrettet om Jordegods/ des Ejedombs deeling/ Taxter/ oc andre derud inden behøffvige Bidstaber/ saa vst aff skriftlige Documenter, erfaring oc udgrundning er kund samblid oc forfattet.

Hvor paa icke alleene sig beqvemmer/ men fast heller lige som er fornøden at følge/ handle oc erkleere/ det gaffn Nytte oc Fordeel/ saadant Jordegods oc Ejedomb/ sit Herskab/ Hoffbond eller Ejere/ indbringer/ som er: Aarlig visse Landgild/ Ledding Giefter/ Foering/ Kat oc Arbeed/ eller Arbeeds Penge/ Stædthmaal/ Bygghel/ eller tredie Aars Tæge/ Sagesald/ Oldengield/ Drift/ Sprøff/ Drag/ Vindfelder oc andre atskillige Accidentier hvilket alt kand neffnis oc befattis udi det ene Ord/ Herlighed. Saa at ingen Indkombst Fordeel eller beleiighed/ noget Gods eller Ejedomb følger/ som icke under forbemelte Ord kand forstaas oc derudi indsluttis/ oc endog forskreffne Herlighed/ eller ald Jordegods's Indkombst/ aff mange Omstende er understeedlig/ saa kand alt saadant alligevel til trende visse Hoffvide Parter henføres.

Herlig-
hed hvad
er.

I.
Herlig-
heds før-
ste Hoff-
part er vis
Landgild

Den første Herligheds Hoffvidpart/ er
Land

Landgild eller LandSkyld oc ald aarlig oc ordinarie visse Indkomst.

Hvilcken Landgild/ atter udi trende deelle/ kand understedis

1. Den fornembste oc første slags Landgild/ er ald den; for hvilcken haffvois Jord/ Ejendom oc Brug udi Mark/ Eng/ Skouff/ Fiskerj eller i andre maade / som da er; Landgilds Penge / alle slags Korn/ Smør oc Dste/ Honnig / atskillig leffvendis Dveg/ oc smaa Beede/ Talg/ Huder/ Skind/ Blod salted oc tørre Fiske / Høe/ Hiul/ Tømmer/ oc andre Træwahre / Zern/ Kul/ Beed/ Kalck eller Kalcksteene/ Tørrff/ Liung. oc alt andet deslige / som til aarlig Landgild udgiffvois / hvilket altsammen oc saa udi Landgilds Taxten for hart Korn er sat / oc udi alle Skifter beregnis oc givris seffned oc udlæg fore/ Saa vel som i kjøb oc fall / hvert effter sit hart Korns andrag betalts.

2. Den anden slags Landgild/ er vel lige som den førige en vis aarlig Indkomst/ dog icke aff nogen Jord eller Ejendomb/ paafat / men alleene ellers udi førige Løder/ oc for u-tænelig Aar/ er Bønderne paalagt / eller aff nogen anden særlig Brug udgiffvois / oc for hvilket aldeelis ingen Ejendomb eller Brug haffvois / som er: Giesters Penge / Byg/ Malt / eller Giesters Haffre/ Forring i Norge / Gadehuus Penge/ eller andet hvois aff Gadehuuse giffvois / Besømølle Skyld/ arbeids eller Dagsverck Penge/ Tærste eller

eller Høst Penge / Holdis Penge / eller Haffre
 Striffver Penge / eller Korn / hvad som giffvis aff
 Gierfelhug / Troz at sancke / oc andet saadant / som
 uden for Gaardens rette Landgild / oc der offver at være
 paasat / land actis. Aff hvilcket oc saa udi Skiffet eller
 ligb intet beregnis / væderleggis eller betalis / uden for
 Herre Gesters / som forfulde / oc Kirckegaardis / oc Jordejg-
 re gaardis Giesters / hvilcke som halff part Landgild Pen-
 ge actis / hvor om i følgende 3. Cap. videre.

2.
 Hertig-
 heds an-
 den Hoff-
 part er.
 Dvs ind-
 kombst.

Den anden Hoffvet Part / holdis for ald
 u-viffe Indkombst / som er Stædsmaal eller
 Fæste / Bygsel / tredie Aars Tage / Landboes
 Bexel / Hofbondhold / Landboehold / eller tien-
 delse / Oldengield / Saaefald / oc Rønning /
 Sørloff / Drift / Brag / Blindfelder / oc ald dend
 Indkomst / alle andre Accidentier land med føre /
 hvilcke indkombster oc saa icke kaldis / u-viffe : fordi / eller
 som de / i dem selff ere gandske feilbare / at de so kunde hæn-
 de / men alleene neffnis u-viffe / fordi tuden / udi hvilcken
 sliq uifald (saadan Indkomst følger) kunde hende / icke
 haffver sin ordinarie vsfhed / saa oc en deel derfor / at
 med Indkomstens Summa / icke heller altid er lige / men
 gemeentlig effter Personner Sagermis oc tilfalds beskaf-
 fenhed / rættis oc lempis / formedelt hvilcken u-lisghed oc
 samme Indkombstis u-vjshed / land derom udi Skiffet
 oc ligb / ingen beregning gipris.

3.
 Hertig-
 heds 3.
 Hoffpart.

Til Hertligheds tredie Hoffvet Part / land
 henspøris / ald den Indkomst / Hertlighed oc Høghed
 som

som haffois til **Dircke Ting**/ Jus-Patronatus, (i Sæls-
land/ Lolland/ oc Falster) **Wardne**de Spinner/ ald **Løst**
oc **Fordeel** aff **Jagt** oc **Fiskerij** / sampt **Åge**. **Arbeed** eller
Hofning / oc ald anden **Nøtte** med atskillig **Accommo-**
diter oc **belesligheder** / en **goed Ward** sig aff sit **Gods**
mange oc **underskeedlige gode** **Wilkor** / **land tilveye** **brin-**
ge / **hvad maade** det er / eller **land** **neffnis** / oc om **vel skigne**
slig fordelige oc **nøttige belesligheder** / **udi Skifter** eller
kiøb / **ey** for **noget visse** er **anslagit** / **sa** er **dog icke** **ringe** / **u-**
di Jordegods til **handlend** / **angelegen** / om **saadanne**
Wilkor at **erfare** / oc der **effter** sit **Kiøb** oc **Forsæt** **dispo-**
nere oc **rette** / **hvor** om **videre** **udi** den 3 **Bogs** 1 **Parts**
1. **Cap.**

er
Dirck.
Juspatro-
natus i act
hoffning /

Hvad visse Landgild eller **Landskyld** er / oc **hvor**
af et **hvert** (aff de **Poster** under **Herligheds** 1. **Part**
bleff beregnet) **effter** **hvert** **Lands** **Wil-**
kor / **udgiff** vis.

II. Cap.

Landgild eller **Landskyld** / **udi** **alminde-**
lighed / er **intet** **andet** **end** en **skyldig** **Affgiff** / oc
visse **sædvanlig** **giengield** eller **rettighed** / **som** en
hver **Bonde** eller **Leitending** til **sin** **Hofbond** oc **Herskab** /
aarligen er **plietig** at **udgifve** / **af** den **Gaarodes** **Grund** oc
Ejdoms **Brug** oc **besiddelse** / **hand** aff **sin** sit **Herskab** i
Leye **haffver** / **hvileken** **Landgild** i **Danmark** **bør** **være**
betalt / **inden** **S: Mortens** **Dag** / **effter** **Recessens** **Chr.** 3.
Cap. 42 oc i **Norge** / **inden** **Julle** **Afteen** / **under** en **Mark**
Søllfs **Wøder** / oc **inden** den 14. **Aprilis** / **under** **sin**
Gaards **fortabelse** / **effter** **Lands** **Leye** **Valckens**. 1. **Cap.**

Landgild
hvad er.

De om vel de Poster til Landgild udgiffuis / ere gandske atskillige / saa er alligevel gemeentlig en hver Gaard saadanne Poster eller Species til Landgilde paa- sat oc til ordnet / effter som dends tilliggelse / Markes oc Ejedombs Brug oc Landsens Lestighed / bæst Land be- qvemme / oc der aff til veye bringis / saa at ligesom disse Rigers Lande ere aff u- lige Dilect or / saa er oc paa et hvert Lands Landgilds Species nogen underseed / De om end icke er saa aldeelis stor atskill / at so et Land noget nær alle de samme Poster / som et andet Land / udgiffver. Da alligevel saavse at udi det ene Land / flux meere af et slags at yde / Land af Stæd kommes / oc være almindelige / end udi det andet / er dog der med altid saaledis rættet / at som for- skreffvet / et hvert Stæds Landgild effter sin Fructbarhed oc bæste til veye bringelse / er lig for mig oc lidelig / hvilket ungeschrlig oc paa det kortiste / her hos frembstillis.

Landgild
tempts eff.
Ejedom-
men.

Land-
gilds pen-
ge.

Erts pen-
ge.

Ledings
Penge.

Vts. Dre
Told.

Landgilds Penge / er offver ald Danmark / oc Norge / en almindeligst Landgilds post / dog icke saa gandske gemeen / at alle Gaarde Landgilds Penge udgiffver / men alleene en Deel paa hvert Stæd / hvor derfore haffvis Sæd oc Brug i Marken.

Erts Penge / Gaards Penge / udgiffuis alleene særdelis Stæder udi Danmark / oc det aff nogen deris Gaards visse Ejedom oc Brug / fast lige som Landgilds Penge.

Ledings Penge / gifvis gemeentlig / oc udi Danmark gemenligere aff Jordesgne Gaarde / end af fesse Gaarde / Men udi Norge / udgiffvis aartigen aff alle Gaarde Ledings Penge / sambt oc Djspre Told / dog alle til Kongl. Mayt. oc icke til andre deris Herstæb eller Jorddrot ; skal

skal alleene være en kiendellis Plice/ For Fred oc Forsvar
de under Kongl. Mayt. som deris rætte Herres besker-
melse nyde / som i næstfølgende 4 Cap. videre fremstillis.

Ligesom oc saa udi Danmark / atskillige slags Gie-
steris aff Pendinge oc andet udgiffuis / saa i ligemaade / oc
ligesom i det Stæd / giffuis aff all Adelens Gaarde udi
Norge / en visse Foring eller Forings Penge / oc holdis
for at være det samme som Giesters udi Danmark / er
alleene en gammel paalæg / i Stædet for Giestning / oc
icke aff nogen Ejedom udgiffuis.

Giesters
Foring.

Arbeeds eller Dags Verck Penge / gifuis ge-
meentligen i Stædet for Arbeed / af alle Gaarde udi Dan-
mark oc Norge / som icke tilderis Hoffbonds Hoffvit-
gaarde givre Arbeed / eller som Dagdags Tienere brugis.

Arbeeds
Penge.

Enge Penge / Veed Penge / Roe Penge /
Zudebuds Penge / Tyrholds Penge / Zerste-
Penge / Hassre Penge / Skriffver Penge / Ga-
de Huus Penge / oc andre deslige Pendingis udgiffe /
ud giffuis alleene i Danmark / aff nogle saa Gaarde / at-
skillige Stæder / hvor aff de udgiffuis / erklerer des Nafne
oc næstfølgende Cap.

Korn / oc ald anden slags Landgilbe / følger her efter
antegned / hvoreledis de aff hverte Lands fructbarlige Jord
oc andre Villkor / ud giffuis / oc der effeer ere lempede.

Sælland / Lolland / Falster / oc Langeland /
bestaae aff Veed fructbar Agger Jord / som alle slags
Korn / synderlig Ving / oc Hassre / sambe en Deel Hvede /
oc Erter / rigtig frembær / saa effeerat offver ald Dan-
mark / gemeentlig / aff hver tre Tynder Sæd / som aartlig

Sallands
Zollands
største
Landgild

Land saais / i. Tynde Korn / eller andet saavst effter Tax-
ten i. Tynde Korn Land opløbe / til Landgild / skal udgiff-
vis / hvor offver og samme Stæders Korn Landgilde er
stor / og største Deel udi Ving og Haffre / og temmelig
Rug og Hvede udgiffvis / og formedelst / saadan megen
aust / Sæd / stor Korn Landgilde / og søye Eng / ydes der
icke synderlig megen Landgild aff Smør / Fæned eller
stort Dvæg / men gemeentlig aff smaa Beede / som er
Faar / Lamb / Gies / Høns / &c. Af samme Landis Oldenskof-
ve / giffvis Oldensvin / eller Skouff Svîn fleest eller
Boellsvin / saa og Huultømmer / Honnig giffvis aff de
Stæder / hvor beqvemmeligen Dier kunde tilleggis og
underholdis.

Jyllands
Landgild

Udi Jydland / falder gemeentlig aff alle slags /
som Rug / Ving / Haffre / og saa en Deel Boghvede / effter
som samme Land er aff maadelig Seed / sort og dog lidet
sandig Jord / er ellers med anden Landgilde offvenstrefne
Landeligg / og giffver der foruden / synderlig ved Mari-
agger / mange Kalck-offne og grassve / hvor Kalck og
Kalcksteene / til Landgild giffvis.

Saa vel som Torff af Torffve Moser / og Liung aff
Lungeslet.

Syens
Landgild

Syen / med der ud-inden fallende Landgild / haffver
noget nær en Liighed med Jydland / alleene at flux meere
Boghved der / end udi nogen anden aff disse Lande / fal-
der / og det formedelst den tørre og sandige Jord / Landet
meesten offver alt aff bestaer.

Landgild
af Jysterj.

Paa atskillige Stæder ved alle forstreffne Landis
Hafbredde og florde / som udi Landene opløber giffver det
atskillig Jysterj / hvor af og Landgilde aff saltet eller tørre

Fifte udgiffvis / effter et hvort Steds Fiskerfis Leilighed.
 Eigervis / som det udi forskref: oc des underliggende smaa
 Lande / fornemmeligen giffver Korn Landgilde / saa be-
 staar Landgilden udi Skaane Halland oc Blegind
 meesten deel aff Smør / saa oc Hør / alle slags Dvæg oc
 smaa Brede / hvor mange Jaar underholdis / giffvis oc saa
 Vld / oc der imod at disse Lande til saadant Fænedes under-
 hold / med megen Engbond / Waer / siid Jord oc Græs-
 ning udi Skouffve er forsiuned / haffvis ic kon søye (dog
 god) Ager Jord / saade Korn Landgilde aff alle slags / dog
 gemeenlig en ringe Ting / (uden omkring ved Malmø)
 udgiffve / synderlig giffver det udi Halland lidet aff Rug /
 hvileken dog er særdeelis god / saa dend ved den beste
 Prødsf Rug land lignes; Oldenskouff haffvis udi Lan-
 dene til Nødværff / hvor aff de gemeenligen Skatte-
 Galte til Landgild yde / saa oc flux Hiul oc
 Hiul Tømmer / Kul oc Reed / men Suur Skouff
 aff Fyr oc Gran / med anden Underkouff aff Enbær /
 Hæsel Ell Vjris / Birch oc andet saadant / er derudi
 floer mengde / helst oc besynderlig mod de Svendske Gren-
 ser / der aff da giffvis temmelig Landgild aff Tømmer
 Træer / eller Skouff Vogne / Fyrr Bredcr / En-
 bær Stager / Hommelstenger / Vjris / Kofte /
 Bast / oc deslige.

Paa Hommel Haffver / Hør oc Hampe Sæd / beflit-
 te sig en Deel Indbygere / særdeelis i Gjøng oc omliggen-
 de Herreder / saa de oc der aff Humble / Hør / Hamp /
 Garn oc Secke / aff en Deel Jern Gruber i Skaane /
 giffvis oc saa Jern til Landgilde / saavel som Lax / Aal oc
 £ iij

Skaanst
 Hallanst
 oc Ble-
 ginds
 Landgild

affskillig Strandfiske/aff Fiskerier i Elffve oc aff Stranden haffvis.

Gullands
Landgild
oc Land-
gilds Pen-
gis Sor-
ter.

Gullands Landgilde/ bestaer største Deelen
aff Oxen/ Stude/ Rids/ Huus Arbeids Nød/
Rids Se oc anden smaa beede/ synderlig Saar oc Lamb/
en stoer mengde/ effter som en hver der paa Landet/ aff saadane
Saaned/ store Partier/ paa des offverflødige Græfning/
kunde underholde/ der offver oc saa en temmelig
Deel Smør/ Talg/ Deste oc Høe/ ilige maade til
Landgild udgiffvis.

Gullands
Landgilds
omgang.

Landgilds Penge/ ere der aff understeedlige
Sorter/ som ingen anden Stads udi Rigeet/ som
Vinter Skat/ Sommer Skat/ Sommer
Mandt/ Vinter Mandt/ Hjelpe-Penge/
Secke-Penge/ Høe-Penge/ Det gandske Lands
Landgild/ er udi en Summa sammen regned/ saa at aff
Jordbogen icke vides/ hvad aff en hver Bonde skal for-
dris/ hvorpst dog aff en hver aarlig skal udleggis/ vide
Bønderne dem sielff at mellem ligne/ oc om end dermed
er stoer Omstiffelse/ i det: At icke aff en Gaard et Aar
som det andet udgiffvis/ men aff hvilcken et Aar giffvis
1. Lynde Korn/ aff den samme giffvis et andet Aar et
Saar/ eller et Lamb/ det 3 Aar fast icke 1. par Høns/
4. oc 5. Aar en anden Species/ indtil gandske omkring
gaar/ oc endog der med er saadan u-lighed/ at den hvis
Landgilde et Aar ved nogle Snesse Daler i Pendinge
kand andrage/ kand det andet Aar tilkomme/ med Land-
gilde aff nogle saa Marckers Pendinges Værd. Saa
haffvis alligevel/ med samme Landgilds udgiff/ sig
vff.

viffhed/at en hver viff veed/ hvilcket Aar hand Oxen/ oc hvilcket Aar hand Faar/ Høns eller andet skal udgiffue/ er det oc med faadan Lighed om lagt/ at det sted hē den Sum / hvilcket aff Landet til Landgild skal giffvis/ lige opløber.

Nesten offver alle/ er samme Land begroed med Fyr oc Gran Skouff / sampt Enbær Træer/ der effter oc faa deris Landgild en stor Deel er rettet / med Lømmer aff Skattebielcker / Sparrer/ Lætter synderlig aff den beste Tierre/ som Indbyggerne der paa Landet aff offuoestreffne megen Gran oc Fyr Skouffue vide at brende/ med omgaais / oc bedre til veye bringe / end noget andet Stæd/ giffue oc aff samme Skouffue til Landgild/ Veed/ Kul/ Afke/ Barck/ Vogne oc Slæder. Aff Rug/ Blug/ Hafre/ giffvis der ringe / eller paa det neste/ ingen Landgilde/ effter at icke haaffvis megen Gøde Jord/ bestitte sig oc saa meget samme Lands Indbyggere/ oc det effterdi Landet der til er tilgenegt/ oc giffver faadanne synderlige Koffver / aff Skickelse langelig oc affsmag flux Naturligere / end nogen steds findis/ saa at der aff Landgild udgiffvis. Ellers giffvis der oc Kalck/ oc Handfke / samt Sælspect/ oc atskillig slags Fiske/ aff Strandfiskerierne.

Borringholms Landgild / er fornemligen aff Smør/ som Indbyggerne ved underfkeedlige til Raffne næffne / saa at aff en Gaard udgiffvis vel 6. Posten aff Smør/ som da ere Hoffmænds Smør/ Stutting Smør / Koe Smør/ Sogne oc Oxesmør Dagsvercks oc Skure Smør/ der foruden falder

Jyllands
Tierre.

Koffver.

Borring-
holms
Landgild

oc til Landgild atskilligt Fæned / oc smaa Beede/ samt
aff alle slags Korn Landgilbe / noget videre end paa Gul-
land/ der for uden Høe/ Lijmsteen/ oc deslige.

Ofels
Landgild

Wsel der aff gifffois til Landgilbe Hvede/ Rug/
Blug/ Haffre/ Boghved/ Hæste/ Oxen
oc atskillige Dveg/ synderlig Saar oc Lamb/ der foruden
anden smaa Beede/ samt Smør/ Koffver/ Beed/
Kalck/ steene / Fiske/ oc andet / saa der med paa det
neste er en Lijghed/ med Gullands Landgilbe/ undtagen
at ingen Lire der ydis/ oc at en hver veed hvad Landgild
de hand aartligen ordinarie effter Jordbogen at udgifffoe/
er pligtig.

Norg's
Landgild.

Wdi Norge/ er den største oc fornembste Landgild
Smør/ Talg/ Huder/ Skind/ samt Fæned/ aff
Riger/ Bucke/ Saar oc Lamb/ item tør/ oc Sal-
ttd Fiske/ oc det effter at deris Gaardis Eiendomb oc
tilliggelse/ nesten gandske aff Høe Aulst/ Eng/ oc Grafs-
ning bestaar / hvor offver de temmelig meget Dveg
(synderlige de noget op udi Landet ere boende) under-
holdes/ saa de der aff/ ligesom Strandsidderne aff Strand-
sikkendet/ haffve deris ophold oc største Næring; Korn aff
Blug/ Blandkorn / oc Haffre/ gifffver det offver alt en
ringe Ting / oc langt Nord aldeelis intet / hvor offver
Landgilden aff samme Poster oc icke Land være stoer/
hvor da nogenledis er Korn Egen / der gifffois gemeens-
lig til Landskyld/ aff hver 7. eller 8. Tynnder Sæd/ oc
40. Læs Eng / 1. Skippunds / Tunge / det er 2. Tyn-
der Korn/ eller 1. Løb Smør/ eller 2. Huder Norden
Erundhiemb / er den største Landgild Lør- oc Saltet
Fiske/

Fiske / efftersom den Egns Indbyggere / deris Ophold
aff Haffvid / oc des Fiskers alleene søge / Lox oc Aal giffvis
oc aff Eilffve / oc store ferste Sør / hvor saadant Fiskers
falder.

Nogle Steder / vide de oc med Salt brenden at om-
gaais / oc der aff Salt udgiffve / aff Skoffuens / som ge-
meentlig offver ale er Fyr / Gran oc Birch / giffve de
Saugdeeler oc anden Træware til Landgild / effter
Skoffuens Vilkor.

Alt saadan forskreffne Landgild eller Landskyld i
Danmarck oc Norge / er udi et hvore Lehns Jordbog
richtigen antegnet / ved saadanne Poster / som de udi sig
selff ere / oc aff hver Mand skal udgiffvis / saa der med udi
begge Riger ingen understeed er / undtagen i Danmarck
med Gullands Jordbog / som nest tilforne bleff ommælt /
udi Holsten Steenborg Lehns oc Dytmer Pens
Jordbøger / Deda i Norge med Trundhiemb
Lehns Jordbog. Saavel som oc saamed Island
Pferde Wespens / Hetlands oc Prækens
Jordbøger / hvor om kortteligen følger.

Steenborg Lehns Jordebogs Indkomst /
er der udi saaledis Specificerit. at hver Gaard for visse
Morgenland er sat / hvor effter den paaboende / sin
aartig Landgild udgiffve / saaledis / at hand for hver Mor-
genland / udgiffve aartig 4 skilling i Penge ; 3 Exem-
per Marck oc saa undertiden 2. skilling 9. Penge / Men i
Wilster Marck idon 4 Penge / undertiden idon 2 Pen-
ge / dog vel minde oc meere / effter Stædernis Leilighed /
hvorledis saadan Morgenland / eller deris Ager Jord /
effter hvilcken de deris Landskyld udgiffve / maalis oc

Stenborg
Lehns
Landgild

Exemper
Marck.
Wilster
Marck

Ditmarst
Landgild
udgiff.

beregning / udvisis folio. 62 Med Dytmarzens Jordbog
hæfver det lige offvenstreffne forhold / undtagen at aff hver
Morgen giffvis til aarlig Landgilde 1 Gylde eller 24.
skilling Lybft det er $\frac{1}{2}$ Rix Daler eller tre Mark danske.

Trund-
hlems
Landgild

Vdi Trundhlems Lehns Jordebog / ere
alle Gaarde sætte oc antegnede alleene for Dren oc
Spand / hvilde Dren oc Spand / efter en visse Taxe
(som udi næstfølgende Cap. skal fremstillis) anslaaes udi
Korn / Meel / Smør oc Sæned / at der aff vist Land
vidis / hvor vit til Landgild skal ydis / af hvilde forskrefne
Species / Kongl Mayst. Lænsmand er begierende.

Islands
Landgild

Islands Landgilde / er mesten gandske Fiske /
oc da Smør / Sæned / aff Rigt / Doler / unge
Nød / Saar / oc Lamb / sampt Vld oc Wadmæl /
Hvilden Landgild de alleene aff det offverflødige Haff-
Fisker / oc deris Eng / oc Græfning udgiffve / oc aldeelis
intet Korn eller Træwahre / efter at Landet til Sæd icke
er beqvemt / er der oc aldeelis ingen Skouff. Forskref-
ne deris Landgild / vide de oc med en visse maade at udgif-
ve oc betale / alligevel udi Jordbogen / des Egentlige
Poster icke næffnis / men alleene ald Jordbogens Ind-
komst / oc alle Gaardis Landshyld / udi Landshylds frist /
Fiske oc Kul / nafngifvis / forskrefne Frist / beregning i det
højest ved 100. oc samme 100. hæfver i sig andre næff-
ninge oc mindre Tal / Fisker beregning ved tal / sneef / hun-
drede oc Læster / saa at 100 Fiske ættis for 1 Læst / Kullene
tællis ved Lynder oc Læster / saa at 12. Lynder paa Læsten
beregning. Samme Frist / Fiske oc Kul hæfver oc sin visse
Taxe (som i næstfølgende Capittel forrestillis) efter hvil-
cken de udi en visse Sum Pendinge anslaaes / saa der efter

en hver Gaards Landgilds andrag i Pendinge egentlig Land vidis.

Men naar Bonden icke er formuende/slig sin Land-
skyls andrag / med Pendinge at betale / maa hand i
stædet yde lesvendis Dveg oc andre underfkeedlige Land-
sens gode Vare / af hvilcke hand best Land aff sted kostte

Alle saadanne Vare / hafve oc deris ordentlig vissse
Taxt / hvor efter de for Landshyls Frist / Fiske oc Kul
beregnes saa at naar samme Frist Fiske oc Kul/som Va-
rene andrage / igien udi Pendinge / efter for omrørte
Taxt/anlaais / blifver den Sum da ligned med de Pen-
dinge / som Jordbogens Frist / Fiske oc Kul beløber / at
saader af u- feilbar Land givris vis Facit, Hvorvit en hver
(af de Vare hand Land af sted komme) udi stædet for
saa mange Landshyls Frist / 11. Hand efter Jordbo-
gen / er plictig / bøer at udgifve.

Foruden forskrefne/indeholder Jordbogen / hvor
mange af Kongl Mayst. Leye Dviller oc Stocke Dvil-
ler (som er hvete 1. Roe / eller 6. Saar) paa en hver
Gaard underholdis / om des beskaffenhed / saavel som
begge forbemelte Taxter / besee nestfølgende 4. Capittel.

Pfærde / gifver af alle slags Dvæg / synderlig
Saar oc Lamb / sambe store Poster af Vld eller Vld
den Vare oc Strømper / saavel som Smør / Talg oc
Skind / med andet saadant / oc det formeedelst den ofver
maade skønne Græfning / der ofver alle paa Landet hafvis /
saa at undertiden en Mand ofver 1000 Saar Land un-
derholds / der imod da saa got som intet saais / undtagen
nogle saa oc ringe Stæder / hvilcke dog ere saa heel Fruct-
bahr / at 1 Lynde Sæd / gemeensligen 30. oc vel meere

pfærde
Landgild

Lynder Korn igien gifver/hvilket da icke er utroeligt for den som troværdige Folkis beretning for Sandhed ansæer / som kunde sige med egne Dyne at haffve seer/aff en Byg Kornes Roed/ ved 70 Straa med fuldkommen Ar/at være udgroed/dog allesamme Lands Korn Ar icke skal haffve tvende Rade aff Korne / i Stædet at i disse Lande haffvis 4. Rade.

Med Pserdes Jordebog/ haffver det noget nær en Lijg for mig beskaffenhed / med Jhlands/ dog er følgende understeed at acte.

Jordeleye

Alle Cronens Tienere giffoe Skat oc Jordeleye/ oc hver ligesom hand haffver Jorder oc Brug til sin Gaard / oc efter som hand haffver aff Kongl. Mayst. Drog (være sig Tyre/ Køer/ Dvier/ Faar/ Hæste eller Dg / som hannem engang er leffverit / oc hand self skal holde ved lige / Kongl. Mayst. til beste / oc der efter udgiffoe deris aarlig Skuld oc Landgilde) Saa giffoe hand oc saa Skat oc Jordeleye til; Sammeledis gifvoe de oc Leye aff Dveget/ som kaldis Tyre Leye/ Koe Leye/ Dvie Leye/ Item Faare Leye (som kaldis Skilde Leye) Heste oc Dge Leye/ dog er icke hos hver Gaard lige meget/ eller aff alle forbemelte Species/ men hos en Deel icke Riger eller Faar/ hos nogle begge deele/ oc vel hos soitie af alle forskrefne Species/ efter som Gaardene kunde formaae at holde oc giffoe Leye aff til Kongl. Mayst.

Tyreleye/
Koeleye/
Sodeleye
Dgeleye.

Adelens Tienere der paa Landet/ giffoe ingen anden Rettighed til Cronen / uden hvis Skatte Leye de kunde gifvoe/ en hver Cronens Gaards Skat/ of Jords Leye

Leue/Roelene/ Spide Leue/oc anden Leue/er udi Jordbo-
gen antaignet/ Hvilket siden udi Gyllden beregnis/ effter
sin viffe Taxt/ som i næstfølgende Cappittel findis.

Naar saaledis en hver Gaards Jordelene/ Roelene
Spide Leue/ 2c. Effter for om røgte Taxt udi Gyllden
er anslagen/ betalis da samme Sum/ med hvis Vare der
paa Landet/ effter Lands Dijsen/ giessoe ere oc Vonden
bæst Land aff sted komme/ oc samme Vare anslaaes da i
lige maade udi Gyllden/ effter des viffe Taxt/ som oc saa i
følgende 4. Cap. forestillis.

Naar nu Bøndernis atskillige Kættighed oc Land-
skuld/ saavel som de Vare/ de samme deris plietige Land-
gild ville med betale/ effter forbemelte Taxter udi PENDINGE
er beregnet/ lignis da dermed/ saa at med en hvers Kæ-
ttighed/ oc hvis de ville med betale/ lige opløber.

Vespengø / er oc saa fast afflige Vilfor som Iff-
land/ saa at oc deraff til Landgild giffvis/ Smør/ Fiske/
Eran/ Fieder/ oc Delliger.

Vespensif
Landgild

Jordbogens Indkomst/ eller hver Gaard er sat for
viffe Riger / aff hvilcke giffvis Leue oc Landskuld/ hvilcken
Landskuld da atter er anslagen i Førringer/ hvor aff 24.
paa 1 Tynde Smør beregnis/ om des videre Deeling/
bese Vespengøes Maal oc Vægt/ udi den 4. Bogs 1.
Part.

Hætlands oc Drckensøers Landgild/ bestaar
fornemmelig udi Smør oc Badmel/ effter at paa samme
Lande oc Der haffvis megen Eng. oc Græfning til
Dregis oc Fæars underhold

Hætlands
oc Drckensø-
ers Land-
gild.

Med Jordbøgaerne/ eller ald Landsens (sær-
delis Hætlands) Jordegods/ hafver det følgende forhold/

Marck
Gode/
Marck
Brende.

at hver Gaard / effter sin megen eller liden Eyendoms
tilliggelse / er sat for visse Marckere Brende eller Gode/
hvilcke Marck atter effter saadan Eyendoms oc tilliggel-
sis Værd oc Hertighed / for Penge er Taxeret / saaledis :
At 1 Marck Gode eller brende undertiden holdis god for
12 Penge ubi en Marck / som da aff Penge er den høyeste
Taxt / os det bedste Gode / lige som 3 Penge i Marcken / er
gemenlig det ringeste Gode / oc alle der imellem / for 3. 4. 5.
oc fremdbdelis til 12 Penge ubi Marcken / oc lige som en
Gaards Eyendoms Godhed / (enten den er liden eller
megen) ved offvenstreffne understeedlige tal aff Penge /
adskillis / lige saa tilkiende giffvis en Gaards saadan Eie-
doms stœrked eller megen tilliggelse (enten den er god
eller ringe aff Fruet) ved forbemelte Marcker / i det at li-
gesom de Gaarde eller Boel findis / som formedelt deris
liden tilliggelse / icke for 1 Marck Gode eller 2. sættis /
saa er atter de som ere aff saa megen Eyendomb / at de for
12 16. 20. oc flere Marck Gode eller brende ere Taxere-
de ; De lige som en hver Gaard af samme mange eller saa
Marck andrager / os atter / ligesom hver aff lige Marck ere
gode oc satte for saae eller mange Penge / der effter rettis
en hver Gaards Landgild (som næstfølgende 4. Capittel
udviser) saa vel som Jordegodes Risp oc Sal / der om
ubi den 3. Bogis første Part en visse Taxt eller almin-
delig Jordegodes Landrisp forestillis.

De

Det III. Cap.

Er kort beretning oc Forklaring.

Paa nogle Danmarckts Landgilds
Posters særlige nævne/hvad et hvert er; Hvor
aff de nævnis / udgiffvis / eller ere
paa fatte.

NArt Korn / kaldis alleene Rug oc
Diug/ dog sigis det egentligst om Dug-
get / hvilcke tvende Species/ udi Land-
gilds Taxterne gemeentligen actis lige go-
de/ uden sielden land findis Rugen at
være actis noget bedre end Dugget / i
det 1 Orte eller 10. Skep. Rug/ er regnet lige mod 1.
Orte eller 12. Skopper Diug/ som Landgilds Taxten udi
følgende 7. Cap. det videre udviser. De blifver alle Land-
gilds Poster udi Skifter/Riig oc Sal/til hant Korn be-
regnet / saa der effter land haffvis vissi Ligning eller eff-
terretning.

hartKorn
hvad er.

Nogle er i Meening/ det at haffve siæ Naffn aff Har-
ped/ oc skulle kaldis Harpe Korn / som det der er slagen
giennem en Harpe oc renset. Men effter at det er en siel-
den Brug/ oc den ringiste andeel Korn/ saaledis blifver
med handlet / til med haffver mand u-tviflaectig icke aff
saadan Harpen fordum vist at siæ / da dog Naffnie
haffver været i gieng / sumis fordi rettere/ ved hant / at
skal forstaais oc være det samme Ord/ som mange stæ-
der endnu er brugeligt/ til got oc fuldsomt Korn med at
nævne / som strit Korn/ det er det Korn/ hvilcket naardee
udi Naanden fattis oc sammentryckis/ det da formedelst
fin

Ledings
Penge.
hvorafor
tiludgaffs

sin fuldsomhed / befindis at være fast og lige som hare
eller modstridigt / og icke som andet svangt eller ringe
Korn/er sammenhengend og sig lader satisfierende/ eller
Handen fuldsatte / men millum Fingrene nogenledis
udrinder.

Leding eller Ledings Penge udgiffvis og ac-
tis udi Danmark / ligesom Landgilds Penge / og det ge-
meentligen / og fast alleene aff Jordeigne Bønder/til R-
Mønst. eller andet deris Hærskab / neffnis aff Leding det
er: Orlog eller Krig/ og det effterat samme Penge aff
begyndelsen/som en Landeværns eller Defensions Con-
tribut og udleg / skal være paalagt / og fornemmeligen
Jordeigne Bønder at udgiffve/dermed at ligesom de haf-
de Deel eller viffe Elge i Landet/ de og derforre meere til
Landsens Værie og Forsvar/var pligtig at giøre og udgiff-
ve/ end andre Leilendinger/som ingen Jord eller Ejsedom
haffve/anden end de aff andre skulle fafte.

Stød
Kongstød
hvad er.

Stød eller Kongstød/ er et slags Landgil-
de/ som aff en Deel (heldst Jordeigne) Gaarde i Dan-
marck udgiffvis og ydis aff nogle udi Pendinge/aff andre
i Byg/ men gemeentligst udi Haffre/ og da actis gierne 1
Stød for 3. skep. Haffre (som i Aarhus Lehn) og nog-
le Stæder for $\frac{1}{2}$ Lynde Haffre / formenis at skulle ellers
være en Rættighed som i begyndelsen forne Jordeigne
Gaarde haffve udlagt/naar kunde hende Kongen med
sine Hoffindere / Tienere / og Hæste paa sin Reigse den
Egn kunde giennem pafsere; Hvilket da skulle være
som en tilstød/hielp eller sammenlæg: som alle Jordeigne
Gaarde udi samme Egn. til Kongens Hæftis Foring
og underhold skulle med sammen støde/ og paa forordnet
Stød frembsøre.

Hvilcken Stød / om skjone Land cractis / den udi
begyndelsen meere aff frj villie / end skyldig plic / oc meere
aff egen bereed villigheds Frembsilling / end paalagt
Evang / aff Bønderne at være vedtaget / er dermed dog
saaledis kommen i Brug / at det nu som en skyldig Land-
gild udgiffvis / oc derfor actis oc beregnis.

Overst Leddings Stød / er den Pending
hielp eller tilspød / som den (udi Ledings Lsd) hjemme
siddende / udgaff til andre / som til Landeværn udi Ledding
uddroge / derom Arild Hvitfeld i den Nordste Hirdskraa-
is Fortale.

Overst
Leddings
Stød.

Kris Pendinge / er en aarlig Pendinges Rættig-
hed / som aff en ringe andeel Gaarde / paa atskillige Stæ-
der i Danmark udgiffvis / siunis at haffve sit Ræsn / aff
det gamle Danste Ord / Krie / er: At pløye oc saae /
derfore da / saavel som fordi samme Penge end oc saa sted-
se udi Loxterne / actis som Landgilds Penge / er vel at
slutte / saadanne Kris Penge / aff nogen viffe / en Gaards
Eyendomb / eller plougs Krie / at udgiffvis.

Krispen-
ge.

Gaards Penge / er i ligemaade holdet som
Landgilds Penge / oc Land cractis dem at neffnis / oc som
viffe Landgild at udgiffvis / aff Gaardens / oc des tilliggel-
sis Brug oc besiddelse.

Gaards
Penge.

Giestertj / er ialmindelighed en udgiffes Post som
fast aff en hver Gaard i Danmark / til des Herstab / oc
gemeentligen udi Pendinge / sielden i Haffre eller Biug /
udgiffvis / dog er det icke (holdis oc ey for) en ræt Land-
gild / som aff nogen Eyendomb eller tilliggelse / er paasat /
men er alleene en gammel paaleg / udi Stædet for

Giestertj.

Giestning / effter som foridum haaffoer været den Brug / at en hver Hoffbond sin Tiener / paa hans Guds Doende / paa nogen stacket Tid haaffoer giestet / oc det enten self / eller ved sin Tieneres Jegere oc Hæste / oc effter at saadan besøgelse eller Giestning / aff idelig Brug oc tidens langede / Bonden er bleffven til en plic / saa hand var skyldig hans Herskab self / hans Fole eller Hæste / at underholde oc paa en eller nogle visse Nætters Tid / aff hans beste Formue tractere / effter som det endnu i Sverrig skal være brugelige / at Adelen icke self deris Tieneres oc Rust-Hæste / paa deris Hoffvet Gaarde underholde / men dem hos deris Bønder lade underholde / saaledis / at de haaffoer deris visse Tider / naar / oc hvor lenge / de hos en hver skulle gieste.

Wend er slig Giestning her i Danmark / effter haanden er opstiget / oc til Bondens besvering / aff mange lige som misbrugt / som det aff S. Højloflig ihukommelsis / Konning Christian den 3. Recens 47. Cap. Land slutis / effterat der forbydis / Ingen uskælligen sin Tiener at maa gieste. Er det paa det sidste / gandske bleffven affskaffet / oc da derfor udi Stæder / Giesters Penge-Hæfte eller Diug / Bonden paalagt aarligen at udgiffve / oc ligesom en hver Bonde effter sin Gaards oc Villkors Lenlighed / haaffoer vist hvem hannem ordinarie skulle gieste / enten Herskabet self / hans Tiener / Jegere eller Hæste / saa er i ligemaade der effter Giesters paasat oc neffnet / saa at følgende understedlige Giesters udgiffvis.

Herre giesters.

Herre Giesters / er gemeenlig icke on Vendinge /

af

oc giffvis i Stædet for den Tractament/ Bonden hans Herckab sielff var skyldig at giøre/ hvorledis saadan/ oc anden følgende Giesters i Skifte oc sigb beregnis/ udvisis udi Loxten/ som er det 7. Cap. For I Herre Giesters Hæst udi Halnsted Lehn/ opbærgis $\frac{1}{2}$ Rix Ort.

Foget Giesters/ eller Fogedhold/ giffvis i stædet for den underhold/ Bonden sin Høsbonds Foget/ pleyede oc var plictig at giøre.

Foget gte.
stersj.

Krigs Giesters/ lader sig aff Raffnet anset/ at være en søye Penge/ som aff nogle viffe Gaarde/ paa nogle særdeelis stæder i Jydland (efter som samme giesters icke i andre disse Lande er almindelig) for dum ere paalagde i Stædet for giesters eller underhold/ som de haffve været plictig til Knechte/ hvilke til Landværn haffve været bestilt/ ungeschrlig efter den maade nu offver alle udi Danmark er/ med Bønder Soldater/ aff hvilke en hver/ naar hand Monstring besøger/ skal giffvis en billig Taxepenge/ aff de 10 Bønder/ som ere forordnede til/ hannem paa saadanne Reiser at underholde/ hvilket sig da en ringe Ting paa en hver kand andrage/ for saadan I Krigs Giesters/ opbærgis udi Lundenis Lehn 16 alb. rix. eller 8 h.

Krigsgte.
stersj.

Jeger Giesters/ udgiffvis gierne udi Haffre/ oc aff de Gaarde/ hvilke Høsbonden fra Hande/ oc dog paa saadanne Stæder/ haffver været liggende/ at hans Jegerer eller Skøttere/ der hafver kund haffte belejlig Natlese oc did søgning/ naar de i den Egn Jaget.

Jeger gte.
stersj.

Hæste Giesters/ ydis oc saa gemeentlig udi Haffre/ oc i Stædet for den foring/ som paa Høsbondens

Hæste gte.
stersj.

Hæste skulke anvendis / naar Bonden med dem en Nats Tid eller meere bleff giestic / For hver sliq Hæst Giestert er annammet i Stiernholms Lehn 3. skep. Walt/ellers andre Stæder/gemeenlig $\frac{1}{2}$ Lynde/ocfaa 2 skep: Walt/ som udi Skanderborg Lehn / Halds Lehn 1 Ort/ i Har Syf: 1 Marc Danske/ocfaa 1 Ort/eller 2. skep Hafre oc 12 skilling/ i Wendys: Mors oc Lye 1. Lynde Hafre/ 1 Hæst Giestert i Kenteriet/anlægis for $\frac{1}{2}$ Ort.

Hofhæste
Giestert.

For Houff Hæste/ giffois gierne Walt / oc for hver 3 skep. skal være i Stædet for den underhold eller Foering paa Hofsbondens egne Hæste plejde at anvendis 1 Hoff Hæst effter Kenteri Taxten / anlægis for $1\frac{1}{2}$ Ort.

Jeger hæ-
stegiestert.

Jeger Hæste/ eller i stædet for hver Jeger Hæst i ligemaader til Foring at underholde / udgiffois nu gemeentlig 2. skep. Walt/ eller oc 1 Lynde Haffre / for 1 giestert Hæst. Vdi Laugholms Lehn/oc nogle andre Stæder/ giffois for 1 Giestert Hest $\frac{1}{2}$ Lynde Haffre.

For 3 Jeger Hæste/ opbærgis udi Kolding Huus Lehn 21 β . l. alb. udi Galløe Lehn udgiffois for 1 Jeger Hæst 8 β . Haffre/ i Lundenis Lehn 3 β . Hafre 1 Jeger Hæst udi Kenteriet anlægis for 1. Ort Pendinge.

Vinter hæ-
ste giestert

For 1. Vinter Hæst/ giffois gemeentlig 1 skeppe Hafre/ oc ungesehr $\frac{1}{2}$ Marc Penge/ skal være i Stædet/ Hæst oc Mand med underhold oc Foering/en vis Dag oc Nats Tid/ om Vinteren at forsiune/ udi Koldingshuus Lehn / opbærgis for 10 Vinter Hæste $\frac{1}{2}$ Rixdaler oc 10 skepper Hafre

Sommer-
hæste.

Lige forhold/ skal det oc hæst med Sommerhæste / om Sommeren at underholde/ for 6 Sommerhæste op-
bærgis

bærgis oc saa i Kolding Huus Lehn $\frac{1}{2}$ Rix daler oc 6
 skepper Hafre

Giesteri/ som icke med andet Tilnafn neffnis/ er
 stedse Pendinge / udgiffvis/ oc skal være udi Stædet for
 den giestning oc underhold/ Bonden noget af Herflabets
 Karle oc Tiennere/ effter gammel Brug/ plejede at giøre.

Holtz Pendinge eller Haffre/ eractis at være
 det samme/ som Giesteri/ effter at de i Stædet forhold eller
 underholding udgiffvis oc neffnis/ dog siunis oc saa vel at
 kunde forstaais / at være en Pendinges udgiffe/ i Stædet
 for den plicte oc Brug paa en Deel Kongl. Mayst Slot-
 te er sædoantlige/ med Hold / i det de omkring liggende
 Bønder ere plictige / 2 tillige paa Slottet med Hæste oc
 Vogne/ fra en Middag til en anden/ at holde oc opvarte/
 om midlertid nogen Reisende kunde forekomme / som ha-
 stig skulle befodris. De i Stædet for saadane Hold el-
 ler des forstaaansel / kand oc saa vel icke u-billigen holdis
 fore / forskreffne holds Pendinge at være udgiffvet.

Enge Penge/ skal være Penge som gifvis aff no-
 get særdeelis Støcke Eng/ som Bonden til sin Gaard u-
 di Brug kand haffve bekommet/ foruden den anden
 Gaardkens Eng oc Rætte tilliggelse/ som anden ordina-
 rie Landgild aff gifvis.

Koe Penge/ siunis at være en udgiffe for nogen
 særlig Bevilling med Græfning / til en eller fleere Ripe.

Føde Nøds eller Fornøds Penge/ gifvis i
 Stædet for 1 Nød om Vinteren / at offverføre eller
 Føde.

Tyrholds Penge/ forstaais aff sig sielf/ at være

Giesteri/
 udt almin-
 delighed.

Holtzpen-
 Holz: haf-
 re

Engepen:

Koepenge

Føde
 Nødspen:

Tyrholz
 Penge.

de Pendinge som Bønderne til deris Herstab udgiffve/
for at hand dennem samblig til deris Kper/en Tyr lader
underholde.

Olden
Swinsp:

Olden Swins Penge/ skal være nogle visse
Pendinge/ som aff en eller anden Gaard/aarligen udgiff-
vis /for at samme Gaards Hiembsøde Svin hvore Aar
Olden er / paa Skloffoen / uden videre Oldengield/maa
indbrendis.

Haffre p:
Honning
Penge
Lijm steen
Flest Pen:
Veedpen:
Gaasse
Haffre.

Haffre Penge/ Honnig Penge/ Lijm-
Steen Penge/ Glæst Penge oc Veede Penge/
ere alleene Penge/ som i Stæder/for de Landgilds Spe-
cies/ som de aff neffnis /udgiffvis.

Gaasse Haffre/ er u-twiflaetig den Haffre/ som
Bønderne paa nogle Stæder/ effter gammel Sædvane
ere plictige at yde med deris Siaß / som er/med hver ma-
ger Gaas 1 Skp. Haffre.

Bond-
garn Sta-
de.

Bondgarn Stæde/ er icke u bevist at være et
Stæde / icke langt fra Landbredden / hvor Silde Garn
at udsætte/ er tienligt oc beqvemt.

Laxe Len:

Laxe Lencke/ er i ligemaade et Stæde i Stran-
den/hvor Loy til gaaer/saa langt som 7 Laxe Garn kunde
staae/Landgild giffvis der aff underskeedlig / effter Fi-
skeriernis Eplyghed.

Sour K:
Sour Haf-
re.

Sour Korn/eller Haffre, siunis at være Biug
eller Haffre som icke er afftersted / men ubi Regene eller
Kierffuens med Halmen eller Foeret til Landgild ydis.

Jule Foe-
der.

Jule Foeder/ skal være Halmb Landgilde / som
en Bonde sit Herstab er plictig /aarlig ved Jule Tjæde
at yde.

Aar.

Arbiller/er udi Slaane en Landgilds Post/oc
er det brede Jern / som brugis i stedet for Ploug Jern/
paa de smaa/der brugelige/Plouge/kaldis/ Aarer.

Arbiller

Gadehuus Penge/er PENDINGE/ som giffvis til
aarlig Leige aff Gadehuuse/det ere/smaa Ringe Huuse oc
værelser/ som udi Landsbyer paa andre Gaardis Grund
ere bygte / kaldis Gadehuuse/der af/ at de gemeentligen/
indtil Gaden eller ved den almindelig Landvevy giennem
Byen/ ere opsatte/ oc aldeelis ingen Enehomb der tiller
liggende / uden undertiden en liden Kolhauge/ som dog
gemeentligen under Gaardens Grund er hørende.
Hvor fore da oc saadanne Huuse/ickon aff Handvercks
Sold eller arbejdere / besiddis.

Gadehus
Penge.

Arbeeds Penge/ Dagsvercks Penge oc
Giernings Penge/eller Blug/ere udgiffet i Sta:
det for Hoffning eller Arbeed / som alleene udgiffvis aff
de Gaarde/hvilcke icke ligge saa nær ved deris Hofbonds
Hofoidgaarde / at de dertil kunde giøre Arbeed / effter
som aff alle Gaarde / enten de langt fra eller nær ved
Haanden ere liggende/ bpr giøris Agt oc Arbeed.

Arbeedsp:
Dags
Vercksp:
Giernings
Penge.
eller Blug

Høst Penge/er en viss Penge / som de udgiffve
der i ligemaade langt fra Haanden ere liggende/oc aff de-
ris Høsbonder alleene for Høst Arbeed ville være for-
skaanede.

Høstpeng

Første Penge/udgiffvis paa nogle de Stæder
hvor Vønderne ere plictige deris Herstabs Korn at aff-
første/oc de som saadant ville være endilledigte/ fra klippe
dem med en søye Penge/ som de aarligen derfor yde.

Førstepen:

Teppe Blug skal være en Rettighed/ som gifvis
paa

Teppe
Byg.

paa nogen de stæder / hvor Bønderne Hoffvitgaardens Gierder ere skyldige at tæppe lude oc holde ved lige / oc de som derfor vilde være forskaandede / giffve da i stædet en heel eller halff Lynde eller nogle skepper Ving aarlig.

Indebuds
Penge.

Indebuds Penge / siunis at være Penge / som aff Huus Mænd eller andre offver deris aarlige Leige udgiftvis / i Stædet for laab at giøre / efter som de gemeenligen ere plictige / deris Husbond gangende Bud at giøre / naar dem tilfigis.

Skriffver
Penge.

Skriffver Penge / eller Korn / er en heel stelden forekommende udgift af Adelen Gods / men alle Kongl. Mayst. Bønder nesten ofoer ald Danmark / udgifvoer saadanne skriffver Penge eller Korn / som aarlig i gemeen er en skeppe Korn / eller des Værd i Penge / hvilecke dog icke deris Landgild vedkommer / men er alleene en Kettighed som Kongl. Mayst. et hvere stedß. eller Lehns Skriffver / Naadigst Bevilget hafvoer / eractis fordi det Adelige Gods / som saadanne Skriffver Penge eller Korn udgifvoer / tilforne at hafvoe været under Eronen / oc de samme Gods / enen ved Skifte eller Gafvoe ere først blefven giorte tilhændigt / kand sig samme skriffver Kettighed / som en Landgild hafvoe tilregnet / efter at Bønderne / dem / ligesom anden deris udgifvoer / tilforne hafvoe været skyldige at udgifvoe.

Hvorledis oc hvor vst aff saadanne atskillige oc forskrefne Postter udi Skifter oc sigb mod hant Korn beregnis / forestillis udi Landgilds Taxterne / oc følgende Capittel.

361

Følger
Foregaaende Capittels Lijgformig
Forklaring.

Paa de sønderligste Nordiske oc des
underliggende Provinziers Landgilds Po-
sters mpræte Rasne/ med nogle høfsnyede Tax-
ter / hvor effter de til Landgild
beregnis.

Cap. IV.

SEding / er udi Norge en almin-
delig Pændings udgiffi/ som aff alle
Gaarde / saavel Leilendingis som O-
dels Gods / oc saavel Cronens som A-
delens Gaarde/aarligen udgiffvis / oc
det icke som i Dänmark / hver til sin Her-
skab / men alleene til Kongl M. De sumis at være en sær-
declis væderlaug oc Skyld / for hvis bekaafning Kongl.
Majst. Ordinarie Land haffve at anvende / til Landes
almindelig Defension oc Forsiun / ved hvilken de oc en
hver i særdeclished / i Fred oc Bestærmelse erholdis / saa
de icke med Leddings Færd eller Leddings udgiærd (det
er Drloug oc Krigsfærd) ideligen besvoergis.

Vijs Dre Told. er en liden Skyld eller Rættig-
hed / som hver Gaard / nogle Stæder i Norge / særdeclis
Sønden·Fields / Kongl. Majst. er plictig / aff des Op-
børsels forhold (som den Norske Lougs Lands Leye
Balckens 1. Cap. giør mærding om) icke u·retteligen
land cractis / som oc saa derom Velb. Jens Bielcke /
Norigis Cancellær / udi sin Forklaring paa de Norske

Ledings
penge i
Norge.

Visse.
Told.

mørste Glosser og Juridiske Terminis, er udi Reening/ samme Dijsøre Told at haffve sit Naffn/ aff visitando, eller aff at udvise noget/ saa som hvad en hver skal bruge/ og det efferaat affforskrefne Cap. (Hvor biudis/ Fougden samme Dijsøre at oppebærge/ vel skal omkring drage/ og ligesom visiterer, dog ickon en Mand i hver fierding) Land sluttis / at tilforne haffver været Brug/ flere eller hver Bonde at besøge / hvilden førige Brug/ u-twiflactigen afbegyndelsen for u-tencfelige Aar/ eller udi Landets første bebyggelse / tilden Ende er steed / at Kongl. Mayst. ved Fougderne eller sine Ombudsmænd/ ligesom haffver ladet udvise eller afstille / hvis ringe twiffigt/ Grander og Naboer om deris Jords Brug kunde imellem være / og da at udvise hvad en hver med rette burde følge ; Oc for slig visitering eller udvisning/ ved hvilden en hver ved Ratten bleff erholt / haffve de saadan ringe Rattighed udgiffvit / og om skipt saadan Brug forlængst ved Rattens udsør / og raemahig Process er forandret / saa er dog med forne Dijsøre Tolds udgiffe vedbleffoen/ og endnu vedholdis.

Skippun:
Tunge.

Skippunds Tunge / er saa meget Korn aff Ding / Malt eller Miel / som veiger 1 Skippund / og actis udi Jordbyggerne for 2 Tynder Landgilde Korn/ sigis ickon om Fiske/ Huder eller deslige Vare.

LebsLete

Lebs Leye/ er en Part udi en Gaard/ saa vit er Lebs Smør giffvis aff til aartlig Landstyld.

Hudelaug

Hudelaug/ er en Dre Hud / eller oc et sammelaug / aff saa mange Duckskind / Giedskind / Saar=Skind/ Lamb eller Kalffskind / som ved en hud actis lige

gode/som derom den Norske Landgilds Taxt udi følgen-
de 7 Capittel udviser.

Soerleige/ som Adelens oc Obels Wænds Lei- **Soerleige.**
lendinger i Norge / aff deris Gaarde udgiffue/holdis fo-
re at være det samme/som Fjødendøds eller Soernøds
Penge udi Danmark / efferae de i Stæder for et
Nøed at underholde/oc om Vinteren offverføede/skul-
te udgiffuis.

Soering, skal være en Pændings udgiffte / som en **Soering.**
hver Bonde sin Jordrot er pligtig / oc er effter Landlese
Wælskens 1 Capittel/aff hver heel Gaard $\frac{1}{2}$ Kix Daler;
Oc aff hver $\frac{1}{2}$ Gaard 1 Ort / eractis oc at være en udgiffte
som Giesterji Danmark.

Rixr Laug/ forstaais at være 1 P. Smørs Ind- **Rixr laug.**
komst / som skal være Roe Leige / eller Leye aff Rixer /
Naar Rixer Laug ellers forstaais om 1. Roes Værd/da
regnis 3 Rixer Laug eller Rixer / mod 1. Hæst/oc 2 mod
1 Hors; Rixr laug/ land oc aff gammel antegnelse slut-
tis / at skulle være nogen viffe Værd/ aff Pændinge eller
Være/ efferae findis en Leig (som holdis for $\frac{1}{2}$ Læbs
Leige) Hvilken er til Rixbs/ skal gielde / (om den ligger
til Fields) 8 Rixer Laug/men ligger den til Spes/ da
gielde 10 Rixer Laug/ land saaledis (effter den priss Jor-
degods forðum hæffue været udi) holdis fore / 1 Rixr-
Laug/ da at hæffue været udi Pændinge ved 2 gamle
Daler.

Rixr Laug/ skal oc nogle Stæder være enfort
aff Kornmaal / efferae udi Teltmarcken/regnis 16
Rixr laug udi 1 Lynde Korn/vide Bratzberglehns

Kornmaal / udi følgende 4. Bog udi Hardanger er 3 Riser Laug / acet for 1 Mamateboel.

Om Riser Laug udi Sogns Fogderis / i Bergen Huus Lehn / findis følgende gammel antegnelse.

Buegilde.
Riserlaug.

Udi Soguen ere dette Buegilde Riserlaug udi Huseboed.

1 Lod Sølff /	2 Løber Smør	1 Seng med Hoffvidt- Dyne / oc
1 Roe /	24 Knipper Nessver /	1 Draaget Kallede er 2 /
4 Sold Korn	I hvert Knippe 1 Doeg /	Riser Laug.
3 Sold Malt /	$\frac{1}{2}$ Pund Raaber /	1 Hæst er 3 Riser Laug.
2 Bucke /	3 Giede / 3 Saar	1 Lynde Liare eller
1 Lynde Lax skulle osaa hvert vare	- - -	1 Riser Laug

De andre forskreffne Poster / skulle oc (u- tviflaetige)
hvert for sig vare - - - 1 Riser Laug

Jorder
Affvorter

Jorder Affvorter / det er Riser Laug / for hver Orisboel / naar som nogen ické betaler / sin Landskyld hvore Aar / det dymbes Rizens Raad med Laugmændene i Norge.

1 stycké Bording	1 Roe /	3 Lod Sølff /
1 Pund Raabber /	6 Al. Deventer	2 Wr. Brende /
Skal hvert for sig vare	- -	1 Normemærck

Skind-
ling.

Skindling / er en Landgilds Sore / som i Norge nogle Stæder Synden-Fields til Landskyld udgiffvis / oc skal være $\frac{1}{4}$ Part aff et Skind / oc undertiden aff en Hud.

En Slaae / i Jembee Land / er $\frac{1}{4}$ aff et Skind.

Slaae.

Grund.

Grundelene/ er Leige eller aarlige Affgiffte/ som mand giffver aff sin Gaards Grund/ sigis oc forfkaais gemeenligen / om den ringe Rættighed eller Leige/ som en Ort/ eller $\frac{1}{2}$ Rix Daler/ hvilken aarligen aff Rispsteds Gaards Grunde udgiffvis/ effter at fielden nogen Rispsteds Grund findis / som icke haffver sin viffe Grunde Herre (som de dee kalde) til hvilken saadan Affgiffte/ aarligen skal betalis/ under samme Grundis forbrydelse/ efftersom des foruden samme Grunde ere de paaboendis ganste egen / til Arff/ Eige oc affhendelse/ oc i alle andre maade/ de sig dem kunde nyttiggjøre.

Grundley

Lands Lod/ kaldis almindeligen den Rættighed eller aff giffte / som en hver Landrot tilkommer aff hans Jord eller det Styrcke Land/ des Fortog hand haffver bevilgie nogen sig at nyttig gjøre/ med Garns udkastelse til Silde/ eller andet Fiskeri/ oc siunis nafnet ubi sig sielff at til kiende giffve/ det at være en Deel eller Loed/ som $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{6}$ eller $\frac{1}{8}$ Deel / som Jorddrotten / aff hvis Fiske som bekommis/ til hører, for hans Lands eller Fortogs Brug.

Landslod

Drer/ Ortuger oc Spand/ ere ligesom Landgilds Sorter ubi Trundhiembs Lehns/ saa at alle Gaarde ubi Trundhiembs Lehns Jorrbog/ er alleens sat for saadanne Drer/ oc Ortuger oc Spand/ oc aldeelis for intet andet / saa at lige som en Gaard for saat eller mange Spand eller Drer / er sat / saa udgiffvis oc der aff Landgild. De endog saanne Spand oc Drer/ eigenligst ere Bectz Sorter, (som ubi den fierde Bog/ hos Trundhiembs Lehns Maal oc Bect / skal fremstillis) saa rettis ligevel samme Drers oc Spands Landgilde/ effter

Drer Dr-
tuger oc
Spand oc
di Traud-
hiembs
Jorrbog/
oc des
Tart.

følgende særdeels Taxt/udi hvilken Dreer og Spand /for Korn/
Miel/Smør/Fisf/ og Dvæg/ere anslagne / og der efter udgiffvis
og oppebærgis/ som følger.

For	{	$\frac{1}{2}$ Dre giffvis Landgild -	{	$\frac{1}{2}$ Voeg Miel eller/ 6 Marc Smør
		$\frac{1}{2}$ Spand giffvis Landgild -	{	$1\frac{1}{2}$ Voeg eller $\frac{1}{2}$ Tyn:K. eller $\frac{1}{2}$ Pund 6 Marc Smør.
For	{	{ 1 Dre eller } giffvis Landgild	{	1 Voeg eller 3 V:p:Miel eller $\frac{1}{2}$ P: eller 12 Marc Smør.
		{ 3 Dreuger } giffvis Landgild	{	$\frac{1}{2}$ Væt eller 1 tyn. Miel eller 1 Spand eller $1\frac{1}{2}$ pund Smør

Medens de til Søværk ere boende/ giffve til
Landgild.

For 1 Spand Skuld - - - 2 Voeger for Fisf
Saarst oesaa Lænskmanden paa Trundhiems Gaard/ vil haaffoe
Fæned og Dvæg til Landskuld / aff Jordbogens Indkomst /
opbærgis da efter denne Taxt og gammel Sædvane / som følger.

For	{	{ 1 Dre eller } { 3 Dreuger } Hvert	{	- - - -	1 Buck eller
				- - - -	2 Saar
For	{	{ 3 Dreer eller } { 1 Spand } Hvert	{	- - - -	3 Buckes eller
				- - - -	6 Saar
For 2 Spand	-	-	-	-	1 Roe

Alt forskreffne Landgild / findis udi Pendinge være
anslagen / i førige Lieder/som følger.

1 Voeg Korn	-	1 M. Penge/	-	2 Spand	} hvert 3 Dalex
1 Tynde Korn	-	3 M. Penge	-	1 Roe	

1 Tyns

1. Lynde Smør - 9 Daler 1 p. eller Dø 2 M.
 1 Spand } 1 Døtug - 10 ß. 2 alb.
 3 Duffskind } hvert - 6 Mark, 1 M. Smør
 6 Faarskind } 1 M. Laug } hvert 4 a.

Wens nu / naar Odels Bønder aff deris Guds/
 Skat skulle udgiffve / som fast hvert Aar en tid lang skeed
 er / da anskaaes deris godsis aarlig Landgild udi PENDINGE
 De hver aff forskreffne Species for dobbelt
 saa mange Penge som forskreffvit. De hvad
 da saadan deris aarlig Landgilds Indkomst andrager /
 der aff giffve de udi Skat gemeenligen $\frac{1}{4}$ oc undertiden $\frac{1}{2}$
 effter som aff Kongl. Mayst. paabudet bliffver.

Hvorledis Prer / Døtuger oc Spand /
 mod Landgilde udi Riisns Glosters Jordbog / er
 Taxeret / er her forbigaaed / effterat det udi den 4 Bogs 1
 Part / hos des Waal oc Dætt / er fremstillet.

Skindskatten i Zemteland / er den ene
 Jordbogs gandske Indkomst / efftersom paa samme
 Lands Indkomst / haffvis tvende Jordbøger / den ene
 gandske anslagen udi PENDINGE 96 ß. udi Dalern / oc den
 anden udi Skind / des Indkomst kaldis som forskreffvit /
 Skindskatten / oc regnis udi.

1 Sommer - 40 Skind / oc 4 Slaae ere - 1 Skind

Udi Frist / Fiske / oc Kul / er Zslands Jordbog
 anslagen / saa at der udi / hver Gaard / effter sin Leilighed /
 for mange eller saa Frije / Fiske / eller Lynder Kul / ere
 Taxerede / effter hvilcke Frije / Fiske / oc Kul / en hver
 Gaards Landgild beregnis / opbærgis oc udgiffvis / udi
 hvad Species / aff Landens giffve Døtt / Bønden bæft
 Land

Skind
 Skat i
 Zemt-
 Land.

Frist / Fiske /
 oc Kul paa
 Zsland / oc
 des taxeret

Land affskæd komme; De dee effter følgende visse maade.

100 Frist/ haffver i sig	{	-	-	-	20 Drex eller
		-	-	-	120 Alne.
1 Dre gæder	-	-	-	6 Alne.	
50 Alne er	-	-	-	1 M. Islands	
1 Læst Fiske/	-	-	-	90 Fiske/	
100 fleene oc 20 Fiske/ eller 6 snefe/ regnet for 100					
1 Bæst Fiske/ er	-	-	-	50 Fiske.	
1 Fiske/	-	-	-	2 Skaalp:	
1 Læst Kul/er	-	-	-	12 Lynder	

Forstreffne Frist/ Fiske/ oc Kul/ anslaaes i
Pendinge/ som følger.

100 Frist	}	hvert for	-	-	-	-	3 Daler
20 Drex eller							
120 Alne							
100 Fiske							

1 Lyn. Kul som regnis mod $\left\{ \begin{array}{l} 1 Dre/ eller \\ 6 Alne \end{array} \right\}$ for 15 s. 2½ P.

Naar nu saaledis en hver Gaards Landstyld/ effter forstreffne Taxter udi Pendinge er anslaget. De Bonden/ saadan hans Landstylds andrag/ icke er formuende med Pendinge at betale/ da opbærgis aff hannem i stæde Leffvendis Dveg oc andre underffedlige Vare/ hand bæst Land tilveye bringe/ saavit at dee Summen/ hand i Pendinge styldig bliffoer/ land opløbe.

Samme Vare/ beregnis da først i Landstylds
Frist/ Fiske oc Kul/ som følger.

1 Koe (fra den er 4 Aar gammel)	} regnis for	- 100	Frijs
(til den bliffver 8 Aar -			
1 Nøed - - 3 Aar gammelte	- -	80	Alne
2 Gield Nøed - 2 Aar	} gamtel/hver	- 100	Frijs
2 Dvicer - - 2 Aar			
Er 1 Gield Nøed eller Dvicer	{ 10 Drec		
	{ 60 Alne		
3 { Gield Nøed - 1 Aar	} gamle hvete	- 100	Frijs
Dvicer - - 1 Aar			
Er 1 Dvicer/ eller Gield Nøed	- 40	Alne	
4 Gield Faar - 4 Aar gammel	- -	100	Frijs
er 1 Gield Faar - - -	30	Alne	
6 Gield Faar - 3 Aar	} gamle / hvete	- 100	Frijs
6 Faar med Lamb - 3 Aar			
er 1 forstreffne Faar - -	20	Alne	
12 Gield Faar - - 1 Aar gammel	- 100	Frijs	
er 1 Faar - - - - -	10	Alne	
1 Haff - - 4 Aar	} gammel / hvete	- 100	Frijs
2 Haff - - 3 Aar			
1 Haffe Wober 4. Aar gammel	- - -	15	Drec
$\frac{1}{2}$ Lynde -	} Smør/hvete	- - -	100
$1\frac{1}{2}$ Dætte -			
12 førringer -			
	Er		
1 Dætte Smør - - -	80	Alne.	
1 førring Smør - - -	10	Alne.	
2 Marsk Smør - - -	1	Alne	
120 Fiske/ er - - - -	100	Frijs	
1 Lynde Tran/eller	} hvete/mød	- -	100
4 Dætte Fiske/			
- - - - -	$5\frac{1}{2}$	Alne ringer	10 Fiske

20 Lynder Kul/er - - - - - 100 Frist

er 1 Lynde - - - - - 6 Alne

1 Lynde Wiel - - - - - 40 Alne

I Kjøb oc Sals Eenkjøb/det er: Naar Wiel alleene/
eller i en tunge Vare selgis/oc icke tillige/ lige megen
lette Vare / da gielder 1 Lynde Wiel 80 Alne eller Fiske/
saa at alle tunge Vare stedse koster dobbelt saa meget
naar de allene selgis/ som ellers.

8 Alne Badmel - - - - - 20 Alne

1 Vode Badmel/ er - 20 Islands Alne.

Naar saaledis/ hvis aff forskreffne Vare Vgnderne
deris Landgild kand med betale / effter nest offvenskreffne
Taxt/udi Frist er beregnet/anslaais da atter samme Frije
udi Pendinge / effter den anden sprige Taxt / oc saavst
Varene da beløber/ annammis de fore / i stedet for hvis
Pendinge/ deris Landgilde andrager.

1 Leye Quille }
1 Stockquille } paa Island/er hvert { 1 Koe eller
6 Aar med L:

Beretning / om samme Leye oc Stocke
Quillers forhold.

Leyequill-
ers oc
Stocke-
Quillers
Taxt oc
Forhold.

LDruden forskreffne Landgild / som i
Jordbogen udi Frist er Taxert / som forbemalet/
indeholdis oc udvisis oc saa i Jordbogen / hvor
mange Leye Quiller bør at holdis Kongl. Mayst. aff
hver Gaard oc Jord/ effter den Taxering / de aff begyn-
delsen haffver været sat for at holde. De saadanne Leye
Quiller/ haffoer Kongl. Mayst. først ladet satte paa hver
Gaard/saavst den er Taxert fore/ deraf da gifvis Kongl.
Mayst. til Leye / aff hver Leyequille aarligen 2 springer/
det er saa meget som 20 Staalpund Smør/ der imod la-

der Høybemelte Kongl. Mayst. samme Qviller holde ved lige i saa maade; At naar de bliffve gamble oc icke lenger for Leye ere duelige / lader hans Mayst. da forskaffe andre unge Riser eller Faar i stædet / saa altid lige mange Land være ved Gaarden / sammeledis forholdis oc / naar nogen aff samme Leyeqviller død bliffver / skal da oc aff Kongl. Mayst. sættis andre ind i stæden / som hans Mayst. sin Leye aarligen Land haffve at lade fordre aff.

Stocke Qviller belægende / med dem haffver det følgende bestaffenhed; Hvad Qviller eller Riser / som aarligen tagis til Landskyld effter Jordbogens kvittelse / oc icke behøffois at sætte udi 3rd stæden hos Bønderne for Leyeqviller; De bliffve giorde til Stocke Qviller / saaledis; At de blant Bønderne udsættis / en paa hver aff de Gaarde / som der til haffver bæst Vilkor / aff hvilke stocke Qviller (ald den stund de ere gilde oc for Leye duelige / effter Landsviffen) oc saa gifois Leye / lige som aff Leyeqvillerne / som er aarligen aff hver 2 sørringer S: mens naar nogen aff samme Stocke Qviller bliffver gamble / oc fra Bønderne hiembtagis eller døer hos dem / da sættis icke andre unge Riser eller Qvier i stædet / effter den forhold med Leye Qvillerne / thimed Stocke Qvillerne / er det Bønderne alleene ee Paalæg / til Kongl. Mayst. Døeg at saa offerpsed / naar gifris behoff / oc end dertil aarlig Leye deraff Land bekomme / effter slig Vilkor / ere oc saa samme Stocke Qviller u-viffe / oc icke altid (saa som Leye Qvillerne) lige mange.

Om forskreffne sørringer / oc anden 3lands Bæet oc Waal / besee den fierde Døgs første Part.

Vdi Jorde Leige / Tyre Leye / Koelene oc

Stocke
Qvillers
bestaffenhed.

Dvte Leige. Item **Saare Leige/eller Skideleige/**
Hæfte oc Dæ Leige/ er ald **Pfærdes Landgild**
 onslagen/er icke andet end **Leige aff Jord/ Tyre/ Riper/**
Dvier/ Saar/ &c. Hvor med haffvis den bestaffenhed
 som i foregaaende 3 Cap. er frembstillt.

Pfærdes
Landgilds
Taxt.

Hvorst en hver aff saadan **Leige** haffver i **Drug/oc**
 skal giffve skyld aff/ er udi **Joerdbogen/** ved **Gyllden an-**
 tegnet oc beregnet/ effter følgende **Taxt.**

Marck
Jord.

1 Marck Jord mod - - **1. Gyllden** eller **12 Skind**
1 Koes Leige/ eller **aarlig Leige** aff en **Ko/** er
1 Voeg Smør/ oc maa ny betalis med
 anden **Part/mod** - - - **1½ Gyllden**

1 Marck Jord i Risp/ gielder almindeligst - **16 Gyllden**
 Er ungeskr saaa megen **Jord/** som **land** saais to
Dotter paa/ med tilliggende **Hauge** eller **Græsgang** til
Saar.

20 Saars eller **Skidders Leige/** skal betalis med
1 Voeg rue Talg eller
20 Skind/ eller med halff aff hvort/som er:
10 Skind/oc ½ Voeg rue Talg/ oc regnis mod
1 Gyllden

Pfærdes
Taxt.

{ **Tyre** }
 I { **Haff** } aff hvort til **Leige** - - - { **5 Skind/** eller
 { **Dg** } { **5 Fiske.**
1 Dvies Leige/ er - - - - - **3 Skind**
1 Hand Dverns Leige om **Part/** er - - **2½ Skind**
1 Haffve Leige aarligen - - - - **15 Skind.**

En Haffve Leige er **Græsgang.**
 udi **Klipperne** til it par **Næd**

20 Skind

20 Skind eller } regnis paa - - - 1 Gylben
 20 Fiske - }

Jordeleige/ betalis med Hoefser/ Fift Fiedder oc
 ander.

Koeleige/ med Smør/ sielden med Talg/

Spideleige/ med Skind eller Talg/ er de beste
 Vare/

Tyre oc Hæsteleige/ med aetkillig Vare/ som de
 bæst kunde til veye bringe.

Naar saaledis nu hver Gaards Jordeleige/ Koelei-
 ge/ Spideleige/ &c. Effter forskreffne Tare udi Gylben
 ere anslagne/ betalis da samme Sum med hvis Vare der
 paa Landet effter Landsviissen gieffve ere/ oc Bonden bæst
 Land til veye bringe / oc ere samme Vare disse følgende/
 som iligemaader i Gylben beregnis / effter denne.

Tare/ som følger.

1 Tyn. { Smør/ eller } regnis/ hver/ for 10 Gylben
 { stær Talg }

1 Bog { Smør/ eller } hvert for - - 1½ Gylben
 { stær Talg }

Er

2 Bismar p: Smør / eller stær Talg i Gylben
 eller 20 Skind

½ Bog / eller 1½ Bismar pund - 15 Skind

1 Bismar pund eller 1 Lippund 4 Skaalpund
 ½ Gylben eller 10 Skind.

1 Bog eller } rue Talg/ regnis mod - 1 Gylben
 3 Bis: p: }

	er $\frac{1}{2}$ Bog eller $\frac{1}{2}$ Bis: P:	-	($\frac{1}{2}$ Gylde eller 10 Skind)
1	Pack Badmel (er 60 Alne) mod	- -	6 Gylde
	er 10 Alne Badmel	- - -	1 Gylde
1	Lynde Tran mod	- - - -	6 Gylde
	1 Bog eller 3 Bismar P: Tran	-	1 Gylde
1	Bog eller (Vid eller	}	hvort mod - 1 Gylde
3	Bismar P: (Fiedder		
	$\frac{1}{2}$ Bog aff forbemelt mod	-	10 Skind
5	Par Hvide Rishmands Hoser	}	hvort mod 1 Gylde
4	Par røde Hoser		
1	Bog eller	}	anammis ey gierne uden hvide Hoser
3	Bismar Pund		
40	serffe / eller		
30	Salted		
			Fiske / hvort mod - - 1 Gylde
	1 Knippe Skind (er 40 Skind) mod	-	2 Gylde
	1 Lamb actis for	- - - - -	5 Skind
	20 Skind regnis lige ved	- - - -	1 Gylde
	1 Gylde er regnet for	- - -	1 Daler Currant.

pfærdts
Taxt.

pfærdts
Jordebog
Sum.

Naar nu i saa maade / Bøndernis aetillig Rattighed / effter førige Taxt i Pendinge er beregnet / saavel som de Dære / de samme deris skyldige Landskyld ville med betale / effter nest forskreffne Taxt i Pendinge bliffve anslagen / lignis da dermed / saa at med en hvers Rattighed / oc hvis de ville medbetale / lige opløber.

Effter forskreffne Vijs oc Maade / beløb Pfærdts Jordebog oc viffe Indkomst / Anno 1590.

Pendinge - - 1913 $\frac{1}{2}$ Gylde 7 Skind
1 Gylde som forskreffvit regnis for - - 1 Daler

Der

Der foruden 60 Lamb / som tvende Bønder
aarligen udgiffve.

Forstreffne Gylten / som er Bøndernis visse oc
rette Taxt at giffve deris Landgild effter/er forbemelte
Aar 1590 Gieldet oc giffvit i skædet fore / disse effter
streffne Vare/som effter Landsvisffen/beløber den Sum-
ma / som forstreffvit staar.

Smør	-	-	-	13½	Lynde	41	Boger.
Talg	-	-	-	314.	Boger	2½	Skind
Fiske	-	-	-	552	Boger	6½	Skind.
Badmæl	-	-	-	60½	Packe	35	Alne 9 Skind
Blø	-	-	-	39	Boger	-	1½ Skind
Fiedder	-	-	-	22	Boger		
Skind	-	-	-	211½	Ripper	7½	Skind

Vespensis Landgilds Taxering udi Jordbo-
gen/bleff foretelligen udi foregaaende 3 Capittel ommælt/
oc frembskillis videre udi den 4 Bogs I Part/hos Vespens
Maal oc Bætt

Vespens

Udi Marcker Gods/eller Marcker Bren-
de/oc Bædd-Penge udi Marcken / understæddis
ald Jord oc Enevdomb paa Hæiland oc Orckenger /
(som derom udi førige 3 Cap. givris videre beretning)
saa at hver Gaard effter sin ringe eller megen tilliggelse/
for saae eller mange Marcker Gods eller Marcker Bren-
de er Taxerit / oc alle saadanne Marcker atter for Penge
anslagen / saa at ligesom Gaardenis Enevdomb / er i sig
ringe/ eller god / saa er oc hver Marck Gods regnet for
saa eller mange Penge i Marcken/ oc ligerviis som en
hver Gaard for mange Marcker Gods eller Brende er
saa

Sættlands
oc Orck-
nges Eye-
dombs oc
Landgild
Taxt.

fat / oc ligesom hver Marck Gods for mange Penge er
actet god/ der effter udgiffve de deris Landgilde/ gemeens-
ligen oc ungesehr / effter følgende.

Taxt.

- 1 Marck Brende/eller Gods - 3 Penge i Marken
gifoer aarligen til Landshyld - - 3 Marck
Smpr/ oc 1 Aln Badmel
koster i Ripb - 6 Gyllden er 9 Rixort
- 1 Marck Brende/eller Gods - - 4 P: 1 Marken
giffver gemeentligen til Landshyld 5 Marck
Smpr 2 Aln Badmel
koster i Ripb - 8 Gyllden/er 3 Rixdal:
- 1 Marck Gods eller Brende - - 6 P: i Marken
giffver aarligen - 6 Marck Smpr oc .
2 Aln Badmel
koster i Ripb - 12 Gyllden/er 4½ Rixd:
- 1 Marck Gods eller Brende - - 8 P: i Marken
der aff gaar gierne 8 Marck S: oc 3 Aln: Badmel
koster i Ripb - 16 Gyllden/er 6 Rixd:
- 1 Marck Brende eller Gods - - 10 Penge udi M:
giffvols aff til aarlig Landshyld - 12 Marck
Smpr oc 6 Aln Badmel
koster i Ripb oc Sal/ 20 Gyllden er 7½ Rixd:

For 1 Marck Brende/ findis oc at vare actet/hver
aff følgende Poster/ som ere 9 Lpber Smpr/1 Deger
Gilde Huder / 3 Skreed eller Talsst / 2 Deger gilde
Buckskind / eller 4 Deger Gredskind. Hvad fremdeelis
saadane Gods effter sine Markkers oc PENDINGS Taxe-
ring/ udi Ripb oc Salkoster/ effter Hællands Jorde-

godsis almindelige Landkjøb/frembskillis udi den tredie
Bogs 1 Parts andet Capittel/ handlende om Kjøb oc
Sal/ 26.

Det V Cap.

Forklarer den anden Herligheds Hofvoet
Part/ som er:

Stedemaal/Byxel/Hofbondhold/
Kiendelse/ Førloff/ Drift/ Sagfald/ oc ald
anden u. vis Indkomst/ hvad et hvert er/ oc hvad der
hos er at acte/ hvoraff/ oc hvortedis de paa et hvert
Stad udgiffvis/ oc følger
først;

Om forskreffne u. viffe udi
Danmark.

 Eadsmaal eller Fæste/ er lige det
samme som Byxel eller Første Lage i
Norge/ oc er paa begge Stæder saadan
Sum Pendinge/ som en Bonde eller
Lestling kand bliffve accorderit oc
Foræned om / at udgiffve/ paa den
Gaard eller Gaarde Part/ som hand aff samme Gaards
Herskab eller Jorddrot/ eller deris Fougder oc Ombuds
Mænd / til Feste/ Brug oc besiddelse begierer/ for aarlig
sædvanlig Landgilde.

Stads-
maal eller
Fæste
hvad er.

Hvilken Feste eller Læge/ ligesom den gandske eller
første Deel aff Bonden udgiffvis/ sørend hand nogen
Fordeel aff Gaarden/ eller den til Hæff oc Brug/ bliffver
mectig. De ligesom Bonden/ den/ aff hvilken hand

Gaard leiger / oc sætte til udgiffver / der effter som en
 Tiener er forpliet / oc hannem for hans Hofbonde haff-
 ver at kiende / saa er saadan Stædskmaal / der imod han-
 nem til saadan Forsikring oc Besættelse / paa samme
 Gaards besiddelse / at ingen hannem der fra Land forstjæ-
 de / eller mod hans Willie udkiøbe / saa lenge hand sit
 Herskab gjør oc giffver sin tilbørlig skyldig Landgilde /
 aarlig udi rætte tide / med Æge / Arbeed / Gaardsens ved-
 lige holdelse / oc anden Pliet / hand sin Hufsbond er skyldig
 effter Christiani 3 Recesses 42 Cap. Med mindre Hof-
 bunden begieret Gaarden for sig selff at bruge / oc da
 bliffver Bonden sit Stædskmaal igiengiffvot.

Vdi Gaardis bortseftning er blant andre / udersted-
 lige Omstende at observere, oc (saa vel for den som
 leiger / som den der bortsefter) at haffve i act / som følger.

Observat
 i Gaardis
 bortseft-
 ning.

Hvo Gaard til anden haffver at bortsefte / lige som
 hannem er Mact anliggende / sig at forsiune / saa hand
 den icke til nogen for en Sliet (som mand effter Ord-
 sprocket det kalder) eller for flux mindre / end ræt mæftige
 bort giffver / men gierne tilseer / derfor at Land haffve en
 billig oc tilbørlig sætte; Lige saa haffver hand oc at være
 varsom / med saadan Stædskmaal at begiære / som mod
 Gaardens Willor / Eyendoms tilliggelsis Ænlighed /
 Land crættis lideligt / der til siunis da følgende Vidskab
 at behøffvis:

1 Først / hvad eller hvor meget tilliggelse aff E-
 de Jord oc Eng / Gaarden følger / eller hvor meget Land
 saais oc aufsis.

2 Om samme Eyendom udi sig selff er goed oc
 Fructbar / eller mager oc skarp / oc hvad Landgild der
 imod affgaar.

3 Om samme Jord / aff den Gaarden tilforne besiddet oc bruge haffver / tilbørligen er dyrctee / med giødning oc anden Ryt forsiunit / oc icke med Danryet forsidet.

4 Om Gaarden nogen særlig Herlighed eller tilleg land følge / aff Skouff / Græfning / Fællis Udmarck / Fiske Vand eller andet saadant / hvor aff for den Gaard vil fæste / nogen synderlig Fordeel / med Svins Olden / Døegs underholdelse / Fiskerj eller i andre maader / Land exactis at kunde haffvis.

5 End oc saa hensceis i nogen maade / til Gaardens Bygning / om den med behøffvige Huuse er forsiunit / oc om Tag / Vegge oc anden Gaardens behørrig Bygning / er ved lige holt oc velstaaende.

Forstreffne actis at være det egentligste oc fornemste / efter hvilket / ligesom der aff en Gaard / god eller ringe befindis / et ræt billige Stædkmaal / sættis oc begieris. Dog alligevel / naar en Husbond / hans Dmbusmand / Souget eller Fuldmectige / en Gaards tilbørlige Stædkmaal / effter forbemelte Dmbstende / ved sig selff haffver besluttet / siunit vel oc saa / Personen / som at Leige begierer / hans Vilkor aff Formue / Alder Styrcke eller dueligheds formoding / i nogen maade tiene at ansees / dog saaledis / at om skjønt samme Person fornemmis at være vel formuende / exactis ligevel icke for billige / at fordi / Herstabet hannem store Stædkmaal skulle paalegge / eller aff ham fordre / end Gaardens Eghed / Herlighed / oc ved lige holdelse / effter foromrørte omstænde / kunde taale / dermed Husbunden udi hannem kunde offverkomme oc beholde / en formuende Liener / hvor aff med

tiden affkillig anden Fordeel Hofbonden kand tilkomme/ særdeelis med Gaardens oc dens Aufis flittige Forsættelse oc forbedring/ saa vel som i andre tilfældige foresfallende/ som kunde hende/ i det Sted/ om saadane Stedsmaal/ paa Personens Formue bleff opsat/ hand da der offver letteligen saaledis kunde blifve soeket/ at hand siden/ sig nødsørstigen/ med hvis hand til sin aufis oc bierings forfremmelse/ haffde fornøden aff Hæste/ Qvæg/ Væskab oc behøffvig forraad/ icke kunde være mectig at forsiune/ der offver hand da tid efter anden/ meere kunde soekis/ oc i lengden saaledis komme til acters/ at hand sin Jord med fornøden Røet at forsee/ oc sin auf at foredriffve/ icke kunde ofverkomme/ hvileket da lætteligen paa det sidste/ Bonden i Armod oc til Gaardens Qværing/ oc Hofbonden en Dde Gaard oc forsiddet Gods/ kunde foraarfage.

Derimod om Herkabet forek omb/ en vidørfftig/ affsøne middel/ eller som nogen anden besøring oc tynge kunde paahenge/ som Gaard ville leige/ om hvileken dog kunde eractis oc fornemmis at være aff duelig flittighed oc kunde være formoding om/ til forbedring/ oc (som mand det kalder) Værie sættelse/ da siunis/ en from Hofbond at ville vel anstaae; En saadan Person/ med Stedsmaal at være noget lideligere/ end ellers Gaardens Vilkor/ kunde udfodre.

De ligesom en Hofbond/ sig haffver at lade anligge/ flittige oc arbejdsomme Tienere at kunde ofverkomme/ oc til det/ at beholde/ dennem (om i begyndelsen deris vedtørffte det udfodrer) med nogen forstaaensel oc lidelig Tynge/ at komme til undsætning/ oc hielpe paa Fode.

Saa.

Saa haffver hand sig oc for u-slittige/ Lade/ u-treffne oc løse Compagner at foresee oc tage Vare / oc heller for en skællig stæde/ sin Gaard offvergiffve / til en / om hvilken kunde være visse goed formoeding/ end den til en anden / som kunde være tvisl om / for en temmelig stor Stedkmaal/ aff staae/ meere betractende/ den langt store skade aff efterladen u-slittighed u-tviflaetigen i lengden/ saa vel for Hofbonden/ som Tieneren self/ ville følge (for Hofbonden med hans Landgilds Restant/ oc Gaardens med des tilliggelsis forsiddelse oc Banryet; Oc for Tieneren/ med hans til acters kommelse/ oc endelig Armod) end den søne Fordeel / det udi første/ med Stedkmaalet kunde giffve.

Ligervis nu som en Hofbond sig paa gode duelige oc formuende Bønder oc Tienerer gierne bestitter / saa vil det iligemaade icke heller mindre anlige/ en hver som Gud nogen middel haffver giffvit i hende / oc sig Gaard acter at antage oc til første begiere/ først et gaat oc mile Herskab at opleede / eller en fromb Hofbond at offver komme oc anrefse / sig det meste mueligt/ haffver paa at bestitte / effter som en Bondis oc Tieneris Velsfare / icke ringe ved et frombt Herskab kund befordris / oc tvært imod/ af den milde oc egennøttige.

Derneft haffver hand sig oc at foresee/ at i det hand formeener at komme til en Gaard / aff god vel dyrket Jord oc Eyendomb / hand da icke i Stædet med en forsiddet Banryetet/ oc vel end oc saa forskyldet Gaard/ beladis/ paa hvilken hand sig icke on skulle udmatte/ fortrælle oc end til med der paa tilfætte hans sørige Formue/ oc paa det sidste bliffve en Staader / eller i det ringiste Johannes in eodem (som mand pleyer at sige) Hvor aff

da i lengden haarem ville tilfalde Aarsag/udi hans Alderdombs erfaring oc effertenkende / at besørge oc angre hans Ungdombs u-besindige Vanvittighed oc uforstigtighed.

Om skigt nu / som forbemele / at paa alle Gaarde icke alleene de udi Land sammen / men end oc paa de udi Egn sammen / oc nær hos hin anden Land være liggende / er stor afteil paa Stedsmaal/lige som paa Eyedoms oc Herligheds tilliggelse / saa haffver dog derforuden fast hvore Land / sin særdeelis almindelig understeed / som ungesehr Land actis at være / som følger.

Vdi Sælland / Laalland / oc Falster / holdisfore / (oc det icke u-reetteligen /) at falde flux ringere Stedsmaal / end i nogen de andre disse Rigers Lande / effersom da der almindelig / aff en heel Gaard / ickeon giffois til Stedsmaal 4. 6. eller otte Rixdaler / dog derimod vel oc saa ere mange / aff hvilcke vel 20/30/ 40 oc der offver bekommis / aff en halff Gaard / halff saa meget. Aff et Boel 2. 3. eller 4. Rixdaler / aff et Huus 1 eller $1\frac{1}{2}$ Daler / saadant ringe Stedsmaal i forbemelte Lande / opractis eller modsactis / aff den Frihed Adelen der / som icke andre Stæder / haffver / med deris Vordne De Skier (det ere de som paa deris Guds eller Stafne ere fødde) i det de ere plictige / paa den Staffn de ere fødde paa / at forbliffve / bygge oc boe / eller dem med en temmelig Sum Pendinge at friskibe / hoor om udi Sællands oc Laallands Beskriffvelse / udi den første Bog / vis dere formældis.

De om vel Stedsmaallet udi andre disse Lande / som Fyen / Jylland / oc Smaalandene / gemeenliken
rat

Stæts
maal udi
Sælland
Lolland
oc Falster.

Stæts
maal udi
Fyen
Jylland /
oc Smaal
landene.

rættis / effter Gaardenis Korn Landgilde/saaledis ; At aff hver Dorte skyld gemeentligen 10 Rixdaler til Faste udgiffvois / saa alligevel / effterdi der / som oc paa andre Stæder / er stor understeed paa Gaardenis tilliggelse / Sæd oc aufl saa andrager sig oc dereffter Stedkmaaled understeedligen / oc ungesehr som følger.

For de ringiste Heelegaarde actis de / aff hvilcke 20 30 eller 40 Rixdaler til Stedkmaal / udgiffvois / derimod findis mange / oc helst udi Fyen / oc udi den Vester Egn aff Jylland (som har: oc Bendsysel) af hvilcke gemeentligen gifvois 60. 80 100 oc vel flere Rixdaler ; Af en halff Gaard effter Quota / aff et Boel almindeligen 10. 12. eller 14 Rixdaler / oc af et Gadehuus 3. 4. eller 5 Rixdaler / alle effter som et hvert aff gode Vilcor land være tilføyet.

Vdi Staanen / Halland oc Blegind / rættis gierne Stedkmaal effter Pund Smørs Leige / at ligervis som nogen / halff / heelt eller flere Pund Smørs skyld / udi en Gaard begier at Leige / udgiffver hand der effter / aff hvert Pund til Stedkmaal / ligesom land foranis om.

De holdis vel fore den rætte almindelige Stedsmaals effterrettelse / at haffve været / oc endnu skulle være / aff et Pund Smør 10 Rixdaler / men effter at Bønderne / mange Stæder ere flux forarmede / oc for deris Landgild hafve ringe Sæd oc Aufl / bekommis icke gierne uden 8 Rixdaler i det høyeste / oc gemeentligst effterladis den paa 6 Rixdaler / oc underiden (synderlig Cronens Eienere) paa 5 eller mindre / alle effter Gaardens Leylighed / oc Personens middel.

Stedsmaals udi
Staanen
Halland
oc Blegind.

De ligesom sammesteds / de maadeligste oc fleeste Gaarde paa 4.5. eller 6 Pund Smørs skuld/kunde actis/ saa at en heel Gaards Stedkmaal ungesehr ved 20. 30. eller 40 Daler Land andrage/ saa findis oc en stoer Deel som vel 8. 10. eller 12 Pund/ oc saa vel en Lynde Smør/ oc deroffvoer kunde skulde / at saa des gandske Faste 50. 60 eller 80 Daler Land opløbe.

Stads-
maal udi
Holsten.

Vdi Holsten/ nogle Stæder/ oc særdeelis udi Flensborghuus Lehn/ udgiffvis Stedkmaal/ effter Gaardens Storlighed / eller deeling udi fierdinge / Detinge / oc udi Marck Gulde eller Sølf/ saa at aff en fierdings Jord/ gemeentligen giffvis 4 Rixdaler/ aff $1\frac{1}{2}$ Deting Jord 3 Rixdaler/ aff 1 Marck Gulds Jord 4 eller 6 Rixdaler / oc saa vel 1 Boel aff 2 Marck Guld 2 Marck Sølf/ oc 5 Skepper Sød/ for 6 Rixdaler ; Aff 3 Skepper Sød 1 Rixdaler/ oc saa 2/ aff 1 Loet 1 Rixdaler/ oc saa fremdeelis/ efter den understed/ hos et hvert Land fornemmis at være.

Om Byxel eller Stedkmaal udi Norge / sampe tredie Aars tage / oc anden Nordsk u- viffe Indkomst oc Accidentijs/ følger strax efter/ naar først/ om Dansk u- viffe er frembsildt.

Hosbond
hold
hvad et.

Hosbondhold / kaldis paa nogle Stæder i Skaane/ den Sum Pendinge af 10. 12 eller 16 Rixdaler/ som udgiffvis aff den som nyligen tilkommer / oc først tiltræder en Skatte- eller Jordejgen- Gaard at besidde/ oc da effter samme Lands Brug/ er hand plictig en saadani offvenstreffne Summa Pendinge / som hans Herskab ham forelegger/ at udgifoe/ icke tilfaste eller Stedkmaal/ (effterdi Gaarden hannem som en Arfving tilfalder)

Men

Men alleene (som det kaldis) til Hofbondhold/ saadane Hofbondhold/ holde oc en Deel Adelen i Slaane oc Halland/ dem at være berettigede til/ aff de Bønder som paa de Feste Gaarde ere boende / hvilcke de til Arffve/ Magestiffier / kisp eller andre maade / først bekomme/ hvilcket da siunis icke at være andet end den plictig udgiff til Offrigheds kiendelse/ holdis ellers fore/ udi almindelighed/ fra des første oprindelse/ oc i sig self at være en Pliet til nogen særlig underholding eller Tractament / en Bonde sin Hofbond paa nogen visse tid/ haffoer været skyldig at giøre eller i des Stad / oc for des forstaansel / en visse Penge at udgiffoc/ oc da skulle Hofbondhold være fast det samme som giesterj/ hvorom udi næst foregaaende 3 Capittel bleff handlet.

Kiendelse/ er nu omfunde en skyldig (oc dog for- dum icke on skal haffoer været en Gaffois) udgiffoc/ som enten en Jordejgen Bonde/ eller nogen anden/ aff den Gaard eller Grund / som ellers er hans egen Arffve oc Eje/ aarligen/ eller nogen anden visse tider/ udgiffoc til den hand som sin Hofbond Herskab eller Jorddrot/ kunde bekiende oc er forpliet/ kaldis vel oc saa den Gafoc/ Bonden strax i begyndelsen sin nye bekomne Hofbonde eller Landdrot frembærer/ til it indicium. at hand er/ oc Bonden ham antager oc bekiender/ for sin Herre oc Hofbond/ som derom den Nordste Lougs Lands- Leige Valckens i Cap. giør melding.

Sagesald/ ligesom det er en stor Høghed / som Danmarkis Rigis Adel (frem for nogen anden Na-

X

tions

Kiendelse
udgiffoc
oc
herlighed

Sagfalds
Høyhed
med Hals
oc Hand/
Adelen
nyde.

tions adelige Stand) følger/ med Hals oc Hand offver
deris Tienere/ det er/ Frihed oc Mact/ sielf at lade rætte
oc aftinge udi alle de Liffs Sager oc andre forseelser/ aff
deris Bønder oc Tienere begaais. Saa er det i lige-
maade for dennem/ icke en ringe Fordeel oc Indkomst/ i
det de alle de Bøder oc Faldsmaal/ forskreffne deris
Bønder/ med smaa oc store forseelser forbrude oc bliffver
tilkiende/ ere berettigede/ oc haffver Mact alleene at lade
opbærge oc indfordre/ saa der udi dem aff Kongl. Mayst.
aldeelis intet betagis eller hindris.

Til nogen visse maade/ udi Sagfalds opbørsel/
kand intet formedelst des mangfoldige underskied/ her
frembstillis/ alleene i det Stad kand henvisis/ til alle de
wigierninger/ som Lougen nogen Straff tillegger/ oc
Bøders udgiffte for tilholder/ des Proceß end oc saa Ader-
len. huer med sine Tienere ere bemectiget/ selff/ ved ræ-
tens tiltale at lade udføre/ oc effter louglic Domb/ exe-
cution at lade skee/ eller derfore/ som forbemelt/ Bøder
effter afftingning at opbærge/ saa de i alle Sager/ offver
dem hafve lige den samme Mact oc Høyhed/ som Kongl.
Mayst. offver Cronens Bønder oc Tienere/ effter den
Indske Lougs 2 Bogs 77 Capit. oc Fridirici 2 Hand-
fest 6 Artikel.

Sætleff af
trende til-
fald.

Sætleff/ er trende ætillige udgiffteer/ som til et
Hersteb/ aff hvis Guds eller Grund/ mand noget (som
dog er sit eget) vil afløtte/ er skyldig/ efter gæstuel Brug/
at udgiffve/ der med at haffve forlof/ samme sit God/
aff hans Staffn at føre eller afløtte.

I Naar nogen paa Kongl. Mayst. eller en god
Monds Guds ved Døden affgaar/ da saa saa frembe
Afsvingen/ dem eller de som skulle oc vilde arffve/ fra

samme Guds Wille bortfløtte eller afføre/ hvis dem effter den affdøde til Arff Land være tilfalden / da er den eller sambtelige Arffvinger / som noget vil bortføre til forplict / til samme Guds sig Eigere eller Herskab 3 Rix Marc / til forløff at udgiffve / enten Arffvegod sit / de ville henspætte / er lidet eller meget / men nu vedtagis aff en Deel / at om flere end en Arffving er / skulle hver aff dem / som noget vil bortføre 3 Rix Marc udgiffve.

2 Naar en Mand vil fløtte aff det Guds / hand haffver Paaboed / da efter at hand sin Gaard tilforne / oc i loulig tide sit Herskab haffver ladet opfige / er hand plict lig / sig 3 Rix Marc til forløff at erlegge / oc hvis hand bortfløtter / spænd hand til sin forrige Høfbond sig forløff betale haffver / land hand derfor til betaling / oc sine 3 Marc fordeelis.

3 Hvo som saer paa nogens Grund / maa des Affgryde icke fra Stædet eller Guds sit bortføre / spænd Herkabet 3 Rix Marc til forløff gifvet er / foruden hvis betaldis Bonden / aff hvilcken Jorden er leiget / lige forhold er med Hø / maa aff en fremmet / fra en Høfbonds Grund / icke uden forløffs erleggelse / bortføres.

Driff / kaldis det Dvæg eller Jæned / som fra sit rette Stæd / eller sin rette Efermand for vildis / oc kommer paa fremmet Grund / hvor det aff samme Guds sig Herkab eller hans Foget oc Fuldmæctige bliffver optaget / hvilcket Dvæg / effterat det erende gange til Linge oc Sognesteffne er opluist / oc dog icke Efermand tilkommer 8 Dage inden Juel / tilhører det Herkabet / paa hvis Grund / det saaledis som forbemelet / bleff fundet oc optaget.

Driff
hvad er oc
hvorledis
optagis

Røn-
nings
Gods
særlig-
hed.

Rønningss Gods / er det Gods / eller den Formue / som findis efter den Mand / som fra sit Hiemb / eller sit Fæderne Land / for en eller anden forseelser bore rømmer / oc formedelst den hannem forstaaende Straff ickē tør bliffve tilstæde / hvilcken Formue / da tilfalder det Herskab eller den Hofbond / paa hvis Stafs eller Gods / samme Rønningss Mand seeniste boede oc frarømde / saa at Adelen i Danmark dermed / ligesom anden Sagesald aff deris Lienerē / følge lige den samme ræt oc Hvyhed / som Kongl. Mayst. haffver / saavel offver Adelen i Norge / som hans Mayest. egen Lienerē.

Olden
Steld
hvad er /
och hvort-
als udgif-
tis.

Oldengæld / er den Affgift eller Rættighed / som til noget Herskab udgiffvis / saavel aff fremmede / som aff hans egen Bønder oc Lienerē / saa mange som Svin til Olden ville indbrende / paa hans Skoffve at feedis naax Olden ere.

Med Oldengælds udgiff oc opbørsel / holdis effter et hvert Lands Villor / sin særdeelis maade / saa at nogle Stæder hvert tiende Svin til Olden giffves / som gemeentligen ubi Fyen / Sælland oc Smaalandene ; En deel Stæder / som i Halland / Vlegind / oc nogle di Staaenske Skouf Egne / giffvis i (nest derbæste) Svin / aff hver Gaard / desen Svin alle paa Skoffven indbrendis / enten de ere færre eller fleere end 10 / dog er gierne flux ofver 10 stycker / efter som Gaardene samme Stæder / almindelig aff 3. 4. 5. eller vel fleere Partier Fødd besiddis / andre Stæder i Jydland / betalis for hvert Svin paa Skoffven indbrendis 12 / 8 eller vel 10 h. effter Egnens Leflighed aff Skouff / oc lige som saa eller mange Svin at indbrende / land bekomis / oc i hvilcke Lande oc Egne / da land haffvis

vis nokksom Spin til Skoffuen/ at besætte / som stedse gierne udi Sælland/ Fyen/ Jylland/ oc Smaalandene/ er det icke en ringskædlig / men en meget stoer Fordeel for Skoffuens Herskab/ de Aaringer naar vel Olden er.

Med Vind- Fælder/ (det er Træer/ som aff stoer Storm oc U-veyer omkuld kastis) haffvis end oc saa aff Skouffuene en temmelig Indkomst / hvilket om vel actis/ oc i sig selff først kand være nogen Skouff Skade/ i det saadanne Træer/ icke til Olden meere er duelige/ saa haffver dog Høfbonden deraff/ som forbemelt/ sin Indkomst / i det saadanne nedslagne Træer/ til Jildebrand kunde selgis/ oc til hans Fordeel anvendis.

Vindfælders Indkomst.

Rodhuggen Skoff/ det er Skoff eller Træer/ som fra Rode med Forsæt / ned huggis/ sælgis oc gioris udi Pendinge/ hvert Træ/ efter som kand eractis/ mange Læs veed der udi at være / saa at hvert Læs ungesehr for 6 eller 8 ß. kand haffvis / oc vel minde / derimod den ligbende / det selff skal lade sælde/ Kløffe oc bortføre ; Om oc vel sligt Skouffhug/ Høfbonden en skellig Penge kand giffue/ saa øffvis det dog icke gierne/ uden hvor saa stor offerfloed oc mengd er aff Skouffe / at mand om des forhuggelse i lengden sig icke haffver at besørge / eller oc dis store fornødenhed det udkressver/ oc da haffvis alligevel i act / at saadanne Træer udledis oc sældis/ som være ringist Olden / oc mindst kand være til Skoffskade.

Rodhuggen Skoff.

Drag/ er alt det som aff Haffvet eller Stranden/ til Landet komer inddrivende/ aff støete Skibe/ des indehaste Gods eller andet/ hvad det være kand/ som den Indste Loug Lib. 3. Capittel 62 udviser / hvilket Drag (saa frembt icke des Ejermand eller noget Læffendis Wrenniffe

Drag hvad er/ oc hvortledis med omgaats oc tilleggis.

ste medfølger / som sig det Land antage) aff Kongl. Maaft. Lænhmand / eller Hoffbonden/ paa hvis Gods is Forstrand det er paa stot/ Diergis ocudi forvaring med Hossøpede klare Register / henleggis / om rætte Eyer/ eller hans Fuldmæctige dertil inden Aar oc Dag kommer / oc det med klar bevisning affordrer / bliffver det hannem da for en billig Diergelsøn følgactig/ hvis oc saa icke Eyermand/ som forskreffvet / kommer / hiemfalder det Kongl. Maaft. efter den Jydste Lougs 3 Bogs 61 Capittel/ dog lader sig ansee aff Sprættens 73 Capittel/ lige som Adelen den samme Høyhed var efterlade / med Brag/ som paaderis Grunde oc Forstrande indkommer. Hoilket ligesom det de Nødtlidende (om skigne vel / de udi Lifor til Land komende / ved god Fred / med hvis de hafve / erholdis / bestærnis / hielpis oc befodris / som oc saa derom Sprættens forbemelte 73 Capittel biuder) er en ynckelig Jammer oc u-bodelig Skade / saa at vel aff en hver rætsindig var at yncke / at aldrig intet Nøckiste den ynck som Elendighed / skulle erfare oc friiste / saa iligemaade er det / saavel Landsens Indbyggere / som Forstrandens Hærskab eller Ejere / icke ringe Fordeel / naar Gud den aller mestigste saadanne u-lyckelige tilfald / aff sin u-randsfægelige Villie tilfæder.

Dette er saaledis om Danmarks Jordegodsis u-viffe Indkomst / korteligen giort melding / icke som derudi samme Jordegodsis u-viffe Hertlighed altsammen eller gandske skulle bestaae / men er alleene dette deraff fremstillet / som det fornembste oc de besynderligste Accidentier / som paa et hvert Adeligt Gods / sig undertiden tildrage / de pffrige Hertligheder / efter at de alleene / efter et hvert God

Godsis tilskyndede gode Villor kunde hende / eller med Forsiunlighed til vore bringis / ere derfor underfæedlige oc mange / ligesom Herskabet, hans Foget eller Fuldmæctige / efter beaaffuet Forsigtighed / behøvsig Omhu til Godsis / des Ejsdombs oc tilliggelsis rætte Brug oc Nødtiggiprælse / vide oc dem besitte at anvende.

Følger om
 B. viffe Herlighed eller Indkomst
 udi Norge.

Byxel eller Første Tage udi Norge / bleff tilforn ommæle / der / at være dee samme / som Seedhmaal eller første udi Danmark / derfor om des vidskab / hvad de sambelig ere / hvorsfor eller til hvad ende / de af Bonden udgifvis / beset hvis nest tilforn om Danmarks u. viffe blef handlet / hvor osaa under rættis / om aestillige omstænde udi Gaardis bore byxten / saavel for Jorddrotten / som for Leilendingen / er at hafve i act / dog er der foruden udi Norsk byggen eller Stæden denne underfæed / at efter som udi Norge ere mange Gaarde / som haffve 2. 3. eller flere Jordrotter eller Ejsere / oc om end hver veed sin viffe Landskyld / som hannem aff Gaarden aarligen tilkommer / dog naar hender / en aff de som mindst Deel eller Landskyld haffver udi Gaarden / deris Gaarde Part / leddig blifver / ere de ick selff berneetigde / af saadan deris Landskyld oc Gaarde Part / self Byxelen at opbærge / men den som største Part haffver i Gaarden / hand bygger eller borsæfter den gandske Gaard, oc Byxel Vendingene aaleene annammer / saavel for sin egen Anpart / som de andre deris / efter Lands

Ene

Byxel eller Første Tage i Norge / hvorledes i Sæt med forholdis

Størst
Lodsej-
ger til hør
ald Byrsef

Leve Valckens i Capittel/med mindre Jorden fra hver
andre er steent oc reent / det er: Med mindre at hver
Jordros Jord oc Eyendomb ved Steen/ Stabel eller
Keen/ er Skif fra den andens / oc naar saa er/ da bygge
eller bortsefster en hver sin Part / af hvad Stand de end
kunde være / end er det at acce/ at der som tvende Jords
drotter ere til en Gaard / oc hafve ligestor Part i Gaar-
den / da der som de oc ere lige af Stand/ Byrler de hver
sin half Part/ men dersom der er underskeed paaderis
Stand / saa den ene kand være af Adel/ oc den anden en
Geistlig/ Leeg Mand eller Bonde. eller den ene Præst: De
den anden Bonde / da Byr:er den som af Stand er hø-
jest/ eller (som den Nordske Loug forbemelte Lands Leve
Valckens i Capittel det kalder) den bæste Mand.

beste jord,
drot aff
Stand
beholder
ald Byrsef

At saaledis en Bonde icke hafver saa stoer Rættig-
hed til sit Gods / at hand tillige med en Herremand/
Præst/ Borger eller anden / som hannem af Stand
i ringeste kand foredragis/ sin Gaarde Part kand bort-
sefste; Merckværdigt er det fordi at eftertencke / hvor-
fore en Bonde icke sit eget skulle være saa selfraadigt/ at
hand icke alleene / hvis Fordeel deraf kunde falde/ sig
skulle mue nøttig gjøre / men end oc/ at hand skal maa
tilsee / at en Fremmet den Geneet/ af hans Arfve oc
Eje tildrager/ for hannem at borttage/ er mettig / efter
forbemelte Lands Leve Valckens i Capittel.

Tredie
Aars Byr-
sel eller
Tage.

Tredie Aars Byrsef eller tredie Aars Ta-
ge/ Landboehold/ Hofbondhold/ Holding eller
Landboversef. er it/ oc ofver alt i Norge/ en almindelig
Rættigheds udgife/ som alle Eitendinge aff deris
Gaarde

Gaarde til Kongl. Nayst eller andre deris Jordrot/ som for Gaarden er Byffel Mand/ hvort tredie Aar ere skyldige/ under deris Gaardis forbyrdelse.

De efferae den Norste Loug Lands Leye Valdens i Capittel tilholder / at dersom Jordrot dør (eller skeer forandring paa) sænd Lessendingens Lage er ude (det er: Sænd 3 Aar effter hand seeniste Lage udgaf, ere for løbne) da Lessendingen ligewel være forpliet / strax til Jordrottens Arffving / eller den ny Hoffbond / at udgifve tredie Aars Lage / til en kiendelse; Hvoraff Land slutis / forskreffne tredie Aars Lage / holding eller Landboverel / at være det samme / som tilforne om Kiendelse er melet / undtagen at den udgifte i den hvort tredie Aar opbærgis / oc aff Hoffbondens Gaard / effter des viffe Land skyld udgifs / oc det efter forbemelte Norgis Loug Lands Leye Valdens i Cap. som udfordrer.

Landgild
holding
eller
Landbo
verfel
hvad er
och vorle
is de aff
vis.

Til tredie Aars Lage eller Landboverfel
i gammel Daler.

Aff.

1 Pund Skyld (eller 1 Skippunds Tunge) eller aff hver 2 Huder / eller 1 Løb Smør / eller aff saa meget andet / som en de Postter Land opløbe / effter den almindelige Landfens Forhold oc beregning / som er:

1 Pund Skyld / 1 Skippund Tunge / eller 2 Tynder Korn / 1 Løb Smør / 2 Huder eller Hudelaug / 4 Buc skind / 8 Giedskind / 16 Faarskind oc 24 Kalffskind / actis lige: De aff hvort til tredie Lage / giffnis ligemaget / oc aff somme lidet oc soine meget / aff et hvort effter Doota / paa de Stæder / hvor saadanne Landgilds Postter / ere almindelige.

Men udi en Deel Lehne / hvor ere brugelige andre særlige Landgælds Sorter / som icke veed disse forstreffne findis lignede / hvorledis aff dennem tredie Aars Byrrel betalis / udvisis nest effter / hos de Lehne / udi hvilcke de foresalde.

Ellers udi første Byrrels almindelige udgiffes maade / foreskrifvis ingen vissæ Læst udi Norgis Læst / forholdis derfor dermed understeedligen / effter et hvert Lehns eller Stæds Villor oc gammel Brug / som da befindis ungesærlig at vare / som følger.

Vdi Bahuuslehn / udgiffvis Byrrel eller første Læst / alleene efftersom Gaardens Land væctis / smaa eller store / aff liden eller megen tilliggelse / oc god Villor at vare / saa der effter Byrrelen i en Sum sættis / oc Land da saaledis gemeenligen giffvis aff en Gaard 8 eller 10 Rixdaler / oc underriden vel icke 6 / der imod da aff somme 12 eller noget meere / aff en halff Gaard 3. 4. eller 5. Rixdaler / alle effter Gaardens understeedlige Læstlighed / hvilcke da / effterdi det i sig self icke for andet / end en lidelig oc ringe Byrrel er at holde / Land derimod væctis / den temmelig store tredie Aars Læst eller holding / derudi Lehnet / meere end i de andre / udgiffvis / som er : Hvert tredie Aar aff en Gaard 4. 5. eller 6. Rixdaler / oc aff en halff Gaard halff saa meget.

Vdi Agerhuus Lehn / væctis Byrrelen effter Gaardens aartlig Landskylb / saa at giffvis gemeenlig til første Læst eller Byrrel :

Aff

Bahus
Lehns
første oc
tredie
Byrrel.

Agerhuus
Lehns 3
Byrrel.

1 Løb Smør - 20 Rixd. : $\frac{1}{2}$ Dalers Penge - 3 Rixd.
 1 Skippund Lunge 20 Rix: 1 Hud - - - 10 Rixd:
 1 Lynde Korn - 10 Rix: 2 Kalfskind - - 10 R.
 1 ftering (skal være af et Skip: 1 Gied - - - 5 Sled.
 Lunge) Korn 5 Rixd: 1 Soe - - - 5 sled:
 8 Sættinger Korn 4 Rix. 1 Giedskind - 2 $\frac{1}{2}$ Rixd:
 1 Lixpund Korn - - 1 Daler undertiden - 5 Dre

Tredie Aars Tæge udi Aggershuus Lehn / udgiffvis i ligemaade effter Landsthylden / saa at hver tredie Aar / betalís aff de Postter effter Lougen / som forbemælt / der foruden aff.

1 Sow - - - - - 14 f

Vdi Eönsberg Lehn / udgiffvis Byretten iligemaade / effter en hver Gaards Landsthyld / som følger: aff.
 1 Løb Smør 16. 18. eller 20 Rixd. 1 Hud 16 eller 8 Rixd:
 1 Skippund R. 10. 12. eller 16 Rixd. 2 Kalfskind - 1 Rixd
 1 Lixpund Salt - 1 Rixd. 1 Worde Mackreel 3 Rixd.

Eönsberg
Lehns 1
oc tredie
Byrettel.

Til tredie Aars Tæge / giffvis effter Lands Leye Waldens 1 Cap. som forstreffvit, der foruden aff.
 1 Skippund Salt - - - 1 Rixdaler

Vdi Brakberg Lehn / giffvis effter forstreffne maade / til første Byret aff.

Brakberg
Lehns
første oc
tredie
Byrettel.

1 Lyn. R. } hvert 7. 8 eller 10 Rixd. 1 Hud 5 eller 6 Rixd:
 1 Løb S. } 2 Kalfskind - 1 Rd.

Til tredie Byrettel / eller Holding / giffvis som forstreffvit.

Vdi Brunlaug Lehn / oc Nummedalen / udgiffvis første Tæge iligemaade effter Landsthyld / oc af.
 S ij 1 Pund

Brunlaug
oc Num-
medals
første oc
tredie
Byrettel.

1 Pund Smør . . . 4 Rixd. 1 Hud . . . 8 Rixd.
 1 Skipp. Korn . . . 16 eller 18 Rixd. 4 Kalfst. 1 Rixd.

Til tredie Aars Tæge aff

5 Liffpund Sale 1 Rixdaler

Aff andre Postter/ efter Norgis Loug

Augdesi-
dens 1 oc
tredie
Byrsel.

Paa Aaugdesiden / somer Mandals, oc
 Nedenis, Lehne / saa oc Raabngde Lauget /
 b. regnis gemeentligen alle Gaardis Landsthyld i Huder
 eller Hudclauge / derefter da oc saa dæris første Byrsel
 udgiffvis / som følger.

Aff,

1 Hud eller Hudclaug 10 Rixd. 1 Buckstind 5 Rixd.

1 Giedstind . . . 2½ Rixd. 1 Kalfstind 3 Or 8 ß.

Til tredie Aars Tæge / giffvis aff offvenstreffine Postter
 effter Norgis Loug / som før er maelt / der foruden aff

6 Pund Aal til tredie Byrsel 1 Rixd.

Stavanger
oc
Lifter
Læs 1 oc
tredie
Byrsel.

Vdi Stavanger Lehn / eller Zegeren /
 Dallerne / Rysylde oc Lifter / udgiffvis første
 Byrsel / oc saa effter Gaardenis Landsthyld / som følger:

Aff,

1 Skippund Tunge / eller 1 Løb Smør / eller 2 Huder 2c.
 Aff hvert effter den Læxt Commissarierne der paa sæt
 haffver / - 12 Rixdaler.

Dog ansers nu omstunde Gaardenis Ejedom oc
 Herlighed / efftersom de ringe eller gode Land tractis / saa
 der effter hver forne Post sættis / oc da det Høyeste for
 Kongl Wapst. Jorder 14 Rixdaler / oc i det ringest 10
 Rixdaler / dog naar Bytte skeer / tagis vel icke meere end

8/de undertiden vel icke 6 Rixdaler/aff hver forskreffne
Post/ tredie Aars Tæge/ som forskreffte/ effter Norgis
Loug.

Vdi Bergenhuus Lehn/ om skient vel ocsaa/
som forskreffte/ Byrskelen eller første Tæge/ effter en hver
Gaards Landskyld udgiffis/ saa er dog sammesteds en
stor understeed/ at icke altid/ oc paa alle Stæder/ aff et
slågs Landskyld/ lige meget til Byrskel betalis/ des Aars sag
eractis at bestaae/ udi Gaardens understeed aff atskillig
tilliggelser/ oc nøttige Herligheder/ en Gaard meere end
den anden for sin Landskyld kand følge/ giffis dersore
til første Byrskel understeedligen/ som følger:

Bergen-
huus Lehn
første oc
tredie
Byrskel.

Aff

- 1 Løeb Smør's Leye 6. 8. 12. 14. eller 16 Rixdaler.
- 1 Lynde Korn Wiæl eller Waal 8 eller 10 Rixdaler.
- 1 Hud oc 3 Skillings Leye 5 Rixdaler/ undertiden meere.
- 1 Skillings Leye er stedse 1 Rixdaler til Byrskel.
- 1 Wallangs Leye 4 Rixdaler/ undertiden 3 Rixdaler.
- 2 Pund eller 8 Spandfist 6 Rixdaler/ undertiden meere.
- $\frac{1}{2}$ Bog Fist/ Byrskelis ocsaa for 6 Rixdaler.

Tredie Aars Tæge/ giffis aff Smør/ Huder/
eller Hudelaug/ som derom i forbemælte 1 Cap. udi
Lands Leye Valden/ formældis/ der foruden betalis for
effterfølgende særlig Poster.

- 4 Spand Smør/ eller 2 Faar - }
- 2 Lyn. Salt eller 2 Boger Fist - } aff hvore - 1 Rixd.
- 1 Fiering Lox - - - - }

Vdi Trundhiems Lehn/ sættis ald Byrskel
effter Spand oc Oris Leye/ efftersom ald samme Lehnis

S iij

Jord

Trund-
hiems
L. hns
første oc
tredie
Byrskel.

Jordbogs Indkomst/ udi saadanne Spand oc Dris Eye er anslagen (som udi foregaaende 3 oc 4 Capittel er udvist) saa der aff første Lage udgiffois/ som følger.

{ Strindals }
 Vdi Indersens } Fougderier/af { 1 Spands Eye 8.10 eller 12 Rd.
 { Orstedals } { 1 Dris Eye 3 eller 4 Rixdaler.

{ 1 Spands Eye - - 16. 18. eller 20 Rixd.
 Vdi Norms Fog. { 1 Dris Eye - - 5 eller 6 Rd.
 { 3 R Laugs Eye - - 1 Rd. eller mindre.

{ 1 Spands Eye gemeentlig - - 18 Rixdaler
 Vdi { Stordals oc { 1 Dris Eye - - - 4 5. eller 6. Rd.
 { Fosens Fogd. {

{ 1 Spands Eye - - - 12. eller 14. Rd.
 Vdi Nuffeldals Fog { 1 Dris Eye - - - 4. Rdaler
 { 6 Marc Laug - - - 1 Rixdaler

Vdi Jempe Land - 1 Lynde Sæd gemeentligen - 4 Rixdaler.
 undertiden lidet mindre.

Landbohøvd/ eller tredje Aars Lage/ opbærgis der/ efter Kongl.
 Mayst. Bress/aff - - - - 1 Spands Eye - 1 Rixdaler.

Kins Clo-
 sters første
 oc tredje
 Byxsel.

Aff Kins Kloster / Tutter Pens oc Bisgs
 Gods/ rættis Byxselen eller Landboverel / effter den
 maade som forskreffoit / oc udi Grundhiems Lehn er
 brugelig / dog holdis fore / der at falde noget ringere.

Kerblans
 første oc
 tredje
 Byxsel.

Vdi Nordlandene/ giffois gemeentlig til Land-
 skyld/ Lørfist/ hvor effter da oc saa Byxselen sammesteds
 rættis/ saa at udgiffois til første Lage/ aff

1 Bog Fist - - - - - 6. 7 eller 8 Rdaler.
 1 Pund Fist - - - - - 2. 2½ eller 3 Rdaler

Til Landboverfel/ eller tredie Mars Tage/ giff-
vis aff 1 Bog Fift - - $\frac{1}{2}$ Rdaler/ 1 Pund Fift 16 ff.

Kiendelse/ holdis fore udi Norge at udgiffvis/ til
lige Ende/ oc aff samme Aarsag/ som strax tilforn/ blant
det Danste u. viffe/ bleff erklæret.

Kiendelse
i Norge.

Sagesald med Hals oc Hand / følger oc
haffve icke den Norste Adel / offver deris Tienerer / saa
som Adelen i Danmark / hafft / men er hiembfalden
Kongl. Mayst. alleens.

Sagesald

Lands Lod/ er egentlig / den Lands Deel eller
Affgiffte / som udgiffvis til Jordrotten / aff hvois Fiste/
Sild eller andet/ som paa hans Fortog eller Grund Fi-
stis/ oc udi Garn opdragis/ med Landrottens Bevilling/
skal i Særdeelighed vare almindeligt/ oc en gemeen
Drug udi Dygnen i Trundhiems Lehn/ hvormed hine
store lange oc saadybe Sildegarn dragis/ at udi en Dret/
nogle mange sneese Lekker Sild / kandfangis oc bekom-
mis / saa at aff den Silde mengde/ sammesteds saltis oc
udspris / gandske Danmarks/ oc endeel andre Dmlig-
gende Lande/ bespissis oc forsiunis.

Landslod

Derforuden haffvis vel oc saa med saadan eller an-
dre Fisteriers Affgiffte/ atskillig anden Fordeel/ effersom
et hvert steds Leylighed medfører.

Oldengield/ giffver det icke udi Norge / undta-
gen nogle saa Stæder/ hvor det nær ved Naanden giff-
ver Olden Skouff aff Eg oc Bgg / ellers haffvis aff
Gran eller Fyre Skouffve / understeedlig stor Fordeel
med Skouff hug/ til hvois Saugemmer/ Vielcker/ Spa-
rer oc Læter / som de aartligen kunde haffve at affhænde/
oc til andre Stæder udføre.

Olden/
Gield i
Norge.

Hvis

Hvis ellers andre u-viffe Indkomst udi Norge/ saa
 velsom Danmark Land foresalde/ vil sig bedre aff egen
 lang erfaring lade kiende / end med Pennen beskriue/
 eractis oc for u-fornøden/derom vitselligere at handle/
 efficerat en huer som aff middel haffuer Aarsag / om for-
 deel derudi sig at forsiune / det meere aff egen slittig eff-
 terforskning oc pffoelste/end Striffelig Handling/vorder
 lærende.

Det VI. Capittel/

fortæler

Den tredie Herligheds Hoffvitpart/

somer:

**Bircke Høyhed/ Jus Patronatus, Vord-
 nede Sønners Rættighed / Tact / Systeris
 Ræt oc Arbeed/ eller Hoffning. Beleffighed/ oc andet/
 hvad er: Hvorledis med forholdis/ oc hvis marck-
 værdigt hoer et hoere Land være /
 at haffve udi
 act.**

Bircke
 høyhed oc
 helig-
 heds Om-
 stænde.

Bircke Høyhed / er en synderlig
 Frished oc Rættighed / som nogle de for-
 nemste aff Adelen i Danmark haffve
 oc nyde / til nogle viffe Bircke / det er:
 En Egn eller Støcke Land / aff $\frac{1}{2}$. 1. 2.
 eller flere Kirckesogner / hvilcke Birckel
 ligesom de haffve deris særdectis egne Ting-Fogel oc
 Striffver/ saa haffve de oc deris egne Frshed oc Bircke-
 Ræt;

Sam-

Samme Birkte / skulle ogsaa fordom / oc aff Ar-
 vilde / enten til Birkte være indforet oc hæffdet / eller aff
 førige Høyloflige Kongers besynderlige Lehn / Gaffve
 oc benaading / nogle Danmarkis Rigis Biskoper / Præ-
 later / Herrer oc gode Mænd / arffvoeligen hæffve fulde oc
 tilhøre / oc dem endnu tilhøre oc følge / saaledis ; At hvil-
 den god Mænd / som arffvoeligen er tilfalden eller esger no-
 gen Hoffvitgaard / aff hvilken det hos eller omkring lig-
 gende Birkte nefnis : Eller oc (hvor ingen saadan Sæde-
 gaard er) Hvilken god Mænd som er største Laadsej-
 gere / eller hæffvoer mest Gods udi Birktet / hannem følger
 samme Birktes Herlighed / med Birktesfoget / skriffver
 oc Sandmænd (hvor Sandmænd brugis / som i Jyl-
 land) at tilfætte / oc deris Faldemaal at opbærge / saa
 vel som Bøder / andre hans Bønder oc Lienerer i samme
 Birkte / effter Birkteretten bliffver tilkiert / dog nyde an-
 dre gode Mænd / som Gods udi Birktet hæffvoer / saasø
 Bøder paa deris Grunde / Fortog / Agre / Jord oc deris
 Paaløb forgipris / effter Birkte. Rættens 24 Capittel.

At saaledis Land holdis fore / Adelen med saadanne
 Birkte Rættighed oc Frshed / lige den samme Høyhed /
 som Kongerne offvoer Hærrederne / følge oc nyde / hvil-
 den da icke for en de ringiste deris Herligheder er at acce-
 icke alleeniste formedelst Gaffn oc den Fordeel / det dem
 med forbemelte Bøders opbærgelse / indbringer / men
 meere formedelst den Rættens Gænge / Fortsætning oc
 adnydelse (til deris Vederparters billige Straff / oc de-
 ris Velynderis Bønders oc Lieneris Rættens Lindring
 Besfordring / Fred oc Bøstfærmelse) de ere formuelige.

Jus Patronatus, er en stor Herlighed oc Høy-

Jus Pa-
tronatus
oc dnis
store her-
ligheds
omstande

hed / nogle aff Danmarkis fornemste Adelhaffve / til
deris Hoffuitgaarders Sogne Kircker / i det : De self
alleene / uden nogen de andre Sognemands Raad oc
Samtycke / end oc vel mod deris Billie / ere mectige oc
haffve Rættighed / hvilcken Person dem siunis / oc aff
Biskopen dyctig er befunden / til Sogne Præst at kalde
oc antage / oc hantem / som forskreffoit / alleene uden andre
Sognemands tilgiærelse / kand gifve fuldkommen Kalds
Brev / dog at dermed icke forhælis offer 6 Uger effter
Kaldet er bleffoit ledige / ellers / effter de ere forløbne /
haffver da Kongl. Maysts : Befalings Raad / med Bis-
pen / paa Kongl. Maysts : Vegne / Raat / en anden at
indsætte / effter derom Kongl. Maysts : Udgangne For-
ordning / under Dato Haff : Den 12 Sept : 1622.
Hvilcken Frihed / om vel icke gifver noget særligt store
Gavn aff Indkomst / undtagen hvis stielig Fordeel /
kand vare hos Kirckens Tiende / som gemeenligen mod
Kirckens vedligeholdelse / følger den / som saaledis haff-
ver Jus.

Saa er dog billigen for en stor Parogativa. For
deel oc Forræfflighed at acte / hvor mand effter Lyst oc
Behag / sig kand udvalge / haffve oc beholde en god Præ-
dicant / hvis Gaffvers Raade oc Rancer / mand ynder
oc sig leder besalde / efftersom den daglig visse erfaring
u-feribahr lærer / at offteunderstændlige Personer / hver
for sig ubi deris Guds Tiendienstis forræning / kunde
haffve lige gode Gaffver / oc dog særdeelis Rancer / ubi
des udførelse / hvorsoffer da oc saa / ligesom hos disse der
Ordet frembrænger / i. nestis slig understæed alleene ideris
Geltis oc Gaffvers Brug / saa findis oc icke minde adskill
hos

hos hine/ som tilhøre/ i det/ sig en/ dens/ oc en anden/
den andens vff/ Raade oc Gaffver/ lader besalde.

Naar da saaledis/ som forskreffit/ mand sig Guds
Ords Tiener effter sin egen Villie/ kand haffve Mact
at udvalge/ der udrætter u. tviflactigen Macten (af Vil-
lien tildeffve) Sindes oc gempeck tilbønelige velbefald;
Hvilcken Person da / Sindet oc Gemøttet med Velyn-
dend er affectionerit, den hører mand gierne med Be-
hag oc flittig paamarckelse / hvor saaledis Ordet med
Aetfomhed merckis oc til Andact bevaris/ der mand vis-
seligen udi Gudelighed bestyrckis / oc der aff endelig til
Saligheds Velfare forfremmis / følger fords/ oc gioris
ungeschriftig Slutning/ at saadan Jus Patronatus, eller
Mact Sognepræst at indsætte / slig Gudeligheds Be-
fordring / endel / oc som et aff Gud bestickit forfrem-
melsis Middell / i nogen maade kand tilskriffvis.

Om nusaadan Herlig Høyhed/ for ringe eller slæt/
kand holdis / eller andre vel store Indkomsters Herlig-
heder / kand foredragis eller ey / der udi at kiende/ være
en hver Kætsindig Guds Ords Tieners Liebhaber
hiembstillet.

Hvorledis Jus Patronatus udi Skifter er beregnet/
oc i hare Korn anslaget/ effter Kirckernis understed/ oc
Indkomstis Fordeel / for den som Jus følger/ udvise
Landgilds Taxterne/ udi nessfølgende 7 oc 8 Cap.

Med Vordæede eller Vordene Sønner/
er en særdeelis Herligheds Høyhed/ som alleene Adelen u-
di Sælland/ Lolland oc Falster/ ere med berettigede/ effter
den Mact oc Frihed / dem aff frembsarne Konninger i
Danmarck / formedels (som aff nogle meenis) nogen

Vordnede
Sønners
sæt oc sæ
som store
hæilig-
heds
Træng.

søge / saame Landis Indbyggeris sørige forseelse oc u-
 tempe skulle være giffne / oc med bemættigde / offuer deris
 Vønders oc Lieneris Sønner / saaledis ; At icke nogen
 Bønde Søn / nogen tid er mechtig / fra den Hofbunds
 Staffn / paa hvis Gaard eller Guds hand er sød / oc paa
 en andens / at bortsløtte / nedsette eller sig Gaard sætte /
 men er forplict / paa det Herstabs Guds / hand paa sødis /
 sig at nedsette / oc undertiden en Døde eller forsidet
 Gaard at antage / sig maa lade tilnøds / med mindre
 hand sig med en stor Sum Pendinge / efter Hofbundens
 eller hans Fuldmættigis nøye / sig vil / oc kand formaae / at
 løs sig / at derfor / ligervis som Bønden / der udi aff
 Bilkor en Slave eller Liff-Egen / kand actes Lig / det oc
 for hannem stundis at være et hart Aag / stor Tvang oc
 forsmædelig Erindring / som hos mange / udi deris
 Bierings forsettelse / offte skaffer sig fortreed / at de al-
 deelis intet effterstræbe / deris Gaarde at bygge / eller de-
 ris Auffs tilbørligen at fordre .

Ligesaa kand holdis fore / det for Adelen at være
 en meget stor / oc udi andre disse loflige Rigers oc omb-
 liggende Lande / en u sædvanlig oc fast u hørlig Høyhed /
 hvilkæn om den vel oc for dem / icke er en rings Herlighed /
 derudi / at gode Mænd / som forbemelt / ere bemættigde
 deris Vordnede Spæer paa deris Ledige / øde eller forsid-
 det Gaarde / (som ellers aff ingen anden til sætte begie-
 ris) at indsette / sampt udi dette : At hvilkæn aff deris
 Vordnede Sønner / for deris Fødsels Stæd begiere at
 befries oc bliffve løs giffven / saadan deris Frijhed med
 Pendinge / effter yderste Formue / skulle igien sigbe .
 Saa tractis alligevel / oc ville en Deel holde fore / saadan
 Her-

Herlighed liden eller ingen Fordeel / men undertiden vel til meere Nachdeel er Aarsag / synderlig for de Hofbondere / aff haard Strengthed samme Høghed lige som vanbruge / med stor u-taalig tilvingelse / saa vst deris tilberetigde Høghed yderst land taale / hoormed de da icke ondevris eget Godsis forargelse / vanrøge / forsiddelse oc endelig Dde bliffuelse / dennem en stor Deel til veye bringe / som derom den første Bog / seenist udi Sallands oc Laalands bekriffuelse / givr mælding.

Forbemelte Høghed / oc saa Landet / oc des Indbyggers Velstand / icke at være tilfordring / land end oc ufeilbar sluttis aff det Christmilde oc høyprikelige forsat Kongl. Maysts. Sal: høynlost: ihukommelse Christ: 4 Anno 1634. in Majo. Naadigst haffoer ladet kiende. Da Høybemelte Kongl. Mayst. til alle Sallands oc Laalands, Farers Fødesteds Frisshed / igien at erverbe / haffde Fuldmectiget / Sal: H. Jørgen Brne / Danmarckis Rigis Marst oc Raad / derom med Adelen at handle.

De om vel skient (endog at de gode Herrer samptlige Rigens Raad / med den største Deel / baste oc fornembste Adel aff rætmæssig Christelig bevægelse derudi sambeytt) saadant ynckeligt Forsat icke sin formodede Effect erlanget / formedelst nogle saae / deris Modstræbelse / effterat Kongl. Mayst. oc saa icke beqieret Adelens eller andre / hans Underfatters Frisshed / oc dem aff førige Konninger giffne Høgheder / mod deris Willie / dem at betage / formindste eller ændre / saa forbliffoer lige vel icke disminde med største Willighed sig Høybemelte Kongl. Maysts: Christelige bevoagne Affet oc velwillend / Hans Kongl. Mayst. til disse /

saavel som andre sine Vnderfatter / at drage / stedse Naadigt lod fornemme / hos en hver dennem udi ewig berymmelig amindelse og højest Tacknemmelig Erin- dring. Der imod vel kunde være fornøden at ønske / at den som i sligt Christeligt Forsæk forhindring / haffver været Aarsag / icke der for med tiden / med Guds og Menniskens Vanheld skulle hiemsøgis.

Jagt oc
Skøtterj
udi Dan-
marck.

Jagt oc Skøtterj nyde ald Danmarkis Adel paa deris egen Grund / og udi deris Eenmercker saavel som Fællig Skøtter / og effterat det nesten offver alt udi Danmark giffver god Jagt / aff Hiorte / Diur / Raabs- ske / Kæffe / Maar / Harer og andet Vilt / sampt gode Skøtterj / med Svanne / Vildgise / Ender / Brkocke / Heigre / Agerhøns / med mange atskillige andre Fugle / haffve fordi Adelen der aff icke alleene store Gaffn og Fordeel til deris Ripckens Forsium / med dagligen Vilt at kunde spise / men end oen stoer forløstelse / aff de un- derskeedlige Kurkvillige Tilfald / som paa Jagt gemeen- ligen foresalde / saavel som aff Jagtens lykkelige Fore- gang / og meget Vilt nedleggelse / som gemeenligen icke naar feil / effterat Landene / som forberemt / meget Vilt haffver i forraad / som alleene til saadan Adelen / nest Kongl. Mærks: egen Lyft / er befrediget / saa ingen Præst / Foget / Borger eller Bonde / maa holde Wynder eller Skøffere / eller lade skiude noget Vilt / af Diur / Kæffe eller Harer / meget mindre er tilsted / Krybestø- tere at løbe paa deris egen Haand at skiude og ødelegge Jagten / offver alle er Adelen end icke self tilstød / andre at forløffve at sage eller skiude / paa de Skøffve og Es- jendomme / som de icke haffver Deel og Lod udi / og icke ere deris Enemærcke / men hvis de paa saadan Fællig Ene-

domb eller Skouffve ville hafve jaget / skulle de det selff eller ved deris egne Folt oc Lienerne lade forrætte / som det udi Reccensens 67 oc 68 Capittel videre formeldis oc tilholdis.

Udi Norge / formedelst Landets Vitløfflighed / Skouffve oc udsøcke / giffver det flux meget Vilt / udi Synderlighed ere der forhande mange Dyrne oc Viltve / hvilecke at ødelægge oc sliude / en hver er tilladt / oc til sin egen Fordeel er forundt / effterat samme Væster / Landet ere skadelige ; Andet Vilt aff Laaf / Waar / Fæl / froß / sorte oc røde Keffoe / sambt hver / oc atskillig slags Fugle / aff Thier-Haner / Br-Høns eller Aar-Rocke Risper / oc andre mange atskillige slags / er en hver Bønde forløffvet / paa sin egen Grund at sliude / udi Synderlighed vide Bønderne dem stor Fordeel at giøre / med den store Mengd aff forskreffne Risper / de om Vinteren sliude oc til Rispstaderne udføre oc sælge / ere et slags hvide Fugle / aff spørelse oc proportion Aggerhøns gandske lige / saa at nogle ville slutte / det at skulle være rætte Aggerhøns / som om Vinteren fra disse Lande skulle være borte / oc dem da did forsøge / at de der imellum hine store Bierge oc dybe Dale kunde hafve bedre Skul / hvilecke da vel stunnis Viltghed icke at være modstridige / effterat / lige som mand udi disse Lande / om Vinteren abdeelis ingen Aggerhøns fornættier / saa sees heller aldrig udi Norge nogen Risper om Sommeren / men alleene om Vinteren / effter Snee er faldet / da de oc saa ere saa tamme / at effter mand første gang blant dem haffver giort Skud / forslotte de dem icke on gandske lidet der fra / hvor mand da ater til dem Land komme til nær Skud / til med Land

Jagt oc Skøtteri; udi Norge.

Risper i Norge.

Land stuttis aff den forandring / det der giffver med Haarer / i det : De om Sommeren ere graae / oc de fleeste om Vinteren hvide / at iligemaade det med disse Aggerhønsis Fiedre kunde haffve Eijsformig andring / effter som mange sælsomme oc u-troliga Ting / udi Naturen ligger skiult oc forborgen.

Hiorte / Elshdiur / Hinde eller andre store Diur beslangende / aff dennem er ingen Bonde eller u-frj-Mand tilfæd at skiude / videre end hver paa sin egen Grund / 2 Strycker aartligen / oc det 14 Dage før oc 14 Dage effter S: Bartholemej Tider / effter den Norste Lougs / Lands Leys Baldens 57 Capittel.

Sifertes
Særlighed

Fiskerj / er icke heller for en med de ringiste Hertligheder at acte / hvor mand det til et Guds haffver / være sig enten aff Stranden med Sild / Lorf / Kuller / Hvilling / Macrel / Slynder / Xal oc deslige andre slags Strandfisk / som det udi Danmark / saa vel som Norge langs Søe-Kanterne giffver / oc i synderlighed udi Trundhiems Lehn / med offverflødig Sild / oc udi Nordlandene / med den store mengd aff Lorf / som de salte / dog største Deel tære oc til Bergen hensefver / der fra den atter udføris / saa dermed (paa det neste) gandske Danmark / Holland / Tyskland oc andre Stæder / bespisis.

Aff saadane Fiskerj / gifvois udi Danmark en søye Landgild / oc udi Norge af Silde Fiskeriet vide Jordbrotterne / hvorost / eller en visse Deel / som dem af hver Dræ tilkommer / hvilken Part de kalde Landslod / som videre udi foregaaende Capittel blef erklæret. Ellers udi Nordlandene / bestaar deris gandske Landstyd oc Leding udi tære Fiske.

Foruden offuenstreffne Strandfiskerj/ haffvis gemeenligen til største Deel Hoffuitgaardene udi Danmark / største Søer eller Aær / udi hvilcke for Adelen eller Herskabet selff (effterat der udi ingen anden at Fiske bliffver forløffvis) Land haffvis til daglig Spisning understedlige slags Søfiske/ aff Carper/ Brasen/ Giedder / Aborer / Sudder / Hals / Gydken / Caruker / Horcker/ Elriker/ Skaler/ Krabs / &c. Hvilcket da er stor Fordeel oc lættelise udi en god Mandis Husholdings Bekostning / hvor enten oc saa aldeelis icke haffvis saadanne Søer / enten til Endeel / eller paaløb oc Fortog udi andre / eller oc/ de langt fra Haande ere beliggende/ der er stedse forhaande Damme oc Graffve / udi hvilcke aff samme slags Fiske ere forsatte / saa deraff strax ved haande Land haffvis / naar / oc aff hvad slags/ begieris/ efter som paa saadanne Stæder mand gierne hvert slags Fiske/ sin særdeelis Dam haffver beskietet.

Udi Norge/ giffver det aff disse slags Sø-Fiske icke i Almindelighed / der imod da er at sætte/ de mange Lox oc Dretter / det der/ offver alt udi Elffve oc mange store største Søer giffver / saavel som det store Strandfiskerj (som før bleff nælt) aff hvilcket icke alleene Adelen/ mens fornemmeligen det gandske Lands Indbyggere / dem deris største Fordeel oc Ophold til vepe bringe/ synderligen udi Nordlandene / hvor de fast aff aldeelis intet andet end deris Fiskerj/ oc nogle saa Rper eller Renß-Diur dem opholde / som derom udi den første Bog udi Norlands beskriffvelse/ videre er fremstillet.

Ret eller Ecken/ er en Tiemstis Herlighed/ en hver god Mand / Hoffbund eller Herstab/aff alle hans

Ret eller
Eckens
Herlighed

Dynder oc Tienere er tilberettiget / hannem at gipris /
saaledis / at saa ofte Bonden aff Hofbonden / eller hans
dertil forordnede / bliffver tilfagt at Ede eller med Hæste
oc Vogn at kipe paa nogen Kesse / med Hofbonden
hans Tienere eller Gods / eller i nogen hans Værff / er
hand da forpliet / sig færdig oc villig at lade finde.

Stad:
ets Tie-
ners.

Til saadanne Eder ere stedse gemeentlig Kongl.
Majstis oc en god Mandz Dynder / afsvende besynder-
lig understæd. En Deel ere Dgedags Tienere / oc de
nest omkring Slottene eller Hoffuitgaardene ere liggende /
hvilcke icke gierne gipre uden staede Kesser aff 1. 2. 3.
eller i det lengste 4 Wijsk efter som Hofbonden paa Vey-
en andre Tienere nær eller noget langt fra / kand haffve
liggende / som den anden kand afløse oc læsel annamme /
saadanne Kesser falder oc ofte fore / saa at hver Bonde
tvende saadanne Kesser paa hver 8 eller 14 Dags Tid
kand tilkomme at gipre / undertiden oc saa vel paa kortere
oc lengere Tid / efftersom noget kand foresalde.

Langecks
Tienere.

De andre slags Tienere / ere de / som langt fra han-
de ere liggende / oc icke til lange Kesser at gipre / ere for-
ordnede oc bliffve tilfagde / kaldis oc deraff Langecks
Dynder / effterdi de / som forberemt / slige lange Kesser / aff
10. 12. eller 16 Wijsk / naar Hofbondens Vrende fore-
falder / ere skyldige at gipre / hvilcke Kesser dem da icke saa
tide som hine paa kommer / men alleene 4. 6. eller 8. i det
meeste om Aaret / at saaledis en god Mand / som nogen
Andel Dynder haffver / icke er fornøden Vagne til hans
Kessers Fornødenhed at leige / synderlig naar hans
Kesser icke videre foresalder / end i den Egn / hvor hand sit
Gods haffver beliggende.

Med

Med hvilcken Herlighed / Adelen da spare store
 Pendinge / som de ellers til Vogen Leye skulle mue ud-
 giffoe / effterat dem til Reissen jdeligen giffois Aarsag /
 med Kongelige Befalninger udi en eller anden forræ-
 tninger / som paa Skifter / besicteiser / Indsørskeller /
 Ridemands toug / forligelser / 26. Med deris Gods oc
 Gaarde til forsiun / at mellum Kesse / med Benner at be-
 søge oc tiene udi atskillige Occasionibus oc forefallen-
 de / som til Bryllupper / Barseler / Begravvelser / oc desli-
 ge meere / sambe andre atskillige Krinder / med hvis de til
 deris Gaardes oc Husholdings Fornødenhed / fra
 Kjøbstæderne skulle lade hente oc føre / oc med deris Ind-
 komst aff Korn oc andet igien at udføre.

Vdi Norge, ere alle Bynder plictige / paa en hver
 Adelsmands Væst at skiuke eller støtte / saa at icke gierne af
 nogen Leigis Hæste der igiennem Landet synoderlig naar
 de med rictige Væst Børd / effter udfare Valdens 15
 Capittel / ere afferdigte.

SEYS oc
 Slotning
 i Norge.

Arbeed eller Hoffning / eri ligemaade for Bon-
 den en stor Plic / som de deris Hoffbunder ere skyldige at
 gipre udi ale hvis til Kongl. Mæsts. Slotis oc Adels
 Hoffuitgaardis Bygning / oc des vedlige holdelse / saa oc
 aufts fordrifning / land foresalde / med plønen / saen /
 hærffoen / slaen / meyen / indhøsten / tørsten / skouff-
 ven / oc weedhuggen eller Torffgræffen / gierden / digen /
 tecken / sagen / fisten eller voed at drage / oc ale andet
 hvad det være land / saa at en god Mænd til sligt A: bred /
 sine Hoffuitgaardis Auft / eller noget des Gierning / al-
 deelis ingen Hæste / Plouge eller Jock hæffoer behoff at
 underhoide eller Leige / hvor paa / effterdien meget stor

Arbeeds
 eller Hof-
 nings
 Seelighed

Ombevaestning ville med gaae/om det med Pinding alle
ne skulle til veie bringis/saadan Arbeeds Herlighed/
en med de største at være/ som Jordegods følger/billigen
er at holde fore.

De effterat stedse alle Slottis oc Hoffvetgaardis
Tienere / icke lige nær eller lange fra hande kunde være
liggende/ ere de oc med Arbeed udi trende atskillige maas
der at understede.

Vgedags
Tienere fej
for Skat
oc Arbeeds
penge.

1 De første nævnis Vgedags Tienere/ere de/
som nest omkring ved/ oc udi Sognet / med Slottet el-
ler Gaarden / ere liggende/ hvilke icke alleene givre deris
Doota udi Vaar-oc Høst-Arbeed/men end oc der foru-
den ald anden Slottens eller Hoffvetgaardens (de ere
liggende til) daglige Arbeed/Aret igiennem ved lighol-
de/ saa icke nogen Vge forbigaaer/ at so aff hver saadan
Vgedags Bøndergaarde / haffvis et eller flere Bud til
Hoffve paa Arbeed / en Dags Tid oc undertiden 2 eller
3 Dage tilligge / hvor imod da/ samme Adelenes Vge-
dags Tienere for alle de almindelige Landstatter ere
gandske forskaaned / mens Kongl. Maysts. icke for
den halffve/ oc det effterat de icke gierne/saa hart med Ar-
beed/som Adelenes betyngis.

Arbeeds
fej Gaar-
de mod
store Ar-
beeds p:

2 De andre ere de Bønder eller Gaarde / som saa
lange fra hande ere beliggende/at de aldeelis intet/ hver
den Vaar eller Høst mindre andet dagligt Arbeed / til
deris Slotte eller Hoffvetgaarde kunde forrette / hvor-
fore / effterdi de dog Arbeed lige ved andre ere plictige at
givre/udgiffve de dai des Stæd/ temmelige store Arbeeds
Penge / som aff hver sliig heel Gaard 4. 6 eller 8 Rixda-
ler aarligen / oc end vel undertiden 10 Rixdaler/ saa som
aff

aff de Gaarde Land Officerer ere tillagde udi Warberg Lehn.

Hvilcke Arbeeds Penge! endog mand gemeenligen icke effter nogen visse maade dem pleyer at paasætte/ men en hver effter sit Lycke derudi haffver tilrammet/ oc det undertiden/ oc aff nogle saaledis/at de for Bonden haffver varet u-taalige/ oc hand lange heller sit Arbeed lige med andre skulle ville gipre/ saa effterdi det sig beqvemmer/ at dermed effter en hver Gaards Leplighed kunde haffois en visse billig oc ræe maade/er fordi her strax efter/ en Arbeeds Pengis Taxt hofsjønes/ effter hvilcken Arbeeds Penge/effter en hver Gaards visse Landgilde (som altid gierne effter Gaardsens Eyedomb er rettet) kand paasættis/ saaledis/ at de Pendinge samme Taxt for et hvete slags Landgilde udviser/ med 3 eller (om endelige eractis Gaarden det kand taale) 4 multipliceris, oc hvad aff Gaardens Landgild kommer/ oc det tilsammen leggis/ kand da den Sum actis for billige Arbeeds Penge/ som bør udgiffois aff sliig Gaard/aff hvilcken ellers aldeelis intet Arbeed gipris/men alleene Ecker eller Reiger/naar kand hende/ Hofbonden eller nogen hans Lienere/ hannem forekommer eller tilfiger.

3 Det tredie slags/ere de som icke saa aldeelis/men dog saa lange borte fra Slottet/ eller Hoffuitgaarden ere liggende/ at de som Vgedags Lienere paa dagligt Vgedags Arbeed/ kunde vare tilstæde/hvorfore de alleene brugis til Vaar oc Høst Arbeed/ saa da gemeenligen hver Bonde/ sit visse Stycke Jord/ blifver tilstiftet oc udvist at pløye/saa oc Høste.

De der imod at de for andet oc videre Arbeed / ere

3 Af Gaard som gienis alleene Høst oc Vaar Arbeed/ giffvis icke ringe Arbeeds P.

forfkaaned / udgifvois gemeentligen / af de fleste faadanne
Gaarde (foruden deris viffe Landgild oc Giester) en ringe
aartig Arbeeds Penge / som sig paa en half eller heel
Daler kand andrage / hvileke Arbeeds Penge / hvorledis
de efter en hver Gaards viffe Landgilde rætteligen oc li-
deligen kunde paafættis / nestfølgende Taxt udviser / dog
icke dismindre / hafver derudi en hver god Mand efter bil-
ligheds udfordring / at ramme oc andre / efter sit gode
Lyfte / oc (paa rættmæssighed grundet) velbefald.

Følger forbemælte

Arbeeds PENDINGS TAXT.

Hvorefter billig Arbeeds Penge / paa de Gaarde /
som giøre Høst- oc Daar- Arbeed / kunde
fættis oc rættis.

Landgild.	Arbeedsp.	Landgild	Arbeeds penge.
Korn.		Korn	
2 M. Landgilds P.	} hvort - 1 M.	1 E. h. Gryn }	} hvort 1½ M.
1 E. Rug eller Miel		1 E. Hvede -	
1 E. Biug eller Malt		1 E. Erffier }	
1 Lynde Boghved			Er:
2 Lynder Hafre -			1 Skp. { Sæt:maal - 4. Sk.
2 E. Miel vandmøst.		1 Skp. { Aabomaal - - 3 Sk.	
		1 Lynde Senop - - 3. M.	
		Er:	
5 Skilling. 1 alb. eller.)	} hvort 2 Sk. 2 a.	1 Skp. { Sæt:maal - - 8 Sk.	} hvort 8 Sk.
1 Sallands skeppe		1 Skp. { Aaboemaal - - 6 Sk.	
Rug Biug Bogh:		6 Sk. eller }	
2 Skp: Hoff: eller		1 Lynde } Høstiel /	
Miel Vandmøstl.		1 Lyndoe Dll. - - - 12. Sk.	

Landguld.	Arbeedsp:	Landguld.	Arbeedsp:
4 ſ. eller 1 Aaboe ſkep. Rug Diug oc Doghved oc 2 ſkep. Haf. eller Miel vandmøſtſyl. }	hver 2 ſ	1 (Egeb) 1 (ſkep.) Smør/hvert - 2, M.	
1 Lynde Bryn - } 1 L. hvede Miel - } hver 2 M.		1 Aſt Smør - - - - 1 Marc 1 Bette Smør - - 13 ſ. 1 alb. 1 Raarteer Smør - - - - 6 ſ. 1 Kande Smør - - - - 9 ſ. 1 Bette Smør - - 7 ſ. $\frac{1}{2}$ alb.	
Er 1 ſkep. (Sallandsm: - 5 ſ. 1. a. Aabormaal - 4 ſ.		1 ſtoer ſtaal } 1 Louſoe } er hvert } 1 Staab } 8 M. ſ. } - 4 ſ.	
		1 Boel eller 1 liden ſtaal S. - - 1 $\frac{1}{2}$ ſ. 2 $\frac{1}{2}$ p.	
		Oſte.	
		1 Pund Oſte - - - - 4 ſ.	
		1 Oſt - - - - - 1 ſ.	
		Honning	
		1 Lynde Honning - 1 Kird.	
		Er	
		1 Fiering - - - - 1 Ore	
		1 Aſt Honning - - 12 ſ.	
		1 Kande - - - 3 ſ. $\frac{1}{2}$ alb. $\frac{1}{7}$ p.	
		1 Mæling Hon - - 1 Marc	
		1 ſtaab ſtier Hon - - 4 ſ.	
		1 ſtaab u-reen Hon - 1 ſ. 1 alb.	
		2 Marc Honnia Venge - 4 ſ.	
		Leſvendis Drog	
		1 Stald Ore } 1 Nyborn Roe } hvert - 4 M.	
		1 ſced	

Landgld	Arbeeds	p:	Landg:	Arbeeds	p:	
1 feeb Roe	} hvort - $\frac{1}{2}$ Rixda.		1 Snees Eg - - -	} hvort - 2 alb.		
1 Legs Roe			Saltet Fiske.			
1 Klatte Roe						
1 Mager Roe - - -	2 Marc		1 Lynde Lax	} hvort - 4 M.		
2 Marc Roe Penge -	8 f		1 Lynde Aal			
1 Four Dye - - -	1 Marc		1 Lynde Gaard Aal -	1 Rixd.		
1 Daler eller	} Peng. 1 M.		1 E. Møllefyld Aal -	2 M.		
3 M. Svødens				1 Pund Aal { 16 P. i Lyn. 4 f.	} hvort - $\frac{1}{2}$ Rixd.	
1 Speed Kalff - - - -			4 f	5 Pail E $2\frac{1}{2}$ f $\frac{2}{3}$ a.		
2 four Soule - - - -	$1\frac{1}{2}$ M		1 Lynde Høst Silb -			
	Svin.		1 E: V: Silb	} hvort - 2 M.		
1 Doel Gale - - - -	$\frac{1}{2}$ Rixd.		1 E. Macrel			
1 feede Svin	} hvort - - 1 M.		1 Lynde Kuller	} hvort - $1\frac{1}{2}$ M.		
1 Doel Svin					1 Lyn. Hovilling	
1 Mager Svin - - -	8 f.		1 Lyn. Flynder			
1 Svin naar Olden er -	4 f.		1 Lynde Blodige Fiske -	8 f.		
1 Svin at feede i Møllen -	2 f.		1 Bismar pund Lax -	1 Marc		
1 Side	} Flest - - - 8 f.		1 Speege Lax - - -	8 f.		
1 Pund						
1 brende eller Skouffsvin: hvort -			Lør Fiske.			
3 Aar - 2 f. 2. alb			1 Dree	} hvort - - - 2 f.		
Smaabeede.			1 Giedde			
1 Paar - - - - 5 f. 1 alb.			1 Lynde tørrer Flynder -	1 M.		
1 Leyci Skaane - - 5 f. 1 alb.			100 Flynder - - - 5 f. 1 alb.			
1 Lamb - - - - 2 f. 2 a.			1 Snees huggen skuller -	4 f.		
1 Gaaf	} hvort - - 1 f. 1 a.		100 Lørre Skuller	} hvort - 1 M		
2 par Høns						
1 Bol Eg - - - 2 f. 1 alb.			1 Bol Silb - - - 2 alb. $1\frac{1}{2}$ p.			

Landg:	Arbeedap:	Landg:	Arbeedap:
1 Snees Hvilling	} hvert 1 ½ 1 alb.	Jern	
1 Snees Aal -		6 Pund u-reen Jern - - 1 M.	
1 Snees Lijmfjord Aal - -	2 alb.	1 stykke eller 1 P. Jern 2 ½. 2 alb.	
1 Vol Hornfist	} hvert - 5 ½. 1 alb.	1 Klod Jern - - - 2 ½.	
1 Snees tpe helt		1 Stiffve Jern - - - 1 ½.	
1 Snees spide Fiste - -	1 ½	6 Aarbiller - - - 8 ½.	
1 Rodet - -	} hvert - 2 ½.	Atskilligt som agis i Læs	
1 Stoer Torff		1 lang Egt paa Gulland - 1 M.	
1 Halle Slynder		1 Læs Kul - - - 8 ½.	
1 Sal - - - - - 3 ½.		1 Lynde Kul - - - 2 alb.	
1 Bondegarnstade - -	1 M.	1 Læs Høe - - - 4 ½.	
1 Laxe Lende - -	10 ½. 2 alb.	1 Kytte Høe - - -	} hvert - - 2 ½.
Tømme gods oc Tærvare		1 Læs strøelse - - -	
1 Lynde Baysalt - -	2 Mard	1 Læs Lag eller Langhalm/eller	
1 L. hiembrene Salt - -	1 ½ M	3 Træfver Langhalm/hvert 4 ½.	
1 Lynde Fiedder - - -	1 M.	1 Træfve Fur Korn - - 1 M.	
1 Lynde Kofver - - -	1 ½ M.	1 Træfve Haffre - - 6 ½.	
1 Lynde Salt Afte - -	6 ½.	12 Haffre Kierfve - - 3 ½.	
1 Arbeeds Bogen - -	1 M.	1 Læs Strøelse - - - 2 ½.	
1 Tømmertra - - -	1 M.	1 Læs Liung - - - 2 alb.	
1 Slouff Bogen - -	1 M.	1 Læs Lijmsteen - - - 3 ½.	
1 Gang/eller to par Hiul -	1 M.	1 M. Lijmsteen Denge - 1 ½.	
1 Kytte Fyr boerd - -	8 ½.	1 Læs Beed som kipbis - 2 alb.	
1 Træfve Kofte	} hvert - 1 ½. 1 alb.	eller 1 Læs - - - 2 ½.	
1 Træfve Vast		1 Læs Torff - - - 4 ½.	
1 Snæs Læter - - -	1 ½	15 Kierfve Julefoder - 4 ½.	
100 Snebar flager - -	1 ½	6 Læs Viftris - - - 8 ½.	
1 Læs Hommelstenger - -	1 ½ ½.	Ers	
		1 Læs Viftris - - 1 ½ 1 alb.	

Landgild	Arbeedsp:	Landgild	Arbeedsp:
Blod Hamp		Haar oc Garn / ic.	
1 Pund Blod	- - 5 ſ. 1 alb.	1 M. Haar	- - 3 Penge
1 Harbo P: Blod	- - 8 ſ.	1 Marc Garn	- - 2 alb.
1 M. Hamp eller)	hvert - $\frac{1}{2}$ ſ.	1 Marc Liusgarn	- - 1 alb.
1 Hampe Brude)		1 Marc vaad Liunde	- $\frac{1}{2}$ ſ.
20 Brude Hør	- - 4 ſ.	15 Harboe M. Liusgarn	- 1 M.
1 Fieddie Traad	- - $1\frac{1}{2}$ ſ.	1 Sed	- - 2 ſ.

Er saaledis til Arbeeds Penge / aff hver Landgilbs Post (aff de Gaarde som givre Vaar-oc Høst- Arbeed) halff part saa meget / som samme Species andrager udi Landgilbs Penge / effter den almindelige Landgilbs Taxt / som hereffter fremdstillis; Men Arbeeds Penge aff andre Gaarde / som gandske aldeelis for alle Arbeed ere forskaaenede kunde actis for lidelige / naar for saadan Gaards Landgild 2 eller 3 gange saa meget / som forstreffoit / aff hver Post / til Arbeeds Penge udgiffvis / som oc tilforne bleff mæle.

Til videre Effterretning / er her hos
søyet / følgende

**Beretning om Arbeeds Pengis
Taxering / effter Kongl. Mansts. Naadigste
Anordning oc Befalling / 1624. ud-
gangen.**

Efterat Kongl. Manst: først Anno 1623 Naadigst for got hæffde anseet / mod en vissæ aarl-
lig Arbeeds Pengis udgiff (som var i Dre eller

24 §. dancke aff hver Lynde hart Korn/ hver Gaards Landgilde/ efter sædvanlige Taxe/ sig kunde andrage) for Egt oc Arbeed at forskaae alle Cronnens Wpnder/ undertagen nogle saa/ hvilde et hvert Slot/ Closter eller Kongelige Huus/ effter des Ladegaards oc fornødenheds udfordring/ til des gandske Arbeeds oc Aekers forretning/ skulle tilordnis.

Arbeeds
Pengis
Taxering
effter K.
Maysts:
Befaling
ff: Tyn.
hart Korn
1 Oct.

Men effterat nogen tider effter/ Høybemælte Kongl. Mayst. Naadigst er kommen i erfaring oc offvervechelse/ hvortledis en Deel Gaarde/ saa høye vare forskyldede/ at Landgilden deraff neppeligen kunde til veje bringis/ oc der offver end mindre kunde taale at udgiffve/ sig Arbeeds Penge/ som effter deris Landgilds andrag i hart Korn/ oc effter deris offvenstreffne Taxe/ kunde paalsbe; Der imod at vare andre Gaarde/ aff hvilde/ mod Eyedombs tilliggelse/ sig ringe Landgild udgiffvois/ at de i Stædet for Arbeede/ meere Arbeeds Penge/ end i Dre aff hver Lynde hart Korn/ kunde taale at udgiffve.

Derforuden/ at vare en Deel Huusmand/ som paa saadan Stæder ere boende/ at de icke i Ryd. for deris aarlige Arbeede/ skulle kunde udgiffve.

Suns-
mans
Arbeeds
penge.

Hvorfore Høybemælte Kongl. Mayst: atter ved Befaling/ under dato Ripbenhaffn den 3 Augustij 1624 haffver befallet/ tvende fornemme Adels Personer i hvert Stifte/ at de med Lønsmænden i hvert Lehn/ offvenstreffne Leplighed flittig skulle erfare oc offvervepe/ saaledis/ at de/ de Gaarde/ som sandtis paa Landgild at vare forsatte paa ringere Arbeeds Penge/ end effter deris Landgilds Andrag/ skulle affsætte/ oc alleene dem saavst Arbeeds Penge paalægge/ som de effter Eyedombs til-

3 Arbeeds
Pengis
Taxering
oc saa at
henseet til
hver
Gaards
Eyendom

liggelse kunde taale; Dog paa det Kongl. Røyst: formedelst sig affslog / kunde lide mindst eller ingen affgang oc Kortring / udi de første paafatte Arbeeds Pengis Indkomst / skulle de der imod de Gaarde / som for ringe eller liden Landfkyld befantis at være satte / paatagge saa mange flere Arbeeds Penge / som hine bleff affkortet / dog saa / at de disse kunde bliffve ved Maat.

Skulle de oc ordne oc sætte / hvad en hver Huus- Mand / efter stædes Villor skulle udgiffve / efftersom en hver dem oc kunde taale / rammende udi alle forstreffne Kongl. Røysts: Gaffn saavst muelige / saa vel at hans Røyst: som forbemelt / minsts affgang paa førige paafatte Arbeeds Penge kunde lide / som oc i at Bønderne kunde vedbliffve / alle effter dend Tid oc Trostid / de Hans Røyst: Vare plietige / oc som de oc deris Arffvinger dertil ville spare.

Mod sig Arbeeds Pengis udgiffte / ville da Nybe- malte Kongl. Røyst: Effter samme Anordning oc Befaling / dennem naadigst haaffve forstaaet / for ald Tigt oc Skyksærd / saa oc andet Arbeed / hvad det være kunde / undelegen Hans Røyst: Tadebur at skyge / naar det gandste Hofflager drog igiennem Landet / saa oc Salpetter Jord oc Veed at føre / Item Torff oc Veed til Kongl. Røyst: oc Lænsmandens nødsræfftege be- hoff at age. De Gierdene til Ladegaardene at holde ved lige / dog skulle de for alle forbemelte Arbeed være for- staaede i deris Daar oc Høst / oc da icke være plietige at age / om de end tiufigis / uden i Feyde Tid.

Wens dersom Hans Kongl. Røyst: Foraarsage- dis / nogen stor Diugning at foretage / saa offvenstreffne
Døn-

Tigt oc
Arbeed/
hvortit
skulle for-
rettis tilli-
ge med
Arbeeds
Pengis
udgiffte.

Wønder dertil skulle brugis / da ville Kongl. Mayst: Naadigst lade Ordre / at de som skulle Arbeede / enten alle eller Endeel deris Arbeeds Penge / effter Arbeeds Ærlighed / midler tid skulle efftergifs.

De Wønder hvilcke til Ladegaardenis daglige Arbeede / som forbemælt / ere ordnede og underlagte / de skulle der imod / saa vel for Arbeeds Penge / som alt offvenstreffne Arbeed være frj / undtagen Gierdene til hielp med de andre at holde ved lige / hvis oc saa nogen Stæd / Aften og den daglige Lynge / kunde være saa stor / at forbemælte dertil forordnede Dgedags Wønder / uden deris fordersvelse / den icke kunde udstaac / os dersfore da de andrenest ombliggende Wønder (som ellers for slige Arbeede / mod Arbeeds Pengis udgiffe / være frj) dem godwilligen ville paatage / sliig Lynge med at udstaac / mod forlindring aff Endeel deris Arbeeds Penge / aff hvilcke Dgedags Tienere (som ellers tilforne mod sligt Arbeeds ene forrettelse / være frj for Arbeeds Penge) der imod igien kunde paaleggis / deris Andeel deraff med at betale / at de saaledis / samptlige dis ringere Arbeeds Penge / saa vel som Arbeed / kunde haffve at giøre og udgiffve / icke.

Effter hvilcken Ærlighed / aff offvenbemælte Arbeeds Pengis afffortning oc tillæg / eractis / at lige som aff de forskyldede Gaardis Landgild / for 1 Lynde hart Korn alleene paaleggis 16 s. eller 20 s. saa kunde der imod / for 1 Lynde hart Korn / aff de ringe skyldede Gaardis Landgild paasættis / 24 s. 2 W. meere eller mindre / effter enhver Gaards Vilfor.

Bestendis saaledis / icke ringe / i billige Arbeeds Pengis Løxering og paasættelse / at anligge / end os saa til

Dgedags
Tienere
frj for Ar-
beeds p:

Arbeeds
Penge at
lempis ef-
ter som
Gaardene
findis for-
skyldede.

Gaardenis Eyedom og Brug / saa vel som Landgild / at hensee / ofoverveie / ligne og paasætte / effter forskreffne maade.

Følger
Ortoge Laug aff gammelt /
saa somdet udi Nordste antegnelser / er fore-
fundet.

L Orskreffne Ortoge Laug / er actis at skul-
le være nogle visse sammenlagte Gaarde / aff hvil-
cke / til de Slotte de underlagde / eller Herstabs og
Jorddrots Hofvetgaard / for dem aarligen skulle gi pris
følgende Arbeed.

Veed at hugge - - - 30 Læs	Nid at spende - - - $\frac{1}{2}$ Pund
Kaavied at hugge - - - 15 Læs	Badmæl at toffve - - 20 Alne
Løe Veed at hugge - - - 9 Læs	Barck at løbe - - - 3 Kløffvoer
Wøg sielfvoer at udklære oc breede - - - 30 Læs	I hvore Kløf - - 30 Barck
At bage - - - - 2 Dage	hver Barck langt 30 Dreffkaste
Warp at spinde - - - 6 M.	hver Dreffkaste - - 1 Norstain
Wesse - - - - 8 M.	Diug at tærste - - 20 Lraf
Lin at spinde - - - 3 M.	Rug at tærste - - 10 Lraf
Hampe Taffl - - - 6 M.	Wøg allene at breede - 300 Læs
Hampe Strye - - - 8 M.	Gierdis Gaarde at opsætte sielf at Røde Gaardsteden oc hente
Lin Strye - - - 6 M.	Sneig - - - 3 Fugne
Lerree- vadmæl } at Wesse - - 5 M.	At Gierde / naar mand self lader røde Gaard staden / eller om der icke var Gaard førre - - - 4 Safne
Strye - - - - 10 Alne	
Secte Strye - - - 12 Alne.	Dom

Hommelstenger at hugge 200	Kornm: }	} paa { lengden } 8 stenger } { breeden }
Stafver at hugge - - - 300	Rugm: }	
Styndend at hugge - 9 Læs	Høgm: }	
udi hvert Læs - - 30 Syndr.	Efter Maal paa hver	
hver Synde - 1 Norst Allen	Veig - 10 Stenger	
	Stangen skal være lang - 8 Alne	

Er da nu her med / ald Jordegodsis Herlighed /
 Indkomst oc Fordeel / i nogen maade / oc saa vst paa dem
 ne tid muelige / udi sine trende Hofvit Parter udføre oc
 erklere / hvad de ere / hvortledis / hvoraff / oc til hvad Ende
 udgiffois / med hvis andet Værdverdiget hos ee hvore
 kand være ; Saa efterat alle Jordegodsis Spødsind- oc
 Wagestifter / sampt Kisp oc Sal / alleene rættis / lignis oc
 handlis / effter Herligheds første Hofvit Part / som er
 den aarlig viffe Landgild / som udi hart Korn / effter sin
 viffe Taxt beregnis / om deffen maade / dog hid indtil intet
 er fremsat. Da paa det en hver icke alleene Vidskab / udi
 hvis forskreffved ; Kand være meddeelt / men end oc udi
 saadan Landgilds beregnelse til hart Korn / kand hafve vis
 oc grundelig effterrettelse / udi alle forekommende Land-
 gilds Postes / oc det end / effter nogle disse Landis fornem-
 ste Maal.

Fremstillis fordi her hos / trende rætte Taxter /
 udi hvilcke alle Landgilds Species udi hart Korn ere an-
 slagne. Dend første er en Dansk Landgilds Taxt / udi
 hvilcken icke on hver Postis fornembste Deelings andrag /
 udi hart Korn / effter Sallandsk oc Aboemaal / er reg-
 net / med antegnelse hos en hver de Species / udi deffen
 forig beregnelse / nogen underskeed er befunden / effter som
 sam-

følgende
 : Land-
 gilds Tax-
 ters Sum-
 marisk in-
 hold:

samme Taxt af mange atskillige oc fornemme Taxter oc uddraged.

Den anden er en Norff Landgilds Taxt / i hvilcken alle Norffke Landgilds Poster / udi Skippunds Tunge eller hart Korn / sampt Løbs Lejger / oc Hudelauge / ere anslagne / oc des Deelinger saavst behøffois / udregnet.

Den tredje Taxt / er udi sig self / vel fast det samme som den første / undeagen / at der udi hver Post / fornøden oc udførtig udregning er tilføyet / hvor aff udi hast / uden videre efterregning Land fornemmis / hvad alle Landgilds Posters mindste Deelinger i hart Korn andrage / alt efter Sallands, eller Skaanske, oc Abboemaal / eller Gynst Maal / udregnet.

Det VII. Capittel.

**Indeholder / forbemærkte første tvende
Landgilds Taxter**

**Vdi hvilcke / alle forekommende Danske oc
Norffke Landgilds Poster / oc des fornembste Deelinger / udi hart Korn ere anslagne / oc korteligen
udregnede.**

**Den første er
Landgilds TAXT udi Danmark /
med fort udregning.**

Korn.

	Sallansmaal.	Naboemaal.
<p>1 T. { Rug - } { Bng - } hvert mod. { Malt - } { Boghved }</p>	<p>1 T. hart R. 32 h. Land.</p>	<p>eller gild Penge</p>
<p>1 Skeppe forstreffne er - - Et oc da.</p>	<p>5 Skill. 1. al.</p>	<p>4 ff. Landg: Penge.</p>
<p>1 Orte eller { 10 ff. Rug } { 20 ff. Hafr. } hvert mod</p>	<p>1½ T. 1. skop.</p>	<p>1 T. 2. skop.</p>
<p>1 Orte eller 12 skop. Biug mod Men naar regnis.</p>	<p>2 T. hart R.</p>	<p>1½ Lynde.</p>
<p>{ 10 ff. Rug } lige/ da) 1 Orte eller { 12 ff. Bng } er hvert) Oc da er.</p>	<p>2 T. hart R.</p>	<p>1½ Lynde.</p>
<p>1 ff. Rug actet saa god som - 1 ff. Bng/ ic kon saa god som - Des udferlig udregning/udi den anden Tare.</p>	<p>1 ff. 2 al. 17p. 3 fr. ar. 1 alb.</p>	<p>Bng oc Rug</p>
<p>1eppe Bng - } Dagsverd Bng } regnis inted Glesleri Malt - }</p>		
<p>2 T. { Hafrellet Blandf. } { Niel vandmøst. } hver</p>	<p>1 T. hart R.</p>	<p>1 T. hart R.</p>
<p>Et.</p>		

1 ſkep - - - - -	Sallandsm. 1	2 ſkil, 2 alb.	-	2 ſk. Landg. p.
De da er beregnet				
6 Sallands: ſk udi - 1 Lynde				
Men naar (ſom i Skaane) regnts				
5 opmaalt ſkep. udi 1 Lynde Haffre.				
Oc.				
2 L. Haffre mod 1 L. Rug eller Byg				
Da er oc.				
5 ſk. Haffre mod $\frac{1}{2}$ L. Rug eller Byg				
Er				
$1\frac{1}{2}$ ſkep. 2 alb. Haffre - - -	1 ſkep Rug	-	eller Byg	
1 ſkep. Haffre - - - - -	$\frac{1}{2}$ ſk. 1 al. $\frac{4}{7}$ p.	-	3 ſkr. $2\frac{2}{7}$ p.	
Derom videre udregning udi den				
anden Tact.				
1 Støb eller	} Nat vare $\frac{1}{2}$ L. Haffre. mod	$1\frac{1}{2}$ ſk. hart R.	-	2 ſk. hart R.
1 Kongstøb				
Gaaſe Haffre regnts for halff /				
Bandmølleſtyld / regnts ſom h. R.				
Naar Møllerene ſelf holder Møllen				
ved lige: Ellers for halff				
Wejrmølleſtyld	} regnts tated.			
Gieſters Haffre				
1 L. (Gryn -)	} hvert mod . .	2 Lynder	-	hart Korn.
(Hvedmel)				
1 Lynde Haffregryn / mod -		$1\frac{1}{2}$ Lynde	-	hart Korn.
Dadertiden ſå on lige mod hart Korn.				
1 ſkep. (Hvede)	} hvert mod . .	$1\frac{1}{2}$ ſkep. -	-	$1\frac{1}{2}$ ſk. hart R.
(Erſter)				

I Skop Sennop/mod - - -	Sallansmaal	3 Skop.	-	3 st. hart K.
I Tyn. Hommel/mod - - -		$\frac{1}{2}$ Tynde	-	hart Korn.
I Tynde Pll udi Salland/mod - -		$4\frac{1}{2}$ Skop.	-	6 st. hart K.

Pendinge.

2 Marc eller } 32 Stilling }	Landgilds P: mod	I Tynde	-	hart Korn
$\frac{1}{2}$ Marc Landgilds penge - -		$1\frac{1}{2}$ Skop.	-	2 Skop. Korn
4 Stilling - - - -		3 frar. Korn.	-	1 Skop. Korn.

Anders Baner i Skaane
 1 M. Landg: p. efter S. Helvig Bise i Skaane / Lolland mod 1 Tyn. K.
 Falster oc Lavind.

3 M. L: p: efter Fru Kirstin Hardens: Oc Axel Bise. 1 Tynde Korn

Ledings Penge Herre Giesters P. Krisz Penge - Gaards Penge Zule Stat - -	regnts gemeentlig / ligesom Landgilds Penge
--	---

I Skil. grot / regnts gemeentlig / for. .				
12 Sker hart Korn	2 st. 1 fr. ar.	-	3 Skop.	
I Grot / Leding / er 1 Sk. mod - -	2 alb. 1 Den.	-	1 frar. Korn	
I Engelff eller (Stød) I Album - (Leding)	hvart 1 alb. Korn	-	1 alb. $1\frac{1}{2}$ Den	
I Lødemarck / i Adelenes Kofstienste				

	Søllandsmaal.	Naboemaal
regnet for $3\frac{1}{2}$ Marc Landglds p. $1\frac{1}{2}$ L. $1\frac{1}{2}$ ft.		$1\frac{1}{2}$ L. 2 ft.
Paa H: Breede Rangkous Skiffier:		
1 Epde Marc regnet for - - - - -		4 Marc 2 ff.
Nu opbergis gemeenlig for:		
1 Epde Marc - - - - -	4 Marc eller $3\frac{1}{2}$ Marc	4 ff
3 Barberg Lehn - - - - -		4 Marc 4 ff.
1 Epde Marc findis oc regnet for - - - - -		$2\frac{1}{2}$ Marc 5 ff.
De i gamle Dage / mod - - - - -		1 Pund Skjld /
vide lib. 4. P. I. Cap. 9.		

Enge Penge }
 Roe Penge } regnis gemeenlig for halff/ sielden for fulde
 Haffre Penge - }
 Kircke Giefteri - }
 Zordeignis gieft. } regnis som halff Landglds Penge
 Haffsknings Pen. }

Haffre Penge i Skaane findis oc regnet som Landg: Penge
 Beede Penge/ regnis undertiden for halff undertiden intet

Honning Penge } regnis for en fjerde Part Landglds Penge.
 Sidenøds Pen. }

Skrieffoer Penge/ exactis ey burde regnis/ eller i det meeste for halff.
 findis dog være regnet i Skaane lige som Landglds penge.

Seyer Giefteri/ regnis sielden oc da for halff.

Giefteri af alle andre slags/ som }
 (Krigsgiefteri) }
 (Sogetgiefteri) } regnis intet
 (Hæstgiefteri) }

Gadehus Penge regnis iligemaade intet.

Dagsvercks penge	} regnts incc	Zerſtepenge
Arbeeds penge -		Olden Svinsp:
Indebuds penge		Kirckpenge
Tyrholts penge -		Høft penge

Smør.

	Sællansmaal.	Naboemaal.
1 Lynde Smør / mod - -	12 Lynder -	hart Korn.
1 Pierring Smør - -	3 Lynder -	hart Korn
1 Dting Smør - -	1½ Lynde -	hart Korn
9 Harboe Pund Smør/er		
1 Lynde S: oc mod - - -	12 Lynder -	hart Korn.
Er.		
1 Pund / eller 24 Marc S.	1 L. 2 ſtep.	1 L. 2½ ſt. 2a.
1 Harboe Marc S. - - -	1 fr. ar. 1 alb.	1½ fr. 1½ Pen.
10 Pund Smør/er oc nogle ſtæder		
3 Harsyſkel / regnet udi		
1 Lynde Smør / oc mod - -	12 Lynder -	hart Korn.
Er da.		
1 Pund Smør - - -	1 l. 1 ſt. 2 a. 1 7/8 p	1 l. 1½ ſt. 1a. 4 p.
1 M. Smør (40 M. Pundet)	2 alb. ½ 6/7 P.	2½ al. 1½ 7/8 p.
12 Pund S. er ſietden regnet udi		
1 Lynde S. 1 Harsyſkel / mod -	12 Lynder -	hart Korn.
Er.		
1 Pund / ſom gior 18 Harboe M.	1 Lynde -	hart Korn.
14 Hallandſke Pund Smør/		
Wdi.		
1 Lynde Smør / mod - - -	12 Lynder -	hart Korn.
Er.		1 Marc

1 Pund / eller 24 Marc	-	Sellansmaal.	-	Abomaal.
1 Marc Smpr	-	5 ff. 1 a. 2 $\frac{2}{7}$ p.	-	6 $\frac{1}{2}$ ff. 1 a. 1 $\frac{1}{2}$ p.
		2 $\frac{1}{2}$ al 2 $\frac{2}{7}$ Pen.	-	1 fr. 1 $\frac{1}{2}$ Pen.
15 Pund Smpr / findis oc regner				
1 Skaane oc Halland / udt				
1 Lynde Smpr / oc mod	-	12 Lynder	-	hare Korn.
	-			
1 Pund	-	4 $\frac{1}{2}$ ff. 1 f. 2 $\frac{2}{7}$ p.	-	6 ff. 1 $\frac{1}{2}$ fr. 1 $\frac{1}{2}$ p.
[Sallandff)				
[Synff. -				
16 [Skaansff. -	} Pund S. udt 1 Lynde S. mod	12 Lynder	-	hare Korn.
[Warboef. -				
[Norff. -				
1 Pund / eller 24 Marc S.	-	4 $\frac{1}{2}$ ffep.	-	6 ff. hare K.
1 Marc Smpr	-	2 alb. 1 Pen.	-	1 fr. ar. Korn
18 Viborg Pund udt				
1 Lynde Smpr / mod	-	12 Lynder	-	hare Korn
	-			
1 Pund eller 24 Marc S.	-	4 ffep. Korn	-	5 ff. 1 fr. 1 a.
1 Viborg Marc S.	-	$\frac{1}{2}$ ffar. $\frac{1}{2}$ alb.	-	2 alb. 2 $\frac{2}{7}$ P.
20 Sallingbo Pund Smpr udt				
1 Lynde S. mod	-	12 Lynder	-	hare Korn.
	-			
1 Pund / som gior 21 $\frac{7}{8}$ vib. M.		3 $\frac{1}{2}$ ff. 1 $\frac{1}{2}$ alb.	-	4 $\frac{1}{2}$ ff. 1 fr. 2 $\frac{2}{7}$ p
12 Affer Smpr / kaldis toiff Waude				

Aſter udi 1 Lynde S. mod - -	Sallansmaal. 12 Lynder	-	Abboemaal. hørt Korn.
Er 1 Tolffmands Aſt eller 1½ vib P.	1 Lynde	-	hørt Korn.
10 Aſter Smør / kaldis Tindal Aſter er oc 1 Lynde S. mod - - -	12 Lynder.	-	hørt Korn.
Da er 1 Tolffmands Aſt Men naar.	1 l. 1 fl. 2 a. 1 7/8 p	-	1 l. 1 1/2 fl. 1 a. 3/4 p
1 Tindal Aſt / accts for 2 vib. P. da er 1 Aſt - - -	1 L. 2 ſkep.	-	1 L. 2 1/2 fl. 2 a.
1 Riſmer Smør udi Obſyfel er 1 Fiering S. mod - - -	3 Lynder	-	hørt Korn.
1 ſammenveiget Løb Smør / er 4 1/2 Vib. P. eller 1 fiering S.	3 Lynder	-	hørt Korn
6 { Skepper } { Løber } Smør / hvætt 1 L.	12 Lynder	-	hørt Korn
Er 1 Løb eller ſkeppe S. - - -	2 Lynder	-	hørt Korn.
1 Løb Smør / i Salland oc Skeane / er 3 Pund S. mod - - -	2 L. 1 1/2 ſkep.	-	2 Lyn. 2 fl.
Da er. 1 7/8 Løb S. 1 Lynde S. mod	12 Lynder	-	hørt Korn
1 Vætt Smør / er 30 M. S. mod holdis aff nogle for.	5 ſkep / -	-	6 1/2 fl. 2 alb.
28 Marc S. da mod - - -	4 1/2 fl 2 alb.	-	6 fl. 2 a. 2 7/8 p
2 Kaarteer eller } 1/2 Otting S. } hvætt mod	1 4 1/2 ſkep.	-	6 ſkep Korn

	Sallansmaal.	Naboemaal.
Vdi Jylland regnts oc 1 Raarteer eller } hvert mod . 1 Dvarteer S.)	$\frac{1}{2}$ Lynder	hvert Korn
1 Kande Smør/er 20 M. S. mod 16 $\frac{1}{2}$ β. 2 $\frac{1}{2}$ alb. eller - - -	$\frac{1}{2}$ L. Ifrar. 1 a.	$\frac{1}{2}$ l. 1 $\frac{1}{2}$ fr. 3 $\frac{1}{4}$ p.
1 Bøtte Smør/er 16 M. S. mod 14 β. $\frac{2}{3}$ alb. eller - - -	2 $\frac{1}{2}$ fl. 2 alb.	3 $\frac{1}{2}$ fl. 2 $\frac{2}{3}$ p.
I stor Skaale } 1 Løffve - } er hvert 8 M. S. mod 1 Staab - } 7 $\frac{1}{2}$ alb. p. eller	1 fl. 1 fr. 1 al.	1 $\frac{1}{2}$ fl. 1 fr. 1 $\frac{1}{3}$ p.
Vdi Salland oc Skaane regnts oc 1 Løffve for 10 M. S. oc mod 1 Løffve / effier peder Brahe - 1 Skaal S. regnts oc mod - -	2 skp. Korn 1 skp. - 1 skp. $\frac{1}{2}$ frar.	2 $\frac{1}{2}$ skp. 2 al. 1 fl. 1 fr. 1 alb 1 $\frac{1}{2}$ skp. Korn
1 Staab S. undertiden regnet for 9 M. S		
60 Staab S. vdi 1 L. S. mod Et.	12 Lynder	hvert Korn
1 Staab S. - - - - Linds oc saa regnet.	1 fl. 2 al. 1 $\frac{1}{4}$ p.	1 $\frac{1}{2}$ fl. 1 al. $\frac{4}{7}$ p.
1 Staab S. mod - - - -	3 $\frac{1}{2}$ frar. 3 p.	1 skp. 1 frar.
1 Staab / felden regnet mod 1 β. p.		
1 Volle Smør } 1 liden Skaal S } er hvert 4 M. S. mod	$\frac{1}{2}$ skp. 2 alb.	$\frac{1}{2}$ fl. 1 $\frac{1}{2}$ fr. $\frac{2}{3}$ p.
2 Volles efter 2. peder Brahe/mod 1 Skaal S. efter 2. Brede Ranzou/oc Ulof Hilde mod 4 β. er	1 skp Korn. 3 frar. Korn	1 fl. 1 fr. 1 alb. 1 skp. Korn

Oſte.

1 Pund Oſte/ mod	-	-
4 Oſte/regnis oc mod	-	-
Et.		
1 Oſt	-	-
1 Oſt er oc regnet mod	-	-
Et Oſtens underſteedlige ſtorlighed at haffve i Act.		

Sallanemaal

1½ ſkep.	-	-
1 ſkep. ½ frar.	-	-
1 frar. 1½ p.	-	-
1½ frar. Korn	-	-

Abomaal

2 ſkep. Korn.
1½ ſt. hare K.
1½ frar Korn
1½ ſkep. Korn

Honning.

1 Lynde Honning u. ſkierd/ eller

30 Kander/ mod	-	-
1 Diering	-	-
1 Oſting	-	-
1 Kande	-	-
1 Potte	-	-

6 Lynder	-	-
1½ Lynde	-	-
4½ ſkep.	-	-
1 ſt. 2. a. 1¾ p.	-	-
1 fr. ½ alb. ¾ p.	-	-

hare Korn
hare Korn
6 ſkepper
1½ ſt. 1 a. 1¼ p.
1½ fr. ar. 1½ p.

32 Kander Hon. regnis gemenligft

udi 1 Lynde Hon: oc mod	-	-
Da er.		

6 Lynder	-	-
----------	---	---

hare Korn

1 Aſt eller 4 Kander Hon:	-	-
1 Kande	-	-
1 Staab	-	-
1 Potte	-	-

4½ ſkep.	-	-
1 ſt. 1½ alb.	-	-
½ ſkep. 3 pen.	-	-
1 fr. 1½ Pen.	-	-

6 ſkep. Korn
1½ ſkep. Korn
3 fr. ar. Korn
1½ fr. ar. Korn

1 Aſt Hon. i vendsyſel/regnis oc mod

Et.		
24 Kander Honning	-	-
4 Kander	-	-
1 Kande	-	-
1 Potte	-	-

1 Lynde	-	-
6 Lynder	-	-
½ Lynde	-	-
1½ ſkep.	-	-
1½ fr. ar.	-	-

hare Korn
hare Korn
2 ſkep.
½ ſkep.

	Sallansmaal.	Haboemaal.
6 Kander H. udi Mors i synder herce er og regned mod - - - Et	1 Lynde -	hart Korn.
36 Kander Hon. mod - -	6 Lynder	hart Korn.
1 Kande/ mod 2 Wendelbo skop.	1 skop. - -	1 sk. 1 fr. 1 alb.
1 Staab - - - - -	$\frac{1}{2}$ skop. -	$\frac{1}{2}$ skop. 2 alb.
1 Staab skær Honning/ mod - Et	$1\frac{1}{2}$ skop. Korn	2 skop. Korn.
1 Pot skær Honning - -	3 fr. ar. Korn	1 skop. Korn.
1 Kande - - - - -	$\frac{1}{2}$ Lynde	hart Korn.
12 Kander skær Honning -	6 Lynder	hart Korn.
2 M. Hon. Pen. effec H. Jørgen Lunge/ er regned for		
2 Kander Honning og mod	$1\frac{1}{2}$ skp. Korn	2 skop. Korn.
4 skilling for 1 Pot Honning -	2 alb. 1 Peng	1 fr. ar. Korn.
12 skilling for 3 Pot. - -	$\frac{1}{2}$ skop. 3 P.	3 fr. ar. Korn
1 Mark Hon. Penge 4 Pot. -	3 fr. ar. -	1 skop. Korn.
1 Daler Honning Penge -	$\frac{1}{2}$ Lynde -	hart Korn.
12 Daler Hon. P. mod 1 L. H.	6 Lynder -	hart Korn.

Dveg.

1 Stald Dre 1 Nyborn Roe } Landgild hvers	4 Lynder	hart Korn.
--	----------	------------

	Sallansmaal.	Naboemaal.
Er: $\frac{1}{2}$ Ore eller Koe - - -	1 Lyn. 2 st.	16: $2\frac{1}{2}$ st: 2 al.
Vdi Jylland findis oc (dog sielden) at vare regned,		
1 Nyborn Koe for - - -	5 Lynder -	hart Korn:
1 Koe { feed/Landgild } { legs eller } { Katte Koe } }	hver mod 3 Lyn. hart	Korn.
$\frac{1}{4}$ - - er - - -	$4\frac{1}{2}$ skp. - -	6 skp:
1 Koe/ mager findis regned/mod -	1 Dreer hart	Korns
2 M. Koepeng er effter H. Jørgen: Lunge regned for $\frac{1}{2}$ Koe/oc mod	$\frac{1}{2}$ Lynde -	hart Korn:
Er: 1 M. Koep. - $1\frac{1}{2}$ Koe/oc mod	$1\frac{1}{2}$ skp. - -	2 skp:
1 Ore at stalde eller Jøere mod . . .	1 Lyn. hart -	Korn:
$\frac{1}{2}$ er - - - - -	2 skp. - -	$2\frac{1}{2}$ st: 2 alb:
1 Nød at søde eller Jøere/mod . . .	$\frac{1}{2}$ Lyn. hart -	Korn:
$\frac{1}{3}$ - - - - -	1 skp. - -	1 st: 1 st: 1: alb-
1 Daler eller } 3 Mart - } FodenødsP		
Er vdi Skane actet for	$\frac{1}{2}$ M. Korte	

I Sødend/ oc mod - -	Sallansmaal, $\frac{1}{2}$ Lynde	-	Haboemaal. hært Korn.
1 hved Kalff mod . . .	$1\frac{1}{2}$ Skp:	-	2 Skp.
regnts oc aff nogle for . . .	1 Skp.		1 sk. 1 fr. 1 alb:
I Fovle at søde eller Foer/mod. .	$1\frac{1}{2}$ Lynde	-	hært Korn.
regnts sielden mod . . .	2 Lyn: eller	-	$2\frac{1}{2}$ L. Korn.
Svin oc Flesk.			
I Boel Galt eller } mod - .	3 Lyn. hært	-	Korn.
I Skatte Galt }			
actis undertiden i Salland/mod i	1 Pund	-	hært Korn.
I feet Svin eller } hvert mod	1 Lyn. hært	-	Korn.
I Boel Svin }			
Et oc regnet mod . . .	$1\frac{1}{2}$ Lynde		hært Korn.

I magert Svin - - } I Græs Svin - - } I Skouff eller bænd S. } I Sommer Svin - - }	hvert - - - $\frac{1}{2}$ Lynde	hært Korn.
---	---------------------------------	------------

	Maasmaal.	Maasmaal.
1 brenn eller Skouff S. hvort etc. die Tax mod - - - -	1 skp. - -	1 sk. 1. fr. ar. 1 a.
1 Evin naar Olden er - -	1½ skp. - -	2 sk. Korn.
<p>paa Stæder hvor Olden er flux u. vis (som i Halland) bliffver saadanne Evin seke gerne regued.</p>		
1 Evin at feede i Møllen - -	3 fr. ar. - -	1 skp. Korn.
1 Side eller } 1 Pund } Sleff/hvort . . .	½ Lynde - -	høst Korn.
2 Sider eller 2 Pund regnis sielden mod -	½ Lpn. høst -	Korn.
1 Daler Sleff Penge/ ex effter Axel Drahe/regued mod . . .	1 Lynde - -	høst Korn.
3 Mark Sleffpenge - -	4½ skp. - -	6 skp.
1 Mark - - - -	1½ skp. - -	2 skp.
4 Skilling - - - -	1½ fr. ar. - -	½ skp.
<p>Smaabeede.</p>		
3 Saar/mod	1 Lynde - -	høst Korn.

		Ballansmaal.	Haboemaal.
1 Saar	- - -	2 skp. - -	2½ sk. 2. alb.
1 Sted/ mod	2 skp. - -	2½ sk. 2. alb.
1 Theye i Skaneer			
1 Lamb/ 1 Gaas/ 2 Høns/mod		2 skp. - -	2½ sk. 2 alb.
6 Lamb/ mod	1 Lynde - -	høst Korn.
	Et		
1 Lamb	- - - -	1 skp. - -	1 sk. 1. fr. 1 al.
12 Stes/ mod	1 Lynde - -	høst Korn.
	Et		
1 Gaas	- - - -	½ skp. - -	½ skp. 2. alb.
1 Seed Gaas/ et regned mod	. .	1 skp. - -	1 sk. 1 fr. 1 al.
	Et		
6 fæde Stes	- - - -	1 Lynde - -	Korn.
12 par Høns/ regnts gemeentligst mod		1 Lynde - -	høst Korn.
	Et		
1 Par	- - - -	½ skp. - -	½ skp. 2 alb.
16 Par Høns/ regnts oc mod	. .	1 Lynde - -	Korn.
	Et		
1 Par.	- . - -	1½ fr. ar. °	½ skp.

6 Wort

6 Boel Ager eller 24 Sneise/mod	Et	1 Lynde	Gallansmaal	1 Lynde	Haboemaak
1 Boel	-	-	1 skop.	-	1 sk. 1 fr. 1 alb.
1 Snees	-	-	1 fr. ar.	-	1 fr. ar. 1 alb.
8 Boel Ager eller 1 Koffienistens					
Taxt regnet mod	-	-	1 Lynde	-	hart Korn.
1 Boel	-	-	3 fr. ar.	-	1 skop. Korn
1 Snees	-	-	2 alb. 1 Pen.	-	1 fr. ar Korn.

Salted Fiske.

1 Lynde Taxt	hvert mod . . .	4 Lynder	-	hart Korn.
1 Lynde Aal				
	Et			
1 Fiering	-	1 Lynde	-	hart Korn.
1 Otting	-	1/2 Lynde	-	hart Korn.
1 Lynde Gaard Aal regnet				
aff nogle mod	6 Lynder	-	hart Korn.
	Et			
1 Fiering	-	1 1/2 Lynde	-	hart Korn.
1 Otting	-	4 1/2 skop.	-	6 skop. Korn
Møllestyld Aal for halffe/er				

1 Lynde

1 Lynde Mylleskyd Aal -	2 Lynder	Sallansmaal.	2 Lynder	-	hørt Korn.
1 Fiering - - - -	$\frac{1}{2}$ Lynde		$\frac{1}{2}$ Lynde	-	hørt Korn.
1 Otting - - - -	$1\frac{1}{2}$ skp. - -		$1\frac{1}{2}$ skp. - -	-	2 skp. Korn
16 Pund Aal/er 1 Lynde/ mod	4 Lynder		4 Lynder	-	hørt Korn.
Er.					
1 Pund eller 24 Marsk Aal -	$1\frac{1}{2}$ skp. - -		$1\frac{1}{2}$ skp. - -	-	2 skp.
1 Marsk Aal - - - -	3 Pen. Korn		3 Pen. Korn	-	1 al. hørt K.
5 Pund Aal paa Hvenne					
findis regnet for 1 Lynde Aal/ mod	4 Lynder		4 Lynder	-	hørt Korn.
Er.					
1 Pund Aal : - - -	$4\frac{1}{2}$ sk. 1 fr. 2 $\frac{2}{3}$ p		$4\frac{1}{2}$ sk. 1 fr. 2 $\frac{2}{3}$ p	-	6 sk. fr. 1 a 3 $\frac{1}{2}$ p
1 E. Høst Sild eller 24 Doel mod	3 Lynder		3 Lynder	-	hørt Korn.
Er.					
1 Fiering - - - -	$4\frac{1}{2}$ skp. -		$4\frac{1}{2}$ skp. -	-	6 skp.
1 Otting - - - -	2 sk. 1 fr. ar.		2 sk. 1 fr. ar.	-	3 skp.
1 Doel - - - -	3 fr. ar. - -		3 fr. ar. - -	-	1 skp.
2di Faltet/ findis regned					
1 Lynde Høst Sild mod . . .	4 Lynder		4 Lynder	-	hørt Korn
1 Tyn. Vaar Sild					
1 Lynde Torst - } hørt . .	2 Lynder		2 Lynder	-	hørt Korn.
1 Lynde Madrel }					

	Ex.	Sællansmaal.	Talvemaal.
1 Fiering	- - - -	$\frac{1}{2}$ Lynde -	hart Korn.
1 Oting	- - - -	$1\frac{1}{2}$ skop. - -	2 skop.
1 Tyn. Guld ferske eller u:saltet/er			
udt Jylland regned mod	- -	1 Lynde -	hart Korn.
	Ex		
1 Fiering	- - - -	$1\frac{1}{2}$ skop. - -	2 skop.
1 Oting	- - - -	3 fr. ar. - -	1 skop.
1 Lynde Kuller	} hvort - -	$1\frac{1}{2}$ Lynde .	hart Korn.
1 Lynde Hvilling			
1 Lynde Glynder			
	Ex		
1 Fiering	- - - -	2 fl. 1 fr. ar.	3 skop.
1 Oting	- - - -	1 fl. $\frac{1}{2}$ fr. ar.	$1\frac{1}{2}$ skop.
	Gulden findis regned		
1 L. Kuller eller Hvilling mod	- -	2 Lynder	hart Korn.
1 Lynde Gist blodige eller u:salt	- -	$\frac{1}{2}$ Lynde -	hart Korn.
	Ex		
1 Fiering	- - - -	3 fr. ar. - -	1 skop. Korn.
1 Oting	- - - -	$1\frac{1}{2}$ fr. ar. -	$\frac{1}{2}$ skop.

Torre Silke.

1 Pund Lax/mod - - -	1 Lynde -	1 Naboemaal. hørt Korn.
1 Lax spege/mod	$\frac{1}{2}$ Lynde -	hørt Korn.
paa nogle Stæder regnis i Lax mod 1 Lynde Korn/ er Laxens storhed al acte.		
4 Drreter tørre gemeenkigt mod .	$\frac{1}{2}$ Lynde -	hørt Korn.
Er.		
1 Drred - - -	3 fr. ar. -	1 skeppe.
3 Drretter/er oc regued mod . .	$\frac{1}{2}$ Lynde -	hørt Korn.
Er da.		
1 Drret - - -	1 skep. -	1 sk. 1. fr. 1 al.
1 tør Drret/regnis oc aff nogle .	$1\frac{1}{2}$ skep. -	2 skep. Korn
Er.		
4 Drretter - - -	1 Lynde -	hørt Korn.
1 Lynde Slynder/ tørre packet/ mod	1 Lynde -	hørt Korn.
Er.		
1 Sierring - - -	$1\frac{1}{2}$ skep. Korn	2 skep. Korn
1 smal Lynde/u-packet Slynder .	$\frac{1}{2}$ Lynde -	hørt Korn.
300 Ribber Slynder/mod - -	1 Lynde .	hørt Korn.
Er.		
1000 Slynder - - -	3 Lyn. 2 sk.	3 sk. $2\frac{1}{2}$ sk. 2 a.
100 eller 6 snes - - -	2 skep. Korn	$2\frac{1}{2}$ sk. 2 alb.
1 Snes - - -	1 fr. ar 1 alb.	1 fr. 2 a. $1\frac{1}{2}$ p.
		400 Skauff

		Ballansmaal	Haboemaal
400 Skauffboe Glynder / mod		1 Lynde -	hart Korn.
Er.			
1000 Glynder - - -		2½ Lynde -	hart Korn.
1000 eller 6 snes - - -		1½ skop. -	2 skop.
1 Snes - - - -		1 fr. ar. - -	1 fr. ar. 1 alb.
100 Glynder/ regnis sielden mod		1 skop. - -	hart Korn.
100 Skuller] 1 purre/hvere -	½ Lynde -	hart Korn.
100 Kuller			
Er.			
1 Snes - - - -		½ skop. Korn -	½ skop. 2 alb.
20 huggen Skuller/er oc mod .		1½ skop. - -	2 skop. Korn
Er.			
80 huggen Skuller eller 1 Voel		1 Lynde --	hart Korn.
20 Voel Bild/ 1 purre/ mod - -		1 Lynde -	hart Korn.
Er.			
1 Voel - - - -		1 fr. ar. 2½ p.	1½ fr. ar. 1½ p.
1 Snes - - - -		3¾ pen. R.	1 alb. ¾ p. R
50 Voel Bild/er oc regned/ mod . .		1½ Lynde -	hart Korn.
Er.			
1 Voel - - - -		2 al. ½ pen.	2½ al. 1½ p.
16 Snes Hall, regnis heldst mod .		1 Lynde .	hart Korn.
Er.			

2a ij

1 Snes

	Et.	Skellansmaal	Reboemaal.
1 Snees	- - -	$\frac{1}{2}$ fr. ar. -	$\frac{1}{2}$ skp. Korn
Hver Stang Aal falder/ der regnts de ickes for halst/ som			
24 Snees	Lismfiord eller Salingsboe.		
Stang Aal/	mod - -	1 Lynde -	hart Korn.
Et.			
1 Snees	- - -	1 fr. ar. Korn -	1 fr. ar. 1 alb.
1 Snees	Nordstang Aal / er oc		
regned mod	- - -	2 alb. - -	Vinge/ er
48 Snees	mod - - -	1 Lynde -	hart Korn.
12 Snees	Aal/ -	} regnts mod -	1 Lynde -
12 Snees	Hvilling		
Et.			
1 Snees	- - -	$\frac{1}{2}$ skp. -	$\frac{1}{2}$ skp. 2 alb
100 Hvilling / eller 6 Snees /	mod	1 Lynde -	hart Korn.
Et.			
1 Snees	- - -	1 skp. - -	1 sk. 1 fr. 1 alb
1 Snees	Hvilling er oc regnet mod	4 skilling -	1 skp. Korn.
Et.			
8 Sneese	- - -	1 Lynde. -	hart Korn.
3 Noel Hornsfiſke	} hvert - -	1 Lynde -	hart Korn.
3 Snees Hælt			
Et.			

		Sallansmaal.	-	Maaloemaal.
1 Boel eller Snees	- -	2 skop.	- -	2 $\frac{1}{2}$ sk. 2 alb.
1 Snees Hæll / et oc regnet mod		1 $\frac{1}{2}$ skop	- -	2 skop.
	Et.			
4 Sneese Hæll	- -	1 Lynde	- -	hart Korn.
34 Ipre Hæll / oc saa regned / mod		$\frac{1}{2}$ Lynde	- -	hart Korn.
	Et.			
1 Snees	- - -	1 $\frac{1}{2}$ sk. 1 fr. $\frac{1}{7}$ p	- -	2 sk 1 fr 1 a $\frac{1}{7}$ p
1 Snees Spidefiske mod	-	1 $\frac{1}{2}$ fr. ar.	- -	$\frac{1}{2}$ skop. Korn
	Et.			
16 Sneese	- -	1 Lynde	- -	hart Korn.
12 Kockeler mod	- -	1 Lynde	- -	hart Korn.
	Et.			
1 Kockel	- -	$\frac{1}{2}$ skop. Korn.	- -	$\frac{1}{2}$ skop. 2 alb.
10 Kockeler et 1 Varde regnis				
oc mod	- -	4 $\frac{1}{2}$ skop.	- -	6 skop.
	Et.			
1 Kockel	- - -	1 fr. 2 al. 1 $\frac{7}{7}$ p.	- -	$\frac{1}{2}$ sk. 1 a. $\frac{4}{7}$ p.
1 K. Kockler / findis oc regned / mod		2 Lyndes	- -	hart Korn.
10 Torffe eller 1 Varde mod	-	1 Lynde	- -	hart Korn.
	Et.			
1 Torff	- - -	2 skop. 1 $\frac{7}{7}$ alb.	- -	3 fr. ar 2 $\frac{7}{7}$ p.
1 Part 6 Torff et oc regned mod	. .	1 K. 1 $\frac{1}{2}$ skop.	- -	1 Lyn. 2 sk.
				Et

	Er.	Sallansmaal	Haboemaal.
1 Torst	- - -	3 fr. ar	- 1 step. Korn.
12 Torste / findis oc regnet mod		1 Lyn. hart	- Korn.
	Er		
1 Torst	- - -	$\frac{1}{2}$ step.	- $\frac{1}{2}$ step. 2 alb.
1 Hælle Slynder / mod	- - -	3 fr. ar.	- 1 step. Korn.
	Er.		
8 Hælle Slynder	- - -	1 Lynde.	- hart Korn.
1 Hælle Slynder / er oc regned mod		3 skilling	- 3 fr. ar.
	Er.		
10 $\frac{1}{2}$	- - -	1 Lynde	- hart Korn.
1 Sall / mod	- - -	1 sk. $\frac{1}{2}$ fr. ar.	- 1 $\frac{1}{2}$ step. Korn
hælden er 1 Sall regned mod	. .	1 March	- Penge.
1 Tømmer Giedder / mod	- - -	1 $\frac{1}{2}$ step.	- 2 step.
	Er.		
4 Tømmer	- - -	1 Lynde	- hart Korn.
1 stor tør Giedde i Adelsus Kostent. stis Taxt / regned for.		3 fr. ar.	- 1 step. Korn.
1 Bondgarn Stade / mod	- - -	1 Lynde	- hart Korn.
1 Laxe Vencke i Halland mod	- - -	4 step.	- 5 sk. 1 fr. 1 alb.
En Laxelencke / er saa vte uot Stran- den / som 7 Garn kunde staa paa.			

Species som maalis udi Lynnder	Sailansmaal	Naboemaal.
1 Lynde Bay Salt mod - - Er	2 Lynder -	hart Korn.
$\frac{1}{2}$ Otting - - -	3 fr. ar. -	1 skep. Korn.
1 Lyn. Less eller hiembrent Salt Er	$1\frac{1}{2}$ Lynde -	hart Korn.
1 Otting - - -	1 sk. $\frac{1}{2}$ fr. ar.	$1\frac{1}{2}$ skep.
1 R. Salt/1 Kofftenstens Taxt/mod Er	1 Lynde -	hart Korn.
1 Otting - - -	3 fr. ar. -	1 skep. Korn.
1 Lynde Siedder/mod - -	1 Lynde -	hart Korn.
1 Lynde Koffver) 1 Lynde Rødder) hvert mod	$\frac{1}{2}$ Lynde -	hart Korn.
1 Lynde Salt Afke/mod - - Er	2 sk. 1 fr. ar.	3 skep. Korn.
3 Lynder Salt Afke - -	1 Lyn. 3 fr.	1 L. 1 skep.

NB

		Gallansmaal	Maaboemaal.
<p>NB udi nogle Tarter findes 3 Steppe Salt Aste mod 1 Lynde Korn, Land ey vare eat, effter som i Lunde Salt ic kon regnis mod 1 Lynde eller $1\frac{1}{2}$ hart Korn/ tractis fordi at vare forstreffet oc stal vare, som offvenstreffue staar/ nemlig 1 T. S. Aste mod 3 Ab. Sep. Korn.</p>			
1 Lynde Koul/ mod	- -	1 fr. ar.	1 fr. ar. 1 alb.
Er.			
24 Lynder Koul	- -	1 Lynde	hart Korn.
1 Lynde Koul/ regnis oc mod	.	1 skilling	1 fr. ar. Korn
Er.			
32 Lynder Koul	- -	1 Lynde	hart Korn.
Trewahre.			
1 Arbeeds Vogn/	- - -	1 Lynde	hart Korn.
1 Tømmer Træ/ 14 Alne langt holdis	for	-	-
1 Skouffvogn/ mod	- -	1 Lynde	hart Korn.
Udi Kofftenstiens Tart er			
1 Skouffvogn regned mod	. .	$\frac{1}{2}$ Lynde	hart Korn.
1 Gang Hiul/ er 4 Hiul/ mod	- -	1 Lynde	hart Korn.
Er.			
1 Par Hiul	- -	$\frac{1}{2}$ Lynde	hart Korn.
1 Tylt Syre Bord/	. - .	$\frac{1}{2}$ Lynde	hart Korn.
			12 Traff

		Sallansmaal	Naboemaal
12 Traffve Kofte } 12 Kringel Bafst }	hvert . . .	$\frac{1}{2}$ Lynde -	hart Korn.
Et.			
1 Traffve eller Kringel - -		1 fr. ar. - -	1 fr. ar. 1 alb.
1 Støcke Bafstreb/ regnis oc for		$1\frac{1}{2}$ fr. ar. -	$\frac{1}{2}$ fkep. K.
16 Støcke Bafst - -		1 Lynde -	hart Korn.
12 TraffKofte - } 12 Kringel Bafst }	er oc regnet mod	1 Lynde -	hart Korn.
Da er.			
1 Traffve eller Kringel - -		$\frac{1}{2}$ fkep. -	$\frac{1}{2}$ fkep. 2 alb.
1 Snees Læcter/mod		$1\frac{1}{2}$ fr. ar. -	$\frac{1}{2}$ fkep Korn.
100 Enberstager/mod		$1\frac{1}{2}$ fr. ar. -	$\frac{1}{2}$ fkep. Korn.
1 Læs Hommelstænger / - -		2 alb. 1 p. K.	1 fr. ar. K.
Udi Kostentstens Taxt/ regnis			
1 Læs Hommelst. for		$\frac{1}{2}$ fr. ar. -	2 alb. Korn.
1 Snees eller 20 H. Stænger / findis oc regned mod		$\frac{1}{2}$ PengeK.	$\frac{1}{2}$ alb. Korn.
Naar da regnis + Sneess: paa 1 Læs/ Kommer det offvet eens med Kostient- stens Taxt.			
1 Læs Need/ som Bonden stal sigbe / oc icke huggis i Hosbondens eller Jord- eigen Skouff/ er regned udi Kostient stens Taxt/ mod		1 fr. ar. -	1 fr. ar. 1 alb.
Et.			
24 Læs Need/ - - - - -		1 Lynde -	hart Korn.
16 Læs Need/ er oc regnet/ mod .		1 Lynde -	hart Korn.

	Ex.	Sællansmaal.	Maaboemaal.
1 Læs	- - - - -	$1\frac{1}{2}$ fr. ar.	$\frac{1}{2}$ skop. R.
12 Læs	Veed/er oc regned mod . .	1 Lynde -	hart Korn.
	Ex.		
1 Læs	- - - - -	$\frac{1}{2}$ skop. -	$\frac{1}{2}$ skop. 2 alb.
8 Læs	B. findis oc regned/mod . .	1 Lynde -	hart Korn.
	Ex.		
1 Læs	- - - - -	3 fr. ar.	1 skop. R.

Veed / som alleene aff Bønderne Agis / regnis icke.

Sorrestfæe Veeds underfcedlig Beregning / siunts at Kunde haff
 ve flig underfced / aff Landene / som icke alle aff Skouff ere lige / saa at udi
 Sælland / Syen. Lolland / Falster / 2c. Bunde actis at regnis . . 8 eller 12
 Læs / udi Slaante . . 12 eller 16 Læs / udi Halland . . . 16 eller 20 Læs /
 Oc udi Blegind . . 24 Læs / Veed / mod . . 1 Lynde hart Korn.

1 Læs	Torff Landgild / mod . .	$1\frac{1}{2}$ skop. -	2 skop. R.
	Ex.		
4 Læs	- - - - -	1 Lynde -	hart Korn.
4 Læs	Torff / regnis oc mod . .	$\frac{1}{2}$ Lynde -	hart Korn.
	Ex.		
1 Læs	- - - - -	1 fr. ar.	1 skop. R.
12 Læs	Wistriß mod	1 Lynde -	hart Korn.
	Ex.		
1 Læs	- - - - -	$\frac{1}{2}$ skop. -	$\frac{1}{2}$ skop. 2 alb.
1 Læs	Liung / mod	1 fr. ar. R.	1 fr. ar. 1 alb.
	Ex.		
24 Læs	- - - - -	1 Lynde -	hart Korn.

1 Læs Kowl eller 1 Læst / mod . . . Kr.	Søllandsmaa $\frac{1}{2}$ Lynde -	Accommodat hørt Korn.
1 Lynde - - - -	1 fr. ar. -	1 fr. ar. 1 alb.
1 Lynde Kul / er ocregnet mod . . . Kr.	$1\frac{1}{2}$ Skilling -	$1\frac{1}{2}$ fr. ar.
1 Læst eller 12 Lynder / - - -	$\frac{1}{2}$ L. $1\frac{1}{2}$ fr. ar.	$4\frac{1}{2}$ skp. K.
1 L. Kul / er oc aff nogle regnet mod Kr.	1 Skill. eller -	1 fr. ar K.
16 Lynder . - - - -	$\frac{1}{2}$ Lynde -	hørt Korn.
8 L. Kul / regnts sielden mod . . . Kr da	$\frac{1}{2}$ Lynde -	hørt Korn.
1 L. Kull / - - - -	$1\frac{1}{2}$ fr ar. -	$\frac{1}{2}$ skp. Korn.
1 Lana Høe paa Gulland oc udi Jydland / mod	1 Lynde -	hørt Korn.
Høe oc Foeder.		
1 Læs Høe i Sølland / mod . . . Kr.	$1\frac{1}{2}$ skp. -	2 skp. K.
4 Læs - - - -	1 Lynde -	hørt Korn.
Slaansk oc Hallandske Læs Høe actis ringere / end Søllands Læs.		
1 Læs Høe / i Fyen / Jydland oc hvor store Læs ydis / regnts oc mod	$\frac{1}{2}$ Lynde -	hørt Korn.
5 Læs Høe / er aff nogle actet / mod Kr.	1 Lynde -	hørt Korn.

1 Læs - - - - -	Sællansmaal. 1 sk. 2 a. 1 $\frac{3}{4}$ p.	2aboemaal. 1 $\frac{1}{2}$ sk. 1 alb. $\frac{4}{7}$ p.
1 Kylte Høe / (er 1 lidet Læs som gemeenleg agts til Torff /) mod	3 fr. ar. -	1 skp. R.
Er,		
8 Kylter / - - - - -	1 Lynde -	hart Korn.
1 Kylte/i Sælland/ regned mod . . .	1 $\frac{1}{2}$ fr. ar. -	$\frac{1}{2}$ skp. R
Er,		
16 Sylter Høe/mod . . .	1 Lynde -	hart Korn.
1 Læs eller (Thæg eller) 3 Traffoe.(Langhalm) mod . . .	1 $\frac{1}{2}$ skp. -	2 skp R.
Er,		
1 Traffoe - - - - -	$\frac{1}{2}$ skp. -	$\frac{1}{2}$ skp 2 alb.
1 Traffoe forstreffne er oc regned mod	3 fr. ar. -	1 skp R.
1 Læs Laeg/ regnts aff nogle / mod	1 skp. $\frac{1}{2}$ fr. ar.	1 $\frac{1}{2}$ skp. -
5 Læs Halm/ mod	$\frac{1}{2}$ Lynde -	hart Korn.
Er.		
1 Læs - - - - -	$\frac{1}{2}$ sk. 1 a. $\frac{4}{7}$ p.	3 fr. ar. 2 $\frac{1}{4}$ D.
10 Læs - - - - -	1 Lynde -	hart Korn.
1 Læs Strøelse i Sønder Jydland/ mod	3 fr. ar. -	1 skp. R.
Er,		
8 Læs - - - - -	1 Lynde -	hart Korn.
NB. Forstreffne Beregntng paa Halm oc Strøelse/er saaledis forefunden :		

		Sællarsmaal.	Tuboemaal.
Æræctis dog billigere / at burde regnta			
8 Læs Halmb 10 Læs strøelse	hver mod . .	1 Lynde -	hært Korn.
1 Træffve	{ Sour Korn eller Hæffve - - } mod	$\frac{1}{2}$ Lynde -	hært Korn.
	Er.		
5 Kierf (regned 20. Kierfve i Træfn)		3 fr. ar. - -	1 skop. R.
1 Træff Hæffve kaldt af nogle Kong. stød Hæffve / er regned mod .		2 fl. 1 fr. ar. -	3 skop R.
Er underriden regned mod -		1 skop. - -	1 fl. 1 fr. 1 al.
1 Træffve forstreffne æctis af nogle for 3 skop. Hæffve / oc da er			
1 Træffve - - -		1 fl. $\frac{1}{2}$ fr. ar. -	$1\frac{1}{2}$ skop. R.
12 Hæffve Kierfve / er oc regned mod		1 fl. $\frac{1}{2}$ fr. ar. -	$1\frac{1}{2}$ skop. R.
	Er.		
1 Træffve eller 20 Kierffve -		$1\frac{1}{2}$ skop. $1\frac{1}{2}$ fr. -	$2\frac{1}{2}$ skop. R.
32 Kierffve - - -		$\frac{1}{2}$ Lynde . -	hært Korn.
15 Kierffve Tulefoeder / (holdis at være Skæff Hæffve /) mod .		$1\frac{1}{2}$ skop. - -	2 skop. R.
	Er.		
10 Kierffve eller $\frac{1}{2}$ Træffve -		1 skop. - -	1 fl. 1 fr 1 al.
60 Kierffve eller 3 Træffver -		1 Lynde - -	hært Korn.

1 Læs

	Sallansmaal	Arbo. maal.
1 \textasciix as {Lijm eller Kalk.} Steene/ mod	1 \textasciix st. $\frac{1}{2}$ fr. ar.	1 $\frac{1}{2}$ \textasciix kep. R.
1 Lynde Lijm steen / er oerregned mod - - -	1 $\frac{1}{2}$ fr. ar. -	$\frac{1}{2}$ \textasciix kep. R.
Et		
16 Lynder - - -	1 Lynde -	hart Korn.
1 \textasciix as eller \textasciix ast Lijmsteen/ findis oc at vare regned mod - -	1 $\frac{1}{2}$ fr. ar. -	$\frac{1}{2}$ \textasciix kep. R.
Qvda er		
16 \textasciix as eller \textasciix aster - -	1 Lynde -	hart Korn.
NS den første Lijmsteen Postis Tax: eractis at vare den lideligste oc billigst.		
1 \textasciix . Lijmsteen Pen. regned mod	1 $\frac{1}{2}$ fr. ar. -	$\frac{1}{2}$ \textasciix kep. R.
Et		
4 Daler Lijmsteenge - -	1 Lynde -	hart Korn.
Zern.		
6 Pund u. reen Zern/ mod . .	1 Lynde -	hart Korn.
Et		
1 Pund - - -	1 \textasciix kep. -	1 \textasciix st. 1 fr. 1 alb.
1 \textasciix ester eller 1 P. Zern/regnis oc	3 fr. ar. -	1 \textasciix kep. R.
Et		
3 \textasciix ester eller Pund - - -	1 Lynde -	hart Korn.

1 Klod Jern/ mod		3 fr. ar.	-	-	1 skop. R.
Et					
8 Kloder		1 Lynde	-	-	hørt Korn:
1 Klod Jern/ ættis oc mod		3 skilling	-	-	3. fr. ar.
Et					
11 Klod		1 L. 2 al. 1 p.	-	-	1 L. 1 fr. ar.
1 Rod findis oc undertiden regned for					
3 skop. oc saa 2 skop.					
1 Skiffve Jern/ mod		1½ fr. ar.	-	-	½ skop. R.
Et					
16 Skiffver		1 Lynde	-	-	hørt Korn.
1 Skiffve regnis oc af nogle/ mod		3 fr. ar.	-	-	1 skop. R.
Et					
8 Skiffver		1 Lynde	-	-	hørt Korn.
6 Naarbiller/ mod		½ Lynde	-	-	hørt Korn.
Et					
1 Naarbille		½ skop.	-	-	½ skop. 2 alb.
En Naarbille/ kaldis i Slaane det					
brede Jern/ hvæket som et ploug					
Jern/ brugis paa nogle smaa plouge					
kaldis Naar.					
Bld/ Hør/ Garn/ &c.					
1 Pund Bld/ mod		2 skop.	-	-	2½ skop. 2 alb.
Et					
3 Pund		1 Lynde	-	-	hørt Korn.

1 Naar

1 Harboe Pund Vld/mod Vadertiden mod 1 Otte Vandel. boemaal.	-	-	Sallansmaal $\frac{1}{2}$ Lynde	-	-	1 Aboemaal. hørt Korn.
20 Bruder Høt/mod Ex.	-	-	1 Skp.	-	-	1 Sk. 1 fr 1 alb.
120 Bruder	-	-	1 Lynde	-	-	hørt Korn.
1 Marck Hamp/mod Ex.	-	-	$\frac{1}{2}$ fr. ar. 3 P.	-	-	1 fr. ar. - -
32 Marcker	-	-	1 Lynde	-	-	hørt Korn.
1 M. Hamp/er oc regned mod sielden for - $1\frac{1}{2}$ Skilling.	-	-	2 alb. 1 Pen.	-	-	$\frac{1}{2}$ fr. ar.
1 Hampe Brude/mod Ex.	-	-	1 Skilling	-	-	1 fr. ar. - -
regnis mod	-	-	$\frac{1}{2}$ Skilling	-	-	$\frac{1}{2}$ fr. ar.
1 M. Haar/eller Manhaar/mod Ex.	.	.	1 alb. $\frac{1}{2}$ Pen.	-	-	$\frac{1}{2}$ fr. ar.
32 Marck Haar	-	-	$\frac{1}{2}$ Lynde	-	-	hørt Korn.
1 Marck Haar/regnis oc mod Ex.	-	-	$1\frac{1}{2}$ alb.	-	-	2 alb.
24 Marck Haar sielden mod - $1\frac{1}{2}$ Skilling.	-	-	$\frac{1}{2}$ Lynde	-	-	hørt Korn.

9. M. Garn eller Haar/mod - Er.	Sallansmaal 2 step. 1. fr. -	Naboemaal. 3 step. Korn
1 Marc Garn - -	1. fr. ar. -	1 fr. ar. 1 alb.
1. Marc. Liussegarn/ mod - Er.	1 alb. $\frac{1}{2}$ P.	$\frac{1}{2}$ fr. ar.
8 Marc Liussegarn - -	3 fr. ar. - -	1 step. Korn.
1 Marc Garn/ regnis oc mod .	2 alb. 1 Pen	1 fr. ar. R.
1 Teen-Liussegarn/ i Hall : / mod Er.	3 Penge R.	1 alb. Korn.
1 Marc eller 3 Teene - -	2 alb. 1 P.	1 fr. ar. R.
15 Harbo: M. Liussegarn/regnis oc mod Er	1 Lynde - -	hære Korn.
1 Harboe Marc - -	$1\frac{1}{2}$ fr. $1\frac{1}{7}$ P.	$\frac{1}{2}$ step, $1\frac{7}{7}$ P.
1 Marc vaad Tvinde/ mod - Er.	2 al. 1 P. R.	1 fr. ar. Korn
14 Marc Tvinde - -	3 fr. ar. R.	1 step. Korn.
1 Giede Traad/ paa Garnbindelen Er.	3 skilling er	3 fr. ar. Korn
11 Bidder Traad - -	1 L. 2 a. 1 P	1 L. 1 fr. R.
1 Seet eller Hampe Seet/mod .	4 skill: eller	1 step. Korn.
1 Seet er oc regned mod - -	4 alb. - -	Penge.
$\frac{1}{2}$ aff en Seet, er uaderriden regned mod	1 Lynde	Korn.

	Søllansmaal	Aabensmaal.
Jus p: { effter S. Mogens Gipe /	er regnet for - -	2 Pund Korn.
{ effter S. H: { til Randsholms Kir: mod	22 L. 2 sk. 1 fr.	
{ Brede K: { til Næs Sogen i Skaane / mod	12 L. 1 fr. ar.	
	{ til Speggaards Kircke / mod	11 L. 1 sk. hart S

Derom videre / seennist udi næstfølgende Taxt
med udregning.

Svins Olden

Først / udi

Sælland / Fyen / Smaa Landene og Jutland regnis gemeentligen.

24 Svins Olden mod	- - -	1 Lynde hart R.
4 Svins Olden	1 skep. Korn - -	1 skep. 1 fr. ar. 1 alb.
3 Svins Olden	3 fr. ar. Korn - -	1 skeppe Korn.
1 Svins Olden	1 fr. ar. Korn - -	1 fr. ar. 1 alb.

Vdi dend Taxt / hvor effter Adelens Kostentiste / bleff ligned /
Er udi forskreffne Lande regned

48 Svins Olden mod	- - -	1 Lynde hart R.
Vdi dend Taxt / effter S. Peder Brahe /	er regned i Laaland og	
	Falster	

32 Svins Olden mod	- - -	1 Lynde hart R.
--------------------	-------	-----------------

Vdi Skaane / regnis gemeentlig
og paa Borringholm.

32 Svins

	Sæilansmaal	Uboemaal.
32 Svins Olden mod	-	1 Lynde hart Korn.
Er 4 Svins Ol:	3 fr. ar. Korn. - -	1 ſkeppe Korn.
3 Svins Olden	$\frac{1}{2}$ ſkep. 3 Penge - -	3 fr. ar. Korn.
1 Svins Olden	2 alb. 1 Penge Korn	1 fr. ar. Korn.
Udi Adelens Koſttenifte er regned 64 Svins Olden mod 1 L. Korn		
Efter Sal: Peder Brahe/ er regned i Skaane/ udi Hervids		
ſted Herred/ Serſher: Albocher: Froſher: oc Stierſh:		
ſom forſkreffoit 32 Svins Olden mod 1 Lynde Korn.		
Wens udi Giongherred/ Billandsherred/ oc Luſterh:		
er regned 40 Svins Olden - - - 1 Lynde hart K.		
Udi Halland/ 48 Svins Olden mod 1 Lyn. hart K.		
Nogle Seeder udi Skaane/regnis oefaa		
36 Svins Olden mod - 1 Lynde hart Korn.		

Halland oc Blegind/

48 Svins Olden/mod	-	1 Lynde hart K.
Er 8 Svins Ol:	1 ſkep Korn - -	1 ſkep. 1 fr. ar. 1 alb.
6 Svins Olden	3 fr. ar. Korn - -	1 ſkeppe Korn.
2 Svins Olden	1 fr. ar. Korn - -	1 fr. ar. 1 alb.
1 Svins Olden	$\frac{1}{2}$ fr. ar. Korn. - -	2 alb: Korn.
Udi Adelens Koſtteniftis Taxt/ er regned.		
96 Svins Olden mod	-	1 Lyn. hart K!
Er 12 Svins Ol:	1 ſkeppe Korn - -	1 ſkeppe 1 fr. ar. 1 alb.
12 Svins Olden	3 fr. ar. Korn - -	1 ſkeppe.
4 Svins Olden	1 fr. ar. Korn - -	1 fr. ar. 1 alb.
3 Svins Olden	2 alb. 1 Penge -	1 fr. ar. Korn.
1 Svins Olden	3 Penge Korn.	1 alb. Korn.

Landgilds TAXT udi Norge

Hvor effter

Landfkyld sammesteds udi Skifter/ eller Kjøb/
oc Sall/ bliffver anslagen.

Ald Landfkyld udi Norge/ sættis oc taxeris effter enhver Egn's
underskeedlige sædvane/ oc Stadsens Brug/ som et Stad udi
Skippunds Tunge eller hart Korn/ nogle Stader udi
Løbs Leiger/ oc undertiden udi Huder eller Hudelaug/ Da
paa det derom/ effter it hvert Stads Forhold / Land haffvis forny-
den effterrening/ er derfor i denne Taxt/ alle følgende Landfkylds
Species udi Korn/ Løbs Leiger/ oc Hude Lauger/ anslagne/
oc til hver Postis mindre Deelingers andrag/ udregned.

De da er derudi beregnd.

1 Skippunds Tunge eller	} for	{ 4 fteringer/ eller Batter eller 6 Sold eller 8 Boger eller 12 sk eller 12 mæter eller spand 20 Lippund/ eller 30 Bismerp.
2 Lyn. strijt Korn eller Miel		

1 Løb Smør/ eller	} for	{ 3 Bismer Pund eller 72 Bismer M. Smør
1 Spand S: i Trundhiems Lehn		
1 Malle Smør/ i Dahuns Lehn		

1 Bismerpund er 24 Marc

1 Huid eller	} accis for	{ 2 Duckskind / eller 4 Giedskind / eller 8 Jaarskind/ eller 12 Kalffskind.
1 Hudelaug		

1 Skip

1 Skippunds Tunge eller	} regnis Eige/oc hvert mod	} { 2 Rixdaler 2 E. hart. 1 Løb S. 2 Huder
2 E. first R. Niel eller Malt		
4 Lynder Hassre - - }		

Et.

$\frac{1}{2}$ Skippunds Tunge	} Korn - - }	} hvert mod	} { 1 Rixdaler eller $\frac{1}{2}$ Løb Smør eller 1 Hund - -
1 Lynde eller Bættre			
3 Sold eller 4 Boger			
6 skop. eller 12 Mæler			
10 Løsp. eller 15 Bp.			

1 Sierring eller Væt -	} Korn - - }	} hvert mod	} { $\frac{1}{2}$ Rixdaler eller 18 M. Smør eller 1 Buckstind.
$1\frac{1}{2}$ Sold eller 2 Boger			
3 skepper eller 6 Mæler			
5 Løsp. eller $7\frac{1}{2}$ Bp. P.)			

1 Sold eller 2 skepper)	} R. eller Malt / hvert mod	} { 32 f. Landg. P. $\frac{1}{2}$ Pund Smør 4 Kalkstind.
4 Mæler eller 5 Bisp.)		

1 skeppe eller $\frac{1}{2}$ Sold -)	} Korn Malt/2c. hvert mod	} { 16 f. Penge 6 Mark S. 2 Kalkstind.
2 Mæler/ eller $2\frac{1}{2}$ Bisp.)		

Hassre / actis stedße for halffte hart Korn / eller skal stedße mod
hant Korn haffois dobbelt/ saa meget der aff / som aff Korn Niel
eller Malt.

1 Rixd. Landgilds P. mod 1 E. hart R. eller $\frac{1}{2}$ Løb S. eller 1 Hud

Et.

1 Ort eller -)	} mod	} { $1\frac{1}{2}$ skop. eller 3 Mæler	} Korn/ 9 M. Smør eller 1 Giedst.
24 f. Pen.)			

Et iii

1 Marc eller } mod { 1 skp. eller } Korn 6 Marc S. eller 2 Kalfsk.
 16 sk. Penge } { 2 Mæler }

4 skill: Landgilds P. mod { 1 fr. or. } Korn 1½ M. S. eller ½ Ksk.
 ½ Mælle }

Nogle Stæder udi Norge findis vøre regned.

½ Rixd. Landgilds P. mod 1 L. hart Korn/eller en Løeb S. / 2c.

Uc da er.

4 sk. Landgilds P. mod 1 Mæle Korn 3 M. Smpr. eller 1 Kalfsk.

Bispre oc Ledings Penge/ actis/ osi Skifter oc Risp beregnis/
 som Landgilds Penge.

Saugleyes Penge/ eller Penge / som giffois i Saugleye/ Item
 Mølle skylds Penge/ eller Penge/ som giffois til Mølle skyld/
 Løxe eller Hale Sangs Affgiff/ eller Penge/ som giffois aff Løxe
 eller Hale Fiskerjer / regnis hvort forskreffne/ effter gammel Sæd.
 vane/ for halff mod Landgilds Penge/ 2c.

2 Rixd. Saugleye/ Mølle skyld / 2c. mod 1 L. Korn ½ Løeb S.
 eller - - en Huud

1 Ort eller - } mod { 3 fr. or. }
 24 sk. - - } { 1½ Mæll } Korn/ 1½ Marc S. 1½ Kalfsk.

At udi Norge saavit flere Landgilds Penge/ end i Danmark/
 paa 1 Lynde Korn beregnes/ skal nast Landsens veedtagne Brug/ os
 saa haffve sin Aarsag deraff/ at Kornet der / gemeenligen er i høyere
 Pris/ end i Danmark.

1 Løb eller Spand } Smpr/ actis lige/ os hvort mod { 2 L. hare
 1 Voeg eller 3 P. } Korn eller
 { 2 Huuder.
 1 Linn'

1 Tynde eller } Smør, hvert mod - - { 12 Rixdaler Pen eller
6 Løber - } { 12 L hart Korn eller
{ 12 Huuder

$\frac{1}{2}$ Løb eller Spand } Smør/ hvert mod 1 L. hart K. eller 1 Huud
 $\frac{1}{2}$ Voeg eller $1\frac{1}{2}$ P. }

1 P. eller 24 M. S. mod { 2 Sold eller }
{ 4 skp. eller } Korn/ eller 8 Kalfskind
{ 8 Mæter - }

$\frac{1}{2}$ Pund eller 12 Marck. S. - - 2 skp. hart Korn eller 4 Kalfsk.
6 Marck Smør mod - - - 2 Mæller hart K. eller 2 Kalfsk.

1 P. Smør i Bahus Lehn } hvert mod { 1 Rixdaler eller 1 L. K.
1 $\frac{1}{2}$ P. S. i Agerhus Lehn } { eller $\frac{1}{2}$ Løb Smør eller
{ 1 Huud.

Da er

1 M. Smør { i Bahus Lehen/ mod - - 4 f. Landgilds P.
{ i Agerhus oc andre Lehne/ mod 3 f. Landgilds P.
4 Pund Øste/ mod - 2 L. hart K. eller 1 Løb S. eller 2 Huuder

Er

3 Pund Øste mod - $1\frac{1}{2}$ L. Korn/ eller 2 P 6 M S. eller $1\frac{1}{2}$ Hud

2 Pund Øste mod - 1 Tynde eller $\frac{1}{2}$ Løb Smør / eller 1 Huud.

1 Pund Øste mod - $\frac{1}{2}$ L. Korn eller 18 M. Smør/ eller $\frac{1}{2}$ Huud.

$\frac{1}{2}$ Pund Øste mod { 1 Voeg eller }
{ $1\frac{1}{2}$ sk. Korn } 9 M. S. eller 1 Giedskind

4 Marck Øst - - 1 Mæle Korn/ 3 M. Smør/ eller 1 Kalfskind

1 Huud,	} Skind,	} hvert for -	} 1 Rixd. eller 1 L. K. eller $\frac{1}{2}$ Løb S.	
2 Buck,				{ holdis lige - }
4 Gied,				{ gode/ os - - }
8 Saar,				{ 1 Hudelaug/ }
12 Kalf,				{ oc mod - - }

Et da,

- 1 Duckkind eller 2 Giedkind) }
 4 Paarkind eller 6 Kalffkind) } hvert mod $\frac{1}{2}$ T. hare K. eller 18 M. S.
- $\frac{1}{2}$ Duckkind eller 1 Giedst. }
 2 Paarst. eller 3 Kalffkind) } hvert mod $\left\{ \begin{array}{l} \frac{1}{2} \text{ skop eller} \\ 3 \text{ Mæler} \\ 2\frac{1}{2} \text{ Lspund} \end{array} \right\}$ h: l. eller 9 M. S.
- 1 Paarkind/ eller $1\frac{1}{2}$ Kalffst. }
 1 Kalffkind - - } 1 Mæle hare Korn/ eller tre Mæle Smør. $\left\{ \begin{array}{l} 3 \text{ fr. ar.} \\ 1\frac{1}{2} \text{ Mæle} \end{array} \right\}$ K. eller $4\frac{1}{2}$ M. S.
- 1 Maar Skind/ regnis mod $\left\{ \begin{array}{l} 1 \text{ Rixd. eller} \\ 1 \text{ Lynde K.} \end{array} \right\}$ $\frac{1}{2}$ Løb/ eller 1 Hund.
- 1 Landgild Roe - }
 6 Gieder eller Saar }
 12 Lamb - - - } } hvert/ mod 2 T. K. eller 1 Løb S. eller 2 Huder

Et da,

- 5 Giedder eller Saar }
 10 Lamb/ hvert - - } $1\frac{1}{2}$ T. 2 sk. eller $2\frac{1}{2}$ Lsp. eller $1\frac{1}{2}$ Hud oc 2 Kst.
- 4 Giedder eller }
 8 Lamb - - - } } hvert $\left\{ \begin{array}{l} (1 \text{ Lyn. 2 sk.}) \\ \text{eller -} \\ (1 \text{ T. 4 Mæle}) \end{array} \right\}$ K. 2 p. S. 1 Hud oc 4 Kalffst.
- 3 Giedder eller }
 6 Lamb - - - } } hvert - 1 Lynde Korn eller $\frac{1}{2}$ Løb/ eller 1 Hund.
- 2 Giedder eller }
 4 Lamb - - - } } hvert $\left\{ \begin{array}{l} (4 \text{ skop. eller}) \\ (8 \text{ Mæler}) \end{array} \right\}$ K. 1 p. Smør/ 8 Kalffst.
- 1 Gied eller }
 2 Lamb } } hvert mod $\left\{ \begin{array}{l} (2 \text{ skop. eller}) \\ (4 \text{ Mæler}) \end{array} \right\}$ K. $\frac{1}{2}$ p. Smør/ eller 2 Kalffst.
- 1 Lamb regnis mod - 2 Mæler Korn/ eller 6 M. S. eller 2 Kalffst.

Høns/ Eg eller andre sliq Smaaabeede/ beregnis icke udi noget Skiffet eller Righ.

for { 1 Lynde Pors oc.
1 Bad Kalf - - } paa Wiig oc Augdesiderne / giffvis gemeentlig 1 Rixdaler Penge/hvilcken i Skiffet accis mod - -
1 Lynde Korn eller $\frac{1}{2}$ Løb Smpr.

1 Løn. eller } Aall } viffe Landg:hvert/mod 8 L. h. R. eller 4 Løbs S.
16 Pund . }
1 Lynde Tax - - }

1 Fierring Lox }
4 Pund Aall } hvert mod 2 L. R. eller 1 Løb S. eller 2 Huder
1 Pund Aell mod - $\frac{1}{2}$ L Korn/eller 18 Mark S. eller $\frac{1}{2}$ Hud.
1 Pund Aall (skal være Taxefungs Afgift) findis oc være regned mod
3 Sætting hart Korn/er=
4 Pund Aell / mod - 1 L. hart R. eller $\frac{1}{2}$ Løb / eller 1 Hud.
1 Lynde eller 16 Pund Aall 4 L. hart Korn/ eller 2 Løb eller
4 Huder

Lax eller Aall / som icke er viffe Landgild / Men alleene noget uilligendis Fiskeriers Afgift/ regnis ligesom Sauglene
De Møl skuld/ er mod halffe saa meget hart Korn/ som
offvenstreffne Landgilds Lax oc Aell.

1 Bog tør Fisk/mod - - 1 L. hart R. eller $\frac{1}{2}$ Løb S. eller 1 Hud.
Er.

2 Pund Fisk - 8 Mæler R. eller 1 Pund S. eller 8 Skind,
1 Pund Fisk - - 4 Mæler Korn eller $\frac{1}{2}$ Pund/ eller 4 Skind,
6 Mark Fisk - - 1 Mæle R. eller 3 Mark S. eller 1 Skind.
1 Bog Fisk/ regnis oc af nogle mod 3 Ort P. eller 9 Mæler R.

Er.

- 1 Pund Fisk - - 1 Ort/ eller 3 Mæler R. eller 9 Mark S.
8 M. S. - - - 8 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ eller 1 Mæle R. eller 3 M. S.
- 1 Waarde Fisk/ mod - - $\frac{1}{2}$ L. Korn/ eller 18 M. S eller $\frac{1}{2}$ Hund.
Er.
- $\frac{1}{2}$ Waarde Fisk - - 3 Mæler R. eller 9 M. S. eller 3 Skind.
- 2 Lytte Saugdæler/ mod - $\left\{ \begin{array}{l} 1 \text{ Kixdt. eller} \\ 1 \text{ L. R. eller} \end{array} \right\} \frac{1}{2}$ Løeb S. eller 1 Hud.
Er.
- 1 Lyte Saugdæler - - - $\frac{1}{2}$ L. R. eller 18 M. S. eller $\frac{1}{2}$ Hund.
 $\frac{1}{2}$ Lyte - - - - - 3 Mæle R. eller 9 M. S. eller 3 Skind.
1 Dæle - - - - - $\frac{1}{2}$ Mæle R. eller $1\frac{1}{2}$ M. S. eller $\frac{1}{2}$ Skind.
- 1 Skippund/ eller } Salt hvort - $\left\{ \begin{array}{l} 1 \text{ Kixdt. eller} \\ 1 \text{ Lynde R.} \end{array} \right\}$ eller $\frac{1}{2}$ Løeb eller 1 Hud.
1 Lynde/ Norff }
Er.
- $\frac{1}{2}$ Skipp: eller } hvort - - $\frac{1}{2}$ L. R. eller 18 M. S. eller $\frac{1}{2}$ Hund.
 $\frac{1}{2}$ L. Salt }
- 1 Fiering Salt - - - - 3 Mæle R. eller 9 M. S. eller 3 Skind.
- 1 Skippund Salt regniß nogle Stæder/ mod - - $\frac{1}{2}$ L. R.
- 6 Woger Salt/ findis oc være regnet/ mod $\frac{1}{2}$ L. R. eller $\frac{1}{2}$ Løeb S.
Er.
- 5 Woger Salt - - 10 Mæler R. 1 pund 6 M. S. eller 10 Skind.
4 Woger Salt - - 8 Mæler R. eller 1 pund S. eller 8 Skind.
3 Woger Salt - - $\frac{1}{2}$ L. R. eller 18 M. S. eller $\frac{1}{2}$ Hund.
1 Wog Salt - - 2 Mæler R. eller 6 M. S. eller 2 Skind.
- 1 Alin Wadmæl/ mod - 12 $\frac{1}{2}$ Eg. Pen. eller $1\frac{1}{2}$ Mæle R. eller $4\frac{1}{2}$ M. S.
Er.
- 8 Alin Wadmæl/ mod - 1 Rdr. eller - 1 L. R. eller $\frac{1}{2}$ Løeb S.

1 **L. Tierre/ mod** - - $1\frac{1}{2}$ Rdl. eller $1\frac{1}{2}$ **L. R.** eller $\frac{1}{2}$ **Æp** 18 **R. S.**

Er

$\frac{1}{2}$ **L. Tierre** - - - 3 **Ort**/ eller 9 **Mæller**/ eller 1 **pund** 3 **R. S.**

1 **Pierring Tierre** - $1\frac{1}{2}$ **Ort**/ eller $4\frac{1}{2}$ **Mæller** eller 13 $\frac{1}{2}$ **R. S.**

Adelens Foering i Norge (som nogle Stæder falder) regnis eller onslaais icke udi noget Skifte eller Risp / efter at det actis at være / det samme som i Danmark kaldis Hiesterij, derom videre udforegaaende 4. Cap.

En Rixdaler/ som Bønderne aff hver Gaard / hvilke icke som Boggedags Tienerne brugis / aarligen efter Sædvane/ til deris Herskab pleie at udgiffve / regnis icke/ kand actis at være en lige Boggiste med Arbejds Penge i Danmark / som i foregaaende 6 Cap. Erklæris.

Nota.

Dersom andre / end forskreffne Norske Landgilds Sorter, kunde hende at forekomme / som icke her findis Antegnet / oc mod Hare Korn Anslaget/ Eractis dog det Hare Kornes Andrag / aff foregaaende Taxt, i Danmark er brugelig / at kunde haffvis.

Om Første Byxel/ oc Tredie Aars tage/ beseer Næstforegaaende 5 Capittel.

Om Jorde Gods is Risp oc Sall i Norge / beseer den Tredie Boggs Første Part.

Om disse Rigers Landgilds Korrunaal oc æftillig West/ beseer den fjerde Boggs Første Part.

Udi Jorde Gods is Tilhandlend / oc des Beregning / er om følgende/ at være erindret.

U d ij

Efftersom er formodeligt / at vel mange Stæder i Norge findis Gaarde / paa hvilede Aar / effter Aar / des Rente oc Aarlig Landskyld / saaledis er Opsat oc forhøyet / saa Bønderne paa saadanne Gaarde Boende / det bisøerligen kunde affsted komme / eller Laale at udgiffve.

Nota.

Gamle Jordbøger oc Skifte Register oc fornødeni Rieb oc Skifter at fremfordre.

Derfore / naar nogen begierer Nørst Gods til Rieb eller fulde Skiffte / oc des Landskyld i Hart Korn skal Besregnis.

Da er fornøden at fremfordre / forðum gamle Jordbøger oc Skiffte Register / derudi effterse oc der aff saadant Godsis førrige Rette gamle Landskyld fornemme. Hvor effter alleene sig udi slige Skiffte eller Rieb / er at rette / saa at den paa lagte Landskyld / som Bønderne med besøering udgiffve / der udi icke bliffve beregnet / i Hart Korn Anslagen / eller derfore vederlaug giort.

Da

Det 8 Capitel er :

Den anden Landgilds TAXT,
 Hvorudi/ Dansk Landgilde i Hartkorn/ ligesom udi for-
 skene Taxt, er Anslagen/ dog hver Species som land dectis/ udfør-
 ligere / efter Sælandske eller Skaanske oc Aaboe eller
 Synst- Maal, siendis Doregnet oc Dffverslagen.

Rug - }
 Byg - } Er hvore - 6 sk. Sællm : }
 1 L. Maalt - } De - - 8 sk. Aabom : } oc mod 32 sk Lan : pen.
 Boahved } Da er udi Sællandsm : Aabomal.

7 skepper - forst :	- 28 sk. Landg. Penge.
6 skep. -	- 24 sk. Penge.
5 sk. p. -	26 sk 2 alb. . . .	- 20 sk. Penge.
4 skep. -	21 sk. 1 alb. . . .	- 1 M. Penge.
3 skep.	1 M. eller 16 sk.	- 12 sk. Penge.
2 skep.	10 sk. 2 alb. . . .	- 8 sk.
1 skep.	5 sk 1 alb.	- 4 sk.
3 fr. ar.	4 skilling	- 3 sk. Penge.
$\frac{1}{2}$ skep.	2 $\frac{1}{2}$ sk. $\frac{1}{2}$ alb. . .	- 2 Skilling.
1 fr. ar.	1 sk 1 alb.	- 1 Skilling.
2 alb.	2. alb 2 $\frac{2}{3}$ Pen :	- 2 alb.
1 alb. eller 4 pen.	1. alb. 1 $\frac{1}{2}$ Penge.	- 1 alb.
3 penge.	1. alb. Pen : -	- 3 Penge.
1 D. Korn	1 $\frac{1}{2}$ Pen : - -	- 1 Penge.

De er da effeer nest forskreffne Beregninge

	Sællansmaal	Naboemaal.
1 P eller $\left. \begin{matrix} 20 \text{ skop: Rug} \\ 40 \text{ skop: Hafre} \end{matrix} \right\}$ hvert mod.	3 L. 2 skop	2½ L.
er 1 Orte af forskreffne mod . .	1½ L. 1 skop.	1 L. 2 skop.
1 P. eller 24 skop. Biug/mod . . .	4 Lynd. .	3 Lynd.
er 1 Orte Biug	2 Lynd. .	1½ Lynde.

Wens naar undertiden regnis

1 P. eller 24 sk. (Biug eller Malt) ligemod hver andre) (20 skop. - - Rug) da er hverflags - } 4 L. 3 L.

De da andrager Rug og Byg mod hin anden som følger :

Rug.	Rug.	Byg.	Byg.
20 skop:	Rug/eller 1 Pund/regned mod	- 1 P. eller 24 sk. Biug.	
	Da er		
	19 skop. 2 alb.	- - - - -	23 skop.
19 skop.	-	- - - - -	22½ skop. 1 fr. ar. 2¼ P.
	18 skop. 1 fr. ar. 1 alb.	, - - - - -	22 skop.
18 skop.	- - - - -	- - - - -	21½ skop. 1 alb. ¾ Pen.
	17½ skop.	- - - - -	21 skop.
17 skop.	20 skop. 1½ fr. ar. 1¼ P.
	16½ skop. 2 alb.	20 skop.
16 skop.	20 skop, 2 alb. 1¾ Pen.
	15½ skop. 1 fr. ar 1 alb.	,	19 skop.
15 skop.	i	18 skop.
	14 skop. 2 alb.	17 skop.

Rug.	Rug.	Bng eller Malt.
14 step.	16½ step. 1 fr. ar. 2¾ P.
	13 step. 1 fr. ar. 1 alb. 16 step.
13 step.	15½ step. 1 alb. ¼ Peng.
	12½ step. 15 step.
12 step.	14 step. 1½ fr. ar. 1¼ Pen.
	11½ step. 2 alb. 14 step.
11 step.	13 step. 2 alb. 1¾ Peng.
	10½ step. 1 fr. ar. 1 alb. 13 step.
10 st. eller 1 Ørte Rug	1 Ørte eller . 12 st. Bng.
	9 step 2 alb. 11 step.
9 step.	10½ step. 1 fr. ar. 2¾ P.
	8 step. 1 fr. ar. 1 alb. 10 step.
8. step.	10 step. 1 alb. ¾ Pen.
	7½ step. 9 step.
7 step.	8. st. 1 fr. ar. 1 alb. 3¼ P.
	6½ step. 8. step.
6. step.	7. step. 2. alb. 1¾ Peng.
	5½ step. 1. fr. ar. 1. alb. 7. step.
5. step. eller ½ Ørte	½ Ørte eller 6. step.
	4. step. 2 alb. 5 step.
4 step.	4½ step. 1 fr. ar. 2¾ P.
	3 step. 1 fr. ar. 1 alb. 4 step.
3 step.	3½ step. 1 alb. ¼ Peng.
	2½ step. 3 step.
	 2 step.

Rug.	Rug.	Byg eller Malt.
2 skp.	.	2 skp. 1 fr. ar. 1 alb. $3\frac{1}{2}$ P.
	$1\frac{1}{2}$ skp. 2 alb.	2 skp.
1 skp.	.	1 skp. 2 alb. $1\frac{3}{4}$ Penge.
	3 fr. ar. 1 alb.	1 skp.
3 fr. ar.	.	$3\frac{1}{2}$ fr. ar. $1\frac{1}{4}$ Penge.
	$2\frac{1}{2}$ fr. ar.	3 fr. ar.
$\frac{1}{2}$ skp.	.	$\frac{1}{2}$ skp. 1 alb. $\frac{4}{7}$ Penge.
	$1\frac{1}{2}$ fr. ar. $\frac{1}{2}$ alb.	$\frac{1}{2}$ skp.
1 fr. ar.	.	1 fr. ar. $2\frac{3}{4}$ Penge.
	$\frac{1}{2}$ fr. ar. 1 alb.	1 fr. ar.
2 alb.	.	2 alb. $1\frac{3}{4}$ Penge
	$1\frac{1}{2}$ alb. $\frac{2}{7}$ Penge.	2 alb.
$\frac{1}{2}$ fr. ar. eller $1\frac{1}{2}$ alb.	.	$\frac{1}{2}$ fr. ar. $1\frac{1}{4}$ Penge.
	1 alb. 1 Penge.	$1\frac{1}{2}$ alb. eller $\frac{1}{2}$ fr. ar.
1 alb.	.	1 alb. $\frac{4}{7}$ Penge.
	$\frac{1}{2}$ alb. $1\frac{1}{3}$ Penge.	1 alb.
3 Penge.	.	$3\frac{3}{4}$ Penge.
	$\frac{1}{7}$ alb. Rug.	3 P. Byg.
2 Penge. eller $\frac{1}{2}$ alb. Rug.	.	$\frac{1}{2}$ alb. $\frac{2}{7}$ Penge.
	$1\frac{2}{3}$ Penge. Rug	$\frac{1}{4}$ alb. eller 2 P. Byg.
1 Penge Rug	.	$1\frac{1}{2}$ Penge B.
	$\frac{1}{2}$ Penge Rug	1 P. Byg.

Forskrifne Udregning / fand brugis paa alle de Stæder / hvorudi 1. Pund Rug beregnis . . 20/oc i 1 Pund Byg . 24 skp. som i Sælland/Laa-land / Falster / Sjæen oc fleeste Stæder i Jylland / De da er derhos at ætte / at fædse begge Deele/ Rugen oc Bygged eller Malte. / skulle være it slags Maal.

2 **L.** Haffre eller Blandkorn) hvert mod 1 **L.** hart Korn.
 2 **L.** Miel Wandmølleſtyld .) eller . . 32 ſ. Landg. Penge.
 Eraltid halft ſaa meget Hartkorn / ſom Haffre eller Miel.

Udi Pence efter . .	Søllands	oc	Udboemaal.
7 ſkep. Haffre eller Miel	.	.	14 ſ. Landg. p.
6 ſkep.	4 2/3	12 ſ. Landg. P.
5 ſkep.	13 ſ. 1 alb.	.	10 ſkilling.
4 ſkep.	10 ſ. 2 alb.	.	8 ſ. Pence.
3 ſkep.	8 ſkilling	6 ſ. Pence.
2 ſkep.	5 ſ. 1 alb.	4 ſ. Pence.
1 ſkeppe	1 1/2 ſ. 1/2 alb.	2 ſ. Pence.
3 fr. ar.	2 ſkilling	1 1/2 ſkilling.
1/2 ſkeppe	1 ſ. 1 alb.	1 ſkilling.
1 fr. ar.	1/2 ſ. 1/2 alb.	1/2 ſkilling.
2 alb.	1 alb. 1 1/2 P.	1 alb.
1/2 fr. ar.	1 alb. Pence	3 Pence.
1 alb. eller 4 Peng.	1/2 alb. 2/3 Pen.	1/2 alb. Pence.
3 Pence	2 Pence	1 1/2 Pence.
1/2 alb.	1 1/2 Pence	1 Pence.
1 Pence.	2/3 P.	1/2 P.

2 **L.** Haffre regnis ſom forſkrevet/mod . 1 **L.** Ding eller hart K.
 Naar da aff Haffren beregnis lige mange / oc ſamme ſlags
 ſkepper udi Lynden/ ſom aff Bygged / ſkal da ſtedſe ic kon væ-
 re halff ſaa mange ſkep. hart Korn ſom Haffre.

Men naar udi Godstis beregnelse / kunde forekomme / opmaakt
 Skæpper Hafre / som nogle Steder udi Sælland oc Skaa-
 ne / beregnis ic kon 5 til Lynden / hvilcke Skæpper / icke som de
 førige / men for noget ydere end halffte saa mange Skæpper hars
 Korn / bær actis / oc at da strax egentlig Land vidis / hvad saa-
 danne skæp. Haffre udi Ving eller hars Korn andrager / er føl-
 gende Udregning der paa her hos følger.

Haffre naar Beregnis: Ving eller Hartkorn.
 5 opmaakte Skæpr. eller 1 L. Hafre / mod $\frac{1}{2}$ L. eller 3 skæp. Ving.

Da er: Sællandsm. Aaboemaal.

4 skæpper Hafre . . .	2 skæp. $1\frac{1}{2}$ fr. ar. $1\frac{1}{7}$ P.	3 skæp. 2 alb. $1\frac{3}{4}$ Pen.
3 skæpper . . .	$1\frac{1}{2}$ skæp. 1 fr. ar. $2\frac{2}{7}$ P.	2 skæp. 1 fr. ar. $2\frac{2}{7}$ P.
2 skæpper . . .	1 skæp. 2 alb. $1\frac{3}{7}$ Peng.	$1\frac{1}{2}$ skæp. 1 alb. $\frac{4}{7}$ P.
1 skæppe . . .	$\frac{1}{2}$ skæp. 1 alb. $\frac{4}{7}$ P.	3 fr. ar. $2\frac{2}{7}$ Penge.
3 fr. ar. . . .	$1\frac{1}{2}$ fr. ar. $3\frac{3}{7}$ Peng.	$\frac{1}{2}$ skæp. 1 alb. $\frac{4}{7}$ Pen.
$\frac{1}{2}$ skæppe . . .	1 fr. ar. $\frac{1}{2}$ alb. $\frac{1}{7}$ P.	$1\frac{1}{2}$ fr. ar. $1\frac{1}{7}$ Penge.
1 fr. ar. . . .	$\frac{1}{2}$ fr. ar. $1\frac{1}{7}$ Penge	1 fr. ar. $3\frac{3}{7}$ Penge.
2 alb.	1 alb. $\frac{4}{7}$ Penge . . .	2 alb. $\frac{2}{7}$ P.
$\frac{1}{2}$ fr. ar. eller $1\frac{1}{2}$ alb. . .	$\frac{1}{2}$ alb. $1\frac{3}{7}$ Penge . . .	1 alb. $\frac{4}{7}$ Penge.
1 alb. eller 4 Penge. . .	$\frac{1}{2}$ alb. $\frac{2}{7}$ P. . . .	$\frac{1}{2}$ alb. $1\frac{1}{7}$ P.
3 Penge	$1\frac{4}{7}$ Penge	$2\frac{2}{7}$ Penge.
2 P. eller $\frac{1}{2}$ alb. Haffre . .	$1\frac{1}{7}$ Penge	$1\frac{3}{7}$ P.
1 Penge Haffre	$\frac{2}{7}$ P.	$\frac{4}{7}$ P.

1 L. { Bryn } hvert / mod 2 L. hars Korn.
 { Hvedemeel }

Er altid dobbelt saa meget hars Korn / som Bryn eller Hvede-
 meel / hvad skæpper i Penge Andrager / Land lættelig off Jær-
 re Udregning trættes.

Søllandsmaal. Aaboemaal.

1 skp. { Hvede/
Erster. } hvert/mod . . . 1½ skp. hart Korn/

Er

3 fr. ar. forne . . .	1 skp. 1 fr. ar. h. Korn }
½ skppe . . .	3 fr. ar. hart Korn
1 fr. ar. . . .	1½ fr. ar. hart Korn
2 alb. . . .	1 fr. ar. Korn
½ fr. ar. . . .	2 alb. 1 Penge Korn
1 alb. . . .	1½ alb. hart Korn
½ alb. . . .	3 Penge hart Korn
1 P. Hvede eller Erster	1½ Penge hart Korn

Alf hvad Maal
Landgilden er /
skal oc hart Kor
vætt være.

1 skp. Sennop / mod . . . 3 skp. hart Korn.

Er stedse tre gange saa meget hart Korn/ som Sennop.

6 skp. Homble/ . . .	mod . . .	½ L. hart Korn.
1 skp. Homble. . .	½ skp. h. Korn	½ skp. 2 alb.
2 skp. . . .	1 skp. Korn . . .	1 sk. 1 fr. ar. 1 alb.
3 skp. . . .	1½ skp. . . .	2 skpper.
4 skp. . . .	2 skp. . . .	2½ skp. 2 alb.
5 skp. . . .	2½ skp. . . .	3 sk. 1 fr. ar. 1 alb.
½ skp. Homble . . .	1 fr. ar. Korn . . .	1 fr. ar. 1 alb.
1 fr. ar. . . .	½ fr. ar. Korn	2 alb. Korn.

1 L. Vll ubi Halland. . .	mod . . .	6 skp. Byg er-
3 feringer Vll	4 skp. Korn.
½ L. Vll	3 skp.
1 fering	1½ skppe.
1 Dving	3 fr. ar.

Penge. Anslagen i h: Korn. Sallansmaal. Aaboemaal. Pendinge.

2 Marc.) eller 32)	Stilling mod .	1 \mathcal{L} . h. Korn/ er.	
31 \mathcal{S} .	Penge	$5\frac{1}{2}$ fl. 1 fr. ar. 3 p. l.	$7\frac{1}{2}$ skop. 1 fr. ar.
30 \mathcal{S} .	Landg. Penge	$5\frac{1}{2}$ skop. $\frac{1}{2}$ fr. ar.	$7\frac{1}{2}$ skopper.
29 \mathcal{S}	5 fl. $1\frac{1}{2}$ fr. ar. 3 p.	7 skop. 1 fr. ar.
28 \mathcal{S}	5 skop. 1 fr. ar.	7 skopper.
27 \mathcal{S}	5 skop. 3 Penge	$6\frac{1}{2}$ skop. 1 fr. ar.
26 \mathcal{S}	$4\frac{1}{2}$ fl. $1\frac{1}{2}$ fr. ar.	$6\frac{1}{2}$ skop.
25 \mathcal{S}	$4\frac{1}{2}$ fl. $\frac{1}{2}$ fr. ar. 3 p.	6 skop. 1 fr. ar.
24 \mathcal{S}	$4\frac{1}{2}$ skop. Korn	6 skop.
23 \mathcal{S}	4 fl. 1 fr. ar. 3 p.	$5\frac{1}{2}$ skop. 1 fr. ar.
22 \mathcal{S}	4 skop. $\frac{1}{2}$ fr. ar.	$5\frac{1}{2}$ skop.
21 \mathcal{S}	$3\frac{1}{2}$ fl. $1\frac{1}{2}$ fr. ar. 3 p.	5 skop. 1 fr. ar.
20 \mathcal{S}	$3\frac{1}{2}$ fl. 1 fr. ar.	5 skop.
19 \mathcal{S}	$3\frac{1}{2}$ skop. 3 Penge.	$4\frac{1}{2}$ fl. 1 fr. ar.
18 \mathcal{S}	3 skop. $1\frac{1}{2}$ fr. ar.	$4\frac{1}{2}$ skopper.
17 \mathcal{S}	3 fl. $\frac{1}{2}$ fr. ar. 3 p.	4 fl p. 1 fr ar.
16 \mathcal{S} .	eller 1 Marc Penge	$\frac{1}{2}$ \mathcal{L} . h. re Korn.
15 \mathcal{S}	$2\frac{1}{2}$ fl. 1 fr. ar. 3 p.	$3\frac{1}{2}$ fl. 1 fr. ar.
14 \mathcal{S}	$2\frac{1}{2}$ skop. 1 fr. ar.	$3\frac{1}{2}$ skop.
13 \mathcal{S}	2 fl. $1\frac{1}{2}$ fr. ar. 3 p.	3 skop. 1 fr. ar.
12 \mathcal{S} .	eller 1 \mathcal{S} . Grot	2 skop. 1 fr. ar.	3 skop.
11 \mathcal{S}	2 skop. 3 Penge.	$2\frac{1}{2}$ fl. 1 fr. ar.
10 \mathcal{S}	$1\frac{1}{2}$ skop. $1\frac{1}{2}$ fr. ar.	$2\frac{1}{2}$ skop.
9 \mathcal{S}	$1\frac{1}{2}$ fl. $\frac{1}{2}$ fr. ar. 3 p.	2 fl. 1 fr. ar.
8 \mathcal{S}	$1\frac{1}{2}$ skop. Korn -	2 skop.

Penge. Anſlagen i h: Korn/ Søllansmaal. Aaboemaal.

7 ſh.	1 ſk, 1 fr. ar. 3 P.		1 ½ ſkep. 1 fr. ar.
6 ſh.	1 ſk. ½ fr. ar.		1 ½ ſkep.
5 ſh.	3 ½ fr. ar. 3 Peng.		1 ſkep. 1 fr. ar.
4 ſh.	3 fr. ar. Korn .		1 ſkep. Korn.
3 ſh.	½ ſkep. 3 Penge		3 fr. ar.
2 ſh.	1 ½ fr. ar. Korn		½ ſk. Korn.
1 ſh. eller 1 Grod Leding.	½ fr. ar. 3 Peng.		1 fr. ar. Korn.
2 alb.	1 ½ alb. Korn .		2 alb. Korn.
½ ſh.	1 alb. ½ Penge		1 ½ alb. Korn.
1 Engelt Leding eller				
Stød. ellr 1 alb. Stød. hvort		1 alb. Korn .		1 alb. 1 ½ Penge.
1 alb.		3 Penge Korn .		1 alb. Korn.
½ alb. eller 2 Peng.		1 ½ Penge Korn		½ alb. Korn.
1 Penge		¾ Penge Korn		1 Penge Korn.

Om

Ledingspenge / Kriſtpenge / Gaardsp. Zuleſkat / Herregieſterſi oc anden aſtkillig Gieſterſ / Groter / Engelt / Lødemarker / Engep. Koep. Haſſrep. Aalſiſkindspenge / Veedp. Honningp. Fødenødsp. Skriffverp. Gadehuſp. Dagſværds. oc Arbeedspenge / oc beſlige underſteedlig ſlags Penge / vide fol. 171, 172, 173.

1 L. Smør / mod		12 L. h. Korn/æ
3 ſtaringer		9 L. Korn.
½ Lynde		6 L. Korn.
1 ſtaring		3 L. h. Korn.
1 Dting		1 ½ L. Korn.
½ Dting	4 ½ ſtepper		6 ſtepper.

Smør/ Anslagen i Korn/ Søllansmaal. Aaboemaal.

16 { Søllandst Staanst Synst Warbo Norst		Pund Smør / udi 1 L. Smør / oc mod . . . 12 L. hart Korn er	
15 forstreffne Pund		11 L. 1½ skop.	11 L. 2 skop.
14 pund			10½ L. Korn.
13 pund		½ L. 1½ skop.	9½ L. 2 sk.
12 pund			9 L. Korn.
11 pund		8 L. 1½ sk.	8 L. 2 skop.
10 pund			7½ L. Korn.
9 pund		6½ L. 1½ sk.	6½ L. 2 sk.
½ L. eller 8 pund			6 L. hart Korn.
7 pund Smør		5 L. 1½ skop.	5 L. 2 skop.
6 pund			4½ L. hart Korn.
5 pund		3½ L. 1½ skop.	3½ L. 2 skop.
1 stering eller 4 pund			3 L. hart Korn.
3 pund		2 L. 1½ sk.	2 L. 2 skop.
½ fr. eller 2 Pund			1½ L. hart Korn.
1 pund		4½ sk. Korn	6 skop. Korn.
½ pund		2 sk. 1 fr. ar.	3 skop Korn.

Hvor / udi 1 forstreffne Pund Smør / er - 24 Marc Smør / da er
1 Marc S. - - 2 alb. 1 P. Korn eller 1 skill. eller 1 fr. ar. S.

Saa mange Marc Smør / saa mange s. p.

Derfore kand Marc Smørs Andrag i hart Korn / aff nest for-
streffne stillingers udregning / lættelig erfaris.

Smør/

Smør/ Anslagen i Korn/ Søllandsin. Daboemaal.
Men hvor / udi i forskrefne Pund Smør/er 16 skaal pund eller 32
Marck Smør/

Da er

1 skaal pund eller 2 M. Smør/1 fr. ar. $1\frac{1}{2}$ p. R. eller $1\frac{1}{2}$ ß. er $1\frac{1}{2}$ fr. ar. R.
 2 skaal pund - - - $\frac{1}{2}$ fl. 3 P. R. eller 3 ß. er 3 fr. ar. R.
 3 skaal pund eller 6 Marck - 3 fr. ar. 1 alb. $\frac{1}{2}$ P. - 1 flep. $\frac{1}{2}$ fr. ar.
 De saa fremdeelis / altid $1\frac{1}{2}$ ß. mod hvort skaal pund Smør / land
 ilige maade / aff forskrefne Pengis Bregning viderehafois.

18 Wiborg Pund S.	er 1 L. Smør/	mod 12 L. h. Korn
	er	
$\frac{1}{2}$ Wiborgp. Smør	2 fl. eller $10\frac{1}{2}$ ß. $\frac{1}{2}$ al.	er $2\frac{1}{2}$ flep 2 alb.
1 pund - - -	4 fl. eller 21 ß. 1 alb.	5 fl. 1 fr. ar. 1 alb.
1 Wechte eller 30 M. S.	5 flep. Korn -	$6\frac{1}{2}$ fl. 2 alb.
28 M. S. holdis aff	.	.
nogle for 1 Wecht / er	$4\frac{1}{2}$ fl. 2 alb.	6 fl. 2 alb. $2\frac{2}{3}$ Penge.
1 Toifmands Aif eller	$1\frac{1}{2}$ Pund - -	1 L. hare Korn.
1 Tindal Aif Smør	- - - -	.
eller 2 pund Wib P.	1 L. 2 flep.	1 L. $2\frac{1}{2}$ fl. 2 alb.
1 Løb eller 3 pund Smør	- - - -	2 L. hare Korn.
4 pund - - -	$2\frac{1}{2}$ L. 1 flep.	$2\frac{1}{2}$ L. 1 fl. 1 fr. ar. 1 alb
1 Sammelveiget Løb .	eller $4\frac{1}{2}$ pund	3 L. hare Korn.
5 pund - - -	3 L. 2 flep.	3 L. $2\frac{1}{2}$ fl. 2 alb.
6 pund - - -	- - - -	4 L. hare Korn.
7 pund - - -	$4\frac{1}{2}$ L. 1 fl. Korn	$4\frac{1}{2}$ L. 1 fl. 1 fr. ar. 1 al.
8 pund - - -	5 L. 2 flep.	5 L. $2\frac{1}{2}$ fl. 2 alb.
9 pund - - -	- - - -	6 L. hare Korn.
10 pund - - -	$6\frac{1}{2}$ L. 1 flep.	$6\frac{1}{2}$ L. 1 fl. 1 fr. ar. 1 al.

Søllandsm. Aaboemaal.

Wibborg Pund Smør / Anslagen i hart Korn /

11 pund - -	7 \mathcal{L} . 2 fl .	7 \mathcal{L} . 2 $\frac{1}{2}$ fl ep. 2 alb.
12 pund - -	8 \mathcal{L} .	8 \mathcal{L} . hart Korn.
13 pund Smør -	8 $\frac{1}{2}$ \mathcal{L} . 1 fl .	8 $\frac{1}{2}$ \mathcal{L} . 1 fl . 1 fr. ar. 1 alb.
14 pund - -	9 \mathcal{L} . 2 fl .	9 \mathcal{L} . 2 $\frac{1}{2}$ fl . 2 alb.
15 pund - -	10 \mathcal{L} .	10 \mathcal{L} . hart Korn.
16 pund - -	10 $\frac{1}{2}$ \mathcal{L} . 1 fl . Korn	10 $\frac{1}{2}$ \mathcal{L} . 1 fl . 1 fr. ar. 1 alb.
17 pund - -	11 \mathcal{L} . 2 fl .	11 \mathcal{L} . 2 $\frac{1}{2}$ fl . 2 alb.

24 Wibb. Marcfr: Smør / er 1 Wibb. pund / oc mod h. R. som forsk:

Da er

$\frac{1}{2}$ Wibb. M. S.	1 alb. hart R.	1 alb. 1 $\frac{1}{2}$ Penge.
1 Marcfr. . .	$\frac{1}{2}$ fr. ar $\frac{1}{2}$ alb.	2 $\frac{1}{2}$ alb. $\frac{2}{3}$ Penge.
2 Marcfr. . .	1 fr. ar. 1 alb.	1 fr. ar. 2 alb. 1 $\frac{1}{2}$ Penge.
1 Volle S } 3 Marcfr.	$\frac{1}{2}$ fl ep. Korn .	$\frac{1}{2}$ fl ep. 2 alb.
1 lid Staal } 4 M. S.	$\frac{1}{2}$ fl . 2 alb. .	3 fr. ar. 1 $\frac{1}{2}$ alb $\frac{1}{3}$ Penge.
5 Marcfr. . .	$\frac{1}{2}$ fl . 1 fr. ar. 1 alb	1 fl ep. 1 alb. 1 $\frac{1}{2}$ Penge.
6 Marcfr. . .	1 fl . hart Korn	1 fl ep. 1 fr ar. 1 alb.
7 Marcfr. . .	1 fl . 2 alb. .	1 $\frac{1}{2}$ fl ep. 2 $\frac{2}{3}$ Penge.
1 fl . Staal } er hvore		
1 Tounf: } 8 M. S.	1 fl . 1 fr. ar. 1 alb.	1 $\frac{1}{2}$ fl ep. 1 fr. ar. 1 $\frac{1}{2}$ Penge:
1 Staab. }		
9 Marcfr. . .	1 $\frac{1}{2}$ fl ep. Korn	2 fl ep. hart Korn.
10 Marcfr. . .	1 $\frac{1}{2}$ fl . 2 alb. .	2 fl ep. 3 alb. $\frac{2}{3}$ Penge:
11 Marcfr Smør	1 $\frac{1}{2}$ fl . 1 fr. ar. 1 alb.	2 fl . 1 fr. ar. 2 alb. 1 $\frac{1}{2}$ P.
$\frac{1}{2}$ P, eller 12 Wib: M. S.	2 fl . Korn .	2 $\frac{1}{2}$ fl ep. 2 alb.
13 Marcfr. . .	2 fl . 2 alb.	2 $\frac{1}{2}$ fl ep. 1 fr. ar. 1 a. 2 $\frac{2}{3}$ P:
14 Marcfr. . .	2 fl . 1 fr. ar. 1 alb.	3 fl ep. 1 alb. 1 $\frac{1}{2}$ Penge.

Søllandsm. Aaboemaal.

Wiſborg Pund Smør/ Anſlagen i hart Korn /

15 M. eller $\frac{1}{2}$ Wette ſ.	$2\frac{1}{2}$ ſkep. Korn .	3 ſkep. 1 ſr. ar. 1 alb.
1 Bøtte eller 16 M. S.	$2\frac{1}{2}$ ſkep. 2 alb.	$3\frac{1}{2}$ ſkep. $2\frac{2}{3}$ Penge.
17 Marc	$2\frac{1}{2}$ ſk. 1 ſr. ar. 1 alb.	$3\frac{1}{2}$ ſk. 1 ſr. ar. $1\frac{1}{7}$ Peng.
18 Marc	.	$\frac{1}{2}$ L. hart Korn.
19 Marc	$\frac{1}{2}$ L. 2 alb.	$\frac{1}{2}$ L. $2\frac{1}{2}$ alb. $\frac{2}{3}$ Penge.
1 Kande eller 20 M. S.	$\frac{1}{2}$ L. 1 ſr. ar. 1 alb.	$\frac{1}{2}$ L. $1\frac{1}{2}$ ſr. ar. $3\frac{1}{3}$ P.
21 Marc	$\frac{1}{2}$ L. $\frac{1}{2}$ ſkep.	$\frac{1}{2}$ L. $\frac{1}{2}$ ſkep. 2 alb.
22 Marc	$\frac{1}{2}$ L. $\frac{1}{2}$ ſk. 2 alb.	$\frac{1}{2}$ L. $\frac{1}{2}$ ſk. $1\frac{1}{2}$ ſr. ar. $\frac{2}{7}$ P.
23 Marc	$\frac{1}{2}$ L. $\frac{1}{2}$ ſk. 1 ſr. ar. 1 al	$\frac{1}{2}$ L. 1 ſkep. 1 alb. $1\frac{1}{3}$ P.

9 Harboe Pund Smør/ er 1 L. Smør/ oc mod 12 L. hart K.

Diſſe Punds udreꝑning/ kand lættelig aff Dffvenſkreffne Wiſſe-
borg Punds oc Marc's Dffverſlag eractis; Effer at ſtedſe ſaa
mange Harboe Punds eller Marc's Facit i hart Korn ſom
begieris at vidis / hos dobbelt ſaa mange Wiſborgs Pund oc
Marc findis/ effer at gemeentlig 2 Wiſborg Pund er actet
mod - . 1 Harboe pund.

10 Pund Smør/ er nogle Sexder regnet udi - - 1 L. Smør.

Des Bdreꝑning er for Kortheds ſkyld forbijaaen/ Effer di
ſamme Pund/ nu neppelig nogen Sexder brugis / dog om kun-
de Hende de fore kom / kand des Andrag aff Naſt Efferſkreffne
Dffverſlag eractis.

Sallansmaal. Naboemaal.

20 Pund Smør/ i Salling (Horreherrit undtagen.)
 1 L. Smør/ da er

$\frac{1}{2}$ Salling.		
pund Smør/	$1\frac{1}{2}$ fl. 1 fr. ar. $2\frac{7}{8}$ Penge.	2 fl. $1\frac{1}{2}$ fr. ar. $1\frac{1}{7}$ Penge.
1 p. som gjør		
$21\frac{7}{8}$ Bib. W.	$3\frac{1}{2}$ fl. 1 alb. $\frac{4}{7}$ Penge.	$4\frac{1}{2}$ fl. 1 fr. ar. $2\frac{7}{8}$ Penge.
2 pund .	1 L. 1 fl. 2 alb. $1\frac{7}{8}$ P.	1 L. $1\frac{1}{2}$ fl. 1 alb. $\frac{4}{7}$ Penge.
3 pund .	1 L. $4\frac{1}{2}$ fl. 1 fr. ar. $\frac{2}{7}$ P.	$1\frac{1}{2}$ L. 2 fl. $1\frac{1}{2}$ fr. ar. $1\frac{1}{7}$ P.
4 pund .	2 L. 2 fl. $1\frac{1}{2}$ fr. $1\frac{1}{7}$ P.	2 L. 3 fl. 2 alb. $1\frac{7}{8}$ Penge.
5 pund .		3 L. hart Korn.
6 pund .	$3\frac{1}{2}$ L. $\frac{1}{2}$ fl. 1 alb. $\frac{4}{7}$ P.	$3\frac{1}{2}$ L. 3 fr. ar. $2\frac{7}{8}$ Penge.
7 pund .	4 L. 1 fl. 2 alb. $1\frac{7}{8}$ P.	4 L. $1\frac{1}{2}$ fl. 1 alb. $\frac{4}{7}$ Penge.
8 pund .	$4\frac{1}{2}$ L. $1\frac{1}{2}$ fl. 1 fr. $2\frac{7}{8}$ P.	$4\frac{1}{2}$ L. 2 fl. 1 fr. 1 alb. $3\frac{1}{7}$ P.
9 pund .	5 L. 2 fl. $1\frac{1}{2}$ fr. ar. $1\frac{1}{2}$ p.	5 L. 3 fl. $\frac{1}{2}$ fr. ar. $3\frac{7}{8}$ P.

$\frac{1}{2}$ L. eller 10 Sallingbo pund Smør **6 L. hart Korn.**

11 pund .	$6\frac{1}{2}$ L. $\frac{1}{2}$ fl. 1 alb. $\frac{4}{7}$ P.	$6\frac{1}{2}$ L. 3 fr. ar. $2\frac{7}{8}$ Penge.
12 pund .	7 L. 1 fl. 2 alb. $1\frac{7}{8}$ P.	7 L. $1\frac{1}{2}$ fl. 1 alb. $\frac{4}{7}$ P.
13 pund .	7 L. $4\frac{1}{2}$ fl. 1 fr. $2\frac{7}{8}$ P.	$7\frac{1}{2}$ L. 2 fl. $1\frac{1}{2}$ fr. ar. $1\frac{1}{7}$ P.
14 pund .	8 L. 2 fl. $1\frac{1}{2}$ fr. $1\frac{1}{7}$ P.	8 L. 3 fl. 2 alb. $1\frac{7}{8}$ Penge.
15 pund .		9 L. hart Korn.
16 pund .	$9\frac{1}{2}$ L. $\frac{1}{2}$ fl. 1 alb. $\frac{4}{7}$ P.	$9\frac{1}{2}$ L. 3 fr. ar. $2\frac{7}{8}$ Penge.
17 pund .	10 L. 1 fl. 2 alb. $1\frac{7}{8}$ P.	10 L. $1\frac{1}{2}$ fl. 1 alb. $\frac{4}{7}$ Penge.
18 pund .	$10\frac{1}{2}$ L. $1\frac{1}{2}$ fl. 1 fr. $2\frac{7}{8}$ P.	$10\frac{1}{2}$ L. 2 fl. 1 fr. 1 alb. $3\frac{1}{7}$ P.
19 pund S. i		
Salling .	11 L. 2 fl. $1\frac{1}{2}$ fr. $1\frac{1}{7}$ P.	11 L. 3 fl. 2 alb. $1\frac{7}{8}$ Penge.

15 Pund Smør/ regnis oc i Staane oc Halland. wdi 1 L. S.

Da er

Søllandsmaal.

Uaboemaal.

$\frac{1}{2}$ pund .	2 skp. $1\frac{1}{2}$ fr. ar. $1\frac{1}{7}$ P.	3 sk. $\frac{1}{2}$ fr. ar. $3\frac{7}{7}$ Penge.
1 pund .	$4\frac{1}{2}$ skp. 1 fr. ar. $2\frac{2}{7}$ P.	6 sk. $1\frac{1}{2}$ fr. ar. $1\frac{1}{7}$ Penge.

Disse Punds videre Udregning er for Rørheds Skylt
underlat/efter de sielden forekomme/re.

14 Hallandske Pund Smør / regnis i 1 Lynde Smør.

Da er

$\frac{1}{2}$ pund S.	$2\frac{1}{2}$ sk. $\frac{1}{2}$ alb. $1\frac{3}{7}$ Penge.	3 sk. $1\frac{1}{2}$ fr. ar. $\frac{1}{2}$ alb $\frac{4}{7}$ Penge
1 pund .	5 sk. 1 alb $2\frac{6}{7}$ Penge.	$6\frac{1}{2}$ sk. 1 fr. ar 1 alb $1\frac{1}{7}$ Penge
2 pund .	1 L. 4 sk. 1 fr. $1\frac{1}{2}$ P.	$1\frac{1}{2}$ L. $1\frac{1}{2}$ skp. $2\frac{2}{7}$ alb. $\frac{7}{7}$ P.
3 pund .	$2\frac{1}{2}$ L. $1\frac{1}{2}$ fr. $2\frac{4}{7}$ Penge.	$2\frac{1}{2}$ Lyn. $\frac{1}{2}$ skp. $3\frac{7}{7}$ Penge.
4 pund .	3 L. $2\frac{1}{2}$ sk. $2\frac{2}{7}$ Penge.	3 L. 3 sk. 1 fr. ar. 2 al. $\frac{4}{7}$ P.
5 pund .	4 L. $1\frac{1}{2}$ sk. $2\frac{1}{2}$ alb. $\frac{2}{7}$ P.	4 Lyn. 2 skp. 1 fr. ar. $1\frac{1}{7}$ P.
6 pund .	5 L. 3 fr. 1 alb. $1\frac{1}{7}$ P.	5 L. 1 sk. 1 alb. $2\frac{6}{7}$ Penge.
7 pund eller $\frac{1}{2}$ L. Smør	6 Lynder hart Korn.
8 pund .	$6\frac{1}{2}$ L. 2 sk. 1 alb. $\frac{6}{7}$ P.	$6\frac{1}{2}$ L. $2\frac{1}{2}$ sk. 1 fr. ar. 1 a. $1\frac{1}{7}$ P.
9 pund .	$7\frac{1}{2}$ L. 1 sk. 2 alb. $3\frac{1}{7}$ P.	$7\frac{1}{2}$ L. $1\frac{1}{2}$ skp. $2\frac{1}{2}$ alb. $\frac{2}{7}$ P.
10 pund .	$8\frac{1}{2}$ L. 1 fr. 2 alb. $\frac{4}{7}$ P.	$8\frac{1}{2}$ Lyn. $1\frac{1}{2}$ fr. ar. $1\frac{3}{7}$ Pen.
11 pund .	9 L. $2\frac{1}{2}$ sk. $1\frac{3}{7}$ Penge.	9 L. 3 skp. 1 fr. ar. $\frac{4}{7}$ P.
12 pund .	10 L. $1\frac{1}{2}$ sk. $2\frac{1}{2}$ alb. $\frac{2}{7}$ P.	10 L. 2 sk. 1 fr. ar. $1\frac{1}{7}$ P.
13 pund S. i Halland .	11 L. 3 fr. 1 alb. $1\frac{1}{7}$ P.	11 L. 1 sk. $\frac{1}{2}$ fr. ar. $\frac{6}{7}$ P. er
1 Hall. M. S. mod . . .	$2\frac{1}{2}$ alb. $\frac{2}{7}$ Penge.	1 fr. ar. $1\frac{1}{7}$ Penge.
2 Mars S.	$1\frac{1}{2}$ fr. ar. $\frac{1}{2}$ alb. $\frac{4}{7}$ P.	$\frac{1}{2}$ skp. $\frac{1}{2}$ alb. $1\frac{3}{7}$ Penge.

Sællansmaal. Aaboemaal.

12 Pund Smør / er oc (dog sielden) i Hartsffel / regned ud
1 \mathcal{L} . Smør / er.

$\frac{1}{2}$ pund	?	:	:	:		:	:	:	.	.	.		$\frac{1}{2}$ \mathcal{L} . Korn.
1 pund		1 \mathcal{L} . Korn.

Videre/ saa mange Pund Smør. Saa mange Lys:
der hart Korn..

6 { Skepper } Smør / er hvore i Lynde. Smør / oc
 { Løber S. } mod . . . | 12 \mathcal{L} . h. Korn / er.
 1 Løb eller Skeppe Smør. | 2 \mathcal{L} . Korn.
 2 Løber | 4 Lynder Korn.
 3 Løber | 6 Lynder Korn.
 4 Løber | 8 Lynder.
 5 Løber eller Skeper.. . . . | 10 \mathcal{L} . Korn.

1 sammelweiget Løb S. er regnet for $4\frac{1}{2}$ pund / eller 1 fering S / er.
 4 sammelweiget Løber 12 Lynder hart Korn.

1 Løb Smør udi Sælland oc Skaane / holdis for
 3 Sællandsk pund Smør: . . . 2 \mathcal{L} . $1\frac{1}{2}$ fl. . . 2 \mathcal{L} . 2 skp. R
 Da er.

$5\frac{1}{3}$ Løb Smør . i 1 \mathcal{L} . Smør / oc mod . . . 12 \mathcal{L} . hart Korn,
 12 Affer Smør / er 1 \mathcal{L} . Smør / oc mod . . . 12 \mathcal{L} . hart Korn.
 er

1 Aft 2 Wiborg pund mod . . . 1 \mathcal{L} . hart Korn.
 Saa mange Affer Smør / saa mange \mathcal{L} . hart Korn.

Søllandsmaal. Aaboemaal.

1 Risner Smør i Obshjel/ er 1 ster. Smør/mod 3 L. Korn.
 er 4 Risner . . . 1 L. Smør/ oc mod : . . . 12 L. hart Korn.

1 Bechte Smør er 30 Marc Smør / mod
 5 skp. Korn . . . 6½ skp. 2 alb. Korn.

Aff nogle holdis 1 Bechte Smør/ for
 28 Marc Smør/ er da . . . 4½ skp. 2 alb. . . 6 sk. 2 alb. 27 P.

2 Kaarteer eller . . . } hvert mod 4½ skp. 6 skp. h. Korn.
 ½ Otting Smør }

1 Kaarteer Smør/ regnis oc i Zylland/ mod ½ L. Korn.

Effter S. Peder Brahe/ er regnie

4 pund Smør i Skaane oc Norge } hvert for 1 flering S.
 3½ pund Smør udi Halland . . . }
 oc mod 3 L. hart Korn.

1 Pund Dste/ mod . . .	1½ skp. h. Korn	2 skp. Korn/ er .
2 pund Dste	½ L. Korn.
3 pund	4½ skp. Korn	6 skp. h. Korn.
4 pund Dste	1 L. hart Korn.
4 Dste regnis oc mod .	1 skp. ½ fr. ar.	1½ skp. Korn/ er .
1 Dst	1 fr. ar. 1½ Penge	1½ fr. ar.
3 Dste	3 fr. ar. 1 alb. ½ P.	1 skp. ½ fr. ar.

Honning.

1 L. Honning eller 30 Rander/ mod : . . . 6 L. Korn.

Er

ff iij

½ Hon-

Søllandsmaal. Aaboemaal.

Honning Anslagen i hant Korn.

$\frac{1}{2}$ T. Honning	3 Tynder Korn.
1 ftering	$1\frac{1}{2}$ T. Korn.
1 Otting	$4\frac{1}{2}$ Skp.	6 Skp. Korn.
$\frac{1}{2}$ Otting	2 Skp. 1 fr. ar.	3 Skp.

Da er

1 Potte	1 fr. ar. $\frac{4}{2}$ alb. $\frac{7}{7}$ P.	$1\frac{1}{2}$ fr. ar. $1\frac{1}{2}$ Peng.
1 Staab eller 2 Potter	$\frac{1}{2}$ Skp. 1 alb. $\frac{4}{7}$ P.	$\frac{1}{2}$ ft. 1 fr. $\frac{1}{2}$ alb. $\frac{7}{7}$ P.
3 Potter	$3\frac{1}{2}$ fr. ar. $1\frac{1}{2}$ Peng.	1 ft. $\frac{1}{2}$ fr. ar. $3\frac{7}{7}$ P.
1 Kande eller 4 Potter	1 Skp. 2 alb. $1\frac{7}{7}$ P.	$1\frac{1}{2}$ ft. 1 alb. $\frac{4}{7}$ P.
2 Kander	2 ft. $1\frac{1}{2}$ fr. ar. $1\frac{1}{2}$ P.	3 Skp. 2 alb. $1\frac{7}{7}$ P.
3 Kander	$3\frac{1}{2}$ ft. 1 alb. $\frac{4}{7}$ P.	$4\frac{1}{2}$ ft. 1 fr. $2\frac{7}{7}$ P.
4 Kander	$4\frac{1}{2}$ ft. 1 fr. ar. $2\frac{7}{7}$ p.	6 ft. $1\frac{1}{2}$ fr. ar. $1\frac{1}{2}$ P.
5 Kander	1 T. hart Korn.
6 Kander	1 T. 1 ft. 2 alb. $1\frac{7}{7}$ p.	1 T. $1\frac{1}{2}$ ft. 1 al. $\frac{4}{7}$ p.
7 Kander	1 T. 2 ft. $1\frac{1}{2}$ fr. $1\frac{1}{2}$ p.	1 T. 3 ft. 2 al. $1\frac{7}{7}$ P.
$7\frac{1}{2}$ Kander eller 1 ftering	$1\frac{1}{2}$ T. hart Korn.

Naar Regnis.

32 Kander Honning udi 1 T. Honning / da er

1 Potte Honning mod .	1 fr. ar. $1\frac{1}{2}$ Penge.	$1\frac{1}{2}$ fr. ar. Korn.
1 Staab eller 2 Potter	$\frac{1}{2}$ Skp. 3 Penge.	3 fr. ar. Korn.
3 potter - - -	3 fr. ar. 1 alb. $\frac{1}{2}$ P.	1 Skp. $\frac{1}{2}$ fr. ar.
1 Kande eller 4 Potter	1 Skp. $1\frac{1}{2}$ alb.	$1\frac{1}{2}$ Skp.
2 Kander - - -	2 Skp. 1 fr. ar.	3 Skpper.
3 Kander - - -	3 Skp. $1\frac{1}{2}$ fr. ar.	$4\frac{1}{2}$ Skpper.

Hon

Søllandsmaal. Aaboemaal.

Honning Anslagen i Korn.

1 Aß eller 4 Kander Hon.	4½ fl. Korn -	- 6 fl. Korn.
1 Aß Hon. udi W:ndspæl	er oc regnet mod	1 L. h. Korn.
5 Kander Honing	- 6½ fl. 1½ alb.	- 7½ fl.
6 Kander	- 1 L. 3 fr. ar. K.	- 1 L. 1 fl.
7 Kander Honning	.. 1 L. 1½ fl. 1½ fr. ar.	- 1 L. 2½ fl.
8 Kand. ellr 1 St. Hø.	- - -	- 1½ L. hart Korn.
1 Staab Stier Honing	er regnet / mod	- 2 fl. Korn / er
1 Potte	- - - 3 fr. ar. Korn.	- 1 fl. Korn.
1 Kande u-reen Honning/	regnis oc mod	2 Wendelbo fl. K. er
- - - -	1 fl. Korn -	- 1 fl. 1 fr. ar. 1 alb/er
1 Staabu-reen Hon.	½ fl. Korn -	- ½ fl. 2 alb.
1 Potte u-reen Honning	1 fr. ar. Korn -	- 1 fr. ar. 1 alb.
6 Kander Hon. udi Synderhærit i Jylland/	er oc regnet	
mod - - -	- - -	- 1 L. h. Korn/ er
36 Kander - 1 L. Honig/	oc mod -	- 6 L. hart Korn.
2 Marc Hon. Penge/er regnet efter H. Sorgen Lunge /for,		
2 Kander Hon. oc mod	1½ fl. Korn -	- 2 fl. hart Korn.
	Er	
1 Marc Hon. Penge -	3 fr. ar. Korn	1 fl. h. Korn.
12 h. for 3 Potter Honing	½ fl. 3 Penge K.	- 3 fr. ar. Korn.
8 h. for 1 Staab Hon. mod	1½ fr. ar. h. Korn	- ½ fl. Korn.
4 h. for 1 Pot Hon. mod	2 alb. 1 Penge -	- 1 fr. ar. Korn.
11 8 Marc Honn. Penge	- - -	- 1 L. hart Korn.

Leff

Søllandsmaal. Naboemaal.
Leffvendis D.veg/
Først
Dren oc Riser/

I skald Dre }
 I Nyborn Roe } visse Landgild / hvert 4 L. hart Korn/

Er

$\frac{1}{2}$ forskrefne	-	1 L. 2 skop.	-	2 L. Korn.
"	-	"	-	1 L. 2 $\frac{1}{2}$ sk. 2 alb.
"	-	"	-	1 L. hart Korn.
"	-	4 $\frac{1}{2}$ sk. 1 fr. ar. 2 $\frac{2}{7}$ Penge	-	6 skop. 1 $\frac{1}{2}$ fr. ar.
"	-	$\frac{1}{2}$ L. 1 skop.	-	$\frac{1}{2}$ L. 1 sk. 1 fr. ar. 1 alb.
"	-	$\frac{1}{2}$ L. 1 fr. ar. 2 alb. $\frac{4}{7}$ p.	-	$\frac{1}{2}$ L. $\frac{1}{2}$ skop. 3 $\frac{2}{7}$ Penge.
"	-	"	-	$\frac{1}{2}$ L. Korn.
"	-	2 $\frac{1}{2}$ skop. 2 alb.	-	3 $\frac{1}{2}$ skop. 2 $\frac{2}{7}$ Penge.

I feed Landgilds . . . }
 I Leegs . . . } Roe / hvert/mod - - - 3 L. h. Korn.
 I Skatte . . . } Er

$\frac{1}{2}$ forskrefne	-	1 $\frac{1}{2}$ L. hart Korn.
"	-	1 L. hart Korn.
"	-	4 $\frac{1}{2}$ skop. Korn	.	.	.	6 skopper.
"	-	3 $\frac{1}{2}$ sk. 1 alb. $\frac{4}{7}$ Penge	.	.	.	4 $\frac{1}{2}$ skop. 1 fr. ar. 2 $\frac{2}{7}$ P.
"	-	"	.	.	.	$\frac{1}{2}$ L. hart Korn.
"	-	2 $\frac{1}{2}$ sk. 3 $\frac{2}{7}$ Penge	.	.	.	3 sk. 1 fr. ar. 2 alb. $\frac{4}{7}$ P.
"	-	2 skop. 1 fr. ar.	-	-	-	3 skopper.
"	-	2 skop. Korn	-	-	-	2 $\frac{1}{2}$ skop. 2 alb.

Søllandsmaal. Aaboemaal.

1 Mager Koe/ mod	- 1 Drie Korn.
2 Marck Koe Penge/	er regnet efter H. 3	Jørgen Lunge / for
$\frac{1}{6}$ Affen Koe/er mod	$\frac{1}{2}$ L. hart Korn/er
$\frac{1}{2}$ Marck Koe Penge	3 fr. or. Korn . . .	1 skeppe.
1 Marck . . .	$1\frac{1}{2}$ skep. Korn . . .	2 skep.
$1\frac{1}{2}$ Marck	2 skep. 1 fr. or. . .	3 skep.
$2\frac{1}{2}$ M. Koe Penge	$\frac{1}{2}$ L. 3 fr. or. . .	5 skep. Korn.
3 M. mod $\frac{1}{2}$ Koe/ oc	$4\frac{1}{2}$ skep. Korn . . .	6 skep. Korn.
4 M. eller 1 Dal. mod
$\frac{1}{7}$ Koe / oc	1 L. hart Korn.

Aff nogle regnis Koe penge for fulde Landsgild penge.

1 Goer eller Stald
Dre/ mod . . .	1 L. hart Korn/er	1 L. hart Korn/er
$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$ L. Korn . . .	$\frac{1}{2}$ L. Korn.
$\frac{1}{3}$	2 skep. Korn . . .	$2\frac{1}{2}$ skep. 2 alb.
$\frac{1}{4}$	$1\frac{1}{2}$ skep. Korn . . .	2 skopper.
$\frac{1}{7}$	1 skep. 2 alb. $1\frac{7}{7}$ Peng	$1\frac{1}{2}$ skep. 1 alb. $\frac{4}{7}$ P.
$\frac{1}{6}$	1 skep. Korn . . .	1 sk. 1 fr. ar. 1 alb.
$\frac{1}{7}$	3 fr. ar. 1 alb. $1\frac{1}{7}$ P.	1 sk. 1 alb. $2\frac{6}{7}$ Penge.
$\frac{1}{8}$	3 fr. ar. Korn . . .	1 sk. Korn,
$\frac{1}{9}$	$\frac{1}{2}$ skep. 2 alb. . . .	3 fr. ar. 1 alb. $2\frac{2}{3}$ P.
1 Spede eller Soensp/	mod	$\frac{1}{2}$ L. hart Korn/er
$\frac{1}{2}$	$1\frac{1}{2}$ skep Korn . . .	2 skopper.
$\frac{1}{3}$	1 skep. Korn . . .	1 sk. 1 fr. ar. 1 alb.
$\frac{1}{4}$	3 fr. or. Korn . . .	1 skep. Korn.
$\frac{1}{5}$	$\frac{1}{2}$ sk. 1 alb. $\frac{4}{5}$ Penge	3 fr. ar. $\frac{1}{2}$ alb. $\frac{7}{5}$ P.
$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{2}$ skep. Korn . . .	$\frac{1}{2}$ sk. 2 alb. Korn.

Søllandsmaal. Aaboemaal.

$\frac{1}{2}$.	.	.	$1\frac{1}{2}$ fr. ar. $\frac{1}{2}$ alb. $\frac{4}{7}$ P.		$\frac{1}{2}$ sk. $\frac{1}{2}$ alb. $1\frac{7}{8}$ Penge
.	.	.	.	$1\frac{1}{2}$ fr. ar. Korn		$\frac{1}{2}$ skp. Korn.
.	.	.	.	1 fr. ar. 1 alb.		$1\frac{1}{2}$ fr. ar. 1 alb. $1\frac{1}{7}$ P.

1 Daler eller 3 M. Godenøds Penge / er i Skaante regnet
gemeentligst for - - - 1 Daler.

1 Gøde Nød /		.	.	.		$\frac{1}{2}$ L. Korn / er
$\frac{1}{2}$ Dal. eller $1\frac{1}{2}$ Mør.		$1\frac{1}{2}$ skp. Korn	.	.		2 skp.
1 Mørck eller 12 h.		3 fr. ar. Korn	.	.		1 skp. Korn.
$\frac{1}{2}$ Mørck eller 6 h.		$1\frac{1}{2}$ fr. ar. Korn	.	.		$\frac{1}{2}$ skp. Korn.
4 h. eller 3 h.		2 alb. 1 Penge Korn		.		1 fr. ar. Korn.

1 speed Kalf / mod $1\frac{1}{2}$ skp. Korn - | 2 skp. Korn / er
2 Kalfve - - - | - - - - | $\frac{1}{2}$ L. hant Korn.
Afnogteregnis 1 Kalf / mod - | 1 skp. hant Korn.

1 Gøde eller Soer
Sowle / . . . | mod - | $1\frac{1}{2}$ L. hant Korn!

Er

$\frac{1}{2}$	Sowle	:	.		$4\frac{1}{2}$ skp. Korn -		6 stepper Korn.
$\frac{1}{3}$	-	.	-		3 skp. eller $\frac{1}{2}$ L.		eller 4 skp. Korn.
$\frac{1}{4}$	-	.	-		2 skp. 1 fr. ar.		3 stepper.

Sielden regnis 1 Sowle mod 2 eller | $2\frac{1}{2}$ Lynder Korn.

Ewin og Flest.

1 Boelgalt / mod | | $\frac{1}{3}$ L. hant Korn.
Des deulingsers Andrag / land aff Landgild Rippers Bde
regning Folio 232 Erfaris.

Sællandsmaal. Aabvemaal.

1 Boelgalt/ regnis undertiden i Sælland/ mod 1 Pund Korn.

1 feet	}	Sviin / hvert/ mod - - -	1 L. hart Korn.
1 boel			

Om des Deelingers Andrag beſee ſprige Blad/
om Foer Dyſen.

1 Sommer Sviin

1 Inagert eller Græs Sviin Skouf eller Brend Sviin $\frac{1}{2}$ L. K.

1 Sviin naar Olden	er /	$1\frac{1}{2}$ ſkep. Korn	-		2 ſtepper/	er
4 Olden Sviin	-	-	-		1 L. Korn.	

Paa Stæder hvor Olden er u-viſ / ſom i Halland/ bliſ
ver ſaadan Sviin icke regnet.

1 brend eller Skouff Sviin / hvert Tredie Aar /

mod - - -		1 ſkep. Korn	-		1 ſk. 1 fr. ar. 1 alb/	er
6 Brend Sviin	-	-	-		1 L. hart Korn.	

1 Sviin at ſeedis i

Møllen/ . .		3 fr. ar.	-	-		1 ſkep. Korn /	er
8 Sviin - -	-	-	-	-		1 L. Korn.	

1 Slide

1 Pund	}	Fleſt / hvert/ mod - -	1. $\frac{1}{2}$ L. hart Korn/

Sietden 2 Sider Fleſt mod - $\frac{1}{2}$ L. Korn.

2 Daler Fleſtpenge (eſſer Axel Brahe) er regnet

mod - - -		-	-	-		1 L. Korn/	er
1 Daler Fleſt Penge	-	-	-	-		$\frac{1}{2}$ L. Korn.	
3 Marc	-	2 ſkep. 1 fr. ar.	-	-		3 ſtepper.	

G g ij

Sællansmaal. Aaboemaal.

$\frac{1}{2}$ Duf. eller 2 Mark	$1\frac{1}{2}$ skop. Korn	-		2 skepper.
1 Mark	3 fr. ar. Korn	-		1 skop.
12 ß.	$\frac{1}{2}$ skop. 3 Penge	-		3 fr. ar. Korn.
$\frac{1}{2}$ Mark eller 8 ß.	$1\frac{1}{2}$ fr. ar. Korn	-		$\frac{1}{2}$ skop. Korn.
4 ß. Fleste Penge	2 alb. 1 Penge R.	-		1 fr. ar. Korn.

Smaaabeede/

Som

Faar / Lamb / Gies / Hønns: Saa og Eg.

3 Faar / mod		1 T. hant Korn / er
2 Faar		5 skop. 1 fr. ar. / 1 alb.
1 Faar		2 $\frac{1}{2}$ skop. 2 alb.
$\frac{1}{2}$ Faar		1 skop. 1 fr. ar. 1 alb.
6 Lamb mod		1 T. hant Korn / er:
1 Lamb		1 sk. 1 fr. ar. 1 alb.
2 Lamb		2 $\frac{1}{2}$ skop. 2 alb.
3 Lamb		$\frac{1}{2}$ T. Korn.
4 Lamb		5 skop. 1 fr. ar. 1 alb.
5 Lamb		6 $\frac{1}{2}$ skop. 2 alb.
I. Theye udi Slaa-						
ne / er 1 Lamb	I					
Saas 2 Hønns	mod 2 skop. Korn	.	.	.		2 $\frac{1}{2}$ skop. 2 alb.
2 Theyer	4 skop. Korn	.	.	.		5 skop. 1 fr. ar. 1 alb.
3 Theyer		1 T. hant Korn.
I Gied / mod	1 skop. Korn	.	.	.		1 skop. 1 fr. ar 1 alb.
er 6 Giedder		1 T. R/lige som Lam.

12 Gies /

Sallandsmaal. Naboemaal.

12 Glesz / mod			1 T. Korn / er
1 Gaaf	$\frac{1}{2}$ skop. Korn	-	$\frac{1}{2}$ skop. 2 alb.
2 Giesz	1 skop. Korn	-	1 fl. 1 fr. ar. 1 alb.
3 Giesz	$1\frac{1}{2}$ skop. Korn	-	2 skop.
4 Giesz	2 skop.	-	$2\frac{1}{2}$ skop. 2 alb.
5 Glesz	$2\frac{1}{2}$ skop. Korn	-	3 skop. 1 fr. ar. 1 alb.
6 Giesz	-	-	$\frac{1}{2}$ T. Korn.
7 Giesz	$3\frac{1}{2}$ skop. Korn	-	$4\frac{1}{2}$ fl. 2 alb.
8 Giesz	4 skop.	-	5 skop. 1 fr. ar. 1 alb.
9 Giesz	$4\frac{1}{2}$ skop. Korn	-	6 skop. Korn.
10 Giesz	5 skop.	-	$6\frac{1}{2}$ skop. 2 alb.
11 Giesz	$5\frac{1}{2}$ skop. Korn	-	7 fl. 1 fr. ar. 1 alb.

16 Par Høns / regnis gemeentlig / mod 1 T. hart Korn / er

1 par Høns	$1\frac{1}{2}$ fr. ar. Korn	-	$\frac{1}{2}$ skop. Korn.
2 par	3 fr. ar. Korn	-	1 skop.
3 par	1 fl. $\frac{1}{2}$ fr. ar.	-	$1\frac{1}{2}$ skop. Korn.
4 par	$1\frac{1}{2}$ fl. Korn	-	2 skop.
5 par	$1\frac{1}{2}$ fl. $1\frac{1}{2}$ fr. ar.	-	$2\frac{1}{2}$ fl. Korn.
6 par	2 fl. 1 fr. ar.	-	3 skop.
7 par	$2\frac{1}{2}$ fl. $\frac{1}{2}$ fr. ar.	-	$3\frac{1}{2}$ skop.
8 Par Høns			$\frac{1}{2}$ T. hart Korn.
9 par	3 fl. $1\frac{1}{2}$ fr. ar.	-	$4\frac{1}{2}$ skop. Korn.
10 par	$3\frac{1}{2}$ fl. 1 fr. ar.	-	5 skop. Korn.
11 par	4 fl. $\frac{1}{2}$ fr. ar.	-	$5\frac{1}{2}$ skop Korn.
12 par	$4\frac{1}{2}$ skop.	-	6 fl. Korn.
13 par	$4\frac{1}{2}$ fl. $1\frac{1}{2}$ fr. ar.	-	$6\frac{1}{2}$ fl. Korn.
14 par	5 fl. 1 fr. ar.	-	7 fl. Korn.
15 par Høns	$5\frac{1}{2}$ skop. $\frac{1}{2}$ fr. ar.	-	$7\frac{1}{2}$ skop.

Sællansmaal. Aaboemaal.

12 par Høns regnis oc saa mod 1 L. hart Korn/ er

1 par . . . $\frac{1}{2}$ step. Korn . . . $\frac{1}{2}$ step. 2 alb.

Er altid ic par Høns/ mod hart Korn/ somen Gaas/ des
udregning findis strax tilforne.

8 Woel Eg eller 32 Sneesse/ mod 1 L. hart Korn / er

1 Woel . . . 3 fr. ar. Korn . . . 1 steppe.

2 Woel . . . $1\frac{1}{2}$ step. 2 step.

3 Woel . . . 2 step. 1 fr. ar. 3 step. Korn.

4 Woel $\frac{1}{2}$ L. Korn.

5 Woel . . . $3\frac{1}{2}$ step. 1 fr. ar. 5 step. Korn.

6 Woel . . . $4\frac{1}{2}$ step. Korn 6 step. Korn.

7 Woel . . . 5 step. 1 fr. ar. 7 step. Korn.

Er 1 Sneef . . . 2 alb. 1 Penge 1 fr. ar. Korn.

2 Sneesse . . . 1 fr. ar. $1\frac{1}{2}$ alb. $\frac{1}{2}$ step. Korn.

3 Sneesse . . . $\frac{1}{2}$ step. 3 Penge 3 fr. ar. Korn.

6 Woel Eg eller 24 Sneesse/ regnis oc mod 1 L. h. Korn/ er

1 Woel Eg . . . 1 step. hart Korn 1 step. 1 fr. ar. 1 alb.

2 Woel . . . 2 step. Korn $2\frac{1}{2}$ step. 2 alb.

3 Woel 1 L. hart Korn.

4 Woel . . . 4 step. Korn 5 step. 1 fr. ar. 1 alb.

5 Woel . . . 5 step. Korn $6\frac{1}{2}$ step. 2 alb.

er 1 Snes Eg . . . 1 fr. ar. hart Korn 1 fr. ar. 1 alb.

2 Sneesse . . . $\frac{1}{2}$ step. $\frac{1}{2}$ step. 2 alb.

3 Sneesse . . . 3 fr. ar. 1 step. Korn.

Salted Fisk.

1 L. salted { Sax / } hvort / mod . . . 4 L. h. Korn / er
 { Aal / }

Søllandsmaal. Aaboemaal.

3 feringer	3 L. Korn.
$\frac{1}{2}$ L. eller 2 fering.	2 L. Korn.
1 ferring	1 L. Korn.
$\frac{1}{2}$ fierr. eller 1 Otting	$\frac{1}{2}$ L. Korn.
$\frac{1}{2}$ Otting	1 $\frac{1}{2}$ skop. Korn	2 skopper.
$\frac{1}{4}$ Otting	3 fr. ar. Korn	1 skop.

1 L. Gaard Aal / regnis aff nogle mod 6 L. hare Korn / er

3 feringer	4 $\frac{1}{2}$ L. Korn.
$\frac{1}{2}$ L. eller 2 ferring.	3 L. Korn.
1 ferring	1 $\frac{1}{2}$ L. Korn.
1 Otting eller $\frac{1}{2}$ fierr.	4 $\frac{1}{2}$ skop. Korn.	6 skopper.
$\frac{1}{2}$ Otting	2 skop. 1 fr. ar.	3 skop.

Mølle Skyd Aal / regnis for halff / er

1 L. Møllekyld Aal / mod 2 L. Korn / er

1 fering	$\frac{1}{2}$ L. Korn.
1 Otting eller $\frac{1}{2}$ fierr.	1 $\frac{1}{2}$ skop. Korn.	2 skopper.
$\frac{1}{2}$ Otting	3 fr. ar. Korn.	1 skopper.

16 Pund. salted Aal / er 1 L. Aal / mod 4 L. h. Korn / er

15 Pund Aal	3 $\frac{1}{2}$ L. 1 $\frac{1}{2}$ skop.	3 $\frac{1}{2}$ L. 2 skop.
14 pund	3 $\frac{1}{2}$ L. Korn	3 $\frac{1}{2}$ L. Korn.
13 pund	3 L. 1 $\frac{1}{2}$ skop.	3 L. 2 skop.
12 pund	3 L. hare Korn.
11 pund	2 $\frac{1}{2}$ L. 1 $\frac{1}{2}$ skop.	2 $\frac{1}{2}$ L. 2 skop.
10 pund	2 $\frac{1}{2}$ L. Korn.
9 pund	2 L. 1 $\frac{1}{2}$ skop.	2 L. 2 skop.

8 Pund

Sallandsmaal. Aaboemaal.

8 Pund saltet Aal/	mod . . .	2 \mathcal{L} . hart Korn.
7 pund . . .	$1\frac{1}{2}$ \mathcal{L} . $1\frac{1}{2}$ skp. . .	$1\frac{1}{2}$ \mathcal{L} . 2 skp.
6 pund - -	$1\frac{1}{2}$ \mathcal{L} . Korn.
5 pund - -	1 \mathcal{L} . $1\frac{1}{2}$ skp. . .	1 \mathcal{L} . 2 skp.
4 pund	1 \mathcal{L} . Korn.
3 pund . . .	$\frac{1}{2}$ \mathcal{L} . $1\frac{1}{2}$ skp. . .	$\frac{1}{2}$ \mathcal{L} . 2 skp.
2 pund	$\frac{1}{2}$ \mathcal{L} . Korn.
1 pund Aal eller		
24 Marc Aal .	$1\frac{1}{2}$ skp. Korn . . .	2 skp. Korn.
er 1 Marc Aal .	3 Penge hart Korn . . .	1 alb. Korn.
2 Marc Aal .	$1\frac{1}{2}$ alb. Korn . . .	2 alb. Korn.
3 Marc Aal .	2 alb. 1 Penge . . .	1 fr. ar. Korn.
4 Marc Aal .	1 fr. ar. Korn . . .	1 fr. ar. 1 alb. Korn.
8 Marc . . .	$\frac{1}{2}$ skp. Korn . . .	$\frac{1}{2}$ skp. 2 alb.
12 Marc eller $\frac{1}{2}$ pund	3 fr. ar. Korn . . .	1 skp. Korn.
16 Marc Aal .	1 skeppe Korn . . .	1 skp. 1 fr. ar. 1 alb.
5 Pund salted Aal/	paa Hvenge/er 1 \mathcal{L} . Aal/mod 4 \mathcal{L} . R/er	
4 pund . . .	3 \mathcal{L} . 1 sk. 2 abl. $1\frac{3}{4}$ P. . .	3 \mathcal{L} . $1\frac{1}{2}$ sk. 1 alb. $\frac{4}{7}$ P.
3 pund . . .	2 \mathcal{L} . 2 sk. $1\frac{1}{2}$ fr. ar. $1\frac{1}{4}$ p. . .	2 \mathcal{L} . 3 sk. 2 alb. $1\frac{3}{7}$ P.
2 pund saltet Aal	$1\frac{1}{2}$ \mathcal{L} . 1 sk. 1 alb. $\frac{4}{7}$ P. . .	$1\frac{1}{2}$ \mathcal{L} . 3 fr. $\frac{1}{2}$ alb. $\frac{2}{7}$ P.
1 pund eller 40 Har:		
boe Marc . . .	$4\frac{1}{2}$ sk. 1 fr. ar. $2\frac{2}{7}$ P. . .	6 sk. 1 fr. 1 alb. $3\frac{1}{7}$ P.
$\frac{1}{2}$ pund eller 20 M.	2 sk. $1\frac{1}{2}$ fr. ar. $1\frac{1}{4}$ P. . .	3 sk. 2 alb. $1\frac{3}{7}$ Penge.
er 1 Harboe M. Aal	1 alb. $1\frac{1}{2}$ Penge . . .	1 alb. $3\frac{1}{7}$ Penge.
2 Marc Aal . . .	$2\frac{1}{2}$ alb. $1\frac{1}{2}$ Penge . . .	1 fr. ar. $\frac{1}{2}$ alb. $1\frac{2}{5}$ P.
4 Marc Aal . . .	1 fr. ar. $2\frac{1}{2}$ alb. $1\frac{1}{2}$ P. . .	$\frac{1}{2}$ sk. $1\frac{1}{2}$ alb. $1\frac{8}{7}$ P.
8 Marc Aal . . .	$\frac{1}{2}$ sk. $1\frac{1}{2}$ fr. 1 alb. $\frac{2}{7}$ P. . .	1 sk. 1 fr. ar. $1\frac{1}{4}$ P.
10 M. Aal eller $\frac{1}{2}$ pu:	1 sk. 2 alb. $1\frac{1}{4}$ Penge . . .	$1\frac{1}{2}$ sk. 1 alb. $\frac{4}{7}$ Penge.

Søllandsmaal. Aaboemaal.

1 L. Høst Eild/ eller			
24 Woel/ mod .			3 L. hart Korn/er
3 fieringer .	2 L. 1½ skop. . .		2 L. 2 skop.
½ L. eller 2 fier. .			1½ L. Korn.
1 fiering . . .	4½ skop. Korn .		6 skop. Korn.
1 Oting eller ½ fier.	2 skop. 1 fr. ar. .		3 skop.
½ Oting . . .	1 skop. ½ fr. ar. .		1½ skop. Korn.
¼ Oting . . .	½ skop. 3 Denge .		3 fr. ar. Korn.
1 Woel . . .	3 fr. ar. Korn . .		1 skop. Korn.
2 Woel . . .	1½ skop. Korn . .		2 skop. Korn.
3 Woel . . .	2 skop. 1 fr. ar. .		3 skop.
5 Woel . . .			1½ L. hart Korn.

1 **L. { Waar Eild
Makrel
Torsk } hvert / mod . . 2 L. h. Korn/er**

3 fieringer . . .			1½ L. Korn.
½ L. eller 2 fiering.			1 L. Korn.
1 fiering.			½ L. Korn.
1 Oting eller ½ fier.	1½ skop. Korn.		2 skop. Korn.
½ Oting . . .	3 fr. ar. Korn . .		1 skop. Korn.

1 **L. salted { Kuller .
Hvilling
Glynder } hvert / mod . 1½ L. hart Korn/ er**

3 fieringer . . .	1 L. 3 fr. ar. . .	1 L. 1 skop. Korn.
½ L. eller 2 fiering.	4½ skop. Korn. . .	6 skopper.

H h

1 fier

Søllansmaal. Aaboemaal.

1 ftering . . .	2 ſkep. 1 fr. ar. . .	3 ſkep.
1 Oetting ellr $\frac{1}{2}$ ſier. . .	1 ſkep. $\frac{1}{2}$ fr. ar. . .	1 $\frac{1}{2}$ ſkep.
$\frac{1}{2}$ Oetting . . .	$\frac{1}{2}$ ſkep. R. 3 Penge. . .	3 fr ar. Korn.
1 \mathcal{L} . blodig Fiſk/ mod		$\frac{1}{2}$ \mathcal{L} . Korn/ er
3 ſtringer . . .	2 ſkep. 1 fr. ar. . .	3 ſkep. Korn.
$\frac{1}{2}$ \mathcal{L} . ellr 2 ſierin. . .	1 $\frac{1}{2}$ ſkep. Korn . . .	2 ſkep. Korn.
1 ftering . . .	3 fr. ar. Korn . . .	1 ſkep. Korn.
1 Oetting . . .	1 $\frac{1}{2}$ fr. ar. . .	$\frac{1}{2}$ ſkep.
$\frac{1}{2}$ Oetting . . .	2 alb. 1 Penge . . .	1 fr. ar. Korn,

Speege, oc tør Fiſk.

1 Diſmer Pund tørre Lax /		1 \mathcal{L} . hart Korn/ er
$\frac{1}{2}$ pund eller 12 M.		$\frac{1}{2}$ \mathcal{L} . Korn.
10 Marck Lax . . .	1 ſkep. 1 fr. ar. . .	1 $\frac{1}{2}$ ſkep. 2 alb.
8 Marck Lax . . .	2 ſkep. Korn. . .	2 $\frac{1}{2}$ ſkep. 2 alb.
6 Marck Lax . . .	1 $\frac{1}{2}$ ſkep. Korn . . .	2 ſkep.
4 Marck Lax . . .	1 ſkep. Korn . . .	1 ſkep. 1 fr. ar. 1 alb.
3 Marck Lax . . .	3 fr. ar. Korn . . .	1 ſkep. Korn.
1 Marck Lax . . .	1 fr. ar. Korn . . .	1 fr. ar. 1 alb.

1 ſpege Lax / mod $\frac{1}{2}$ \mathcal{L} . hart Korn.

Regle Siæder for 1 \mathcal{L} . Korn/ er Laxſens Stortig-
hed at acce.

4 tørre Drreter / mod		$\frac{1}{2}$ \mathcal{L} . hart Korn/ er
3 tørre Drreter . . .	2 ſkep. 1 fr. ar. . .	3 ſkepper.
2 tørre Drreter . . .	1 $\frac{1}{2}$ ſkep. Korn . . .	2 ſkep. Korn.

Søllandsmaal. Naboemaal.

1 Ørred . . .	3 fr. ar. Korn . . .	1 ſkep. Korn.
1 tørr Ørred / reg- nis af ſomme / mod	1½ ſkep. Korn . . .	2 ſkep. Korn.
3 tørr Ørreter /	regnis oc mod . . .	½ L. Korn / er
2 Ørreter . . .	2 ſkep. hart Korn . . .	2½ ſkep. 2 alb.
1 Ørret . . .	1 ſkep. Korn . . .	1 ſkep. 1 fr. ar. 1 alb.
1 L. tørr packed Glynder / mod . . .		1 L. hart Korn / er
3 ſtænger . . .	4½ ſkep. Korn . . .	6 ſkep.
½ L. eller 2 ſiern.		½ L. Korn.
1 ſtæng . . .	1½ ſkep. Korn . . .	2 ſkep. Korn.
1 Øtting eller 1 ſier	3 fr. ar. Korn . . .	1 ſkep. Korn.
300 Ribes Glynder / mod . . .		1 L. h. Korn / er
200 ſtynder . . .	4 ſkep. Korn . . .	5 ſkep. 1 fr. ar. 1 alb.
100 eller 6 ſneſſe	2 ſkep. Korn . . .	2½ ſkep. 2 alb.
60 ſtynd. eller 3 ſn.	1 ſkep. Korn . . .	1 ſkep. 1 fr. ar. 1 alb.
1 Sneß . . .	1 fr. ar. 1 alb. . .	1 fr. ar. 2 alb. 1½ P.
2 ſneſſe . . .	½ ſkep. 2 alb. . .	3½ fr. ar. ⅔ Penge.
4 ſneſſe . . .	1 ſkep. 1 fr. ar. 1 alb.	1½ ſt. 1 fr. ar. 1½ Penge.
5 ſneſſe Glynder	1½ ſkep. 2 alb. . .	2 ſkep. 2½ alb. ⅔ P.
400 Skauboe Glynder / regnis oc mod . . .		1 L. Korn.
er 300 . . .	4½ ſkep. Korn . . .	6 ſkep. Korn.
200 . . .		½ L. Korn.
100 eller 6 ſneſſe . . .	1½ ſkep. Korn . . .	2 ſkep.
er 1 ſneß Glynder	1 fr. ar. Korn . . .	1 fr. ar. 1 alb. Korn.

H h if

2 ſneſſe

Sjallandsmaal. Aaboemaal.

2 sneffe . . .	$\frac{1}{2}$ skep. Korn. . .	$\frac{1}{2}$ skep. 2 alb.
3 sneffe eller 60 . . .	3 fr. ar.	1 skep. Korn.
4 sneffe . . .	1 skep. Korn . . .	1 skep. 1 fr. ar. 1 alb.
5 sneffe . . .	1 skep. 1 fr. ar. ,	$1\frac{1}{2}$ skep. 2 alb.

Regnis (oc dog sielden) 100 mod 1 skep. Korn.

100 tørrer { Skuller } hvert / mod $\frac{1}{2}$ L. Korn / er^a
 { Kuller }

5 sneffe . . .	$2\frac{1}{2}$ skep. Korn . . .	3 skep. 1 fr. ar. 1 alb.
4 sneffe . . .	2 skep. Korn . . .	$2\frac{1}{2}$ skep. 2 alb.
3 sneffe . . .	$1\frac{1}{2}$ skep. Korn . . .	2 skepper.
2 sneffe . . .	1 skep. Korn . . .	1 skep. 1 fr. ar. 1 alb.
1 sneff . . .	$\frac{1}{2}$ skep. Korn . . .	$\frac{1}{2}$ skep. 2 alb.
$\frac{1}{2}$ sneff . . .	1 fr. ar. Korn . . .	1 fr. ar. 1 alb.
I Oneg huggen Skuller . . .	er ocregnet mod ,	2 skep. Korn / er ^a
100 eller 6 sneffe	$1\frac{1}{2}$ L. Korn.
20 Woel tør Sild/ 10 Woel . . .	mod	1 L. hart Korn/er ^a
8 Woel	$\frac{1}{2}$ L. Korn.
8 Woel . . .	2 skep. $1\frac{1}{2}$ fr. ar. $\frac{4}{7}$ Peng	3 skep. $\frac{1}{2}$ fr. ar. $3\frac{7}{7}$ P.
6 Woel . . .	$1\frac{1}{2}$ skep. 1 fr. ar. $\frac{1}{2}$ alb.	2 skep. $1\frac{1}{2}$ fr. ar. $1\frac{1}{7}$ P.
4 Woel . . .	1 skep. 2 alb $1\frac{1}{7}$ Penge	$1\frac{1}{2}$ skep. 1 alb. $\frac{4}{7}$ Peng.
2 Woel . . .	$\frac{1}{2}$ skep. 1 alb. $\frac{4}{7}$ Penge.	3 fr. ar. $2\frac{7}{7}$ Penge.
1 Woel eller 4 sneff	1 fr. ar. $2\frac{7}{7}$ Penge . . .	$1\frac{1}{2}$ fr. ar. $1\frac{1}{7}$ Penge/er ^a
3 sneffe . . .	2 alb $2\frac{4}{7}$ Penge . . .	1 fr. ar. $2\frac{7}{7}$ Penge.
2 sneffe . . .	$1\frac{1}{2}$ alb. $1\frac{1}{7}$ Penge . . .	2 alb. $1\frac{7}{7}$ Penge.
1 sneff . . .	$3\frac{7}{7}$ Penge Korn . . .	1 alb. $\frac{4}{7}$ Penge.

Søllandsmaal. Aaboemaal.

50 Wøl / er aff nogle regnet / mod - - $1\frac{1}{2}$ T. Korn/er
 33 Wøl $26\frac{2}{7}$ Sild / mod 1 T. Korn.

16 Sneef Aal / regnis gemeentlig mod 1 T. hart Korn / er

1 sneef . . .	$1\frac{1}{2}$ fr. ar. Korn . . .	$ \frac{1}{2}$ skop. Korn.
2 sneef . . .	3 fr. ar. Korn . . .	$ $ 1 skop.
3 sneef . . .	1 skop. $\frac{1}{2}$ fr. ar. . .	$ \frac{1}{2}$ skop. Korn.
4 sneef . . .	$1\frac{1}{2}$ skop. Korn . . .	$ $ 2 skop.
5 sneef . . .	$1\frac{1}{2}$ skop. $1\frac{1}{2}$ fr. ar. . .	$ \frac{2}{2}$ skop. Korn.
6 sneef . . .	2 skop. 1 fr. ar. . .	$ $ 3 skop.
8 sneesse Aal	$ \frac{1}{2}$ T. Korn.

24 sneef Limfiord / eller Sallingboe / Stang Aal / regnis

oc mod	$ \frac{1}{2}$ T. h. Korn / er
1 sneef . . .	1 fr. ar. Korn . . .	$ $ 1 fr. ar. 1 alb.
2 sneef . . .	$\frac{1}{2}$ skop. Korn . . .	$ \frac{1}{2}$ skop. 2 alb.
3 sneef . . .	3 fr. ar. Korn . . .	$ $ 1 skop. Korn.
4 sneef . . .	1 skop. Korn . . .	$ $ 1 skop. 1 fr. ar. 1 alb.
5 sneef . . .	1 skop. 1 fr. ar. . . .	$ \frac{1}{2}$ skop 2 alb.
6 sneef . . .	$1\frac{1}{2}$ skop. Korn. . . .	$ $ 2 skop. Korn.
8 sneef . . .	2 skop. Korn	$ \frac{2}{2}$ skop. 2 alb.
12 sneef Stæg Aal.	$ \frac{1}{2}$ T. hart Korn.

1 Sneef Nordkang Aal findis (dog fielden) regnet mod 2 alb.
 er 48 Sneesse mod | | 1 T. hart Korn.

12 snees tørrer { Aal } regnis oc mod 1 T. h. Korn/er
 { Høilling }

H h iij

1 sneef

Søllandsmaal. Aaboemaal.

1 Sneef	- -	$\frac{1}{7}$ skop. Korn	- -	$\frac{1}{2}$ skop. 2 alb.
2 Sneef	- -	1 skop. Korn	- -	1 skop. 1 fr. ar. 1 alb.
3 Sneef	- -	$1\frac{1}{2}$ skop. Korn	- -	2 skop.
4 Sneef	- -	2 skop. Korn	- -	$2\frac{1}{2}$ skop. 2 alb.
5 Sneef	- -	$2\frac{1}{2}$ skop. Korn	- -	3 skop 1 fr. ar 1 alb.
6 Sneef	- -	;	- -	$\frac{1}{2}$ Tyn. Korn.
7 Sneef	- -	$3\frac{1}{2}$ skop. Korn	- -	$4\frac{1}{2}$ skop. 2 alb.
8 Sneef	- -	4 skop. Korn	- -	5 skop. 1 fr. ar. 1 alb.
9 Sneef	- -	$4\frac{1}{2}$ skop. Korn	- -	6 skop. Korn.
10 Sneef	- -	$5\frac{1}{2}$ skop. Korn	- -	7 skop. 1 fr. ar. 1 alb.

6 Sneefte { Aæll eller } er oc (dog fielden) hvort/reg. mod 1 T. R.
 { Hovilling }

Er 1 Sneef	- -	1 skop. Korn.	- -	1 skop. 1 fr. ar. 1 alb.
2 Sneefte	- -	2 skop. Korn.	- -	$2\frac{1}{2}$ skop. 2 alb.
3 Sneefte	- -	- - - -	- -	$\frac{1}{2}$ Tyn. Korn.
5 Sneefte	- -	5 skop. Korn.	- -	$6\frac{1}{2}$ skop. 2 alb.

Regnis oc 1 Sneef forne: mod - - 4 h. eller 1 skop. Korn / er
 8 Sneefte - - - - - 1 Tyn. Korn.

1000 tørre Hovilling / findis oc være regned i Tjllands
 mod - - - - - 5 Tyn. 5 skop. Korn er

100 Hovilling	-	3 skop. $1\frac{1}{2}$ fr. ar. Korn.	4 $\frac{1}{2}$ skop.
200	-	1 Tyn. $\frac{1}{2}$ skop. 1 fr. ar.	1 Tyn. 1 skop.
300	-	$1\frac{1}{2}$ Tyn. 1 skop. $\frac{1}{2}$ fr. ar.	$1\frac{1}{2}$ Tyn. $1\frac{1}{2}$ skop.
500	-	$2\frac{1}{2}$ Tyn. $1\frac{1}{2}$ sk. $1\frac{1}{2}$ fr. ar.	$2\frac{1}{2}$ Tyn. $2\frac{1}{2}$ skop.
700	-	$3\frac{1}{2}$ Tyn. $2\frac{1}{2}$ sk. 1 fr. ar.	$3\frac{1}{2}$ Tyn. $3\frac{1}{2}$ skop.
800	-	- - - - -	$4\frac{1}{2}$ Tyn.
900	-	5 Tyn. $1\frac{1}{2}$ fr. ar. Korn.	5 Tyn. $\frac{1}{2}$ skop.

Sællandsmaal. Aaboemaal.

Er 1 Sneef	Hovill :	1 ſkep. $\frac{1}{2}$ alb. 1 Penge	3 fr. ar.
2 Sneef	- -	1 ſkep. $1\frac{1}{2}$ alb. - -	$1\frac{1}{2}$ ſkep.
3 Sneef	- -	$1\frac{1}{2}$ ſkep. $\frac{1}{2}$ fr. ar. 3 Pen.	2 ſkep. 1 fr. ar.
4 Sneef	- -	2 ſkep. 1 fr. ar. - .	3 ſkep.
5 Sneef	- -	$2\frac{1}{2}$ ſk. 1 fr. ar. $\frac{1}{2}$ a. 1 Pen.	$3\frac{1}{2}$ ſkep. 1 fr. ar.

3 Woel Hornfi	· ·	} hvete/ mod - -	1 Lynde Korn/ers
3 Sneef tørre Helt	- -		

1 Woel eller Sneef	2 ſkep. Korn - -	$2\frac{1}{2}$ ſkep. 2 alb.
2 Woel eller S.	4 ſkep. Korn - -	5 ſkep. 1 fr. ar 1 alb.
Er 1 Sneef · ·	$\frac{1}{2}$ ſkep. Korn - -	$\frac{1}{2}$ ſkep. 2 alb.
2 Sneefe - -	1 ſkep Korn. - -	1 ſkep. 1 fr. ar. 1 alb.
3 Sneefe Hornfi.	$1\frac{1}{2}$ ſkep. Korn - -	2 ſkep.
1 sneef tørre Helt	regnis oc mod - -	2 ſkep. Korn/ers
4 Sneef mod	- - - -	1 Lyn. Korn.
3 Sneefe - -	$4\frac{1}{2}$ ſkep. Korn. - -	6 ſkep. Korn.
2 Sneefe - -	- - - -	$\frac{1}{2}$ Lyn. Korn.

34 tørre Helte/ regnis oc mod - - $\frac{1}{2}$ Lynde Korn/ers

1 Sneef	- -	$1\frac{1}{2}$ ſkep. 1 fr. ar. $\frac{1}{4}$ Pen.	2 ſk. 1 fr. ar. 1 a. $\frac{1}{4}$ P.
$\frac{1}{2}$ Sneef	- -	3 fr. a. 2 alb. $\frac{1}{10}$ Peng.	1 ſkep. 2 alb. $\frac{8}{7}$ Pen.
$1\frac{1}{2}$ Sneef	- -	$2\frac{1}{2}$ ſkep. 2 alb. $1\frac{1}{7}$ P.	$3\frac{1}{2}$ ſkep. $1\frac{7}{7}$ Penge.
2 Sneef	- -	$3\frac{1}{2}$ ſkep. $1\frac{7}{7}$ Penge.	$4\frac{1}{2}$ ſkep. 2 alb $1\frac{3}{7}$ P.

3 Sneef

Søllandsmaal. Aaboemaal.

3 sneef - . .	5 ff. 1 fr. $1\frac{1}{2}$ alb. $1\frac{1}{2}$ P.	7 fkep. 2 alb. $1\frac{1}{2}$ P.
68 tørrer Hele -	- - -	1 L. hart Korn.
1 snees Spide Gist/	mod $1\frac{1}{2}$ fr. ar. Korn	$\frac{1}{2}$ fkep. Korn / er
16 sneffe - -	- - -	1 L. Korn.
2 sneffe - -	3 fr. ar. Korn -	1 fkep. Korn.
3 sneffe - ,	1 fkep. $\frac{1}{2}$ fr. ar. - -	$1\frac{1}{2}$ fkep. Korn.
4 sneffe - -	$1\frac{1}{2}$ fkep. Korn - -	2 fkep.
5 sneffe - -	$1\frac{1}{2}$ fkep. $1\frac{1}{2}$ fr. ar. - -	$2\frac{1}{2}$ fkep. Korn.
12 Rockeler tørrer/	mod - - -	1 L. h. Korn / er
1 Rockel - -	$\frac{1}{2}$ fkep. Korn - -	$\frac{1}{2}$ fkep. 2 alb.
2 Rockeller -	1 fkep. Korn - -	1 fkep. 1 fr. ar. 1 alb.
3 Rockeler -	$1\frac{1}{2}$ fkep. Korn - -	2 fkepper.
4 Rockeler -	2 fkep. Korn - -	$2\frac{1}{2}$ fkep. 2 alb.
5 Rockeler -	$2\frac{1}{2}$ fkep. Korn . -	3 fkep. 1 fr. ar. 1 alb.
6 Rockel , -	- - -	$\frac{1}{2}$ L. Korn.
7 Rockeller -	$3\frac{1}{2}$ fkep. Korn - -	$4\frac{1}{2}$ fkep. 2 alb.
9 Rockler -	$4\frac{1}{2}$ fkep. Korn - -	6 fkepper.
11 Rockeler -	$5\frac{1}{2}$ fkep. Korn . -	7 fkep. 1 fr. ar. 1 alb.
1 Warde eller 10		
Rockeler /	regnis oc mod -	6 fkep. Korn / er
1 Rockel - -	1 fr. ar. 2 alb. $1\frac{3}{4}$ Peng.	$\frac{1}{2}$ fkep. 1 alb. $\frac{4}{7}$ Peng.
2 Rockel - -	$\frac{1}{2}$ fkep. $1\frac{1}{2}$ fr. ar. $1\frac{1}{2}$ P.	1 fkep. 2 alb. $1\frac{3}{4}$ P.
3 Rockel - -	1 fkep. 1 fr. $\frac{1}{2}$ alb. $1\frac{3}{4}$ P.	$1\frac{1}{2}$ fkep. 1 fr. ar. $2\frac{3}{4}$ P.
4 Rockel - -	$1\frac{1}{2}$ fkep. 1 fr. ar. $2\frac{3}{4}$ P.	2 fkep. $1\frac{1}{2}$ fr. ar. $1\frac{1}{2}$ P.
5 Rockel eller $\frac{1}{2}$		
Warde ,	2 fkep. 1 fr. ar. - -	3 fkep. Korn.
6 Rockeller -	$2\frac{1}{2}$ fkep. 2 alb. $1\frac{3}{4}$ P.	$3\frac{1}{2}$ fkep. 1 alb. $\frac{4}{7}$ P.

1 Waar

Søllandsmaal. Naboemaal.

1 Waarde tørrer Torst / (er 10) mod . . .	1 T. Korn/er.
1 tørrer Torst . . .	$\frac{1}{2}$ skp. $1\frac{1}{2}$ alb. . .
2 Torstke . . .	1 skp. $2\frac{1}{2}$ alb. . .
3 Torstke . . .	$1\frac{1}{2}$ skp. 1 fr. ar. $\frac{3}{4}$ alb. . .
4 Torstke . . .	2 skp. 1 fr: ar. $1\frac{1}{4}$ alb. . .
5 Torstke eller $\frac{1}{2}$ Waarde . . .	$\frac{1}{2}$ T. Korn.
1 Waarde forstkr: er og regnet mod . . .	1 T. 2 st. Korn/er.
1 Torst . . .	$\frac{1}{3}$ fr. ar. Korn . . .
Sielden er 1 Waarde regnet mod $\frac{1}{2}$ T. eller . . . $1\frac{1}{2}$ T. R.	

1 stor tørrer Torst }
1 Helle Glynder } er og hvert / regnet mod.

2 forstkr. . .	3 fr. ar. Korn . . .	1 skp. Korn er.
3 . . .	$1\frac{1}{2}$ skp. . . .	2 skp.
5 . . .	2 skp. 1 fr. ar. . . .	3 skp.
7 . . .	$3\frac{1}{2}$ skp. 1 fr. ar. . . .	5 skp.
8 Torstke eller Hellest. . . .	5 skp. 1 fr. ar. . . .	7 skp.
1 Sæl mod . . .	1 skp. $\frac{1}{2}$ fr. ar. . . .	1 Tyn. Korn.
2 Sæle . . .	2 skp. 1 fr. ar. . . .	$1\frac{1}{2}$ skp. Korn er.
3 Sæle . . .	3 skp. $1\frac{1}{2}$ fr. ar. . . .	3 skp. Korn
4 Sæle . . .	4 $\frac{1}{2}$ skp. Korn . . .	4 $\frac{1}{2}$ skp. Korn.
5 Sæle . . .	5 $\frac{1}{2}$ skp. $\frac{1}{2}$ fr. ar. . . .	6 skp. Korn.
6 Sæle . . .	1 T. 3 fr. ar. . . .	7 $\frac{1}{2}$ skp. Korn.
		1 Tyn. 1 skp.

1 Søll/regniss sielden mod 1 Mark Penge.

Sallansmaal. Aaboemaal.

1 Tømer Giedder	1½ skop. Korn - -	2 skop. er ^o
2 Tømmer - -	½ Tyn. Korn. - -	.
3 Tømmer - -	4½ skop. Korn - ,	6 skop.
4 Tyn. Giedder	1 Tyn. Korn. - -	.

1 tø Giedde udi Adelen's Koffientiste / mod 1 skop. Korn/er^o

2 Giedder . . .	1½ skop. Korn . . .	2 skepper.
3 Giedder . . .	2 skop. 1 fr. ar. , .	3 skop.
4 Giedder	½ T. Korn.
5 Giedder . . .	3½ skop. 1 fr. ar. . .	5 skop. Korn.
7 Giedder . . .	5 skop. 1 fr. ar. . . .	7 skepper.

1 Bondgarnstade / mod . . . 1 T. hart Korn.

1 Laxelente i Hall: mod . 4 sk. - - 5 sk. 1 fr. 1 a.	[Laxelente er ic stade udi
er 2 Laxelenter - 1 T. 2 skop. - 1 T. 2½ sk. 2 alb.	stranden saas
3 Laxelenter - - 2 Tyn. hart Korn.	vst 7 Garn [land staae.

Species udi Tynnder maalis.

1 Tynde Salt udi Adelen's Koffientiste / og gemeentlig ellers /

	mod - - -	1 Tyn. Korn/ er ^o
1 ftering Salt -	1½ skop. Korn. . -	2 skop.
1 Dting - -	3 fr. ar. Korn - -	1 skop. Korn.

1 T. Bay Salt /	mod - - -	2 T. hart Korn/ er.
3 ftinger - -	1½ Tyn. Korn.
½ Tyn. - -	1 Tyn. Korn.
1 ftering - -	½ Tyn. Korn.

Søllandsmaal. Aaboemaal.

$\frac{1}{2}$ ſier. ellr 1 Ot ;	$1\frac{1}{2}$ ſkep. - - -		2 ſkep. Korn.
$\frac{1}{2}$ Oting - -	3 fr. ar. Korn - -		1 ſkep.
1 T. Hiembrendt ellr Laſſe Salt			$1\frac{1}{2}$ Eyn. hart K. er.
3 ſtaringer - -	1 Eyn. 3 fr. ar. - -		1 Eyn. 1 ſkep.
$\frac{1}{2}$ Eyn. - -	$4\frac{1}{2}$ ſkep. - - -		6 ſkep.
1 ſtaring - -	2 ſkep. 1 fr. ar. - -		3 ſkep.
1 Oting - -	1 ſkep. $\frac{1}{2}$ fr. ar. - -		$1\frac{1}{2}$ ſkep.
$\frac{1}{2}$ Oting - -	$\frac{1}{2}$ ſkep. 3 Penge - -		3 fr. ar. Korn.
1 Eyn. Fiedder/	mod . . .		1 Eyn. hart K. er.
altid lige ſaa meget hart Korn/ ſom Fiedder			
1 Eyn. Koſſoer ellr Rødder/	mod $\frac{1}{2}$ Eyn. hart Kern/		
Er ſtedſe halff part ſaa meget hart Korn ſom Koſſoer.			
1 T. ſalt Aſke .	mod 2 ſkep. 1 fr. ar. .		3 ſkep. Korn/ er.
3 ſtaringer -	$1\frac{1}{2}$ ſkep. 2 alb. 1 Peng.		2 ſkep. 1 fr. ar.
$\frac{1}{2}$ T. ſalt Aſke -	1 ſkep. $\frac{1}{2}$ fr. ar. - -		$1\frac{1}{2}$ ſkep. Korn.
1 ſtaring - -	$\frac{1}{2}$ ſkep. 3 Penge. - -		3 fr. ar. Korn.
1 Oting ellr $\frac{1}{2}$ ſir.	1 fr. ar. 1 $\frac{1}{2}$ Peng. -		$1\frac{1}{2}$ fr. ar. Korn.
2 T. ſalt Aſke -	$4\frac{1}{2}$ ſkep. Korn -		6 ſkep.
3 T. - -	1 T. 3 fr. ar. - -		1 Eyn. 1 ſkep. Korn.
1 T. Kull mod - -	1 fr. ar. Korn. - -		1 fr. ar. 1 alb. er.
$\frac{1}{2}$ T. Kull - -	$\frac{1}{2}$ fr. ar. Korn - -		2 alb. Korn.
2 T. Kull - -	$\frac{1}{2}$ ſkep. Korn - -		$\frac{1}{2}$ ſkep. 2 alb.
3 T. - -	3 fr. ar. Korn - -		1 ſkep.
4 T. - -	1 ſkep. Korn - -		1 ſkep. 1 fr. ar. 1 alb.
5 T. - -	1 ſkep. 1 fr. ar. Korn		$1\frac{1}{2}$ ſkep. 2 alb.
6 T. - -	$1\frac{1}{2}$ ſkep. Korn - -		2 ſkep.

Si if

Søllandsmaal. Aaboemaal.

1 Læß Kull eller	-	12 L. - - -	$\frac{1}{2}$ L. Korn/ er
2 Læß eller Læßtr Kul		- - -	1 L. hart Korn.

Undertiden er 1 L. Kull regnet mod 1 h. eller 1 fr. ar. Korn.
Om desß andrag udi hart Korn/ besee pag. 192.

Wogne oc Træwagne/

1 Arbeß Wogn mod - - - 1 L. hart Korn.

1 Sommer Træ 14 Alne langt holdis for

1 Skouffwogn/ oc regnis mod - - - 1 L. Korn

Wdi Adelens Kostentiste/ mod - - - $\frac{1}{2}$ L. Korn.

1 Gang Hiul . (er 4 Hiul) mod - | 1 L. Korn/ er

1 par Hiul - | $\frac{1}{2}$ L. Korn

1 Hiul - - | $1\frac{1}{2}$ skop. Korn - - | 2 skop. Korn.

1 Lyle Fyrbord / mod - - - | $\frac{1}{2}$ L. Korn er

$\frac{1}{2}$ Lyle - ' | $1\frac{1}{2}$ skop. Korn - - | 2 skop. Korn.

1 Fyrbord - . | 1 fr. ar. Korn. - - | 1 fr. ar. 1 alb. Korn.

12 Træffer Koesse } regnis gemeentlig

12 Kringel Vast } hvære/ mod - - - $\frac{1}{2}$ L. hart Korn/ er

1 Træffe eller			
Kringel - -	1 fr. ar. Korn	. . .	1 fr. ar. 1 alb.
2 - -	$\frac{1}{2}$ skop. Korn	. . .	$\frac{1}{2}$ skop. $\frac{1}{2}$ fr. ar. $\frac{1}{2}$ alb.
3 - -	$\frac{1}{2}$ skop. 1 fr. ar. Korn	. . .	1 skop.
4 - -	1 skop.	. . .	1 skop. 1 fr. ar. 1 alb.
5 . .	1 skop. 1 fr. ar.	. . .	$1\frac{1}{2}$ skop. $\frac{1}{2}$ fr. ar. $\frac{1}{2}$ alb.

Søllandsmaal.

Nabeemaal.

6 Trafoer eller R.	$1\frac{1}{2}$ Skop. Korn.	2 Skop. Korn.
12 Traff. eller Keiringel	findis oc regnet mod	1 T. Korn / da er
1 Traf. eller Keiringel	2 fr. ar.	2 fr. ar. 2 alb.
1 Krin. Bastreeb	findis oc (dog stelden)	regned
	mod 1 f. oc saa -	2 alb. Korn.
1 stbke Bastreeb/	regnis undertiden for-	2 f. eller $\frac{1}{2}$ Skop. er
16 Støcker med -	- - - -	1 T. hart Korn.
1 snees Legter/mod	2 f. eller -	$\frac{1}{2}$ Skop. Korn/ er
2 Snees Legter -	3 fr. ar. Korn.	1 Skop. Korn.
3 Snees . .	1 Skop. $\frac{1}{2}$ fr. ar.	$1\frac{1}{2}$ Skop. Korn.
4 Snees . .	$1\frac{1}{2}$ Skop. Korn . .	2 Skop.
5 Snees - -	$1\frac{1}{2}$ Skop. $1\frac{1}{2}$ fr. ar. . .	$2\frac{1}{2}$ Skop. Korn.
6 Snees . .	2 Skop. 1 fr. ar. . .	3 Skop.
7 Snees - -	$2\frac{1}{2}$ Skop. $\frac{1}{2}$ fr. ar. . .	$3\frac{1}{2}$ Skop. Korn.
8 Snees Legter	. . .	$\frac{1}{2}$ T. Korn.
100 Enebar Stager / mod	$1\frac{1}{2}$ fr. ar. .	$\frac{1}{2}$ Skop. Korn.
Er altid 100 Enebarstager som en snees Legter/ des udregning nest ofoen.		

1 snees	Kaster eller		
	Hornstæg.	mod $\frac{1}{2}$ alb. Penge	er
2 Snees . .		3 Penge hart Korn.	1 alb. Korn.
3 S. eller $\frac{1}{2}$ Læs		1 alb. $\frac{1}{2}$ P. Korn .	$\frac{1}{2}$ fr. ar. Korn.
4 Snees . .		$\frac{1}{2}$ fr. ar. Korn . .	2 alb. Korn.
5 Snees . .		$\frac{1}{2}$ fr. ar. $1\frac{1}{2}$ P. Korn.	$2\frac{1}{2}$ alb. Korn.
6 Snees eller 1 Læs		2 alb. 1 P. . .	1 fr. ar. Korn/ er
4 Læs . .		3 fr. ar. Korn . .	1 Skop. Korn.

Søllandsmaal. Aaboemaal.

16 Læs Hommelstenger $\frac{1}{2}$ T. hart Korn
 Udi Adelenes Kofstentst/ 1 Læs mod 2 alb.

Species ved Læs nefnis.

1 Lang Aegt paa Sælland oc i Jylland/ mod 1 T. hart Korn/

1 Læs eller Læst Kull mod $\frac{1}{2}$ T. R. vid: 252.

1 Læs Høe/ . . . $1\frac{1}{2}$ skp. Korn 2 skp Korn.

2 Læs - $\frac{1}{2}$ T. Korn.

3 Læs $4\frac{1}{2}$ skp. Korn 6 skp.

4 Læs Høe 1 T. hart Korn.

5 Læs Høe . . . regnis aff nogle/ mod . . . 1 T. Korn/ er

1 Læs . . . 1 skp. 2 alb. $1\frac{2}{7}$ Penge . . . $1\frac{1}{2}$ skp. 1 alb. $\frac{4}{7}$ Ptn.

2 Læs . . . 2 skp. $1\frac{1}{2}$ fr. ar. $1\frac{1}{7}$ P. . . 3 skp. 2 alb. $1\frac{2}{7}$ Pen.

3 Læs . . . $3\frac{1}{2}$ skp. 1 alb. $\frac{4}{7}$ Pen. . . $4\frac{1}{2}$ skp. 1 fr. ar. $2\frac{2}{7}$ P.

4 Læs . . . $4\frac{1}{2}$ skp. 1 fr. $2\frac{2}{7}$ Pen. . . 6 sk. 1 fr. $1\frac{1}{2}$ al. $1\frac{1}{7}$ P.

1 Kytte Høe/ mod 3 fr. ar. Korn . . . 1 skp. Korn/ er

3 Kytter . . . 2 skp. 1 fr. ar. . . 3 skp. Korn.

5 Kytter . . . $3\frac{1}{2}$ skp. 1 fr. ar. . . 5 skp. Korn.

8 Kytter Høe 1 T. hart Korn.

1 Kytte udi Sælland/ regnis oc mod 2 sk. chr

8 Kytter $\frac{1}{2}$ T. hart Korn.

1 Læs Strøelse udi Synder Jydland/ 3 fr. ar. 1 skp. Korn/ er

2 Læs . . . $1\frac{1}{2}$ skp. Korn . . . 2 skp. Korn.

3 Læs . . . 2 skp. 1 fr. ar. . . 3 skp.

4 Læs Strøelse $\frac{1}{2}$ T. Korn.

5 Læs

Søllandsmaal. Naboemaal.

5 Læß - -	3½ skop. 1 fr. ar. -	5 skop.
6 Læß - - -	4½ skop. - , -	6 skop.
7 Læß - -	5 skop. 1 fr. ar. Korn -	7 skop.
8 Læß Strøelse -	- - -	1 L. hart Korn.

1 Læß Tag/ eller Langhalin / eller 3 Traffoe / mod 2 skop. K.

2 Læß eller 6 Trafr.	- - - -	½ L. Korn.
3 Læß eller 9 Trafr.	4½ skop. Korn - -	6 skopper.
4 Læß eller 12 Trafr	- - -	1 L. Korn.

1 Læß Tag / regnis

oe mod - -	1 skop. ½ fr. ar. - -	1½ skop. Korn / er
2 Læß - - -	2 skop. 1 fr. ar. - -	3 skop.
3 Læß - - -	½ L. 1½ fr. ar. - -	½ L. ½ skop.

1 Traffoe forste :

er oe regnet mod	3 fr. ar. . .	1 skop. Korn /
2 traffoe Langh.	1½ skop. Korn . .	2 skop. Korn.
3 traffoe - -	2 skop. 1 fr. ar. . .	3 skop.
8 traffoe Langh.	1 L. hart Korn.

1 traffoe Furkorn eller Haffre / mod ½ L. hart Korn / er

½ Traffoe . .	1½ skop. Korn . .	2 skop.
2 Traffoe	1 L. hart Korn.

1 traffoe Haffre (aff nogle kaldet Kongstød Haffre)

mod . . .	2 skop. 1 fr. ar. . .	3 skop.
2 traffoe . .	4½ skop. Korn . .	6 skopper.
3 traffoe . .	1 L. 3 fr. ar. . .	1 L. 1 skop. Korn.
1 traffoe sielden reg
ned for . .	1 skop. Korn . .	1 skop. 1 fr. 1 alb. er
6 traffoe	1 L. Korn.

	Søllandsmaal.	Naboemaal.
12 Hafre Kierfve/	regnis oc mod 1 fl. $\frac{1}{2}$ fr.	$1\frac{1}{2}$ fl. Korn.
23 Hafre Kierfve	2 fl. 1 fr. ar	3 fl. Korn.
32 Kierfve	.	$\frac{1}{2}$ T. hart Korn.
15 Kierfve Zules		
foeder/ . . .	mod $1\frac{1}{2}$ fl.	2 fl. Korn.
30 Kierfve	$\frac{1}{2}$ T. hart Korn.
45 Kierfve . . .	$4\frac{1}{2}$ fl. Korn	6 fl.
60 Kierfve	1 T. Korn.
$7\frac{1}{2}$ Kierfve . . .	3 fr. ar. Korn	1 fl. Korn.
1 Las Liung/ mod	1 fr. ar. eller 4 alb.	er 1 fr. ar. 1 alb. K. er
2 Las . . .	$\frac{1}{2}$ fl. Korn	$\frac{1}{2}$ fl. 2 alb.
3 Las . . .	3 fr. ar. Korn.	1 fl. Korn.
4 Las . . .	1 fl. Korn	1 fl. 1 fr. ar. 1 alb.
5 Las . . .	1 fl. 1 fr. ar.	$1\frac{1}{2}$ fl. 2 alb.
6 Las . . .	$1\frac{1}{2}$ fl. Korn	2 fl.
7 Las . . .	$1\frac{1}{2}$ fl. 1 fr. ar.	2 fl. 1 fr. ar. 1 alb.
8 Las . . .	2 fl. Korn	$2\frac{1}{2}$ fl. 2 alb.
12 Las Liung	$\frac{1}{2}$ T. Korn.
1 Las Lijmsteen/ mod	1 fl. $\frac{1}{2}$ fr. ar.	$1\frac{1}{2}$ fl. Korn.
2 Las . . .	2 fl. 1 fr. ar.	3 fl.
3 Las . . .	$\frac{1}{2}$ T. $1\frac{1}{2}$ fr. ar.	$\frac{1}{2}$ T. $\frac{1}{2}$ fl.
4 Las . . .	$4\frac{1}{2}$ fl. Korn	6 fl.
5 Las . . .	$5\frac{1}{2}$ fl. $\frac{1}{2}$ fr. ar.	$7\frac{1}{2}$ fl.
6 Las Lijmsteen	1 T. 3 fr. ar.	1 T. 1 fl.
1 T. Lijmsteen/ er	undertidē regned mod	$\frac{1}{2}$ fl. Korn/ er
16 T. mod	1 T. Korn.
2 T.	3 fr. ar. Korn	1 fl.

Sællandsmaal. Aaboemaal.

3 \mathcal{L}	1 ſkep. $\frac{1}{2}$ fr. ar.	-	.	$\frac{1}{2}$ ſkep.
5 \mathcal{L}	$1\frac{1}{2}$ ſkep. $1\frac{1}{2}$ fr. ar.	.	.	$2\frac{1}{2}$ ſkep.

1 Mark Lijmſteen Penge/ ſom giſſois for Lijmſteen/ mod

1 \mathcal{L} s Lijmſteen eller	$1\frac{1}{2}$ fr. Korn eller 2 \mathcal{H} . er	.	$\frac{1}{2}$ ſkep. Korn.
$\frac{1}{2}$ \mathcal{M} . Lijmſteen		.	
Penge . . .	2 alb. 1 Penge	1 fr. ar. Korn.
2 Mark . . .	3 fr. ar. Korn	1 ſkep. Korn.
3 Mark . . .	1 ſkep. $\frac{1}{2}$ fr. ar. . .	.	$1\frac{1}{2}$ ſk. Korn.
4 \mathcal{M}	$1\frac{1}{2}$ ſkep. Korn	2 ſkep.
8 \mathcal{M}	Lijmſteen Penge	$\frac{1}{2}$ \mathcal{L} . hart Korn.

1 \mathcal{L} s Weed (naar Bonden det ſelſſ ſkal ligge) 4 \mathcal{H} . er 1 ſkep. \mathcal{R} er

2 \mathcal{L} s - - -	$1\frac{1}{2}$ ſkep. Korn	2 ſkep.	} vide 193.
3 \mathcal{L} s - - -	2 ſkep. 1 fr. ar. . .	.	3 ſkep.	
4 \mathcal{L} s Weed	$\frac{1}{2}$ \mathcal{L} . \mathcal{R} .	

1 \mathcal{L} s Weed/ er ellers gemeentlig regned mod 4 alb. er 1 fr. 1 alb. \mathcal{R} . er

2 \mathcal{L} s . . .	$\frac{1}{2}$ ſkep. Korn	$\frac{1}{2}$ ſkep 2 alb.
3 \mathcal{L} s . . .	3 fr. ar. Korn - . .	.	1 ſkep. Korn.
4 \mathcal{L} s - . .	1 ſkep. Korn	1 ſkep, 1 fr. ar. 1 alb.
12 \mathcal{L} s Weed .		.	$\frac{1}{2}$ \mathcal{L} . Korn.

1 \mathcal{L} s Weed/ er undertiden regned mod - 2 \mathcal{H} . eller $\frac{1}{2}$ ſkep. \mathcal{R} . er

2 \mathcal{L} s . . .	3 fr. ar. Korn	1 ſkep. Korn.
3 \mathcal{L} s . . .	1 ſkep. $\frac{1}{2}$ fr. ar. . .	.	$1\frac{1}{2}$ ſkep. Korn.
8 \mathcal{L} s Weed	$\frac{1}{2}$ \mathcal{L} . Korn.
12 \mathcal{L} s Weed .	er oc regned mod -	.	1 \mathcal{L} hart Korn.

\mathcal{R} \mathcal{L}

1 \mathcal{L} s

Søllandsmaal. Naboemaal.

2 Læs Torff Landgilde / mod $1\frac{1}{2}$ Skep. Korn - - 2 Skep. ers

2 Læs . . . | | $\frac{1}{2}$ T. Korn ers

3 Læs . . . | $4\frac{1}{2}$ Skep. Korn - - . | 6 Skep. Korn.

4 Læs . . . | | 1 T. Korn.

4 Læs Torff . regnis oc mod - - . | $\frac{1}{2}$ T. Korn/ ers

1 Læs . . . | 3 fr. ar. Korn - - . | 1 Skep. Korn.

2 Læs . . . | $1\frac{1}{2}$ Skep. Korn . . . | 2 Skep. Korn.

3 Læs . . . | 2 Skep. 1 fr. ar. . . . | 3 Skep. Korn.

5 Læs . . . | $3\frac{1}{2}$ Skep. 1 fr. ar. . . . | 5 Skep. Korn.

6 Læs . . . | $4\frac{1}{2}$ Skep. Korn . . . | 6 Skep.

7 Læs . . . | 5 Skep. 1 fr. ar. . . . | 7 Skep.

8 Læs Torff . | | 1 T. hart Korn.

6 Læs Wiiriff / . | mod - - - . | $\frac{1}{2}$ T. hart Korn/ers

1 Læs - - - | $\frac{1}{2}$ Skep. Kory - - - . | $\frac{1}{2}$ Skep. 2 alb Korn.

2 Læs - - - | 1 Skep. Korn | 1 Skep. 1 fr. ar. 1 alb.

3 Læs - - - | $1\frac{1}{2}$ Skep. Korn | 2 Skopper.

4 Læs - - - | 2 Skep. Korn | $2\frac{1}{2}$ Skep. 2 alb.

5 Læs - - - | $2\frac{1}{2}$ Skep. Korn | 3 Skep. 1 fr. ar. 1 alb.

12 Læs Wiiriff . | | 1 T. hart Korn.

Zern.

5 Pund ureen Zern | mod | 1 T. hart Korn/ ers

1 Pund . . . | 1 Skep. Korn | 1 Skep. 1 fr. ar. 1 alb.

2 Pund . . . | 2 Skep. Korn | $2\frac{1}{2}$ Skep. 2 alb.

3 Pund . . . | 3 Skep. Korn | $\frac{1}{2}$ T. Korn.

4 Pund

	Søllandsmaal.	Naboemaal.
4 Pund . . .	4 ſkep. Korn . . .	5 ſkep. 1 fr. ar. 1 alb.
5 Pund . . .	5 ſkep. Korn . . .	6½ ſkep. 2 alb.
I Støcke eller I Pund Zern/ regnis oc mod		
3 Pund . . .	3 fr. ar. Korn . . .	1 ſkep. Korn/ er
	1 L. Korn.
I Klod Zern/ mod	3 fr. ar. Korn . . .	1 ſkep. er
2 Klodder . . .	1½ ſkep Korn . . .	2 ſkep. Korn.
3 Kloder . . .	2 ſkep. 1 fr. ar. . .	3 ſkep. Korn.
4 Kloder Zern	½ L. Korn.
Undertiden/ I Klod mod . . . 3 fr. er . . . 3 fr. ar. R. er		
2 Klodde . . .	1 ſkep. ½ fr. ar. . . .	1½ ſk. Korn.
3 Kloder . . .	1½ ſk. 1 fr. ar. 3 Penge	2 ſk. 1 fr. ar.
4 Klodder . . .	2 ſk. 1 fr. ar. . . .	3 ſk. Korn.
6 Kloder . . .	½ L. 1½ fr. ar. . . .	½ L. ½ ſkep.
I Indis oc regnet mod	2 ſk. Korn.
I Skifføe Zern/		
1 Skifføe . . .	1½ fr. ar. Korn . . .	½ ſk. Korn/ er
2 Skifføer . . .	3 fr. ar. Korn . . .	1 ſk. Korn.
3 Skifføer . . .	1 ſk. ½ fr. ar. . . .	1½ ſk. Korn.
4 Skifføer . . .	1½ ſk. Korn	2 ſk. Korn.
5 Skifføer . . .	2 ſk. 1½ fr. ar. . . .	2½ ſk. Korn.
6 Skifføer . . .	2 ſk. 1 fr. ar. . . .	3 ſk. Korn.
7 Skifføer . . .	2½ ſk. ½ fr. ar. . . .	3½ ſk. Korn.
8 Skifføer Zern	½ L. Korn.
I Skifføe/ regnis		
off noale mod . . .	3 fr. ar.	1 ſkep. Korn/ er
2 Skifføer . . .	1½ ſkep. Korn	2 ſkep. Korn.

Søllandsmaal. Aaboemaal.

3 Skifoor . . .	2 ft. 1 fr. ar. . .	3 fkep.
4 Skifoor Jern	$\frac{1}{2}$ L. Korn.
6 Arbeiller/ mod	$\frac{1}{2}$ L. Korn/er
1 Arbeille . . .	$\frac{1}{2}$ ft. Korn . . .	$\frac{1}{2}$ ft. 2 alb.
2 Arbeiller . . .	1 ft. Korn . . .	1 ft. 1 fr. ar. 1 alb.
3 Arbeiller . . .	$1\frac{1}{2}$ ft. Korn . . .	2 fkepper.
4 Arbeiller . . .	2 ft. Korn . . .	$2\frac{1}{2}$ fkep. 2 alb.
5 Arbeiller . . .	$2\frac{1}{2}$ ft. Korn . . .	3 ft. 1 fr. ar. 1 alb.
12 Arbeiller	1 L. hart Korn.

Wld / Hør / Hamp / Haar og Garn.

1 Pund Wld / mod	2 fkep. Korn . . .	$2\frac{1}{2}$ fkep. 2 alb.
$\frac{1}{2}$ Pund . . .	1 fkep. Korn . . .	1 fkep. 1 fr. ar. 1 alb.
$1\frac{1}{2}$ Pund	$\frac{1}{2}$ L. Korn.
2 Pund . . .	4 fkep. Korn . . .	5 fkep. 1 fr. ar. 1 alb.
3 Pund Wld	1 L. hart Korn.
1 Marc Wld (Wj- borg West) . . .	1 alb. hart Korn . . .	1 alb. $1\frac{1}{2}$ Penge/er
2 Marc Wld . . .	2 alb. Korn . . .	$2\frac{1}{2}$ alb. $\frac{1}{2}$ Penge.
3 Marc Wld . . .	1 fr. ar. Korn . . .	1 fr. ar. 1 alb.
4 Marc . . .	1 fr. ar. 1 alb. . . .	1 fr. ar. 2 alb. $1\frac{1}{2}$ P.
5 Marc . . .	1 fr. ar. 2 alb. . . .	2 fr. ar. $\frac{1}{2}$ alb. $\frac{2}{3}$ P.
6 Marc . . .	$\frac{1}{2}$ fkep. Korn . . .	$\frac{1}{2}$ fkep. 2 alb.
7 Marc . . .	$\frac{1}{2}$ fkep. 1 alb. . . .	3 fr. ar. $1\frac{1}{2}$ Penge.
8 Marc . . .	$\frac{1}{2}$ fkep. 2 alb. . . .	3 fr. ar. $1\frac{1}{2}$ alb. $\frac{2}{3}$ P.
9 Marc . . .	3 fr. ar Korn . . .	1 fkep. Korn.

	Søllandſmaal.	Naboemaal.
10 Marc	3 fr. ar. 1 alb.	1 ſkep. 1 alb. $1\frac{1}{2}$ Peng.
11 Marc	3 fr. ar. 2 alb.	1 ſkep. $2\frac{1}{2}$ alb. $\frac{2}{3}$ P.
12 Marc Bid eller $\frac{1}{2}$ Pund	1 ſkep. Korn	1 ſkep. 1 fr. ar. 1 alb.
1 Harboe Pund. Vid/	mod 3 ſkep.	4 ſkep. Korn / er
2 Harboe Pund	.	1 L. Korn.
$1\frac{1}{2}$ Harboe Pund	$4\frac{1}{2}$ ſkep.	6 ſkep. Korn.
$\frac{1}{2}$ Harboe Pund	$1\frac{1}{2}$ ſkep. Korn	2 ſkep.
1 Harb. M. Vid	$\frac{1}{2}$ fr. ar. Korn	2 alb. Korn.
2 Harboe Marc	1 fr. ar. Korn	1 fr. ar. 1 alb.
3 Marc	$1\frac{1}{2}$ fr. ar.	$\frac{1}{2}$ ſkep. Korn.
4 Harboe M. Vid	$\frac{1}{2}$ ſkep. Korn	$\frac{1}{2}$ ſkep. 2 alb.
20 Bruder Høer/	mod 1 ſkep. Korn	1 ſkep. 1 fr. ar. 1 alb. er
1 Brude Høer	$\frac{1}{2}$ alb. $\frac{2}{3}$ Penge	$\frac{1}{2}$ alb. $1\frac{1}{2}$ Penge.
2 Bruder	1 alb. $\frac{4}{7}$ Penge	$\frac{1}{2}$ fr. ar. $\frac{2}{7}$ Penge.
3 Bruder	$1\frac{1}{2}$ alb. $1\frac{1}{7}$ Penge	2 alb. $1\frac{3}{7}$ Penge.
4 Bruder	2 alb. $1\frac{3}{7}$ Penge	1 fr. ar. $\frac{4}{7}$ Penge.
5 Bruder	1 fr. ar. Korn	1 fr. ar. 1 alb.
6 Bruder	1 fr. ar. $2\frac{3}{7}$ Penge	1 fr. 1 alb $3\frac{2}{7}$ Penge.
7 Bruder	1 fr. ar. 1 alb $\frac{4}{7}$ Penge	$1\frac{1}{2}$ fr. 1 alb. $\frac{2}{7}$ Penge.
8 Bruder	$1\frac{1}{2}$ fr. ar. $1\frac{1}{7}$ Penge	$\frac{1}{2}$ ſkep. $1\frac{2}{7}$ Penge.
9 Bruder	$1\frac{1}{2}$ fr. ar $3\frac{3}{7}$ Penge	$\frac{1}{2}$ ſkep. 1 alb. $\frac{4}{7}$ Pen.
10 Bruder Høer	$\frac{1}{2}$ ſkep. Korn	$\frac{1}{2}$ ſkep. 2 alb.
30 Bruder	$1\frac{1}{2}$ ſkep. Korn	2 ſkep.
40 Bruder	2 ſkep. Korn	$2\frac{1}{2}$ ſkep. 2 alb.
60 Brudes Høer	.	$\frac{1}{2}$ L. Korn.
20 Brudeer Høer/	regnis or mod 3 fr. ar.	1 ſkep. Korn / er
80 Bruder	.	$\frac{1}{2}$ L. Korn.

Sællansmaal. Aaboemaal.

I Hampbebrude/mod 2 alb. 1 Pen. eller 1 β . er - 1 fr. ar. Korn/er		
2 Hampbruder .	$1\frac{1}{2}$ fr. ar. Korn . . .	$\frac{1}{2}$ skep. Korn.
3 Hampbruder .	$\frac{1}{2}$ skep. 3 Penge . . .	3 fr. ar. Korn.
4 Hampbruder	3 fr. ar. Korn . . .	1 skep.
5 Hampbruder .	3 fr. ar. 2 alb. 1 Penge .	1 skep. 1 fr. ar.
6 Hampbruder	1 skep. $\frac{1}{2}$ fr. ar. . . .	$1\frac{1}{2}$ skep. Korn.
16 Hampbruder	$\frac{1}{2}$ \mathcal{L} . Korn.
I M. Hamp/mod 2 alb. 1 Penge . . .		
2 Mærk Hamp	$1\frac{1}{2}$ fr. ar. Korn . . .	$\frac{1}{2}$ skep. Korn.
3 Mærk Hamp	$\frac{1}{2}$ skep. 3 Penge . . .	3 fr. ar. Korn.
4 Mærk . . .	3 fr. ar. Korn . . .	1 skep.
5 Mærk . . .	3 fr. ar. 2 alb. 1 Penge .	1 skep. 1 fr. ar. Korn.
6 Mærk . . .	1 skep. $\frac{1}{2}$ fr. ar. . . .	$1\frac{1}{2}$ skep.
7 Mærk . . .	1 skep. 1 fr. ar. 3 Penge .	$1\frac{1}{2}$ skep. 1 fr. ar.
8 Mærk . . .	$1\frac{1}{2}$ skep. Korn.	2 skep. Korn.
16 Mærk Hamp	$\frac{1}{2}$ \mathcal{L} . Korn.
I Mærk Haar eller Manhaar/mod - $\frac{1}{2}$ β . er $\frac{1}{2}$ fr. ar Korn/er		
2 M. Manhaar	2 alb. 1 Penge - - . . .	1 fr. ar. Korn.
3 Mærk . . .	1 fr. ar. $1\frac{1}{2}$ Penge - - .	$1\frac{1}{2}$ fr. ar. Korn.
4 Mærk - - .	$1\frac{1}{2}$ fr. ar. - - . . .	$\frac{1}{2}$ skep. Korn.
5 Mærk - - .	$1\frac{1}{2}$ fr. ar. 1 alb. $\frac{1}{2}$ P. .	$\frac{1}{2}$ skep. $\frac{1}{2}$ fr. ar.
6 Mærk - - .	$\frac{1}{2}$ skep. 3 Penge - . . .	3 fr. ar.
7 Mærk - - .	1 skep. 1 alb. $3\frac{1}{2}$ Penge .	$3\frac{1}{2}$ fr. ar.
8 Mærk - - .	3 fr. ar. Korn - - . . .	1 skep.
12 Mærk - - .	1 skep. $\frac{1}{2}$ fr. ar. - - . .	$1\frac{1}{2}$ skep. Korn.
32 Mærk Haar	- - -	$\frac{1}{2}$ \mathcal{L} . hart Korn.

	Søllandsmaal.	Naboemaal.
9 M. Garn/ eller Haar/ regnis oc mod		3 ſkep. Korn/ er.
1 Marc Garn	1 fr. ar. Korn . . .	1 fr. ar. 1 alb.
2 Marc . . .	$\frac{1}{2}$ ſkep. Korn . . .	$\frac{1}{2}$ ſkep. 2 alb.
3 Marc . . .	3 fr. ar. Korn . . .	1 ſkep. Korn.
4 Marc . . .	1 ſkep. Korn . . .	1 ſkep. 1 fr. ar. 1 alb.
6 Marc . . .	$1\frac{1}{2}$ ſkep. Korn . . .	2 ſkep. Korn.
8 Marc . . .	2 ſkep. Korn . . .	$2\frac{1}{2}$ ſkep. 2 alb.
12 Marc Garn	eller Haar . . .	$\frac{1}{2}$ T. Korn.
1 M. Lufegarn/	mod 1 alb. $\frac{1}{2}$ P. ellr $\frac{1}{2}$ ſ.	er $\frac{1}{2}$ fr. ar. Korn/ er=
2 M. Lufegarn	2 alb 1 Penge . . .	1 fr. ar. Korn.
3 Marc . . .	1 fr. ar. $1\frac{1}{2}$ Penge . . .	$1\frac{1}{2}$ fr. ar. Korn.
4 Marc . . .	$1\frac{1}{2}$ fr. ar. Korn . . .	$\frac{1}{2}$ ſkep. Korn.
5 Marc . . .	$1\frac{1}{2}$ fr. ar. 1 alb. $\frac{1}{2}$ Pen.	$\frac{1}{2}$ ſkep. $\frac{1}{2}$ fr. ar.
6 Marc . . .	$\frac{1}{2}$ ſkep 3 Penge . . .	3 fr. ar. Korn.
7 Marc . . .	$\frac{1}{2}$ ſkep. 1 alb $3\frac{1}{2}$ Penge	$3\frac{1}{2}$ fr. ar.
8 Marc . . .	3 fr. ar. Korn . . .	1 ſp.
32 M. Lufegarn mod		$\frac{1}{2}$ T. hare Korn.

1 Marc Lufegorn regnis undertiden mod 1 ſ. er 1 fr. ar. R. er
 altid/ mod hver Marc Lufegarn/ doblet ſaa me-
 get hare Korn ſom forſkreffet.

1 Teen Lufegarn udi Halland (regnis 3 Teene til 1 M. Garn)		
mod . . .	3 Penge hare. R. eller	1 alb. Penge/ er=
2 Teene . . .	$\frac{1}{2}$ fr. ar. Korn . . .	2 alb. Korn.
3 Teene ellr 1 M.	2 alb. 1 Penge . . .	1 fr. ar. Korn.
12 Teene ellr 4 M.	3 fr. ar. Korn. . . .	1 ſkep.
16 Teene . . .	1 ſkep. Korn . . .	1 ſkep. 1 fr. ar. 1 alb.
43 Teene eller	16 Marc Garn . . .	$\frac{1}{2}$ T. Korn.

Sallansmaal. Aaboemaal.

15 Harboe Marc	Pluſtegarn/ regnis oe mod	- 1 L. Korn/ er
1 Harboe M.	- $1\frac{1}{2}$ fr. ar. $1\frac{1}{7}$ Penge	- $\frac{1}{2}$ ſkep. $1\frac{3}{7}$ Penge.
2 Harboe M.	- 3 fr. ar. $2\frac{2}{7}$ Penge	- 1 ſkep. $3\frac{1}{7}$ Penge.
3 Harboe M.	- 1 ſkep. 2 alb. $1\frac{3}{7}$ Penge	- $1\frac{1}{2}$ ſkep. $3\frac{4}{7}$ Penge.
4 Harboe M.	- $1\frac{1}{2}$ ſkep. 1 alb. $\frac{4}{7}$ Penge	- 2 ſkep. $1\frac{1}{2}$ alb. $\frac{2}{7}$ P.
5 Harboe M.	- 2 ſkep. Korn	- $2\frac{1}{2}$ ſkep 2 alb.
$7\frac{1}{2}$ Harboe M.	- - - - -	- $\frac{1}{2}$ L. hart Korn.

1 M. vaad, Twinde/	mod 2 alb. 1 Penge	- 1 fr. ar. Korn/ er
2 Marc - -	- $1\frac{1}{2}$ fr. ar. Korn	- - $\frac{1}{2}$ ſkep. Korn.
3 Marc - -	- $\frac{1}{2}$ ſkep. 3 Penge	- - 3 fr. ar. Korn.
4 Marc - -	- 3 fr. ar. Korn	- - 1 ſkep. Korn.
5 Marc - -	- 3 fr. ar. 2 alb. 1 Penge	- - 1 ſkep. 1 fr. ar.
6 Marc - -	- 1 ſkep. $1\frac{1}{2}$ alb.	- - $1\frac{1}{2}$ ſkep. Korn.
16 M. vaad, Twinde	- - - - -	- $\frac{1}{2}$ L. Korn.

1 Fiede Traad paa Garnvindelen/	3 ſ. P. er 3 fr. ar. Korn/ er	
2 Fiedder Traad -	- 1 ſkep. $\frac{1}{2}$ fr. ar. - -	- $1\frac{1}{2}$ ſkep. Korn.
3 Fiedder - -	- $1\frac{1}{2}$ ſkep. 2 alb. 1 Penge	- 2 ſkep. 1 fr. ar.
4 Fiedder - -	- 2 ſkep. 1 fr. ar. - -	- 3 ſkep.
5 Fiedder -	- $2\frac{1}{2}$ ſkep $1\frac{1}{2}$ fr. ar. 3 P.	- $3\frac{1}{2}$ ſkep. 1 fr. ar.
6 Fiedder - -	- 3 ſkep. $1\frac{1}{2}$ fr. ar - -	- $4\frac{1}{2}$ ſkep. Korn.
7 Fiedder - -	- $3\frac{1}{2}$ ſkep. $1\frac{1}{2}$ fr. ar. 3 P.	- 5 ſkep. 1 fr. ar.
8 Fiedder -	- $4\frac{1}{2}$ ſkep. Korn - -	- 6 ſkep Korn.
11 Fiedder Traad	- - - - -	- 1 L. oe 1 fr. ar. K.

1 Seck eller Hampe Seck / mod	- - 4 ſ. er 1 ſkep. Korn.
2 Secke - - -	- $1\frac{1}{2}$ ſkep. Korn - - - 2 ſkepper Korn.

3 Secke

Søllandsmaal. Aaboemaal.

3 Seck . . . | 2 ſkep. 1 fr. ar. . . | 3 ſkep.
 4 Seck . . . | | ½ T. Korn.

1 Seck/ er oc regnet mod . . 4 alb. P. er 1 fr. ar. 1 alb. er
 2 Seck . . . | ½ ſkep. Korn . . . | ½ ſkep. 2 alb.
 3 Seck . . . | 3 fr. ar. Korn . . . | 1 ſkeppe Korn.
 12 Seck . . . | | ½ T. Korn

½ off 1 Seck / findis oc dog ſielden regnet mod . 1 ſt. h. K. er
 1 Seck . . . | 3½ ſkep. . . . | 5 ſkep. Korn.

Gottins Olden oc Skouff.

Findis udi denne Bogs Førſte Part (ſom Handler om Eyedom) udi Hart Korn Anſlagen / oc udfør- ligen udregnet / folio 70.

I Denne Bogs Beſlutning / følger Endeligen / oc er af Taxterne udbraget / nogle General eller Summariffe Regle oc Underretninger / om alle Landgildis Poſter udi Almindelighed / deris Beregnelſe / for heelt/halffte eller intet.

3 Summariffe Regle / om ald Lädgilds Beregnelſe for heelt halffte/eller intet.

For Gulde/ oc ic hvert efter Textens udbiff / Anſlaais oc beregnis ald Rættighed oc Afgiffte aff Penge / Korn/ Smør/ Tchal/ Honning/ Døeg/ Huder / Fiſke/ Træpahre/ oc alle andet/ aff nogen Gaard udgiffvis / oc er en Ræt eygentlig Hartlig wiſe Landgild/ eller Landſkyld / ſaa de Herre Giefteri / Ledings Penge/ Arids Penge/Gaards Penge/ oc Zulle Skat/

3 Hvad Landgild regnis for Gulde mod hart Korn.

dog effter Salig Eske Broct / oc H. Jørgen Lunge / er
 Tegeltved / Ljung / Torff / Kul oc Leerpottet / icke
 Anslagen.

For Halff / regnis undertiden Engepenge /
 Skriffverpenge / Gaasschaffre oc Fogethold.

For halff /
 beregns.

Men effter S. Peder Brahe / er Foget Giestes
 rij / Skiffver / Korn eller Penge / icke Anslagen.

For Halff / regnis Almindeligen Wandmø-
 le Skyld / Engeleny / Gesterij aff Kircke oc Jord-
 eigne / Gaarde / derom videre udi den tredie Bogis an-
 den Part / om Nagestiffers Handlende.

Horning Penge / Søndens Penge / Elsm-
 Steen Penge / regnis som $\frac{1}{4}$ Landgilds Penge.

Weed Penge oc Zeger Giesterij actis under-
 tiden for Halff / undertiden beregnis de icke.

Dette Effterskreffne bliffver udi ingen
 Skifter til hart Korn beregnis eller Ba-
 derlaugt.

Alle slags Giesterij (de forskreffne Herre Gie-
 sterij Penge / undtagende) Herre / Giesterij Heste /
 Giesterij Smør Malt Blug eller Haffre / Weir-
 mølle Skyld / Penge / Korn / Smør Gies eller andet /
 som giffois aff Gadehuuse eller Nyebygge / som paa
 nogen Gaards Grund er opsæt / Arbeeds / Dagvercks
 eller Giernings / Pendinge eller Byg / Teppe oc
 Tæppe

Landgild /
 som ey be.

Ferste Blug / Haffre eller Penge / Indebuds,
 Penge / Tyrholdspenge / Høestpenge / Olden
 Svinspenge / Kirckpenge / Pengefor Beed
 at Age / Holdspenge / Haffre / Traad Kringler/
 (er undertiden regnet efter *Textens* *Dois*!) Hvil giff-
 vis til Svin at feede / til Fiske / eller Waad-garn,
 alle det som giffvis aff Svins Leyer / Sterselhuug
 Trodk at sancke / off bevilget Grefnit 19 / oc andet saa
 dant / som icke er / eller Dgiffvis / som nogen visse Land
 gild / Men er allene / enten Bonden Paa lag / ofoer hans
 Arblig Rette Landgild / eller giffvis i stædet for nogen Ar
 beeds- eller anden skyldig Pliet / hand med forskaanis / eller
 oc for noget hannem kand være bevilget oc tillat / til nogen
 sin Gaards Grund / Eyedoms oc tilliggelsis særlig Nøt-
 tig giprelsis / alleene paa nogen visse Tid / oc saa lenge hand
 det kand haffve med Husbundens minde. De kand des
 fordi icke actes / eller som en *Continuerlig* Landgild / næff-
 nis.

beregnes
 mod hart
 Korn / i
 Skifter
 eller Kist.

Vdi den Første Danske Landgilds Taxt bleff meldet /

Jus Pa- tronatus.	{	effter Wagns Gipe /	} for . . . 2 Pund Korn.	
		at være regnet		
	{	effter H. Brede	} • Rantz: Holm for 22 L. 2 sk. 1 fr.	
		Rantzow til		• Næsi Slaane . 12 L. 1 fr. ar.
				• Spe Dye Kircke . . 11 L. 1 skp.

Aff hvilcke Beregnelsers Understeed / oc des nøye
 Andrag i skpper. oc fr. ar. fornestis / at saadan Jus icke aff

ungesehr eller gising for hart Korn *Taxeris*, som det en høc Land got siunis/ Men haffver sin viffe Waade / hvoraff der udi Land haffois rigtig Efterrettelse; De enddog insee gandske suldkommet/ derom er befunden eller forekommen / er ligewel icke u-nødigt actet / derom følgende Omstãnde at an-
drage.

Alle det som udi Hartkorns Beregnelse / skal haffue en viffe *Taxt* eller Waade/ skal oe være en Arlig viffe Landgild eller *Indkomst*.

Nu bleffi i foregaaende 6 Cap. om malt / *Jus Patronatus* fornemlig at være en Hertligheds Høyhed/ med Præst at kalde oe eene indsætte / til nogen sin Hoffved; Gaards-
Sogne- Kircke eller *Annex*, derhos da oisaa en god Mand/ som sli *Jus* haffver eller bekommer / sicks følger Kirckens oe Kronens Anpart Korn tiende / med anden *Indkomst* oe Hertlighed uden nogen Afgiffte eller Regenskab / alleene/ at hand / Kircken imod dens *Indkomst* / med ald Fornødens-
hed/ ved lige holder.

Naar nu *Jus Patronatus*, effter nogen viffe Arlig *Indkomst* eller Fordeel skal beregnis / da er dertil insee andes forhande / end forbemelte *Tienders* oe Hertligheds *Indkomst* / hvorudi da er at acte/ oe gemeenlig forholdis/ i følgende Waade.

Alle *Jus Patronatus* mellem Adepten / udi Spdskind eller Magestifter haffois at *Dalis* eller *Lignis*/ ere gemeenlig tilforne gangne i *Stifte*/ or fordi rettis/ effter hvois de sörig i Hartkorn ere *texerede* oe beregnede fore.

Meden naar sli *Jus* fra Kongl. Mayts. skal Magestiftis eller kispis/ Da forholdis dermed saaledis :

Tilforne blef malt/ *Jus* fornemlig at beregnis effter *Tien-
derne*

derne/ hvilke ere trende slags/ nemlig: Kongl. Mays: Kirckens/ oc Præstens.

Præstens Tiende/ følger oc beholder Præsten sike/ bliffuer fordi billig u-beregnet.

Kongl. Mays. Anpart Tiende/ bekommer oc følger den sig *Jus* tilhandler (med mindre den Hospital/ Kloster/ Præst eller Geistlig tillagt/ oc *perpetuerit* er.) De anslaaes oc actis for Hartkorn den Aarlig Afgift/ som deraff giffvis/ oc beregnis da hver Lønde Hartkorn for 50 Rixdaler.

Men er saadan Kongl. Mays. Anpart Tiende/ til noget Sead eller nogen Person/ som forbemelt/ *perpetuerit*, da beholder den Tienden/ som dermed Forleent er/ oc derimod/ den *Jus* bekommer/ ey til Betaling eller Væderleg/ til regnis.

Kirckens Anpart Tiende/ bekommer oc følger i ligemaade/ den sig *Jus* tilhandler; De efterdi hand derimod Kircken vedlige holder/ beregnis/ væderleggis eller betals ey samme Kirckens Tiende; Med mindre Kongl. Mays Tiende er Borsforleent/ som før er maelt; De da sætis Kirckens Tiende/ i ligemaade/ efter dens seerist Afgifte eller Indkomst/ oc *taxeris* oc betalis idon for halffte mod Kongl. Mays. Tiende/ nemlig:

En Tynde Hartkorn for 25 Rixdaler.

Til Klarligere Efterretning/ følger under-
stedlige Exempler aff saadan *Juris Patronatus* Hand-
ling oc Riph.

**Aff Jure Patronatus til Drivlinge Sogne Kircke/ giffvis
Tiender oc er beregnet / som følger:**

Tienden aff Kongl. Mayst: Anpart / som tilforne nytis
til Herriswad Closter / oc nu i mod Betaling / skal følge Velb. N. N.
som Jus bekommer / andrager oc *taxeris*,

Rug . . . 25 sk. }
Byg . . . 30 sk. } er 9 T. 1 sk. h. R. a 50 Rdl. er 458 Rdl. 32 sk.

**Noch aff Høvdemelte Kongl. Mayts. Anpart Tiende / ydis
til Hospitalet / oc der til er *perpetuerit* oc forbliffoer / som tilforne /
hvorfore det oc ey beregnis eller vøderleggis / er :**

Rug 25 skepper }
Byg 30 skepper } betalis icke.

**Kirckens Anpart Tiende / nydes oc følger med Jure, dog
effterdi Kircken deraff ved lige holdis / uden Sognemændens vider
re Omkost / bliffoer den u beregnet / oc ey vøderleggis / andrager :**

Rug 40 skepper }
Byg 80 skepper } betalis icke.

**Hertligheden aff forbemelte Sogn / som hidindeil haffoer
fuld Helsingborg Slot / oc nu følger den Jus bekommer / er :**

Alter Haffre 4 T. }
Degne Penge 6 skp. } er . . . 2 T. 1 sk. 1 fr. ar.

Anslaais oc betalis / lige ved Kongl. Mayts. Tiende / nemlig :

Tynden . . . 50 Rixdl. er . . . 109 Rixdl. 36 sk.

Formars Giesters }
Skriffoerpenge } regnis icke.

**Alter Haffren oc Formars Giesters / ydis af Præsten / Degne Pen-
ge / oc Skriffoer Penge / aff Degnen.**

Bona Ecclesie.

Som Aarlig til Dvinge Kirke er udgiffet efter Lande
Bogen.

Aff { En Gaard i Sande . . . 3 Pund Smpr.
 { Et Boel i Kirup . . . 9 skilling.

Dominium offver forstreffne Gaard oc Boel/henhører til velbe-
melte N. Gaard Tommerup/ som *Jus* bekommer/ hvorfra forstref-
ne Landgild giffen er / derfor det icke beregnis.

Aff nogen Eyendom i Kierebierg . . . 6 skilling. Des
Dominium skulle følge Helsingborg Slot/ hvilket / efterdi ey saa be-
findis / er det u-beregnet.

Andrager saaledis forbemelte *Jus* til
Dvinge Kirke /

Som Kongl. Mants. oc Cronen betalis skal.

3 Pendinge 567½ Rixdaler 20 ß.

Jus Patronatus til Sønderstøff Annex Kirke.

Tiende aff Kongl. Mants. Anpart / pttis til Herrisvad
Closter/ oc nu skal følge Velb. N. som *Jus* bekommer :

Rug . . . 7½ skp. }
Byg . . . 7½ skp. } er . 2½ L. a . . 50 Rdl. er 125 Rdl.

Til Hospitalet ydis oc beholdis *in Perpetuum*.

Rug 13 skp. }
Byg 13 skp. } beregnis icke.

Kirkens Anpart Tiende / følger med Jure, Dog / effendi Kirken deraff ved lige holdis / betalis eller væderleggis den icke / er:

Rug	16 Skp.	} u-beregnet.
Dyg	18 Skp.	

Herligheden haffver fuld Helsingborg Slot følger med Jure at betalis / er:

Alder Haffre	4 L.	} er 2 L. 2 Skp. 1 fr. 18 Kdl. 3 Dre.
Præstepeng.	9 Skil.	
Degnepenge	3 Skp.	

Alderhaffren udgiffvis aff Præstebonden.

1 Skriffver Skeppe	} beholdis til Kirken u beregnet.
1 Skil. Landg. aff Degne Bonden	
2 Skil. aff it Gadehuus	

Summa

Andrager / som Kongl. Mayt : oc Cronen for forskreffne Jure til Synderless Kircke betalis.

3 Pendinge 243½ Kixdl. 1 Dre.

Jus Patronatus til Løffvestad Sogne Kircke.

Kongl. Mayts. Anpart Tiende / som tvende aff Sogne Mændene haffver saft temmelig Dyre / oc der aff til Kongl. Mayt. Arlig giffve:

Rug	1 Pund	} er 13 L. 2 Sk. ½ R. hilsber 666½ Kdl. 16 Sk.
Dyg	3 Pund	

Kirkens Tiende følger vel Jus, Mens nydte til Kirkens underhold / derforre u. beregnet / er :

Rug	1 Pund	} betaltes icke.
Dys	3 Pund	

Kirkens Eyendom / Jordgods og Oldenskouff / vil grandffis og i Kirkestolen Indføres.

Præsten giffver aff 1 Kirke Eng	24 skil	} u beregnet.
Anders Tomhøen / aff 1 R. Jord /	20 skil.	
Aff Kirke Smidden / Aarlig	20 skp.	
Landgild Aarlig	3 M. 14 ß. 1 alb.	

Summa.

Andrager / som Konal. Mant. og Cronen for dens Jure bekommer.

3 Pendinge 666½ Rixdl. 16 ß.

Jus Patronatus til Bemeleff Sogne Kirke.

Kongl. Mant. Tiende / er aff fordom Konger Dorfforæret og perpetuerit, hvorfors den (i) beregnet / nemligt / til

Sognepræsten	Dys	2 Pund	} betaltes icke.
	Rug	2 Pund	
Hospitales	Dys	16 skp.	
	Haffre	6 Tynd.	

Kirckens Tiende / Andrager Aarligen.

Bvg 5½ Pund }
 Haffre 6 Tynnder } er . . . 21 L. 2 fkep. h. R.

Hvilket/ (effterdi Kongl. Mayts. Tiende aldelis er Bortforæret/ oc ey beregnis land) Anslaais for halff / nemlig :

Hver Tynde Hartkorn/ . . . 25 Rixdl. andrager/
 3 Pendinge 533 Rixdl. 1 Ort 8 skil.

Derforuden haffver Kircken Aarlig Indkomst;
 aff

1 Ager paa Torpsmark / saais . . . 7 L. . . . 1 Ort. }

2 Ager paa Sijbymark / til en Fæstegaard .

= 3 Komstad/der i saais { . . . 5 fkep Bvg } 1 Ort. Tilregnis
 { . . . 4 fkep. Haffre } Kirckens

½ Læs Eng paa Birrestad Mark / 4 alb. ved lige

1 Ager paa Grønbergmark / saais . . . 5 fkep. 1 Ort. holdelse /

1 Ager paa Grønbeckmark / saais . . . 5 fl . . . 1 Ort. oc fordi

1 Ager paa Carlebymark / saais 1 L. Haffre 9 skil. ey betaldis.

Aff 1 Ambolt haffver Kircken Aarlig 1 Ort. }

Andrager saaledis forbemelte Jus, ubi

Pendinge 533 Rixdl. 1 Ort 8 skil.

Jus Patronatus til Meelbye Sogne Kircke.

Kongl. Mayts. Tiende/ (som ellers kaldis Biskops Tiende/ haffver Sognemændene sæst/ oc derfor indskrefoen/ Niels Jensen i Sandager / giffver deraff/ som til Christianstads Lehn ydis/ oc nu Velb. N. som Jus bekommer / skal søge/ oc fordi betaldis ;

Smør . . . 1 Pund / er . . . 4½ fkep. h. Korn / . . . 37½ Rixdl.

Kirckens Tiende / andrager / som Bønderne den sidst i sær-
ste haffoe / deraff Aartlig udloffvet haffoe /

Rug 6 Pund | anflaais icke / efterdi Kircken deraff
Byg 6 Pund | underholdis skal.

Derforuden haffoe Kircken til Aartlig Indkomst.

Landgild Smør 1 Pund /
De nogle Landgildspenge. |

Dominium oc Stædsmalet / endeel til Cronen / oc en-
deel til Adels Personer ;

For forskrefne Herlighed oc *Jure*, sampe Medfølgende Bis-
kops Tiende (hvoraff Kongl. M. ickon haffoe . 1 Pund Smørs
Aartlig Indkomst /) vil giffois oc betaldis til Kongl. Mægt :

3 Pendinge 500 Rixdl.

Er saaledis hermed / Jordegodstis Herlighed fremstillet /
erklæret / oc om des udgiftis oc Beregnings Maade / underræt oc *Tax-*
ter udviist / De om end (maa skee) vel icke med aldeelis saadan Fuld-
kommenhed / som ved burds. Da alligevel saavit / som aff skrifelig *do-*
documentis oc slittig Efterforskning / er kund bleffven tilvevebract / saa
at formodis / deraf / udi des atskillig for fallend Brug / skal kunde hafa
vis Behøffvoige efterrettelse. Dog i tilfald udi noget forskrefne / en-
ten formedelst fore fundne vrangte Skriffter / eller aff Forseelse / Land
være feylet. Vilde den forekommende / det efter sin *Discretion* vide
at rætte / Vndskyldte / med gunstig Laalmodighed ofverbære / oc væ-
re erindret / om det gamle Ordsprock / Liudende :

Nil est simul inventum & perfectum

Begriber følgende Danske Reening.

Intet som først er fundet paa :

Er tillige fuldkommet / oc saa

E N D E

Paa den Anden Bog.

Register /

Paa den anden Bogs første Partis Deeling og Indhold /

Handlende:

Om Jordegods' Egedom.

Cap. I.

folio.

Handler og Erklærer / Jordegods / des Bebyggelses / Deelinger og Række / efter Egedoms Tilliggelse.

1 Om Jordegods udi Almindelighed /	5
2 Des Bebyggelses / af Slotte og Fortænings Gaarde /	6
3 Hoffoie Gaarde eller Herre Sæder og Adelige frie Jordegods /	7
4 Bønder Gaarde eller Bønde Gods / udi Almindelighed /	10
5 Jordegods-Skatte- og Adels-Gods / med des Friheds Wildor /	11
6 Faste- eller Stede-Gaarde og u-frie Jordegods /	15
7 Bønder Gods' Bebyggelses Deeling / efter Sæd og Landgild / udi heele og halffve Gaarde / Boel / Huuse / Waacke Stuer / Sætterboel eller Støpel / Fiske Leys / Løysgaarde / Møller og Saugverne /	16

Cap. II.

Handler om gammel Jorddeelen udi Danmark / og Norge / . 23/26.

1 Gammel Taxt eller Tasse / hvorledis Jorder / eller en hver Gaards Egedom / ere deelte / udi Ager / Faste / Dtinger / Markter-Gulds- og Sølvs-Jord /	23/26.

Register.

2 Boel/ Snyris Hafne/ Skibne/ Trædings Hafne/ Skib-
reede/ 2c.	25
3 Norſke Jorde Parters underſkedlig Deeling / udi Mama-
eeboel / Waerkeboel / Heffelboel / Dris/ eller Drung
Boel/ 2c.	30

Cap. III.

Fremſtiller / Jordegodsſis Eyedom / des egentlige Naſſne / oc
underſkeed/	34
1 Hvad Eyedom er i Almindelighed / oc des underſkeedlige
Naſſnis Ereklering/	35
2 Wdviſſis / for hvilcken Eyedom Landgild paa ſættis oc 3
Skiffes beregnis/	42
3 Deelis Eyedom/ udi ſine viſſe trende Hofoit Part. . .	45

Cap. IV.

Forreſtiller Waaden / hvorledis Eyedom aff Sæde Jord/ Eng/
oc Olden Skouff/ giſris til Hart Korn/ . . .	46
1 Paa de Stæder hvor altid en Waerck / eller $\frac{1}{2}$ Jord ligger
fættet/	46
2 Paa de Stæder hvor Jorden vel oc haſoer Huile / dog icke
ſin Ordentlig tredie Part/	49
3 Hvorledis Beregnis / hvor Jorden intet hviler / men al-
tid ſaais oc dyrckis/	50

Cap. V.

Er Sædelands Taxt, i heilcken alle ſlags Sæde Jord / udi Hart
Korn ere ſætte oc Anſlagne/ med hos ſyede Ordentlige
oc udførlige Wdregninger/	52

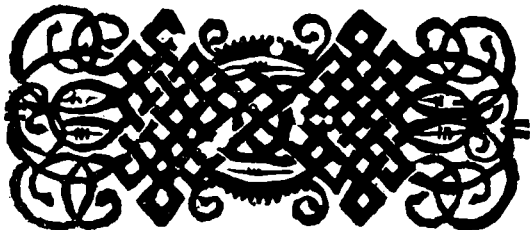
- 1 Hvor megen Rug·Diug·Hafre·Boghved/ Erste oc Blend
Korn·Sæd / mod 1 skep. hart Korn beregnis / . . . 53
- 2 Bdrenginger / hvor megen aff hver forberedte Sæde
Jord mod Skepper fr. ar/ 26. Indeil Lynder hart K.
Andrager/ 53/26.
- 3 Hvor megen Jord / aff vise begreb i Lengde oc Breede / til
vise Sæd er fornøden / effter Kongl. Mayt. Norske
Kjdnings Ordning/ 57
- 4 Tasse/ hverudi sliq Jordts ærskillige Lengde oc Breede til
Skeppers oc Lynders Sæd/ er udregnet / 60
- 5 Holsteinske Eydoms Deeling oc Maal udi Morgenland/
skepeler oc Koeder. 62

Cap. VI.

- Handler om Eng eller Engbond / oc forestillter des Tax-
ter, 62
- 1 Berecning om Understeed mellem 3 Læß Eng / oc 3
Skepper Korn·Sæd / som sörig modlige hart Korn
plejede at beregnis / 63
 - 2 Hvor mange Læß af ærskillig slags oc Læß·Eng/ eller Høe/
mod 1 skeppe hart Korn beregnis/ 65
 - 3 Ordentlige Bdrenginger / hvormange Læß mod fr. ar.
skepper/ til Lynder hart Korn/ andrager / effter Sals
lands oc Aaboemaal. 65/26.

Cap. VII.

Handlex/ om Eyendom aff underfkeedlig Skouff/ . . .	68
1 Hvilcken Skouff i Skifter beregnis / oc des Waade oc Forhold/ . . .	69
2 Taxter, udi hvilke/ effter it hvort Lands Underfkeed/ Oudenfhouffue/ oc hart Korn ere Anflagne/ oc udfprlige / (efter Sallonds oc Laboemaal) udregnede/ . . .	70
3 Beretning / om de andre tvende flags Eyedomme/ fom icke udi Skifter Anflaais oc beregnis. . .	74

Register/

Paa den Anden Bogs anden Partis
Deeling oc Indhold.

Handlende :

Om Jordegodsis Herlighed / eller vise oc U-
vise Landgild oc Indkomst.

Cap. I.

folio.

- L** Klerer / hvad Jordegodsis Herlighed er / Oc hvorledis
den ubi trende Hoffvide Parter / understeedis / . . 78
- 1 Aarlig vise Landgild / Skuld eller Indkomst. Endeel som
Rætteligen aff Eyedom oc Tilliggelse / udgifvis, Endeel
som alleene er gammel Paaleg / 79
- 2 U. vise Indkomst / af Stædsmaal / Dyrkel / Sagelsald, &c. 80
- 3 Herligheds Høyhed / til Birckel / Jus patronatus, Vor-
nede Spønner / Jact / Jifter / Kgt / Arbeid, &c. . . . 80

Cap. II.

- Forklarer / de Landgilds Poster / for hvilcke hafvis Eyedom / oc
under Herligheds første Hoffvide Part. hiest beregnet / 82
- 1 Hvorledis / de paa it hvert Stæd / effier Landenis under-
steed / udgifvis 82
- 2 Fremstillis / hvorledis ubi nogle Lendis oc Lahnis Jor-
bøger / des gandske Indkomst ved særlige Rastne ere An-
tegnede / som Grundhiems Jærbog / ubi Dret oc
Spand ; Steenborgs oc Dym. i W. org. n. ind ;

Ißlands udi frist / Fisk og Kul / Pfarves i Jordleje /
 Lyre. Rye. og Spide. Leje / 20. Høllands udi Markke
 Gods / 20. Effter hvilket dog / paa it hvert Stad vidis
 vilke Taxt og Raade / hvorvit de aff giffillige Landsens
 Wahre / i stædet derfor bver udgifve / som udi nefffølgen-
 de 4 Cap. fremstillis og forklaris. 84/24

Cap. III.

Forklarer følgende Danmarks Landgilds Posters særlige Na-
 ne hvad it hvert er / hvor aff det neffais / udgifvois eller er Paa-
 sat / som er :

Hart Korn / Leding / Stød / Kridspenge / Gaardspen-
 ge / Giefteri i Almindelighed / og hvert slags Giefterie i
 Særdeelighed / Houffhæfte / Jegerhæfte / Winter og
 Sommer. Hæfte / Høtdspenge og Haffre / Engspenge /
 Roe. og Fødenpds. Penge / Iyrholds. Penge / Olden-
 Spenspenge / 20. Gaaffe Haffre / Four Korn / Jule-
 Føder / Aarbiller / Gadehuus Penge / Arbeeds. eller
 Giernings. Penge / Høst. Penge / Lærste. Penge / Lep-
 pe Ding / Indebuds. Penge / Skriffver. Penge / eller
 Korn. 95/26.

Cap. IV.

Forklarer følgende / de synderligste / Norske / og des underliggende
 provintiers, Landgilds Posters mæcke Naffne / og fremstillir /
 Taxter, efter hvilket de til Landgild Deregning /
 nemlige :

Ledding / Wißhøre Told / Skippunds Tunge / Hude-
 laug / Løbsleje / Grundelene / Forleje / Forring / Riper-

Rn

laug /

laug/ Skindling/ Drer. Druger/ oc Spand/ Lands-
 lod/ Skindskatten/ Frist/ Fiff oc Kul/ Lene-Quiller/ oc
 Stocke-Quiller/ Jordlene/ Tyrlepe/ oc Spideleny/ 2c.
 Marcker Gods/ oc Marcker Brende. . . . 105/2c.

Cap. V.

Forklarer/ den Andens Herligheds Hofvidepart/ som er: Seeds-
 maal/ Byxsel/ oc Tredie Aars Thoge/ eller Landboewerfel/
 Hoffbundhold/ Kiendelse/ Fjortoff/ Driffe/ Sagefeld/ Køn-
 ning/ Olden Giold/ Windsælder/ Koedhuggen Skouff/
 Wrag/ 2c. 122

Hvad it hvert er/ oc hvad udi/ oc hos it hvert er at acte/
 oc efftersee. De hvorledis Stedsmaal / i Danmark udi it
 hvert Land; Byxsel i Norge/ udi it hvert Lahn særdelis ud-
 giffvois. 126/135.

Cap. VI.

Forklarer/ Herligheds Tredie Hoffvidepart/ som er Bircke Høn-
 hed/ Jus Patronatus, Rættighed til vordnede Spenner/ Jact
 Fisterj/ Kgt/ Arbeed/ eller Hoffning/ oc des Arbeeds Pen-
 gis Taxt. Hvad it hvert er/ hvorledis med forholdis / oc
 hvis Marckværdigt derhos Land være at hafve i act/ 144/2c.
 Item Dreoge Laug. 166

Cap. VII.

Indeholder trende rætte Landgilds Taxter, 169
 1 Den første Taxt, er paa Dansk Landgild med Kort udreg-
 ning paa hver Postis fornemste Deelings Andrag i hare
 Korn/ efter SaUands- oc Aboc-Maal/ der hos Anieg-
 nelse/ om des befunden underfkeed

2 Den Anden er paa alle Norske Land skylds Postter / med ligge Boregning / paa hver Postis Deelingys Andrag udi hart Korn / Løbs Leyer / og Hunde lauge. . . . 204

Cap. VIII.

Indeholder den Tredie Landgilds *Taxt*, udi hvilken ald Danske Landgild i hart Korn / lige som udi den førige *Taxt*, er Anslagen / 213/26.

Dog hver Postis mindste: Saavel som største Deelinger / der udi udførligen ere udregnede og Dffverslagen / oc saa alt / effter Sællands eller Skaansk- og A. bor- eller Tynskt Maal. Hos søyee nogle *Summariske regle*, om alle Landgilds Posters almindelige Boregnelle / for heelt / halff eller intet. Sampe hvortledis Land forholdis / Jus Patronatus, for hart Korn at sætte og Anslaae.

F I N I S.

Den Tredie Bog /

Om

Jordgoetis Kiøb oc

Call / Godskind, oc Mage = skifters / sampt
Markereebnings Forhold. Vdi trende Parten
underskædet /

Den første Part gjør Wædning :

Om Jordegodsis Kiøb oc Call: Hvets ber-
udi førind des Tilhandlings / sia er om at erkjendige. Des Handlings
Forslag / underkædlig Prijs / oc dessen Boregninger. Copier af Kiøbs
tilhørig Documenter. Jordegodsis Pantfættning / med des Indkom-
stis opbørgeli Stædet for Rente. Oc endelig Indførsels, Røm-
nings oc Hørrings, Deelis Process.

Den anden Part fremstiller :

Godskind Skifters oc Mage, Skifters Be-
gyndelse / Forsættelse / oc Til Endeidrelse. Item des Brandfæ-
ttings oc Lignings Beskriffoelsis Formular, med Følge = oc
Skøe = Brevois / oc andre tilhørig Document-
ters Copier, &c.

Vdi den tredie Part Indholdis :

Om Markereebning / hvad er: Des Mar-
sag oc Brug / erklærer Jordebeelingers Maffne. Viffer Markere-
ebnings Process, Fremgang oc Waade / hvorvit Jord hver Gaard /
effter Landailds Andrag / skal tilreebis / x. Høsføet / Mar-
skæts / Sax = Jords Omsteerings / oc Laug-
hæffds Processer.

Den tredie Bogs Indhold.

Den første
Bogs Ind-
hold er:
Danmar-
cks oc
Norgis
Fructbar
Seelighed

Den an-
den Bogs
Indhold
er:
Eydoms
oc Land-
gilds Be-
færing oc
Taxter.

Skifter oc
Kjøb / oc
eentse
Nærfager
til disse
Bogers
Bog.

Igsom udi foregaaende første Bog/ved Dyens
stintlig Beskrivelse / er forestillet / disse Rigers / Dan-
marcks oc Norgis Herlige Fructbarhed i Almindelig-
hed/ saavel som dessens / ic hvert Lands oc Stads For-
nemste Omstænde udi Særdelighed: Saa er nest tilførne / udi den
Anden Bog/ samme Rigers Jordegodssis Eyedom Erklæret/ ved des
Behyggelser/ egentlige Maatte/ Deelinger / oc Landgilds paasættel-
se: Sampt oc forestreffet Maade oc Taxter med Bdrægninger/ u-
di Eydoms Berægnelse til Hartorn: Dernest giort beretning om
ald Jordegodssis Herlighed eller Indkomst/ aff visse Landgild/ saavel
som u- visse *accidentis* hvad ic hvert er/ aff hvad / oc hvorledis den
understeedis/ oc paa ic hvert Stad udgiffvis. Hos søyed des visse
Taxter, udi hvilcke de til Hartorn / effter nogle disse Landis For-
nemste Maal / ere Anslagne.

Saa effter at med ald saadan Bidstabs oc Brugs Fremstil-
lelse/ allene er saavit henført / dermed udi Kjøb oc Magestifter i no-
gen Maade at giøre Kundskab / Om Landens / oc en hver Egns
Vilfor/ at der aff i Godssis Tilhandling / noget kunde anleidis til de
beste Egne at Bdvælle: De da/ at med Eyendom/ Landgild oc Her-
lighed / kunde haffvis effterrettelser / udi des Ordentlig Deelning oc
Berægnelse til Hartorn/ udi Kjøb oc Sall / Sædskind oc Mage-
stifter: Befindis/ saaledis/ Skifter oc Kjøb / at vare det eneste/
Fundament af Nærfager / formedelst hvilcke alle saadanne udi fore-
gaaende evende Boger / fremstillede Bidstaber oc Underretninger /
ere fornøden.

Sverføret oc effterdi derforuden/ bemelte Kjøbs oc Skifters
Begyndelse/ drefvelse oc udførelse/ mange Omstænde / Kundstaber

oc selffstændige Bestaaffenheder/ ere med søyede/ til feldige / oc der udi/ til des Forsum / at haffve i Act: Saa ere ick for u-nødigt blefven fiend/ Men meere egentlig at ville somme/ oc ligesom en *Appendix* at ville henføre/ her at hos søye/ denne (udi trende Parter underseet) tredie Bog,

1 Vdi dessen første Part Handlis: Om Jordegodsis Riob oc Sall / hvad derudi besynderligt er at haffve i Act/ oc Vdkundskabe. Om des Tractat oc endelig slutning. Taffler udi hvilcke ere udregnet hvad Sallands oc Aboe-Stepper / Stænger oc mindre Deellinger/ kand komme at koste / efter alle de Riob / som kand hende at drefvis mellem 30 oc 100 Rixdl. for 1 T. Hartkorn i Danmark oc i Norge for 1 Skippundstunge / 1 Løbs Leye/ eller 2 Hudelauge. Derneft fremstillet / hvorvijt Gods/ for Gield kand sættis tilbrugelig Vnderpant / at des viffe Landgilde / oc u-viffe *accidentis*, en billig Aarlig Rente af Gieldens Hefvet *sum*, kand opløbe/ oc i des Stæd opbergis/derester forteligen følger/hvorledis med Indførsel/oc Hørrings Deele *Procederis*, naar Gieldis Brevve oc Forplietelser ick efterkommis / oc deroffver *Creditoren* til sin Betalings Erlangelse/ saadanne Rættens Middel er for Aarsaget at til gribe / Endelig hosføyed *Copier* aff hvis *Documenter*, som derhos er fornøden/ oc aff enten aff Parterne udgiffvis.

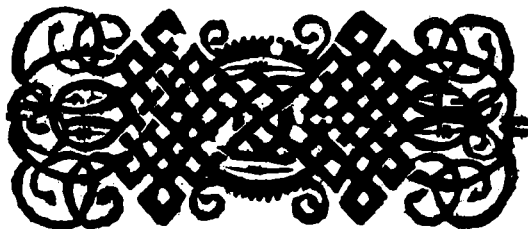
2 Den anden Part/ Handler om Sødstind-oc Magestifter/ hvorledis med Sødstind-Stifter begyndis / forfaris oc forholdis/ udi des Lødders Tilregnelser oc Aftealds giffvelse: Saa velsom oc udi Magestifter/ med besicteisers eller Grandstnings *Process*, med des Bestriffvelses oc Lignings ordentlige *Formular*, efter den Maade i Danmark oc Norge bæst forholdis: Derhos erindret om understeedligt/ som derudi er at *observere*, sampt underrettet/ hvorledis med Kircke-oc Jordeiget Godsis Eyedem / Møllestyld/ oc desliiges Beregnelse/ udi saadanne Stifter/ anstillis/ Oc da endelig / *Copier* aff Magestifti- eller Stude-brevve / oc des Gienbrevve / som paa sigt stiftende Gods/ aff enten Parter udgiffvis,

Den tredie Bogs første Part. underretter om Jordegodsis Riob oc Sall / etc.

Den tredie Bogs anden Part fremstiller Sødstind oc Magestifters *Process*.

Den tredie
Bogs tre-
die Part /
Indhol-
der Mar-
ckereb-
ber: oc
Jord
Maalings
Forhold.

3 Den tredie Part / fremstiller / Marckerebning / Jordmaa-
lings eller Marckedeelings Forhold / des Process, oc Forsølgning til
Keebs / Erklarer alle de særdeelis Raffne / ved hvilke ald Marck
oc Jord / til en Bye er liggende / neffnis oc underseendis : Hvores-
dis hver Bye-Mand effter *Quota* udi Landgilds udgiff / eller sin
Gaards Beregnelse udi Dtinger / Tierringe / eller Boels Jord /
tilreebis eller Jord bliffver tilmaalt. Hossøyet gammel Mar-
ckerebning *Taxt*, med des atskillige Omstande oc Forholds Be-
derretning oc Forklaring.

Den

Den tredte Bogs første Part.

Om

Jordegodsis Kjøb

oc Sall.

Det første Capittel.

Hoød udi Jordegodsis Tilhandlend/
besynderligen er at haffoe i Act / oc sig
om at erkynndige.

Jordegodsis at kjøbe oc selge / er en
Act, som almindeligen oc meget udi disse
Riger/synderligen mellem Adelen/forefader/
oc rættes oc stuttis i Danmark paa
Lynder Hartorn/oc i Norge/paa Skip-
punds Tunget / Løbs Leiger eller Hudelauge: Delliger-
vis som undersiden fornemmis / as mange / dem / udi des
Handling oc store Kjøbs slutninger / saaledis forkjøbe / oc
det Godsis Indkomst / de dem tilhandle / icke land ind-
bringe den Rente / som aff Pendingene (til Godsis Beta-
ling / land være optaget) skal udgiffuis. Hoor offuer de
da i Lengden icke ringe kunde komme til acters: Saa ere oc
mange / som udi Jordegodsis Tilhandlend / saadanne Kjøb
antrefse / as de icke allene dem velholdne / Men oc stoer
Fordeel befinde. Hvildken underskeed / om den vel Endes
oc offte haffoer sin Aarsag / aff begge Personer / som Kjøber
oc selger / deris Villor / i det: At dersom den som Affhen-
der /

Jordgod-
sis Kjøb
oc Sall / i-
dellig / fo-
refallende
blant Ad-
delen i
Damarck.

Kjøbs af
nogle til
Stade.

Kjøbs oc
offte med
stor For-
deel / des
Aarsager.
1. Den
Selgdes
Trang.

2 Om
Gods sit
Anden
Wand
sæt / er be-
leiligt lig-
gend.

Åarsag til
Jordgod-
sis Dyr-
Figb.

Jordgod-
sis rette
billige
Pris og
Værd / be-
staa i søl-
gende 8.
Omstænde
fornemlig

1.
Beleiligt
liggende
og heiligt-
hed søl-
genoe.

der / sit Gods aff Træng byder oc haffver saet / bliffver det
neppeligen effter Billighed betale / synderlig hvis saadant
Gods ingen Anden / eller ickon en Wand / kand ligge be-
leiligt / som det skulle begiere at Rispbe / Men dersom det al-
ligevel flere Personer / er heel beileilige / saa den ene / sig det
heller end den Anden / skulle ville tilhandle / kand det end
for en temmelig Prijs bliffve affhent : Men der som en god
Wand aff gode Widdel / noget sit Gods / som ham self
icke ligger gandste u-beileilige / til en anden / som det gand-
ste beileilige kunde være liggende / skulle frastaa oc Affhende /
er icke at twiffle / at hand so slige Gods / med det dyreste ville
haffve betale. De den som alligevel slige Gods / for nogen
søye Beileiligheds skyld / sig paa dyrcke tilhandler / kand da
letteligen der offver komme til acters / som forbemelt.

Om nu vel undersiden saadanne Omstænde / meget
udi Jordegodsis understeedlige Risp / kunde volde / saa be-
staa dog des atskillige Prijs / egentlig oc retteligst / udi
Jordegodsis eget værd / effter sine gode eller ringe vilfor ;
Hvor fore / den som sig Gods acter at tilhendige / samme
Godsis Leplighed grandgiffvetlig haffver at Ansee / oc i søl-
gende Maade / at offverveye oc lade udforske.

1. Det Gods eller den Gaard / som en god Wand saa
nær ved Haanden er liggende / at hand siunis / det til hans
Hoffvedgaard kunde bliffve Dgedags Gods / eller til an-
den Hgt eller Arbeed / hannem kunde bliffve beileilige / eller
oc hand derved / kunde komme til nogen særdelis Herlighed
eller fallids Paaløb / med Jact / Skøtteri / Fiskerie / eller
i andre maade / hvilcket da i sig self / er den første oc princi-
pal / bevægelse oc tilskyndende Åarsag / som opvæcker Behag /
til noget Gods at begiere oc sig tilhandle.

Naar

Naar mand nu faaledis aff noget Godsis Vdelighed
 oe Hertlighed / siunis at haffve noet som Aarsag det at
 begiere: Da paa det alligevel/ mand icke-slig Hertlig Vdeli-
 ghed / offver Billighed skulle betalle / effterat (effter det
 gamle Dedsprog) end osaa Guld for dyre Land kispis / da
 er videre at er fare / som følger.

2. Om Godsit icke er forskyldet / det er: Om tilsam-
 me Gods eller Gaarde / er saa megen Mæret aff Sæde-
 Jord / Eng / Skouf / oe Anden Eyedom oe Tilliggelse / at
 deraff saadan Landgild / som aff Godsit Aarligen skyldis /
 Land taalis eller aff stedkommis / uden den paaboende hans
 Forderff.

3. Om Godsit nogen synderlig gode vilkor kunde
 følge / aff Oldenskouff / Jact / Løxe-Silde- eller anden Fi-
 skers / Saugbrug oe Anden saadan Hertlighed.

4. Om samme Godsis Jord oe tilliggende Eyedom
 icke er forsyddet; det er / Wanryctet eller forsømbe / saa den ic-
 ke tilhørligen med Dyrtning / Sigding oe anden behøff-
 vig Ryct / til dens Fructbarheds vedligeholdelse / er forsyn-
 net / oe dermed ræt omgaact.

5. Om aff samme Gaard eller Gods (foruden den
 der affgaaende visse Landgild / som i Hartorn anslaaes) oe
 saa haffvis nogen særdeelis Indkomstis Hertlighed / enten
 aff Giesters / eller anden sliig Landgild eller Afgifte / som ubi
 noget Rist aldeelis intet Anslaaes eller betalis : Eller oe
 aff Wulle skyld / Jødensøds penge / oe deslige / som icke for
 halffs beregnis.

6. Diftligeste er at offverveye oe hensee ' til de visse Ac-
 cidentiers store / eller ringe Fordeele / som effter Egnens
 Medgiffelse kand være formodeligt / Godsit at tilfalde / af
 Stedsmaal eller Byrrel / Lædie Aars Lage eller Hol-
 ding /

2.
Om ey
Forstyl-
det.

3.
Skouff /
Jact eller
Sistertj.

4.
Om Jor-
den ey for-
syddet.

5.
Indkomst
aff Gieste-
ri som ey
beregns
eller beta-
lis.

6.
De u-visse
Accident-
ers Til-
saldis
Rundhed

ding/ Husbond Hold/ Riendelse/ oc saadane meere som icke i Riib Land beregnis.

7.
Gaarde-
nis Byg-
ning oc
vedlige-
hold.

7. Hoorledis Gaardene med Bygning ere vedlige holdne/ er oc at giffve act paa/ særdelis for Huusenis skyld i sig self; Oc særdelis til deraf at giøre slutning/ om Gaardens Jord / Tilliggelse oc Herlighed; Efferat hvilcken Mand besiddende en Gaard / til hvilcken er Goed, oc for sin skyld nock som Jord / Eyendom oc Drug / saa hand deraf sin Landgild vel land udgiøre oc endda være hiulpen/ hand lader icke gierne sine Huuse nedfalde/ eller see ilde ud. Men forbedrer / bygget oc flyer vel om sig, saa hand udi gode Huuse land haffve forvaret/ hvis Grøde Gud hannem aff Jorden med Velsigner / dog findis vel oc saa undertiden/ des Aarsag meere at bestaa/ i den besiddendis Teil/ end Eyedoms tilliggelse.

8.
De Paa-
boendis
affne oc
Vilkor.

8. Om Godsit aff vel formuende Folk besiddis/ som ey alleene Gaardene fremdelis vel kunde holde ved lige / oc des Jord med god Ryet oc Dyrkning forbedre: Men at end oc hos dem en god u-viste; Fordeel kunde haffvis / i Tilfald noget kunde foresalde / for hvilcket dem væremæssigen noget Faldemaal kunde bliffve tilkiene oc paalagt at udgiffve.

Det anden Capittel.

Om Forbegodsis Handling / For-
slag / oc des almindelige Riib / udi it hvort
diffe Rigers Lande.

Har nu / effer forskreffne / oc anden for-
nyden Offverbeyelse/ sligt Godsis Vilkor oc Om-
stænde / saaledis er fornømmet / at mand derudi land haff-

ve Fornøjelse/ er da oc/ effter des befunden Værd / ved sig
 self at slutte/ hvor høyt mand med kjøbet Land paa gaa / oc
 derpaa des Handling/ sig enten self paa tage/ eller lade so-
 re tage/ ved en Fuldmættige/ hvilkken (synderlig naar kjø-
 beds *importance* det udfordrer) med følgende Skriftlig
 Fuldmæct / er at afferdige.

Fuldmæct/ Fordegods at kjøbe.

JEG N. Kiendis oc hermed giør Bitterligt / at jeg
 haffver Fuldmæct giffven / oc nu hermed Fuldmættiger N.
 o. hærnem fuldkommen Mæct giffver / paa mine vegne at
 kjøbe oc Affhandle / Erlig oc Velb. Mand N. z. Endet
 Bønder Gods oc Gaarde / som ere tvende Gaarde i N.
 Sogn oc Bye liggende / N. oc N. paa boer / oc en Gaard
 i N. Bye liggende / N. paa boer. De derom med bemelte
 N. fuldkommen Kjøb at indgaa / oc til Endelighed slutte/
 som bæst skee Land. Hvis Bress oc forplietse hand oc saa
 paa mine vegne / paa samme Godts *Summa* eller Andrag
 udi Pendinge/ vorder udgiffende/ vil jeg være forpliet / som
 mit Eged / at holde oc effterkomme / saa forbemelte N. saa-
 vel som forne: N. som samme Forpliet udgiffver / der-
 udi af mig oc mine Arvinger / skulle bliffve Skadsløß hold-
 ne. Des til Bitterlighed oc Bekreffening / hafver jeg mie
 Signet her undertryckt / oc med egen Hand Underkreff-
 ven / Datum, &c.

Fuldmæct
 Fordegods
 at kjøbe.

Undertifden hender sig vel oc / at mand andre afferdi-
 ger eller Fuldmættig giører / til Gods at afhænde / oc i lige-
 maade derpaa udgiffver Skriftlig Fuldmæct / hvilkken da
 aff fore Indhold / er lydende / som følger:

Pp

Fuld.

Fuldmact / Jordegods at selge.

Suldmact
Gods at
selge.

Jeg N/26. Kiendis oc giør Bitterligt / at haffve
fuldmectiget / oc nu hermed Fuldmact giffver / N.
paa mine vegne at selge oc afhende / den Gaard N. paaboer
i N. Byr. liggende / oc derom fuldkommet Kjøb indgaa oc
sluets; Hvis osaa hand derudi vorder giørende / sambe
hvaad skibe hand derpaa / paa mine vegne udgiffver / Lofver
oc beplister seg mig u-ryggeligen at holde oc efterkomme /
ligesom seg det selfi giort / forræt oc udgiffved hafve; Til-
bitterlighed bekræftis dette med mit Signets Undertryckel-
se / oc egen Haands Underskriftoelse / Datum, &c.

Her henhøred oc kunde vel vilsøftigen udføris / hvaad
begge Parter, den selgende / saavel som kjøbende dennem ge-
meenligen / hver til sin Jordeels henseelse / dem plese at nyt-
tig giøre / udi deris Handlings sammentømmelse oc Tractat:
Men efter at icke er u bevist / oc letteligen kand eftertænkis /
at ligesom den der begier at kjøbe / icke glemmer eller Jorbs-
gaar, sig at søre til Brug / høyt at opskrifve / hvis Mangel
eller ringe Vilkor / hand hos Godsit kand hafve fornom-
met / Oc dog i des Stad / sig alleene kand fingere oc optien-
de nogle ring- skadfige Aarsager; hvilcke hannem til slige
Kjøb skulle hafve beveget: Saa iligemaade underlader is-
cke heller / den som vil selge / sig til Nøttiggjørelse at repete-
re oc udstryge / saadane Godsis fructbarlige Eyendom aff
Sæde Jord oc Eng / saa vel som anden Tilliggelse / aff
Skoufve / Fiskevand oc dæssin store oc nyttige Herligheder /
sampt Gaardenis vel vedlige Hold oc deßlige Andet. God-
sit hannem selfi icke heller attigge saa heel u-beleiligt / hand
osaa til det at selge / icke aff nogen Trang til drifvis / med
andre

Den Kjø-
bende for-
ringer
Wens den
selgende
Lofver oc
udbreder /
Godsis
Zærlighed
oc Vilkor.

andre saadanne Forevendende / den selgende ved at opregne / dermed den kjøbende at søre til Gemyt oc indbilde / at sligt Gods / icke uden disbedre Betaling / blifver Fal.

Oeligesom den der selger / sig med saadan *persuasion* bemytter / til Ende / sit Gods dis høgere at udbringe oc bedre at faa betalt; Saa er i ligemaade den kjøbendis forskreffne *Ofoertalelles Argumenter* til Godsis forringelse / oc des liden skjøttelse / fornemligen derhen røttet / Om hand derved noget kunde formaar / til Godsit for dehlideligere Prijs at ofoer komme. oc sig gipre tilhændig.

Om nu vel saaledis begge Parter bruge oc fremsætte / hvis de eract / dem til deris Forsættis oc villies erlangelse / oc kunde være nogen behjelpning / saa lader sig dog / den ene den anden *persuasi* icke gierne meget anlidge / eller dem der aff bevege / til videre Kundhed / udi samme Handling oc Kjøbs slutning / end de dem endelig hafve foresæt / oc ved dem self / aff en eller anden Omstænde / ræt Aarsag dertil / befundet hafve.

Offenstreffne oc andre Omstænde aff Godsis Velclighed oc Hertighed; Sampt deris Leilighed oc Villkor / som ville selge oc kjøbe / er udi sig self de fornemste Aarsager / hvorfor paa Bøndergods saa gandske underfkeedlige oc uilige Kjøb drefvis. Dog alligevel er oc stor Afvik paa Jordegodsis Kjøb / effter Landenis underfkeedlige Villkor / som følger:

Udi alle Lande / betallis udi Hoffvedgaard / i Lyn- de Harekorn / stedse høgere / end des Bøndergods / saa at alle Hofveitgaardis almindelige Kjøb / Land eractis at være mellem 60 oc 100 Rixdl. for 1 T. Harekorn.

Udi Salland / Lolland / oc Falster / er Bønder

P p ij

De Kjøben de oc selgende parter / hafve dem ey om hver Andens *persuasion* at lade anlidge.

Jordgod- sis Kjøb falder oc under stedlig / effter Landenis Villkor.

Hoffveit- gaardis Harekorns Andrag / settis stedse høgere end Bøndergodsis.

Jordgods-
 sis under-
 stedlig
 pris i
 Salländ oc
 Lolland.
 Oc des
 fornemste
 Aarsag.

der Godse gemeentligen aff stor understeed: Saa at lige-
 som det der undertiden giffver heel got oc vel vedlige holdet
 Gods/ som følger skøn Herlighed oc Eghedom aff Markt/
 Skouff/ Jact oc Fisker/ aff hvilcket derfore / 1 L. Hart-
 korn 60/ 65/ eller vel 70 Rixdl. land gielde: Saa giff-
 ver det oc meget/ hvoraff for 1 L. Hartkorn ickon 40/ 45
 eller 50 Rixdl. land bekomis.

Saadan (Jordegods) atskillig Værd/actis icke gands-
 ste at hafve sin Aarsag af Jordens understeed/ efter at Lan-
 det ofver alt/ mesten er got oc Fructbar / som det i den første
 Bog er fremstillet. Men saadane ringe Godsholdis fore at
 være Adelen oc blant dem de Husbonders / hvilcke enten
 paa det yderste bruge den Høyhed / de Landis Adeler til
 Verettigde / med Vordnede Sønner / derom i de første
 tvende Bøger / paa sine bequemme Stæder er Handlet /
 med hvilcken deris Strengthed / de da ofte ickon deris God-
 sis Forsiddelse / oc des ringe Værd / dem til veye bringe / el-
 ler oc slige Gods at være deris: Hvilcke til deris Hoffved-
 gaarde ickon hafve saa Lienerer / oc dog med de samme / de-
 ris Sædegaardis store Auffs vil foredriffve / hvoroffver da
 Bønderne med slige ideligt store besverlige Arbeed saaledis
 betyngis: At de deris egen biering icke kunde ofverkomme /
 Men deris egen Auffs oc dyrkning mue forsømme / oc de-
 ris Gaardis Jord lade vanryctis / saa den effter Haanden
 udi Fructbarhed meere aff tager / skærpis / oc udi Værd for-
 ringis.

Synst oc
 Jydt
 Gods / ac-
 tis gemen-
 lig for det
 baste / oc
 des værd.

Synst / Langelands / oc Jydt Gods / er udi
 gemeen heel got / oc actis for det baste / aff disse Landis
 Jordegods / saa der iblant sielden noget saa ringe / at der aff
 1 L. Hartkorn under 55 Rixdl. aff hendis / (hvilcket da
 land

Land være nogle saa Stæder i Jylland / hvor formedelst formegen ofver flødig og idelig Heede/ Egne icke for gandske Fructbar / Land holdis) Men stedse i Almindelighed 60/ 65/ Rixdl. undertiden vel ogsaa 70/ eller 75/ Rixdl. for Lynnen betallis.

Skaane / giffver ogsaa, nogle Stæder / saa got Gods / at deffen i L. Harekorn/ offver 60 Rixdl. Land gielde; Det da gemeenligen udi de Egne omkring Vdssted/ og Lands Erone/ derimod det da i de andre Lehne/ som Helsingborg/ nogle Stæder i Christianstads Lehn / og udi Blegind / meestendeel er ringere / saa deraff icke gierne offver 45 eller 50 Rixdl. for i L. Harekorn bekommis.

Hallandsk Gods / actis for det ringeste / effter at der til Gaardene / gemeenligen haffvis ringe Jord / Ene-dom og Brug/ mod den Landgilde deraff udgiffvis / hvor offver des Værd i Almindelighed for i L. Harekorn / holdis at være 35/ ogsaa vel 30/ eller 40 Rixdl. Dog findes vel i blant/ men sielden/ det Gods af hvilket i L. Harekorn/ 50 Rixdl. Land gielde/ og icke gierne høre/ med mindre / dertil Land følge nogen særdelis Fordeel eller Herlighed/ for Husbonden/ med Høe/ Arbeed/ Jact / Fiskerij eller deslige anden *Accommoditet* eller Herlighed.

Udi Norge / er heller icke ringe underseed paa Jordgodhs Risp/ mens er og ofte icke Gods aff u-lige høye re Prijs/ end det Andet / og det i ligemaade efftersom Godse i sig self er got / og der til liden eller stor Herlighed erslægende/ aff Olden Skouf/ Lommerhug/ Saugbrug/ Løsefiskerij eller andre gaffnlige Fiskerier / og aff saadant Gods Land vel gielde i Skippunds Tunge eller 2 L. Strickorn/

Skaansk
Gods
Værd.

Hallandsk
Gods
Værd.

Norsk
Gods
Understed
og Værd.

Korn/ 1 Løb Smør/ 1 Løbs Leige/ 1 Spand/ eller 2 Hude-
lauge (effter som ald Norff Landgild udi en / de Postter an-
slaaes) hvete 70/ 80. eller vel 90 Rixdl.

Derimod aff det Guds ringere er/ oc som mindre eller
ringe Herlighed følger/ kand saadan Skippunds Lunge /
Løbstege eller saa vijt derimod (effter *Taxten* i foregaende
Anden Bog er udviist) beregnis / hvois for 50; 60 eller
65 Rixdl. Formedelft saadanne u lige Værd/ udi Jorde-
godsis Handling / sig vel er at foresce / at saadant Rixd
kand drestis oc sluttis / som Gudsits rætte Værd billigen
kand beqvemme.

Norff
Godsis
gammel
Taxt.

Effter førige gammel Antegnelse findis En Tøng /
eller 1 Løbs Lege eller 2 Ramatebol / udi Sundhords
Vehn / som vaar til Rixds oc laa til Fields / at skulle gielde
8 Rixd Laug; Men naar de laa til Sids / da at gielde
10 Rixdlaug/ Om Rixdlaug besce den Anden Bogs anden
Parts 4 Capittel.

Hætlans
Godsis
Pris.

Hætlans *Taxt* hvad Gudsit gi'der udi Hæ-
land effter den Pris der aff Arios Lisd gaac er/ oc
endnu gaar.

1 Marck Guds/ som er 3 Penger i Marken gielder 6 gylde/
Er Rixpenge 2 Rixdl. 1½ Marck.

1 Marck Guds/ som er . 4 Penge M. i gielder . 8 gylde/
Er Rixpenge . . . 3 Rixdl.

1 Marck Guds/ som er . 5 Penge i M. gielder . 10 gyl.
Er Rixpenge . . 3½ Rdl. 1½ M.

- 1 Mark Gods/som er . 6 Penge i M. gielder . 12 gylb.
Er Kixpenge . . 4½ Kdl.
- 1 Mark Gods/som er . 7 Peng. udi M. gielder . 14 gyl.
Er Kixpenge . . 5 Kdl. 1½ M.
- 1 Mark Gods/som er . 8 Penge i M. gielder . 16 gyl.
Er Kixpenge . . . 6 Kdl.
- 1 Mark Gods/som er . 9 Peng. i M. gielder . 18 gylb.
Er Kixpenge . 6½ Kdl. 1½ Mark.
- 1 Mark Gods/som er . 10 Penge i M. gielder . 20 gylb.
Er Kixpenge . . . 7½ Kdl.
- 1 Mark Gods/somer . 11 Penge i M. gielder . 22 gylb.
Er Kixpenge . . 8 Kdl. 1 Dre.
- 1 Mark Gods/somer . 12 Penge i M. gielder . 24 gylb.
Er Kixpenge . . 9 Kdl.

Bestendis saaledis / Jordegods aff saadan underffeed
at være / at intet Tal fra 30 til 100 Kixdl. land næfnis/
at so hæffvis Gods / hvis Værd / for deraff 1 Lynde
Hartorn / paa it hvert slige Tal / land søyes oc sluttis.

Det

Det tredie Capittel.

Hvorledis Jordegods i Danmark/
udi Pendinge beregnis/ hosføyed/ Taffler
med Udregninger/paa Skepper Harkorn/oc
mindre Deelingers Andrag / udi
Pendinge.

Effter
Kisbs slut-
ning/ an-
staats
Lädgilden
i Hark:
oc siden i
Penge.

Naar nu noget saadant Jordegodsis
Køb er sluttet / bliffver da alle samme God-
sis Aartlig visse Landgild udi Harkorn / el-
ler oc (som udi Norge efter it hvert Stads
Brug) til Skippunds Lunger / Spand/
2 pps. Leiger eller Hudelaage/ beregnet oc anslaget / dog al-
leene de Landgilds Postter/ De Fastegaardis Olden Skof/
som efter Landgilds Taxterne, i foregaaende Anden Bog
bleff fremstillet/ hør at ansees/ beregnis oc betalis.

Naar da aff saadan Beregning vidis / hvor mange
Lynder Harkorn / Løbs Leiger / 2c. Alle Godsis andrag-
ger/ haffver mand samme Lynder Harkorn/ 2c. At op-
legge / oc dem udi det Tal aff Rixdaler som er *acorderis*
om/ for hvert Lynde eller Løbsleie/ 2c. At *multiplicere*, hvad
da kommer/ er den *Sum* aff Rixdaler / som for alle Godsis
skal betalis.

Men i Tilfald at Godsis Andrag i Harkorn/ icke saa
lige til Lynder kunde opløbe/ men nogle Skepper/ Fierin-
kar/ Alb: 2c. Eller Noget Landkyldis mindre Deelinger
end

end Skippunds Tunge/ eller Løbs Leiger kunde være til of-
 vers: Da paa det at des Bdrengnings Besøring kunde
 forekomis/ ere følgende Taster her hos sønede/ udi hvilede/
 hvad saadane mindre Deelinger i Pendinge andrage/ efter
 alle de fornembste Risp / som mellem 30 og 100 Rixda-
 ler for Lynden kand hende at dreggis/ er Bdrengnet og eff-
 ter Sallands eller Skaanske. og Nabemaal eller Fynske
 Maal/ fremstillet;

Hvad disse Landis andre atskillige Skepper/ udi Sæl-
 landske. og Nabo Skepper andrage/ derom findis Bdreng-
 ningi den fjerde Bog/ handlende om Maal og Vægt.

Taster oc
 udregning-
 ger paa
 Sallands
 minste de-
 lingers
 Andrag t
 penge eff-
 ter under-
 steedlige
 Risp.

Da

Naar

Naar Søllandsm. Aaboemaal.

1 T. Hartk. selgis/ eller i Betalling anstatts for 100 Rdl.

Da beløber for:

Kisbs Vægt. paa 100 Rdl.	7 skepper	87½ rdl.
	6 skepper	75 rdl.
	5 skep.	83 Rdl. 34 ß.	62½ rdl.
	4 skep.	66½ rdl. 16 ß.	50 rdl.
	3 skep.	50 rdl. . . .	37½ rdl.
	2 skep.	33 rdl. 32 ß. .	25 rdl.
	1 skeppe	16½ rdl. 16 ß.	12½ rdl.
	3 fr. ar.	12½ rdl. . . .	9 rdl. 1½ Ore.
	½ skep. eller 2 fr. ar. .	8 rdl. 32 ß. .	6 rdl. 1 Ore.
	1 fr. ar. eller 3 alb. .	4 rdl. 16 ß. .	3 rdl. ½ Ore.
	2 alb.	2½ rdl. 26 ß. 2 al	2 rdl. 8 ß.
	½ fr. ar. eller 1½ alb. .	2 rdl. 8 ß. .	1½ rdl. 6 ß.
	1 alb. eller 4 Penge .	5 Ore 13 ß. 1 alb.	1 rdl. 4 ß.
	3 Penge	1 rdl. 4 ß. .	3 Ore 3 ß.
½ alb. eller 2 Penge .	2½ ore 6 ß. 2 alb	½ rdl. 2 ß.	
1 Penge Hartform .	1 ore 9 ß. 1 alb.	1 Ore 1 ß.	

Naar

Naar Sællandsm. Aaboemaal.

**I T. Hartforn/ selgis/ eller paa Indførsel antagis
for . . . 95 Rdl.**

Da beløber for

7 skepper	-	-	. . .	83 Rixd. $\frac{1}{2}$ Ort.
6 skepper	71 Rixd. 1 Ort.
5 skep.	.	.	79 Rixdr. 16 β .	59 D. $1\frac{1}{2}$ Ort.
4 skep.	.	.	63 D. 1 Ort 8 β .	47 $\frac{1}{2}$ Rixdaler.
3 skep.	.	.	47 $\frac{1}{2}$ Rixdaler	35 $\frac{1}{2}$ Rd. $\frac{1}{2}$ Ort.
2 skep.	.	.	31 $\frac{1}{2}$ Rixd. 16 β .	23 $\frac{1}{2}$ D. 1 Ort.
1 skep.	.	.	15 $\frac{1}{2}$ D. 1 ort 8 β .	11 $\frac{1}{2}$ Rd. $1\frac{1}{2}$ Ort.
3 fr. ar.	.	.	11 $\frac{1}{2}$ D. $1\frac{1}{2}$ Ort.	8 $\frac{1}{2}$ D. $1\frac{1}{2}$ o. 3 β .
2 fr. ar. eller $\frac{1}{2}$ skep.	.	.	7 $\frac{1}{2}$ D. 1 ort 16 β .	5 $\frac{1}{2}$ D. 1 ort 18 β .
1 fr. ar. eller 3 alb.	.	.	3 $\frac{1}{2}$ rd. $1\frac{1}{2}$ ort 8 β .	2 $\frac{1}{2}$ Rd. $1\frac{1}{2}$ o. 9 β .
2 alb.	.	.	2 $\frac{1}{2}$ rd. $\frac{1}{2}$ o. 1 β . 1a.	1 $\frac{1}{2}$ D. 10. 22 β .
1 $\frac{1}{2}$ alb. eller $\frac{1}{2}$ fr. ar.	.	.	1 $\frac{1}{2}$ rd. 1 ort 22 β .	1 D. 10. 22 $\frac{1}{2}$ β .
1 alb. eller 4 Penge	.	.	1 D. 10. 6 β . 2 a.	3 $\frac{1}{2}$ Ort 11 β .
3 Penge	.	.	1 $\frac{1}{2}$ Rixdr. 47 β .	2 $\frac{1}{2}$ ort 11 β . 3 P.
2 Penge eller $\frac{1}{2}$ alb.	.	.	$\frac{1}{2}$ D. 15 β . 1 alb	2 $\frac{1}{2}$ Ort 11 $\frac{1}{2}$ β .
1 Penge hart Korn	.	.	1 ort. 7 β . 2 alb	23 $\frac{1}{2}$ β . 3 Penge.

Køb-ud-
regning
paa 95.
Rixdaler.

Da ij

Naar

Naar Sællandsm. Aaboemaal.

1 T. Hartkorn / selgis / eller annammis for , 90 Kdl.

Da andrager for,

Riis udregning paa 90 Rixdaler.	7 skepper	78½ Kdl. 1 Ort.
	6 skepper	67½ Kdl.
	5 skepper	75 Rixdaler	58 Kdl.
	4 skep.	60 Kdl.	45 Kdl.
	3 skep.	45 Kdl.	33½ Kdl. 1 Ort
	2 skep.	30 Kdl.	22½ Kdl.
	1 skep. eller 4 fr. ar.	15 Rixdaler	11 Kdl. 1 Ort.
	3 fr. ar.	11 Kdl. 1 Ort	8 Kdl. 1 ort 18 ß.
	2 fr. ar. eller ½ skep.	7½ Kdl.	5½ Kdl. ½ Ort.
	1 fr. ar. eller 3 alb.	3 Kdl. 3 Ort	2½ Kd. 1 ort 6 ß.
	2 alb.	2½ Rixdaler	1½ Kdl. 1½ Ort.
	1½ alb. eller ½ fr. ar.	1½ Kdl. 1½ Ort	1 Kd. 1 ort 16 ß.
	1 alb. eller 4 Penge	1 Kdl. 1 Ort	3½ Ort 6 ß.
	3 Penge	3½ Ort 6 ß.	½ Kdl. 19½ ß.
	2 Penge eller ½ alb.	½ Kdl. ½ Ort	1 Ort 22 ß.
1 Penge Hartkorn	1 Ort 6 ß.	½ Ort 11 ß.	

Naar

Naar Sællandsm. Aaboemaal.

1 T. Hartkorn/ selgis/ eller tagis i Detaling/ for 85 Kd.

Da andrager for

7 Skepper	74 Kd. 1 ½ ort.
6 Skepper	63 ½ Kd. 1 ort.
5 Skepper	70 ½ R. 1 ort 8 ß	53 Kd. ½ Ort.
4 Skep.	56 ½ Kd. 16 ß.	42 ½ Rixdaler.
3 Skep.	42 ½ Rixdal. .	31 ½ Kd. 1 ½ ort.
2 Skep.	28 Kd. 1 ort 8 ß	21 Kd. 1 Ort.
1 Skep. eller 4 fr. ar. .	14 Kd. 16 ß. .	10 ½ Kd. ½ ort.
3 fr. ar.	10 ½ Kd. ½ ort .	7 ½ rdl. 1 ort 21 ß
2 fr. ar. eller ½ Skep. .	7 Kd. 8 ß. . . .	5 rdl. 1 ort 6 ß.
1 fr. ar. eller 3 alb. .	3 ½ Kd. 4 ß. . .	2 ½ rdl. 15 ß.
2 alb.	2 R. 10. 10 ß 2 a.	1 ½ rdl. 1 ort 2 ß.
1 ½ alb. eller ½ fr. ar. .	1 ½ Kd. 1 ort 2 ß	1 rdl. 1 ort 7 ½ ß.
1 alb. eller 4 Penge .	1 Rl. 17 ß. 1 alb.	3 Ort. 13 ß.
3 Penge	3 Ort 13 ß. . . .	2 ½ ort. 3 ½ ß. 4 p.
2 Penge eller ½ alb. .	½ Kd. 8 ½ ß. ½ al.	1 ½ Ort. 6 ½ ß.
1 Penge Hartkorn .	1 Ort 4 ß. 1 alb.	21 ß. 3 Penge.

Kisbs
Udregn.
paa 85
Rixdaler.

Da iij

Naar

Naar Sallandsm: Aaboemaal.

1 Tyn. hart Korn/ selgis for 80 Rixd.

Da beløber for

Riabs
Vdregn.
paa 80
Rdl.

7 Skepper	70 Rixdaler.
6 Skepper	60 Rixdaler.
5 Skep.	66 $\frac{1}{2}$ Rdl. $\frac{1}{2}$ o. 4ß.	50 Rixdaler.
4 Skep.	53 D. 1 ort 8ß.	40 Rixdaler.
3 Skep.	40 Rixdaler . . .	30 Rixdaler.
2 Skep.	26 Rixdl. 64ß.	20 Rixdaler.
1 Skep.	13 Daler 32ß.	10 Rixdaler.
3 fr. ar.	10 Rixdaler . . .	7 $\frac{1}{2}$ Rdl.
$\frac{1}{2}$ Skep. eller 2 fr. ar. . .	6 $\frac{1}{2}$ Daler 16ß.	5 Rdl.
1 fr. ar. eller 3 alb. . . .	3 Daler 32ß.	2 $\frac{1}{2}$ Rdl.
2 alb.	2 D. 21ß. 1 alb.	1 $\frac{1}{2}$ Rdl. 16ß.
1 $\frac{1}{2}$ alb. eller $\frac{1}{2}$ fr. ar. . .	1 $\frac{1}{2}$ D. 16ß. . . .	1 Rdl. 1 Ort.
1 alb. eller 4 Penge . . .	1 D. 10ß. 2 alb.	3 Ort 8ß.
3 Penge	3 Ort 4ß.	2 $\frac{1}{2}$ Ort.
2 Pen. eller $\frac{1}{2}$ alb. . . .	$\frac{1}{2}$ D. 5ß. 1 alb.	1 $\frac{1}{2}$ Ort 4ß.
1 Penge Hartkorn	1 Ort. 2ß. 2 alb.	20ß.

Naar

Naar Sællandsm. Aaboemaal.

I T. Hartfort / selgis for . . . 75 Rdl.
Da andrager for:

7 Skepper	- - -	- - -	65½ Dlr. ½ ort.
6 Skepper	- - -	- - -	56 Dlr. 1 Ort.
5 Skepper	- - -	62½ Rdl.	46½ Dlr. 1½ ort.
4 Skepper	- - -	50 Rdl.	37½ Rixdl.
3 Skepper	- - -	37½ Rdl.	28 Daler ½ ort.
2 Skepper	- - -	25 Rdl.	18½ Dals. 1 ort.
1 Skep. eller 4 fr. ar.	-	12½ Rdl.	9 Dals. 1½ ort.
3 fr. ar.	- - -	9 Dal. 1½ Ore.	7 Rixdlr. 3 ff.
2 fr. ar. eller ½ Skep.	-	6 Dal. 1 Ore.	4½ dlr. ½ ort. 6 ff.
1 fr. ar. eller 3 alb.	-	3 Dal. ½ Ore.	2 Dlr. 1 ort. 9 ff.
2 alb.	- - -	2 Dals. 8 ff.	1½ Daler 6 ff.
1½ alb. eller ½ fr. ar.	-	1½ Dals. 6 ff.	1 Daler 16½ ff.
1 alb. eller 4 Penge	-	1 Dals. 4 ff.	3 Ort 3 ff.
3 Penge	- - -	3 Ort. 3 ff.	½ Dlr. 8 ff. 3 P.
2 Penge eller ½ alb.	-	½ Dals. 2 ff.	1½ Ort. 1½ ff.
1 Penge Hartfort	-	1 Ort. 1 ff.	19 ff. 3 Penge.

Kløbs
Vdregg:
paa 75
Rixdaler.

Naar

Naar Sallansm. Aaboemaal.

1 T. Hartkorn / selgis for 70 Rdl.

Da andrager for

Kisbs ud-
regning
paa 70.
Kirdaler.

7 Skepper	61 Rdl. 1 Ort.
6 Skepper	52½ Rdl.
5 Skepper	58 Rdl. 32 ß.	43½ rdl. 1 Ort.
4 Skepper	46½ Rdl. 16 ß.	35 rdl.
3 Skepper	35 Rdl. . . .	26 rdl. 1 Ort.
2 Skepper	23 Rdl. 32 ß. . .	17½ rdl.
1 Skeppe	11½ Rdl. 16 ß. . .	8½ rdl. 1 Ort.
3 fr. ar.	8½ Rdl. 1 Ort.	6½ rdl. 6 ß.
2 fr. ar. eller ½ Skep. .	5½ rdl. 1 ort. 8 ß.	4 rdl. 1½ Ort.
1 fr. ar. eller 3 alb. . .	2½ rdl. 1½ ort. 4 ß.	2 rdl. 18 ß.
2 alb.	1½ r. 1½ o. 6 ß. 2 a.	1 rdl. 1½ ort. 8 ß.
1½ alb.	1 rdl. 1½ ort. 8 ß.	1 rdl. 9 ß.
1 alb. eller 4 Penge . .	3½ ort. 9 ß. 1 alb	2½ Ort. 10 ß.
3 Penge	½ rdl. 22 ß. . . .	½ rdl. 4½ ß.
2 Penge eller ½ alb. . .	1½ ort. 10½ ß. ½ a.	1 Ort 11 ß.
1 Penge Hartkorn . . .	½ ort. 11 ß. 1 alb.	½ Ort 5½ ß.

Naar

Sællandsm. Aaboemaal.

Naar 1 T. Hartforn/ selgis / for . . 65 Rdl.

Da beløber for:

7 skipper	-	-		.	.	.		56½ Daler 1½ o.
6 skipper		48½ Daler 1 ort
5 skip.	.	.		54 Dlr.	16 f.	.		40½ dlr. 1 ort.
4 skip.	.	.		43 Daler.	32 f.	.		32½ Rixdl.
3 skip.	.	.		32½ Rixdl.	.	.		24 Daler. 1½ ort
2 skip.	.	.		21½ Daler.	16 f.	.		16 Daler. 1 Ort.
1 skip.	.	.		10½ Daler.	32 f.	.		8 Daler. ½ Ort.
3 fr. ar.	.	.		8 Daler.	½ Ort	.		6 Daler. 9 f.
2 fr. ar. eller ½ skip.	.	.		5 Dlr.	1½ o. 4 f.	.		4 Daler. 6 f.
1 fr. ar. eller 3 alb.	.	.		2½ Dlr.	20 f.	.		2 Daler. 3 f.
2 alb.	.	.		1½ dl.	10. 5 f. 1 a.	.		1 dlr. 1 ort. 10 f.
1½ alb. eller ½ fr. ar.	.	.		1 dlr.	1 ort 10 f.	.		1 Daler. 1½ f.
1 alb. eller 4 Penge	.	.		3½ ort.	2½ f. ½ a.	.		2½ Ort. 5 f.
3 Penge	.	.		½ Daler.	17 f.	.		½ dlr. 10½ f. 3 p.
2 Penge eller ½ alb.	.	.		1½ ort.	7 f. 1 alb.	.		1 Ort. 8½ f.
1 Penge hart Korn	.	.		½ ort.	9½ f. ½ a.	.		½ Ort. 4 f. 3 p.

Køb ud-
regning
paa 65.
Rixdaler.

Kr

Naar

Søllandsm. Aaboemaal.

Naar 1 Pund som er 3 T. Hartk. udi Syen oc
Jylland / selgis for 200 Rixdl.

Da andrager for

1 T. Hartkorn 66½ Rixdlr. 16 ſ. er:

Kløbs
Vdregn.
paa 200
Rixdaler/
pundet i
Syen oc
Jylland.

7 Skepper	58 Daler 32 ſ.
6 Skepper	50 Rixdlr.
5 ſkep.	55½ dlr. 5 ſ. 1 a.	41 dlr. 2½ o. 4 ſ.
4 ſkep.	44 d. 1½ o. 6 ſ. 2 a.	33 Rdl. 10. 8 ſ.
3 ſkep.	33 dlr. 1 ort 8 ſ.	25 Rixdlr.
2 ſkep.	22 dlr. 21 ſ. 1 alb.	16½ dlr. 16 ſ.
1 ſkeppe	11 dlr. 10 ſ. 2 a.	8 Dlr. 1 ort 8 ſ.
3 fr. ar.	8 dlr 1 ort 8 ſ.	6 Dlr. 1 ort.
2 fr. ar. eller ½ ſkep. . .	5½ dlr. 5 ſ 2 alb.	4 Daler 16 ſ.
1 fr. ar. eller 3 alb. . .	2½ dlr 26 ſ 2 al.	2 Daler 8 ſ.
2 alb.	1½ d. 33 ſ 2 a. 1 7/8 p.	5½ ort 1 ſ. 1 alb.
1½ alb.	1 dlr. 10. 13 ſ 1 a.	1 Daler 4 ſ.
1 alb. eller 4 Penge . .	3½ o. 7 ſ 2½ o. 2 7/8 p.	2½ ort 6 ſ. 2 alb.
3 Penge	2½ ort 6 ſ 2 alb.	½ Daler 2 ſ.
2 Penge eller ½ alb. . .	1½ ort 8 ſ 1 a. 1 1/2 p.	1 ort 9 ſ. 1 alb.
1 Penge Hartkorn . . .	½ o. 10 ſ ½ a. 2 3/4 p.	½ ort 4 ſ. 2 alb.

Naar

Søllandsm. Aaboem.

Naar 1 Pund / som er 3 T. 2 Skepper Hartkorn / udi Skaane / selgis for 200 Rixdl.

Da beløber til

1 Lynde Hart Korn . . . 60 Rixdaler.

7 Skepper - - -	- - -	52½ Rixdl.
6 Skepper - - -	- - -	45 Rixdl.
5 Skepper - - -	50 Rixdaler .	37½ Rixdl.
4 Skepper - - -	40 Rixdl. . .	30 Rixdl.
3 Skepper - - -	30 Rixdl. . .	22½ Rixdl.
2 Skepper - - -	20 Rixdl. . .	15 Rixdl.
1 Skep. eller 4 fr. ar. -	10 Rixdl. . .	7½ Rixdl.
3 fr. ar. - - -	7½ Rixdl. . .	5½ Rixdl. 1 ort.
2 fr. ar. eller ½ Skep. -	5 Rixdl. . .	3½ Rixdl. 1 ort.
1 fr. ar. eller 3 alb. -	2½ Rixdl. . .	1½ Rixdl. 1½ ort.
2 alb. - - -	1½ Rixdl. 16 ß.	1 Daler 1 ort.
1½ alb. eller ½ fr. ar. -	1 Daler 1 Ort.	½ Dlr. 1½ o. 6 ß.
1 alb. eller 4 Penge -	3 Ort 8 ß. .	2½ Ort.
3 Penge , - -	2½ Ort . .	1½ Ort 9 ß.
2 Penge eller ½ alb. -	1½ Ort 4 ß. .	1 Ort 6 ß.
1 Penge Hartkorn -	½ Ort 8 ß. .	½ Ort 3 ß.

Aabes
Udregn.
paa 60
Rixdaler.

Kr if

Naar

Søllandsm. Aaboemaal.

Naar 1 T. Hartk. selgis for . . . 55 Rdl.

Da beløber for

Kisbs
Odreagn.
paa 55
Rdl.

7 Skepper	48 Dالر. $\frac{1}{2}$ ort.
6 Skepper	41 Dالر. 1 Ore.
5 Skep.	45 $\frac{1}{2}$ dlr. 10. 8 $\text{f}\text{.}$	34 Dal. 1 $\frac{1}{2}$ ort.
4 Skep.	36 $\frac{1}{2}$ Dالر. 16 $\text{f}\text{.}$	22 $\frac{1}{2}$ Rixdaler.
3 Skep.	22 $\frac{1}{2}$ Rixdl. -	20 $\frac{1}{2}$ Rdl. $\frac{1}{2}$ ort.
2 Skep.	18 dlr. 1 ort 8 $\text{f}\text{.}$	13 $\frac{1}{2}$ Dالر. 1 ort.
1 Skeppe	9 Rixdl. 16 $\text{f}\text{.}$	6 $\frac{1}{2}$ Rdl. 1 $\frac{1}{2}$ ort.
3 fr. ar.	6 $\frac{1}{2}$ Dالر. 1 $\frac{1}{2}$ ort.	5 Dالر. 15 $\text{f}\text{.}$
2 fr. ar. eller $\frac{1}{2}$ Skep. .	4 $\frac{1}{2}$ Dالر. 8 $\text{f}\text{.}$.	3 Dالر. 1 $\frac{1}{2}$ o. 6 $\text{f}\text{.}$
1 fr. ar. eller 3 alb. .	2 dlr. 1 ort 4 $\text{f}\text{.}$	1 $\frac{1}{2}$ Dالر. 21 $\text{f}\text{.}$
2 alb.	1 $\frac{1}{2}$ Dالر 2 $\frac{1}{2}$ $\text{f}\text{.}$	1 Dالر. 14 $\text{f}\text{.}$
1 $\frac{1}{2}$ alb. eller $\frac{1}{2}$ fr. ar. .	1 Dالر 14 $\text{f}\text{.}$	$\frac{1}{2}$ dlr. 1 ort 11 $\text{f}\text{.}$
1 alb. eller 4 Penge :	3 ort 1 $\text{f}\text{.}$ 4 P.	$\frac{1}{2}$ Dالر 7. $\text{f}\text{.}$
3 Penge	$\frac{1}{2}$ Dالر 7 $\text{f}\text{.}$.	1 $\frac{1}{2}$ ort 5 $\text{f}\text{.}$ 3 P.
2 Penge eller $\frac{1}{2}$ alb. .	1 $\frac{1}{2}$ Ore 8 Peng.	1 Ore 3 $\frac{1}{2}$ $\text{f}\text{.}$
1 Penge Hartkorn .	$\frac{1}{2}$ Ore 6 $\text{f}\text{.}$ 1 alb.	$\frac{1}{2}$ Ore 1 $\frac{1}{2}$ $\text{f}\text{.}$ 3 P.

Naar

Sællandsm. Aaboem.

Naar 1 Pund/som er 4 T. Hartkorn, udi Sælland/
selgis for . . . 200 Rdl.

Da andrager for:

1 Lynde hart Korn . . . 50 Rixdaler.

7 skepper	- - -	- - -	43½ Dal. 1 ort
6 skepper	- - -	- - -	37½ Rixdaler.
5 skepper	- - -	41½ Daler 17 ß.	31 Daler 1 Ort.
4 skepper	- - -	33 Dl. 1 D. 8 ß.	25 Rixdaler.
3 skepper	- - -	25 Rixdaler .	19½ Dal. 1 Ort.
2 skepper	- - -	16½ Daler 16 ß.	12½ Rixdaler.
1 skep. eller 4 fr. ar.	-	8 Daler 10. 8 ß.	6 Daler 1 Ort.
3 fr. ar.	- - -	6 Daler 1 Dre	15 Daler 18 ß.
2 fr. ar. eller ½ skep.	-	4 Daler 16 ß.	3 Daler ½ Dre.
1 fr. ar. eller 3 alb.	-	2 Daler 8 ß.	1½ Daler. 6 ß.
2 alb.	- - -	1 D. 1½ o. 1 ß. 1 a.	1 Daler 4 ß.
1½ alb. eller ½ fr. ar.	-	1 Daler 4 ß.	3 Ort 3 ß.
1 alb. eller 4 Penge	-	2½ ort. 6 ß. 2 al.	½ Daler 2 ß.
3 Penge	. - -	½ D. 1½ ß. 1½ al.	1½ Ort 1½ ß.
2 Penge eller ½ alb.	-	1 ort 9 ß. 1 alb.	1 Dre 1 ß.
1 Penge Hartkorn	-	½ ort 4½ ß. ½ al.	½ Dre ½ ß.

Klubs
Vdrengn.
paa 50
Rixdaler.

Søllandsm: Aaboemaal.

Naar 1 Tyn. hart Korn/ selgis for . . . 45 Rixd.

Da beløber for

Kiebs
Vdregn.
paa 45
Rixdaler.

7 Skepper	39 Daler $1\frac{1}{2}$ ort.
6 Skepper	33 $\frac{1}{2}$ Daler. 1 ort.
5 skep. . . .	37 $\frac{1}{2}$ Daler .	29 Rixdaler.
4 skep. . . .	30 Rixdaler .	22 $\frac{1}{2}$ Rixdaler.
3 skep. . . .	22 $\frac{1}{2}$ Rixdaler	16 $\frac{1}{2}$ Dlr. $1\frac{1}{2}$ ort.
2 skep. . . .	15 Rixdaler .	11 Daler. 1 Ort.
1 skep. . . .	7 $\frac{1}{2}$ Rixdlr. . .	5 $\frac{1}{2}$ Daler. $\frac{1}{2}$ ort.
3 fr. ar. . . .	5 Daler. $2\frac{1}{2}$ Ort	4 Dlr. $\frac{1}{2}$ ort 9 ff.
2 fr. ar. eller $\frac{1}{2}$ skep. .	3 $\frac{1}{2}$ Daler. 1 Ort	2 $\frac{1}{2}$ Dlr. 10. 6 ff.
1 fr. ar. eller 3 alb. . .	1 $\frac{1}{2}$ Daler. $1\frac{1}{2}$ ort	1 Dlr. $1\frac{1}{2}$ o. 3 ff.
2 alb. . . .	1 Daler 1 Ort	3 $\frac{1}{2}$ Ort 6 ff.
1 $\frac{1}{2}$ alb. eller $\frac{1}{2}$ fr. ar. .	3 $\frac{1}{2}$ Ort 6 ff. .	$\frac{1}{2}$ Daler. 20 ff.
1 alb. eller 4 Penge .	2 $\frac{1}{2}$ Ort . . .	1 $\frac{1}{2}$ Ort 9 ff.
3 Penge . . .	1 $\frac{1}{2}$ Ort 9 ff. .	1 Ort 9 $\frac{1}{2}$ ff. 3 p.
2 Pen. eller $\frac{1}{2}$ alb. .	1 Ort 6 ff. .	$\frac{1}{2}$ Ort 11 ff.
1 Penge Hartkorn .	$\frac{1}{2}$ Ort 3 ff. .	11 $\frac{1}{2}$ skilling.

Naar

Søllandsm. Aaboemaal.

Naar 1 T. Hartforn/ selgis / for . . . 40 Rdl

Da andrager for

7 skpper	- -	. .	35 Rixdaler.
6 skpper	30 Rixdaler.
5 skp.	. . .	33 Dlr. 1 o. 8 ß.	25 Rdl.
4 skp.	. . .	26½ Daler 16 ß	20 Rdl.
3 skp.	. . .	20 Rixdaler .	15 Rdl.
2 skp.	. . .	13 Dlr. 10. 8 ß.	10 Rdl.
1 skp.	. . .	6½ Dale. 16 ß.	5 Rdl.
3 fr. ar.	. . .	5 Rixdaler . .	3½ Daler 1 ort.
½ skp. eller 2 fr. ar.	. .	3 Dlr. 1 ort 8 ß.	2½ Rixdaler.
1 fr. ar. eller 3 alb.	. . .	1½ Daler 16 ß.	1 Daler 1 Ort.
2 alb.	. . .	1 Dlr. 10 ß 2 al.	3 Ort 8 ß.
1½ alb. eller ½ fr. ar.	. .	½ Dlr. 1 ort 8 ß	½ Dale. ½ Ort.
1 alb. eller 4 Penge .	. .	½ Dlr. 5 ß. 3 P.	1 Ort 16 ß.
3 Penge	1½ Ort 4 ß. .	1 Ort 6 ß.
2 Penge eller ½ alb.	. .	1 Ort 2 ß. 2 alb.	20 ß.
1 Penge hart Korn	13 ß. 1 alb. .	10 skilling.

Kisbs ud-
regning
paa 40
Rixdaler.

Naar

Søllandsm: Aaboemeal.

Naar 1 Tunn. hart Korn/ selgis for . . . 35 Rird.

Da androger for

Kiøbs Vdregn- paa 15 Rirdaler.	7 Skepper	30½ Dal. ½ Ø.
	6 Skepper	26 Daler 1 Ort.
	5 skp.	29 Daler 16 sk.	21½ Dl. 1½ Ort.
	4 skp.	23 Dl. 1 o. 8 sk.	17½ Rirdaler.
	3 skp.	17½ Rirdaler.	13 Daler ½ Ort.
	2 skp.	11½ Daler 16 sk.	8½ Daler 1 Ort.
	1 skp.	5½ D. 1 ort. 8 sk.	4 Daler 1½ D.
	3 fr. ar.	4 Daler 1½ ort.	3 D., 1 Ort 3 sk.
	2 fr. ar. eller ½ skp. .	2½ D. 1½ o. 4 sk.	2 D., ½ Ort 6 sk.
	1 fr. ar. eller 3 alb. . .	1 D. 1½ ort 8 sk.	1 Daler 9 sk.
	2 alb.	3 ort 21 sk. 1 alb.	½ D. ½ ort 10 sk.
	1½ alb. eller ½ fr. ar. .	½ D. ½ ort 10 sk.	½ Daler 4½ sk.
	1 alb. eller 4 Penge .	1½ o. 10½ sk. 1 al	1 Ort 11 sk.
	3 Penge	1 Ort 11 sk.	1 Ort 2 sk. 3 P.
	2 Pen. eller ½ alb. .	½ ort 11 sk. 1 alb.	½ Ort 5½ sk.
	1 Penge Hartkorn .	11 sk. 2 alb.	8 sk. 2 alb. 1 P.

Naar

Sællandsm. Aaboemaal.

Naar 1 Tynde Hartkorn/ selgis for . . 30 Kd.

Da andrager for

7 skepper	26 Daler. 1 ort.
6 skepper	22½ Rixdaler.
5 skipper	25 Rixdaler	18½ Daler. 1 ort.
4 skip.	20 Rixdlr.	15 Rixdaler.
3 skip.	15 Rixdlr.	11 Rixdlr. 1 ort.
2 skip.	10 Rixdlr.	7½ Rixdaler.
1 skip.	5 Rixdaler	3½ Rixdlr. 1 ort.
3 fr. ar.	3½ Rixdlr. 1 ort.	2½ Dlr 10. 6 sk.
2 fr. ar. eller ½ skip.	2½ Rixdaler	1½ Daler. 1½ ort.
1 fr. ar. eller 3 alb.	1 Daler 1 Ort.	½ Dlr. 1½ o. 6 sk.
2 alb.	3 Ort 8 sk.	2½ Ort.
1½ alb. eller ½ fr. ar.	½ Daler ½ Ort.	1½ Ort 9 sk.
1 alb. eller 4 Penge	1½ Ort 4 sk.	1 Ort 6 sk.
3 Penge	1 Ort 6 sk.	½ Ort 10½ sk.
2 Penge eller ½ alb.	½ Ort 8 sk.	½ Ort 3 sk.
1 Penge Hartkorn	10 skilling.	7½ skilling.

Kløbs
Udregn.
paa 30
Rixdaler.

Følger fremdeles /

Fire Taffler eller Offverflage:

Aff hvilke de andre Risp (som mellem forskrefne Kunde indfalde) kunde med su'dgigris, efter at derudi findis udregnet/hvad paa Skepper/ Fieringar: Alb 2c. Skal tilleggis/ naar 1 L. Hartkorn $4/3/2/$ eller 1 Rixdaler andertledis/ end noget aff ofoensskrefne Risp / bleff jold.

Exempel:

Underretning oc Exempel til følgen. de 4 Tafflers Børg/ til alle Rigsbs Suldgts. relse mellem 100 oc 30 Rdl.

Om mand vilde vide hvad 1 fr. ar. Hartkorn / kunde beløbe oc gielde / naar 1 Lynde selgis for 67 Rixdaler/ des Facit kunde nu icke afforegaaende Taffler haffvis / efter at det Rigsbs Udregning icke der iblant findis. Derfor leg tilsammen/ de Pendinge som 1 fr. ar. beløber udi førig 65 Rixdalers/ Udregning oc udi næstfølgende 2 Dalers Udregning / kommer for 1 fr. ar. Salslansst/ eller Skaanst Waal . . . 3 Rixdlr. 1 Ort 8 ß.

De for:

1 fr. ar. Taboe- eller Synst- Waal . . . 2 Rixdlr. 9 ß.
Hvilcke skal befindes saaledis at være ræe.

Naar

Naar paa it aff forskreffne Risp / tilleggis paa
 1 Tynde Hartkorn/ 4 Rixdr.

Da er paa: **Søllandsm.** **Naboem.**

7 Skepper	3½ Rixdaler.
6 Skepper	3 Rixdr.
5 Skep.	3 Dalr. 1 ort 8 ß	2½ Rixdr.
4 Skep.	2½ Kol. 16 ß.	2 Rixdr.
3 Skep.	2 Rixdr.	1½ Koldr.
2 Skep.	1 Dal. 1 ort 8 ß.	1 Koldr.
1 Skeppe	½ Dalr. 16 ß.	½ Rixdr.
3 fr. ar.	½ Rixdaler . . .	1½ Ort.
2 fr. ar. eller ½ Skep. .	1 Ort 8 skil.	1 Ort.
1 fr. ar. eller 3 alb. .	16 skil. - - .	½ Ort.
2 alb.	10 skil. 2 alb. -	8 skilling.
1½ alb. eller ½ fr. ar. -	8 skil. - - - .	6 skilling.
1 alb. eller 4 Penge .	5 skil. 1 alb. -	4 skilling.
3 Penge	4 skil. - - - .	3 skilling.
2 Penge eller ½ alb. .	2 skil. 2 alb. -	2 skilling.
1 Penge Hartkorn .	1 skilling 1 alb.	1 skilling.

Es ij

Naar

Naar paa is aff forskreffne Rijs / tilleggis paa		
1 Tynde Hartorn		3 Rijsdr.
Da er paa Sallands ar. Aaboemaal.		
7 skepper		2½ Rijsdr. 12 sk.
6 skepper		2 Dlr. 1 Ort.
5 skepper	2½ Rijsdaler	1½ Rijsd. 1½ ort.
4 skep.	2 Rijsdr.	1½ Rijsdaler.
3 skep.	1½ Rijsdr.	1 Dlr. 1 Ort.
2 skep.	1 Rijsdr.	3 Ort.
1 skep.	½ Rijsdr.	1½ Ort.
3 fr. ar.	1½ Ort	27 sk.
2 fr. ar. eller ½ skep.	1 Ort	18 skilling.
1 fr. ar. eller 3 alb.	½ Ort	9 skilling.
2 alb.	8 skilling	6 skilling.
1½ alb. eller ½ fr. ar.	6 skilling	4½ skilling.
1 alb. eller 4 Penge	4 skilling	3 skilling.
3 Penge	3 skilling	2 sk. 3 Penge.
2 Penge eller ½ alb.	2 skilling	1½ skilling.
1 Penge Hartorn	1 skilling	2 alb. 1 Penge.

Naar

Naar paa it aff forskreffne Kjøb / eller paa		
1 Tonne Hartkorn		2 Rixdr.
Da er paa: Sællansin. Aaboemaal.		
7 Skepper	1½ Daler 1 ort.
6 Skepper	1½ Rixdaler.
5 Skepper	1½ Daler 16 ß.	1 Daler. 1 Ort.
4 Skepper	1 Dal. 1 ort 8 ß.	1 Rixdr.
3 Skepper	1 Rixdaler	3 Ort.
2 Skepper	½ Daler 16 ß.	½ Rixdr.
1 Skeppe	1 Ort 8 ß.	1 Ort.
3 fr. ar.	1 Ort	18 skilling.
2 fr. ar. eller ½ skep.	16 skilling	12 skilling.
1 fr. ar. eller 3 alb.	8 skilling	6 skilling.
2 alb.	5 skilling 1 alb.	4 skilling.
1½ alb. eller ½ fr. ar.	4 skilling	3 skilling.
1 alb. eller 4 Penge	2 skilling 2 alb.	2 skilling.
3 Penge	2 skilling	1½ skilling.
2 Penge eller ½ alb.	1 skilling 1 alb.	1 skilling.
1 Penge Hartkorn	2 alb.	½ skilling.

Es iij

Naar

Naar paa it forskreffne Rijs / tilleggis paa:		
I Tynde Hartkorn. / I Rijsdr.		
Da er paa:	Søllandsm.	Naboemaal.
7 skepper - - -	- - -	3½ Ort.
6 skepper - - -	- - -	3 Ort.
5 skepper - - -	3 Ort 8 s.	2½ Ort.
4 skepper - - -	½ Daler. 16 s.	½ Rijsdr.
3 skepper - - -	½ Rijsdaler -	1½ Ort.
2 skepper - - -	1 Ort 8 s.	1 Ort.
1 skep. - - - -	16 skilling - -	½ Ort.
3 fr. ar. - - -	12 skil. . . .	9 skil.
2 fr. ar. eller ½ skep. -	8 skil. . . .	6 skil.
1 fr. ar. eller 3 alb. -	4 skil. . . .	3 skil.
2 alb. - - - -	2 skil. 2 alb. .	2 skil.
1½ alb. eller ½ fr. ar. -	2 skilling . . .	1½ skil.
1 alb. eller 4 Penge -	1 skil. 1 alb. . .	1 skilling,
3 Penge . - - -	1 skilling . . .	2 alb. 1 Penge.
2 Penge eller ½ alb. -	2 alb.	½ skilling.
1 Penge Hartkorn -	1 alb.	3 Penge.

Det

Det si. rde Capittel.

Hvorledes Norsk Landstyld beregnis:

Med Taster / udi hvilcke des Deelingers An-
drag i Pendinge ere udregnede / effter alle Kjøb
mellem 100 oc 45 Rixdaler kun-
de indfalde.

Norsk Landstyld selgis icke / eller be-
regnis altid / oc paa ic hvort Stæd / udi
Hartkorn / effter den Maade offver alle udi
Danmark er brugelig ;

Men hafvis der med deris Landstylds
Beregning i Kjøb oc Skifter understedlig Forhold / hvort
Stæd efter sin særdeels oc sedvanlig Brug / oc som Egnens
almindelige Landstylds Poster / udfordrer : Saa at hvor
til Landstyld gifvis meest Korn / som paa Wlig Siden /
en deel aff Agerhuus Lehn / oc nogle faa andre
Stæder / der taxeris oc anslaaes alle Landgilds Poster
udi Hartkorn / som ved Skippunds Tunger / saa at
1 Skippunds Tunge gemeentligen holdis for 2 Lynner
Strik eller Hartkorn. Andre Stæder Spuden
Stæds / hvormestren Huder Skind oc Talg ydis / der
beregning alle deris Landgilds Poster / i Huder eller Hu-
delauge / Nordenstæde udi Bergaenhuus Lehn /
oc de nest omkringliggende Lane / rættis næsten alle deris
Jorde Godtis Kio paa Løbs Leiaer / eller Løher Fingr /
saa at summe Egnis Landstylds Poster / udi Løbs Leiaer
bliff

Norsk
Landskylds
understed-
lig Bereg-
ning.

Wlig Stæ-
dens oc A-
gerhuus
Lehns
Gode
anslaas i
Hartkorn
elle Skip-
punds
Tunger.

I Hude-
lauge an-
slaaes en-
del Gode
Sønden-
Bergens-
Lehns
Gode an-
slaaes i
Løbs Le-
g.

bliſſe beregnede/ efter den viſſe *ordinari Taxt*, ſom udi den Anden Bog/ er fremſtillet.

Trundhs
Lehns
Guds ge-
meentigen
i Spand
oc Drer.
Nordlands
Guds Itz
Syl.

Fremdeclis/ ligesom ald Trundhjem's Lehns Land-
gilde/ ved Spand eller Drer nefnis/ oc vidis viſſe Maa-
de udi des Opbyrſel oc Beregnelſe (ſom det paa ſit Stad/
udi foregaaende anden Bog udriſis.) Saa i ligemaade
beſtaar ald Nordlands Landſkyld fornemmeligen i det
Syl/ ſaa at der alle deris Rieb/ neſten alleene paa Wo-
ger Syl rættis oc ſluttis.

Naar nu det ſigbte Guds Landſkyld/ efter den Egn/
det i er liggende/ ſadvaanlige Brug oc forbemelte Norſke
Landſkylds *Taxt*, enten til Skippunds Tunger/ Løbs Lei-
ger/ Spand eller Hudelauge er beregnet/ bliſſe da ſaa-
dant Skippunds Tunger eller Løbsleiger/ ſom ald Guds ſit
beſøber oplage/ oc i det Tal aff Rixdrl. ſom er forened om/
multiplicerit, ſom for alt Guds ſit ſkal betalis.

Skipp's
Tunge
Løbs L:
mindre
Deelings.
Vdregn:
oc Andrag
i Penge ef-
ter alle
Rieb mel-
lem 100
oc 45 Rd!.

Men ligesom Danſk Landgild/ icke altid til Tynder
Harekorn lige opløber: Saa oc ſaa icke heller Norſk Land-
ſkyld i Løbsleiger/ eller Skippunds Tunge/ &c. Er der-
fore herhos ſøjed/ Laſſer/ off deſſen Vdregninger uden
videre offverſlag/ land fornemmis/ hvad ſaadanne Skip-
punds Tungers/ Løbs Leigers/ Spands eller Hudelau-
gers/ mindre Deelinger i Pendinge andrage/ efter alle
Rieb/ ſom mellem 100 oc 45 Rixdaler land drefſis.

De er der udi beregnet.

Udi 1 Skipp: Lunge/ eller } | 4 Bieringer eller 2 Bætter.
 2 L. Strijekorn eller Miel } | 6 Sold/ eller 3 Boger.
 { 12 Skpper eller 24 Eælling.
 | 24 Mæter eller Spænd.
 [20 Lihp. eller 30 Bishmerp.

udi 1 [Lihpund/ - - - - - 16 skaalp.
 [Bishmerp. - - - - - 24 Mæter.

udi 1 [Løb Smør eller Løbs Leje } er regnet { 3 Bishmerp. eller
 { Spænd i Trunhiems Lehn } { 36 skaalp. eller
 [Mæte Sm: i Dahus Lehn } [72 Bishmer Mæ.

udi 1 [Huid / eller= } regnis - { 2 Bueffkind / eller 4 Biedst.
 [Hude laug } { 8 Faarskind/ eller 12 Kalfst.

1 Bueffkind / mod - - - - - { 2 Biedskind eller
 { 4 Faarskind eller
 [6 Kalfstkind.

1 Biedskind mod { 2 Faarskind eller
 [3 Kalfstkind.

1 Faar Skind mod - - - - - 1½ Kalfstkind.

De actis stedse

1 Skippuds Luge eller } [1 Løbs Leige - -] [2 Huder eller] lige mod
 2 L. Strije Korn } [1 spænd eller mæte s.] [Hude lauge] hver adse.

Et

Under

Underretning / til følgende Taff- lers rette Forstand og Brug.

Underret-
ning i Ud-
regnings
Tafflers
rette Brug
i Høst
Kjøb.

Ligesom med det første Ord aff de øverste Tiller/
som er / Korn / giffvis tilkiende : *U*: alt. hvis lige
neden Under / inden de samme 2 Linnier / nefais / of
Pieringer / Boger / Lippund / Skepper / Waaler. *2c*. Det
at være Korn : Saa i ligemaade hvis under de andre Til-
ler / Smør / og Skind / findis / at være Wacht eller
Lal / aff de *Species*, ved samme Ord nefnis.

Derneft kand og vel cractis / de Ord / Naar giffvis /
at være rættede / at svare til alle de trende Kjøb eller Lall
aff Pendinge / derunder findis. De til samme Pendinge
Lall / effter Kjøbenis Underfkeed / igien at svare / icke alle :
Men hver aff de Landgilds Poster / der iver imod staar
skreffvit ; De fremdelis / de underste Lall aff Pendinge /
som Landskylds Posternis mindre Deelingers Værd eller
Andrag / fremstiller / ic hver at svare / til sit offven skreffne
Kjøb *respective*, og ligesom Ordenen med fører : Som til
Exempel : Ligesom jeg i næstfølgende Taffle siger : Naar
affvis 100 Rixdlr for 1 Skippunds Lunge / eller 1 Løbs-
leige / eller 2 Huder : Da giffvis 75 Rixdlr. for 3 Pierin-
ger / eller 6 Boger Korn. *2c*. Eller $1\frac{1}{2}$ Lippund og 3 Skaal-
pund Smør / eller for $1\frac{1}{2}$ Hud eller 3 Buckskind. *2c*. Saa
siger jeg i ligemaade aff samme Taffle : Naar giffvis 95
Rixdaler for 1 Skippunds Lunge eller 1 Løbsleige eller 2
Huder : Da giffvis 71 Rixdaler 1 Ort for 3 Pieringer el-
ler for 6 Boger. *2c*. De saa fremdelis i disse næstfølgende
4 Taffler.

Evende
Exemple/
til Høste
Udregn :
Tafflers
bedre Op-
lysning.
1.

Den femte Taffel/ er hos søyd/ at deraf alle andre
Kjøb som mellem de / udi førige Taffler er fremstillet/ kand
indsatbe/ kunde med fuldgjæpris/ saaledis .

At om vilde vides/ hvad 1 Mæle Korn skulde gielde/
naar 1 Skippunds Tunge for 73 Rixdaler bleff Affhent ;
Da teg tilsammen/ de penge som for 1 Mæle beløber udi 70
Rixdalers Udregning/ som er $2\frac{1}{2}$ Daler 1 Ort 16 sk. og det
som 1 Mæle beløber udi samme sidste Tafflis 3 Dalers Ud-
regning/ som er $\frac{1}{2}$ Ort/ kommer 3 Rixdaler 4 sk. ogsaa me-
get skal 1 Mæle eller 1 Sætning Korn koste/ naar Skip-
pundet for 73 Rixdaler selgis. De Land: effter saadan
Maade/ alle de førige Kjøbs udregninger i de første 4 Taf-
ler/ tilleggis/ 1/ 2/ 3/ eller 4 Dalers Udregning/ effter
Kjøbeds Udfordring/ dermed Landshylbs Delingers An-
drag/ effter alle forekostende Kjøb/ mellem 100 og 45 Rix-
daler/ saaledis uden videre Effterregning/ kand hafvis.

Det 2. R.
empel.

Et li

Naar

Naar gifvois:		Korn/	Smør/	Skind.
100	} Rdl. for	{ 1 Skipp. Tunge	{ 1 Løb Smør.	{ 2 Huder :
95		{ eller	{ 1 Løbs Leige.	{ eller
90		{ 2 T. frist Korn.	{ 1 Spød eller	{ 2 Hudelauge.

Da gifvois:

75 Rixdlr.	} for	{ 3 Fier. elr 6 Vogz.	{ 1½ Lijp. oc 3	{ 1½ Hud / eller
71 Rdl. 1 ort.		{ 9 flep. elr 15 Lijp.	{ Skaalp.	{ 3 Buckskind.
67½ Rdlr.		{ 22½ Bism. pund.	{ 2 Bism. oc 6	{ 6 Giedskind.
		{ Sættinger	{ Marck Smør.	{ 12 Faarskind.
		{ 18 Spød eller Mar.		{ 18 Kalfskind.
66½ dlr. 16 fl.	} for 4 Sold Korn . .	2 Bism: pund.		{ 2½ Bucksk. 1 Kalfsk.
63 Rdl. 32 fl.				{ 5 Giedsk. 1 Kalfsk.
60 Rixdlr.				{ 10 Faarsk. 1 Kalfsk.
				{ 16 Kalfskind.

50	} Rdlr. for	{ ½ Skipp. elr 2 fier.	{ ½ Løb Smør.	{ 1 Hud / eller
47½		{ 4 Vogz/ elr 6 flep.	{ eller	{ 2 Buckskind.
		{ 3 Sold eller 1 T.	{ 1½ Bism. pūd.	{ 4 Giedskind.
45		{ 10 lijsp. elr 15 bismp	{ eller	{ 8 Faarskind.
	{ (sætting/ Spød	{ 1 Lijsp. 2 skaalp.)	{ 12 Kalfskind.	
	{ eller Marler.			

Dagsgjeld	Korn/	Smør/	Stind.	
33 Rixdlr. 32 β . $31\frac{1}{2}$ Rixdlr. 16 β . 30 Rixdlr. . .	for 2 Sold Korn. 1 Bism. p. .		$\left\{ \begin{array}{l} 1 \text{ Buckst. } 2 \text{ Kalfst.} \\ 2\frac{1}{2} \text{ Giedst. } \frac{1}{2} \text{ Kalfst.} \\ 5 \text{ Faarst. } \frac{1}{2} \text{ Kalfst.} \\ 8 \text{ Kalfstind.} \end{array} \right.$	
25 Rixdlr. $23\frac{1}{2}$ rdl. 1 ore $22\frac{1}{2}$ Rixdlr.	$\left\{ \begin{array}{l} 1 \text{ Pier. eller Væt.} \\ \frac{1}{2} \text{ L. eller } 2 \text{ Vogr.} \\ 3 \text{ skep. eller } 5 \text{ Lihp.} \\ 7\frac{1}{2} \text{ Bismerspud.} \\ \text{Sat. Spad:} \\ 6 \text{ (eller Mæt.)} \end{array} \right.$		$\left\{ \begin{array}{l} 9 \text{ Skalp.} \\ 18 \text{ Bism. M.} \end{array} \right.$	$\left\{ \begin{array}{l} 1 \text{ Buckstind.} \\ 2 \text{ Giedst.} \\ 4 \text{ Faarst.} \\ 6 \text{ Kalfstind.} \end{array} \right.$
$16\frac{1}{2}$ Rdl. 1 β . $15\frac{1}{2}$ rdl. 1 ore. 8 β . 15 Rixdaler.	for 1 Sold Korn. $\frac{1}{2}$ Bismersp.		$\left\{ \begin{array}{l} \frac{1}{2} \text{ Buckst. } 1 \text{ Kalfst.} \\ 1 \text{ Giedst. } 1 \text{ Kalfst.} \\ 2\frac{1}{2} \text{ Faarst. } \frac{1}{4} \text{ Kalfst.} \\ 4 \text{ Kalfstind.} \end{array} \right.$	
$12\frac{1}{2}$ Rdl. $11\frac{1}{2}$ dlr. $1\frac{1}{2}$ ore. 11 Rdl. 1 Ort.	$\left\{ \begin{array}{l} \frac{1}{2} \text{ Pier. eller } 1 \text{ Vogr.} \\ \frac{1}{2} \text{ ft. eller } 2\frac{1}{2} \text{ Lihp.} \\ 3\frac{1}{2} \text{ bism. p. oc } 6 \text{ M.} \\ \text{Sat. Spad.} \\ 3 \text{ (eller Mæt.)} \end{array} \right.$		$\left\{ \begin{array}{l} 4\frac{1}{2} \text{ Skalp.} \\ 9 \text{ Bism. M.} \end{array} \right.$	$\left\{ \begin{array}{l} \frac{1}{2} \text{ Buckstind.} \\ 1 \text{ Giedstind.} \\ 2 \text{ Faarstind.} \\ 2 \text{ Kalfstind.} \end{array} \right.$

Korn/ Smør/ Skind.

Da giffvis:

8 Rdl. 32 ſ.	for	$\left. \begin{array}{l} 1 \text{ ſkep. eller } 2\frac{1}{2} \text{ Liſp.} \\ 1\frac{1}{2} \text{ Liſp. } 2\frac{2}{7} \text{ ſkaalp.} \\ \text{Sat. Späd.} \\ 2 \text{ eller Mæler} \end{array} \right\}$	$\left. \begin{array}{l} 3 \text{ ſkaalp.} \\ 6 \text{ Bism. M.} \end{array} \right\}$	$\frac{1}{7}$ Buckſkind.
$7\frac{1}{2}$ rdl. 10. 16 ſ.				$\frac{2}{7}$ Buckſkind.
$7\frac{1}{2}$ Rixdaler.				$\frac{1}{7}$ Faarſkind. 2 Kalffſkind.

6 Rdl. 1 ort.)	for	$\left. \begin{array}{l} \frac{1}{2} \text{ Bog / eller} \\ \text{Sat. Späd.} \\ \frac{1}{2} \text{ eller Mæler.} \end{array} \right\}$	$\left. \begin{array}{l} 2\frac{1}{4} \text{ ſkaalp.} \\ 4\frac{1}{2} \text{ bism. M.} \end{array} \right\}$	$\frac{1}{4}$ Buckſkind.
$5\frac{1}{2}$ rdl. $1\frac{1}{2}$ o. 6 ſ.				$\frac{1}{2}$ Giedſkind.
$5\frac{1}{2}$ Rdl. 12 ſ.)				1 Faarſkind. $1\frac{1}{2}$ Kalffſkind.

4 Rdl. 16 ſ.)	for	$\left. \begin{array}{l} 1 \text{ ſkep. elr } 13\frac{1}{7} \text{ ſkal p.} \\ 1 \text{ Bism. } 6 \text{ Mark.} \\ \text{Sat. Späd.} \\ 1 \text{ eller Mæle.} \end{array} \right\}$	$\left. \begin{array}{l} 1\frac{1}{2} \text{ ſkaalp.} \\ 3 \text{ Bism. M.} \end{array} \right\}$	$\frac{1}{6}$ Buckſkind.
$3\frac{1}{2}$ rdl. $1\frac{1}{2}$ o. 8 ſ.				$\frac{1}{7}$ Giedſkind.
$3\frac{1}{2}$ Rdl. 1 ort.)				$\frac{2}{7}$ Faarſkind. 1 Kalffſkind.

Na

Korn/ Smør/ Skind.

Naar gifteis

185	} Kdl. for	[1 Skipp. Tunge eller 2 T. strit Korn.]	[1 Løb Smør. 1 Løbs Leige. 1 Spød eller 1 Mæle Sm.]	2 Huder:
180				eller
175				2 Hudelaage.

Da gifteis

63½ rbl. 10.	} for	[3 Fier. elr 6 Dogr. 9 Skp. elr 15 Lih p. 22½ Bism. pund. Sævinger 18 Spød ellr Mæ.]	[1½ Lihp. oc 3o Skaalp. 2 Bismp. oc 6 Mærk Smør.]	1½ Hud / eller
60 Kdlr.				3 Duckskind.
56 Kdl. 1 ort.				6 Giedskind:
				12 Faarskind. 18 Kalfskind.

56½ dlr. 16 ß	} for 4 Sold Korn . .	2 Bism: pund.	2½ Duckf. 1 Kalfst.
53 Kdl. 32 ß			5 Giedst. 1 Kalfst
50 Rixdlr.			10 Faarsf. 1 Kalfst. 16 Kalfskind.

42½ Rixdlr.	} for	[½ Skipp. elr 2 fier. 4 Dogr. elr 6 skp. 3 Sold eller 1 T. 10 lih. elr 15 bismp (sævinger) Spød 12 (eller Mæter.)]	[½ Løb Smør. eller 1 Lihp. 2 Skaalp. eller ½ Bism. pund.]	1 Hud / eller
40 Rixdlr.				2 Duckskind.
37½ Rixdlr.				4 Giedskind.
				8 Faarskind. 12 Kalfskind.

Korn/ Smør/ Skind.

Da giffois

28 Rdl 32 ß.]

26 $\frac{1}{2}$ rdl. 16 ß.]25 $\frac{1}{2}$ Rixdler.]

for . 2 Sold Korn . . 1 Bism. püb.

1 Duckst. 2 Kalfst.

2 $\frac{1}{2}$ Giedst. $\frac{1}{2}$ Kalfst.5 Faarst. $\frac{1}{2}$ Kalfst.

8 Kalfstkind.

21 rdl. 1 ort.]

20 Rixdler.]

18 $\frac{1}{2}$ dlr. 1 ort.]

1 Fier. eller Vat.]

 $\frac{1}{2}$ L. eller 2 Bogz.]

3 ßep. elle 5 Lishp.]

7 $\frac{1}{2}$ Bismerpund.]6 { Sax. Späd. }
{ eller Water. }

9 skaalpüb.]

18 bism. W.]

1 Duckstkind.

2 Giedstkind.

4 Faarstkind.

6 Kalfstkind.

14 Rdl. 16 ß.]

13 dlr. 10. 8 ß.]

12 $\frac{1}{2}$ Rixdler.]for 1 Soldkorn . . . $\frac{1}{2}$ Bism p. $\frac{1}{2}$ Duckst. 1 Kalfst.

1 Giedst. 1 Kalfst.

2 $\frac{1}{2}$ Faarst. $\frac{1}{4}$ Kalfst.

4 Kalfstkind.

10 $\frac{1}{2}$ Rdl. 12 ß.]

10 Rixdaler.]

9 Rdl. 1 $\frac{1}{2}$ ort.] $\frac{1}{2}$ Fier. elle 1 Bogz.] $\frac{1}{2}$ ßep. elle 2 $\frac{1}{2}$ Lishp.]3 $\frac{1}{2}$ bism. oc 6 W.]3 { Sax. Späd. }
{ eller Water. }4 $\frac{1}{2}$ skaalp.]

9 bism. W.]

 $\frac{1}{2}$ Duckstkind.

1 Giedstkind.

2 Faarstkind.

3 Kalfstkind.

Korn/ Smør/ Skind.

Da tilleggis

<p>7 Rdt. 8 β.) = 6½ dlr. 10 β.) 6 Rdt. 1 ort.)</p>	} for	<p>{ 1 sekp. eller 2½ bisp.) { 1½ Lisp. 2⅔ skaalp.) { 2 { Sæt. Späd. eller Mæler.}</p>	} (3 skaalp.) { 6 bism. M.)	<p>{ ¼ Buckskind. { ⅔ Giedskind. { 1½ Faarskind. { 2 Kalffskind.</p>
---	-------	---	---------------------------------	---

<p>5 dlr. 10. 6 β.) 5 Rixdaler. 4½ Dlr. 18 β.)</p>	} for	<p>{ ½ Dog / eller { Sæt. Späd. { 1½ { eller Mæler.}</p>	} (2¼ skaalp.) { 4½ bism. M.)	<p>{ ¼ Buckskind. { ½ Giedskind. { 1 Faarskind. { 1½ Kalffskind.</p>
--	-------	--	-----------------------------------	---

<p>3½ Dlr. 4 β.) 2 dlr. 10. 8 β.) 3 Dlr. 12 β.)</p>	} for	<p>{ ½ sekp. elz 1½ skaalp.) { 1 Bismp. 6 Mark.) { 1 { Sæt. Spand. eller Mæle.}</p>	} (1½ Skaalp.) { 3 Bism. M.)	<p>{ ⅓ Buckskind. { ⅓ Giedskind. { ⅔ Faarskind. { 1 Kalffskind.</p>
---	-------	--	----------------------------------	--

Du

Naar

		Korn/	Smør/	Skind.
Naar giffvis				
70	} Rdl. for	{ 1 Skipp. Tunge	{ 1 Løb Smør.	{ 2 Huder :
65		{ eller	{ 1 Løbs Leige.	{ eller
60		{ 2 T. frst Korn.	{ 1 Spåd eller	{ 2 Hudelauge.

Da giffvis

52½ Rixdl.	} for	{ 3 Fier. elr 6 Vogz.	{ 1½ Liff. oc 30	{ 1½ Hud / eller
48½ dlr. 10.		{ 9 fkep. elr 15 Liff p.	{ Skaalp.	{ 3 Buckskind.
45 Rixdl.		{ 22½ Bism. pund.	{ 2 Bism. oc 6	{ 6 Giedskind.
		{ 18 Sættinger	{ 18 Mæle Smør.	{ 12 Faerskind.
		{ 18 Spåd elr Mæ.		{ 18 Kalfsskind.

46½ dlr. 16 f}	} for 4 Gold Korn . .	} 2 Bism: pund.	{ 2½ Bultf. 1 Kalfst.
43 dlr. 32 f.			{ 5 Giedf. 1 Kalfst.
40 Rixdl.			{ 10 Faersf. 1 Kalfst.
			{ 16 Kalfsskind.

35 Rixdalr.	} for	{ ½ Skipp. elr 2 fier.	{ ½ Løb Smør.	{ 1 Hud / eller
32½ Rixdl.		{ 4 Vogz/ elr 6 fkep.	{ eller	{ 3 Buckskind.
30 Rixdl.		{ 3 Gold eller 1 T.	{ 1 Liff. 2 fkep.	{ 4 Giedskind.
		{ 10 liff. elr 15 bism p	{ eller	{ 8 Faerskind.
		{ 12 Sættinger/ Spåd	{ 1½ Bism. pund.	{ 12 Kalfsskind.
		{ eller Mæle.		

Korn / Smør / Skind.

Da givols

23 Daler. 32 β .	} for 2 Sold Korn. 1 Bism. p. .	} { 1 Buckst. 2 Kalfst.	
21 $\frac{1}{2}$ Daler. 16 β .			} { 2 $\frac{1}{2}$ Giedst. $\frac{1}{2}$ Kalfst.
20 Rixdaler. . .			
		} { 8 Kalfstkind.	

17 $\frac{1}{2}$ Rixdaler.	} for	} { 1 Fier. ellr Vat.	} { 9 Skaalp.	} { 1 Buckstkind.			
16 rdl. 1 ort					} { $\frac{1}{2}$ L. ellr 2 Bogr	} { 18 Bism. M.	} { 2 Giedst.
15 Rixdaler.							
					} { 7 $\frac{1}{2}$ Bismert. \bar{u} .	} { 6 Kalfstkind.	
		} { 6 { Sat. Späd:					
		} { (eller Mat.)					

11 $\frac{1}{2}$ Dal. 16 β .	} for 1 Sold Korn. $\frac{1}{2}$ Bismertp.	} { $\frac{1}{2}$ Buckst. 1 Kalfst.	
10 $\frac{1}{2}$ rdl. 1 ort. 8 β .			} { 1 Giedst. 1 Kalfst.
10 Rixdaler.			
		} { 4 Kalfstkind.	

8 $\frac{1}{2}$ dlr. 1 ort.	} for	} { $\frac{1}{2}$ Fier. ellr 1 Bog.	} { 4 $\frac{1}{2}$ Skaalp.	} { $\frac{1}{2}$ Buckstkind.			
8 Daler 12 β .					} { 1 $\frac{1}{2}$ st. ellr 2 $\frac{1}{2}$ Lishp.	} { 9 Bism. M.	} { 1 Giedstkind.
7 $\frac{1}{2}$ Rixdal.							
					} { 3 { Sat. Späd.	} { 2 Kalfstkind.	
		} { (eller Mat.)					

Da if

Korn/ Smør/ Skind.

Da tillægges

$5\frac{1}{2}$ Rdt. 32 β } 5 Dlr. 10. 16 β } 5 Rixdaler. }	$\left. \begin{array}{l} 1 \text{ Sep. eller } 2\frac{1}{2} \text{ bisp.} \\ 1\frac{1}{2} \text{ Lipp. } 2\frac{1}{2} \text{ skaalp.} \\ \text{1 Sæt. Späd.} \\ 2 \text{ eller Mæter.} \end{array} \right\} \text{for}$	$\left. \begin{array}{l} 3 \text{ Skaalp.} \\ 6 \text{ Bism. M.} \end{array} \right\}$	$\left. \begin{array}{l} \frac{1}{7} \text{ Buckskind.} \\ \frac{2}{7} \text{ Giedskind.} \\ 1\frac{1}{7} \text{ Faarskind.} \\ 2 \text{ Kalfskind.} \end{array} \right\}$
4 Dlr. $1\frac{1}{2}$ ort. } 4 Dlr. 6 β . } $3\frac{1}{2}$ Dlr. 10. }	$\left. \begin{array}{l} \frac{1}{2} \text{ Bog / eller} \\ 1\frac{1}{2} \text{ Sæt. Späd.} \\ \text{eller Mæter.} \end{array} \right\} \text{for}$	$\left. \begin{array}{l} 2\frac{1}{4} \text{ Skaalp.} \\ 4\frac{1}{2} \text{ bism. M.} \end{array} \right\}$	$\left. \begin{array}{l} \frac{1}{4} \text{ Buckskind.} \\ \frac{1}{2} \text{ Giedskind.} \\ 1 \text{ Faarskind.} \\ 1\frac{1}{2} \text{ Kalfskind.} \end{array} \right\}$
$2\frac{1}{2}$ Dlr. 10. 16 β } $2\frac{1}{2}$ Dlr. 20 β } $2\frac{1}{2}$ Rixdaler. }	$\left. \begin{array}{l} \frac{1}{2} \text{ Sep. eller } 12\frac{1}{2} \text{ skaalp.} \\ 1 \text{ Bism. } 6 \text{ Mark.} \\ 1 \text{ Sæt. Späd.} \\ 1 \text{ eller Mæte.} \end{array} \right\} \text{for}$	$\left. \begin{array}{l} 1\frac{1}{2} \text{ Skaalp.} \\ 3 \text{ Bism. M.} \end{array} \right\}$	$\left. \begin{array}{l} \frac{1}{6} \text{ Buckskind.} \\ \frac{1}{7} \text{ Giedskind.} \\ \frac{2}{7} \text{ Faarskind.} \\ 1 \text{ Kalfskind.} \end{array} \right\}$

Na

Korn / Smør / Skind.

Naar gifvis

55	} Kdl. for	1 Skipp. Tunge eller	} 1 Løb Smør. 1 Løbs Letge. 1 Spåd eller	} 2 Huder. eller
10				
15	}	2 T. frigt Korn.	} 1 Mæle Sm:	} 2 Hudelauge.

Da gifvis

1 dlr. 10.	} for	3 Fier. elr 6 Bogr. 9 skp. elr 15 Lfhp.	} 1½ Lfhp. or 3 Skaalp.	} 1½ Hud / eller 3 Buckskind.
7½ Kdlr				
3½ dlr. 1 c.	}	22½ Bifm. pund. 8 Sæt. Spåd: eller Mæl.	} 2 Bifmp. or 6 Mæle Smør.	} 6 Giedskind. 12 Faarskind. 18 Kalfskind.

16½ dlr 16 ß	} for	4 Sold Korn . .	} 2 Bifm. pund.	} 2½ Bukst. 1 Kalfst. 5 Giedst. 1 Kalfst. 10 Faarst. 1 Kalfst. 16 Kalfskind.
13 dlr. 32 ß				
30 Rixdlr.]				

17½ Kdlr	} for	½ Skipp. elr 2 fier. 4 Bogr/ elr 6 skp.	} ½ Løb Smør. eller	} 1 Hud / eller 2 Buckskind.
15 Rixdlr.				
12½ Kdlr.]	}	3 Sold eller 1 T. 10 lfhp. elr 15 bifmp. 12 Sæt. Spåd eller Mæl.	} 1 Lfhp. 2 skaalp. eller 1½ Bifm. pund.	} 4 Giedskind. 8 Faarskind. 12 Kalfskind.

Da us

Korn/ Emør/ Ekind.

Da giffvis

18 Rdl. 32 ſ.	} for . 2 Gold Korn . . 1 Bism. pūd.	} { 1 Buckst. 2 Kalffst. 2½ Biedst. ½ Kalffst. 5 Faarst. ½ Kalffst. 8 Kalffskind.
16½ rdl. 16 ſ.		
15 Rixdler.		

13½ dlr. 1 ort.	} for { 1 Pier. eller Væt. ½ L. eller 2 Bogz. 3 ſep. elle 5 Liſp. 7½ Bismerpund. 6 { Sæt. Spåd. eller Mæler.	} { 9 ſkaalpūd. 18 bism. M.	} { 1 Buckskind. 2 Biedskind. 4 Faarskind. 6 Kalffskind.
12½ Daler.			
11 Dlr. 1 ort.			

9 Rdl. 16 ſ.	} for 1 Goldkorn . . . ½ Bism. p.	} { ½ Buckst. 1 Kalffst. 1 Biedst. 1 Kalffst. 2½ Faarst. ¼ Kalffst. 4 Kalffskind.
8 dlr. 10. 8 ſ.		
7½ Rixdler.		

6½ dlr. 1½ o.	} for { ½ Pier. elr 1 Bogl 1½ ſep. elr 2½ liſp. 3½ Bism. pund. 3 { Sæt. Spåd. eller Mæler.	} { 4½ ſkaalp. 9 bism. M.	} { ½ Buckskind. 1 Biedskind. 2 Faarskind. 3 Kalffskind.
6 Dlr. 1 ort.			
5½ dlr. ½ ort.			

Korn/ Smør/ Skind.

Dagiffelse

$4\frac{1}{2}$ Dlr. 8ß. 4 Dlr. 16ß. $3\frac{1}{2}$ Dlr. 1 Ore.	for }	$\left\{ \begin{array}{l} 1 \text{ Skop. eller } 2\frac{1}{2} \text{ bisp.} \\ 1\frac{1}{2} \text{ Lisp. } 2\frac{2}{3} \text{ skaalp.} \\ 2 \text{ (Sæt. Späd.} \\ \text{eller Mæler.} \end{array} \right.$	$\left\{ \begin{array}{l} 3 \text{ Skaalp.} \\ 6 \text{ Bism. M.} \end{array} \right.$	$\left\{ \begin{array}{l} \frac{1}{3} \text{ Buckskind.} \\ \frac{2}{3} \text{ Buckskind.} \\ 1\frac{1}{7} \text{ Faarskind.} \\ 2 \text{ Kalffskind.} \end{array} \right.$

3 Dlr. $1\frac{1}{2}$ o. 6ß. 3 Dlr. 12ß. $2\frac{1}{2}$ Dlr. 10. 6ß.	for }	$\left\{ \begin{array}{l} \frac{1}{2} \text{ Bog / eller} \\ 1\frac{1}{2} \text{ (Sæt. Späd.} \\ \text{eller Mæler.} \end{array} \right.$	$\left\{ \begin{array}{l} 2\frac{1}{4} \text{ Skaalp.} \\ 4\frac{1}{2} \text{ bism. M.} \end{array} \right.$	$\left\{ \begin{array}{l} \frac{1}{4} \text{ Buckskind.} \\ \frac{1}{2} \text{ Biedskind.} \\ 1 \text{ Faarskind.} \\ 1\frac{1}{2} \text{ Kalffskind.} \end{array} \right.$

2 Dlr. 10. 4ß. 2 Daler 8ß. $1\frac{1}{2}$ Dlr. $1\frac{1}{2}$ Ore.	for }	$\left\{ \begin{array}{l} \frac{1}{2} \text{ Skop. eller } 13\frac{1}{2} \text{ Skal p.} \\ 1 \text{ Bism. p. } 6 \text{ Mark.} \\ 1 \text{ (Sæt. Späd.} \\ \text{eller Mæle.} \end{array} \right.$	$\left\{ \begin{array}{l} 1\frac{1}{2} \text{ Skaalp.} \\ 3 \text{ Bism. M.} \end{array} \right.$	$\left\{ \begin{array}{l} \frac{1}{6} \text{ Buckskind.} \\ \frac{1}{7} \text{ Biedskind.} \\ \frac{2}{7} \text{ Faarskind.} \\ 1 \text{ Kalffskind.} \end{array} \right.$

Naar

Naar giffvis		Korn/	Smør/	Skind.
e 4	} Kdl. paa	{ 1 Skipp. Tunge	{ 1 Løb Smør.	{ 2 Huder :
e 3		{ eller paa	{ 1 Løbs Løtge.	{ eller paa
e 2			{ 1 Spåd eller	
e 1		{ 2 T. strjt Korn.	{ 1 Mæle Sm.	{ 2 Hudeløtge.

Da tilleggis

e 3 Rixdtr.	} paa	{ 3 Fier. elr 6 Vogz.	{ 1½ Ljøp. oc 3	{ 1½ Hud / eller
2 Dtr. 10.		{ 9 skp. elr 15 Ljø p.	{ Skaalp.	{ 3 Buckskind.
1½ Rixdtr.		{ 22½ Bism. pund.	{ 2 Bism. oc 6	{ 6 Biedskind.
3 Dtr.		{ 18 { Sættinger Spåd eller Mæ.	{ Mæle Smør.	{ 12 Faarskind. 18 Kalfskind.
2½ dtr. 16 f.	} paa 4 Sold Korn . .	} 2 Bism: pund.	}	{ 2½ Bucksk. 1 Kalfsk.
2 Rixdtr.				{ 5 Biedsk. 1 Kalfsk.
1 dtr. 10. 8 f.				{ 10 Faarsk. 1 Kalfsk.
½ Dtr. 16 f.				{ 16 Kalfskind.

2 Rixdtr.	} paa	{ ½ Skipp. elr 2 fier.	{ ½ Løb Smør.	{ 1 Hud / eller
1½ Rixdtr.		{ 4 Vogz. elr 6 skp.	{ eller	{ 2 Buckskind.
1 Rixdtr.		{ 3 Sold eller 1 T.	{ 1 Ljøp. 2 skaalp	{ 4 Biedskind.
½ Rixdtr.		{ 10 ljøp. elr 15 bism. pund.	{ eller	{ 8 Faarskind. 12 Kalfskind.

Korn/ Smør/ Skind.

Da tilleggis.

1 Dlr. 10. 8 f.	} paa . 2 Gold Korn . . 1 Bism. pūd.	} { 1 Duckst. 2 Kalfst.		
1 Rixdaler.			} { 2½ Giedst. ½ Kalfst.	
½ Dlr. 16 f.				} { 5 Faarst. ½ Kalfst.
1 Ort 8 f.				

1 Rixdlr.	} paa { 1 Fier. eller Væt.	} { 9 skaalpūd.	} { 1 Duckskind.						
3 Ort.				} { ½ L. eller 2 Bogz.	} { 2 Giedskind.				
½ Rixdlr.						} { 3 fep. eller 5 lisp.	} { 4 Faarskind.		
1 Ort.								} { 7½ Bismerpund.	} { 6 Kalfsskind.
	} { eller Mæter.								

½ Rdlr. 16 f.	} paa 1 Goldkorn . . ½ Bism.p.	} { ½ Duckst. 1 Kalfst.		
½ Rixdaler.			} { 1 Giedst. 1 Kalfst.	
1 Ort 8 f.				} { 2½ Faarst. ¼ Kalf.
16 skilling.				

½ Rixdlr.	} paa { ½ Fier. eller 1 Bogl.	} { 4½ skaalp.	} { ½ Duckskind.					
1½ Ort.				} { 1½ fep. eller 2½ lisp.	} { 1 Giedskind.			
1 Ort.						} { 3½ Bismerpund.	} { 2 Faarskind.	
½ Ort.								} { 3 { Sat. Späd.
	} { 3 Kalfsskind.							

Kr

Da

Korn/ Smør/ Skind.

Da tilleggis

1 Ort 8 sk.	} paa	{ 1 Skop. eller $2\frac{1}{2}$ bisp.	} { 3 Slaalp. } { 6 Bism. W. }	{ $\frac{1}{7}$ Buckskind.
1 Ort.		{ $1\frac{1}{2}$ Lisp. $2\frac{1}{7}$ Slaalp.		{ $\frac{2}{7}$ Biedskind.
16 Skilling.		{ 1 Sæt. Späd.		{ $1\frac{1}{7}$ Faarskind.
8 Skilling.		{ 2 eller Mæler.		{ 2 Kalfskind.

1 Ort.	} paa	{ $\frac{1}{2}$ Bog / eller	} { $2\frac{1}{4}$ Slaalp. } { $4\frac{1}{2}$ bism. W. }	{ $\frac{1}{4}$ Buckskind.
18 Skil.		{ $1\frac{1}{2}$ { Sæt. Späd		{ $\frac{1}{2}$ Biedskind.
12 Skil.		{ eller Mæler.		{ 1 Faarskind.
6 Skilling.				{ $1\frac{1}{2}$ Kalfskind.

16 Skil.	} paa	{ $\frac{1}{2}$ Skop. eller $13\frac{1}{2}$ Slaalp.	} { $1\frac{1}{2}$ Slaalp. } { 3 Bism. W. }	{ $\frac{1}{2}$ Buckskind.
12 Skil.		{ 1 Bism. 6 Mæler.		{ $\frac{1}{7}$ Biedskind.
8 Skil.		{ 1 { Sæt. Späd.		{ $\frac{2}{7}$ Faarskind.
4 Skilling.		{ 1 { eller Mæler.		{ 1 Kalfskind.

Det femte Capittel.

Hvad Brevve paa JordeGodsfs Kiøb
udgiffois / oc des Copier.

Nar noget saadant Kiøb om JordeGods
er sluttet / bliffoer da derom med Brevve oc
Forvaring til Ende giort / saa den som sold
haffoer / for sikrer den som haffoer kiøbt /
paa Godsit / med følge oc Skjøde-Brevf /
aff følgende *ordinarie* Indhold.

Udi Norge udgiffois paa alle Kiøb / aff dem som
kiøber / Skjøttingsøre / Er en Tilgiffte aff Guld eller
Penge / som offver rätte Kiøb giffois / eller ligesom foraris /
den som solde / eller hans Hustru. For saadan Skjøt-
tingsøre / *Quiteris* oc saa særdelis udi Skjødebreffved /
saa deraff kand sluttis / inted Kiøb / uden sliig Skjøttingsø-
ris betalling / at haffoer sin Fuldkommenhed.

Følge Brevf / Er den *Miskive* eller det Brevf / som
Bønderne paa Godsit ere boende / aff den som Godsit haf-
ver enget / tilskriffois / hvorudi hand dem lader vjide / hand
Godsit til den Mand affhænd haffoer / befaler derfore / de
decrestter hannem skulle kiende for deris Husbond / oc giøre
sliig Pliet / som de did til / hannem giort haffoer / oc de deris
Herfskab skyldig er / med videre des Indhold / som i denne
Bogs nestfølgende Part / blant *Mageskiffers Documenter*,
er fremstilled.

Etter slut-
ted Kiøb /
giffois for
sikring /
saa vel paa
Betallingen
som paa God-
sit.

Skjøttings-
øret i Nor-
ge / giffois
paa alle
Kiøb.

Følge
Brevffs
Indholds
Mening.

Skøde Bress / Kiøbe, eller Ad- komst Bress.

Skøde
eller. Bids-
be Bress
ordinats
Copie.

Jeg N. til N. ic. Kiendis och hermed for alle Bitter-
ligt giør / at jeg med min frj villie oc velberaad Hue
haffver sold / skøst oc affhent / De nu med dette mit
obne Bress / selger / skøder / oc affhender / fra mig oc mine
Arffvinger / til Erlig oc Velb. Mand N. til N. / ic. De
hans Arffvinger / N. Gaard oc Gods udi N. Herred oc
Bye liggende / som N. paa boer / skølder Aarligen N. hvil-
cken forbemelte Gaard / med Ald des Eyendom / Herlig-
hed oc rette Tilliggelse / være sig i Ager / Eng / Skouff /
Marck / Fiskevand / Jagang / Heede / Kiere / Mouße / For-
te / Falled / Liungeslet / Lørffvegrøffe / Bot oc Tiurt / in-
den Marcke Skæl oc uden / inted med alle undertagendis
i nogen maade / som der nu tilligger oc aff Arlds Tid til-
ligget haffver / oc bør dertil at ligge med Rætte / forneffne
N. oc hans Arffvinger / skulle haffve niude bruge oc behol-
de / til evindelig Eyendom. De kiendis jeg mig eller mine
Arffvinger / ingen videre eller ydermeere Lod Deel / Rætt el-
ler Rættighed / at haffve til / eller udi forbemelte Gaard eller
nogen dens Herlighed oc Tilleggelse / hvad som helst Nafn
det med neffnis kand / Inted undertaget / effter denne Dag
i nogen maade;

Men derfore at haffve Annammet / oppebaared oc be-
kommet / skæl / fyllist oc Fuldvard / saa jeg for mig oc mine
Arffvinger / taeker forne : N. oc hans Arffvinger / for god /
redelig oc oprictig Betalling i alle maade.

Beplicendis mig der fore oc mine Arffvinger / at frij /
frelse / hiemle oc fuldkommeligen til staae / forne : N. oc hans

Arff

Arffvinger / samme Gaard med ald des tilliggendis Ene-
dom / Herlighed oc Kettighed / for hver Mand til falle /
som derpaa kand tale med rætte udi nogen maade /

Men dersom saa skeede / at forbemelte Gaard eller no-
gen des tilliggendis Ene-dom / Kettighed / eller Herlighed /
som der nu tilligger / oc tilligget hafver / blifver bemelte / N.
eller hans Arffvinger / udi nogen Dom eller Kettergang
affounden / formedelst min eller mine Arffvingers Van-
himmels Brøst skyld : Da beplicter jeg mig eller mine
Arffvinger / at udlegge oc igien giffve / forne : N. oc hans
Arffvinger / saa got Gods paa Skyld oc Landgilde / Ene-
dom oc Herlighed / sambt oc / saa beleiligt / inden sex sam-
fælde Uger dernest effter. Saa det skal værre oc bliffoe
hannem oc hans Arffvinger aff mig oc mine Arffvinger / al-
deelis uden Skade / oc Skadisløs holden i alle maade.

Deh til Forsiækring oc tryggere forvaring / hafver jeg
trøckt mit Signet herveden fore / oc med Egen Haand Un-
derskreffvit / Devenligen ombedet / Erlige oc Velb. Mand
N. til N. oc N. til N. med mig til Bitterlighed at forseigle
oc Underskrifve. Datum, &c.

Mod saadant Skibe-Bress / naar Godsis effter des
Hartforns Andrag / er beregnet udi en visse Sum Pendi-
ge / gifver da den / Godsit kiøbt hafver / for saavist / hand aff
samme Sum icke strax af legger oc betaler / nøyactig For-
varing med Gields-Bress paa Hofvit Sum oc Rente / der-
som oc saa Summens Importance det udfordrer / stiller de-
bitoren vel oc saa Forlofvere / oc dem sambtlig til Indmæ-
nelse forplicter / derpaa de da Bress oc Forsiækring aff søl-
gende Meenings Indhold / udgifve ;

K r i i i

Gields.

Gieldsbreff/ med Forloffning oc Indmanelse/ kort besarttet.

Etelds
Breffs
Copie.

Jeg N. til N. ic. Kiendis oc med dette mit Breff ved-
staar oc bekiender/ mig aff ret vitterlig Gieldskyldig
at verre/ Erlig oc Veiburdig Mand N. til N. ic.
2000 gangbare/ oc aff Slang oc Wynne gode Kixdaler
in Specie, som jeg hannem/ for nogle Vpnder gaarde/ jeg
hannem/ efter hans mig der paa gifne Skjdebress/ aff-
kjøbt haffver / er skyldig bleffven / hvileke For^{ne}: N.
Specie Daler med des paaløbende Rente 6 *Procento* Ara-
ligen / jeg hermed Losoer oc Veplicter mig oc mine Arff-
ninger / paa min gode Troe oc Lofve/ redeligen oc vel/ til
gode Nøye at erlegge oc betalle til For^{ne}: N. eller hans
Arffninger/ udi Kjøbenhaffn til N. Dag/ naar mand skrif-
vendis vorder 1649. Oc dersom saa skeede / at forne:
Summa Penninge/ med des tilbørilige forfaldne Rente/ icke
til forbemelte Tid bleff afflagt oc fornøyet; Da losoer jeg/
oc mig som en *Principal*, oc Vi N. til N. oc N. til N. som
tro Forloffvere / alle for een / oc een for alle/ oc os hermed
tilforplicter / uden nogen mod sigelse / undskylding eller
forevendende/ ved hvad Nafn det helst er eller nesnis kand/
os at indstille / udi hvileket Losement / strax naar oc paa
hvad Stæd / os aff N. eller hans Arffninger/ vorder fore-
lagt / der at holde it Erligt Indlager / oc os derfra ingen-
lunde igien begifve eller entvige/ hvad Narsag eller *Prætext*
der til end kunde være eller optenckis / sørend offvenskrefne
Summa Pendinge / med Rente / ald bevisslig *Interesse* oc
Skadegield / derpaa billigen beregnis kand / den munste
Pending med de meeste / bliffver For^{ne}: N. eller hans
Arff-

Arffvinger fuldkommen fornøyet oc affbetalt / saa der udi
 For^{ne}: N. oc hans Arffvinger / aff os oc vore Arffvoin-
 ger / udi alle maade skulle blifue stadisløse holdne. Til Vit-
 terlighed oc meere Bekreftning / hafue vi vore Zigneter
 herunder trøgt / oc med egne Hænder underfrefuoc / 2c.

Hvis andre oc videre Omftænde / Parterne paa enten
 sider / aff meere streng eller mindre Forplict / Forpantelse
 eller andre vilckor / udi saadanne Giølsbrefue dem kunde
 hafue forbeholdne / ere effter deris Foræning der udi at æn-
 dre / oc paa beqvenne Stæder at til satte oc indføre.

Med sligt Forløffte / tage Forløfftis Mændene gierne /
 aff den for hvileken de god sig / Forvaring oc Stadisløs
 Bress / derudi de vel oc saa undertiden / med Guds til Bn-
 derpant / effter følgende maade / forsickris.

Forløfftis
 Mænd
 forsickris
 med et
 dsløs
 Bress.

Stadisløs Bress / med Guds til Bterpant.

A Eg N. til N. 2c. Riendis oc hermed giør bitterligt / at
 efftersom Erlig oc Velbiurdige Mænd N. til N. oc
 N. til N. hafue effter min venlig Anmodning / for
 mig god sagt oc Lofuet / til Erlig oc Velbiurdig Mænd N. til
 N. for N. Rixdaler Hofuet Sum med des Rente / 2c. Eff-
 ter det Bress de derpaa med mig til For^{ne}: N. udgiffuet
 oc forseiglet hafue. Hvorfore jeg her med Loffver oc
 mig Beplicter / paa min gode Troe oc Lofue / forbemelte
 Løffte / at skal blifue N. oc N. oc deris Arffvinger / aff mig oc
 mine Arffvinger / aldeelis Stadisløs holdne i alle Maade; oc
 dersom imod min Forinodning / saa skeede / at forskrefne Sum-
 ma Pendinge / icke effter mit ugiftne Bress / blef Afslage / oc
 da

Stadisløs
 Bress
 Copie.

da bemelte *N. & N.* derforre blefve søgte/ eller derofver nogen Skade blefve til søyede/ da de hermed fuldkommen at være bemectigede/ uden nogen villøstlig *Trætte* eller videre *Process*, strax at intræde/ oc til dem annamme *N. Læster Hartkorn* / aff mit bæste/ oc dem velbeleiligste *Jordegods*/ hvor det her i *Danmark* er/ eller findis *kand*; De det nyde/ oc som ic brugeligt *Pant* beholde/ in til jeg eller mine *Arvinger*/ den gandske udlagde *Summa*, med aldbbevisslig *Skade*/ *Omkostning* oc *Interesse*, den minste *Pending* med de mæeste/ de der paa anvent haffve / oc billigen *kand* paaregne/ demnem eller deris *Arvinger* betalt oc fornøyet hafver. Saa de oc deris *Arvinger* / der udinden aff mig oc mine *Arvinger* / skulle blifve aldeelis *Skadisløse* holdne i alle *Maader*. Des til *Forsikring* / trøgt mit *Zignet* hermed den fore / oc med egen *Hand* underskrevet/ *rc.*

Jordgods
fættis siel-
den til bru-
geligt
Pant.

Vdi saadanne *Kjøb* / sættis icke gierne *Jordegods* til brugeligt *Underpant* / saa at des *Landgild* oc ald viffe/ oc u-viffe *Indkomst* oc *Herlighed*/ i *Stædet* for *Rente*/ opladis oc ofvergifvois / skeer alleene undertiden/ oc det da gemeentligst paa laante *Reedependinge* / som nogle affhøyn *Erang* er forarsaget at optage/ oc paa det de dem kunde bekomme/ deris *Gods* saaledis mue udsætte;

De at udi saadan tilfald/ *kand* hafvois nogen viffe *Effterrettelse* / hvorvit *Jordegods* for en hver viff *Hoffvit Sum* / kunde sættis til brugeligt *Underpant* / saa at *Gods* viffe *Landgild* / *Giesters* / *Loring* oc *Arbedspenge*/ sampe des u-viffe *Indkomst* oc *Accidentiis*, den bortskyldege *Summis*, billige *Rente*/ kunde opløbe/ da er at ofoverveje/ oc dermed effter følgende *Maade*/ at forholde.

Dee

Det siette Capittel:

**Hvorledis Jordegods i Danmark/
imod Rente Pendinge beregnis / oc hvormeget
kand sættis til Underpant/ at des visse oc uvisse/ Ind-
komst/ i stedet for en billig Rente/ kand
opbærgis.**

Jordegodsis Forpantelse/ til des Brug oc
Indkomstis opbørsel / skeer iche gierne
paa Risp: Men alleene (som forskreff-
ved) gemeenligst paa Reede Pendingis
Laan/ kand oc skee/ Af tvende underskedd-
lige Maader;

1. Først kand forpantis saaledis: At Creditoren det
forpantede Gods/ velsom it brugeligt Pant / skal Annam-
me/ oc beholde/ indtil hand betalt blifoeer. Dog i stedet
for Hofved *Summens* Rente/ alleene at opberge/ oc nyde
ald samme Godsis visse Indkomst/ af Landgild/ Giesterij/
Foering/ Afgt/ Arbeed eller Arbeedspenge/ Afgift aff Laxe
Fiskerier / Sangbrug / Gadehuse / oc alt andet / som af
Godsit kand hafvis til Aarlig visse Indkomst; Saa der-
med hand sig inted videre skulle hafve at antage / af des u-
visse Indkomst/ som Stædsmaal/ Byrsel / Tredie Aars
Lage/ Holding eller Landboe Værsel / oc ey aff Sagfald/
Drift/ Færløf / oc Andet uvisse / Men alt saadant / den
Pant sættende / at være forbeholdet / sig selff at tilfalde oc
opbærg.

For det andet/ oc som gemeenligst / skeer/ Pantfættis/
saaledis. At det Jordegods som skal Pantfættis/ saa al-
deelis

Jordegod-
sis Pant-
fætning
paa 2 Ma-
neer.

1.
Pantfæt-
ning med
Condits
Alleene
ald vis
Indkomst
Credito-
ren i Stæd
for Rente
at følge.

2.
Pantfættis
at ald vis
oc uvis

Indfø :
følger Cre-
ditoren.

deelis til *Creditoren* udi Hæfd oc Brug offuer giffuis / At hand ald des viffe oc u-viffe Indkomst oc tilfælde/ kand hafve at oppebærge/ oc ald des Herlighed/ som sit eged/ sig at nøttig giøre / indtil hand betalt blifver : Dog at Godsit holdis ved goed Hæfd/ oc des Skoufve icke til V-plict forhuggis.

pantsats
viffe Ind-
komst be-
regnis paa
tvende
Maaneer.

Med saadant Godsis viffe Indkomstis Beregning mod Rentte/ kand forholdis oc rættis / efter Een/ aff disse følgende tvende Maader.

I.

Ald Lån-
gilds viffe
Indkøst /
blifver for
en billig
Prijis an-
slagen.

I. Den første Maade/ som nogle derudi bruge/ oc acte for den rictigste Forhold/ er : At alt det Godsis (som skal pantsættis) Aarlige viffe Landgild blifver sammen regned/ hver Post eller *Species* for sig : Naar da vidis/ hvormeged Korn/ Smør/ Huder/ Talg/ Væg/ Fisk/ oc andet/ hvort I særdelighed / Godsit indbringer / blifver da saadanne Vahre vurderede eller anslagne for sliig Prijs / som/ efter Vahrenis Værd i de nest forgangne Aaringe/ for it billigt Landkjøb kand erættis / oc som Parterne derom self bæk kunde foreemis/ eller af andre mellem Handlis. Naar da om hver Post/en viffe Prijs er sluffed/ sammen regnis derefter/ hvad alle saadanne Landgilds Vahre udi Pendinge andrage/ oc saavist de beløbe/ antager *Creditoren* dem for lige mange Rentte Penge.

Alle viffe
Indteg-
ter/ bereg-
nis for
fulde/ om
de end i
Skifter
for halff
eller inted
anslaas.

Paa Møllekyld / oc deslige andre Landgilds Poster/ (som ellers i Kjøb oc Skifter icke forhalff eller inted beregnis) er udi forskr^{te} : Landgilds Vahris Beregnelse/ ingen underfæed at giøre / Men bær alle Vahre / som ere viffe Indtegter/ (u-acted med hvad Nasn de end nesnis/ eller hvoraf de udgiffuis) antagis for fuld værd / ligervijs som anden ræt Landgild.

Belangende Pengis viffe Indkomst / saadant Godsland følge: Da ligesom Landgilds Penge icke høyere beregnis / eller for meere Rente antagis / end de i sig selfere oc opbærgis: Saa actis derimod / Giesteri / Socringspenge / Gadehuus Penge / Arbeeds eller Dagswerckpenge / Affgift aff Laxefiskerier / Saug - Overne oc alle andre saadanne Pengis viffe Indtegt / som ellers udi Skifter oc Risp / enten aldechis in- ted regnis / eller ickon mod halft: De blifve dog her acted oc antaget / for lige saa meget / som de egentlige ere / oc Nar- ligen udgifvis.

Tu Arbeed / Gierning eller Dagswerck / er enhver Husbond berettiget / af alle hans Gaarde sig at lade giøre: Derfore / hvilcke hannem der til icke nær nock ved Hande er liggende / udgifve de i stedet en billig Arbeeds Penge / hvilcke Arbeeds- eller Dagswercks Penge / som for- bemelt / en *Creditor* udi Rente til regnis for fuldvard / oc li- gesom de udgifvis.

Arbeed
eller Ar-
beedspen-
ge tilteg-
nis i par-
setning.

Naar nu Gaarde Pantfættis / som icke for Arbeeds- penge ere satte / Men deraf stedse er giort Arbeed; Blifve dog slige Gaarde / satte for Arbeeds-penge / efter deris Landgilds Andrag / som er fordesen en hver L. Hartkorn i rix Ort / som den almindelige Arbeeds-penges *Taxt* udi den Anden Bogs sidste Part / det videre fremstiller / Vdi saadan Arbeedspengis Tilregnelse / hinder intet / om skjønt det *Creditor* kunde være belcilig / sig aff slige Gaarde Arbeed at lade giøre / oc derfore ingen Arbeedspenge kun- de lade opbærge / efter at hand u- vilactigen af Arbeedet sig bedre holden / oc meere *Accommoderit* worde befindend.

En Credit-
tor fand
være hol-
den og for-
nøyet /
med alle
Indtegt-
ters tilveg-
nelse / ef-
ter at dog
de udi ick-
de nøye-
se ansæes.

At oc en *Creditor* alle saadanne *Indtegter* oc *Fordeele* / sig bør at lade tilregne / oc som anden *Landgild* for fulde *Annamme* / eractis ick for u-billigt / efterdi *Gods* sit ick med alle / som *evindelige* *Che* / til hannem blifver afhendt / Men alleene hannem til sin *Rentis* *Erlangelse* / paa nogen *Tid* ofverlat. Hvormed hand da oc vel kand være fornøyet oc tilfrids / efter at naar hand i stedet for sin *udlaante Hoffvidt* *Summis* *Årlig Rente* / bekommer lige *Indtegt* / det hannem da bør gielde lige meget / hvor af det end *nesuis* eller *udgifois* / *Uhynderlighed* til med / efterdi ick letteligen noget forpantet *Gods* visse / oc, u-visse *Indkomst* oc tilfældige *Fordeele* / en *Creditor* saa nøye blifver tilregnet / at hand so end derofver / af andre *Accidentiis* oc *Gods* *Hynderlighed* / meere *Gavn* oc *Indkomst* / end af *Renten* / sig fornemmer.

Den anden *Maade* / udi *Jordegods* visse *Indkomsts* *Beregnelse* til *Rente* / *sumis* oc saa ick u-ligeligen at kunde *Rentis* / saaledis :

At Først alle samme *Gods* *rætte* *Årlig Landgild* som udi alle *Kjøb* / oc *Skifter* / enten forfuld *Hartkorn* / halft eller aldelis intet blifver beregnet / betalt oc værderlagt / udi *Hartkorn* / efter den almindelige *Landgilds Taxt*, anslaaes ; *Landgilds* *Ledings* = *Giesterijs* oc alle *Andre* *Pengis* *Indtegt* / undtagende / hvilecke antagis ligesom de *udgifois* / Derefter sættis samme *Hartkorn* udi *Pendinge* / hver *L.* for it billigt / oc for begge *Parter* sliq ligeligt *Landkøb* / som aff *sørige* *Åringers* *Prijs* kand sluttis / de følgende *Åringer* ungesehrliq at ville blifve / som da udi dette *År* kand eractis at være 10 *Marck* *Danske* / *Thi* om vel i nogle de *forgangene* *År* 1 *L.* *Korn* haffver kostet 12

2.
Alt Pant
settent
Ladgild /
(Penge
undtagen)
anslaas
først for
Hartk : oc
saa frem-
delis for
en lidelig
Vard / &c.

Marck / eller noget meere / saa er den derimod undertiden bleuen af hend for 7/8 / eller 9 Marck Danske; Siunis saaledis / det ene Aar / det Andet at oprætte / saa begge Parter derudi kunde være fornøiede.

Om nu en *Creditor* maatte formeene sig ilde holden / dermed / at Godsits Landgild icke alt i sig selff er Korn / for hvilket hand igien kunde hafve sin samled rictig Betalling / Men (som gemeenlig er) endeel deraff at være Smør / Dveg / Smaaabede / Fiske / Travahre / Høe / Halin / Beed / Kul / &c. Derimod hafver hand til sin *Contentament* at ofseroene / hvor heel rundelig Landgilds *Taxten*, giør udleg aff saadane *Species* i Stædet for Hartk / des til *Exempel*:

1 Stald Dxe regnis for . . . 4 *L.* Korn / Vahr . . . 8 *cur* : dlr.
 1 *L.* Smør mod 12 *L.* Hartk. Vahr . . . 24 *cur* : dlr.
 1 *L.* Honning mod . . . 6 *L.* Korn / er 12 *cur* : dlr.
 3 Faar ellz mod 1 *L.* Kor: (1 Faar . . . 3 *M.* 5 *h.* 1 alb.
 6 Lamb .) Kofket da . . . (1 Lamb 26 *skill.* 2 alb.
 1 *L.* Høst Sild / mod . . . 3 *L.* Korn / er 6 *cur* : dlr.
 1 *L.* Vaar Sild eller . . . }
 1 *L.* Torst / hvert } 2 *L.* Korn / er . . . 4 *cur* : dlr.
 1 *L.* Nylt Fyrbord ½ *L.* Korn / 1 *cur* : dlr.

Taxten
giør rund
udleg aff
Hartkors
for Land-
gild.

Aff forskreffne fornemnis / at stedse alle slags Landgilds Vahre / ere de Pendinge værd / som de efter sliig Beregning / blifve for Anslagne / Land dersfore samme nest forskreffne Maade / til Jordegodsis Ligning mod Rente / icke alleene retteligen følgis oc brugis / men holdis end oc fore / derudi mindre tvistigt eller *disputerligt* / end i ofven skreffne Første Forhold / med Landgildens *Taxering* / at kunde Indsælde.

D. viff.
Indkøft /
tilregnis
icke gierne
mod Ren-
te.

Ald u-viffe Indkomst / som Stædsmaal / Hos-
bondhold / Sagfald / Drift / Jørløff / Drag / oc andet føl-
ger udi Danmark / gemeenligen *Creditoren*, tillige med
den viffe Indkomst. Fornemmis dog icke gierne / det han-
nem for noget udi hans Rentis Erftating blijuer tilregnet.
Mens til hannem ofver alt / affstaect

D. viffe /
om stulle
tilregnis
for Rente
hvad da
var det u-
di at acte/
oc hvorle-
dis med
omgaats.

I Tilfald alligevel / at noget u-viffe / synderlig Stæds-
maal / Hosbondhold oc Oldengield / oesaa til beregnelse
skulle Ansees / vaar da at ofveroye oc slutte / 1. Hvorvijs
en hver saadan u-viff Post / naar den tilfald / kunde indbrin-
ge / efter Godsis oc Landits Leilighed / 2. Dernetinden
hvad Aar / it hvert kunde hende / deraf da / til it hvert Aar
fand *diriveris* en viffe Sum, eller hvorvijs *Creditoren* sig
deraff / for Aarlig Rente hafver at antage / saaledis :

I. Exempel.

Exempel /
om stæds-
maals Be-
regning
mod Ren-
te.

Derfom til viffe kunde formodis / at af den Gaard som
skulle Pantfættis / kunde bekomis til Stædsmaal 60 Rdlr.
Oc mand for it u-viffe ville sætte it u-viffe Tal aff Aar / in-
den hvilecke mand eractet / en hver Gaard at blijuer Ledig /
sumis der til at kunde udvællis oc holdis fore / at blijuer hvert
Trediffe Aar / efter at lige som endeel deris Gaarde vellens-
ger besidde ; Saa ere derimod mange / som icke de Aar Er-
lange / efter de hafve Stæd eller Fast. Naar nu disse 60.
Rdlr. *distribueris* udi disse 30 Aar / befindis it hvert Aar
at tilkomme 2 Rdlr. Oc for saa megen Aarlig Rente / var
saadan Gaards Stædsmaal i det Kingiste at antage.

Deslige maade kunde oc holdis / med Oldengields
Beregning / efter følgende

II. Ex-

II. Exempel.

Endog Olden gemeentlig hvort 3/ eller 4. Aar gelinger / ſaa alligevel / efter at den vel oſſaa undertiden feiler / ſand for deſſen u-feilbar viſſe Tid / icke lettelligen actis at være uden hvort ſiette Aar. En billig Oldengield ſand ſættis at være aff hvort Svijn 8 ſ. Danſke: Naar nu den pantſatte Gaards Skouff / for 600 Svins Olden kunde være eller bliſſe *taxerit*, androg ſig da / ſom til Oldengield kunde bekomnis naar Olden var / 50 Rixdlr / naar nu der af / it hvort af de 6 Aar ſin *Quota* tilleggis / ſom ſkeer naar forſk^{ne}: 50 Rixdlr. med 6 affdeelis / komer 8 Rixdlr. 32 ſ. De for ſaa megen Rente burde ſaadan Skouff anammis / eller kunde ſaaledis ſlig Olden Skouffs brug / Arligen for rente / 138½ Rixdlr. 1½ Ort 1 ſ. 1 alb. Dog hvis nogen ſaadan Skouff kunde beſindis afflig Fructbarhed at være / at des viſſe oc fulde Olden / oftere kunde hafvis / var derudi at handle oc ramme / det ligeligſt mueligt.

Andet u-viſſe / ſom Sagfald / Driſt. Skilſf. Drag / oc alt andet deſlige meere / ſand (formedelſt des Tilfald aff aldeelis intet *Ordinarie* beſtaar / oc der fore icke heller nogen Viſhed derudi er at treffe / icke for nogen Rente beregnis eller antagis / mens bliſſe u-beregnede / oc om de hende / hiemfalde til *Creditorens* eller *debitorens* Fordeel / ligesom derom kunde foranis.

Oldens
gields be-
regnings
maade
mod Ren-
te.

Sagfald /
Driſt /
ſkilſf /
Drag / ey
mod Ren-
te beregn:

Norſk Godſis Pantſætning.

At vel det forſkrefne / ſom er handlet / er ſtillet paa Danſk Godſis Pantſætning; Saa ſand dog vel oſſaa efter ſamme maade / Norſk Godſis Pantſætning.

Norſk
Godſis
Pantſætning

Tredie
Aarstage/
Holding
eller Lād-
bowerel/
nesten en
viffe Ind-
komst / oc
tilregntn:
Maade i
Pantfætn:

førttelse nogenledis rættis / naar alleene derudi alting eff-
ter Landets Egenffab / oc Landgildets værd paa de Stæ-
der / rammis / saa velsom oc saa hævois i Act / samme Lands
Godsis særdeelis u-viffe Indkomst / som da I synderlighed
er Tredie Aars Tage / Hovning eller Vanobov. xi /
hvileken Indkomst / omstønt den vel blant de u-viffe *Acci-*
dentis beregntis / efter at den icke hvært Aar tilfalder / saa er
den alligevel nesten meere for en viffe Indtegt at holde / eff-
terdi dem icke allene *Ordinarie* hvært Tredie Aar udgifvois /
men end oc dermed hævois en *Continuerlig* Bishhed / hvor-
viff aff en hver Gaard / efter sin Landstylds Andrag / skal
udgifvois / som er aff hvært Skippunds Tunge / eller hver
Løbs-Leige / eller 2 Huder / i Rixdaler / som derom Norgis
Loug / Lands-Leye Balcens i Capittel giør melding / saa
oc forrige Anden Bogs sidste Part / derom udviser.

Naar nu forskrefne i Rixdtr. Tredie Aars Tage / af
i Løbs Leige / ic. *Distribueris* til bemelte 3 Aar / efter den
maade tilforne / udi Dansk Godsis u-viffis Beregning / blef
fremstillet / kommer (som deraff ic hvært Aar for en viffe
Indtegt kand tilleggis) i Ort 8 §. De for saa megen
Aarlig Rente / var samme Tredie Aars Holding / at tilreg-
nis oc antagis.

Til grundeligere oc egentligere Effterretning / udi
Norsk Godsis Landgilds oc viffe Indkomstis Beregnelse
til Rente / er derom herhos føned / en viffe *Taxt* , som Erlæ-
ge oc Velb : Mænd / Sal : Jens Jul til Rieldgaard / Dan-
marks Rigis Raad / da Statholder i Norge / oc Kongl :
Mants : Befalingmand paa Agershuus / oc Jens Bielcke
til Østeraad / Norgis Riges *Canceller* , oc Kongl. Mants.
Befalings-Mand paa Bergenhuus / oc offver Onhøen

Pantfætn:
Taxt i
Norge/
giort / aff
Norgis
Statthel-
der oc
Canceller.
1628.

Elosters=Lehn / hafve ladet giøre oc anslaae 1628. Den 17 Januarii, til de/da i Kongl: Mants: Fraværelse Regerende Rigens Raad udi Kjøbenhavn / nedersticket: Vdi hvile/en udvisses / hvorviit Aartlig Indkomst / aff de fornemste slags Norske Landgilds Poster / til brugelig Pant / i stedet for 5 Rixdlr. Rente af 100 Rixdlr. Hoffvet Stool / bør eller kand ofvergifois oc Pansættes. Er den fordi her indført / ligervis som den fore funden er.

Norsk Pansætnings TAXT.

Eller:

Visse TAXT.

Hvoester Norsk Jordegods kand
Pansættes til brug / eller i stedet
for visse Rente.

5 Rixdlr. Landgilds, Soerings, Bissøre
eller Ledings, Penge / kand ic hvert forrente 100 rdl.
Naar da . . . 1 L. Korn anslaaes
mod . . . 1 Dagr. (som gemeentigen
skeer udi Norge) da beløbber det 5 Tynd.
Hart = Korn.

Norsk
Pansætning:
TAXT.

3 1/2

1 1/2 Skip

1 $\frac{1}{4}$ Skippund Rug eller Rugmiel /
 Naar Skippundet anslaaes for
 2 L . da er det . . 2 $\frac{1}{2}$ L . Hartk.

1 $\frac{1}{2}$ Skipp. fryst Byg/B. Malt eller Miel/
 Er 3 L . Hartkorn/

1 $\frac{3}{4}$ Skipp. Blandkorn/Miel eller Malt
 Er 3 $\frac{1}{2}$ L . Hartkorn.

6 L . Hafre/er . . . 3 L . Hartkorn.

5 Bishmp. Smør: eller 1 $\frac{1}{2}$ Ebb eller Späd
 oc $\frac{1}{2}$ Bishmerpund Nordenfields.
 Naar . . 21 Bishmerp. regnis for
 1 L . Smør/ da beløber det
 . . . 3 L . 2 skep. $\frac{1}{2}$ fr. ar. Korn.

Kand it hvert
 forrente 100 rdl.
 Naar sig Land-
 gald/ i stædet for
 5 Rtdl. Rente/
 opbærgis.

2 Skippund Norsk Salt:
 Naar . . 1 Skippund regnis mod
 1 $\frac{1}{2}$ L . Korn / da er det
 3 L . Hartkorn.

3 $\frac{1}{2}$ Huder eller Hudelauge
 Naar hver Hud regnis mod 1 L . R.
 Da beløber det . . 3 $\frac{1}{2}$ L . Hartkorn.)

Nor

Nordenfielbs.

5 Boger Fisk: Naar 1 Bog regnis for . 3 Ort/oc 1 Rixdaler/som forskt:	} Band 1 lge maade / hvert forrente 100 rdl. Naar sig Land- gild i stædet for 5 Rixdalers Ren- te opbærgts.
mod . . . 1 L. Korn/ da kand det beløbe . . . 3½ L. 1½ skop. Korn.	
1½ Bat/ellr 9 Boger Niel/ er 27 bismp. kand beløbe . . . 3 L. Harekorn.	
24 Allen Wadmæl/ naar 1 Allen regnis for . . . 12 skilling/ kand det be- løbe . . . 3 L. Korn.	
1 L. Tiere/ kand regnis for 3 L. Korn.)	

NB. Naar saa 1 dalers værd/som falder Aarligen til Land-
zild/ med sambt des Byxel/ Holding/ Arbeeds Penge oc
andre *Accidentia* tilhøbe adderis, kand det ungesehrlic be-
løbe sig (undertagendis der med Gaugbrug / Laxe-
tende oc andet sliet/ findis anden Herlighed hos) ved
de 2½ Rixdtr. som er Rente aff 45 Rixdaler.

Wdi forskreffne Laxe / er beregnet

= 1 Skippunds Lunge	2 L. Korn.
= 1 Bat Korn	2 L. ellr 6 Bogr.
1 Tyn. Korn.	16 skopper.
1 skeppe	3 Boger.
1 L. Niel	4 fr. ar.
1 Bog	5 Boger.
1 L. Smør	3 Bismerp.
1 Løb eller Spand	7 Løber.
	3 Bismerp.

Hvis videre Bidskab/ udi Jordegodsis Pantfætning til Brug/ kand være fornøden/ lader sig niere aff des Off- velse/ oc Godsis underfkeedlig Omstænde/ end skriftlig beretning Lære / oc er derom Bideløffighed forbi gaaet. Efter at med saadan Pantfætning/ ick un sielden forefalder; Men for Gield/ som sig enten aff Kjøb eller Laan/ reigser/ blifver stedse gemeentligen forsicket/ med Gields = Brev- ve/ Forpligtelser til Rente/ Indmaanelse/ oc med Forloft- ning/ des Copier udi foregaaende 5 Cap. korteligen fore- skrifvois.

Rente/ in-
den hvad
Tid/ Hof-
vet Sum-
men kand
opløbe.

Rente
paa Ren-
te / oplø-
ber Hofvet
Summen
paa tolf
Aars Tid.

Saadan forbemæle Pendinges Rente / sluttis al- mindeligen paa 6 pro Cento: Hvilken Rente/ naar den Aarligen udgifvois oc oppebergis/ efter 16 Aars/ oc 17½ A- gis Forløb/ Hofvet Summen kand opløbe.

Men naar Renten tillige med Hofvet Summen, blif- ver bestaaendes u=betalt/ saa at Creditoren sig Rente paa Rente tilregner/ kand saadan Rente efter 12 Aars Forløb/ Hofvet Stolen opløbe/ dersfore da/ en hver som Pendinge hafver paa Rente/ til sin store skadis Forekommelse/ sig hafver at lade anligge/ at hvis hand ick den gandske Hof- vetstoel kand aflegge/ hand da i det minste des Rente Aar- ligen i rette Tjide aff betaler/ dermed Creditoren ick skul- te bekomme Aarsag/ større Interesse at paaregne; Saa derofver det debitoren, enten ville bliffoe besverligt/ aff sli- g Besvering sig at befrie oc erledige/ eller vel ocsaa i Lengden skulle mue tilnødis/ sig med Ratten at lade til tale oc med Indførsel/ Rømning eller Hørings Deele/ effter hans Stands Biletor/ at lade søge; Om samme Deelers Pro- cess, udi nest følgende Cap. korteligen givris Mælding.

Det sivende Capittel.

Om Indførsels / oc Rønnings
Process, efter Rigens Ræt: Saa
oc Hørings Deele.

Om Indførsel.

Nid indtil er giort Mælding om Jorde-
godsis Risp / der aff er fuld / at gemeentli-
gen / den kjøbende en temmelig *Summa*, ef-
ter Rispets *Importanze*, blifver skyldig /
for hvilckent *Summa* hand med Gieldes-
Bref / oc Streng forplietelse til Rente oc
Indmaanelse forsickerer / saa oc vel til med undertiden / sæt-
te Gods til *Underpant*: Saa følger nu til des slutning
herpaa / Naar nogen udi saadan eller anden laant Gield /
saavist geraader / at hand icke kand være mæctig med Pens-
dinge at betalle / en heller aff hans *Doesæ* vil eller kand gi-
re udleg.

Da efterat *Creditoren* haarem ved *Low* oc *Ræt* hafver la-
det søge / oc endelig *Rongl. M.* oc *Rigens Raads Dom* for-
hverfoet / den skyldige at skal betale / oc hand dog icke inden
tid *Doffen* haarem tilholder / rætter for sig; da (om det er en
Adelig Person / *Borger* som frit *Jordegods* hafver / eller en
Jordeigen Bonde) begynnder *Creditore*, den skyldige at til-
tale oc deele ved *Rigens Ræt* / til *Indførsel* / det er: Hand
forhverfoer af *Rigens Canzeler* ofoer *debitoren*, 6 B 28
paamludelses *Bref*, udi hvilcket hannem foreholdis /
3 3 iij inden

I.
Indførsels pro-
cess.

6 Dgers
Paamin-
d. isis
Bress.

inden 6 Uger for sig at rætte; Naar det icke efterkom-
 mis/oc tilforne til den skyldigis Wærneting oc Landsting/
 er giort Lowlig Forsøling oc Eskning / som derom i for-
 be te: Rigens Ræt/ fra det 5/ til det 16 Cap. tilholdis/ ud-
 stædis derpaa efter Creditorens Anfordring/ **Trende**
Laugdags Bressve / det ere: Bressve/ som fore legge
 debitoren at betale / inden 15/ 10/ oc 5 Dage / efter saa-
 danne Bressve for hannem Lowligen ere læste: Naar
 saadanne Bressve/ Lowligen læste oc paastrefne / Rigens
 Cantzeler igien blifve tilfillede / udstæder hand **Strax**
bress/ oc Rides eller Indførsels Bress/ Men ders-
 om den som Forsølgis / er en Privat Person uden Jords-
 eiget Gods/ kand udstædis ofver hannem **Rønnings**
Bress/ efter Rigens Rættis 18. 27. 28. 29. 30. oc 31.
 Capitle.

2di **Strax Bressve** / biudis den skyldige/ strax
 at giøre Udleg/ som hand derom tilforne med Laugdags
 Bressve er paaminet.

Ridebressvet / stillis gierne paa 4. Riddermands-
 Mand/ oc dem biuder/ at efterdi den som Forsølgis / haff-
 ver siddet 4 Laugdags Bressve ofver hørig/ oc cyvil giøre
 Ræt/ at dersfore de/ med Kongens Foget / begifver dem til
 den Gaard eller det Gods/ som æffis/ oc siden for debito-
 rens Boc/ udæffendis Fylleste aff Boependinge/ for Op-
 børsel/ Raast/ Laring/ Sladegield oc Faldsmaal: Saavel
 som Kongen Fyllist for sit Faldsmaal / for Bressve hand
 haffver siddet ofver hørig/ oc cyrat giøre vilde: Kand icke skee
 Fyllist af hans Boc/ da uduurderis Creditoren, saavel som
 Kon-

2.
 2 Laugs
 Dags Br.

3.
 Strax Br.

4.
 Ride-elli
 Indførsels Bress

Rønnings
 Bress.

Strax
 Bress
 Indhold.

Ridebress
 Indhold.

Rongen / Fyllst aff hans Jordegods / hvor det findis / dog maa icke Indføris i den skuldiges Hofvet Gaard / om hand meere Jordegods hafver / ey heller i det Jordegods hand vil hafve forskaaent / saa frembt hand andet Jordegods tilfyllist Betalling udviser / oc aff sigt Jordegods bliffver da gemeentligen **Pundet** / eller hver 3 **L.** Hartkorn anslagen for 200 Rixdaler / men naar Bøndergodsit icke Land tillange / oc deroffver Hofvetgaarden til Gieldens betalling oc saa skal udleggis / anslaaes da deraff **Pundet** eller 3 **L.** Hartkorn for 300 Rixdaler / hvis Gods *Creditor* saaledis udi bliffver Indført / beholder hand saa frist / som sit eget Arffvegods / effter forbemelte Rigenes Rattis 52 Capittel.

End er Merckværdigt / at de med sig Rigenes Deele forfølgis / ligesom ere mindre Mænd / i det de icke ere mechtige / andre / med Lougmaal at søge : De ey at gaa selfi Rette / om de aff andre tilkallis / saafrembt de Fuldmæctige Kunde bekomme / som derom udi bemelte Rigenes Rattis 58 / oc 59 / Capitle Indholdis.

Videre **Indførsels** Omstande / oc des Rigenes Deelles *Process*, med Loulig Estning / oc Forfølgning / med Dom til Hiemting eller Wærneting oc Lands Ting / des Marsel / oc hvorledis den til Herredage Steffnet er / maa Jordegods afhende / foreskriffois udi ovensk^{te} : Rigenes Rattis 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 15. oc 16. Capitle. Om **Gien-Breff** Mod Laugdags Bressoe / oc atter om Steffning / mod Gienbress / oc des modstridige *Process* oc endelig **Nedersølding** / vide for^{ne} : Rigenes Rattis / 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. oc 26. Capitle. Hvor Rigenes

Læffe / om icke Land tillange / da Indførsis i Jordg.

Bønderg: anslaaes pundet for 200 Rixdir.

Hofvetg: Hartkorn pund: for 300 Rdl.

Fordeelt Mand ved Rigenes Ratt / Land ey gaa Lov.

Estning til Hiemting / 26.

Marsel.

Gienbress.

Steffa. mod Gienbress. Nedersølding.

Rigens
Bref bry-
dis/ Rig:
Rettis.
Jil/ For-
hal/ Op-
settelse.
Rast oc
Tæring/
L. f. ff.
velse.
R. ems:
Br: Pliet/
Forfald
oc Ræt.
Hvor J/
Indførts
Fogdens
forhal:
Vblefn:
Aefvings
Ræt/ 26.

gens Bressve skulle brydis Capittel 32. Om Rigens Ret-
tis Jil: Des forsømmelig forhal: De tilstæddc opsættelse/
vide Capit: 33. 34. 35. Om Kost/ Tæring oc intresse
Capit: 37. 38. Om Løsgivelse aff Forsølgning. Ca-
pit: 40. Om Ridemands Bress/ Pliet/ Forfald oc Ræt/
Capit: 41. 42. 43. 44. 45. oc 46. hvorudi / oc hvor ofte
indsøris maa/ Capit: 47. 48. 49. 50.

Fogdens forhold/ naar flere udi it Gods skal indsøris/
51. Capit: den sidste indsørte / udløser den første Capit:
53. Arffvingerne nyde/ oc ere dog icke under den Dødis
Forsølgning/ Capit: 54. 55. Den som forsølgis/ maa sit
Gods ey afhende/ Capit: 56. 57. Om alt forskreffne
viltløfftigen at melde/ er her forbigaaed/ effter at det/ it hvert
udi sit wisse Capittel udi Rigens Ræt/ effter offvoenskreffne
Antegnelse/ udførligen/ grundeligen oc fuldkommen frem-
stillis/ laris oc biudis.

Om Rønninges Deele.

Rønn:
Process.

Rønning *Procederis* ved Rigens Deele/ li-
igesom til indførsel / saa derpaa fast er ingen un-
derseeed/ undtagen/ at ligesom Ridebress ta-
gis til indførsel offver Riddermandsmand/ Borger som
sielfseiger Jord haffver/ oc sielfseiger Bonde: Saa tagis
ides Stæd Rønningas Bress offver Borger oc Bon-
de/ som icke haffver sielfseiger Jordegods/ oc aff Gienstriv-
dighed icke wille rætte for sig/ effter Rigens Rettis 30.
Capittel.

Rønn:
Bress
Jodhold.

Vdi Rønningas Bressved/ foreleggis den som
forsølgis / effterdi hand Laugdags Bressve haffver siddeet
offver-

offver Hørrig/ oc en hafvet villed gisre rat/ hand endda inden 6 Uger skal udlegge hvis Lowligen krefvis/ samt Fyllist for Raast oc Læring / saa oc Sagvolderens / saavel som Kongens Faldsmaal/ eller efter 6 Uger at rømme / som andre Fredløse Mænd; Der efter hand da icke haffver Leide/ sørend hvis saaledis offver hannem for Rigens Cancellers fordert er/ efterkommis oc tilbørligen fuldgipris/ efter forbeue: Rigens Rattis 31. oc 58 Cap.

Om Hørings Deele.

Hørings Deele' er en Lowmaal eller Rettens til Tale/ som Privat Personer huer andre med søge/ for Gield / eller hvis de aff huer andre kunde hafue at fordre/ naar den skyldige icke ved anden Middell kand tilbringis at betalle/ samme Deele er almindeligst/ oc fast gandske alleene brugelig udi Jylland / oc er en saadan Ræt / at hvo saa endelig er forsult/ at Høringe hannem dermed haffoc kient Lowligen fordeelt at være/ er hand/ oc actis deroffver / for mindre Mænd / oc dereffter icke maa gaa i Low oc Loug med andre Gild Mænd oc Giesoe; Dog er och holdis hand icke lengre B-gild/ end indtil hand saar Rattet for sig / oc giort sin Baderpart Fyllist/ for hvis hand hannem haffver Deelt oc Low søgt fore/ samme Deelis oc Rattis Process, skal sig for holde / som følger:

Derfom Creditoren icke selff udi Ratten er erfaren / Aliger hand sig Første Tinadaa / for den skyldiges Børne Tings Dommere/ At N. er hannem saadan Gieldskyldig / begierende Dommereen hannem til det bæste ville Raadsøre/ hvorledis hand hannem ved Ratten/ bæst kun-

A a a

de

Hørings
Deelis
Aarsag oc
Maal.

Hørings
Deelis
Begynd:

de tiltalle/ effterdi hans betalling/ hannem Tid effter anden necis oc opholdis/ befinder da Dommeren/ Creditoren at haffve nocksom Aarsag/ eller hand jo icke vil affstaa/ den skyldige med Hørings Deele at tiltalle/til raader hand hannem/ at gifve Debitoren Lowlig Barsel for sliq Deele/ til 1. 2. 3. oc 4. Ting.

Hørings
Dells
1. Ting-
Dags For-
retning/
til Hoff-
vetgieltes
Dom.

Første Tingdag/ som er ottende Dag dereffter/ møder Creditoren til Ting med sine Raldis Mænd/ som Hiemle/ at hafve gifvet den skyldige Lowlig Barsel / derpaa da Creditoren gifver Sag/ oc beviser/ hvad den/ hand vil tiltalle/ hannem skyldig er / derpaa hand til hannem tager sit første Ting/ oc det i Ting Bogen lader indtegne.

2. Ting-
Dags For-
retning.

Anden Tingdag/ dernest efter/ møder atter Creditoren, oc tager til sin Vederpart Andet Ting/ sigende; Seemste Tingdag/ hafver jeg taget mit første Ting til N. 3 Dag vil jeg til hannem haffve taget mit Andet Ting/ det hand i ligemaade/ i Protocollen lader Indføre.

3. Ting-
Dag.

Tredie Ting Dag/ møder hand atter til Ting/ oc Procederer, ligervis som til Andet Ting;

4. Ting-
dags For-
retning.

Fjerde Ting/ møder den Paaklagende igien for Rætte/ sigende til Dommeren; Jeg haffver forfuld denne Mand N. Lowligen med 3. Laugdage / for hvis jeg her inden Ting beviser hafver/ hand mig skyldig at være/ vil derfore nu begiere/ Jville vel gjøre oc mig Hørring ofver hannem forunde. Saa effter at Dommeren befinder/ den skyldige Lowligen med Trende Laugdage/ med sliq Deele at være forfuld/ oc Barselen Hiemled/ Opneffner hand hannem 6. Mænd/ biudende dennem/ den Paaklagende at fuldgiøre Lowgen; Derpaa de sex Mænd affsige:

Effter

Efterdi N. Lowligen er forfuld/ oc hvercken vil sætte eller rætte for sig / da Mæle Vi hannem nu Lowligen for den Sag/ til Hofved=Gield/ Deelt at være;

Naar hand saaledis er Deelt/ fræmtræder Creditoren, fremdeclis sigende; Ligefom N. nu i Dag er deelt for Hofvetgield: Saa er det nu mit første Ting til hannem/ for sit Faldsmaal.

Neste Tingdag derefter / tager hand Andet Ting til hannem: De Trede Tingdag det Trede/ &c.

Fjerde Tingdag / kommer Creditoren atter til stæde / oc begierer / at Dommeren vilde unde hannem 6. Hørings til at Deele hans Bederpart for Faldsmaal/ efter som hand til forne for Hofvetgield/ er Fordeelt. Derpaa udnessner Dommeren hannem da atter 6. Mænd / hvilecke da for Rættens/ følgende Sentent/ ofver den skyldige aff sig;

Efter som N. tilforne er Lowligen Deelt for Hofvetgield / oc icke vil Rætte for sig / saa Mæle Vi hannem nu Lowligen fordeelt at være/ for Faldsmaal.

Derefter tagis da strax 8. Mænds Vidne; Hvor med da Hørings Deele/ ofver den skyldige er fuldkommet.

Saadan Process, siunis ey at kunde forstaaes at brugis for en slet Gield / eller mod den debitor hvilecken / om skigt hand icke strax kand betalle / hand da med andre Erbyddelser sig beqvenmer / men alleene *exqveris* ofver de/ hvilecke modvilligerwijs/ aff fortræd oc vanart/ forholder at pleye deris Næste Ræt/ oc efter Dom icke ville lade følge oc igien tilstille/ hvis de aff nogen/ enten kand hafve Laant / hafve i Pant / eller dem som it Forvæd kand være saaed i

A a ij

Hæn-

6. Hørings første Dom/ til Hofvetgieldts betaling.

Hørings Deele til Faldsm.

1.

2. oc 3. Ting.

6. Hørings Dom til Faldsm.

Hørings Mæle kænd ey brugis mod dem/ som vill Rette for sig/ &c.

Hænde/ som det aff den Jydske Lows 2. Bogs 61. Cap. klarligen er at slutte/ af hvileket Capittel/samme Deele oc-
saa er actis / at hafve sin *Fundament* oc Brug.

De om vel forbedte: 61. Cap. til finder/ den Fordeelte/ til saadanne 3 Marks Bøder Kongen oc Bonden/saa som hand for Resninge var falden/hvorom udi for^{te}: Jydske Lows 2. Bogs 40. Cap. formeldis: Den Fordeelte vel oc saa der efter / actis B-giess oc mindre Mand; Saa holdis dog samme Bøder icke gandste for 3. Bærlige M. efter at de icke en Sinde udgifs: Den Fordeelte oc saa icke lenger actis B-gild / end indtil hand saar Rættet for sig/ sin Bøderpart tilfrids stillet/ oc fyllist giort / de offver hannem fordrede Loumaalle.

Hørrings
Fælding
oc Bøder/
hvorvist
oc lenge.

Til Hørrings Deellis: oc Gields Sagers
Processis videre underretning oc Bestyrkning; Er her til slutting hos sønet/ Copie aff Sal. Høyloflig Jhusommelse/ Kong Frederichs den Andens Bress/ Læst oc Forkynt paa Synboe Lands Ting Løffverdagen den 6. Junij 1573. De til Odense Byeting/ om Mandagen dernest effter/ som vaar den 8. Junij/ vaar Lydende/ som følger:

Wi

W Frederich den Anden/med Guds Naade/ Danmarks/ Norgis/ Wendis oc Gottis Konning. Hertug udi Slehoig/ Holsten/ Stormarn oc Dytmercken. Grefve udi Oldenborg oc Delmenhorst. Givre alle vitterligt/ Atvore Vndersaatter/meenige Rixbsteds Mænd udi vort Land Fyen / haffve Vnderdanigst besøgt Os/ oc tilkiende gifvoet/hvorledis/at naar nogen Bønder derudi Landet/blifve dem nogen Gield skyldige/ oc derfor Aarsagis/ at talle dennem til for samme Gield / da vil Bønderne ey staa dem til Rætte / eller svare dem til Tinget udi Rixbstæderne / men forskiuder dem til deris Herrits Ting/ oc derpaa leggis dennem/ at de skulle forfølge saadanne deris Gieldener med 6. Louger (som de det kalde) udi saa maade:

Kong Frederichs den Andens Br: om Hørrings oc Gieldes Sagers Process.

At de til Første Ting / skulle tage 2. Mænd / til Andet Ting / 2. til Tredie Ting 2. De siden skal hand som Deelen Forfølger/ spørre alle sine Lower / som er for^{ne}: 6. Mænd tilstæde/ saa frembt hand vil hafve Forfølgning/ paa dem som hannem skyldige ere / oc naar den som for Sagen er vil sig undslaae/(som ofte skeer) at hand undfigber 1. eller fleere / aff for^{ne}: 6. Mænd/ at de til Fierde Ting icke møder / oc dermed spilder hans Ræt/ der til taler / saa at hand offte it heelt Aar eller halff icke med sin Sag kunde komme til Ende/ oc mange deroffver forholdis fra deris Ræt.

Sammeledis Bøllager for^{ne}: vore Rixbsteds Mænd/ at naar nogen aff dennem haffver Sager at forfølge paa

Landet / oc selfsi egen Person blifver forhindret / enten at Reise uden Lands / eller udi andre Maader udi deris Rispmandskabs Handel / oc selfs dennem icke kunde udrette / oc der fore Marsagis at giøre nogen deris Tiennere eller andre Fuldmectige / deris Gield at Indrefoe / eller i andre Maade deris Rætte talle at Forsølge / da Afvises saadanne deris Fuldmectiger / saa at de icke maae staae forfulde / fordi de skulle icke hafve 3. Marck ved at hestie / 2c.

Endog sligt huercken med Lowen eller *Recessen* i nogen maader kand bekræftis / hvorudi vore Undersaatter dennem paa det Høieste besørge / oc derfor Underdanigste begieret / at Vi der udi vil hafve it Naadigst Indseende / da hafver Vi den Leilighed / med vor Elskelige Danmarks Riges Raad osver vejlet / oc derom saa endeligt Besluttet / oc til ans vorden.

At efterdi Meenig Indbyggere udi vort Land Fyen / haffver / oc bruger den Indske Low / skal her efter med for ^{ne} Deelemaal holdis udi Rispstæderne i Fyen som udi Rispstæderne i vort Land Jydland / saa at hvileken Rispstads Mand / som vil tiltale en Anden / enten Borger eller Bonde for Gield / hand skal med 2. Mand / som er Low u-forvunden / lade giffoe hannem Barsel / enten til hans Sognekircke / eller for hans Profiel / dog skal hand Kense Deele paa hannem der skyldig er / it Tingsfør hand gifvis Barsel / oc siden Forsølge samme Deele / med credit Ting / oc naar hand sin Deele til 4. Ting fulddriffver / skal hand lade hans Barsel møde tilstæde / oc inden Tinge for Fogden oc ofte Meeninge Tingsmænd / vinde med opracte Tingsgere /

Barsel
steer Low.
ligen ved
2. Lovfæste / oc skal
Stemlis
4. Ting.

gere/ at hand hafver loulig advaeret dennem der paa deells/ vilde de icke da rætte for sig/ eller talke udi Winde/ skal Fogdennefne dennem 6. Hørringer/ oc de skulle da fordeele dennem som skyldige er. Først for Hofvid gielden/ oc dersom hand da icke vilde rætte for sig/ da forfølgis udi ligemaade for hans Fald; Sammeledis dersom vore Underfaarte udi Kjøbstæderne/ hafver noget til at tale/ oc deris Leilighed icke er/ at de kunde det selff Forfølgelse/ da skulle de maate giøre deris Tiennere/ eller anden Fuldmyndige/ som deris Deele oc Rætte Tale forfølge skal/ oc Fogden eller Dommere/ hvor hand samme Deele forfølger/ skal icke afvise den der Fuldmægt hafver/ men være plierig/ at hielpe hamnem til rette/ ligerviis/ som den der Sagen anrører. Personlig/ tilsteede var: Dersom nogen Bonde/ kjøbslaer med nogen Borger/ oc blifver hannem derfor/ eller i andre maader skyldig/ skal Bonden være plierig at stande samme Borger til Rette til Byting/ dersom samme Borger hafver hieme/ oc icke skulle stude sig til Herrids-Thing.

Sammeledis skal det oc holdis med alle hvis Deele/ som skal forfølgis imellem Bønderne indbyrdis: De hvilken Borger/ som giør en Fuldmægtige/ nogen Deele at forfølge/ da skal det oc udi ligemaader forfulde holdis/ esker som forstreffvise staar/ oc icke derfor nogen afvises/ som her til er steed. De Vi vilde den Stiel oc Ordning/ udi voris Land Thyn/ Langeland/ oc Taasing/ baade udi Kjøbstæderne/ oc paa Landsbyerne/ saa aldelis holdet oc fuldkommet hafve/ bedendis oc bindendis alle Landsdommere/ Herridsfogder/ oc alle andre/ at aldeelis rette dennem efter denne Stiel/ Ordning oc Befaling/ saa fremt de derfor icke vil stande til rette/ gifvet paa vort Slot Droningborg/ den 30. Maj. 1573.

Under vort Signet.

Den tredie Boges Første Part sluttet.

6. Hørringsge / skulle fordeele / først for Hofvidtge: oc saa for Fald. Kjøbm: mas giøre deris Tienner til Fuldmægtige / 2c. Bonden skal svare Borger til Giæld i Kjøbstæde Bonde skal oc svare anden til Giæld / til Creditorens Thing.

Hørrings Deelis Fælding.

Aff

Velb. Tjorgen Seefeld Rogens Raad/
Landsdommer i Siceland/ ved Dom
forklaret den 20. Sept. 1654.

HU efter Tiltale / zc. Blev for Rættens aff-
sagt: At saavst er gaaed Dom oc Deele ofver N. N.
saavst vifdis hannem ey at befrijs for den Straff
at lifde oc udftaae / som Hørrings Deele alisd
følger / oc fordeelt eller Loufægt Mand maa lifde / alligevel
hand der med icke er Loufæld Mand / efersom Fordeelt
Mand efter Lowen / ingen Mælt maa stadis til Ting / ey hel-
ter hans Risp / Sall / Contracter eller Pant-Breffve / kunde
i nogen Dom eller Rattergang følgis / eller kiendis for fulde /
ey heller hans Vidne maa ansees / saa er hand dog igien resti-
zuerit , naar hand vireteligen retter for sig / oc Loufælds
Mand der imod icke kand restituereis , uden ved Kongl. Mayt.
færdeelis Dpreifning / om hand end skignt hafver stillet til Freds.
Efter saadan Omftande / oc efter forne. N. N. efter seenist 6.
Bgers gifne delation , icke hafver stillet Borgemestere oc Raad
til Freds / for sine ind-oc udfkibede Vahre / zc. vifdis hand ey at
befrijs / for forne. Deele / som hannem er ofvergaaed. Mens
mældis ved Mact at blifve / indtil saa lange hand retter for sig /
oc stiller Borgemestere oc Raad til Freds / for Winde Tolden /
oc billig anvend Bekoffning.

SOL

Følger
Den tredie Bogs anden Part.

Om

Godskinde oc Wage-

Stifter / udi Danmark oc
Norge.

Med desß Begyndelsis oc Fortsætnings
Forhold / endelig *Quitering* oc *Afsald*.

Sampt:

Fordegodsis Grandskningers oc Lignin-
gers Maade / des Beskriffvelsis Form / med hos søhede
Erindringer / hvad derudi er udi Act at hæffe / oc hvortle-
dis med særdelis Poster er at forholde; Oc da ders
paa følgende endelige *Documenters*
Forestillelse.

Prentet i Kiøbenhaffn / Aar

M. DC. LI.

Det første Capittel. Abelige Gødskind Skifters For- hold/ oc til Ende Giørelse.

Gødskind
Skifters
Begyndel-
se imellan
Adelen.

2 Comis-
sariet for-
ordnts
paa alle
Skiftur/
til alt tvf-
stigt at ar-
stlic / i
minde elle
ved Dom.

Det Skif-
tent Gods
anstaats
først i en
Hartkor:
Sum / oc
deelis i
saa mange
Søster-
Lodder i
Arføer.

Alle Hof-
vet Gaar-
de fand-
tleignis
Broder-
Lodderne.

Naar nogen god Mand ved Døden er affgaaen/ blifver aff sambelig Arfvinger Skifte berammet/ oc Kongl. Mayt. Mis- sine oc Befaling/ til tvende eller fleere/ andre gode Mand/ forhverfoet / de Skiftet skullevære Dsperværende/ oc hvis Tvistighed Arfvinger- ne imellem/ sanne Skifte kunde indfalde / dennem imel- lem at forhandle oc forlige/ eller ved endelig Dom atskille.

Naar da alle Arfvinger/ med deris neste Frender/ For- myndere oc andre Interesserede / paa berammet Tid oc Stæd / ere møtte tilstæde / blifver da aff en eller fleere For- standige/ derudi for farne/bestille/ oc dertil betroede Dan- nemænd/ den Afgangnis Jordegods / udi en Hartkorns *Summa* anslagen: Naar da først vidis hvorviit Hartkorn in alles hafvis tilskifte / deelis der efter slikt Hartkorn udi saa mange Søster Lodder i Arfoen er / regnendis paa hver Broder/ tvende Søster Lodder/ (eftersom en Broder sted- se i alle Arfver dobbelt mod en Søster tilkommer) Jhuske Lows 1. Bogs 5. Cap. Høyløst: Jhusommels: Konge Christian den Tredie *Recess* 39. Cap. Norske Low Arføe Valckens 7. Cap.

De endog Brøderne alle Hofvetgaarde paa de- ris Lodder/ efter forbe : Kong Christian den Tredie *Re- cessu* 39. Cap. De Norske Lows/ Arføe Valckens 7. Cap. kunde dem tilholde; Saa undtagis oc beholder dog ge-

meenligen/ den Afgangenis Efterleverske / de eller den Hofvetgaard/ med dets tilliggendis Gods / som før deris sammenføyelse/ hafver været hendis Arvøe/ eller hende aff forbemalte hendis Sal. Husbond / hendis Lijfs Lijd er Bebrevoet / hvilcken alligevel efter hendis Død / hendis Afgangne Husbonds rætte Arvoinger tilfalder; Tilskiftis hinde gemeenligen oc saa (om hun ingen Arvøelig Saadegaard hafver/ oc synderlig om Hende til med / udi Besiddelse ingen Hofvetgaard / som før er mælt / aff hendis Sal. Husbond hendis Lijfs Lijd / er Bebrevoet) en eller flere af de Hofvet-Gaarde/ som de udi deris Ecces ab kundehafve Riøbt/ med Halspart af alt Riøbegods / de begge tilsammen Riøbt hafver : At saaledis paa slige Skifter / den Dødis Efterlatte Børn oc Arvoinger/ icke den halffvedeel Riøbegods / men alt den Af dødis Arvøegods oc Gaarde til Skifte bekommer. Lijg for mig Beskaffenhed er det/ naar Husbond oc Hustru afgaae / oc icke Børn efterlade/ oc deris Gods blant Døds Arvoinge skulle Skiftis/ i det / at alt det Gods de Døde/ den stund de Leffvede sammen/ hafve Riøbt/ det kommer tillige Skifte som Løfføre/ men det Gods enten dem hafve Arvøet / eller Riøbt/ før de sammen komme/ det Hiemsfalder sin rætte Arvoing/ vide Jydskæ Low/ lib. 1. Cap. 6.

De alligevel / som forbemælt / alle Hofvet-Gaarde med deris Tilliggende Dgedags Tiennere / oc andet n. st. omliggende Gods / saavist deris Lodder / efter den faldne Arvois Andrag / paa en hver Lod kand taale / Brøderne paa deris Lodder allene / kunde oc biurde til eignis (som vel oc saa seer / naar icke ere saa-eller icke videre end at en Hofvetgaard / hver Broderlod kand tilfalde (saa bliffver

Hofvet
Gaard oc
gen Arv/
eller til
fællig
Riøbt/ of-
ver dra-
gis / den
Dødis Af-
terlevers-
ke.

Arvøe G.
hiemsfalde
sine rætte
Arvøegod:

Riøbt
Gods t
fæll. tilfal-
der alle
Arvøegod-
sket Qvo-
ta som
L. B. A. R.

Hofvet/
om ere fle-
re end Bro-
der Lodde/
da deris
afte Sa-

fler Lod-
derne til-
lagt.

Søster
Lodderne
tilstiftis
Stesege :
om icke e-
re flere
Hoffvet-
Gaarde /
end Brø-
der Lod-
der.

Alle Hof-
vet Gaar-
dis Byg-
ning set-
tis / oc der-
efter / med
Penge lig-
nis oc glo-
ris lige
gode.

Jus Patro-
følger sin
Hoffvet-
Gaard.

dog (naar ere flere Hoffvetgaarde / end Broderlodde) de
øfrige oc ringeste Hoffvetgaarde / Søsterne udi deris Lod-
der bevilget : Naar da saaledis først om Hoffvetgaardenis
Deelelse / til hver Lod / er forhandlet oc samtpætt / blifver da
aff det gandske Jordegods / som havois til Skiftee / uddra-
gen / af det nestomliggende Gods / ved hver Hoffvetgaard /
oc deraff tillagt / saawijt den efter sin Lod kand tilkomme :
Men dersom icke ere flere Hoffvetgaarde / end Brøderne
siurnis des Aulst oc anden Nødtørfs udfordring / med deris /
dem udi Arfoen tilfaldne Bøndergods / at kunde drifoe oc
ved lige holde / oc dersfore dem paa deris Lodder ville haffoe
Tillagt / Tilleggis da derimod paa Søster Lodderne / an-
det got samlet eller Strøgods / efter Skiftets Lenlighed.

Hoffvetgaardens Bygning / taxerus for
Pendinge / efter deris Værd / det ligeste af osvoværende
Samfrender kand eractis / eller lige som de i øfrige Skiff-
ter / kunde være anslagne fore / oc for des Andrag / tilkom-
mer Brøderne / at giøre udleg til Søsterne / med Pendinge
eller andet Løfføre ; Om skjønt end oc paa alle Lodder
Hoffvetgaarde kunde tilfalde / saa tilleggis dog en Lod Pen-
dinge aff den anden / eftersom hver Loddis Hoffvetgaard /
bedre eller ringere aff Bygning end den Anden / befindis
oc actis.

Jus Patronatus, blifver hos den Lod / som Hoffvet-
gaarden / der *jus* følger / tilfalder : Hvorledis *Jus Pa-*
tronatus tilforne i Skifter er annammet / oc retteligst
mod Hartkorn kand beregnis / udvises sidst udi Landgilds
Taxten, udi foregaaende anden Bogs Anden Parts sid-
ste Capittel.

Bir

Bircke Herlighed / med Bircke Føget Skrifte-
 ver oc Sandemænd (hvor Sandmænd brugis) at tilfø-
 te/ oc deris Faldsmaal at opbærge/ følger den / hvilcken
 Sadegaarden/ som Bircket aff nefnis / Arveligen tilhø-
 rer; Men falder Bircket udi Skifte/ paa de Stæder in-
 gen Sadegaarde ere: Da følger det den / som i Bircket
 blifoer største Lods Eiger/dog andre (Bircke Herligheden
 følgende) Bøder/ nyder hver som Gods i Bircket hafver/
 saavijt paa hans Grund/ Fortog/ Jord/ Agre/ oc deris
 Paaløb/ for giøris/ som derom Bircke Rattens 24. Cap.
 giør Mælding.

Løbhøre i Almindelighed / at være *Clenodier*, *Par-*
ler / *Guld* / *Sølf* / *Klæder* / *Kjøbsteds Gods* / *Grunde* /
Huuse oc *Bygninger* / med andet løst oc fast Huus-*Ge-*
raad oc *Boehaffoe*/er en hver icke lættelig ubevist. Der-
 foruden actis oc saa vel en *Deel Mellegods* (skal være
Wærmøller) for *Løbhøre*: Hvilcket med *Gadehuuse*
 oc *defflige Andet*/ aff nogle icke holdis for en *Herlighed* /
 oc alleene hafve i ael/ at deraff hver *Lod*/ lige meget tilleg-
 gis.

Affsaadant **Løbhøre** tager den *Dødis Efterlevørsk*e
Hendis Morgengaffve / som gemeentligen en hver
Adelsmand sin Hustru paa anden deris *Høytids-Dag*/
 med deris næste *Benners Samtycke*/ *Bebrefve*/ med *Bil-*
kor/ om de icke *Aufle Børn*/ da efter hans *Død*/ den *Efter-*
levvøende / først oc *Forud sliig Morgengaffve* (som *Almin-*
deligen er/ oc efter derom *Kong Frederich den Andens* ude-
 gangene *Mandat*, *Aar 1577*. Icke maa være høiere/ end

Bircke
 høghed
 følger sin
 hofvet
 Gaard/el-
 ler største
 Lods ei-
 ger i Bir-
 ket.

Løbhøre
 Skiftis
 lige/ oc.

Morgen
 Gaffve
 gaar for-
 ud.

Liende oc
Stierdings
gaffve i
Norge
forud.

2000 Rixdaler/ (at være følgactig oc myde / ligesom udi
Norge/ Privat, Personer er tilstød / hin anden at giffve /
Liende oc Stierdingsgaffve / effter derpaa udgiffne
Morgengaffvis / oc Liende oc Stierdings Gaffvis Bresse
vis / videre Indhold / des Copier effter Ordinarie Stijl /
her effter er hos søyct,

Guld / til-
staaend oc
bortstyl-
dig hver
Lod Pro
quota til-
regnet.

Tilstaaende Gield / viffe oc u-viffe / Ligervijs som
der aff hver effter sin Lod / rictige Gieldsbrefve tilordnis /
hvor effter de kunde hafve at indfordre ; Saa tilleggis i li-
gemaade / hver Lod sin paa løbende Part aff Bortstyl-
dige Gield / at aff betale / Oc den Dødis Haand / ud-
giffne Bref oc Seigel / at indløffe / dersom ocsaa nogen dem /
icke kand bekomme den tilstaaende Gield / hannem er blef-
ven tilskiffet / bør sambtelig Arffvinger / hvor effter Quota,
med den at lide Skade.

Bliffver oc eller her foruden / med forskrefne oc alt an-
det / som (effter ic hverc Skifftis underfcedlige Vilekor)
at Observere, kand giøris fornøden / saaledis aff sambtelig
Parter ofver renet / midlet oc sluttet / at alting det Allerret-
tiste mueligt / tilgaaer oc praordineris. saa at (hvorledis
Lodderne end falde) ingen sig skulle finde Bræsthouden / oc
med Billighed sig der offver skulle hafve at beklage.

Naar da saaledis med alting derudi er handlet / ord-
net oc giort / oc hver Loddis Hofvet-Gaard / med dens til-
regnede Bøndergods / er særdeelis Skriffeligen forfattet /
Underskrifvis oc Forseiglis da aff sambtelige Arffvinger /
eller

eller deris Børgere / med forbedte: offuer værende gode Mænd/ alle saadanne skriffelige forfattede Lodder; Der effter skriffois hver Hoffoetgaard/ eller Lod paa en særdeelis liden Zedel/ hvileken sammen vickles/ oc udi en ny Pær fader indstickis/ eller saaledis hver for sig blifver forvaret / saa de alle ere gandske uatskillige / naar nu først Broder / Lodderne udi it Becken ere indlagde oc sammen skyddede / hvoad da der aff for en hver/ aff it Barn / eller anden de dertil ville bestickes/ blifver undtagen oc rammet / haffve de sig med at lade nøye.

Lodderne
forfatteris
skriffelig /
oc om dem
tagis
Zedle.

Hvis so noget Tvist for Aarsagede / kunde indfalde / som Parterne icke kunde om foreenis/ da skulle de / af Kongelige Mægts. Skiftet at være ofværende/ tilforordnede tvende gode Mænd/ dem ved endelig Dom atskille/ efter som dem rettist oc ligeligst / at være / kunde siunis; Slig deris Dom oc Affsigte / de da Parterne (om begieris) under deris Hænder oc Zegel giffve beskreffvet.

Tvistigt /
atstillis af
Commissa
skifterne.

Vdi alle Skifter haffve Arfoingerne dem efterskreffne Omstande forbeholdet/ som gemeenligen icke om udi den endelig Affkald indføres: Hvileke Omstande nogle sesaa (Synderlighed naar icke strax Affkald skeer) udi forskreffne forseiglede Lodders slutning / udi følgende Maaade lade indføre.

Søbehol
ser i Lod
dernis
slutning.

1.
Om meer
V. stift
Guds Ead
opspørgis

De hvis kand erindris/ udsppørgis oc befindis / vide-
re eller meere Gods/ voris kiere Sal. Fader/ ic. Med
rette at hafve tilhørt / oc os nu i vore Lodder ey er kom-
men til Skifte/ da skal det efter Billighed / som det sig
eigner oc bør / endnu herefter komme os alle (hver effter
sin Lod) til Gaffn oc bærste.

Indførte
icke udi
Afskaldet.

Hvis oc saa nogen os / paa Lodderne / nu os incl-
lem ganget er/ udi dette Skifte / sig kand befinde Brøst-
holden/ i hvad Maade det helst kand være/ da derom inden
Aar oc Dag / at søge Erfaring / oc da en hver os for
Pliet at være/ den som i saa maade med rette findis Brøst-
holden / at stande tilbørligen til Rætte / en hver for sin
Anpart oc efter *Quota*, inden it Fiering Aar derefter.
De giøre oc gifve saa hver andre / nøyactig oc fuldkommen
Afskald oc *Quitering*.

2.
Om nogle
sig kand
befinde
Brøsthol-
den.

Dersom oc saa noget afforbette: Gods/ som os nu
paa Lodder til falden er / blifver nogen os eller voris Arf-
vinger/ udi nogen Dom eller Kettergang afvunden/ for
vor Vanhiemels Brøst skyld/ skal da Vi eller vore Arff-
vinger/ en hver for sin Anpart/ giøre den skiel oc skylliste/
som i saa maade afvundet blifver / saa det skal blifve sam-
me Afvundne / i alle maade Skadisløs holden. Des
til Bekrestning / at saaledis fast oc u-ryggeligen holdis
(oc efterkommis skal/ hafve Vi / ic.

Om noget
ved Rette
blifver af-
vunden/
da aff alle
Lodder at
oprettis.

3.
Indførte
lige saa
udi Afs-
kaldet.

Naar da osvenskreffne Tijd / udi hvileken en hver sin
Loddis Nøyactighed/ skal hafve at udforske/ som forskreff-
vet/ er forløben/ oc midler Tijd inted er fornømmet/ hvor-
osver enten af Arfvingerne sig kunde hafve at besverge/ gif-
ve oc giøre de da hver andre/ forsamme Skiftis Jesnet/ fuld-
kommen Afskald/ des Copier udi følgende Andet Capittel
fremstillis :

Følger Copie aff ofovenmælte/

Morgengaffvis' s Bress:

A Eg N. til N. Kiendis oc med dette mit Obne Bress Ditterligt givr/ At eftersom jeg af den Allermæchtigste Guds gode Forsuun/ er kommen udi Ecteskab / med Erlig oc Velb. Jomfru/ Jomf. N. Da hafver jeg Affsrij villie oc beraad Hue/ saa oc med mine Sleect oc Næste Veners Raad oc Samtycke/ unt oc gifvet for ne: min Kiere Fæstempe/ oe tilkommende Hustrue/ oc nu med dette mit Obne Bress Kraft/ for mig oc mine Arffvinger/ under oc gifver hende til **Morgengafve 2000 Rdl.** Med saadan Vilfor / At der som Gud Allermæchtigste saaledis er teckeligt / os udi voris Ecteskab/ icke med Børn oc Lijfs Fruct at Belsigne / Oc hun min Død vorder offerlefsvendis/ hende da Først oc Forloddis ud / frem for alle andre mine Arffvinger / oc sørend nogen dem med hende udi Skifte Indtræder / at skal være følgactig forberte: 2000 Rixdlr. Af voris Boe oc Hafve/ strax efter ald Lovlig Giæld er betalt / oc hun samme *Summa* Pendinge/ for sig oc sine Arffvinger/ at maa Annamme/ oc dem saa aldeelis fri/ nyde oc beholde/ som det hun alleene med rette eiger oc til hører.

De efter at jeg ocsaa udi andre oc bedre maade for ne: min Kiere Fæstempe gierne ville hafve forsect oc forsuunet/ efter min Død/ om det som forbemelt/ Gud den Allerhøjeste saa behager / hun mig skal ofoer Lefvoe / Da Lovfor tilsioger oc beplietter jeg mig hermed / at det første mig gifvois Leilighed/ at jeg det med mine Kiere Brødere oc næste Venner/ saa vist kand formaae/ udrette oc forhandle/ da hende

E c c

med

Morgen-
gaffvis
Copie.

med et Andet mit Bress/ paa en deel mit Jordegods hendis Liffs Tijd / at nyde / under forbette: Mine Benners med underskrivelse oc Forsiegling / at forsikre / oc hende udi saa maade for siune oc forsørge / som det en from Adelsmand oc Husbund velsømmer oc anstaar / saa bette: Min Kiere Fæstemøe oc tilkøniende Hustrue / oc hendis Slegt oc Benner / derudi med mig skulle blifoe vel tilfrids. Til Bekrestning haffuer jeg ladet trække oc henge mit Zignet herneliden fore / oc med egen Haand underskrevet / Oc derhos Venligen ombeden / 2c.

Bress som Adelige ægte Personer gifoe hver andre paa Jordegods.

Cople aff
Sorte-
nings Br:
Adelig
ægte Per-
soner gif-
ver hin
anden paa
Gods de-
ets Liffs
Tid.

Jeg N. til N. Kiendis oc for alle Ditterligt giør / med dette mit obne Bress / At efter som min Kiere Husbonde Erlig ob Velb. N. til N. Aff sin gode Villie / oc med sine R: Søffinds Bevilling oc Samtøcke / haffuer undt oc Debressuet mig sin Hoffuetgaard N. oc alt sit Arffvegods / som Hand nu udi Hand oc haffuers de Wærges haffuer / oc her effter udi Hestd bekommende vorder / at nyde oc beholde udi min Liffs Tid / dersom G: D Allermectigste det saaledis haffuer beskied / jeg hans Død skulle offuerleffoe / med videre samme Bresss Indhold ; Da haffuer jeg derimod med min frij Villie / oc med min Kiere Søffinds Bevilling oc Samtøcke / undt oc oplat forne: min R. Husbond N. Oc nu med dette mit obne Bress / under oc hannem Debressuet / alt mit Arffve Gods / som jeg effter min Kiere Forældre arffuet haffuer / liggende udi N. At skal hafve / nyde / bruge oc besidde / med ald des Herlighed / være sig Landgilde / Skouff / M: væt /

Fiskevand / Jagang / voet oc tiurt / det være sig hvad det
 helst er / eller nefnis land / aldeelis inted undertagedi no-
 gen maade / oc det / ald hans Liffs Tjd oc saa lenge hand
 lefver. Men naar bene: min R. Høfbond ved Døden
 afgaar / da skal forne: mit Arfvegods til mine rette Arff-
 vinger igien indkomme / saa frjt oc u-behindret / oc ved saa
 god en Hæfd oc Mact / som hand det udi Hand oc hafven-
 de Wærgen annammet / dog her imod skal forne: min fiere
 Høfbonde være forplict / at betale ald hvois Gield / som eff-
 ter min Død findis land / saa den icke skal komme mine R.
 Sødfkinde eller Arfvinger / til Skade eller Pændings ud-
 gift i nogen maade; Icke skal heller min fiere Høfbond /
 effter min Død oc Affgang / mue selge eller Pantfætte no-
 ged aff hvois Gods som jeg hannem udi hans Liffs Tjd med
 forleent hafver / ey heller lade forhugge nogen af de
 Skoufve som der til liggendis er / men udi alle maade at
 holde Bønderne ved god Hæfd oc Mact / oc demnem icke
 med nogen ny Paaleg besverge / men hvois Løshøre / som udi
 voris Fællis Bøe findis land / det være sig Sølf / Guld /
 Perler / Klenodier / Dveg / Bøe / oc Bøefkab / eller andet /
 ved hvad Naasn det nefnis land / det at komme min fiere
 Sødfkinde oc Arfvinger / til fæfnet Skifte / som vedbør:
 Til Befrefning,

Tiende oc Fierdings Gaffois Brev /
 som nogle *Privat* Personer udi Norge /
 giøre oc gifve hvoer andre.

Weg N. Riendis oc her med for alle vitter-
 ligt giør / udi dette mit obne Brev / at efftersom jeg
 med min R. Hustrue / Erlig oc Gudfryctig Dvin-

Ecc ij

Tiende oc
 Fierdings
 Gaffois
 Br. mel-
 lem priv-
 personer i
 Norge.

de N. nu en Tidlang udi det hellige Ecteskab/ efter Guds
 tilspøelse oc Ordning/ kiertigen oc vel hafve leuod sam-
 men / hvor fore hans Guddommelige Godhed være æ-
 red/ saa efterat vi med hver andre ere komne til god Alder/
 oc Gud Allermectigste / efter hans Faderlige Raad oc
 Billie/ os hid indtil/ udi samme voris Ægteckab/ med
 Børn oc Liffs Arfvinger/ icke hafuer begafuod/ oc dog os
 forsiuned oc forsørget efter Nødtrøst/ med Guds oc For-
 musue. Da efterat vi denne Verdens Elendige Tilstand
 hafue betractet / oc os om dette Lifs ustadighed oc kort-
 hed erindret/ oc befundet / intet vissere end Døden/ oc dog
 intet u-vissere end Dødsens Stund / hafue vi derfor
 først siels indbyrdis (efter som vi udi voris Bryllups Hyn-
 tid/ hafue lagt hiemmelis Laug sammen) De nu med vo-
 re gode oc neste Børners Raad/ saaledis forordnet/ at vi
 hafue giffuod hver andre. De nu med dette vort obne
 Bref/ giffue hver andre/ oc stadfeste/ at hvilcken aff os den
 anden vorder osverleuende / skal hafue / nyde oc beholde/
Tiende oc Sterdings Gaffuod aff Fællis Boe/ oc ald
 efterlatte Formue / rørendis oc urørendis/ inden eller u-
 den Byes/ være sig Løshøre/ som Guld/ Sølf/ Pendingel/
 Klæder/ Hus-Geraad/ løst oc fast; Indtet undertagen-
 dis udi nogen maade/ oc det først/ fremmest oc forud/ efter
 at ald boriskyldige Gield er afbetalt/ oc førend den Afgan-
 genis Arfvinger til noget Skifue/ med den efterleuende/
 indtræder/ udi alle maader / som derudi Norgis Loug
 Arfue Balcens 22. Cap. bevilger oc tilholder : Denne
 voris oprettede Foreening oc velmeente Billie/ vi for os
 oc vore Arfvinger / fast oc u-røggeligen ville hafue holdet/
 saa ingen voris Arfvinger / derimod skulle hafue noget at
 fige/

fige/ eller modstride i nogen maade. Des til bekræftning/
hafve vi/ 2c.

Det andet Capittel.

Fremstiller Copier aff Documenter, Sød-
skind Skifter vedkommende / oc til des
til Endegjærelse fornøden.

Affkald for Arff/ som Adelen
gisse hver andre.

Næfter Pressne: N. N. Kiendis oc
for alle/ udi dette vort Brev/ vitterligt giv-
re/ at efter som vi udi den hellige Trefol-
digheds Nafn/ ere komne ofver eens med
hver andre / om hvis Arf os efter voris
S. Fader / Moder / 2c. Er lig oc Velbyrdig Mand ;
Frue / 2c. Disligeste efter voris S. Broder / 2c. Er lig
oc Velbyrdig N. vare sig Sædegaarde / Bønder gods /
Skouff / Marck / Enge / Fiskevand / Fagang / vot oc
tiurt / intet der aff undertagende / i nogen maade / disligeste
udi Kjøbsteds Gods / rørendis Gods / Pantegods / Møl-
legods : Bygning / tilstandendis = oc bortskyldige Gield /
Boe oc Boeskab / Guld / Sølf / Pendinge / Klenodier /
Klæder / Robber / Messing / Fatallie oc alt andet / vare
sig ved hvad Naffn det er eller nefnis kand / efter Lodder-
nis oc Skiftsbrevs liudelse / intet med alle undertagendis /
oc os til denne Dag efter forbette : voris S. Fader / 2c.
Arsvæligen tilfalden er ; Da bekiende vi / en hver for
os / at hafve annammet / oc oppebaarit / fyldiste oc jefnet /
E c c iij hver

Affkald
for Arff/
mellen A-
delen.

hver for sin An-Part. Af forne: Arf/ saa vi dermed ere vel tilfreds oc fornøiede/ oc tacke hver andre for god Christelig oc Broderlige Skifte/ oc jefned i alle Maade: Thi giøre oc giffve vi nu hver andre/ for os oc vore Arfvinger/ en fuldkommen/ Fast/ Tryng/ Oprictig/ Brøggelig/ oc u-igientfallend Affkald/ oc *Qvitering*, saa en hver os oc vore Arffvinger/ skal være oc bliffve/ aldeelis qvit/ frj/ Ledig/ oc Krafvisløß/ oc foruden ald videre Kraff/ tiltale oc Eftermaning/ for forne: tilfaldne Arfve oc Gods/ efter denne Dag i alle Maader;

Der som oc saa skeede / at noget det Gods eller Eyedomb/ som en hver os er tilfalden/ blifver nogen os afunden/ i nogen Domb eller Rettergang/ da beplicte vi os oc vore Arfvinger/ derfore igien / at giøre hver andre syllist Skiel/ oc nøyactig Vdleg/ inden sex samfelde Vger dernest effter/ oc holde det hver andre / uden ald Koft oc Taxering/ Skadisløß i alle Maader?

De hvis der kand udspørgis / erindris oc befindis/ meere eller videre Gods/ voris kiere S. Fader/ ic. Med Rette at haffve tilhørt¹/ oc os nu udi vore Lodder ey er kommen til Skifte / da skal det/ som sig effter Willighed signer oc bør/ endnu her effter komme os alle til Gaffn oc bæste/ hver efter sin Lod. At saaledis som forskrefvit / af os oc vore Arfvinger fast oc u-røggeligen holdis skal/ des til Vidnißbiurd/ oc Bekrestning/ hafve vi voris Signeter her neden trøgt/ oc med egne Hænder underfret: Actum/ ic.

Arffvinger/ som effter Lougen ere Vmyndige/ oc deris eget Værgemaal ey kunde forestaae / bliffve paa forbette: Skiffter / aff deris neste Venner/ Værgte tilordnet / som paa deris Vegne forskrefne Affkald/ med andre

V. myndi-
ge for ord-
als Væ-
ger.

Arf.

Arfoinger underfkriffoe oc Forfeigle / oc de u-myndigis Arfoe til dem annammer/ oc dermed alting til samme u-myndiges mytte oc Gavn/ disponerer; Naar da de u-myndige deris myndige Ar erlange/ eller udi Ecteskab bliffoc forsuunde/ Lefocre saadanne Bærger deris Bærgemaal fra dem/ til Arfoingerne selff/ eller deris Husbonder/ (Qvindis Personer) sambt der hos Rictig Regenskab / oc det udi ofoerværelse aff deris beste Venner / som dem oc imellem handle/ om hviis u-ligg Meeninger eller Tvist/ dem imellem/ om samme Arfois Indtegt / Udgifft oc Arvendelse / kand hende/ atindsalde. Naar da dermed er Endet oc giort/ saa Arfoingerne med deris Bærger ere vel til frids/ oc aff dem for deris Arfoe / skeed nyactig Forklaring oc fylleste / gifoe oc gifre de da saadanne deris Bærger/ for sliigt Bærgemaal / fuldkommen Affkald oc Quetering, Af Følgende Meenings Indhold.

Bærgemaal
Ovvertis
for Bærgemaal.

Affkald for Bærgemaal / mellem Adelen.

W Efterkrefne N. N. til N. paa min egne /
D: N. til N. paa min Hustruis vegne/ Kiendis oc
for alle Bitterligt gifr / med dette voris Obne
Bress/ At efter som Gud Allermectigste / nogle Ar for
leden/ udi voris u-myndige Ar/ heden kallet voris S. Fa
der oc Hustruis Fader N. Oc derefter Erlig oc Welb.
Mand N. til N. efter Begiering / voris Bærgemaal sig
paataget hafor/ oc det siden Forestaaed hafver/ hid intil/
hand det nu til mig for N. N. Demig beu: N. paa
min Hustruis vegne/ udi nogle voris Venners Nærvar
se/

Bærgemaal
Affkald/ mellem Adelen.

se/ fra sig Dfoerlesverit/ oc os for forbe^{ne}: voris tilfaldne
 Arff/ ladet giøre fuldkommen Reede oc Regenskab. Saa
 Di nu oesaa formedelst forommelte voris Benncers Un-
 derhandling/ om samme Bærgemaal/ til endelig Ende ere
 blesne imellem forhandlet/ saa for^{ne}: N. Oc hans Arff-
 vinger/ for samme Bærgemaal/ være sig for Skifteds Af-
 verværelse/ oc hvis hand paa vore vegne/ derudi kand haf-
 ve giort oc Samtykke/ saa vel som for Indtegt oc Udgift/
 Aff samme voris Arfs Annæmelse/ oc hvis hand igien deraff
 til voris Fremtarff oc Fordeel Anvend hafver/ med alt an-
 det/ i hvad maade det er eller være kand / samme Bærg-
 maal ved kommende/ skal være oc blifve aff os vore Hustru-
 er oc Arffvinger u-tiltalt oc Angerløs / i alle Maade/ Oc
 nu hermed giøre oc giffve for^{ne}: N. Oc hans Arffvin-
 ger for Os vore Hustruer oc Arffvinger / eller hvo der
 nogen Tjyd paatale ville eller kunde/ for forbe^{ne}: Bærg-
 maal/ it rictigt/ u-igein fallende Affkald / oc lade hannem
 aldelis quit oc frj for samme Bærgemaals Forretninger /
 oc des ydermeere paatale / i alle Maader. Des til Be-
 krefning/ hafver Di trykke voris Signeter heneden fore/
 oc med egne Hænder Underkrefvit/ oc ventligen Ombe-
 det/ Erlige oc Velb. Mand/ N. til N. oc N. til N. med os
 til Bitterlighed/ at forseigle oc Underkrifve. Datum.

Det tredje Capittel.

Om Mageskifter udi Danmark /
 Des Begyndelse / Gødsis Grandskning
 oc Lignings Beskriffelse.

Naar

Nar nogen god Mænd / nogle aff
 Kongl. Mayt. oc Cronens / noget Capit-
 tels eller Hospitals Gaarde oc Gods / som
 hannem for hans Hofvid gaard / kunde lig-
 ge beileilig / ſig atter at tilſkiſte / Indleſ-
 verer hand udi Høybet: Kongl. Mayts. Cankelij / hans
 Skriftlig begiering derom / med rictig ſortegnelse hoesfor-
 et / paa ſamme Gods / ſaa vel det hand til Kongl. Mayts.
 oc Cronen / 2c. Til vøderlaug vil igien giſſve / ſom det
 hand til Mageſkifte / er begierende ; Hvorpaa da ge-
 meentigen følger / hans Mayts. Miſſive oc Befaling til
 Lænsmanden / udi hvis Lehn det Gods aff Kongen begie-
 ris / er liggende / hand om ſamme Godhs Leynlighed / oc om
 det fra Lehnit for Beleylighed / eller anden Herlighed / mi-
 ſtis kand mod det ſom til vøderlaug erbiudis / ſig at erklere.
 Naar da Lænsmanden effter Grundelig udforſkning be-
 finder / ſamme Gods ingen ſlig Herlighed eller Beleylig-
 hed for Kongl. Mayts. at følge / at det jo mod det andet
 kand affſtaais / oc hand hans Erklering derom udi Kongl.
 Mayts. Cankelij lader indleſvere / meddeelis da atter aff
 Høyte: Hans Mayt. Skriftlig Befaling til tvende
 gode Mænd / udi neſt omliggende Egn / hvor Godhit er
 beliggende / de dem til ſaadant Gods med ſorderligſte ſkul-
 le forſøye / ſaa vel til det af Kongl. Mayt. oc Cronen / 2c.
 begieris / ſom det til vøderlaug erbydis / grandſke / oc grand-
 giſſelige erfare / ſamme Godhs Eyedom / Skouffve /
 Landgild / Herlighed / oc anden tilleggelse / oc ſiden ſaale-
 dis ligne oc legge det ene Gods mod det andet / at Kongl.
 Mayt. oc Cronen / ſaavel ſom den Mageſkifte begierer /
 udi alle Maade / ſærdeelis for Eyedom / oc ſærdeelis for
 D d Land

Sorteg-
 nelse paa
 det ſtiſt-
 tend
 Gods at
 indleſvere
 t Kongl.
 Mayta.
 Cancellt.

Miſſive
 til Læns-
 manden /
 om God-
 zis Beley-
 lighed ſig
 at erklere.

Kongl.
 Mayts.
 Befal-
 ning til
 tvende
 Mænd /
 Godhit at
 grandſke
 oc ligne.

Landgild kunde skee skiel oc fylliste / dog Skofvene belan-
gende/der med/at forholdis/som tilforne/rc.

Kongl.
Mayis
Befaln :
til Lends-
manden
samme
Godzts
Ligning
at være
offvervæ-
rende.

Befaler ocsaa Kongl. Mayis. ved særdeelis *Misive*,
Lænsmanden ofver det Lehn / I hvilket Godkit ligger/
hand samme Godzts Lignelse/ skal være ofoerværende/
oc hafve tilsiun/ at Kongl. Mayt. skeer fyllist.

Bønder-
nts be-
kiendelse
ved Led/
omderis
Gaardis
Land-
gild /
Sæd /
Eng oc
Skouf:rc.

Slig Befaling at efterkomme / berammis aff sam-
me godeMænd beleylig Tid/da de dem til forberve: Gods
begifve / Bønderne paa Godkit boende/ for dem fordren-
de / oc aff dem ald des Leylighed / med Landgild / Sæd-
land/ Eng/ Skouf/ oc anden Herlighed udgrandskende/
saa oc til yd ermeere Bekrestelse/oc at icke Bønderne enten
aff Parterne / til Villie eller Skade / skulle angiffve deris
Gaardis Herlighed oc Eyendom/enten formeere eller min-
dre end det i sig kand være / foreleggis dennem saadan de-
ris Bekiendelse ved høyeste æd oc opracte Fingre / at til-
staae ;

Hvad underfkeedlig Forhold / det udi Lignelserne
gifvoer / med atskilligt Gods oc Eyedom/ Skouf oc andet/
udvifis udi denne Parts nestfølgende *Cap.*

Landgild
oc Eyen-
dom an-
tegnis i
hartKorn
anflais
ocfsaa
mod hñ
anden lig-
nts oc aff-
regnis.

Naar saaledis nu om ald des Omstænde er skeed fuld-
kommen udforskning / oc efter Bøndernis bekiendelse /
om deris Gaardis Landgild / Sæd / Eng/ Skouf oc an-
det / er antegnet / oc der effter begge Godzts Landgild oc
Eyendom I Hart Korn er anslagen oc mod hver andre
lignet oc affregned/ gifve for ne: GodeMænd/ slig deris
Forretning/ fra dem/ under deris Hænder oc Zigneter be-
skrefved efter følgende Maade,

COPIA Aff Besigtelse eller Eigning/ mellom Kongl. Mægt. oc Adelen.

N. til N. Kongl. Mægt. Befalings-
mand paa N. Slot/ oc N. N. Gysre vitterligt/
at efter som Kongl. Mægt. voris allernaadigste
Konings oc Herris Befaling/ Daterit Rigenhafn/ den
N. er os til hende kommen aff følgende Meerings Ind-
hold: At Erlig oc Velbyrdig Mand: N. underdanigst
hafver været begierendis til Mageskiffen at maatte bekom-
me / effterskreffne hans Kongl. Mægt. [oc Cronens]
[Capittels]

Kort
formular
paa
Grandst-
ning oc
lignings
Bestriff-
velse.

Gaarde oc Gods udi Nyen i N. Lehn liggendis/ først udi
Biske Herret i Berge Sogen/ udi Baack/ en Jordeigen
Gaard N. paaboer. Oc udi N. Herred udi Aas So-
gen oc Bye/ tvende Gaarde N. oc N. paaboer; Erbu-
dendis sig hans Kongl. Mægt. oc Cronen/ at gysre fylli-
ste skiel oc vederlaug/ med effterskreffne hans Jordegods/
udi forbedte: Lehn i Himle Herred liggende/ som er udi N.
Sogn oc Bye tvende Gaarde N. oc N. paaboer / oc en
Gaardi N. Sogn udi N. Bye. N. paaboer: Tilholder
derfore høybette: Kong. Mægt. Befaling/ vi os til beg-
ge forskreffne Gods skulle begifve/ des Eyendom/ Skouf-
ve/ Landgild Herlighed oc anden tilliggelse grandstfoc
grandgifveligen forfare/ oc der efter legge oc ligne/ det ene
Gods mod det andet/ saaledis/ at hans Kongl. Mægt.
oc Cronen/ ic. Saavel som for ne. N. udi samme Skif-
te/ særdeelis for Eyendom/ oc særdeelis for Landgild kunde
skce fuldkommen skiel oc fylleste. Dog hvad Skoufvone
anlanger/ at skulle forholdis/ som hiid indtil skced er/ med
videre/ ic.

Saadan hans Kongl. Mants. naadigste Villie oc Befaling/paa det underdanigste at efterkølle/hafver vi den N. sidst forleden/ os paa begge forskrefne Godkis Aftæder/begifvet/oc udi Erlig oc Velbyrdige Mand/N. N. til N. Kongl. Mants. Befalings Mand paa N. Slot/hans ofoerbarrelse / Bønderne der paa Gaardene boende for os fordr. i/ om samme Gaardis oc Godkis Landgild/ Egheddom/ Skouf oc anden Omstænde oc Leilighed/ aff dem erfared oc udforsked/ der om de da for os / ved deris / med opracte Fingre gjorde Ed/ hafver tilstaaed oc bekient / som følger :

Sørst

Först
Kongl. Mayts. oc Cronens
Gaarde/
 udi

Kiöbenhaffns Lehn Sockelunds,
 Herced Bröndshöy Bye.

En Tordeigen Gaard.

Anders Børresön paaboer.

skylder Arligen til
 Kronen

Landgild

Eyendom.

Er Hartk.	4 Engelske Leding
7 Tyn.	1 Dritte Rug
3 skop.	1 Pund 6 skop. Byg
1½ fr.	1½ Orte Hassre
3½ peng.	1 Skouf Svin
	2 skop. Gaase Hassre
	½ Orte Maltgrij
	3 Hass Heste
	6 skop. Lærskpenge

Rand Gaae Arligen=
 = 8 Tyn. Rug.
 12 L. 5 skop. Byg.
 6 Tyn. Ar.
 6 skop. Boghved.
 Rand Auffle.
 10 Læs Høe.

Er Hartk. 8½ L. ½ skop. 2 alb.

haffver Skouff til | er u-be-
 24 Svins Iden | regnet.

Bei
Dillstøcke Herred Wandløss Sogn
 oc Bne.
Tvende Kongelige Mants. oc Cro-
nens Gaarde.
 Den første:
Christen Erickson / paa Boer.

Landgild/

Ejendomm.

Skylde Aarligen/

Rand Saas Aarligen.

Er
 Hartk.
 5 Tyn.
 1½ skp.
 1½ fr. ar.

1 Marcq Gaardspenge
 12 skil. Erikspenge
 1 Feet Svin /
 1 Tyn. Bay-Salt.
 3 Aarbiller.
 1 Seck.
 1 Marcq Insegarn.
 12 skil. Bedep:
 1 Marcq Engepeng :

6 Tynd. Rug.
 6 Tynd. Viug.
 4 skp. Erffter.
 Rand Duffle.
 6 Læs Eng.
 Er 6 Hartk. 5 T. ½ sk. 2 alb.

Haffver Skouff til
 24 Svins Olden.

Den

Den anden/
Frands Hendrichsøn paaboer.

Landgild /

Egendom.

skylde Arligen /

Kand Saae Arlig.

	{ 2 Markk Herregæsterj.	12 skp. Huede.
	{ 1 Grot Ledning.	6 Ljn. Bng.
	{ ½ Ljn. Huede Miel.	4½ Ljn. Blendkorn.
Er	{ 3 sk. Gæsterj.	{ u-bereg- net. Kand Auffle.
Hartk.	{ 2 Ljn. Malt.	12 Læs Høe.
5 Ljn.	{ 1 Konge Step.	
1 fr. ar.	{ 1 Svin naar Olden er /	Er Hartk. 4 L. 2 skp.
	{ ½ Dalk. Foernøds Penge /	
	{ 1 Markk Ljholds pen: }	{ u-bereg- net.

Haffver Skouff til

12 Svins Olden.

Summa Summarum.

Alt forskrefne Kongl. Mant. oc Cronens Landgilde
 oc Endom udi Hartkorn (effter den Almindelige
 Taxt, oc som i slutningen udvises) anslagen/ andrager:

Landgilden . . . 17½ L. 1½ skp. 3½ Penge H. R.

Endommen/ som er { Sødeland/Eng/ }
 { oc Olden Skouff } 17½ L. 3 sk. 1 fr. 1 alb.

Føls

Slaer det Gods/ som Erlig oc Velbyrdig Mand, 26. N.

N. Sig erbyder Kongl. Mayts til væderlaug/ igien at ud-
legge/ aff hans Jordegods udi Forne: Lahn.

udi

Smørrum Herrede. Gladsax Bye.

En Gaard Jørgen Lauridsøn paa Boer.

Landgild.

Eyendom.

skylder Aarligen

Rand Saaes Aarlig

Er Hartf. 4 Lyn. 3 skep.	[10 skepper Erster.] u-bereg.
		6 skep. Hommel.	
		1 Otting Gaard Aal.	
		1 Las Torff.	
		1 Kylte Høe.	
		½ Dalr. Limstrep.	
		1 Klod Jern.	
½ Kdl. Gæsterij p.]			
	[3 sk. Teppe Bng.]	

3 Lyn. Rug.

6 Lyn. Bng.

1½ Lyn. Erster.

Rand Auffle.

6 Las Høe.

Hafver Stoff til

30 Svins Olden.

Erudi Hartf. 4½ L. 3 sk.

Klag

Klagstrup Bye.

En Gaard Morten Nielsen paa Boer.

Landgilden /

Ejendommen.

Skylder Aarligen

Rand Saae Aarligen /

	1 Pund Rug.	
	1 Orte Byg.	
	4 Lyn. Haffre.	
	3 Pund Smør.	
Hartk.	1 Faar.	
8½ Lyn.	1 Gaas.	
1½ skp.	1 Snes Eg.	
2 alb.	1 Mar. Foget Gasterj	{u=be=
		reg.
Et	Gadehuus deraff gifois	
	1½ Marek penge	{u=bereg=
		net.

12 Lyn. Rug.
6 Lyn. Byg.
12 Lyn. Haffre.
Rand Auffle
12 Læs Høe/
Haffver Skouff til
12 Svins Olden.

Er udi Hartk. 8½ L. 2 sk.

Vdi Svenstrup.

En Gaard Oluff Doffoelsen paa boer.

skylder Aarligen

	2 Lyn. Rug.	
Er	4 Lyn. Boghved.	
Hartk.	2 Skp. Smør	
9 Lyn.	1 Kdl. Landgildp.	
	½ Kdl. Gasterj	{u=be=
		reg.

12 Lyn. Rug.
9 Lyn. Boghved.
Rand Auffle
24 Læs Høe.
Erudi Hartk. 8 Lyn.

Eee

Sum-

Summa Summarum

Andrager ald forskreffne N. N. Gods
Landgild oc Eyedom udi Hartkorn/
 (effter foromrørte *Taxt*)
 beregnet.

Landgilden 14. Tyn. $\frac{1}{2}$ skp. 2 alb.

Eyendommen/ som er $\left\{ \begin{array}{l} \text{Sæd/} \\ \text{Eng/Auffl/} \\ \text{Skouff/} \end{array} \right\}$ 21 $\frac{1}{2}$ Tyn. 1 skp.

Lignet oc lagt begge forskreffne Gods Andrag aff
 Landgilds oc Eyedoms Hartkorn/ befindis da N. N. Gods
 sig videre end Kongl. Mants. oc Cronens
 Gods at opløbe/

udi

Landgield 6 T. 3 skp. 1 alb. $\frac{3}{4}$ p. **Eyendom** 3 $\frac{1}{2}$ T. 1 $\frac{1}{2}$ sk. 2 a.

Ald forskreffne Landgild oc Eyendomb/ er effter følgende al-
 mindelige Landgilds oc Eyedoms Taxter,
 udi Hartkorn beregnet/ som følger:

Land

Landgilds TAXT.

	Arbejdspeng.		
2 M.	} Landgildsp. } } Gaardsp. } } Herregiæst: } } Lednigsp. }	} hvert 1 L. R.	1 sk. eller 3 p. Smør 2 L. R.
			pund Smør - 5 sk. 1 fr. 1 a.
			1 fæd Svin - 1 L. Korn.
			1 Skouff Svin - ½ L. R.
1 Brot - - - 1. fr. ar.			1 Svin naar Oldener - 2 sk. R.
1 Engelske - 1 alb. 1 ½ p. R.			1 L. Bay Salt - 2 L. h. R.
½ Daler Foernødsp. - 2 skp. R.			3 Saar
Engespeng oc Bedespeng imod			12 Gies
halff Landgildspenge/			24 Snes eller } hvert 1 L. R.
1 Daler Lymsteen penge - 2 sk. R.			8 Bol Eg }
½ L. Hvede Meel }			1 L. Gaard Aal - 6 L. R.
1 L. Rug - - - } Lige hønge			1 Kulte Høe - 1 skp. Korn.
1 L. Biug/Malt/ } oc hvert mod			1 Las Torff - 2 skp. Korn.
eller Boghved } 1 L. R.			1 Klod Jern - 1 skp. Korn.
2 L. Haffre - }			6 Arbiller - ½ Lyn. R.
1 Lyn. Ortter - 1 ½ L. Korn.			1 Seck - 1 skp. Korn.
1 skp. Homble - ½ skp. 2 alb.			1 Mark Lyffegarn - ½ fr. R.
1 Kong Stød/ actis for			
½ L. Haffre/ oc mod - 2 skp. R.			

Ee ij

Efter

Efferſkreffne Poſter/ere her udi (effer des almindelige
Forhold) u-beregnede.

Gadehuſe/ oc hvis der aff giſſois/

Foged Gieſterj oc anden Gieſterj Penge/ Tyrholks
oc Tærſt Penge / Gieſterj Malt/ Teppe Bng oc Gaase
Haſſre/ Hoffhaſte oc Zeger Haſte/ effer at det er Gieſterj.

Sadeland / Engbond/ oc Olden Skouff
er herudi beregnet/ ſom følger/

3. Tyn. { Rug eller } - 1½ Tyn. { Boghved } Sad.
 { Bng Sad }

6 Tyn. Haſſre Sad/ 40 Tyn. Blendkorn Sad.

24 Læs Eng. oc 24 Svins Olden.

Hvert forſkreffne mød 1 Tyn. Hartkorn.

Olden Skouffven / regnet effer den nu allmindelige / oc
for nogen tid ſiden / vedtagne Brug halffpart for Landgild oc
halffpart for Eyendomb. Stelſſeiger Skouff/ dog u-be-
regnet/ effer at den er Bondens Arff oc Enge.

Korn

Korn Maaled udi den Lignings Summa er
oc beregnet udi.

Udaboemaall.

1 Tyn. Korn aff alle slags - - 8 Skepper.

1 Orte	{	Rug - 10	} Skp.	udi 1 Pund/ aff hvore slags dobbelt.
		Bvg - 12		
		Haffre - 20		

1 Tyn. Smør for - - - - 18 Pund.

At vi forskreffne Gods is Besictelse oc Ligning/ saaledis som forskreffuet/ effter Kongl. Mants. voris allernaadigste Herris/ naadigste Villie oc Befalning/ med mueligste Plijd / grandfæd/ oc derudi Alting det ligeligste oc retteste By hafve kund eractet / lignet/ oc paa hønherte: Kongl. Mants. naadigste Behag / forrettet hafve. Det vidne vi / oc med vore under trøgte Signeter oc Henders under skriffvelse bekræfte oc ere standige. *Actum &c.*

Effter forskreffne Maade / kunde de Lignelser eller Besictelser som paa Skifter mellem Kongl. Mants. oc Adelen skee/ skriffteligen oc med Rictighed forfattis.

Adellige Mageskifter/ eller Mageskifter/ som Adelen indbyrdis med hver andre oprætte/ belangende: Da effterdi de derudi ingen Kongl. Befalinger forhverfve/ men dem alleene rætte/ effter hvis Foreening oc Forhandling/ de dem self imellem oprette oc samtycke/ forfare oc grandfæ de dersore self/ den ene den andens Gods/ saa vijt skal Skiftis. De der effter ocsaa self/ eller ved nogen deris til betroet Tienner/ begge Gods/ oc des andrag/ i Hartkorn skriffeligen sammendrage.

Mageskifters Forhold mellem Adelen indbyrdis.

De effter at Aarsagen oc den fornembste Henseelse/
udi saadanne Adelens Skiffte/ gemeenligen bestaar/i den
Fordeel/ de paa begge sider/ dem/ med det affecterende
Gods Besyngelse/ kunde giøre/ ansee de icke saa nøye/
om enten dem/ icke saa lige bekommer fylleste Væderlaug
udi Eyedom/ naar alleene Landgilden noget nærlige op-
løber.

Hvorfore da Adelen udi deris Ligningers Beskrif-
velser/ almindeligen aldeelis forbi gaaer/ oc intet om enten
deris Gods Sæd/ Aaffl eller Eyedom insører/ videre
end Skouffuene: **Des Svins Viden gandske som Landgild blifver beregnet:** De kand eff-
ter sliig Beskaffenhed/ Adelige Lignelser rictigst forfattis
saaledis: At ligesom udi offuen skreffne Besicetelse eller
Ligning/ en hver Gaards Eyedom jeffne ved dens Land-
gild er antegnet/ at i des Stæd/ hver Landgilds Postis
andrag i Hartkorn/der hensettis/at der med samme Hart-
korn/ til bedre sammen Regning/ kand hafvis rictig for-
Dyne/ efftersølgende Maade.

Antegnelse oc Offørslag paa det Gods/ Erlige
oc Velb. Mand N. til N. ic. ere foreenede om/ med hver
andre at ville Skiffte; Hvad det udi Hartkorn an-
drager: Med des Affligning/ hvorvijs
samme Gods mod hver andre
lige opløbe.

Sol.

Sølger først det Guds Erlig oc Velb. Mand
N. 26. til Erlig oc Velb. Mand N. 26.
udlegger.

Himble Herred.

Træsleff Sogn oc Bye.

Anders Børresen.

Landgild.

Hartkorn.

Skylder Arligen

$\frac{1}{2}$ Lyn. Rug	- - - er - -	$\frac{1}{2}$ Lyn.)	} Er tilsa men $4\frac{1}{2}$ E } $2\frac{1}{2}$ sk. Hk.
1 Lyn. Byg	- - - er - -	1 Lyn.)	
$3\frac{1}{2}$ pund Smør	- - er - -	3 Lyn.)	
$3\frac{1}{2}$ M. Giestery	- - er - -	0	
Skoufftil - 20 Svins Olden	-	$2\frac{1}{2}$ skp.)	

De alt saa frembdelis: Først alt den eenis Guds med
des Hartkorns *Summa Summarum*: De der effter den
andens oc des *Sum*, hvor paa da følger / Affligningen/ oc
hvorledis med samme Guds Beregnelse er forholt/hvad
Bect oc Maal udi des Anslag er brugt/ hvilke Poster ere
u-beregne/de/ som Giestery Sielffeiger Skouffve/ 26. De
andre Omstænde/ som udi noget deffen Land tiene til eff-
terretning at Nassn gifve/ som udi ofverskrefne Lignings
slutning er fremstillet/ oc derom videre udi næstfølgende
Capittel erindris.

Det

Det fjerde Capittel.

Indeholder nogle særdeles Regle/
som udi Zordegodsis Ligning oc des ordentlig

Beskrivelse/ tiene til Rictighed/ saa oc Copier aff
Mageskiffers Skjæder oc endelige

Documenter.

1.
Land-
gilds oc
Eyn-
doms
taxering
i lignings-
slutning
at anteg-
nis.

2.
Maal oc
Vect for-
klaris.

Hver
Markes
Sæd at
specifice-
re, er u-
forngden.

Herhos siunis icke u-forngden/ om effter-
følgende at erindre/ som det/ udi alle
Skiffter oc Lignelser/ allmindeligen er at
hafvis i Act.

At alle hvis Landgilds oc Eyndoms
Poster/ som udi begge/ skiffende Gods
haffues/ de udi Lignelsens Slutning bør Forklaris/ effter
forskrefne Maade/ hvorledis en hver dem mod Hartkorn
ere taxerede.

Maal oc Vect udi sig Ligning brugt er/ at det oc udi
Slutningen/ effter Fornødenheds udfordring/ Forklaris.

Udi nogle Skiffter giøris oc udi Eyndoms An-
tegnelse imderseed/ hvorvit i hver Mark oc Lycke
saais oc Auffsil/ dog eractis nock/ at effter Bondens Be-
kiendelse/ hver Gaards gandske Eyndom sammen reg-
nis/ oc saaledis (for Kortheds skyld) udi Besictelsen/
effter forskrefne Maade/ indføris.

De er til forne berat/ hvorledis med Sædelands Be-
regning i Hartkorn forholdis/ naar nogen Gaard/ (som
til forne icke er taxeret) for Hartkorn eller Landgild skal
sættis/ naffnlig/ at da alle Markers Sædeland/ oc Eng-
bond opleggis/ oc der fra tagis den Trediepart/ for den
Aarlig sællet.

Saaledis udi forskreffne besigtelses Lignelse / oc udi skiftende Godhs Eyendoms Beregning / iligemaade at forholde / lade en Deel sig befalde: Med hvileket / om vel icke almindeligen saa holdis: Men begge Godhs fulde Sæd oc Eng / saa vel det Aartlig hviler / som det saais oc auflis / bør icke alleene at opleggis / men det gandske / udi hart Korn efter Sædelands Taxt at anslaaes: Rand dog udi Affligningen enten dets forhold / ingen stor underskeed gifve / efter at lige den samme aff forskreffne Maader / som udi det ene oc saa i det andet Godhs Ligning brugis.

Her hos indfalder oc saa / oc henhører at offvervege / at naar blant det Gods / nogen god Mand / aff Kongl. Mants. til Magestfiste er begierende / kand være enten Kirckegaarde / Præstegaarde / sielsteiger Gaarde / ic. Aff hvileke en god Mand icke videre end Herligheden / oc hvis Landgild de til Cronen skulder / bekommer (hvileken Landgild kand være lidet eller undertiden intet) om da alligevel saadanne Gaardis gandske Eyendom / udi skifted til hart Korn skal beregnis / oc skee fuld vøderlaug fore / (hvileket / om saa skal være / sumis da slig Herlighed / med det dyreste at blifve kjøbt) eller om alleene aff samme Gaardis Eyendom / ickun saa vijs skal anslaaes / som paa den Landgild / Kongl. Mants. aff forskreffne Gaarde fuld hafver / oc hans Mant. bortskifter / kand tilregnis / udi des tilfald da / om hønnet: Kongl. Mants. Villie derom / udi Befalingen / icke udtrøckis / sørig sædvaane oc Villighed / er at følge / saa der udi det rætmehigste mueligt kunde rammis / saa ingen aff Parterne / ofver for megen udleg / sig skulle bestinde Brøstholden / derom videre udi nestfølgende 5. Cap.

Sæde
Jord den
trede deel
Aart.
hvilende /
kand baa-
de i hart
Korn be-
regnis / saa
oc icke.

Kircke oc
Præste-
Gaardis
Eyendom
hvor vitt
Skifter
beregns.

Præste oc
Kircke,
Gaards
Landgild
oc Ligning
blif.
ve i sær
afflignt
oc indført
i besietelse

Naar oesaa nogen god Mand / tillige med andet Cronens Gods / Præste eller Kirckegaard: til Mage- laug bekommer / da efter Kongl. Mayts. Godhs Land- gild oc Eyendom / sampt det Cronen i særdelighed igien giffvois / i besietelsen er indført / oc dets Ligning giort er / blifver da der effter sliq Præste oc Kirckegaarde / sampt det dersfore til Præst oc Kircke / til væderlaug gifvois / indført / oc derpaa giort særdeelis Ligning / efter ofvenskrefne Maade.

Olden
Skouff/
om gaard,
ste for
Eyen-
dom/maa
oc kand
beregns
om be.
hæfts.

De effter at stedse udi Kongl. Mayts. Befalinger / om Magekifters Lignelser tilstædis / at om end høvbe- re: Kongl. Mayt. vil hafve fuldkommen væderlaug / særdeelis for Landgilde / oc særdeelis for Eyendom / dog med Skouffoene / som sædvanligt at maa forholdis ; Er dersfore at opserveye / at endog Skouffoene regnis almindeligen / halffpart for Landgild / oc halffpart for Eyendom / om alligvel icke udi tilfald / at en god Mand / som med Kongl. Mayt. Skifter / med sit Godhs Landgild / hand Kongl. Mayt. til vederlæg gifver / kand giøre fyllest udleg for hans Mayt. Landgild / om end skönt intet aff hvois Skouff / som til samme gode Mandes Gods kand være / udi des Landgild til hart Korn beregnis / oc hand dog efter Affigning / kunde blifve hans Mayt. skyldig paa Eyendom / hand da forskreffne hans Godhs Skouff / for 'gandske Eyendommen / oc med søye kand / oc bør tillige med Sædeland oc Engbond udi hart Korn beregnis / at hand saaledis der med / den Eyendom Kongl. Mayt. skyldig blifvois / kand haffve at betale / saavist det kand tilstrecke. *In Summa* om hvileken aff Parterne / Eyendom skyldig blifver / icke med Olden Skouff / efter

foromrørte Naade/kand betale/ oc der med for saavint den (som Eyendom) hart Kornkand stoppe/ fornøye/ hvilket da vel/ Billighed ey at være modstridigt/ haffver Anseende;

Hvis videre omstande (effter et hvert skiftis tilfaldig Bilefor) kand hende at forekomme/ der udi vorder en hver/ det paarsørende/ aff egen begaffede Forstands Krafter/det ligeligste oc bedste rammende.

Naar nu alle forefallend Omstændigheder/ udi saadan grandfkning/ effter Fornødenhed/ er observerit, oc der aff saavint behøvis/ udi Lignelsen er indført/ indleferis samme skriftlig/ underskrevet oc forseglede Ligning/ udi Kongl. Mayts. Cancellj; Naar da der med Alting saalige er opgaaen/ at der aff kand befindis/ hans Kongl. Mayt. oc Cronen/ saadant Skifte at kand komme til Fordeel/ eller (udi ringeste) ikke til skade/ blifver da efter videre anfordring/samme skiftis fremgang/af hans Kongl. Mayt. samtøkt/ oc endelig bevilget/ at derpaa med Skiode eller Magestifte Brevve maa til ende giøris.

Hvilke Skiode eller Magestifte Brevve/ da udi høybette Kongl. Mayts. Cancellj naar de effter des Ordinarie Stijl blifver forferdigte/ følgende Recning/ ere indholdende.

Først:

Skiode eller Magestifte Brevf/

Kongl. Mayt. udgiffver.

W Christian den Fierde/ med Guds Naade Danmarks/ Norgis/ Wendis oc Gottes Konning; Hertug udi Slegshvig/ Holsteen/

Eff ij

Stor=

Kongl. Mayts. Fordeel naar aff stifter kand slutts/ giøris der paa til Ende med Skiode/ eller Magestifte Brevf.

Capit aff Magestifte Brevf/ Kongl. Mayt. udgiffver

Stormarn / oc Dytmarßen / Gressve udi Oldenborg /
 oc Delmenhorst; Givre alle bitterligt / at efter som os
 elskelig / N. N. til N. vor Mand / Liener / oc Embeds-
 mand paa vort Slot N. nu for Magelaug oc Ewig Epen-
 dom / underdanigst hafver udlagt til os oc vore Efterkom-
 mere / Konninger udi Danmark oc Cronen / efter skrefne
 hans Gaarde oc Gods / aff hans Jorde Gods / udi vort
 Land N. udi N. Herred liggendis / som er først: En
 Gaard udi N. Sogn oc Bye / N. paa boer / skylder Arli-
 gen 2c. Noch udi N. trende Gaarde / den første N. paa-
 boer / skylder Arligen / N. 2c. Den anden N. paa boer
 skylder Arligen / 2c. Oc den tredje N. paa boer skylder
 Arligen N. N. 2c. Oc er Skouff til samme Gaarde
 til Svinds Olden / med all forskrefne Gaarders oc Gods
 his Eyendom / Herlighed / Rente oc rette Tilliggelse / al-
 deelis intet undertaget / effter som det Breff / for ne N. Os
 underdanigst der paa gifvet hafver / ydermeere formælder
 oc udviser;

Da hafve vi der imod til fylliste oc væderlæg / naadigst
 igien udlagt / til forbe ne: N. oc hans Arvinger / efter skref-
 ne vore oc Cronens Gaarde oc Gods / udi for ne: Vort
 Land / udi N. Lehn / i N. Herred udi N. Sogn liggendis /
 Nafnlig udi N. trende Gaarde / den første N. paa boer /
 skylder / 2c. Den anden N. paa boer / skylder 2c. Oc den
 tredje N. paa boer / skylder 2c. Oc er Skouff til for ne:
 Trende Gaarde / til N. Svinds Olden: Noch udi N.
 en Gaard N. paa boer / skylder Arligen N. 2c. Med et
 Gadehuus paa samme Gaards Grund / hvor aff gifvis
 Arligen 1. Mark p. 2c. Hvilcke forskrefne Gaarde oc
 Gods / med all deris Eyendom / Rente oc rette tilleggel-
 se / som er Ager / Eng / Skouff / Mark / Fiskevand / Fæ-
 gang /

gang/ **E**rffve **B**røfft/ **L**iungeslet/ **B**ot oc **E**rre/ inden **M**arckesfiel oc uden/ aldeelis intet undertaget i nogen **M**aade/ ved hvad **N**asn det helst er eller nefnis **K**and/ som der nu tilligger/ oc aff **A**rilds **E**jd tilligget hafver/ oc bør der til at ligge med rette/ for^{ne}: **N**. oc hans **A**rffvinger/ skulle hafve/ niude/ bruge oc beholde/ for evindelig **E**yendom; **D**e kiendis vi os oc vore **E**fterkommere/ **K**onninger udi **D**anmarck/ oc **E**ronen/ aldeelis ingen ydermeere **L**od/ **D**eel/ **K**æt eller **K**ættighed/ at hafve til/ eller udi for^{ne} **G**aarde oc **G**ods/ eller nogen des tilliggendis **E**yendom/ **H**erlighed eller rette **T**illiggelse efter denne **D**ag udi nogen **M**aade. **T**hi beplicte vi os oc vore **E**fterkommere **K**onninger udi **D**anmarck oc **E**ronen/ at frj hiemle oc fuldkommeligen tilstaa/ for^{ne}: **N**. oc hans **A**rffvinger/ forskref^{ne}: **G**aarde oc **G**ods/ med all deris **R**ente oc rette **T**illeggelse/ for hver **M**ands **T**iltale/ som der paa **K**and tale i nogen **M**aade. **D**e dersom saa skeede/ at for^{ne}: **G**aarde oc **G**ods/ eller nogen des **E**yendom/ **R**ente eller rette **T**illiggelse/ blef for^{ne} **N**. eller hans **A**rffvinger/ affvunden i nogen **D**om/ eller **R**ettergang/ formeblst vor **D**anhiemmes **B**røfft skyld: **D**a beplicter vi os eller vore **E**fterkommere/ **K**onninger udi **D**anmarck oc **E**ronen/ at værtelegge for^{ne} **N**. eller hans **A**rffvinger/ saa got **G**ods igien/ baade paa **E**yendom/ **L**andgilde/ **H**erlighed oc **R**ente/ oc saa vel becliligt/ inden **6**. sambfalde **V**ger dernest efter/ oc holde det hannem oc hans **A**rffvinger/ aldeelis skadsløs i alle **M**aader. **G**iffvet paa vort **S**lot **R**isbenhafn/ den **16**. **N**ovemb. **A**ar **T**usind **S**exhundredede **T**rednyffve oc **S**ex/ **16**.

Der imod gifvois paa det Gods Kongl. Mayt. til vøderlaug bekommer/ udi lige Naade Skjøde eller Gienbress/ aff lige Meening og følgende Indhold.

Mageskiftis Gienbress.

Gienbress
til Kongl.
Mayt.

J Eg N. til N. Kongl. Mayts. Befalingsmand paa N. Slot/ kiendis og her med vitterligt Gjør/ at efter som den Stormeetige/ Højbaarne Første og Herre/ Her CHRISIAN den FJERDE/ Danmarckis/ Norgis/ Wendis og Gottis Konning; Hertug udi Slegshoig/ Holsteen/ Stormarn og Dytmarsken/ Gressve udi Oldenborg og Delmenhorst/ Min Allernaadigste Konning og Herre nu for Mageslaug og evig Egedom/ naadigst hafver udlagt/ til mig og mine Arffvinger / efterskreffⁿ: hans Kongl. Mayts. og Cronens Gaarde og Gods udi N. Lehn/ i N. Herred/ ic.

N.B. Indspris her det Gods aff Kongl. Mayt. bekommis / ligesom det sidst i Kongl. Mayts. Skjøde er indført: Derefter følger da det Gods Kongl. Mayt. til vøderlæg gifvois / og fortsaris saa fremdeelis / med lige indhold (*mutatis mutandis*) som udi Kongl. Mayts. udgifne Skjøde; Efter hvilket ogsaa letteligen kand rettis Mageskifte eller Skjødebressve / som mellom Adelen indbiurdis skulle oprættis / naar ick un der udi Personernis og Godhis underskeed / og deraff følgende Omstandigheders *muationer* og fornødne Forandringer / udi tilbørlig Aet hafvois / og deraff / til Kortheds Beslutning / er her forbigaaed / des egentlig Form at fore skriffve.

Følge

Følge Bress / udgiffver icke Kongl. Mayt. til Bønderne / høvbette hans Mayt. bortskifter; Sy heller udgiffvis til Kongl. Mayt. Følge Bress paa noget Skifte Gods / mens eractis Skipdebresvene derudi paa begge Sider at være nock. Men paa det Gods / Adelen med hver andre skifter / (synderlig naar med Skipdernes ferdiggjørelse forhals) gifve de paa begge Sider / Følge Bressve / aff følgende Meening.

Følge Bress.

Elsen med GvD. Vide maa i N. udi N. oc N. udi N. at efter som jeg til Magelaug haffver udlagt de Gaarde med deris Eyendom oc Tilliggelse / i paaboer oc besidder / til Erlig oc Velb: Mand N. til N. at i dersfore retter eder efter / hannem at soare / oc herefter for eders Hosbonde at kiende: Givrendis oc gifvendis hannem eders Aarlige Landgild / Giesteri / Sagfald / Egt / oc Arbejd oc allanden Rente oc Herlighed / I her forinden / mig ydt oc gjort haffver / oc til eders Hosbonde at udgiffve oc giøre / i med rette plictige ere / hvor efter i eder haffver at rette / befalendis eder GvD. Skreffvit paa N. den 17. Novembris Anno. 1636.

Følge
Bress
Copie.

Det

Det Femte Capittel.

Underrætning om efftersølgende un-
derføedlig.

Herligheder ;

De hvorledis / udi begge forføeffne Stifter/
der med forholdis.

Om

Mølleføyld.

Mølleføyld / regnis fiedse for
hælfte / mod Rug eller Byg Landgilde /
udi hært Korn / fynderlig naar Hosbon-
den Møllen / med hvis til dens ved lige
holdelse / behøffois / skall lade forsume
oc færdig holde / efter at da derfore /

Møllen for saa meget høgere Landgild er sat. Mens
Mølleføyld / som giffois aff de Møller / hvilcke Møllerne
selff skulle holde færdige / oc ved lige / oc paa hvilcke / Hos-
bonden aldeelis ingen Omkostning hæffver at anvende /
oc mod den Aarlig / der aff bekommende / viffe Landgilds
Integ / ingen udgift paa Møllen / Dommen / nogen
des fornøden Materialier eller Redskab / sig hæfver at
formode / saadan Mølleføyld / actis oc regnis da gemeens-
lig / forfulde (imod andet Landgild Rug eller Byg) udi
hært Korn / oc det oc saa / effterdi Mølleren mod slig ved
lige holdelse / hæffver Møllen for saa meget lideligere
Landgilde.

Vand.
mølleføyld
regnis ge-
meenlig
for $\frac{1}{2}$ Bog
undertt-
den for
fulde / 2c.

Wdi

Udi den *Taxering*, en *Deel Hoffvedgaarde* i *hant* Korn ere anslagne oc *taxerede* fore / ere *Møllen* til samme *Gaarde* liggende / med udi beregnet. De hvor saa *findis* / der anslaaes oc regnis samme *Mølle* icke videre / udi *Søskin Skifte* eller *Magestifte*.

Hvor som til nogen *Mølle* *findis* *Ausling* oc *Brug* / videre end hvis dertil for *Møllens* *Aarlig Landgild* oc *Affgift* / er tilhørende / oc samme *Brug* icke er taget fra samme *Møllis* *Hofvidgaard* / eller andensteds fra / til dens *Skade* / som mist hafver / mens ellers aff *falled* *kand* være indhæget / eller ved anden *Middel* tilkommen / De da aff samme *Ausling* oc *Brug* / nogen *særdeelis* *Landgilde* givis / som ey den gamle *Mølle* *skyld* vedkommer / saadan *Landgild* (foruden *Møllens* *Aarlige* *Affgift*) regnis udi *særdeelighed* / for *fuld* / som anden *Landgilde* / udi *hant* *Korn*.

Om *Damsmøllers* *Bygning* / *Laughest* / *Dam* / *Dambsted* / *Damsbond* / *Flodssted* / *Bagflod* / oc *dislige*.
 Besee den *Jydske* *Lougs* I. *Bogs* 57. *Cap*.

Værmølle skyld / regnis icke / udi noget *Skifte* : Mens blifver alleene *Møllens* *Bygning* med andet dens til behør / udi *Pendinge* vurderit oc anslagen / hvilke *Arvingerne* imellom beregnis oc *skiftis* / som andet *Løf*øre.

Om

Kirkegaard oc Præstegaarde.

Kirkegaard oc *Præstegaarde* / at være de *Gaarde* / hvis *Landgilde* *Kirken* eller *Præsten* følge / oc de dog med des *Eyendom* / *Kongl. Mayt*.

G g g

Naar *Mølle* *skyld* / *under* *Hoff* / *vetgaards* *Taxt* er beregnet / *anslaas* der icke videre. *Mølle* *Landgild* aff nogen *sæt* *Jord* / *beregnis* oc *særdeelis* for *hant* *Korn*

Værmølle *skyld* ey *beregnis* / *Møllen* *vurderit* oc *actet* som *Løf*øre.

Kirke oc *Præste* *gaardis* *herlig* *heds* oc *Land* *gilds* *be* *regn* I

Skifte oc

Vide
Könning
Christian
den fiærdi
Reces
Cap. 41.

oc Cronen gemeentlig tilhører / er icke letteligen nogen
u-bevift : De endog Kircken følger oc med rætte tilkom-
mer/ saadanne Gaardis Aarlige viffe skyld/ hvilcken oesaa
Kirkeværgerne opbærge udi Pendinge / Kircken til
bæste forhandle / paa Kirckens nødvendig Bygning igien
lade anvende / oc derforre til Lænsmanden / udi hvis Lehn
Kircken er liggende / eller hvo hand som en Fuldmectige
der til vil betroe / giøre Rede oc Regenskab ; Saa følger
dog Kongl. Mayts. oc Cronen aff en Deel/ gode Mænd
oc saa aff nogle saadanne Gaarde/ des understedlig
Herlighed / som **Gjæsteri / Kircke Rør Skouff
Skat /** eller hvis aff Skoufoene gifois / **Engelene/
Dagsverck / Arbends Penge oc dislige.** Naar
nu saadan Nogen Kirckegaard/ en god Mænd til Skifte/
mod andet nyactig Jordegods/af Kongl. Mayt. naadigst
bevilget blifver / oc derpaa Befaling til gode Mænd om des
Ligning / udstadis / hafvis dai samme Ligning udi act/
at særdeelis Kircken eller Præsten / for samme Gaardis
Landgilds Andrag / udi hart Korn skeer fuldkommen skal :
De at særdeelis Kongl. Mayt. for Herligheden / kand
skee fyllist Vdleg / hvilcket udi saa maade lignis / at
forstrefne Kongl. Mayts. Herlighed / som Gjæsteri / En-
gelene / Skoufoe oc andet (hvilcket ellers udi andet Gods/
som Kongl. Mayt. eller Adelen indbiurdis / med Land-
gilde / Eyendom / oc Herlighed tillige bortskifter / icke actis
eller mod hart Korn beregnis) for halff Landgild actis
oc udi hart Korn anslais / for hvilcken Herlighed da / efter
saadan des Andrag i hart Korn / skeer fuldkommen Væ-
derlaug / hvilcken særlige Herlighedens Forhold / skal haf-
ve sin Aarsag der aff / at Kircken eller Præsten sølaer

Land

Landgilden/ oc gode Mand alleene bekommer Herligheden/ af hvilcken de da en billig Fordeel dem hafver oc kunde tilegne. Skeer oc offte/ at icke tillige med Cronens Herlighed/ Kirckens eller Præstens Landgild/ aff Kongl. Mayt. bortskiftis.

Kircke Jorder.

Kircke Jorder ere Eentlige Jorder / som i særdeelighed / (foruden Kirckegaarders rette tiliggende Jorder oc Eyendom) ere liggende til Kircken / oc dertil i forrige Tider fra Bøndergaardere ere giffne; De alligevel nogen god Mand/ sliq Jorder/ blant anden Kircke Eyendom oc Herlighed/ aff Kongl. Mayt. tilskifte/ mod fuld Bøderlaug til Kircken bekommer: Bør dog som tilforne / Bonden (fra hvis Gaard saadan Jord er gifven/ oc den i feste oc Brug hafver) samme Jord niude oc beholde/ for den Skyld oc Landgilde der aff pleyer at gange. Dog ligerviis som Arffvinge een efter anden ere tilforplict / deris Gaarde fra anden deris Herfskab at stæde/ saa iligemaade/ ere de oc plictige/ saadanne Jorder i særdeelighed/ aff hvilcken god Mand sig dem hafver tilskift/ at feste/ ligesom de oc sør Skiftet/ vare skyldige samme Jorder aff Kongl. Mayts. Lensmand paa Kirckens Vegne/ at stæde/ eftersom der om udi Konning Christian den tredies *Recessis 41. Cap.* solmeldis.

Kircke
Jords
Tilskiftel-
sis Om-
stænde.

Om
Stelſſeigne eller Skatte Gaarde / oc
des Eyendoms Skouffoes / oc Gieſterijs
Beregnelſe i Skifter.

L Noog (eſterſom u-tvillactigen en hver der
ſom noekſom haſſer Bidſkab) at **Stelſſeiger**
oc Skattegaarde / ere Bønders eller Privat
Folckis Arffve oc Eige / ſynderlig ſaavit des Skouff oc
Eyendom belanger / ſaa er alligevel med Landgilde un-
derſkeedligt: I det / nogle Jordeigne Bønder / ſynderlig
i Jylland deris Gaardis Eyendom / Skouff / oc des Her-
lighed ere ſaaledis til berettigde / at de dem icke alleene
Mand eſter Mand Arffve / beſidde / oc deraff til ingen
Fæſte ere plictige / mens end oc dem for Landgild / oc diſlige
Lyngge hafve aldeelis frij / alleene at de gemeentligen til
Cronen lidet Gieſterij / eller noget ſligt ringe kunde være
plictige / Arligen ſom en Kiendelſe / at udgiſſve / oc ſaadan
Gieſterij eller anden Herlighed / actis aff nogle for halff
Landgilde / naar de fra Cronen bortſkiftis.

En deel Bønder oc ſaa ſom hafve ſaadanne Jordeigne
Gaarde / (ſynderlig i Skaane oc Halland) vide oc haf-
ve ligevel deris Hoſbond / ſom de Arlig Landgild / oc
undertiden oc ſaa Hgt oc Arbend ere plictige / eſter ſædvaa-
ne oc Gaardenis Lylighed / ſaa de alleene til Skouff oc
Eyendom / ſaavit ere berettigde / at deris Børn oc Arff-
vinger / ſaadanne Gaarde / icke aff for^{ne} deris Hoſbond /
til hvilcken de Landgild udgiſſve / fæſte eller ſtæde / men den /
Mand eſter Mand til Brug / eller Beſiddelſe / for ſin
ſæd-

Jordelg.
ne Bøn-
der ſom
icke anden
Landgild
end Gieſt-
udgiſſve /
ſig Gieſt-
regnis for

$\frac{1}{2}$

Skaanſt
oc Gal-
lanſt
Skatte-
gaarde /
giſſve for
Landgild
hvilcken i
Skifter
væder-
leggis.

ſædvanlig Landgild / Arffve. Derfore / naar Kongl. Mayt. ſlig Jordeigne Gaarde fra Cronen til Adelen boreſkifter / giøris da icke til Væderlaug for videre / end for ſaavit / ſom Bønderne til viſſe Landgild til Kongl. Mayt. plictig ere oc udgiſve ;

Des Eyendom oc Skouff / pleyes førige Tjder icke regnis / efter at det ſkal være Bøndernis Arf oc Eige.

Dog fornemmis / udi neſte førige Tjder der med paa atſkillige Skifter mellom Kongl. Mayt. oc Adelen / paa underſkeedlige oc gandske Contrarie Maader / at være forhold / i det: Vndertiden aldeelis intet / aff Sielffteiger Godhs Eyendom / oc Olden Skouff / udi Skifter mellom Kongl. Mayt. oc Adelen / er beregnet eller med Eyendom Væderlaugt. De derimod udi nogle Skifter / til Cronen er giort fyllit Væderlaug / for ſlig Gaardis gandske Eyendom oc Olden Skouſve.

Jordets
gen Eye-
dom / er
under-
den bereg-
net under-
tiden icke.

Om nu enten aff ſidſt forſkrefne Maader / retteligen / eller hvileken billigſt kand ſølgis / der om hjemſtillis en hver efter ſin gode *Discretion* at dømmes. Min eenfoldige Mæening oc Eractning (med hvileken dog en andens rettere oc bedre *funderede* *judith* gierne undergiſvois) ſiuntis mig icke kunde underlade / at her hos ſøye.

Belangende derfor den førſte oc ældſte Forhold / ſom er : At intet Jordeiget eller Skattegodhs Eyendom eller Skouſve / udi Skifter er beregnet. Da er nock ſom at holde fore / at ſamme Maaneer hafver været ret / udi Jordum oc for langſommelig Tj / da ingen anden forſkiel var / paa Adelen oc Jordeiget Bøndergods / undtagen at Jordeigne Bønder / Gaſve Stød oc Leding / men Adelen icke / ſaa ſom det før Skipper Clemmens ſeide ſkal

Jordets
gen Eye-
dom for-
dom u. be-
regnet.

Jordeiget
Gods ſaa
ſitt ſom
Adels-
gaard un-
tagen
Stød oc
Leding.

haffve været / vide Kong Eric's Handfestning / Anno 1244. udgangen / aff hvilke forbeue Jordeigne Bønder udgifter / ingen for nogen Landgilde / er at holde / men Leding hafver ellers været en visse *continuerlig* oc *Arlig* Penge / som Jordeigne Bønder i *sar*deelighed / oc alleene til *Rigens* *Defension* hafve udgifvet / som udi foregaaende Anden Bogs 2. Partis 3. *Cap.* videre er om nælt / oc Stød ickun en *frivillig* udgift eller *Lilstød* / til Kongl. *Mants*. Hæste paa *Keyser* at underholde / som det udi forbeue 3. *Cap.* ocsaa ydermeere er fremstillet.

Men dersom efter ovenskrefne *Maade* / skulle forholdis / med alle Jordeigne oc *Skattegaard* / synderlig udi *Skaane* / *Halland* oc *Blegind* / kunde det ick hafve sin billig *Rictighed* / efter at mange Jordeigne eller *Skattegaard* findis / som til Kongl. *Mant*. en temmelig *Landgilde* udgifve / oc undertiden saa store / som deris *Gaards* *gandske* *Eyendom* kand taale. Nu vidis / at ligesom *Rente* *Pendinge* / er en *Afgift* oc *Arlig* *Betaling* for laante *Pendinge* / som mand aff en anden i *Brug* hafver / saaligemaade er *Landgilde* intet andet / end en *Arlig* *Contribution* oc *Rettighed* / aff *Jord* oc *Eyendom* / som mand aff sin *Herfskab* udi *Brug* hafver; Deligerviis som ingen *Rente* / uden aff sin visse *Hofved* *Stoel* : Saa kand oc ick heller nogen *Landgild* / uden aff sin visse *Eyendom* udgifvis.

At ocsaa Kongl. *Mant*. aff saadanne Jordeigne oc *Skattegaard* *Eyendoms* / efter *Landgilds* *Quota*. oc *Bønderne* alleene det *øfrige* / tilkommer / kand useilbar eractis af *Christian* 4. *Recessis* 40. *Cap.* hvor blant andet formældis / at dersom en *Jordeigen* *Gaard* / offver

Kon

Skatte-
Gaarde i
Skaane/
Halland
oc Blegind / ud-
gifvet saa
stor Land-
gild / som
des Rente-
dom kand
taale.

Kongelig Tynge / eller hviis der aff til anden Herfskab bør udgiffvis kand taale / derfor skal den Arffving / Gaarden vil besidde / gifre de andre Med-Arffvinge fylleste. Kand saaledis der efter / oc vel icke u-rætteligen / sluttis **Jordeigne eller Skatte Bønder /** som til Kongl. Mayt. eller noget Herfskab / ræt viffe Landgilde / lidet eller meget / ere plictige at udgifve / deris **Eyendom oc Skouff /** icke aldeelis udi Skifter at kunde blifve u-beregne / men i det ringeste / saameget der aff (de 3. Parter i Sæde Jord / oc den fjerde Part i Engbond) som Landgilden / efter Eyendoms **Taxt ,** kand opløbe / bør i hart Korn at beregnis oc skee Væderlaug fore / aff den / saadan Gaard til Skifte begierer.

Andre Jordeigne Bønder / som ere saafri (saa som undertiden i Jylland findis) at de ingen Landgilde aff deris Gaarde udgifve / omskiønt de dog vide deris Herfskab / hvilcke de alleene en ringe Giesteri eller distige / som en Kiendelse til Ofrigheds oc Lydigheds Plicte ere skyldige ; Saadan Gaards Eyendom / sumis vel icke u-biligen / gandske at blifve u-beregnet / efter at en god Mand intet videre end Giesteriet / Herligheden oc Høpheden der aff bekommer / hvileken Giesteri hand med hart Korn / som half Landgild maa væderlegge / endog distige Herlighed udi Faste Godkis Tilskiftende intet blifver beregnet ;

Den anden Forskeld / at dersom for all Jordeiget Godkis gandske Eyendom / uactet hvor ringe Landgild der aff bekommis / skulle skee fuldkommen Væderlaug / med anden Eyendom / ligesom Landgild for Landgild / vil

Eyendom
bør bereg-
nits aff
Jordet-
gen Gods
som
Landgild
udgifver
saavit paa
Landgil-
den kand
beløbe eff-
ter Eyen-
doms
Taxt.

Jordeiget
Eyen-
dom som
icke bereg-
nits der i
mod des
Giest. som
 $\frac{1}{2}$ Land-
gild be-
regnis bør

Jordet-
gen gands-
ke Eyen-
dom / bør
ey bereg-

nis / mens
alleene
effter
Land,
gilds
Qvota.

vil jeg icke tvile / da mange jo skulle holde fore / at sliq Eyedom med det høyeste blefve betalt / udi Betracning / at aff de fleeste saadanne Gaarde / særdeelis udi Jylland / Sølland / Fyen / oc smaa Landene / er gandske ringe / oc undertiden ingen Landgild udgifs. Derimod ere de gemeenligen skjønnne store Gaarde / af megen Lilliggelse oc Eyendom. Hvorfore / naar en god Mand alleene saadan heel ringe Landgilde / eller ickun en søye Herlighed aff Giesterij eller andet sig tilskiffet / oc det med andet Landgilde betalde / hand da oc skulle vøderlegge den gandske Gaardis Eyedom aff hvilcken hand dog intet bekom / uden saadant ringe / som forskreføet / kand fordi icke andet sinis / end saadant Gods paa forskreføe Stæder / med det dyreste blifver kjøbt.

Staanst
oc hal-
lanst
Skatte-
gaardis
Eyen-
dom-
gandske at
beregns
der imod
icke des
Giestetj.

Det **Staanste** eller **Hollandste Skatte** gods belangende / da effterdi der aff gemeenligen en temmelig oc undertiden saa stoer Landgilde udgifs / at deris Gaardis gandske Eyendom / icke meere kunde taale: At fordi for dem / saa vel for den gandske Eyedom som Landgild / skeer slyllist / der imod dog Giesteriet u-beregnet / de r udi kand vel en god Mand sig dem tilskifter / sig icke stoer Skade befinde / til med effterdi de Arbeed oc all anden Pliet / lige ved Stæde Bønder / Fæste undtagen / deris Herfskab ere skyldige.

Dog at alting der med kand hafve sin æbenmessige rette Rietighed / sluttis endelig / der ubi den retteste Maade oc Forhold at være:

At alleene aff saadanne Sielsfeiger oc **Skattegaardis Eyendom** / saa meget beregns

aff alle
Jordelg.
oc Skatte-
Gaarde

oc væderleggis / som samme Gaards Landgild
 efter Eyendoms Taxten udfordrer. De det
 de $\frac{2}{3}$ udi Sæde Jord / oc den $\frac{1}{3}$ udi Engbond oc Stouff.
 De saaledis siunis ingen aff Parterne / at blifve forfordel-
 lit / men paa begge Sider at see god skal oc jefnet. Idet:
 Dersom Kongl. Mayt. megen Landgild bortskiftet /
 bekom højbene Hans Mayt. derimod udleg / icke alleene
 i lige Landgild / men end oc med saa megen Eyendom /
 Landgilden som forbemelt / kunde tilregnis / dersom ocsaa
 Kongl. Mayt. ringe Landgild fraskiftedis / skeede derved
 ocsaa væderlaug med lige Landgilde oc billig derpaa lø-
 bende Eyendom; Hvis ocsaa icke Herligheden / som
 Giefterij oc dislige aff samme Jordeigne Gaard bleff det
 icke som halff Landgilde væderlagt efter Taxten, ocsaa
 fremdeles at udi alle des tilfælde aff smaa oc store Skif-
 ter altid kunde være oc blifve en ræt oc rigtig Lijghed.

Forstreffne Naade oc Forhold / eractis ocsaa / icke
 ringe at kunde stadfæstis / med foromrørte Ord / udi Salig
 høynloflig Jhukommelse Konning Christian den 3. Re-
 cessis 40. Cap. hvor udi klarligen tilkiende gifvis: At
 ligesom aff saadanne Jordeigne Gaardis Eyendom / saa
 meget Tynge eller Landgild affgifvis / Kongl. Mayt.
 eller andet Herstkabet at tilhøre / efterat den besiddende /
 de andre Med=Arvinger derved / intet er plictig at gif-
 ve oc betale.

Saa i ligemaade / saa meget aff Eyendommen hand
 samme hans Med=Arvinger / skal fornøye oc giøre syl-
 lest for / hannem selff oc hans Med=Arvinger at
 tilhøre.

Hh

Sst

des Eyen-
 dom at
 beregnis /
 saavit ef-
 ter Land-
 gilds
 Qvota
 paaløbter.

Christian
 den 3.
 Reces
 40. Cap.
 om Jor-
 diger Ey-
 endom.

Følger fordi være Ræt / at ligerviis som Bonden sine Med-Arffvinger for hans Gaards Eyendom / saavit til noget Herskab/ingen Lyngge aff gisris/hør med Betaling fornøye oc icke for videre; Saa oc saa de / hvilecke dem Jordeigne eller Skattegaardte tilskifte / dersfore bør gisre jefnet / med saa megen anden Eyendom som den bortskiftende / udi den Jordeigne Eyendom / er til berettiget eller deraff tilkommer / det er: Saa meget som den Landgild/ hand aff samme Gaard Aarlig bekommer / kand tilregnis:

Maaden / hvorledis paa sliq Landgild behørig Eyendom beregnis/kand aff følgende *Exempel* fornemmis;

Exempel
Hvorledis
Jordet,
gen Sæde
Jord
Kand be-
regnis eff
ter Land-
gilde ud-
giff.

Lad være/ mand sig tilskiftet en Jordeigen eller Skattegaard / hvis Landgild til Cronen kunde andrage / udi hart Korn anslagen 4. Lynder: Naar nu vil vidis / hvor megen aff Gaardsens Eyendom udi Sæde Jord oc Engbond / skal følge eller tilhøre / samme Landgild oc med Eyendom værderleggis/da *multipliceris* som før blef målt/ de $\frac{3}{4}$ Parter / aff for^{ne} 4. Lynder hart Landgild Korn/ som er 3. Lynder/ oc gisris til Eyendom med 3. kommer 9. Lynder: Oc det er Sæde Jord/ som Aarlig *Continue* skal hafvois at saais / dertil skal leggis halffpart aff 9. som er $4\frac{1}{2}$ Lynder oc det er den $\frac{1}{3}$ Jord som skal hafvois til Aarlig Fællad / er saa tilsammen / som for ofvoensfres^{ne} $\frac{7}{4}$ eller 3. Lynder hart Korn Landgilde skal hafvois udi **Sæde Jords Eyendom 13. $\frac{1}{3}$ Lynder.** Hvilecke udi samme Skifte/ med anden Eyendom burde værderleggis.

Jordet
gen Eng-
bond/
hvorvit
paa Land-
gild bør
tilregnis.

Ligerviis nu som aff saadan forskresne Gaards Sæde Jord / saa bør oc aff Engen eller *Hæauflene* fter *Adue-
nant* at tilregnis for den $\frac{1}{2}$ aff forskres^{ne} Landgilde / som er 1. Lynde hart Korn / for hvilecken efter Engbonds

Tax-

Taxis udvoijs/ bør hafvois 24. Læs Høe/ i Sælland/ Fyen/ Jylland/ oc smaa Landene: 36. Læs udi Halland eller 72. Læs Kier-Eng.

Skouffvæne belangende / skulle de gemeenligen Bønderne selff tilhøre. Dog hvis kunde formeenis / at deraff ocsaa Cronen sin Anpart efter Landgilds Andrag/ burde hafve oc vøderleggis / kand deraff/ efter Skouffvæns Raade oc Leylighed tilregnis / saavit billigt oc ræt kand eractis.

Giefterij belangende / aff de Jordeigne Gaarde/ aff hvilcke til Herskabet alleene saadant Giefterij eller noget andet ringe/ som en Kiendelse udgifvois : Er sligt Giefterij udi Skifter altid beregnet oc gemeenligen blifver actet for halft / saa meget hart Korn / som lige mange Landgilds Penge. De det efterdi den bortskiftende fastingen anden vøderlaug bekommer / for den Høghed oc Herlighed hand udi samme Gaard / formedelst saadan ringe Rettigheds Vorkiftelse / affstaar / oc den Fordeel den Tilskiftende sig dermed giorer / i det hand der efter / for saadan Gaards Husbond oc Herre kiendis oc deraff skyldig Rettighed gioris / oc plictig Lienist bevisis.

Men hvo sig tilskifter andre Jordeigne eller Skattegaarde / aff hvilcke (som almindeligen udi Skaane oc Halland) en stoer Landgilde / tillige med sligt Giefterij / til Herskabet udgifvois / saa efterdi hand derimod et stort vøderlaug med anden Landgild oc Eghendom / hafver at giorer / sumis derforre / at forskref ^{ne} halft Giefterijs Beregnelse / icke er eller bør være meent / med disse Gaardis Giefterij / men den / som andet Fæstegods / icke til nogen Ligning eller vøderlaug bør ansees.

Giefterij
aff Jords
eigne
Gaarde
som ingen
Landgild
udgiffve/
regnis for
halft.

Giefterij
aff Jords
eigne / som
stort
Landgild
udgiffve/
bør ey be-
regnis.

Ellers bliffver anden gemeen **Glesterij** aff **Stade-**
gaarde udi ingen **Skifter** anslaget/ eller vøderlaugt/ und-
 tegen **Herreglesterij**/ hvilcken actis som **Landgilds**
Penge/ efter *Textens* udvijs.

Stelfetget
Skouff
 n bereg-
 net.
 faste.
 gaards
 Skouffve/
 beregnis
 $\frac{1}{2}$ for
 Landgild
 oc $\frac{1}{2}$ for
 Eyendom
 mellom
 Adelen
 gandske
 for Land-
 gild.

Skouffve til Sielfeigne **Gaarde**/ bliffver/ som for-
 skreffvit/ icke giern: udi noget **Skifte** beregnet. Men alle
Fæstegaards Skouffve actis oc anslais udi alle **Mage-**
skifter med **Kongl. Mayt.** oc det gemeenlig **halffpart**
for Landgild / oc halffpart for Eyendom: Men
 udi **Skifter**/ saa oc **Kjøb** oc **Sall** mellom **Adelen** indbiur-
 dis/ beregnis **Oldenskouff** ligesom **Landgild**/ oc anslais i
 hart **Korn**/ efter **Landgilds Textens** udvijs. Hvorledis
 andre underfkeedlige oc sielden forekommende **Landgilds**
Poster/ udi forbe^{ne} **Skifter** bliffve actede oc anslagne/ eri
 forommælte **Landgilds Text**, udi foregaende 2. Bogs
 sidste Part/ forestillet.

Det Stette Capittel.

Om Norske Magestifters Begyn- delse / oc Fordring til Grandstning oc Ligning.

Norsk
Magestif-
ters først
Begyn-
delsis
Forhold.

Di førige Tider / naar nogen be-
 gierte med **Kongl. Mayt.** at giøre **Jor-**
degodhis Skifte/ haffve de efter samme
Maade som i **Danmark** brugis/ det aff
Kongl. Mayt. skriftligen ladet begiere/
 oc **Raffngifvet** saavel det **Gods** de ville
 igiengifve/ som det de sig actet at tilskifte. Derpaa da
 gemeen

gemeentlig blef meddeelt *Mistve* til Kongl. Mayts. Lænsmand / udi hvis Lehn samme Gods var liggende / hand sig skulle erklere om saadant Gods / som begiertis fra Lehnet for Belepligheds eller anden Herligheds skyld / mistis kunde / mod det Gods som til væderlaugererbødis : Naar da aff Lænsmanden bleff erkleret / at det med sliq Bilekor vel mistis kunde / hafver atter Kongl. Mayt. gifvet Befaling til Lænsmanden / eller oc undertiden til andre Velgode Mænd / de dem til sliqt Gods skulle begifve / grandfke oc forfare / des Landfskyld / Eyedom / Skoufve / Fiskerij oc anden Herlighed : Saa oc det ene Gods mod det andet at ligne oc legge / saa Kongl. Mayt. særdeelis for Landfskyld / oc særdeelis for Eyedom / kunde skee fuldkommen skal oc fylleste / oc saadan deris Forrætning / under deris Hænder oc Segel / Skriffligen fra dem osvergifve / som de vilde ansvare oc være bekient : Oc dersom da aff sliq deris Befietelse oc Ligning / kunde fornemmis / Kongl. Mayt. oc Cronen / aff samme Skifte kunde hafve nogen Fordeel / hafver Kongl. Mayt. befalet oc Mact gifvet Lænsmanden med saadant Skifte at til Ende givre / oc Magestifte eller Skøde-Bref udgifve / dog ickun til Kongl. Mayts. egen Ratification. Oc der imod Gienbress / paa det Gods til Kongl. Mayt. bleff udlagt / at annamme.

Hvilcken Befaling at efterkomme / er da aff forberete gode Mænd / en vis Dag berammet / paa hvilcken de paa Godhit ere sammen komne / oc saavit dem ick for vittløstige er forekommet / selff grandfket. Men vittløstige Skoufve oc andet ick stort anliggende / hafve de ved andre Danemænd ladet forfare / oc aff dem deris grandfking / taget beskrefvet / der efter de da all saadan Ligning oc Forrætning

skrifteligen hafve forfattet oc udi hans Kongl. Mayts. Cancell / under deris Hænder oc Segel nedskicked: Saa vel som oc Skjædbreff paa Kongl. Mayts. Vegne oc paa hans Mayts. naadigst Behag udgifvet / dog med Forbeholdelse / at den Skjædet udgafvis til / skulle være forplict / med første Kongl. Mayts. *Confirmation* at fordre oc forhverfve.

Naar oc saa / efter saadanne førige Lignelser / Kongl. Mayt. alleene bleff giort nogen udleg / aff nogle Lynder hare Korn / Landgilde oc Eyendom / videre end det aff Kongl. Mayt. begiertis / oc lige megen Herlighed / ere stedse Magestifterne aff gode Mand efter Befaling / blefven til Ende giort / oc aff hønhette Kongl. Mayt. *Confirmat*: Mens nu foretages eller bevilgis icke letteligen nogen Skifter / med mindre den begierende / sig til dobbelt væderlaug erbiuder; De det efter at Kongl. Mayt. ved *Missive daterit Hafnia den 22. Octobris 1629.* Naadigst hafver ladet befale / alle Lænsmand udi Norge / følgende Meening.

At efftersom Norges Rigs Undersaatter / ideligen hos Kongl. Mayt. lade anholde oc begiere / Gods til Magestifte / dem at maatte bevilgis / oc de stor Bekostning paa Reysen til Danmark anvende: Da paa det Undersaatterne i saa Maade icke skulle besvargis / hafver hønhette Kongl. Mayt. naadigst for got anseet / at Lænsmandene / hver udi sit Lehn / med dem som Gods til Magestifte begiere / maa handle: **Dog at de skulle gifve dobbelt igien til Kongl. Mayt. oc Kronen / mod det de bekommer.** De skulle forberbe hans Mayts. Lænsmand derforuden / hafve flittig indsende / med hvad Herlig-

Dobbelt
væder-
laug til
Kongl.
Mayt.
Høst
Magestif-
te.

I.
Kongl.
Mayts.
Fuldmaect
til Læns-
manden i
Norge
med Ma-
gestifte at
mue lade
begynde
oc til ende
giorre
paa ratif-
cats.

hed / aff Stouffve / Fiskerij / oc anden Eyendom / som Kongl. Mayt. fraskiftis / at hans Mayt. icke derudi skulle ssee for kort / meden at dersfore skulle giøris nyactig skal oc fyllest / som de ville ansvare oc være bekient / saaledis / at dersom Kongl. Mayt. oc Cronen ssee for kort / de da dersfore icke vilde stande til rætte / oc saadanne Magestifter at ssee paa Kongl. Mayts. naadigst *Ratification, &c.*

Deffter at udi forskrefne Kongl. Mayts. *Misfve* oc Befaling / om Præste eller Kircke-Gaarde inted Naaffn-giffvois / hafve nogle af Lensmandene begieret Kongl. Mayts. Naadigste Billie dem at maatte forstændiges / om de oc dem maatte bortskiffte: Derpaa da Kongl. Mayt. ved *Misfve Dat: Kjøbenhaffn den 31. Martij 1630.* hafver gisvet Svar: Naadigst at være tilfredt / Præste oc Kircke-Gaarde / i ligemaade / af dem at maatte bortskiffes med samme Villkor / at oc saa Dobbelt igiengisves / oc det at skulle ssee / med Præstens Samtøcke / oc Bispens Vidskab / oc at skulle haffvois sluttig Indseende / med hvad Herlighed udi Stouffve / Føder / Fiskerier / oc anden Eyendom / som Kirckerne eller Præsterne fra skiftis / at dem derudi icke skulle ssee for kort / men at dersfore blifver giort suldkommen Skæl oc fyllest / som de for Kongl. Mayt. ville svare oc være bekient / oc dersom dem ssee for kort / Lensmandene da icke dersfore vilde stande til Rætte; Hvilket Magestifte de oc allene / paa Kongl. Mayts. Naadigst *Ratification*, skulle til Ende giøre / med videre / &c.

Herhos indfalder at acte: At ligesom Lensmendene i Norge / efter forskrefne Befaling / hafve Maact Kongl. Mayts. Kronens / Kircke oc Præste Guds at bortskiffte Saa iligemaade Land fortaans / oc u-wilaa tiger holdis

2.
Kongl.
Mayts.
Bress
Præste oc
Kircke-
gaardene /
Lens-
mandene
at være
berettiget
mod dobb-
bels at
bortstiffte
paa K. M.
ratificat.

Capittels /
Hospitalis
eller an-
dre Kir-
cke eller
Skole-
Tjenerts
fo-
Guds / om
efter off.

venstrefne
Commis
kand
bortskiff-
tis.

fore/ dem der med at være fuldmægtiget/ alt andet Cronens
bort forlenet Gods/ som kand være Capittels/ Hospitals
oc Bispennis-Gods; Saa velsom Gods til Laugstole/
Skoler/ Skolis Personer oc Lienerer/ oc andre kand være
tillagt oc *perpetuerit* at Bortskiffte/ om end vel det udi for-
omrørte Befalninger / icke udtrøckeligen *Specificeris*, oc i
særdeelighed Naasn gifvis.

Lans-
manden
søgis om
Mageskif-
te/ oc til-
stillis for-
tegnelse
paa begge
Gods.

Efter sig omstænde/ naar nu nogen begierer af Cro-
nens / nogen Capittels, Hospitals / eller andet Cronens
bort forlent / eller Kloster=Kircker=oc Præster=tillagt
Gods/ som Kongl. Mayt. alleene hafver Mact at *dispo-
nere* oc bortskiffte/ sig at ville tilskiffte/ hafver hand derom
Kongl. Mayts. Lansmand/ udi hvis Lehn det Gods som
begieris/erliggende/at andrage/oc Fortegnelse osver lefve-
re/ saa vel paa det Gods hand til Bæderlaug vil gifve/ som
paa det hand *affecterer*; Dersom da Lensmanden selff/
uden videre erfaring eller Efterforskning/ hafver Bidskab/
oc kiender det begierte Gods/ icke Slotted / Lehnet/ eller
den det hafver/ med Belyghed oc saa stor Herlighed / at
være anliggende / at det jo vel dersfra / mod fuldkommen
Bæderlaug/ efter Kongl. Mayts. naadigst villie oc Be-
faling/ kand mistis/ udstæder da Lensmanden til 4/ eller 6.
Laugrettis=eller andre bedste Mænd / boende udi den Egn
Godsit er liggende/ Befaling/ udi hvilcken hand ungesehr/
følgende Meening/ dem foreholder:

At eftersom N. N. hafver været begierende til Mage-
skifte at maatte bekomme/ tvende Kongl. Mayts. oc Cro-
nens Gaarde oc Gods/ udi Nordhordlehn / I Dus Præ-
stegield liggende / den første kaldet **Offre Bierg Bye**
N. paa boer / den Anden **Røst** / N. paa boer: Hvor

imod hand sig Erbyder / Kongl. Mayt. Underdanigst at
 giøre dobbelt Bøderlaug / udi Landshyld oc Eyendom / oc
 fuldkommen skal oc syllist udi Herlighed / oc det med trende
 hans Odels Gaarde oc Gods / udi Nordhord Lehn; Fagne
 Præstegield liggende / den 1. ved Naffn **Aaresiad** / **N.**
 oc **N.** paaboer / den anden **Sole** / **N.** paaboer / oc den
 tredie kaldet **Grassdal** / **N.** oc **N.** paaboer; Derfore
 hand paa Kongl. Mayts. Begne / oc efter den Befaling
 oc hannem derpaa gifne Mact / hiuder foromrørte Mænd /
 de dem med forderligste til begge saadanne Gods skulle
 begifue / grandste oc forfare / des Landgild / Eyendom /
 Skoufoe / Fiskerier / med anden Herlighed oc Tilliggelse /
 derefter ligne oc legge / det ene Gods mod det andet / saale-
 dis / at Kongl. Mayt. Cronen / 2c. Særdeelis for Land-
 gild / oc særdeelis for Eyendom / med dobbelt Bøderlaug /
 kunde see fuldkommen skal / oc for Skouff / Sauger /
 Dverner / Fiskerier / oc anden Herlighed / nyctiglige
 Bøderlaug oc syllist / oc saadan deris Forratning oc Lig-
 nelse / fra dem under deris Signeter / at gifue beskrefuet /
 som de ville svare oc være bekiendt / 2c.

Efter saadan Befaling / berammis aff forbemalte
 Mænd / en Tid / (om icke aff Lænsmanden i forskrefne
 Befaling / dem visse Dag er forelagt) da de paa be^{te} Gods
 sammenkomme / Bønderne paa Godsit boende / for dem
 fordrende / med Jordbrefue / oc hvis de icke Jordbrefue hafue /
 Gaardenes rette gamle Landshyld aff at erfare blifue / efter
 Bøndernis ved Ad gjorde Bekiendelse / antegnet / med
 hvorvit / den som skifter / svaris med Byffel / oc hvorvit Land
 saais / oc hvor meget Høe Aarligen Land auflis / saavel som
 hvad Herlighed / som Teyer / eller Sætterboel / Skouff /

Swad for-
 nemlig
 udforstis i
 grandst-
 ning i
 Norge.

Græsning / Sauger / Qverner / Laxe-Aale oc andre Fiske-rier / med Vadvarer / Gan Krog / eller andet til Gaardene er liggende / sampt Gaardens Bygning / oc ved lige hold. Naar de da om alt forskrefne hafve fornommet Bøndernis Berættning / oc det antegnet / omfare de siden sielf / oc efter Udvijsning oc Bøndernis Anledning / alt saadant besicte / udi synderlighed grandstke de Skousoene / oc sluttig gifve Act oc Mercke / Skousoenis understkeed / hvileket er Ege-Bøg / Fyrre eller anden Skouff / om den er brugelig til Master / Dieleker / Huus eller Saug Tømmer / Sparer / Lecter / Brendved / 2c. Des størelse / om den er vel staaendis / oc icke udhuggen / om den langt eller nær ved Haanden er liggende / med andre merckværdige Omstænde ; Om hvileket altsammen / de rictig Forflaring udi deris Besicteelse hafver at giøre / oc der udi om all des Leylighed / ligesom foresundet er / dem erklere oc skriftligen fra dem at gifve beskrefven / hvileket gemeenlig aff de fleeste / skeer paa det korteste: De endog Kortheds besicte-ning i Skrifter / icke er at laste / Mens meere at affholde / synderlig naar den saaledis midles / at der ofoer / til den Tings (hvor om handlis skal) fornøden Erklæring oc Dplusning / intet forbigaaes / men alligevel / efter at holdis for / udi en deel slige Besicteelser / vel nogen videre Forflaring / undertiden at hafve været fornøden / eractis derfore / (efterdi tilmed / icke ringe om Befalnings Omstænde / er anliggende) saadanne Besicteelser / Grandstke-ning oc Ligninger / til alle des Vilkors grundeliggst Dplusning / med tilbørlig Rictighed at kunde udstedis / oc Ordentligst udi Pennem forfattis / efter den Maaade / i følgende Cap. forrestillis.

Det

Det Tiuffvende Capittel.

Norske Besicteisers' Grandstningers
eller Eigningers Ordentlig Beskriff-
velsis Maade.

S efter Pressne N. Ting skriffver
udi N. N. N. N. Laugrettis Mand udi
Skiold Skibred/ Riendis och her med gis-
re Bitterligt/ at efftersom vi haaffve be-
kommet voris Gunstige Offrighed/ Erlig
oc Velb. Mand Jens Vielcke til Øste-
raad / Norgis Rigis Canceleer/ oc Kongl. Mayts. Befal-
nings Mand paa Bergenhuus/ oc osfer Dnsen Closters
Lehn/ hans Befaling/ udi hvileken hans Velb. efter den
Fuldmact hand derom aff Kongl. Mayt. hafver/ os biuder
oc tilholder; Vi os skulle begifve til tvende Kongl. Mayts.
Gaarde oc Gods udi Nordhord Lehn/ i Duf Præstegield
liggende/ som ere **Øffre Bierghye oc Rør**/ hvilcke
Erlig oc Belforstandig Mand N. N. Til Magestiffe
hafver været begierendis; Saavel som til tvende Gaarde
udi Nordhord Lehn/ i Cagne Præstegield/ kaldis **Narestad/**
Sole oc Grassdal. Hvileke for^{ne} N. til Kongl.
Mayt. oc Cronen igien til Væderlaug/ underdanigst vilde
udlegge; Samme Gaardis Landgild/ Eneydom/
Skouffve/ Fiskerij med anden Herlighed oc Tilliggelse/
at grandste oc forfare/ oc derefter ligne oc legge det ene
Gods mod det andet/ saaledis/ at Kongl. Mayt. oc Cro-
nen/ særdeelis for Landgild/ oc særdeelis for Eneydom/
kunde skee fuldkommen skal/ med dobbelt Væderlaug/

Norsk
Grandst-
nings oc
Eignings
Beskriff-
velsis
Maade.

De for Herlighed/ som Skouff/ Saug Overne/ Fiskerier
 oc andet/ lige megen oc nyactig Væderlaug oc Fyllist/
 med videre des indhold; Hoilken velbe^{ue} den gode
 Mand^s Befaling/ at efterkomme/ ere vi den 2. oc 3. No-
 vembris sidst forleden/ hos forbe^{ue} Gaarde sammenkom-
 ne/ oc udi Erlig Belact Mand/ N. Kongl. Mayts.
 Foged ofver Nordhord Lehn/ hans Nerværelse/ Bøn-
 derne paa Gaardene boende/ for os fordret/ oc efter at de-
 ris Jord-Brefve/ (som de berette) dem aff Vaade Jld/
 skulle være forkommede/ hafve vi efter deris Bekiendelse/
 som de med Hd for os gjort hafve/ om deris Gaardis
 Landskyd/ Eyendom oc Herlighed/ udforsket/ oc Skouf-
 vene/ med anden Tilliggelse/ efter deris, anvijsning
 grundsked/ forsared/ oc befunden/ som følger.

Søst.

Kongl. Mayts. oc Cronens Gods/
 ud. Nordhord Lehn/ i Duß Præste-
 gield/ liggende.

Evende Gaarde / som bette N. til Mageskifte
 begierer/

Den Søstte
 Offre Biergbye.

Peder

Peder Illuffen paa Boer.

Giffver Aarlig Landskyld/

Rand Saae.

følger { 1 Dre Landskyld penge.
 1½ T. Korn.
 1 Hud.

12 Tyn. Korn.
 Rand Aufse.
 120 Læs Høe.

10. Rixdaler Penge/ aff et Laxeffikende til samme
 Gaard er liggende.

Skouff / er til denne Gaard en ringe Ting / til **Blecker** /
Sparer oc anden smaa Last / dog nær ved Gaarden oc Stran-
 den liggende / hvoroffver den oc flux er forhugget / medens
Skou til **Brendeved** / er nocksom til Gaardens nødtørft.

En Teye/Satterboel / eller **Ødegaard** / er derforuden
 under samme Gaard / dog noget langt fra Haanden liggende / kaldis/
Grone Teyen.

Skylder Aarlig Landskyld/

Rand Saais dertil.

1. Pund Smør

2. T. Korn.

Er ellers ingen anden synderlig **Eyendom** eller **Her-**
lighed / til samme Teye / uden **Græsning**
 til Fægang

Den Anden kaldis
Kor.

Oluff Nielshøn paa Boer.

Gifver Aarlig Landskyld.

Rand Gaals dertil

følger $\left\{ \begin{array}{l} 2\frac{1}{2} \text{ Tyn Korn.} \\ 2 \text{ pund Smør.} \\ 2 \text{ Huder.} \end{array} \right.$

$11\frac{1}{2}$ Tyn. Byg.
8 Tyn. Hafre.
Rand Aufle
160 Læs Høe.

10 Rixdr. af en Flomb, Saug.

Skouff / til denne Gaard / er til fallids med andre omliggende Gaarde / er temmelig stor Vijlsøftig oc velstaaende / ved lige holden / oc icke letteligen kand forhuggis / men kand deraff / for alle samtyere / hafvis **Saugemmer** / **Master** / **Vielder** oc **Sparrer** / til Nødtørfftig brug / oc det uden stoer Besøring / effter at den icke en Fierdings Veig fra Fiorden er liggende.

Ze lidee **Aalestjerri** / er oc til denne Gaard / dog under forskrefne Landskyld.

Summa andrager aldhøybette Kongl. Mants.
oc Cronens Godsis
Landskyld.

Landgilds penge	1 Ort.
Korn	4 Tyn.
Smør	3 pund.
Huuder	3.
Laxefiskende: oc Saugers Afgifte	20 Rixdr.

Forskrefne Landskyld udi Hartkorn anslagen / beløber

Hartkorn 18½ Ljn. 3 Sæl.

Dertil er **Eyedom** udaff:

Sadeland { til **Bjæg** 26 Ljn.

{ **Haffre** 8. Ljn.

Der foruden

Høe Affel eller Eng til 280 Læs.

Følger N. N. Gods' hand Kongl. Mant. til Bæ-
derlaug underdanigst vil igien giffve.

Sundhord, Lehn /

Sagne Prestegjeld /

Trende Gaarde: Den Første

Narestad.

Christen Jensen paa Boer.

Skylder Aarlig Landskyld

Rand Gaae dertil

følger { 1½ Skippunds Tunge

Bjæg . . 17 Ljn.

{ 1 Løb Smør

Haffre : 6 Ljn.

Bjævel. { 6 Skind

Rand Affel

{ 8 Rixdr. Afen Blombfos /

Høe . . 180 Læs.

Skouboe tre til Gaarden toende: Den ene en liden
Ege Skouf til Skibs Tømmer / dog noget langt fra haan-

de

de liggende / den anden aff **Gran** oc **Fyr** / til **Saugtømmer** / **Vieler** oc **Sparrer** / er vel staaende / oc ick forhugget / er en heller saa langt fra Haande liggende / at jo der aff kand haffvis nød= tørrffig Brug / uden stor Besværing ;

Sisperis kand til Gaarden haffvis aff **Stranden** / med **Kroge** oc **Badvarper** / aff atskillige slags **Strand-Fiske** effter **Jornp= denhed**.

Forbemelte **Flombs Saug** / actis at kunde gaae eller brugis / den tredie Part aff **Aret**.

Den anden

Sole.

Jacob Christmandsen paa Boer.

Skylder Aartigen
Aff den Part.

Kand **Saae** oc **Aufse** /
Til samme Part.

uden Byxfel.	{	2. Rixdlr. Landgilds Penge.	18. T. Korn.
		1½ Løb. 6. M. Smør.	4. T. Haffre.
		2. Huder.	130. Læs Høe.

15. Rixdaler aff et got **Larefiskende** / til denne
Gaardepart liggende.

Strand Sisperis / med underfceedlige **Fiske** / effter **Aarsens Tjder** / kand oc haffvis til **Gaardens Jornp= denhed**.

Skouff / er ick synderligt til **Gaarden** / andet / end til **Brendved** / **Sparrer** oc **Veeter** / oc det belchligen til **Fællids Brug**.

Et

Et **Satterboel** / liggende til samme Gaardpart / dog under forskreffne Landskjyld / hvorsil / foruden Offverdrift eller Græsning til Fagang kand **Auflys**.

Høe 15. Læs.

Den Tredie.

Grassdal.

Hendrick Torbjørnsen. paa Boer.

Skylder Aarlig **Landskjyld** / **Kand Gaais**.

Med Byrsel.	}	3. T. Malt.	22. T. Korn.
		1½. Løb Smør.	Kand Auflys .
		1½. Hud.	280. Læs Høe.

9. Kirkdalr. aff en Flomb Saug / under Gaarden liggende.

Sjperlij er til Gaarden / med tvende Vadvarper / dog under samme Landskjyld ;

Stouff til Gaarden / er vel becilig til Brug / oc kand derudi hafvis atskillig fornøden **Huustømmer** oc anden smaa Last / er aff Størrelse i Lengden en half Nijl oc half saa bred / velstaaende oc aff god Forraad.

Samma andrager forbeu **N. N. Godsis**
Landskjyld.

Landskjylds Penge.	2. Kirkdalr.
Korn oc Malt.	6. Tyn.
Smør.	4. Løb. 6. M. Smør.

Rff

Huder 4.
 Fosse Leye og aff Laxefiskerier 32. Rixdalk.
 Forstkressen Landbygd udi Hartkorn anslagen og beregnet/
 beløber.

Hartkorn 38. L. 2. Sættinger.
 der til Eyedom ud aff

Sædeland	til Byg.	55. Lyn.
	til Hafre.	10. Lyn.

Eng eller Høe Aush til 605. Læs.

Lignet og lagt / det ene Godsis Landgild/
 Eyendom og Hertlighed / mod det andet /

Da befindis :

Rongl. Mayt. at bekomme aff for ^{ne} N. Væderlaug
 udi Landgild. 19. Linder 5. Sættinger hart Korn / meere
 end det Kongl. Mayt. bortskister / som da er 8. Sættinger
 hart Korn / meere end dobbelt Bdlæg udi Landgild / og udi Eyd-
 dom befindis Kongl. Mayt. udi ligemaade at bekomme / lige dob-
 belt Væderlaug / thi om end paa Haffre Sæden fattis 6. Lyn.
 saa er i des Stæd 3. Lyn. Byg Sæd øffrigt / som stedse actis mod 6.
 Linder Haffre Sæd / og er end derforuden ofver alt / videre end dob-
 belt Eyedom udlagt ;

Eng
 eller Høe Aush 30. Læs.

Byrsel bekommer Kongl. Mayt. til Væderlaug / meere
 end hans Mayt. frastiftis / udi Land-
 gild. 2½ L. 3. Sæt. hart Korn.

Etouff

Stouffuene belangend/ eractis til begge Guds saft at være lige gode aff Brug oc Beleilighed/ dog den liden Ege-Stouff at være videre paa N. Guds :

Derimod da de Fiskerier til Kongl. Mayts. Guds/holdis bedre end de til N. Guds hafvis.

Gosser oc anden Herlighed / til begge Guds er liggende/ hafue vi icke rettere kund eracte/ end de so paa begge Sider kunde være jessngode/ os der udi Kongl. Mayt. saa vel som N. at skee Fyllest oc Vdslag.

Taxten efter hvilcken vi begge forskrefne Gudsis Landgild udi hart Korn hafue anslaget/ oc lignet/ er som følger.

I Rixdalr. Landgilspenge/ mod	1. L. hart Korn.
I L. Korn eller Malt/ hvert	1. L. hart Korn.
I Løb Smør/mod	2. L. hart Korn.
I Hund/mod	1. L. hart Korn.

Sauglene oc Affgiffte aff Laxe eller andre **Sisterier** / regnet for halff mod Landgilds Penge/, som er.

I. Rixdalr/ mod	½ L. hart Korn.
---------------------------	-----------------

De er beregnet udi

i Skippunds Tunge aff Korn/Miel/Malt.	2. L.
I L. Korn.	12. Sættinger.
I Løb Smør.	3 Pund.
I Pund Smør.	24 Marc.
I Hund.	{ 2 Buckskind
	{ 4 Giedskind.
	{ 8 Faarskind.
	{ 12 Kalfskind.

At saaledis forskreffne Gods / aff os grandstet for-
faret / oc det retteste os kunde siunis / oc paa Kongl. M. mts.
voris Allernaadigste Herris / Naadigst Behag lignet er /
Det vidne vi med voris herunder tryckte Signeter oc
Henders under Skrifvelse / *Actum, &c.*

Er saaledis Raaden til Besicteffens oc Ligningers
Forfattelse / naar med Kongl. M. ant. skiftis / eensfoldigen
forestillet / hvormed dog icke nogen / som den anderledis /
oc med bedre Rictighed / siunis at vilde Ordne / hans gode
Billie oc Lycke / er betaget / efterat derforuden icke er
meent / med forskreffne / nogen saadan endelig Raade
at foreskrifve / at den icke skulle kunde lide endring oc
Bedring.

Belangende sliq Ligningers forfatning / paa Gods
mellem Adelen / eller *Privat* Personer indbiurdis / kunde
de vel oc efter ofvenskrefne Ordning rættis / alleene at da
hævois i act / at forandre oc *mutere*, som derom udi fore-
gaaende 3. *Cap.* efter Besicteffens Forhold i Danmark /
er udviist.

Naar da saaledis med forskreffne Grandstning oc
Ligning er til Ende giort / oc befundet / Kongl. M. ant.
at bekomme fuldkommen Skæl / oc sliq Bdlæg som be-
falet er / udstædis da Skisde paa begge Sider / des *Copier*
udi neffsølgende *Cap.* forestillis.

Det

Det Ottende Capittel.

Norſte Mageſkifters Skiøder oc endelige Documenter.

Naa Kongl. Mayts. Begne/udgiſſer hans Mayts. Befalings Mand/enten ene/ eller med flere gode Mand/ derom med hannem ſærdeelis Befaling kand haſſve bekommet / Skiøde eller Mageſkifte=Breff/ paa Kongl. Mayts. Naadigſteratification, aff følgende indhold.

Norſt Skiøde eller Mageſkifte Breff.

Jeg N. til N. Kongl. Mayts. Befalings Mand ofver N. Lehn. Kiendis oc giør vitterligt/ at efterſom jeg/ efter Kongl. Mayts. min Allernaadigſte Herris naadigſt Befaling/ haſſver ladet grandſke oc ligne/ efterſkrefne Gods/ ſom Erlig oc Velforſtandig Mand N. Indvaaner udi N. til Nagelaug haſſver vær it begierendis/ ſaa vel ſom det hand til Væderlaug haſſver erbydet/ oc effter at aff forbette Lignelle befundet er/ Kongl. Mayt. for det begierte Gods/ at ſkee fuldkommen Væderlaug/ oc jeg efter høybe^{ue} Kongl. Mayts. naadigſte Befaling haſſver dermed at til Ende giøre; Saa efterat forbette N. haſſver nu affhent fra ſig oc ſine Arvinger/ oc til høybe^{ue} Kongl. Mayt. oc Cronen udlagt/ effter ſkrefne trende hans Odels Gaarde oc Gods her udi Bergenhuus=Lehn/ i Snudhord Fogderj/ i Fagne Præſte=

Norſt Mageſkifte Breffs Copie
Saavit aff Lænsmanden udgiſſes.

stegield liggende; Den første kaldet **Aarestad**/ Christen
 Jensen paaboer/skylder Aarligen $1\frac{1}{2}$ Skippund Lunge/2c.
 8. Rixdalt. aff en Flomb Saug/ **Med Byxel**. Den
 anden **Sole**/ Jacob Christmandsen paaboer / skylder
 Aarligen aff den Anpart 2. Rixdalt. Landgilds Penge / 2c.
 15. Rixdalt. aff et Laxfiskende / under samme Gaardepart
 liggende / **uden Byxel** / Med et Sætterboel til samme
 Gaardepart liggende / dog under samme Landskyld 3.
 Den tredje kaldis **Grassdal** / Hendrick Torbensen paa-
 boer / skylder Aarligen 3. Tynnder Malt / 2c. Følger
Byxel. Med all forskrefne Gaardis oc Guds
 Eyendom/ Skoufve/ Herlighed/ Rente oc rette Tilliggel-
 se/ aldeelis inted undertaged/ effter det Skjøde-Bref/ for-
 beite N. derpaa til Kongl. Mants. udgifvet hafver ydermee-
 re formælder oc udviser. Da hafver jeg derimod paa
 høybette Kongl. Mants. min Allernaadigste Konnings
 oc Herris Begne / oc effter foromrørte / mig aff hans
 Mant. derpaa gifne Fuldmact / til fylleste Væderlaug /
 igien udlagt til for ne N. oc hans Arvinger / effter skrefne
 tvende Kongl. Mants. oc Cronens Gaarde oc Guds /
 udi forbeite Berggryhuus-Lehn / i Nordhord Fogderij /
 udi Dns Præstegield / liggende: Den første **Pffre**
Biergbye / Peder Dllussen paaboer/ skylder Aarligen
 1 Ort Landgilds Penge **med Byxel**. Nochen **Teye**
 under Gaarden liggende kaldis / **Crone Teyen** /
 skylder Aarlig 1 Pund Smør : Den anden **Kør/N.**
 paaboer/skylder Aarlig $2\frac{1}{2}$ Tyn. Korn/2c **Med Byxel**.
 Hvilcke forskrefne Gaarde oc Guds / med all deris Eyen-
 dom/

dom/ Rente oc rætte Tilliggelse herefter/ skal følge for ne N. oc hans Arffvinger til ævindeligh Eyendom. Dog at forbe^{ne} N. skal være forplict at giøre anfordring om/ oc forhverffue Kongl. Mayts. egen fuldkommen Skøde oc Confirmation, paa dette Mageskifte/ som alleene paa Kongl. Mayts. naadigste Behag aff mig saavijt som forskrefvet/ er giort oc sluttet. Til des Vidnisbyrd hafver jeg mit Signet ladet her under trycke/ oc med egen Haand underskrefvoit. *Actum, &c.*

At forskreff^{ne} Skøde med saadan Korthed gemeenligen sluttis/ oc icke andre (rætte fuldkomme Skøder til hørige oc Ordinarie) Omstænde/ derudi bliføer indførde/ skal hafve sin betenkende der aff: At efterdi Kongl. Mayts. naadigste Befaling eller Fuldmact til gode Mænd, dem icke tilstæder/ fuldkommen oc endelige Skøde at udstæde/ men alleene paa høyhede Kongl. Mayts. Naadigste Ratification, som de dem oc udi alle deris Skøder/ hafve forbeholdet/ efter ofoenskræfne Raade.

Gienbrefs Skøde/ paa Norsk Mageskifte.

Eg N. Indboener udi N. Kiendis oc her med Bitterligt giør/ at efter som Erlig oc Velb: Mand N. til N. Kongl. Mayts. Befalings Mand paa N. Slot/ efter hans Velb: Derpaa hafvende Fuldmact oc Befaling/ aff den Stormeetige Høybaarne Første oc Herre/ Her **Christian** den Fierde/ Danmarckis/ Norgis Vendis oc Gottis Konning/ Hertug udi Sleßvig/ Holsteen/ Stormarn oc Dytmerßen/ Grefve

Gienbref
paa Norsk
Mageskif-
te.

udi

udi Oldenborg oc Delmenhorst / voris Allernaadigste
 Konning oc Herre / haffver nu paa hans Kongl. Mayts.
 Begne / til Magelaug udlagt til mig oc mine Arffvinger /
 efterskrefne tvende Kongl. Mayts. oc Cronens Gaarde
 oc Gods / udi Bergenhuus Lehn / udi Nordhord Fogderij /
 i Dus Præstegield liggende / Den første kaldis **Pffre**
Biergbnye / N. paaboer / skylder Aarlig i Ort Landgilds
 Penge / 2c. **Med Byrsel**. En Leye under samme
 Gaard liggende / kaldis **Crone Leye** / skylder i Pund
 Smør. Den anden **Kør** / N. paaboer / skylder Aarli-
 gen $2\frac{1}{2}$ Lynde Korn / 2c. En Flomb Saug under sam-
 me Gaard liggende / der aff gaar Aarlig Leye 10. Rixdalr.
 med all forskrefne Gaardis oc Godsis Eghedom / Skouf-
 ve / Fiskerij / Herlighed / oc rette Tilliggelse / efter det
 Skjode Brefs videre Indhold / hand paa Kongl. Mayts.
 Begne / oc paa hans Mayts. Naadigst Behag / derpaa
 mig giffvet haffver. Da haffver jeg nu derimod / til fyl-
 leste Væderlaug / underdanigst igien udlagt til hønbe ^{de}
 Kongl. Mayt. oc Cronen / efterskrefne trendemine Odels
 Gaarde oc Gods / udi forbetre Bergenhuus Lehn / i
 Nordhord Fogderij / udi Fagne Præstegield liggende :
 Den første kaldis **Aarestad** / N. paaboer / skylder Aar-
 ligen $1\frac{1}{2}$ Skippunds Lunge / 2c. Aff en Flomb Saug
 til samme Gaard liggende 8 Rixdalr. **Med Byrsel** /
 Den anden **Sole** / N. paaboer / derudi $\frac{1}{2}$ Part / skylder
 Aarligen 2 Rixdalr. Landgilds Penge / 2c. Aff it Laxefis-
 skende under samme Gaardepart liggende / skyldis 15.
 Rixdalr. **uden Byrsel** / Et Sætterboel hørende i lige-
 maa-

maade til ſamme Gaardspart / dog under ſamme Landſkyld. Den tredie ved Naſſn **Gravdal** / N. paaboer / ſkylder Aarligen 3. Tyn. Malt / 2c. **Med Byxel** / 2c.

Hvilcke forſkreffne Gaarde oc Gods / med all deris Herlighed / Rente oc rätte Tilliggelſe / ſom kand være / Ager / Eng / Skouff / Mark / Lotter oc Lunder / Fiſkevand / Fagang / Bot de Lort / til Fields oc Fierre / inden Gierds oc uden / aldeelis intet undertaget i nogen maade / ved hvad Naſn det helſt er / eller nefnis kand / ſom der nu tilligger / oc aff Arilds Tid tilligget haſſoer / oc bør dertil at ligge med rätte / hønhette Kongl. Mayt. oc Cronen / ſkulle haſoer / niude / bruge / oc beholde til avindelige Eyendom: De kiendis jeg mig eller mine Arſvinger / aldeelis ingen ydermeere / Lod / Deel / Ræt eller Rættighed / at haſoer til eller udi for^{ne} Gaarde oc Gods / eller nogen des tilliggendis Eyendom / Rente / Herlighed eller rätte Tilliggelſe / efter denne Dag i nogen Maade.

Thi beplicter jeg mig oc mine Arſvinger / at fri hiemle oc fuldkommeligen tilſtaae / hønhette Kongl. Mayt. oc Cronen / forſkreffne Gaarde oc Gods / med all deris Rente / oc rätte Tilliggelſe / for hver Mandſ Tiltale / ſom derpaa kand tale med rätte i nogen maade; De derſom ſaa ſkede / at for^{ne} Gaarde oc Gods / eller nogen des Eyendom / Rente eller rätte Tilliggelſe / bleff for^{ne} N. eller hans Arſvinger affvunden / i nogen Dom eller Rættgang / formedelſt min Vanhiemmels Brøſt ſkyld / da beplicter jeg mig oc mine Arſvinger / at væderlegge hønhette Kongl. Mayt. oc Cronen / ſaa got Gods igien / baade paa Eyendom / Landſkyld / Herlighed / oc Rente / oc ſaa vel beleiigt / inden ſex ſambfelde Uger / neſt efter jeg eller mine Arſvinger /

derom tilfagt vorder / oc holde det høybeste Kongl. Mayt. oc Ero-
nen/albeelis stadislos i alle Maader.

Des til Vidmsbyrd oc Forsicketing/ trock mit Signet herne-
den fore / oc med egen Haand understreffoer / oc ventligen ombedet
Erlige oc Velb: (eller Velacte) Mand N. N. med mig til Vit-
terlighed/ dette at forsengle oc understriffve. *Alum, &c.*

Nota. Hogle gode Mand lade dem befalde/paa det Stæd udi
Stiødebreffuene/ nest effter begge Godsis Indførelse / at indføre oc
formælde / hvad sig samme Gods udi hart Korn effter Signelsen
andrager/hvilcked.dog er actis/ick der egentlig at henhøre eller være
fornøden / effterat derom understreffven oc forseiglet Grandstning
oc Eigning / udi Kongl. Mayts. Cancell indlefferis / hvilcken der
(om med Tiden til derom / nogen Effterreming at være fornøden/
nogit kunde foresalde) bliffver i god oc rigtig Forvaring. Dog
om nogen saa got sunis / kunde mand sig vel til samme Signelser
forstiude / oc paa de Stæder strax effter Godsis indførelse i Sti-
ødet/ lade indføre et Ord/aff følgende Meening.

Effter den derpaa gjorde forseiglede / oc udi Kongl. Mayts.
Cancelli offverlefferede Grandstning oc Eignings videre udvijs.

Følgebress som aff begge Parter udgiffvis / paa det bort-
stiffte Gods/des Copie er udi foregaaende 4. Cap. forestillet.

Naar saadanne offvenstreffne Stiøder ere udstædde/ haffver
da den med Kongl. Mayt. stiffier hans Mayts. Cancelli Naa-
digst Ratification, paa Lænsmandens Stiøde/ underdanigst at an-
holde/ hvilcken da (naar alting dermed sin Rictighed at haffve/
befindis) bliffver meddeelt / aff indhold / udi alle sine Omstænde/
effter den fuldkommene Ordinarie Stiødis Stiil.

Hvis videre som udi Magestiffier kunde foresalde / eller udi
noget forstreffne kunde være at forandre ; Der udi ville en hyer/
effter egen Discretion, vide at rætte/ tilsette/oc ordne/som til saldets
understeedlig Leylighed/der kand udfordre.

Kongl.
Mayts.
Confir-
mation
paa Na-
gestiffte
affordris
i Kongl.
Mayts.
Cancelli.

Om

Den tredje Bogs tredje Part.

Om

Marcke-Keebning

oc Jord-Deeling/

Hvad er : Desz Fornødenhed oc Aarsag/
Erklæring paa alle Deelingers Naffne/ aff Jord/ udi
Marcke/Wenge/Løfter/Lycker/Maals Jord/Gribs Jord/Dr-
num Stuff/Særliqsb/Aaser/Slader/Dyphof/Agre oc Fin-
ter/De endelig/hvorledis med Marcke-Keebning
begyndis / *Procederis* , fortfaris oc til
Ende giøris.

Hos føyed en gammel Marckereebnings
TAXT, Sambt Maaden udi Marcke Skæls-
oc andre Eyedoms-*Proceffer*.

Alt forskreffne / saavijt aff Skriffelige
Documenter, oc I synderlighed / aff gamle forstan-
dige oc derudi pfoede oc erfarne Mænds/troværdige
Berættning / er kund blefoen ud-
forskæd,

Prentet i Kiøbenhavn / M DC LII.

Det Første Capittel.

Hvad Marke-Rebning er/ des Aarsag / oc fornøden Brug.

Marcke-
rebningss
proces
oc gam.
melfornø.
den Brug
i Da.
marck/ til
Jord at
deele mel.
lem Lods-
etgere el-
ler Keens
Bestre.

Marcke.
Rebning
en sær
Bidskab.

sterat med disse Bøger
er henført/ der udi de besynde-
verligste Acter/ udi/ oc med
Jordegodsis Handtaring/
Handling oc Dmgængelse
kunde' tilfalde/ at erklere oc
forestille. Saa endog/

Marcke-Rebning/ eller
Jord at skiffte/ mellem Lods-
eigere eller Byemænd/ saa
en hver *pro quota* efter Land-

gilds udfordring/ kand bekomme Jord oc Eyendom/ er en
Act eller Forrætning/ som udi disse Tider/ icke idelig/ men
sielden forefalder: Saa er den ligevel at acte/ icke for en/
med de ringeste tenckværdige/ oc nødvendige Ting/ til
Ræts oc Enigheds erholdelse/ men er en meget gammel
Brug som i Danmark for u-tenckelige Aar hafver været/
oc endnu/ naar Tilfald det udfordrer/ er i Gange. Er
oc en saadan særdeelis Bidskab/ at vel udi et gandske
Land/ icke allene findis saae/ end blant de ældste/ som for-
staae/ dem der udi at lade bruge: Mens end oc/ underti-
den icke een/ hvilcken Rebningen som en Hoffued eller For-
mand hafver Kundskab oc Forstand/ sig at paatage oc
rætteligen udføre/ derosver/ da ofte (naar er forefalden/
Rebning at skulle skee) en der udi erfaren/ fra et andet
Land/

Land / som fra Sælland til Lolland er fordrit. Ellers er vel icke u-bevist/ **Marcke-Rebning**/ at være en Jordmaaling / med Reb eller Raft / ved hvilke Jord oc Eyendom / aff Sædeland / Eng oc Skouff / blifver deelt oc jefnet / Byemand eller Lodseigere imellem / naar dem derom Tvist indfalder / saa nogen dem sig kand formeene Brøstholden: Eller oc naar nogen sin Lod oc Deel vil vide / oc hafve fra Skild for sig self / dermed ingen med hannem udi den Deel ham tilhører / skulle hafve nogen Fellede's Brug;

Her er actis / at med et Ord / burde ihukommis / til forekommelse / om nogle (som vel er fornømt) maatte formeene / **Marcke-Rebning** / aff Alders at være optaget / oc udi Lougen at biudis oc være meent / derved alleene at reebe oc maale / **Skouff oc Vdmarck**: De icke at kunde forstaais / **Ager oc Eng Jord** dermed at deele / hvilket dog anderledis at være / icke paa twilis / fast en hver nocksom at være bevist / oc derfor vel var u-fornøden / det anderledis at vøderlegge / dog at icke skulle sigis / saadan Meening / med nogen Løseigen ugrundet Vidskab at igenleggis: Da / at ved **Marck oc Eyendom** / som Lougen oc *Recessen* om mælder / oc tilstæder af reebis / icke alleene skal forstaais **Vdmarcke** / kand klarligen sluttis / aff den Indske Lougs 1. Bogs 55. Cap. hvor biudis: Først at skal reebis **Tofte** som i Bye ligge / hvilket da (som udi næstfølgende Cap. udvises) icke er andet / end Agerland eller Sæde Jord / som næst op til en hver Gaard er liggende: Til med formaldis sidst i forbette 55. Cap. at ligesom **Tofte skiftis** i Bye / saa skiftis oc **all Marcke**

¶ II ¶

Jord:

Marcke-Rebning
hvad det
er oc des
Brug.

Argumentat:
ved Marcke-Rebning / ey at deells udmærck alle: Skouff allene.
¶ Mens fornemlig Sæde Jord oc Eng.

Jord: At *Recessen* dette icke igien kalder / eller er mod-
 stridig / men det meere stadfester / fremstillis/fortligen aff
 det 28. *Cap.* hvor en hver tilstedis / **Skouff Marc** oc
Eyedom at kalde til **Rebs:** End tilholdis sammesteds/
 Rebs Mandene deris Rebning/ at forfølge/ indtil de hafve
 rebt **Marcen altsammen/** udi hvileket alt/ ingen un-
 dersced givris/ men runt udi allmindelighed talis/ om den
 gandske **Marc** / hvormed oc saa **Ager oc Eng Marc**
 fornemligen at vare meent/ kand sluttis/ aff den Laadning
 oc **Udleg/** aff den meere hafver/ forbe^{tte} 28. *Cap.* befaler
 Fogden oc de 8. Siunsmænd / dem udi at besittis/ til den
 Klagende med at tilfrids stille / hvileket aldeelis icke kand
 forstaais om **Udmarken** alleene / effter at om den ge-
 meentligen minst *Disputeris*, eller twistis.

Dunskjønt nu vel derimod / foromrørte *Meening*
 siunis / oc hafver anseende at kunde forsvaris med de 20.
 Vinters **Hæfd** / hvileke naar nogen kand hafve haft paa
 Gods oc **Eyedom/** beholder hand det angerløst oc u-
 vundet/ efter *Recessens* 50. *Cap.* ligesom mod saadan **Hæfd/**
 ingen **Ager Jord eller Eng** fra nogen **Gaard** skulle
 kunde bortmaalis / eller ved **Reb** fravindis : Hvileket oc
 vel var noget / hvis icke var forhaande/ klare **Lougens**
 oc *Recessens* **Bogstafve** / som den *Meening* egentlige cre-
 imod ; Thi først biudis udi forbe^{tte}: **Indske Lows** i **Bogs**
 55 *Cap.* At naar **Soelskifte** eller **Reeb** gaar paa
Bye/ da skal hver **Mand/** opgiffve sin **Hæfd /**
 i all **Marcen/** (uden det er **Ornum / Stuff** eller
Serkiøb/ des *Forflaring* i næstfølgende *Cap.*) hvileket
 oc

oc udi *Recessens* 28. *Cap.* stadfestis med tilstedelse / ingen at forbiudis / Skouff / Marck / eller Eyedom / efter **Lougen** / at kalde til Rebs. Deroffoer tilholder samme *Cap.* som forbemelt / Slijd at anvende / den Brøstholdne med **Laadning oc Vdlæg** / at tilfrids stille af den meere **haffver** : At saaledis ingen **Hæff** den meere **haffvende fra Vdlæg** kand befri: Følger fordi med forskrefne **Hæff** / icke at være meent dermed / denem / som ved een eller anden **Middel** / kand være tilkommen / nogen Fordeel med meere **Jord** / end ræt jefnet mod deris **Naboer** / saadan þfrig **Jord** at hiemble / men den alleene at forstaais (saasom den ocfaa egentlig / oc med bare **Ord Lyder**) om **Hæff** paa **Gods oc Eyedom** / det er: Paa gandske **Gaarde oc Goeds** / med des **rætte tilbehørige** **Lilliggelse** / efter saadanne **Omstændesluttis** billigen: **Marckereebning** fornemligen ot i besynderhed at være **rætted**. **Sæde Jord / Eng oc Skouff** / lige saa velsom **Udmarcke** / **der ved at maale oc ræbe**

Det oc med **Marckereebning** / at være een saadan fornøden **Ling** / som er **U-omgengelig** / oc icke kand væris foruden / kand letteligen sluttis deraff: At efterdi vidis / at ofte blant **Naboer** / **Keens-Brødere** oc **Lodseigere** / **Exist** indfalder om deris **Jord oc Marcke** / saa enten dem kand formeene / sig icke at hafve saa megen **Jord** / **Eyendom** eller **Brug** / som hannem burde / eller lige ved hans **Naboe** / med hvilcken hand lige **Landgild** oc **Lynge** / gior oc udgiffver / naar saadanne **irrige Mæeninger** / blant **Naboer** eller **Lodseigere** indfalder / oc icke anderledis kand stillis oc endis: Da tien / oc er endelig fornøden / **Parterne** ved

Reeb:

Marck-
Reeb-
nings flo-
re forng-
denhed oc

Gaffn/
 hvorudi
 bestaats
 oc hvor
 aff Land
 sluttis.

Rebning at adskillis oc mellom skiffis / oc saavit der udi en
 hver tilfalder / hafve de dem med at lade nyge; At saaledis
 Marck-Rebning er / oc kand holdis / for det eeniste endelig
 Middell / hvorved offuenskreffne Eyedoms oc Jordsmans
 Tvistighed / kand bileggis oc tilfrids stillis / der ved da/
 Fred / Kiolighed oc Fornøyselse mellom Naboer oc Benner/
 stiftis oc oprættis / oc det icke alleene / for den ene Gang det
 skeer / eller for de Personer dermed først adskillis / men tien
 end oc udi de tilkommende Tjder / oc for efterkommere/
 effterdi / naar en hver Lodseiger / udi en Marck / Skouff
 eller Eyedom / en gang sin rette Anpart / ved Keeb blifver
 tilmaalt / oc ved Steen oc Stabel udøijst / kunde der efter
 de efterkommende / dem stedse hafve at rætte / saa at om end
 Keens Brøde undertiden hver andre kunde Pløye eller
 Saae fornær / kunde de selff indbyrdis dennem imellem
 maale / efter den Keebning oc Afdeeling / første gang giort er.

Saadan Marckereebning / oc at være saadan en ting /
 som til Landenis Larff / Velstand oc Opbyggelse er for-
 nøden / til kiende gifvis oc lader sig oc fornemme / af den
 Omhue disse Rigers Høyloflige fremfarne Konger / bewijst
 hafve / med Marckereebnings Forhold oc Maade / saa of-
 te oc slutteligen / udi disse Lands Lower oc Reesser, at fore-
 skrifve / som udi den **Jydske Lovs** første Bogs 45/
 46 / 49 / 50 / oc 55. Cap. Kong Christian den tredie
 Recess 28. Cap. Frederick den anden / Handsest: Cap. 33.
 oc udi den Norske Loug / Lands L. B. 13. Cap.

Saadan Marckereebnings foretagelse / er maalt / at
 foraarsagis der aff; 1. Naar nogen Lodseiger eller
 Byemand / sig med sin Gaards Jord befinder Brøsthol-
 den / i det hand icke hafver lige megen Jord oc Brug / med

Marck-
 Reb-
 nings
 1. Aarsag

andre sine Naboer eller Keens=Brødre/ med hvilcke hand dog lige Landgild oc Lynge giør oc udgiør / da begierer hand/ derved at kunde komme til jefned med sine Grander. Men at Gaarde saaledis bliør forminskede paa Jord oc Eng/ saa Bonden sig icke fornemmer holden/ oc derofør nødis til Kees at opkræve / hafør ofte deraff sin Aarsag/ at flig Gaard tilforne/ nogen Tid lang kand hafør været øde/ oc midler Tid dens Ager oc Eng/ af Keens=Brøderne/ (det ere de/ som hafør Jord oc Eng lige jefnsidig hos samme Gaards Ager oc Eng) efterhaanden / noget kand være fra pløyet / saa derofør omsider / saadan Gaards tilliggelse / saa meget kand være bleøen foringet / at den der efter sig Gaarden antager oc bruger / hand kand bestinde/ dens Eyedom at være forminsket.

Ellers kand vel oc i andre Maade/ oc aff anden Tilfald/ en Gaards Jord oc Eyendom være forringet / som oc ved Rebning igien kand komme tilbage.

Fremdeelis foraarsagis oc saa saadan Jord Maling eller Markeskæl / naar mange gode Mænd (som i det Fald kaldis Lodseigere) hafør nogen Skouff/ Markt eller Eyedom / til sællis Brug/ oc da end dem siunis / at ville vide sin Deel eller *Quota*, oc den særdeelis vilde hafør skild fra de andris/ dermed hand sit kunde hafør / oc derefter nyde/ med bedre Fred/ oc allene til sin egen Brug/ da arbejder hand paa/ samptlige Lodseigere/ at kunde tilbringe/ flig Deeling oc Rebning at bevilge.

Markte-
rebningis
Aarsag.

M m m

Det

Det Andet Capittel.

Erflering paa de Deelingers Masne/
en Byes Jord deellis udi/ oc under-
skedis ved.

MEt Sæde Jord eller Agerland / til
en hver Landsby liggende / er gemeenlig
udi trende/undertiden fire Deele/underske-
det / deraff en hver Deel nefnis i allminde-
lighed / en **Bymarck**: Men fordi al-
tiu en aff forbe^{tte} Bymarcke/ hviler oc er usaaet/kaldis den
deraff **Fælleden** / effterat samptlig Byemand/ da sam-
me Marck til fællis beed lade bruge. De andre twende
Marcke ere stedse dyrkede oc tilsaaed / hvorfore de oc hver
aff sin Sæd nefnis / som **Rug Vongen** / **Byg
Vongen**.

Bymarck.

Fælleden.

Rug Vong-
gen Byg-
Vongen.

De om vel saadan Deeling / ofoer all Danmark er
allmindelig / saa finder sig dog nogle Steder udi Jylland
oc Skaane/at icke Marckerne udi saadane lige Parter skif-
tis ; mens uden nogen stedse Bjshhed dyrkis / som her it oc
der it andet Stycke / lige saa med Fælleden/ her en Ager
oc der en anden lade hvile / hvilcke Agre som saa blant dyr-
cket Jord ligger fallet / ellers kaldis **Dr-Agre** i Sælland/
dog hafver de ligevel sammesteds deris visse Ordning aff
Ejden / i saadan deris Dyrkning / i det hver veed oc acter/
hvilcke aff sine Agre det Aar / oc hvilcke it andet Aar / skal
dyrkis oc lige fallet / hvorom den første Bog / udi Dan-
markis allmindelige Beskrivelse/ videre handler.

Dr-Agre.

All den Jord oc Eng udi sliq Marcker er liggendis/
er enten Maals Jord eller **Grubs Jord.**

Maals Jord / kaldis en Byes gandske Tillig-
gelse aff Sade-Jord/ oc Eng/ naar den en gang ved Reb-
ning er maalt/ saa at der efter/ en hver kand vide sit/ oc
Bønderne dem selff imellem/ uden deris Husbonds Bid-
skab (efter som dem ellers icke er tillad/ nogen Ehedoms
Tretter/at begynde eller udføre/uden med deris Husbonds
Tilladelse) kunde maale/ naar en formeener/ den anden
fra hannem at hafve pløyet/ eller i andre Maade været
forær.

Maals
Jord.

Grijs Jord / er den Jord/ oc en Byes gandske
Marcke/ som icke ved Reb er maalt; De om vel til en
Bye kunde være Maals Jord i allmindelighed/ saa kand
alligevel til en eller nogle særdeelis Gaarde i Byen/ være
nogle Stycker Grijs Jord/ foruden den rette allmin-
delige Maals Jord/ samme Gaarde/ lige ved andre Bye-
mands Gaarde/ kand tilhøre: Sliq Stycker Grijs
Jord er actis i førige Tider at kunde være indtaget/ enten
aff Fælled eller i andre Maade/ ligger derfor saadanne
Stycker Grijs Jord/ gemeenlig udi særdeelighed udfra/
oc icke iblant anden Maals Jord.

Grijs
Jord.

De efterat/ aff saadanne Stycker Jord/ ingen sær-
deelis Landgild gifvis/ derfor/ om samme Byes Marck
igien ved Reb skulle maalis/ bleff da gemeenlig sliq Sty-
cker Jord fordeelt oc bortmaalt/ fra de Gaarde/ de tilforne
hafve været underliggende/ til andre/ de efter Rebningen
kunde tilfalde;

Sliqe Stycker Grijs Jord/ siunis nesten/ at være
de samme en Deele eller en Mercke/ om hvilcke/ den

Ornum.

Jydske Lougs første Bogs 46. Cap. gjør Mælding/ oc kalder **Ornum**/ dog icke den Ornum/ om hvilkken sammesteds talis/ at være særmarkk/ med Steen/ Stabel eller Grøst/ hvilkken icke bør rebis med anden Byens Jord/ men alleene den/ som icke/ som forskrefvet/ er affdeelt oc merckt/ oc derforre maalis oc gaar under Reb/ tillige med anden Byens Markk;

Stuffel-
ler Stab/
Særkiøb/
Tryet
Norge.

Stuff eller Stub / Særkiøb / oc i Norge

Thene/ siunis med **Ornum**/ en **Deel eller en Mercke** at være *Synonyma*, eller Ord som betyde en Ting oc som forbemelt/ skal være et/ med Steen/ Stobel eller Grøst/ særdeelis affskilt Stycke Jord oc Egedom/ oc icke at kand forstaais (som nogle ville) om den gandske/ eller almindelige Ager Jord oc Eng/ til en Gaard eller Bye er liggende. Dog er den underseet mellem Ornum/ oc Stuff eller Særkiøb/ lat naar Byemand selff eige oc bruge saadant særligt Stycke Jord/ da kaldis det Ornum/ men dersom uden Byesmand eye eller bruge det/ da kaldis det Stuff eller Særkiøb; Gemeentligst pleyes sliq Jord at brugis til Byens Tyr/ derpaa at underholde/ eller pleyes deraff at tagis All til Byemands bæste/ saadanne en Deele rebis icke/ men bliffver den til bæste der kjøbt hafver. Hvor om den Jydske Lougs første Bogs 49. 55. Cap. Lib. 2, Cap. 21. Lib. 3. Cap. 57. 58.

Under-
sted mel-
lem Or-
num oc
Stuff/el-
ler Sær-
kiøb.

Tocke Jord kaldis i Sælland/ er nogle sær Stycker Jord til Præstegaarde liggende/ icke blant anden Maals Jerd/ mens ud paa Holmer oc affsidis fra anden Ager Jord.

Tost eller
Tombr.

Toffe / *Norwegicê Tombr* / kaldis udi allmin-
delighed it Stycke Jord eller en Plaz/ nest ved Bondens

Gaard/ dog i Bongen er liggende/ oc ingen anden hafver Part udi/ omfkipt det ey kand være indgrøftet eller gierdet/ som det ligewel gemeenlig er: Dersom end oc Gaarden ligger mit udi Bye/ saa Lostenicke kand hafvis ved Gaarden/ skal dog Bonden hafve Lofte i Bongen/ ligesom hand hafver Forthe i Bye/ efterat til alle Gaarde/ bør hafvis slikt eget Stycke Jord eller Loft/ som Bonden sig/ efter sin egen Villie/ med hvad Sæd eller Brug ham lyst/ sig kand hafve at nyttig giøre/ oc saadan Lofte siunis den Jydske Loug *Lib. 1. Cap. 52. oc 55. oc Lib. 3. Cap. 60.* at forstaae/ oc udi forskrefne *55. Cap.* at kalde **Gaard Sæde Lofte**/ oc det aff den Sæd/ ved Gaarden/ i slikt Stycke Jord saaes;

Gaard
Sæd
Lofte.

Foruden sliq Jord oc Lofte/ kaldis oc det Sted Bondens Gaard er bygt paa/ Lofte/ Jydske Loug *Lib. 1. Cap. 51.* dog naar mand saadan Tid vil forstaae/ underfæder mand dem ved Tilnaffne/ som **Boe Lofte**/ eller **Bygge Lofte**/ hvilecke da atter enten ere gamle Lofter eller soorne Lofter. **Gamle Lofter** ere de Stæder eller Plæzer/ som aff Alders med Huuse eller Gaarde hafve været bebygte. **Soerne Lofter**/ forklarar offoen malte/ Jydske Lougs *Lib. 1. Cap. 51.* at være den Deel som i Bye ligger u-bygt/ oc før var Agerland/ oc samptlige Eyere i Bye/ bygge oc giøre til Lofte/ dog at aff samme soorne Deel/ giøris oc saa Forthe.

Boe eller
bygge
Lofte.

Gamle
Lofter.

Soerne
Lofter.

Forthe.

Forthe/ skal være/ efter den Jydske Lougs *1. Bog 56. Cap.* et Stycke Jord/ *12. Fasne* bred/ som en hver Eyer eller Byemand/ ved hans Gaard eller Boe/ Lofte hafver liggende i Byen/ til hans Fænedes Paaleye/ hvorom

tilforne videre er handlet / udi foregaaende anden Bogs første Parts 3. Cap.

Ryd-
nings
Jord.

Rydning's Jord / er den Jord som først opbrudis / oc giøris til Sæde Jord / aff Vdmarck Eng / Krat eller andet / ic. Hoorvijs aff saadan Jord for visse Landgild tilleggis eller maalis / derom besee den 2. Bogs første Partis 5. Cap.

Lytte.

Venge/
Kud/
Indtegt.

Lytte / skal være et indeluct Stycke Jord eller en Mercke / som er en Mands eget / oc hand til sin egen Brug alleene / kand hafve at indhegne / kaldis oc **Venge** / oc i Lolland et **Kud** / eller undertiden et **Indtegt**. Dog er nogen forskel der udi / saa at indtegt *proprie* er oc kaldis / en Plaz / som en Bonde kand erlange sin Husbonds Villie paa / det at indtage oc indlucke / med Bierde eller Grøst / aff sællids Marck / men da skal samme Herst ab eige gandske Fanget / sørend hand der til kand gifve Forlof.

Byes
Indtegt /

Byes Indtegt / er det Stycke Jord / som alle Vhemand tillige indtage aff en deris Marcke / til Erste eller Hør-Sæd: Hvilket Indtegt da kaldis Erste eller Hør Venge.

Aaser.

En Aas / er en Part Agerland / eller en temmelig Deel Agre / aff en Bye Marck / som ligge tillsammans / lige jefnsdis op til hin anden / streckende dem en Raas udad: Oc efterat saadanne Aaser / ere meget underseedlige aff størrelse / høngde oc Fructbarhed / efter en hver Marckis Lejlighed / hafve derfor alle Vnemænd / hver sit Stycke eller sine Agre i hver Aas / som dem efter deris Gaards oc Landgilds *quantitet* eller Andrag blifver tilrecht.

En

En Stadel / er det Stycke Agerland / eller de Agre / Stader.
 en hver Gaard / udi hver Aas tilhører / eller ved Reeb oc
 Maal blifver til deelt / eller saa mange Agre / som hver paa
 sin Part / udi hver Aas / hos hin anden liggende / bekom-
 mer.

Ophoff / actis aff Loufigne / udi nogle Lougens Ophoff/
Løffde-
måde.
 Scholeringer oc Forklaringer / at være Hoffdemøde /
 eller hvor 2. eller 3. Agre in *Latitudine* eller udi bredde
 mødis / Jydske Lougs *Lib I. Cap. 52.*

En Ager / er en allmindelig Deeling / aff et Stycke Ager.
 Gæde Jord / udi en Lengd udløbende / mit paa eller langs
 ud med des middelfte Linie / rygget eller forhøyet; samme
 Ageris Canter / bredder eller sider skillis fra andre (paa
 begge Sider nest hos liggende) Agre / ved Ager-Reenen /
 det er / det dybeste Sted mellem Agrene.

En Finte Jord / er en smal Stremmel Jord / Finte.
 langs ud ved samme Agre er liggende / som i førige Tider
 kand være taget fra en Gaards Ager / oc tillagt en anden
 Gaards Jord; For hvileke Finter / Jord / oc saa den
 Gaard de følger / nogen særlig Landgild udgifve / som it
 Lamb / Faar eller deslige / derimod da / den anden Gaard
 (saadanne Finter tilforne hafver tilligget) er fra taget lige
 flig Landgilde: Vdi Mærke-Rebning følger samme
 Finter / den Gaard / eller den Mand / som dersore Land-
 gild udgifver. Dog icke at samme Finter i sig self blifve
 i deris esse eller til forskrefne Gaard / Men at i des Sted /
 eller for des Landgild / Gaarden saa vit videre Jord til re-
 bis / hvor oc paa hvad Stæder / det kand falde.

Det

Det tredie Capittel.

Marcke-Rebninges Proces til des Begyndelse oc Fordring.

En hver
er tilstød/
Skouff oc
Marck at
falde til
Rebs.

Rester Kon. Christian den Tredies

Reces Cap. 28. er ingen forbudet Skouff/
Marck eller Eyedom / at kalde til Rebs/
om endskiønt Cronen / eller Kircken kunde
derudi hafve Lod oc Deel: Dersfore naar
nogen sig med sin Gaards Jord befinder

Brøstholden / eller icke at hafve lige megen Eyedom oc
Brug / med andre hans Naboer oc Keens-Rødre / med
hvilcke hand dog lige Landgild oc Tynge / gjør oc udgif-
ver ; Efftertracter hand da / ved Ketten at vilde igien
vinde / hvis med urætte hans Gaard kand være fra kom-
men / hafver hand blot dette ene Middel der til at bruge/
som er: Marcken ved Rebning at faa maalt / deelt oc
skiffet / saa hand for sin *Quota* oc Landgild kand bekomme
seffnet ved andre hans Naboer / til des forfætning / hafver
hand da først sit Hiemb-Ling at søge / oc derpaa trende
samfulde Ling (effter hand tilforne andre Lodseigere
dertil hafver ladet gifveloulig Rald oc Varsel / efter den
Indske Lougs *Lib. I. Cap. 50.*) fiere oc sig klage Brøsthol-
den / i det hand befinder / sig at hafve u-lige Jord / Skouff
eller Eyendom / med hans Medcigere / oc mindre end
hannem bør / begierer derfor Rebning / ved hvileket hand
med dem kunde komme til jesnet / hannem maatte bevilgis /
de t hand tager beskrefvet.

Rebning
der eeniste
Middel
til jessnet
oc deling/
udi Marck
oc Eye-
dom.

Marcke-
Rebninges
Processus
Begyndelse.

^{1.}
Lodseige-
re gifvel-
Varsel.

^{2.}
Kieres / oc
Flagis
Brøsthol-
ding til 3
Stemming

Før=

Jørend da paa nogen Eyendom malis Keeb / udnes-
ner Fogden 8. U-vildige Loufaste Herridsmænd / hvileke
paa en benefnt Tid oc Dag / skulle samlis paa den Eye-
dom / paa hvileken begieris Keebning / dog at Gienpart-
terne tilforne ere gifne Varsel til deris Huus / efter forbe tte
Jydske Lougs Lib. I. Cap. 50. Saa velsom oc saa de
Mænd / som boe i den Bye / til hvileken samme Eyedom er
liggende: De skulle da for^{ne} 8. Mænd grandfke om den
Klagend hafver saadan Brøst / at der bør skee Keebning
eller ey. Hvis de nu der udi erfare oc befinde / det Vidne
oc tilstaae de neste Tingdag derefter;

Naar da efter deris Vidne sliq Brøst er forhaanden/
at Keeb bør gaae: Da (saa frembt Fogden oc forbe tte
8. Siunsmænd / med anvendende Flid icke kunde formaa/
Parterne at forlige / oc den Brøstholdne at tilfrids stille/
med Laadning eller udlæg aff den som meere hafver (paa
det alle Eyere aff Keebning icke skulle tage skade) gifver
den Klagende atter alle Lodseigere Varsel / hvileken Dag
hand vil kalde paa Eyermand eller Keebsmænd: Sam-
me Dag kommer hand paa Tinget / oc foregifver Dom-
meren følgende Reening;

J hafver fornommet / at jeg hafver klaget mig Brøst-
holden / det saa at være / i oc selff med flere Dannemænd /
erfaret hafver; Saa efterat jeg hafver gifvet de interes-
serede Varsel / i Dag at vilde kalde oc begiere Kebsmænd /
oc paa dem at vilde hafve Følgnig; Begierer jeg der-
fore nu / mig maatte tilstædis paa dem at kalde: Naar da
Varsel er hiemled och hans Begiering aff Fogden tilstæd /
siger hand da: Efterat er befundet / mig at være Brøst-
holden udi N. Eyendom / oc tilkaldelse paa Kebsmænd i

Nnn

Dag

3.
8. Mænd
udnesntis
aff Fog-
den / at er-
fare om
Brøst er /
oc om
Keebning
bør skee.

4.
Lodset-
gere gif-
vts atter
Varsel til
Kebs-
mænds
paa Kal-
delse.

5.
Kaldes
paa eller
begterts
Kebs-
mand i
Ting.

Dag / jeg louligen hafver ladet mine Væderparter oc de vedkommende / gifve Varsel : Saa skal det dersfore nu i Dag / være mit første Ting / At jeg begierer oc fordrer / Sielffsigere eller Kæbsmænd / til samme Mark / Skouff eller Eyedom / os at imellem reebe / saa en hver os kunde skee skal / oc vi med hver andre / efter Willigheds udfor- dring / kunde komme tillige jefnet.

Kæbs-
mænd op-
dris 2. oc
3. Ting.

6.
Kæbs-
mænd op-
nesnis aff
Ting-
Fogden.

7.
Varsel til
Følgnig.

8.
Begieres
Følgnig.

9.
Føl-
ningsm-
tilnessnis
oc bludis
af Fogden
af folge
Kæbsm-:

10.
Kæbning
begyndis
til Ende
glaerts / oc
i gifviesb
stæffvet.

Andet oc Tredie Ting / kommer hand atter tilstæ- de / oc fordrer Kæbsmænd / ligesom til første Ting / det hand da begierer beskrefvet ; Samme Dag opnesner Fogden hannem 12. Kæbsmænd ; (Som gemeenligeni Jylland ere selff Jordeigere) der efter (den Dag hand hafver ladet gifve Varsel for Følgnig / hand vil hafve paa Eyer eller Kæbsmænd) kommer hand atter til Tin- get / oc begierer hans Varselsmænd / som hafve gifvet Lodsseignerne Varsel / Forsølgnig hand vilde hafve paa Kæbsmænd aff Dommeren maatte høris : Hvor udi Dommeren bevilger ; Findis da ingenloulig Modstand / efter forbeve Varsel er hiembled / da opnesner Ting-Fog- den tvende Mand / oc biuder dem følge Kæbsmænd til N. Mark / Skouff / eller Eyedom / den louligen ved Kæb at maale / som de ere til krasde ;

Siette Vgis Dag der efter / eller des forinden / (om de vilde) mens om de icke vilde tilforne / ere de endelige til forplictede / under peris Faldsmaal / efter *Recessens* 28. Cap. den siette Vgis Dag der efter / som forbemelt / paa Marken at komme tilstæde / der at giøre stadfestelse / med endelige Kæbning / oc fra dem gifve beskrefvet / hvad / oc hvor meget / en hver tilfaldt udi Maal / aff samme Eyen- dom / de ved Kæb hafve affdeelt / efter den Maade / i følgen- de Cap. forestillis.

Det Tiede Capittel.

Marcke-Reebnings Fortgang oc
Maade / med hvis der udi er at acte:
Oc des til Ende giørelse.

Mar / (som i offvenreffne Cap.
er omtalt) er maalt Reeb paa nogen
Eyndom / ere der efter Reebmandene
plictige / at komme tilstade paa det Stæd /
oc den Dag / dem aff Ting-Fogden var
forelagt / som er den 6. Dgis Dag / efter
Følging var opnesnt; Samme Dag saa tilig Solen
opgaar / begynde de deris Reebning / oc dermed til So-
lens Nedgang efter *Recessens* 28. Cap. ere skyldige at ved-
holde / oc det saa / der efter / Dag fra Dag at forfølge / indtil
de den ganske Marck / som de hafver at skifte med
Reeb hafve ofverfaret / oc dermed forholdet som følger;

Effterat Kon. Christian den Tredies *Recess* 28.
Cap. tilholder / at hvor Markene findis være deelt udi
Fierding; Skal reebis efter Fierding / oc hvor Boel
er / at reebis efter Boel / oc hvor Otting er / at reebis ef-
ter Otting / lige forhold skal oc være om Tolfsting eller
Dvarterer; Men hvor findis at være Griibe Jord / (det
er / Jord som tilforne icke hafver været maalt / eller lagt
enten udi Boel / Fierding / Otting / eller Marck Sølffs
Jord) saadan Jord / reebis da / efter gammel Land-
gild oc skyld / saa en hver Gaard efter Landgilds *Quota*
oc andrag / bekommer Jord oc Brug i Marken.

Nun ij

Haf

6. Dgis
Dag efter
Følging
er op-
nesnt be-
gyndis at
reebis / oc
det daglig
vedholdis
til alt er
offver-
faret.

Kong
Christian
den Tre-
dies *Reces*
indhold
om Reeb-
ning efter
Fierding /
Otting oc:

Griibe
Jord
maals ef-
ter gammel
Skyld oc
Land-
gild.

Et Jor-
den ey
stift i Stez-
dinge/ da
reebis eff-
ter gammel
Land-
gilde.

Haffver derfor Reebsmændene / dem først at erkyn-
dige / om Gaardene i Byen / eller de Marke oc Jorder/
som skal reebis/ ere deelte udi saadanne forberre Fierdinge/
Sttinger / Boel/ 2c. Dersom da findis/ de saaledis ere
deelte / kunde Reebsmændene der efter en hver sin Anpart
dis lettere tilmaale. Men hvis ick sa findis / da hafve
de at fremfordre / Lodseignis underskrefne Jord=Væger
eller Adkomst Brevne / deraff de en hver Gaards rette
gamle Skyld kunde fornemme / der efter de med hver
Gaards tilreebning / dem hafver at rette / det ligeligste de
kunde treffe / des *Exempel* her efter skal fremstillis.

Tilforne siunis her at ville henhøre at indføre / den
allmindelige **gammel Marke-Reebnings Taxt** ,
efter hvilcken en hver / efter Landgilds udgift / Jord ved
Reeb er bleven tildeelt / oc dermed forholt som følger.

Gammel
Marke-
reebnings
Tart.

1.
Boetoff-
terne ud-
deelts.

2.
Gaards
Bæde
Tofretne.

3.
Deye 4. til
Marke-
mode.

4.
Præste-
gaarden.

Reeb.

Naar Jord skal reebis / da actis først / **Boe Tofsten** /
aff Huuse oc Gaarde / deris Lengde oc Bredde / hvilcke
Lodseignerne / efter som en hver skylder oc gifver Landgild
til / hafve at samtycke / der til skal følge (iligemaade efter
advenant) **en hver sin Tofft** (skal være et Stycke
Ager Jord som en hver nest op til sin Gaard oc Boetost /
skal hafve liggende / om hvilcke udi den Tredie Bogs første
Bogs 55. Cap. biudis / de først at skulle reebis) disligeste
samtyckis aff Fallids Jord uden Byen / til 4. Deye / hver
14. Allene bred til Markemode :

Præstegaarden / skal være nest den bedste Gaard i
Byen er ;

Regnis udi

3t Reeb 9. Alne.

(Eractis at være i bredden aff en Agers fulde lengd/
holdis derhos fore / at mand nu omstunde icke til it Keeb/
aff noget vist Maal er eller land være forplict oc tilbun=
den / men at mand det efter de Stæders / som skal maalis
deris underskeed / aff Lengde oc Bredde / hafver at lempe
oc ratte.)

= Skal hafvis for=

1 Stød/oc 1 Leding .	1 Keeb.	1 Faar	8 ſ. De
1 L. eller 1 Orte R. .	1 Keeb.	3 Faar mod 1 L. R. er	
1 Fiering Smør . . .	2 Keeb.	3 Faarligeſom 1 L. R. 1 R.	
1 Marck Smør	2 alb.	1 Lamb	4 ſ. De
er=		6 Lam mod 1 L. R. 1 R.	
72 Marck Smør	1 Keeb.	1 Hønſ	1 ſ. er
1 M. Smør Peng. . .	1 Keeb.	24 Høns	1 Keeb.
1 Voelgalt	2 Keeb.	1 Gaaf	2 ſ. De
1 Feed Roe	3 Keeb.	12 Gies mod 1 L. Korn.	
1 L. Honning	4 Keeb.	er	1 Keeb.
1 Rand-Honning . . .	2 ſ.	20 Eg eller	} . . . 2 alb.
er=		1 Snes	
12 Rander Hon.	1 Keeb.	er	
1 Lvn. Salt	1 Keeb.	9 Woll	1 Keeb.

Carten
hvorvt
Jord efter
Landgild
bør haſſ=
vis.

For Feedde Svin / Brend Svin /
Dren at ſtaalde / Søde eller Soernød / ved oc Ste-
ſterit / tilreebis ey nogen Jord / eller bliſoer
icke udi Jord-Regning
beregnet.

1. Stød &c
 1. Leding
 udi Kæb-
 nings
 Taxt
 hvad siu-
 nis at væ-
 re.

Nota: Offvenskreffne **Stød oc Leding** / skal gierne være it slags Landgilds Penge / som saa kaldis / derom bese den anden Bogs anden Parts tredie Cap. De siunis aff forskreffne Smabeedis Anslag udi Pendinge forbetre 1. Stød eller 1. Leding / at være saa meget som 1. Ort eller 1½ Marek Landgilds Penge: Efterat 1. Faar for 8. Skilling oc 1. Lam for 4. Skilling er beregnet / oc stedse regnis 3. Faar eller 6. Lam mod 1. Tynde Korn / at saaledis efter denne Beregning / var 1½ Marek mod 1. Tynde Korn. De effter offvenskreffne Taxt skal hafvis:

For 1. Tynde Korn 1. Kæb / ligesom for 1. Stødet Leding der aff da land sluttis; Saadan Stød oc Leding enten at være 1½ M. Ledings eller til Støds Penge / eller oc saa lige saa meget udi Værd oc Landgilds Beregning.

Omfioght nu vel / det med Kæbning efter Skyld oc Landgild / førig hafver haft bette Forhold / oc efter forne Taxt er rættet: Saa cractis alligevel / sliq Kæbning efter Skyld oc Landgild / udi følgende Maade at kunde hafve en bedre Rictighed oc Lijghed.

Landgild
 for hvil-
 den Jord
 bør tilkæ-
 bis.

Naar en hver Gaards rætte gammel Landgild / aff rictige Adkomst Brevve eller Jord Bøger er fornommet / uddragis da / aff en hver Gaards skyld / den Landgild / for hvileken bør hafvis Eghedom i Marken / fornemligen aff Gæde Jord oc Eng / eller for hvileken Jord / bør til reebis / som da actis at være / **Landgilds Ledings oc alle de slags Pendinge** som i Landgild udgifs / oc i *Taxten* ligesom Landgilds Pendinge / mod fulk hart Korn / bliffve beregnet / alle slags **Landgild Korn / Emør**

Smør / Honning / leffvende Dvæg / som Oxen / Køer / oc Boelgalte / som til Aarlig viffe Landgild udgifvois: Distigeste/ Saar/ Lam/ Høns/ Gies/ Eg/ oc distige Smaabeede/ saa velsom oc anden Landgild/ hvis til Beyebringelse / Sæde Jord eller Engbond / be- høfver.

At saaledis icke beregnis/ eller Sæde Jord oc Eng/icke blifver til reebt/ for **Skouf/ Soljn/ Brend Soljn** eller **Olden Soljn/ Item, Oxen at stalde/ Gøde/ eller Soer. Nød / Ved / Torff / Tømmer / eller Travahre / Zern Landgild / Kul/ Lijm Steen eller Kalc:** *Item* alleslags tørre-saltet eller Ferske **Fiske / alleslags Giesteri/ aff Penge / Korn/ Malt eller Haffre / oc distige andet atskilligt / som vel kand være viffe Landgilds Indtegt / oc dog icke aff Sæde Jord eller Engbond er paasat eller udgifvois/men derfor kand hafvois anden Brug/ med Fiskerij/ Skouffhug/ Grøffe/ oc andet paa sællids Marcke eller Paaløb/til hvilcket med Reebning icke henstrecter / eller des Brug icke efter nogen viffe Maade rættis.**

Efter at nu en hver Gaards ofvenskrefne Landgild / som bør at beregnis til hart.Korn/i en *Summa* først er beregnet/ sammenleggis der efter alle Gaardenis Landgilds hart Korn / at for den gandske Byes Marck / kand haffvis en viffe fuldkommen *Sum* udi Hartkorn / hvoraff da kand givris Effterretning / hvorviit en hver Gaard der effter bør til reebis/ aff it hvort stycke Jord eller Eng / effter des størrelsis underskæed/hvorom fremdeelis til grundelige-
re/

Lædgild / for hvill- den ey Jord til reebtis.

Alt Land- gild som Jord bør haffvis for bereg- nis i en Sum oc anslæts i hartkorn.

re Effterrettelse / *Exempel* skal forestillis/ naar først lidet er malt/ om Reebningens egentlige Forhold oc Fortsarelse.

Effter en hver Lodseiger sin Hæffd (Ornum / Kircke Stuff/ eller nogen Mands særdelig Kjøb / undtagende) i ald Mareken / effter den Jydske Lows i Bogs 55 Cap. Haffver opgisvoet / oc Lodseigerne / effter sædvaanlig vedtegt/ haffve kastet Lod om hvileken der skal ligge til Soel-fald / (effter som derhos skal være temmelig fordeel / syn-derlig effterdi/ hvileken det tilfalder i en Marek/ skal det i li-gemaade hannem oc i de andre Mareke tilfalde) foretage dereffter Reeb-Mændene / med Reebningen at fortsare. De efter forbeite: Lows Cap. 55. Først begynde paa Lof-tene/ som i Bye eller nest ved Gaardene ere liggende/ oc en hver Gaard tilmaale it saadant stycke Jord til Lofft/ som den effter Landgilds udfordring / eller ligesom den aff Alders er holt forheel/half-Fierdings eller Dtings-Boel/ eller oc effter den *Consens* oc *Stamme*/ som Lodseigerne sambtlige samtøcke.

Derneft begiffve de dem til samme Byes Sæde-Jords Mareke / som gemeenligen ere Skifte udi sine viffe Aase / om hvileke udi feregaaende 2 Cap. giøris Mælding. De effter at Aasene gemeenlig falde bredere udi en Ende / end ved den Anden / reebis der fore først den gandske Aasis lengde paa begge Sider ved Ager Enderne: Deraff da / oc aff hver Ende / en hver effter *Quota*. sit støcke bliffver tilmaalt / Naar da en hvers Part/ ved Affpaling er mer-cket / oc ved hver Ende giort Affdeeling / bliffver mellom hvort støcke/ fra it Mareke ved den ene Ende / til sit tilhøri-ge mod staaende Mareke/ ved den anden Ende/ giort Skils-mis/ ved en gerad eller lige Linie / saaledis: At en Mand bliffver staaendis ved hver aff de 2 Mercker ved Enderne/

Lod Ka-
stis om
Solfald.

Lofft til
maalts
først hver
Gaard.

Sæde
Jord aff
hver Aas
til maa-
lts hver
Gaard sit
stycke efter
Quota.

Skilled's
hver Sla-
de af dee-
lts oc sty-
ke aff.

oc den tredie imellem / saa de giøre en Just Linie / hvor effter da giøris underfkeed / mellem hver Glade / det er i mel- lom den enis tilfaldne stycke Jord / oc den Andens / oc saa- dan Raade at atskille oc jefne med / kaldis / at **Pyis aff.**

Med Eng at reebe / forholdis lige som med Sæde- land / saa at ligerviis / som forbemælt / en hver sit stycke / af hver Aas blifver til reebte : Saa skat oc hver sin Deel / udi hver Mae eller særdelis stycke Eng / maalis oc tilskiftis / ef- ter *Quota* oc ofven skreffne Raade / oc det efter at Eng / lige saa vel som Sæde Jord / er aff underfkeedlig Wert oc Fructbarhed : Men Eng som langsud med Aaserne eller Ager Enderne kunde være liggende / deraff følger en hver Lodseiger / saavist for Enden aff hans tilreebte Agre / er streckende.

Fællids Skouff / som paa underfkeedlige oc at- skilde / eller samblede Stæder / ere liggende ; Der aff til- reebis i ligemaade hver Lodseiger sin Deel / efter ofvenskref- ne Gaardens Deeling / eller des skjld oc Landgild : De reebis icke gierne andet end **Olden Skouff** / som Eg oc Bøg ; **Suur Skouff** / som **Ull / Hæffel oc smaat Krat** / actis icke saa nye / at de i særdelighed affreebis / men følge gemeenlig de Jorde / Enge eller Skoufs Par- ter / de paa støder : De omvel skjønt hafver nogen anseende ligesom de Gaarde / aff hvilcke til Landgild gifvis / **Olden Svin / Olden-Brend** eller feede Svin / at dem for- nemlig aff Skoufoene meere end andre burde tilkomme : Saa holdis alligevel fore / sliig Landgild icke at her røre / aff nogen sær delis store Skoufs Lod i Fællids Skouff / end andre Lodseigeris. Men alleene at være it Paaleg /

Eng aff
hver Mae
tilreebis
hver sin
Deel.

aff
Olden
Skouff
tilreebis /
hver sin
Quota.

for den Frihed Bønderne paa saadanne Gaarde boende/ i forrige Tider aff deris Herskab kunde være bevilgede/ med deris Svin paa saadan Gaardenis sællids Skoufs Parter/ til Olden/ uden videre Oldengield/ at indbrende/ derom besec den anden Bogs første Parts 4. Cap. Oc om **Rydnings Jord** i Norge/ med des Beregning eller Tilmaaling for visse Landgild/ samme Partis 5. Cap.

Til egentligere Efterrettelse/ udi offoenstrefne Sæde Jords Aase/ Enge/ oc Skoufs Parter/ at reobe/ oc deraff en hver Gaard sin billige Anpart at tilskifte oc beregne/ efter Skyld oc Landgild/ følger tilforne om mælte *Exempel.*

Exempel
til hver
Guds
Qvota
effier
Landgild
at bereg-
ne.

Mand hafver at reobe en Aas/ Eng eller Skofs Part/ des Lengde kunde indfalde paa den ene side 360. Alne/ oc i den anden side 300. Nu er udi Byen 6 heele oc halsoe Gaarde/ dessen en hvers gamble oc rette Landgild/ (for hvilcken bør hafvis Jord) som oven for er udvist/ udi hart Korn beløber/ som følger: A. 14. Tyn. B. 12. Tyn. C. 10. Tyn. D. 10. Tyn. E. 8. Tyn. F. 6. Tyn. Nu vil vidis hvor bredt Stycke Jord/ aff forbemelte Aas/ en hver forskrefne Gaard/ kand tilkomme. *Facit* A. 84. Alne i den bredste Cant/ oc 70. Alne i den smalste/ B. 72. oc 60. Alne. C. oc D. hver 60 oc 50. Alne. E. 48. oc 40. Alne/ F. 36. oc 30. Alne.

Forskreffne *Facit*, hafver mand saaledis at treffe: Naar mand først adderer oc sammenlægger udi en *Summa*, det hart Korn/ som alle Gaardenis Landgild andrage/ blifver 60. Tynnder. Siger mand der efter/ for 60. Tynnder hart Korn/ hafvis 360. Alne Jord/ (som er Aasens fulde Bredde/ paa den eene Side) hvor
mand

mange Alne Jord skal hafvis for 14. 12. 10. 20. Alne.
 Hvad da kommer / er den bredde aff Jord / som til hver
 Gaard bør hafvis / aff samme Afis bredste Side: Der
 efter sigis atter for ^{ne} 60. Lyn. hart Korn / hafvis 300.
 Alne / hvad skal hafvis for 14. 12. 10. 20. Lyn. hart Korn.
 Hvis da kommer / blifver Bredden aff en hvers Stycke /
 udi den smalste Ende. Begge forskrefne Regle kand
 fattis som følger:

	- - 14	}	L. Hartk.
	- - - 12		
. . 360	. - 10		
60 Lyn. Hartkorn .	} - - - 10		
. . 300	} - - - 8		
	- - - 6		

Naar dette saaledis beregnis / kommer *Facit* som for-
 skrefvet: Oc det at være ræt / kand *proberis* oc *besindis* /
 naar mand sammenlegger de største Tal aff hver Gaards
 tilfaldne Alne Jord / i Bredden / kommer 360. som er den
 rette Afis gandske Bredden paa den ene Side. Oc
 naar mand de mindste Tal affaldne / sammenlegger /
 kommer Afis Bredden paa den anden Side / som er
 300. Alne.

**Udi forskreffne Reebning / Maal oc
 Jorddeeling / er følgende Omstande
 at atte.**

Rette Jorder / alligevel de blant anden
 Maals Jord / eller udi den Marck / oc blant anden
 Jord som skal reebis / ere liggende / bliffve de dog
 Doo ij icke

Rette
 Jorder /
 reebis ey.

icke reebte/ men forbigaaes / och blifoe som de tilforne været hafoe. Aarsagen / efterdi sliq Jorder alleene ere eenlige Jorde oc Agre / affhøllte gemeentlig / særdeelis Landgild / aff den / dem hafoe leiget oc bruger / til Kircken udgifs / hvorsfore givris fornøden / dem at lade blifoe som de fore findis / paa det Kircken ingen Skade skal lide / med des Landgilds forringelse.

Ornum
Stoff oc
Særkiøb
ey reebis.

Fast lige forhold / hafoe det oc / efter den Jydske Loug Lib. I. Cap. 46. 55. med Ornum / Stoff / eller Særkiøb / som oc saa ere nogle særlige Stycker Jord / som kand være en eller nogle Mands Eenmercke / eller særdeelis Kiøb / derom udi foregaaende 2. Cap. videre.

Præste-
gaard nest
den bedste
Gaard i
Byen.

Er Præstegaard udi Byen / da reebis dens Jord / lige ved anden Byes Marc; De efterdi icke kand vidis dens Landgild / formedelt Præsten den hafoe fri / oc aff Alders hafoe været allagt / tilreebis dersfore Præstegaarden / stedse saa megen Jord / lige ved den Gaard / som er nest den bedste Gaard udi Byen er / som efter foregaaende Exempel, skulle være den / des hart Korn 12. Ljn. Andrag; Dog reebis icke Toote Jord (som det i Sælland kaldis) er den Jord vel til Præstegaarden / oc ligevel icke blant anden Maals Jord er liggende / men særdeelis ud fra andre / paa Holmer eller andre Stæder / aff siddis for sig self / oc blifoe sliq Jord / med den Præstegaarden tilreebis / der til beliggende / ligesom tilforne.

Toote
Jord blif-
ver reebt
beliggen-
de til Præ-
stegaar-
den.

En hver
Lodset.
ger / at til-
reebis sit
Stycke i
hver Aas
oc des
Aarsag.

Hver Gaard skal tilreebis sit særdeelis Stycke Jord / udi hver Aas; Des Aarsag skal være: At Aasene ere aff underskædlig Veskæffenhed oc Danlighed: I det / en kand være meere høh / eller lau / end den anden / saa vel som oc saa / en meere aff Fructbarhed oc Fædme;

Der imod den Anden / sandig / skarp oc u-fructbar /
 hafver dersfore Reebsmændene det saaledis med Reebnin-
 gen at lempe / at Lodssejerne eller Byemændene / hver
 efter *Quota*, som forskrefvoit / bekommer sin Glæde /
 Dphof eller Stycke Jord / hver Aas / saaringen dem / all
 sin Jord paa et sambled Stæd saar liggende / paa det en
 Mandes gandste Jord / icke skulde falde paa it skarp eller
 u-beleiligt Stæd / oc der imod en andens / paa it beleiligt
 oc fructbart Stæd skulle trefse / men at en hver sin Deel
 udi skarp / fructbart / beleiligt / oc u-beleiligt / kunde tilkom-
 me / oc den ene med den anden saa vel i gode som besværlige
 Vilkor / kand være deelaetig / dersfore bliffoer en hver sit
 Stycke / som forbemaet / udi **hver Aas** tilmaakt.

Vol Halland / oc paa de Stæder / hvor det med
 Jorden hafver anden Betskaffenhed / i det en hver Byes
 Jord / icke udi sine viffe Marcke er underskedet (efter at all
 deris Jord sammesteds / Aartigen dyckis) vidis dog hver
 Gaards Jord / paa sine viffe Stæder : Hvoeffore der icke
 gierne foresalder / saadan Tvist / at der ofoer gandste
 Byemarcke blifve reebte : Mens hvis jo noget Tvistigt i
 saa maade kand indfalde / skeer det gemeenlig mellem
 Gaard-Boer / (det er : De Naboer som udi en Gaard
 ereboende) saa at en sig kand formeene / aff Gaardens
 Jord / som Ager / oc Eng / icke at hafve saamegen Brug /
 som hannem til hans Anpart / efter Landgilds udgift / oc
 med rette burde oc tilkommer : De naar sig saa hænder /
 forhverfoer den Paaklagende (efter foregaaende loutlig
 Proces) til Tingge aff Fogden / at hannem 4. Mand op-
 neffnis som den Leylighed skulle forfare. De om den
 Paaklagende findis Brøstholden / da alleene den Gaards

Marcke-
 Reebning
 eller Jord
 maaling i
 Halland /
 foresalder
 icke un-
 mellem
 Gaard-
 Boer.

Jord/hand er paaboende/mellem hannem oc hans Gaard boer / at reebe oc maale saa hver bekommer efter Landgilds *Quota*.

Gaard-
boesom
Jord op-
rydder oc
sin Sæd
oc Eng
formeret/
bør icke
tvungis til
jessnet/
med sin
Naboe
som icke
sin Jord
formeret
haffver.

Men her udi skal førrig hafve været stor Misbrug/ i saa maade: At naar en Laed / (dog hinderlistig) *Compagn*, saae sin Naaboe at være flittig / oc opryddet oc for- meeret sin Sæd oc Eng/ oc det aff hans egen Anpart / oc tilforne u-dyrket / Jord / hafver hand sig for Fogden beklaget / at gifve lige megen Landgild med hans Naaboe/ haffde dog icke nær saa megen Sæde Jord eller Eng: Begieret derfor Fogden ville befale hannem aff Linge 4. Mænd maatte udmælis / som hannem oc hans Gaard- boe kunde mellem reebe / at ham kunde stee den Deel ræt/ oc hand lige Jord med hans Naboe kunde bekomme; Saa effterdi udi sig selff er billigt / at Naboe / som lige Landgild udgifver / oc saa udi Marken hafve lige Jord oc Brug / hafve da Fogderne gemeentligen bevilget sig deris Begiering / oc fra Linge dem 4. Mænd ladet udmæle; Naar da saadanne Mænd ere komne til Aastederne / haf- ver de da uden videre Forsaring / begge Parter lige megen Sæde Jord / oc Eng-tilreebi / voctet / at de begge tilforne kunde hafve haft lige megen Jord ofver alt / oc at icke den ene sin Jord med Oprydning til Sæd oc Eng / hafde for- bedret aff sin egen Anpart Jord / som tilforne land hafve været u-dyrket: At saaledis den som hafde været efter- laden / oc ingen V-mag sig haffde antaget til hans Jords Forbedring / des u-anset lige ved den anden er blefven tilreebi / udi hvilket da icke en ringe V-billighed sumis være begaaet;

Vdi

Vdi saadanne tilfælde derfore/ Fogder oc Dominere
 dem vel hafve at foresee / saa velsom der udi ; Naar nogen
 Efterladen sin Jord hafver opskærpet/ med idelig Sød oc
 ringe Ryet oc Gjøding / saa der ofver hans Jord i Leng- Gaard/
boe som
sin Jord
med Gjø-
ding oc
Ryet for-
bedret
hafver/
bør ey ng-
dis at stift-
te med sin
Gaard-
boe/ som
sin Jord
forfiddet
hafver.
 den er blefven u-fructbar / oc hand da fornãm hans Naboer
 sin Jord vel hafde gjødet oc dyrket / saa den var Søderig
 oc Fructbar / at da oesaa den Efterladne dem icke skulle of-
 vertale/ at de med lige Proces skulle tilståde oc formaae/
 dem med hver andre at bringe til Skiffte / saa den hvileken
 sin Jord vel hafde ryetet / skulle tilholdis oc nødis / med
 den anden/ som aff Dofvenhed sin Jord vanrytet oc
 forsømt hafde / at gjøre Bytte / som tilforne oesaa velskeed
 er: Hvilket da hafver været sønebedre Rat/ mens heller
 verre end det sørige ; Thi om vel Naboer som lige
 Landgild udgiffver / bør hafve lige megen oc lige god
 Jord ; Saa bør mand dog udi slig Klagemaal/ med
 synderlig Flid hafve i act / efterforske oc selff erfare/
 om paa deris Jord er/ udi Begyndelsen hafver været
 nogen underskeed / eller om enten dem aff Dyrkning
 oc Ryet / eller i sig selff Land være bedre end den an-
 dens / De om da befindis Jorden aff Alders oc sielf-
 standig Eigenskab / at være aff underskeedlige Fruct-
 barhed / sumis vel icke u-billigt / dennem da det ligeligste
 at mellem jefne oc bytte / saa de paa begge Sider
 kunde blifve holdne: Men naar som forskrefvet / enten
 aff Parterne/ sin Jords B-fructbarhed/ aff egen For-
 sømmelse/ sig hafver paaført: De der imod den anden/
 sin Jords Grøde Fuldhed med god Ryet oc flittig
 Arbejd hafver formeeret oc holt ved lige / da sumis / at
 uden

(uden Ræfserdigheds Forkrænkelse) saadanne Bytter
icke burde eller kunde bevilgis oc tilstædis.

4. Veye
fra Bye /
at bliffve
fri.

Skal oc udi Kæbningen hafvis udi act / at ingen aff
Lodseigerne / noget tilmaalis aff den Jord / som til de 4.
Veye / hvilcke bør hafvis fra Byen / hafver været tillagt /
men at samme Veye gaaes forbi / oc de frij oc u-hinderlig
forbliffve / i deris fulde oc rætte Bredde / som efter den Jyd-
ske Lougs første Bogs 56. Cap. skal være 14. Alne.

Kæbs.
mændene
giffve de-
ris Kæb-
ning oc
forret-
ning om-
stændeli-
gen be-
strefven
til hver
Lodset-
ger i sær.

Naar nu med Kæbningen er forfaret / oc der ved en
hver sin Anpart tildeelt / oc der udi alting som forbemelt /
taget i act / hafve da Kæbsmændene saadan deris For-
rætning / skriftligen under Forsegling fra dem til Lodsei-
gerne / at gifve beskreffvet; Oc der udi formælde / oc i
særdeelighed Ræffngiffve / hvad / oc hvor megen Jord aff
Bredde oc Lengde / oc paa hvad Stæder / oc imellem eller
nest op til hvis Jord / en hver Gaards Jord oc Englig-
gende / de ved Kæb hafve tilskift: Oc hvad / sambt hvor-
ledis / dei saa Naade reebe / deele / oc givre / der med hafve
Lodseigerne oc Byemændene at være tilfreds / oc dem at
ladenøye: Vilde oc saa derefter stedse / en hver sin Jord oc
Eng sig at tilholde oc kiende / saaledis: At om efter den
Dag nogen tvistig Meening / dem / om deris Jord kunde
imellem indfalde / de da selffindbyrdis / dem kunde maale
imellem / oc til rette hielpe / uden videre *Process*
oc *Almindelig Marke-*
Kæbning.

Det

Det Femte Capittel.

PROCES, eller Rættens udføring/
til Markespæl at faa giort/ sæt Jord at bekom-
me om Steened/ oc Laughæffd/ paa noget særligt
Stycke Jord oc Eyendom/ at erlange.

Om Marke-Stall.
oc des understeed.

Marke Stall / kaldis de Mercker oc
Kiende Legn/ ved hvilke en Herrids-
eller Bye-Mark/ fra anden understeedis/
oc derpaa giøre Skilsmis/ saa Byemand
eller Herrids-Mand kunde vide/ hvorvijs
deris Marke/ Fæled oc Brug strecker/ oc hvor den sig
ander/ saadanne Skil eller Mercker/ ere afftvende under-
steed: Det første slags Skil oc Mercke holdis for de/ hvil-
cke Naturen aff Begyndelsen Landet hæffver til søyed/ som
da kand være **Søer/ Vaer/ Becke eller Strømme/**
saavelsom **Dale/ Bierge/ Høne/ Moeser/ Kier/**
Krat oc Dæflige andet/ efftersom it hvert Stæd kand
med søre/ hvilke/ om skignt de vel af Naturen icke til den En-
de egentlige ere henplantede/ saa ere de dog for Skilsmis
eller Marke Stall optagne/ naar de paa dertil beqvemme
Stæder ere befunden at hafve ligged: Holdis oc saadan-
ne Naturens understeed/ for de tryggeste oc fornemste Mar-
cke/ Stall/ effterat de ere ubevægelige/ oc icke lettelligen
kunde ændris/ oc enten til Eens eller Andens skade forflyt-
tis.

Marke
Stall
hvad er:
Des un-
dersteed
af: slags.

Det 1.
slags
Marke
Stall:
er
Naturens
Kiende-
Legen.

Det 1.
slags
Markte
Skæl er:
Steen /
Stabel
Grøft / 2c.
som aff
Menat-
ten op-
rettis.

Naar en
Markte
eller Her-
rits Skæl
tvilts eller
tvilts be-
gyndis
dele til
ræt Skæl
at elen-
ge.

Det andet slags Markte Skæl/ere de/ som aff Men-
nister fattis oc oprettis/paa de Stæder hvor Marktene aff
sig stet/tesn oc lige Jord bestaar/ Af af Steedits Naturlig
Beskaffenhed / intet Kiendemærcke eller Skilominis / som
for skrefvit/kand hafvis / oc ere gemeenlig saadanne Mær-
cker / store lange Camp-Steene / aff hvilcke nesten den
halvvedel i Jorden ned grafvis/De at de fra andre Stæne/
som ellers af ungesehr paa Marken/ ved samme Pas kun-
de findis at ligge/ kunde atskillis oc kiendis / om Tvist paa
kom/ da blifver høs hver dem / naar de oprettis / i Jorden
nedlagt. / **Skint** oc **Rul**/ som ævigvarende oc u-foran-
derlige kiende Legen oc Vidnißbyrd / at saadanne Stee-
ne/ til Markte skæls understed/ der ere hensatte. De ef-
ter at (efter den gamle u-sælbare Regel) inted med Men-
niskelige Hænder oprettis/ giøris oc til Beyebringes / som
jo igien ved samme Middel / oc vel undertiden aff ringere
tilfælde/igien kand fornyctis/ oc til intet giøris ; Saa seer
det ocsaa ofte med forbemelte Skil-Steene / Grøfte eller
Affpæling / som kunde være giorde/at de aff Tidens Leng-
de begroes / forsyttis / eller i andre Naade fornyctis ;
Naar da en gang/ aff en eller anden Aarsag kand hende/
Nyemand eller Herritsmand / nogen Tvist om deris
Markte/des Paaløb eller adskild/ kunde indfalde/ da leedis
først efter Markte Skæl/hvilcke/naar enten aff Parterne/
oc synderlig den sig meest haffver at befværge / ick suld-
kommen eller efter nøye befinder / begynder den ved Ret-
ten at deele/ til louligt/ræt oc rictigt Markte-eller Herrits-
Skæl at erlange/ paa følgende Maneer.

Markte

Marke-Skalk PROCES.

Første Tingdag / klages der paa til Ting / at Sandmand icke vide ret Marke-Skalk mellem den Bye og anden Bye / eller mellem det Herrits-Mark / og andet Herrets / og efter paa samme Ting / om der findes i anden Bye eller Herret / noget Sandmands Brev / at tilforne er sooret eller gjort ræt Marke-Skalk mellem de Stæder / da om tvistis ; Efter at den Indste Lougs anden Bogs 21. Cap. forbyder / at om er minde til / eller nogen leffver / aff dem tilforne om samme Skalk haffver været med at svære / da ey meere der om at maa sværis.

Andet og Tredie Ting / kleris paa klages og affis liggerviis som til det første ; Dog at tilforne paa hvert Ting hiemblig / alle Lodseigere og interesserede at være gifvet loulig Varsel til saadan Proces, efter samme tredie Ting / tagis da forbeholdte Afkøning og Klagemaal be-
skreffvet.

Derefter / gifvis atter de vedkommende inden eller uden Lands / saa velsom inden eller uden Herred boende / loulig Varsel efter Receffen, til Sandmand at ville paa kalde. Den bestemte Dag / kommer den Klagende igien til Ting og siger til Fogden : Jeg hafver beklaget / icke at vide ræt Marke-Skalk / der og der imellem / og hafver derpaa ladet gifve Varsel / for Sandmand jeg i Dag æt-
ter at vilde paa kalde / begierer derfor / i vilde tilstæde jeg paa dem maatte kalde / da befaler Fogden Varselsmand komme frem / og hiemble at Varsel er gifvet / naar da Varsel er hiembled / og Fogden forskreffne Begiering til-

1. Ting klages / og paa klages / om Sandmands Brev paa Marke-Skalk haffvis.

2. og 3. Ting som første. Dog tilforne Varsel tagis beskreffvet.

Varsel til Sandmands paa kalde.

Begiering at man kalde paa Sandmand.

Kaldts
paa Sød-
mand.

stæder/ siger da atter den Paaklagende: Saa kalder jeg i
Dag paa Sandmænd / oc begierer dennem til at giøre oc
svare ræt Marke-Skall (eller Herrits-Skall) mellem
den Bye oc den Bye / (eller det Herrit oc det Herrit) oc
at begynde deris Loug paa det Stæd / ved den Beck / oc
da ved de Steene. Fremdeelis der fra oc til det Stæd /
oc at de Dannemænd ville møde i Dag maaned / oc giøre
hvis ræt er.

Varsel til
Følgnig.

Maanedsdag der effter / kommer hand atter til Lin-
get / oc siger til Fogden / I Dag maaned kalte jeg paa de
Dannemænd Sandmænd; Ville i dersfore nu høre mine
Varselsmænd / oc unde mig Følgnig paa dennem ;
Derpaa fremstcker Fogden om der er nogen Lodsiger
der kand acte / sig icke at hafve fanget loulig Varsel / oc
hvis da nogen fremstaar oc necter / stæder hand paa den
Lyd icke Følgnig: Men dersom ingen fremkommer oc
paaflager eller necter Varsel / da tilstæder Fogden at
kalde paa Følgnig / hvilket da tagis beskrefvet: Efter da
paa Følgninger kaldet / opnesner Fogden tvende Dan-
nemænd oc siger til dem: Staar op oc sølger Sandmænd
til at giøre ræt Loug / oc at svare ræt Marke-Skall mel-
lem den Bye oc anden Bye / (eller mellem det Herred oc
andet Herred) efftersom de kallede oc tilkrafde ere.

Følgnig
bevilgts
oc paa
Kaldts.

Følgnig
befalis at
følge Sød-
mand at
giøre
Marke-
Skall.

Sand-
Maaned
Ord oc

Samme Ljd vandre de strax fra Linget / oc til det
Stæd / som de ere først tilkallede at begynde deris Loug:
Hvor de da giøre Anfang med de rictigste Marke Skall
at sætte / de kunde paa finde / oc for hver Steen de sætte /
giøre de deris Råd oc Stadfestelse / med samlede Hænder /
hollende om it Sverd. Naar de sætte det første Skæl /
sige de ; Nu hafve Wi begynt voris Loug paa dette Stæd
oc Skilsmis / mellem den oc den Mark / oc sætte nu her

til des Riendelse / trende Steene med Flint oc Kull imellem; Derfra begiue de dem til det Stæd / hvor skal sættis det andet Skall/ oc der iligemaade oprætte 3 Steene med Flint oc Kull imellem / med lige Ord oc Ceremonier som hos det første. Lige saa giøre de paa det tredie/ fjerde/ oc saa mange Stæder som ere fornøden at sættis oc Sandmændene ere til opkrefste / indtil det sidste: Hvo paa de da siqe/ Paa det Stæd hafve Wi begynt voris Loug / oc der sæt 3 Stæne med Flint oc Kull: Saa ginge Wi fra det Stæd/ til det Stæd/ der sætte Wi det andet Skall/ ic. Desaa fremdeclis nesne hvert Stæd hvor de Steene/ med Flint oc Kull til Marke = eller Herrids Skall/ hafve op ræt: Derpaa de da siqe oc endelig slutte: Disse forbe ue: Skall/ fra den ene Aasted til den anden/ hafve Wi samtpæt oc Stadseft / oc dem nu samtpæte oc Stadsefte/ for ræt Marke Skall / (eller Herrids Skall) at være/ mellem den oc den Bye/ (eller mellem det Herred oc det Herred) Oc derpaa bede Wi os saa sant Gud hielpe / at Wi icke rettere viste at kunde giøre/ samme Marke Skall/ end som nu giort er; Hvorefter da aff begge Parter/ Bye-Mænd eller Herrids-Mænd / tagis Sande-Mænds Bress; Aff hvilket udi tilkommende Tider kand hafvis Estterretning/ hves derom Twist kunde hende igien at Indfalde.

Coremo-
nier paa
hvert
Stæd/ skal
Steen sæt-
tis aff 3
Steene
med Flint
oc Kull.

Slutning
oc Led/
paa ræt
Skall at
være sat
oc giort.

Sand-
Mænds
Bress paa
Marke
Skall.

Om Sær Jord / oc den PROCES, til Omsteening.

Sær Jord / kaldis det Stycke Ager-Land eller Eng/en Mand til sin Gaard kand hafve liggende/ I særdeelighed for sig self/ paa it samled Stæd/ oc

Sær Jord
hvad er.

icke blant andre Byemands Jord / eller saa nogen der icke blant hafver Jord/ eller nogen Brug derudi; Vden hand alleene: Nefnis oc saa undertijden saadant stöcke Egedom / **Endeel** / eller som udi den Jydskke *Lows lib. 1. Cap. 49/ 55. lib. 2. Cap. 21. Ornum / Stuff* eller **Særlig** / des Erklæring i foregaaende 2. Cap. er fremstillet; De omstignet vel saadanne støcker Jord/ ere særlige/ saa ingen der iblant noget haffver liggende: Saa er den dog gemeentlig icke altid saa fra anden Byemands Jord aff skilt / at jo anden Egedom derpaa erstödende: Derfore naar des Egermand kand fatte Formoding eller Meening/ at nogen hans Keens-Brødersisig samme hans støcke Jord formeget skulle ville tilnerme/ oc med Tiden hannem deraffen Deelformindskke; Eller hand kand være besværgende/ at sambelige Byemand/ skulle ville efterstrebe/ hannem det at affvinde/ efterdi det icke med Grøffe eller Steen fra anden Jord/ er skild oc Affmerckt. Eller oc hannem derforuden ellers kunde siunis/ samme Jord at ville hafve Duggrøfsted eller Dinsteenet/ dermed hand den disbedre kunde haffve i Fred/ oc sig den nøttig giøre / da begynder hand/ til des Erlængelse/ ved Ratten at *procedere*, ungesferlig/ som følger:

Første Tingdag / kommer hand til Dommeren oc siger/ Jeg hafver et Stycke Eendeels Jord/ som ingen tilhører/ uden mig alleene / oc ey heller hafver været brugt til andre end den Gaard oc Egedom som jeg bruger / oc mig tilhører / oc veed jeg icke at nogen haffver hafft klage der paa med rette i nogen Maade/ oc ville jeg gierne hafve den omsteenet / stabled oc grøfsted/ paa det jeg her efter disbedre kand beholde det med Fred / oc haffve bedre Nøtte oc

Sær
Jords
Indheg-
nings-
Maas-
sag.

Wanfæl /
Begærts
at Falde
paa Eger-
mand.

Gaffin deraff / efter min Willie end hidtil : Begierer derfore / mig maatte tilstædis / at kalde paa Eyermænd / som mig det kunde omsteene / oc fremætte / om nogen er / som kiendis oc kand bevise dennem nogen Deel / Lod eller Rættighed / der udi at hafve. Hvis da aff Fogden (efter tilbørlig oc louligt Varsel er hiemled / oc ingen Giennætte eller Modsigelse er skeet) det kiender billigt / oc der udi bevilger / siger hand ; Da er det i Dag mit første Ting / at jeg begierer oc kalder paa Eyermænd / mig det Stycke Jord / oc paa det Stæd liggende / at omsteene / disligiste vil jeg hafve fremættet / om der er nogen / som ville eller kunde / dennem der udi med rætte tilholde / eller ved kiendis nogen Lod oc Deel / at i nu fremkommer / oc icke nogen anden Tid ;

Andet oc Tredie Ting / fremkommer hand med lige paakaldelse oc fremættning / efterat iligemaade er hiemled / at de / som paa alle Sider aff den Eyendom som begieris omsteenet / hafve Jord liggende / ere gifne loulig Varsel / hvor paa da / naar / som forbemælt / ingen nock som hinderlig Giensigelse er skeed / Fogden hannem 12. Jords rigne Bønder opnesner / til samme Eyedom at omsteene med deris Ad. Hvilket de iligemaade efterkomme / oc det fra dennem gifve beskrefvet / efter den Ordning / som forskreffoit ;

Om Laughæffd / oc Rættens PROCES til Laughæffds erlangelse / paa Eyendom.

Laughæffd / er proprie oc efter den Indske Lougs første Bogs 41. Cap. naar nogen Mand / Gods eller et Stycke særdeelis Eyedom / trende Aar haffver be-

Varsel htemilt / bevilgts kald.

1 Ting kaldis paa Eyermænd.

2. oc 3. Ting kaldis oc stædis 12 / Jord. elg. ne Bønder til Sax Jords Omsteening at udvise.

3. Aars
Hæffd aff
Rættet.

20. Vn-
ters hæffd
u-kier / er
louligt oc
fuldkom-
met

Lang-
hæffds
Bress / er
trygt Ad-
kom.

besiddet/eyget oc brugt/uden Auct oc Paaklage: Oc naar fordom saadan 3 Aars Hæffd hæffdis paa noget Gods/ Jord eller Eyendom / kunde det hannem icke fravindis: Men Kong Christian den Tredies Reces 50. Cap. ardrer forbeue Tid / saa at sørend nogen paa sit Gods oc Eyendom kand være forsicket / saa det hannem icke kand bliffve affoundet / skal hand der paa tilforne hæffve 20. Vinters Hæffd/det er: Hand skal hafve det i Hand Hæffd/ Brug oc besiddelse / 20 samfælde Aars Tid / oc det end saaledis / at midler Tid / ingen der paa hæffver last eller kiert / oc naar hand det saa hæffver hæff / kand det derefter hannem ey blifve fravundet / (Pant eller Forlænings Gods undertagen) om skjønt hand der paa ingen anden Adkomst eller hiemmelts Bressve/ kand fremvise:

Derfore / naar en Byemand eller Lodsseiger hafver noget særdeelis Stycke Jord til hans Gaard liggende / oc sliig Tid som Laughæfd udfordrer / der til hafver ligget / u-last oc u-kiert: Da synderlig / naar hand befinder / sig der paa icke nogen særdeelis oc sikker Adkomst at hafve / efftertracter hand ved Rættens udsør / hans Laughæfd at fulddriffve / dessen / derefter / hannem skriffelig meddeelelse under Forseigling / hannem siden kand tiene / i stedet for saadant trygt Adkom / at / som forskref: imod sliig Laughæfds Bress / samme Jord oc Eyendom hannem ey kand fravindis / med saadan Laughæfds Proceß, kand fortfaris / som følger.

Første Tingdag / kommer hand til Tinget / oc dersom hand eracter / icke selff udi saadan Proces at være erfaren / oc hafve nocksom Bidskab / til des rette Begyndelse oc udsøring / raadsører hand sig med Dommeren / sigende:

Nea

Jeg hæfter nogen Eigendeels Eyendom / hvilkem jeg
 gierne ville hæfve under Laughæffd / begierer fordi / imig
 derudi ville raadføre / hvorledis jeg bæft oc rættist skal
 komme der til: Hvor paa Fogden hannem underrætter /
 at hand der til Ting skal binde sin Loug til / for Laughæffd /
 trende sambfælde Ting Dage / oc tilforne gifve Lods tiger
 ne som Jord nest omkring samme Stycke Eyendom hæf-
 ve liggende / loulig Varsel; Hvilket hand da strax nest
 følgende Ting / saaledis begynder: De der med ligesaa
 til **Andet Ting** fort farer. **Tredie Ting** kommer
 hand atter til Ting / oc efter hand hæfter ladet hiemble
 Varsel / tilbuuder hand liggerviis som førige tvende Ting.
 De derpaa begierer Fogden hannem vilde unde beffrefvoet /
 hvorledis hand sin Loug for Laughæffd hæfter tilbudet /
 hvilket hannem aff Fogden bevilgis: Fremdeelis begie-
 rer hand / Fogden vilde unde hannem tvende Danne-
 mænd / som kunde være hans Laughæffds Laug hørige / oc
 mæle hans Loug ved Mæct / derpaa opnesner Fogden 2
 Mænd til at høre / hvorledis hand gifver Loug / oc hvad / oc
 hvor meget hand ved Loug under Laughæffd / indværier.
 Hvor paa de / tillige med Fogden / oc de 12 Mænd / som
 med den Laughæffd søgende skulle svære / til samme Eyen-
 dom hen vandre: De efter de ere did komne / begynder de
 paa et viffe Stæd / oc da gandske omkring gaae samme
 Stycke Jord oc Eyendom / indtil de komme igien til det
 Stæd / hvor fra de først begynte at gaae / hvor da den som
 samme Loug tilbød / først sværer: At den Jord oc Eyen-
 dom / som de nu hæfve omgaaet / fra det Stæd / som de
 begynte / oc saa Stæd fra Stæd / indtil de kom til samme
 Stæd igien / det er hans egen Jord oc Eyendom / oc ingen

Varsel til
Lodsset-
gere.

Lougbin-
de 3 Ting
Dag.

3 Ting
Varsel

hiemblt.
Tilbuuder
Loug / be-
gier be-
reffvoet.

Loug.
hæffds
Loug hø-
rige 2
Mænd.

12 Jorde-
eigne
Bønder /
med Fog-
den 12.
begiffve
dem til
stædt.

Omkring
vandre
Stædt

Den
Laug-
hæffd sø-
gende gæ-
r først sin
an-
te.

12 Mand
stadseft
forben:
Ed.

anden Mand/ oc udfoer hver Mand / oc der paa beder
hand sig G:Vd hielpe; Der paa foere de 12 Mand med
hannem oc siige: Denne soer ræt / oc ey om meen / oc der
paa bede de dem G:Vd hielpe;

2 Laug
hæffds
hørige /
affsiige /
Laug.
hæffd at
være fuld,
dreffvet
ryg.

Paa næste Tingdag der effter / kommer de 2 Mand
igien til Tinget / som vare oplæssde / at høre om hand
fulddress sin Loug/eller hannem brast Varié/hvor de da for
Fogden tilstaae oc affsiige / at den Lougbød / fulddress sin
Loug / oc var selff tollffte med selff Jordeigne Bønder oc
Bønder Sønner / oc brast hannem ingen Varié / oc vaar-
de hand den Eyendom / fra det Stad til det Stad / for sin
Eyendom oc rætte Jord at være. Udfoer oc hver Mand.
Saa vi male samme hans Loug / tryg / fast oc stadig at
bliffve / indtil den ryggis aff tilbørlig Dommere / effter
Lougen. Der efter tager da den / som samme Loug saa
fulddressvet hæffvet / Tings Vidne / hvilcket hand til samme
Eyendoms Forsvar / hæffvet at forvare oc bruge.

Tings
Vidne
paa Laug
hæffd er
god Ad.
komst / 2c.

E N D E.

Regt

Register/

Offver den Tredie Bogs Indhold.

Den I. Part.

Om Jorde-Godsis Kiøb / Galt oc Pant-
sætning.

Cap. I.

folio.

Hvad udi Jorde-Godsis Kiøb oc Tilhandling/ besynderlig-
gen er at hafve i act/ oc sig om erkyndige/som Beleilighed/
Skyld/ Eyendom oc des Ryet. Affskillig Hertlighed: Aff
u-beregnet Indkomst oc u-visse *Accidentis*. Item Bygnings
vedligehold/ ic. 281

Cap. II.

Om Jorde-godsis Handling/ Forslag/ oc der til fuldmacts
giffvelse: Sambt Godsis almindelige Kiøb / Værd oc Prijs/
udi hvert disse Rigers Lande særdeelis. = 284

Cap. III.

Dansk Jorde-godsis beregnelse udi Pendinge; Høstfænet/
Laffler med udregninger/hvad Skepper/ fr. ar. oc mindre hart-
Korns Deelinget / i Pendinge andrage / effter alle Kiøb mellem
100. oc 30 Rixdlt. for Lyn. land hende at drossis. 292

Daq II

Cap. IV.

Cap. IV.

Norſk Landſkylbds beregnelſe i Pendinge; Med Taſſler /
udi hvilecke des Deelingers Andrag i Pendinge ere udregnede/ ef-
ter alle Riſb mellem 100. oc 45. Rixdalt. for 1 Skippunds Lun-
ge/ Løbsleige/ eller 2 Huder/ kunde indfalde. 315

Cap. V.

Hvad Breffve oc Forſiætring/ aff begge Parter paa Jorde-
Godſis Riſb oc Handling/ udgifvis: Med des Copier. 335

Cap. VI.

Hvorledis Jorde-Gods i **Danmark** / mod Rentepen-
dinge / beregnis: Oc hvor meget kand sættis til Underpant/ at
des viſſe = oc u-viſſe Indkomſt/ i Stædet for en billig Rente kand
opbærgis: Hos ſønnet / **Norſke Godſis Pantſætning** /
med des viſſe *Taxt*, giort aff S. Velb: Jens Jull fordom Stat-
holder/ oc Jens Bielcke Canceler udi Norge. 341

Cap. VII.

Indførelſe oc Rømnings *Proceſ*, effter Rigens Ræt:
Saa oc / hvorledis hørings Deele i Jylland *procederis* oc ud-
føris. 353

Register/

Offver den Anden Part.

Om Gødsfind-oc Mageskifter.

Cap. I.

G M Adelige Gødsfind Skifters/ Begyndelse/ Forhold/ oc til Ende, giørelse/ med Lodning/ Affkald oc Bærgemaals *Qvitering*. 366

Cap. II.

Fremstiller / *Copier* aff *Documenter*, Gødsfind Skifter ved kommende: De som til des til Endegiørelse/ ere fornødne. 377

Cap. III.

Om Mageskifter i Danmark/ des Begyndelse/ Gødsfis grandfkning oc Lignings Beskrivelse/ udi sin rictige Ordning/ med hvis der udi fornødentlig bør indføris oc hafvis i act/ særdeelis udi de Skifter mellem Kongl. Mact. oc Adelen; De særdeelis de Adelen imellem/oprettis. 380

Cap. IV.

Inde holder nogle særdeelis Regle/ som udi Jorde-Gødsfis Ligning oc des Ordentlig Beskrivelse/ til Rictighed; Saa oc *Copier* aff Mageskifters Skjodder oc endelig *Documenter*. . . 396

Daq III

Cap. V

Register.

Cap. V.

Underrætning om nogen særdeels underskcedlig Herlig-
hed; Oc hvorledis dermed udi Skifter forholdis/som er Mølle-
skyld/Kircke oc Præste-Gaarder oc Jorder; Sielffeiger Gaar-
de/med des Eyendoms oc Giesteries Beregnelse. . . . 404

Cap. VI.

Norske Mageskifters Begyndelse oc Fordring/ til grandfæ-
ning oc Ligning. 416

Cap. VII.

Norske Besicteffers Grandfæningers eller Ligningers/ Drø-
dentlige Beskrifvelsis Maade; Der udi oesaa fremstillis/ hvad
Omstænde giøris fornøden derudi at forklare. 423

Cap. VIII.

Norske Mageskifters Skisder oc endelige Documenter. . 433

Regt

Register/

Offver den Tredie Part.

Om Marcereebning oc Jorddeeling.

Cap. I.

folio.

Hvad Marcereebning er: Des Aarsag/ fornøden Brug/
 oe hvad Eyedom ved Marcereebning at maale/eigentlig
 er meent. 440

Cap. II.

Erklæring paa Deelingers Nasne/ en Byes Jord skiftis
 udi oc underskedis ved. Som i Byemærke/ Bong/ Maals
 Jord/ Ornum/ Stuff/ Særkiøb/ Theie/ Een-deel/ Lofte/ Lycke/
 Indtag/ Aas/ Glade/ Dphoff/ Ager/ Finte. 446

Cap. III.

Marcereebnings Proces, til des Begyndelse oc For-
 dring. 452

Cap. IV.

Marcereebnings Fortgang oc visse Maade/ hvorledis/ oc
 hvor meget Jord en hver Gaard efter Landgilds udgifte/ skal
 tilreebis/ med hosføyet gammel Marcereebnings Tætt/ oc hvis
 udi des Fortsærelse/ er at acte/ med des til Ende giørelse. . . . 455

Cap. V.

Register.

Cap. V.

Proceßer eller Rættens udspringer/ til Mærkeskal' at faa
giort; Sær Jord at bekomme Omstæned; De Laughæfd paa
noget særligt Stycke Jord oc Eghendom/ at erlange. 469

E N D E.

Prentet i Kiøbenhaffn / Aff Peder
Hate/ Aar M. DC. LII.

Paa Jørgen Holffis / Bogf. Bekost.

Den Fierde Bog
indholder

Alle Slags Maal oc
Væct/udi Danmark oc Norge/

Sampt

Udspisnings Ordning
oc TAXTER,

befatted udi Tvende Parter:!

Den Første Part udviiser: Landgild, Korn-
Maal/oc Smør Væct/udi hvert Land/Syssel oc Lehn
i Danmark/Holsteen oc Norge; med udregning / hvad arskillige
Slags Stepper/mod Sællands, oc Fynste Stepper andrage. Distigest
Skippunds oc Skaalpunds Væct. Dernæst Palmis oc Alnis-sampt Ol. oc
Bijmaal. Med kort Udspisning paa nogle Paris viffe Væct oc Maal;c
Oc hvad understeed er/mellem disse oc en Deel næst omliggende
Landis lige Maal oc Væct / Med arskillig

Myntis Fremstilling.

Den Anden Part indholder Udspisnings-
Ordninger/ oc Tvende Hofved Taxter / udi hvilcke alle
Vitualiz Poster udi Kætter/Maaltjder oc Maanedo Spisning/
ere anslagne oc udregnede/til Effterretning udi understeedlige Udspisninger
til en hver Hofbonds eget Bord. Til Hofftienerne/ Krigsfolck / Skibsfolck
oc andre Arbeidere. Hofstjehed Antegnelse / hvor vix Proviandt i Staden for
andet som icke hafvis/ bør spjstis; Med andre adskillige fornødne Vidskaber
udi Udspisning oc Huusholding/til des rette oc ordentlige Anstilling/
effter Tids Leilighed/oc Personernis Tall
oc Vilfor.

Kort Beretning
Om den Fierde Boges Indhold
oc dets Fornødenhed.

Det er at med denne gandske Skrif-
tis Bogers Indhold / fornemmeligen
er henset oc fast alleene er retted / der-
med Jordegodsis Riøb oc Gall/
samt des Sødskind oc Mageskifters Forsium /
Anfilling / Handling / Begyndelse / Fortsættelse / Be-
regning / Udfoering oc Beskriffvelse / at fremstille / med
der til behørige Taxter / Offverslage oc udregninger :
samt en Deel des Villors selffstændige Beskaffenheder /
Saa vel som de der udi tilfældige Omstænde / at
erklære / Oc om hvis besynderligt oc merckværdigt hos it
hvert Land være at haffve i Act / at giøre Erindring ; Til
dessa Ende / oc (ved rigtig Ordning) offvenskreffne for-
sættis Fulbringelse / er denne Bog udi sine visse Parter
underskædet.

Oc endog om alle forskreffne / udi foregaaende
Tredie Boger / saaledis kunde siunis være fremsat oc
udført / ligesom intet til des Fornødenhed skulle staae til-
bage ; Effter at ligesom udi næstforegaaende Tredie
Bog forestillis / Riøb oc Sals : Sødskind oc Maaes-
kifters ; samt Marktereobnings Erkynding / i Berck-
stillelse

udi Riøb
oc Skiff-
ters udfo-
ring / be-
roer alle
diffe Bø-
gers Ind-
hold.

Tredie
Bogs
Indhold.

2. oc 1.
Boggs
Indheld.

stillelse oc udføring; Saa iligemaade indeholdis udi den Første oc Anden Bog disse Rigers / och hvert Lands oc Egens særdelis fructbar Villkor / Ehedoms oc Landgilds Herlighed / des underskæd / Taxter oc Beregnings Raade i hart Korn / med der til hørige Vidskaber oc Underretninger.

Den 4.
Boggs en-
delig For-
nødenhed.

Saa vilde dog alle forbemelte være oc bliffve et ufuldkommed Værk / hvis med denne Fierde Part at tilfætte / bleffve underlat; De der / effter at udi Riob oc Skifter ingen Ehedom eller Landgild i hart Korn Land anstaats / eller der paa nogen Ligning eller Beregnelse retteligen giorts / med mindre vidis oc hafvis i act / det Lands eller den Egn (udi hvilcke det Gods / som skal skiftis eller riobis / er liggende) Landgilds Maal oc Væxt / effter at der ud / stedse foresalder / Pund / Vrter / Sold / Skepper / Mæler / Sættinger / etc. Korn / til Lønder at beregne; Saa vel som Pund / Mærker / Løber / Spand / etc. Item Rande oc Staabe Smør oc Honning / til Lønder at sammenlegge / hvor til da endeligen er fornøden at vide / hvor mange Skepper / Mæler / etc. udi een Lønde Korn / Pund eller Vrte indholdis / oc hvor mange lb / Æ / Spand / etc. Smør eller andet til Lønder beregnis / effter det Maal oc Væxt / samme Steds / i Landgilds Udgifte / brugis.

Saa effterdi / saadanne disse Rigers Landgilds Maal oc Væxt / icke ere udi et Land som det andet / oc end undertiden / icke i en Egn / som den anden / Men aff stor Underskæd oc ulige Størrelse; Er derfore (icke alleene som fornøden / men meere uromgængeligt / oc som den

uden

uden hvilkken af førige Bøger/ ick kunde haaffvis nogen
 Rat oc suldkommen Brug oc Nytte) denne Fierde Bog
 herhosføyed/ udi dens Første Part fremstillis.

1. Alle disse Landis / Syfflers oc Leenis Korn-
 Maal oc Landgilbs Smør, Væct udi Danmark/
 Holsten oc Norge/ med hosføyed udregninger/ hvad
 en Deel disse Landis underfkeedlige Stepper/ udi Sal-
 lands: eller Skaans: oc Aboe: eller Tynske Stepper
 andrage.

2. Dernæst Skippunds/ Lippunds oc Skaalpunds
 Væct; sampt Palmers oc Alnis Maal / saa vel som
 Vin: oc St-Maal/ der hos til Handlings Efferretning
 forteligen udvijs / hvad Underfkeed findis med disse / oc
 en Deel næst omliggende Landis / lige Maal oc Væct.
 Hosføyed Antegnelse paa gammel: saa vel som nu bru-
 gelig/ Dansk oc Nordsk Mynt/ sampt nogle Sorter frem-
 med Mynt/ &c.

Vdi den Anden Part/ er denne Bog / lige som
 en Tilgift offver alle / appendicerit oc tilhengt/
 Vdspisnings Ordning/ der udi forestillis / hvorle-
 dis store oc smaa Vdspisninger forsuunligen kunde ret-
 tis/ ved trende underfkeedlige Hoffved: Taxter, udi hvil-
 ske alle Victualiz Poster/ udi Rætter/ Maaltider oc
 Maanedes Spisning ere anslagne / oc udregnede;
 Hosføyed Antegnelse / hvor vist Proviandt Stadit
 for andie/ som ick haaffvis/ bør spjis/ med andre afskilli-
 ge udi Vdspisning oc Huusholding fornødne Bidsta-
 ber/ effter des Registers vjdere Vdvijs. Alle forskreff-
 ne/

Den 4.
 Boggs 1.
 Part
 indholder
 Landgilbs
 Maal oc
 Væct:

Skip-
 punds
 Væct/
 Alen/
 Maade oc
 Maal / &c.

Den 4.
 Boggs
 2. Part.
 Vdspis-
 nings
 Ordning
 oc Taxter.

ne/saa vi aff atskillige Leenis Jordbøger / fornemme
 Udspisnings Taxter/ Bestillings-Breffve / oc anden
 Udforstning/er kund bleffven sammenbragen / Saa at
 exactis der aff/udi des vedkommende Forefallende/ skul-
 le haffve behøffsig oc viß Effterretning.

Men udi Tilfald / dessen noget kunde findis at
 være forbigaaet / eller derudinden aff vrang Forekom-
 melse / med noget land være sellet ; vilde den Forekom-
 mendedet aff sin Discretions Formuenhed / gunstigen
 optage/undskyldt/oc der udi effter Behag (paa
 Billighed grunder) rætte
 oc ændre.

Den Fierde Bogis
 Første Part:
 Om Maal oc Tæct
 udi Danmark oc Norge.

Cap. I.

Kornmaal oc Landgilds Smør-Tæct;
 udi et hvort Land/ Syffel oc Leen/
 udi Danmark.

Dornmaalet udi Danmark be-
 langende / da er ved Kongl. Majest.
 Konning Christian den 4. Recels An-
 den Bogs II. Cap. alle forðum under-
 skeedlig Tønder eller Tønde Maal
 affskaffede (Kiberhus Leens Tøn-

*Christiani
 IV. Reccelsis
 Indholdt
 om Tønde
 Maal udi
 Danm.*

de/ hvilcken aff Arild hæfver vares serdelis / som her eff-
 ter paa sit Stæd udvissis/Undtagen) Saa at offver
 begge disse Riger/Danmark oc Norge/nu ic kun brugis
 aff Størrelse En Tønde/hvilcken med Tre Løfver oer-
 tigt Aars-Tal 1602. hør at vare brent / eller der med
 kommer offvereens.

Med saabanne førige Tønders Affskaffelse oc
 Erindring / Nybemelte Kongl. Majest. u-rvisslactigen
 hæfver henset / der med naadigst at forekomme / den
 Disordre oc u-rigtighed / de førige i Brug vorende at-
 stellige

Recessen
ændrer icke
Landgild
Maals-
Sorter.

skillige Slags Tønder Maal/ hafve forarsaget/ dog als-
leeneudi Rigsmandshandel eller Commercien / oc
icke udi Landgilds Udgifte oc Opbørsel ; Effterat dette
Rigs Landgilds Korn Maal udi dessen Jordbøger/ saa
Stæder eller fielden ved Tønder ere antegrede/ bereg-
nede eller der udi opbærgis/ Men siedse udi Pund/ Dr-
ter eller Skepper er sat/ oc derefter udgiffvis. Hvilcke
Maals Sorter/forbemelte Recept icke forandrer ; Men
dennem ved Saugshed oc Endrings Forbigang/ lader
bliffve ved deris gamle Mæde / oc som de udi et hvert
Land oc Stæd hafve været oc endnu ere brugelige.

At saaledis/ som forbemelt / Tønder ofver ald
Danmark ere oc bør være lige store (Riberhuus
Tønde undtagen/) Men Pund/ Drter oc Skep-
per ulige aff Størrelse. Hvorfor alle forbemelte
Punds-Drters-oc Skeppers-afskillig-Maal / lige som
hvert paa sit Stæd er brugeligt/ findis være antegnet/ oc
til Tønder rættet / med udregning / hvad nogle disse Lan-
dis serdelis Skepper / udi Søllandste- oc Raboe- eller
Fynste Skpper andrage.

Recessen
ændrer all-
ene Bæc-
ten i Rigs-
mandstaf/
oc icke i
Landgild.

Smør- Bæcten eller Skippunds- Lix-
punds- Skaalpundt- oc Bismer- Bæct udi
Danmark anrørende ; Er den vel i ligemaade/ effter
forommelte Receptis 36. Cap. forandret / oc forbødet
anden Bæct at brugis end Risenhaffus Bæct /
(hvilcken her effter skal forestillis) Saa tilliende giffver
dog samme Cap. siig Bæct alleene at være paabøden/ til
Effter-

Effterrettelse oc Brug mellem Kjøbmand / oc denneim imellem
 haandterende Vaare / der ved at veige oc ligne : De icke der med
 at være meent / noget udi Kongl. Majestats eller Adelsens Jord-
 bøgger / med Væcten at skulle forandris / Men der med / som af
 Arilds stæet / at skulle forholdis. Derfore da / effterdi hværet
 Land oc Egn i Danmark steds hæffver hæffte / oc endnu hæffver /
 sætser Landgilds Smørvætt / lige som oesaa Kornmaal : Sæl-
 ger fordi oesaa Smør Væcten / ligesom den altid efter hværet
 Steds Brug / udi Landgild / (oc icke i Kjøbmands Hand-
 lering) opbærgis oc beregnis.

Sælger først

Gammel Dansk Kornmaal /

dog nu ubrugelig.

1 Mark Korn er - -	1 kst Korn	1 Pund R. - -	3 s. groet Rente.
12 Dre R. eller	} hværet 1 mark R.	1 P. Korn i kist	- 20 s. demark.
26 still. Broet		1 s. dem. rente i kist	1 Mark.
1 Dre Korn - -	} 4 Druug eller 36 step. R.	1 Druug Land =	$\frac{1}{2}$ Pund Land.
1 Druug eller		- - 12 step. R.	1 m. Guldb
1 Dre Korn	- - 12 st. Korn.	1 Ort jord	

Gammelt
Korn-
Maal / nu
ubrugelig.

Ofver ald Danmark / saa vel som udi disse førige Øs-
 gers Taxter oc udregninger / er beregnet udi

1 Steppe Korn -	4 Fieringar Korn.
1 Fiering - -	3 alb. Korn.
1 alb. - - -	4 Penge Korn.

Nogle særdeels
Smør = Mæctis Sorter/
Hvilke alle Stæder/hvor de eret Brug/
actis som følger:

Smør. væctis sær Sorter.	1 Røsmør Smør/er - - - -	1 Fiering Smør	}	brugis gemeen i Dbsfftel.		
	1 sammelsølget Løb smør/er - -	4½ Viborgp. S.				
	1 Løb / eller 1 steppe smør	}	er - - - -	3 Viborgp. smør	}	regnis 6 Løber ubi i tønde smør
	1 Tiendel Aft Smør - - - -					
	1 Tolvmands Aft Smør - -	1½ Vib. pund sm.	}	Ere meest ubi Brug i Har. oc Sallingssfle.		
	1 Væct Smør/er - - - -	30 Marck Smør/ dog nogle stæder regnet for - - - -			28 marck Smør.	
	2 Kaarter smør/er - - - -	½ Dting.				
	1 Rande smør/ - - - -	20 marck Smør.				
		dog gemeenligst regnis i 1 Rande	16 marck Smør.			
	1 Staab smør - - - -	8 marck smør.				
	60 Staab smør regnis oc ubi - -	1 Tønde smør.				
	3 staabe regnis oc faa for - -	1 Pund smør.				
	1 Bøtte smør - - - -	16 marck smør.				
	1 Tøuffve smør	}	hvert - -	3 Marck smør	}	Nogle stæder er regnet i Tøuffve for - 10 M. sm.
	1 stor staaie smør					
1 lidestaaie smør	}	hvert, - -	4 Marck smør.	}	1 ft. Staal. for - 16 M. sm.	
1 Bolle smør						
1 Tve smør findis regnet effter Sal.						
	J. Ingeborg Bille for - -	2 Wismermarck Smør.				

Sælland/Lolland/Falster oc Smaa- Landene/udi alle des Lehne

1 Tønde Korn aff alle Slags	6 Skepper.
Hafre oc Boghved maalls oc saa 5 opmaalt Skepper til Tønden.	
3 Spund Hafre udi Callundb. Lehn er regnet for 1 Tøn. Hafre.	
1 Ørre { Rug eller Hvede	10 skepp. eller 1½ Tr. 1 skeppe.
{ Biugell. Blendf.	12 skepp. eller 2 Tønder.
{ Hafre	20 skepp. eller 3 Tr. 2 skepper.
3 pund { Rug eller Hvede	20 skepp. eller 3. Tr. 2 skepper.
{ Biug/blendf. Boghv.	24 skepp. eller 4 Tønder.
{ Hafre	40 skepp. eller 6½ Tr. 1 skeppe.
1 Last { Rug eller Hvede	40 Tr. } eller } 12 Pund/
{ Biug/Blendf.	48 Tr. } eller } eller
{ Hafre	80 Tr. } eller } 24 Ørter.

Korn
Maal i
Sælland/
Lolland/
Falster oc
Smaa Land-
dene.

Smør=Bæct.

1 Tønde Smør / er	16 Eispund bart Smør.
1 Eiftb. Smør	16 Skaaltb. eller 32 Bism. & sm. udi nogle Lehne regnis
1 Eiftb. for	14 Skaaltb. eller 28 Ø Smør.
1 Skaaltb. er	2 Bism. & Sm.
1 Spand Smør i Draxholm Lehn	½ Øting.
30 Hornfiskeregnis udi	1 Biedde.

Smør
Bæct ibid

Bbbb 2

Skaa

Skaane/ Halland oc Blegind.

Korn
Maal i
Skaane/
Halland/
Blegind.

1) Lønde Korn udi Skaane oc Bleginder - - 6 Skæpper.
Hafre maalis gemeenlig 5 opmaale St. til Lønden.

1) Lønde R. udi Hallander - - 8 smaa eller 6 store St.
[Rug - - - - - 20 skp. eller 3 Tr. 2 st.

1) Pund { Byg oc Boghved - - 20 skp. eller 3 Tr. 2 st.
[Hafre - - - - - 40 skp. eller 3 Tr. eller
[6½ Tr.] st

1) Læst { Rug - - - - - 40 Lønder } udi Lestene
{ Byg eller Boghved - - 40 Lønder } beregnet
[Hafre - - - - - 30 tr. oc saa } 12 lb.
[96 Lønd.]

1) Pund Rug eller Biugi Lugudeherr. oc Bierreherret ved
Kullen/regnis - - - - - 24 Skæpper.

Udi Halland regnis icke ved Pund: sielden ved Læster/ De da

udi 1) Læst - - 12 tr. { Biug } oc 18 Tr. Hafre.
[oc }
[Rug/]

1) L. brød udi Christianstads. Lehn/er regnet for 6 Ligtb. 4 Kalltb.

Smør væct oc Honning-Maal/ &c.

Smør.
Væct.

1) Lønde Smør udi { Skaane - - - - - 16 Pund.
[Blegind - - - - - 15 Pund.
[Halland - - - - - 14 Pund.

1) Pund Smør - - - - - 24 lb Smør.

1) Lønde Smør i Lyfsterher. oc Bregneher. udi Skiffvisborrig.
Lehn/ er tilhorne regnet for - - 14 lb. 6 lb.

Men Widdelstads her. - - 15 lb.

1) Lønde Smør udi Rosum Lehn er regnet for - - 14 Ligtb.
udi 1) lb. - - 20 lb. Smør.

3	Sleppes Smør / er	- - - - -	3	Liftb.
1	Spand Smør	{	udi Malmøehuolehn / er regnet for	
			1½ Liftb. oc saa for 18 S.	
		{	udi Lunde-Lehn for	- - - 3 tb.
1	Luffre Smør / er	- - - - -	10	S. Smør.
3	Lunde Honning	- - - - -	36	Rander.
1	Aft Honning udi Halland i Warberg-Lehn	{	udi Fierreherret	3 tb.
			udi Diste: oc Faraasherreder	3½ tb.
1	Lunde Honning oc Hal i Christiansstads Lehn er	- - - - -	16	tb.
2	Waarder Fift i Warberg Lehn er	- - - - -	1	tb Fift.

Beregning hvad forskrefne

Sjællandskke eller Skaanskke Stepper		andrageudi	Naboe eller Synskke Stepper	
1	Dre eller 12 Stepp. Ving er	- 2 Tr. gier	- - -	1. Dre 4 sk. eller 16 Rep.
1	Dre eller 10 Stepp. Rug:	- gier	- - -	1 Dre 3 stepp. 1 Far. 1 alb.
6	Stepp. eller ½ Dre Ving er	1 Te: gier	- - -	8 stepp. eller ½ Dre 2 stepp.
	5 Stepper eller ½ Dre Rug/er	- - -	- - -	6½ St. 2 alb. Korn.
	4 Stepper	- - -	- - -	5 Stepp. 1 fiar. 1 alb.
½	Lunde eller 3 Stepper	- - -	- ½ Lunde eller 4 Stepper.	
	2 Stepper	- - -	- - -	2½ Stepper 2 alb.
1	Sleppe	- - -	- - -	1 Stepp. 1. fiar. 1 alb.
	3 Fiar.	- - -	- - -	1 Steppe Korn.
	½ Steppe eller 2 fl.	- - -	- - -	½ Steppe 2 alb.
1	fl. eller 3 alb.	- - -	- - -	1 Fierb. 1 alb.
	2 alb. Korn	- - -	- - -	2 alb. ¼ R. Korn.
2	alb. eller 4 Penge Korn	- - -	- - -	1 alb. ½ R. Korn.
	3 R.	- - -	- - -	1. alb. Korn.
	2 R. eller ½ alb.	- - -	- - -	2¾ R. Korn.
3	R. Korn	- - -	- - -	1½ R. Korn.

ubregning
hvad Se-
lands-
Maal i
Nabomaal
andraget.

Byen oc Langeland udi alle Løhne.

1 Lønde Korn aff alle Slags 8 Stepper.

Korn M.
i Byen/
Løwind.

1 Ørte	{	Rug eller Hvede 10 Stepper eller	1 Lønd. 2 Stepp.
		Diug/blendf. bog. 12 Stepper eller	1½ Lønder.
		Hafre 20 Stepper eller	2½ Lønder.

1 pund	{	Rug ell. Hvede 20 Stepper/eller	2½ Lønder.
		Diug/boghv. 2c. 24 Stepper/eller	3 Lønder.
		Hafre 40 Stepper/eller	5 Lønder.

1 Pund Korn paa Laasing 3 Lønder.

1 Læst	{	Rug oc Hvede 30	}	Lønder	{	regnet udi
		Bvg/boghveg/2c. 36				1 Læst 12 Pund
		Hafre 60				eller 24 Ørt.

Erter- oc Bryn-Maal beregnts ellers udi Lønder.

Smør- Vækt.

Smør V.
ibid.

1 Lønde Smør er	18 Pund.		
1 Pund Smør	24 Ør. Smør.		
6 Stepper Smør/er	1 Lønde Sm.		
1 Steppe Smør	3 lb eller 1½ Dilling.		
4 Kaarter eller 4 Slaabe smør	}	hvert	1 Dilling Smør.

Vdregø

Udregning
Hvad forstreffne

Fynste eller Naboe andrage ndi Sællan. ell. Sælanste
Slepper Slepper.

1 Orte Bingel. 12 fl. er $1\frac{1}{2}$ Er. gisr 9 fl. eller	$1\frac{1}{2}$ Lønder.
1 Orte Rug eller 10 Slepper er	$7\frac{1}{2}$ Slepper.
8 Naboe eller Fynste fl. er 6 Sæll. fl. eller	1 Lønde.
7 Slepper	5 fl. 1 Fier.
$\frac{1}{2}$ Orte Bingel eller 6 Slepper	$4\frac{1}{2}$ Slepper.
7 Rug eller 5 Slepper	$3\frac{1}{2}$ fl. 1 Fier.
$\frac{1}{2}$ Lønde eller 4 Slepper	3 Slepper.
3 Slepper	2 fl. 1 Fier.
2 Slepper	$1\frac{1}{2}$ Sleppe.
1 Sleppe	3 Fier.
3 Fiering.	$\frac{1}{2}$ fl. 3 R.
2 Fier. eller $\frac{1}{2}$ Sleppe	$1\frac{1}{2}$ Fier.
1 Fier. eller 3 alb.	2 alb. 1 R.
2 alb. eller $\frac{1}{2}$ Fier.	$1\frac{1}{2}$ alb. Korn.
$\frac{1}{2}$ alb.	1 alb. $\frac{1}{2}$ R.
1 alb. eller 4 Penge	3 R. Korn.
3 R. Korn	$2\frac{1}{4}$ R. Korn.
2 Reller $\frac{1}{2}$ alb.	$1\frac{1}{2}$ R. Korn.
1 R. Korn	$\frac{3}{4}$ R. Korn.

udregning
 hvad Fyn-
 ste slepper
 i Sælanst
 slepper
 andrage.

Jud=

Judland/

Først

Løfver Syffel/ Jellings- Nabs- oc Bar- Syffel:

Der udi ere

Roldinghuus Lehn/ Siernholm- Standerborg- Aarhus-
Calløe- Dronningborg- oc Silleborg- Lehne :

Sambe

Riberhuus- oc Møgelstønder Lehne/

hvor hafvis sardelis Maal.

Korn M. i Løfvershj. Jellings. Nabsyffel oc Bar- Syffel.	1 Tønde Korn af alle Slags - - - - -	8 Stepper.	
	1 Bye Steppe Korn udi Silleborglehn - - - - -	6 St. Korn.	
	1 Orte {	Rug - - - - -	10 Stepper eller 1 Tønde 2 Step
		Biug ell. Boghvød - - - - -	12 Stepper eller 1½ Tønder.
	1 Pund er steds her/ saa meger som 2 Orter aff alle slags Korn.	{ Haffe - - - - -	20 Stepper eller 2½ Tønde.
		{ Rug - - - - -	30 Tønder } udi hver Læst
1 Læst {	Biug - - - - -	36 Tønder } er 12 Pund eller	
	{ Haffe - - - - -	60 Tønd. } -24 Orter.	

Udi Riberhuus Lehn er

1 Smal- Tønde opmaalt - - - - -	8 step.	1 Riber. opmaalt - - - - -	10 Stepper.
Møgelstønder Maal hver - - - - -	10 step. er 3 Fiar. ringer end Ribermaal.		

Smør- væct oc Honning- Maal.

Smør V. ibid.	1 Tønde Smør er - - - - -	16 Pund.
	1 Pund Smør - - - - -	24 marcet Smør.
	1 Rishmer Smør i Obssffel er - - - - -	1 Fiering Smør.
	1 Tønde Honning - - - - -	60 Staabe.
	1 Tønde Honning udi Riberhuusl. oc saa regnet for - - - - -	48 Staabe.
1 Aft Honning i Aars Stiffe/er - - - - -	7 Staaab.	

Førstrefne Steppers Andrag i Sallandsstepp. land aff næst foregaaende
Tynste Steppers udregning fornemst/ efterat med same
Maal er en Eighed.

Himmerfysfel oc Ommerfysfel/

Derudi ere

Ålborghuus, Halldis, oc Mariagers, Lehne/

Hvor effterstreffne Maal (kaldis Wiborg:
eller Sættings-Maal) brugis.

1 Tønde Korn	{ Wiborg-Maal - - - - -	7½ Stepper.
	{ Åalborgm-Maal - - - - -	7 Stepper.

Åalborg-Maal brugis icke i alle Åalborghuus-Lehn/Men alleene un-
gefæhr fra Åalborg til Hobroe / som ere / Hornumh. Flestumher.
Hællumher. Hindstedh. Aarsh. Sletber. oc Bislumherret / andre
Stæder i forstreffne Lehne brugis alleene Wiborgmaal : Men udi
en stor Deel aff Åalborghuus Lehn/som udi Vendsfysfel er liggende/
brugis Vendsfysfel-Maal.

Korn-
Maal t
Himmer-
oc Ommer-
fysfel.

1 Byesteppe Rug oc Viug udi Siensherret er	-	6 Stepper.
30 Byesteppe Korn/er	-	1 Læst Korn.

1 Ørte	{ Rug - - - - -	10 Stepper.
	{ Viug - - - - -	12 Stepper.
	{ Hafre - - - - -	20 Stepper.

1 pund	{ Rug - - - - -	½ Tønder/eller 15 Stepper.
	{ Viug - - - - -	4 Tønder/eller 30 Stepper.
	{ Hafre - - - - -	4 Tønder/eller 30 Stepper.

1 Læst	{ Rug - - - - -	24 Tønder.
	{ Viug - - - - -	24 Tønder.
	{ Hafre - - - - -	48 Tønder.

Hafre maalis ey gierne med Læster.

Smør, Væct oc Homning, Maal.

1 Tønde Smør/er	- - - - -	18 Pund.
1 Pund Smør	- - - - -	24 M. smør.
1 Væcte Smør udi Siensher. er	- - - - -	30 M. smør.
1 Tønde Homning	{ udi Åalborghuusl. - - - - -	30 Kander.
	{ udi Halldis Lehn - - - - -	36 Kander.

Smør R
uid.

Bdregning

Hvad forskreffne

Nalborgskepper andrage ubi Sælands oc Naboestkepper.

Nalborgs
Skeppers
Bdregning
i Sæl. oc
Naboest.

1 ør. ell. 12 ff biug oc malt	10 ff ep. 2 $\frac{1}{2}$ alb. $\frac{2}{3}$ R	14 ff. 2 $\frac{1}{2}$ alb. $\frac{2}{3}$ R.
1 Ørte ell. 10 ff. Rug	8 $\frac{1}{2}$ ffep. 3 $\frac{2}{3}$ R	11 $\frac{1}{2}$ ff. 1 fi. 2 a. $\frac{4}{5}$ R
7 ffep. Nalborgm.	6 ffep. Sælandsm.	8 ff. ell. 1 Sønd.
6 ff ell. $\frac{1}{2}$ ør. biug	5 ff. 1 alb. 1 $\frac{6}{7}$ R .	6 $\frac{1}{2}$ ff. 1 fi. a. $\frac{1}{2}$ R
5 ff. ell. $\frac{1}{2}$ ør. Rug	4 ffep. 1 fi. 1 $\frac{5}{7}$ R .	5 $\frac{1}{2}$ ff. 1 $\frac{1}{2}$ fi. 1 a. $\frac{2}{3}$ R
$\frac{1}{2}$ Te. eller 3 $\frac{1}{2}$ ff. er .	3 ffep. eller $\frac{1}{2}$ Sønd.	4 ffep.
3 Skepper .	2 $\frac{1}{2}$ ffep. 3 $\frac{2}{3}$ R . .	3 ff 1 $\frac{1}{2}$ fi. $\frac{1}{2}$ al. $\frac{4}{5}$ R
2 Skepper .	1 $\frac{1}{2}$ ff. 2 $\frac{1}{2}$ a. $\frac{2}{3}$ R . .	2 ff. 1 fi. 1 $\frac{5}{7}$ R.
1 Skeppe eller 4 Fier.	$\frac{1}{2}$ ff. 1 fi. 1 al. 1 $\frac{1}{2}$ R .	1 ff. 1 $\frac{1}{2}$ alb. $\frac{2}{3}$ R.
3 Fier. . . .	2 $\frac{1}{2}$ fi. 1. $\frac{6}{7}$ R	3 fi. 1 alb. 1 $\frac{1}{2}$ R.
2 Fier. ell. $\frac{1}{2}$ ff.	1 $\frac{1}{2}$ fier. $\frac{1}{2}$ alb. $\frac{4}{5}$ R . .	$\frac{1}{2}$ ffep. $\frac{1}{2}$ al. 1 $\frac{3}{4}$ R
1 Fier. eller 3 alb. .	$\frac{1}{2}$ fier. 1 alb. $\frac{2}{3}$ R . .	1 Fier. 1 $\frac{5}{7}$ R.
2 alb.	1 $\frac{1}{2}$ alb. $\frac{6}{7}$ R	2 alb. 1 $\frac{1}{2}$ R.
1 $\frac{1}{2}$ alb. ell. $\frac{1}{2}$ fier.	1 alb. 1 $\frac{1}{2}$ R	$\frac{1}{2}$ Fier. $\frac{6}{7}$ R.
1 alb. eller 4 R . . .	$\frac{1}{2}$ alb. 1 $\frac{3}{4}$ R	1 alb. $\frac{4}{5}$ R
3 R	2 $\frac{4}{5}$ R Korn	3 $\frac{2}{3}$ R
2 R eller $\frac{1}{2}$ alb.	1 $\frac{5}{7}$ R Korn	$\frac{1}{2}$ alb. $\frac{2}{3}$ R.
1 Penge Korn . . .	$\frac{6}{7}$ R Korn	1 $\frac{1}{2}$ R. Korn.

Vdregning
Hvad forſteffne

Viborg eller
Sættingsm. Sandr. i **Sælandsm. oc** **Alboe el. Jynſtm.**

1 Ort el. 12 ft. Ving . . .	9½ ſt. 1 alb. ⅔ Q . . .	12½ ſt. 1 ſi. 2⅔ Q . . .
1 Ort el. 10 ft. ft. Rug . . .	8 ſtepper . . .	10½ ſt. 2 alb. . . .
1 Lønd. el. 7½ Vib. ft. . . .	6 ſtep. eller 1 Lønde . . .	8 ſtepper. . . .
7 Stepper . . .	5½ ſt. 1 alb. ⅔ Q . . .	7½ ſt. 2½ al. ⅔ Q . . .
6 ft. el. ½ ort. ving . . .	4½ ſt. 1 ſi. ½ al. ⅔ Q . . .	6 ſt. 1½ ſi. 1⅓ Q . . .
5 ft. el. ½ ort. Rug . . .	4 ſtepper . . .	5 ſt. 1 ſi. 1 alb. . . .
4 Stepper . . .	3 ſtep. 2 alb. 1⅓ Q . . .	4 ſt. 1 ſi. ½ Q . . .
½ Lønd. el. 3½ ſt. 1 ſi. . . .	3 ſt. eller ½ Lønde . . .	4 ſtepper. . . .
3 Stepper . . .	2 ſt. 1½ ſi. 1⅓ Q . . .	3 ſt. 2 alb. 1⅓ Q . . .
2 Stepper . . .	1½ ſt. 1 alb. ⅔ Q . . .	2 ſt ½ fier. ⅔ Q . . .
1 Steppe eller 4 Fier. . . .	3 fier. 1 alb. ⅔ Q . . .	1 ſtep. 3⅓ Q . . .
3 Fier. . . .	½ ſt. 1 alb. ⅔ Q . . .	½ ſt. 1 ſi. 2⅔ Q . . .
2 ſi. eller ½ ſtep. . . .	1½ fier. 1⅓ Q . . .	½ ſt. 1⅓ Q . . .
1 Fier. eller 3 Alb. . . .	2 alb. 1⅓ Q . . .	1 Fier. ⅔ Q . . .
2 alb. . . .	1½ alb. ⅔ Q . . .	2 alb. ⅘ Q . . .
1½ alb. ell. ½ fier. . . .	1 alb. ⅔ Q . . .	½ fier. ⅔ Q . . .
1 alb. eller 4 Penge . . .	½ alb. 1⅓ Q . . .	1 alb. ⅔ Q . . .
3 Q Korn . . .	2⅔ Q Korn . . .	3⅔ Q Korn. . . .
2 Q eller ½ alb. . . .	1⅔ Penge . . .	½ alb. ⅔ Q Korn. . . .
1 Penge Korn . . .	⅔ Q Korn. . . .	1⅓ Q Korn. . . .

Viborgft.
 vdrægtig
 Sæl. oc
 Alboft.

Harr-Syffel.

Der udi ere

Bouffling, og Lundenis, Lehne.

Korn-
Maal i
Harrsyffel.

1 Tønde Korn er	- - - - -	10 Stepper.
{ Rug	- - - - -	10 Stepper eller
1 Ørte {	12 Stepper eller	1 Tønde.
{ Viug	- - - - -	12 Stepper eller
{ Hafre	- - - - -	20 Stepper eller
		2 Tønder.

Ved Pundmaalis icke gierne udi Harrsyffel.

1 Løst Rug - 24 Tr. Viug - 24 Tr. Hafre - 48 Tr.

En Deel aff Lundenis-Lehner i Harrsyffel/
hvor Barhem. brugis.

udi Skodborg og Vandfold Herreder/er udi

1 Tønde Korn aff alle Slags	- - - - -	12 Stepper. Udi
{ Rug	- - - - -	10 Step.
1 Ørte {	12 Step. eller	1 Tønde.
{ Viug	- - - - -	12 Step. eller
{ Hafre	- - - - -	24 Step. eller
		2 Tønder.

Smør-Vætt.

Smør-
Vætt ibid

1 Tønde Smør	- - - - -	9 Harboe Pund.
1 Harboeth. Smør/er	- - - - -	24 Harboe & Sm.
1 Harboe Aff/Løb eller 12 Step. smør/er	- - - - -	1½ Harboeth.
1 Liendel Aff Smør/er	- - - - -	1 Harboeth.
1 Loffmands Aff Smør/er	- - - - -	1½ Viborgth. Sm.
2 Raarter Smør/er	- - - - -	1½ Østing Smør.

Vdreg

Udregning

Hvad for Kæffne

Harboemaal andrage ubi Selanddsim. oc Naboemaal.

1 Orte eller 12 ſt. Ving	7 ſt. 2 alb. $1\frac{2}{3}$ &	9 $\frac{1}{2}$ ſt. 1 alb. $\frac{4}{5}$ &
10 Harb. ſt. el. 1 orterug	6 ſtep. eller 1 Londe	8 Naborſt.
9 Stepper	5 ſt. $1\frac{1}{2}$ fier. $1\frac{1}{5}$ &	7 ſt. 2 alb. $1\frac{3}{5}$ &
8 Stepper	4 $\frac{1}{2}$ ſt. 1 fier. $2\frac{2}{5}$ &	6 ſt. 1 ſi. 1 al. $3\frac{1}{5}$ &
7 Stepper	4 ſt. 2 alb. $1\frac{3}{5}$ &	5 $\frac{1}{2}$ ſt. 1 al. $\frac{4}{5}$ &
6 ſt. el. $\frac{1}{2}$ ortebing	3 $\frac{1}{2}$ ſt. 1 alb. $\frac{4}{5}$ &	4 $\frac{1}{2}$ ſt. 1 ſi. $2\frac{2}{5}$ &
$\frac{1}{2}$ Te. 5 ſt. ell. $\frac{1}{2}$ orterug	3 ſtep. eller $\frac{1}{2}$ Londe	4 Stepper
4 Stepper	2 ſt. $1\frac{1}{2}$ fier. $1\frac{1}{5}$ &	3 ſt. 2 alb. $1\frac{3}{5}$ &
3 Stepper	1 $\frac{1}{2}$ ſt. 1 fier. $2\frac{2}{5}$ &	2 ſt. 1 ſi. 1 al. $3\frac{1}{5}$ &
2 Stepper	1 ſt. 2 alb. $1\frac{3}{5}$ &	1 $\frac{1}{2}$ ſt. 1 alb. $\frac{4}{5}$ &
1 Steppe eller 4 Fier.	$\frac{1}{2}$ ſt. 1 alb. $\frac{4}{5}$ &	3 ſi. $2\frac{2}{5}$ &
3 Fier.	$1\frac{1}{2}$ fier. $3\frac{2}{5}$ &	$\frac{1}{2}$ ſt. 1 alb. $\frac{4}{5}$ &
2 Fier.	1 fier. $2\frac{2}{5}$ &	1 ſi. 1 alb. $3\frac{1}{5}$ &
1 Fier. eller 3 alb.	$1\frac{1}{2}$ alb. $1\frac{1}{5}$ &	2 alb. $1\frac{3}{5}$ &
2 alb.	1 alb. $\frac{4}{5}$ &	$1\frac{1}{2}$ alb. $\frac{2}{5}$ &
$1\frac{1}{2}$ alb. ell. $\frac{1}{2}$ fier.	$\frac{1}{2}$ alb. $1\frac{3}{5}$ &	1 alb. $\frac{4}{5}$ &
1 alb. eller 4 &	$\frac{1}{2}$ alb. $\frac{2}{5}$ &	$3\frac{1}{5}$ & Korn
3 &	$1\frac{4}{5}$ & Korn	$\frac{1}{2}$ alb. $\frac{2}{5}$ &
2 & eller $\frac{1}{2}$ alb.	$1\frac{1}{5}$ & Korn	$1\frac{3}{5}$ & Korn
1 Penge Korn	$\frac{2}{5}$ & Korn	$\frac{4}{5}$ & Korn.

Harboe-
maals ud-
regning i
Sæl. oc
Naboem.

Sæl-

Salling Syffel.

Derudi er

Stiffhuus, Lehn.

1 Tønde Korn er - - - - - 12 Stepper.

Korn-
Maal i
Salling-
Syffel.

1 Toffmands Øre	{	Rug -	10 Step. eller 1 Tønde ÷ 2 fl
		Viug -	12 Step. eller 1 Tønde.
		Hafre -	1 L. 8 fl. eller 20 Step.

1 Liendals Øre	{	Rug -	1 Tønde eller 12 Step.
		Viug -	1 L. 2 fl. ell. 14 Step.
		Hafre -	2 tr. 4 fl. ell. 28 Step.

Ved Pund maalis icke glerne.

1 Eest	{	Rug -	24 Tønder.
		Viug -	24 Tønder.
		Hafre -	48 Tønder.

Smør = Væct.

1 Tønde Smør - - - - - 20 Pund.

1 Tønde Smørudi Horreherree/er 16 Pund.

1 Aft Smør - - - 40 Pr. eller 1½ Viborgtb.

1 Liendal Aft - - - - - 2 Viborgtb.

1 Væcte Smør - - - - - 30 Pr. Smør.

Smør-
Væct ibid

Vend

Vend. Syyſel/

Der ubi ere

**Børlum Kloſter/Seiglsirup, oc Naſtruplehne/
ſampt off Naalborghuuslehn en ſtor Deel.**

1 Tønde Korn off alle ſlags	- - - -	12 Sleppe.	Korn Maal Vend. Syyſel.	
1 Dye ſleppe Korn	- - - -	8 Vendelboe Sleppe.		
1 pund	{	Rug - - - - -		2 Tønder.
		Blug - - - - -		2 Tønder.
		Haſre - - - - -		4 Tønder.

1 Dret acis at være halft ſaa meget ſom - 1 Pund /bliſſver dog
icte gierne ved Dret beregnet.

1 Laſt	{	Rug - - - - -	24 Tr.	} beregnts ubi 1 Laſt 12 lb.
		Blug - - - - -	24 Tr.	
		Haſre - - - - -	48 Tr.	

Smør, Væcc oc Honning, Maal.

1 Tønde	- - - -	18 Pund.	Smør lb.
1 Pund Smør	- - - -	24 Tr.	
1 Løb Smør	- - - -	3 Pund.	
1 Alſ Honning	4 Rander.	

Vdreg.

Beregning

Hvad forskreffne

Vendelb.
Maals oc
Salling-
Maals
udregn. i
Selandst.
oc Naboe-
Maal.

Vendelboe oc Sallingboe	Maal	and. i	Selandst.	oc	Naboe Maal.
12 Step. eller 1 Orte Rug	oc	Diug i	Vendshj.	6 Step. eller 1 Lønde	8 Stepper.
11 Stepper .	5 $\frac{1}{2}$ Step.	7 St. 1 fi. 1 alb.			
10 Stepper .	5 Step.	6 $\frac{1}{2}$ St. 2 alb.			
9 Stepper .	4 $\frac{1}{2}$ Step.	6 Step.			
8 Stepper .	4 Step.	5 St. 1 fi. 1 alb.			
7 Stepper .	3 $\frac{1}{2}$ Stepp.	4 $\frac{1}{2}$ St. 2 alb.			
$\frac{1}{2}$ L. 6 St. eller $\frac{1}{2}$ Orte	3 Step. eller $\frac{1}{2}$ Lønde	4 St.			
5 Stepper .	2 $\frac{1}{2}$ Step.	3 St. 1. fier. 1 alb.			
4 Stepper .	2 Step.	2 $\frac{1}{2}$ St. 2. alb.			
3 Stepper .	1 $\frac{1}{2}$ Step.	2 Stepper.			
2 Stepper .	1 Step.	1 St. 1 fier. 1 alb.			
1 Steppe eller 4 Fier.	$\frac{1}{2}$ Step.	$\frac{1}{2}$ Step. 2 alb.			
3 Fier.	$\frac{1}{2}$ Fier.	$\frac{1}{2}$ Steppe.			
2 fi. eller $\frac{1}{2}$ Step.	1 Fier.	1 fier. 1 alb.			
1 Fier. eller 3 alb.	$\frac{1}{2}$ Fier.	$\frac{1}{2}$ fier. $\frac{1}{2}$ alb.			
2 alb.	1 alb.	1 alb. $1\frac{1}{2}$ R.			
$\frac{1}{2}$ alb. eff. $\frac{1}{2}$ fier.	3 R Korn	1 alb. Korn.			
1 alb. eller 4 Penge	$\frac{1}{2}$ alb.	2 $\frac{2}{3}$ R Korn.			
3 R Korn	$1\frac{1}{2}$ R.	$\frac{1}{2}$ alb. Korn.			
2 R eller $\frac{1}{2}$ alb.	1 R Korn	$1\frac{1}{3}$ R Korn.			
1 Penge Korn	$\frac{1}{2}$ R Korn	$\frac{2}{3}$ R Korn.			

Thye/

Der ubi ere

Væstervigs Klosters oc Drum-Tejne.

1 Tønde Korn aff alle slags	18 Slep.
1 Orte Rug . 12 Slep. Viug . 12 Slep. Hafre	24 Slep.
1 Pund Rug . 2 Lr. Viug . 2 Lr. Hafre	4 Tønd.
1 Last Rug . 24 Lr. Viug . 24 Lr. Hafre	48 Tønd.

Korn
Maal
Thye.

Smør-Væct.

1 Tønde Smør udi Haffing oc Røfsberr.	18 Pund.
1 Tønde sm. udi Millerol. oc Hundborgh.	15 Pund.

Smør V.
ibid.

Udregning

Hvad forstreffne

Eyboestopper andrage udi Sælands oc Naboe-Maal.

18 St. udi Thye/er . 6 St. eller 1 Tønde	8 Sleppe.
17 Sleppe . 5½ Slep. 2 alb.	7½ Slep. 2⅔ S
16 Sleppe . 5 St. 1 fier. 1 al.	7 St. 1 alb. 1⅓ S
15 Sleppe . 5 Sleppe.	6½ Slep. 2 alb.
14 Sleppe . 4½ St. 2 alb.	6 St. 2½ alb. ⅔ S.
13 Sleppe . 4 St. 1 fi. 1 alb.	5½ St. 1 fi. 1⅓ S
½ Orte el. 12 St. R. oc V. 4 Sleppe	5 St. 1 fi. 1 alb.
11 Sleppe . . . 3½ Slep. 2 alb.	4½ St 1 fi a. 2⅔ S
10 Sleppe . . . 3 St 1 fi. 1 alb.	4 St. 1 fi. 2 a. 1⅓ S

Eyboem.
udregning
i Sæl. oc
Naboein.

DDDD

Thye/

Tneboestopper andrage udi Galands oc Naboe Maal.

$\frac{1}{2}$ Tønde eller 9. Stepper . . .	3 Stepper . . .	4 Stepper.
8 Stepper . . .	$2\frac{1}{2}$ Step. 2 al. . .	$3\frac{1}{2}$ fl. $\frac{1}{2}$ al. $\frac{2}{3}$ &
7 Stepper . . .	2 Step. 1 fier. 1 alb. . .	3 fl. 1 al. $\frac{1}{3}$ &
$\frac{1}{2}$ Ørte el. 6 fl rug oc byg	2 Stepper . . .	$2\frac{1}{2}$ Step. 2 alb.
5 Stepper . . .	$1\frac{1}{2}$ Step. 2 alb. . .	2 fl. $2\frac{1}{2}$ alb. $\frac{2}{3}$ &
4 Stepper . . .	1 Step. 1 fier. 1 alb. . .	$1\frac{1}{2}$ fl. 1 fier. $1\frac{1}{3}$ &
3 Stepper . . .	1 Steppe . . .	1 fl. 1 fier. 1 alb.
2 Stepper . . .	$\frac{1}{2}$ Step. 2 alb. . .	$\frac{1}{2}$ fl. $1\frac{1}{2}$ fier. $\frac{2}{3}$ &
1 Steppe eller 4 fier. . .	1 fier. 1 alb. . .	$1\frac{1}{2}$ fier. $3\frac{1}{3}$ &
3 Fier. . .	1 fier. Korn . . .	1 fier. 1 alb.
2 Fier. eller $\frac{1}{2}$ fl . . .	2 alb. Korn . . .	$2\frac{1}{2}$ alb. $\frac{2}{3}$ &
1 Fier. eller 3 alb. . .	1 alb. Korn . . .	1 alb. $1\frac{1}{3}$ &
2 alb.	$2\frac{2}{3}$ & Korn . . .	$3\frac{5}{9}$ & Korn.
$1\frac{1}{2}$ alb. eller $\frac{1}{2}$ fier. . .	$\frac{1}{2}$ alb. Korn . . .	$\frac{1}{2}$ alb. $\frac{2}{3}$ &
1 alb. eller 4 & Korn . . .	$1\frac{1}{3}$ & Korn . . .	$1\frac{2}{3}$ & Korn
3 &	1 Penge	$1\frac{2}{3}$ & Korn
2 & eller $\frac{1}{2}$ al.	$\frac{2}{3}$ & Korn	$\frac{2}{3}$ & Korn
1 Penge Korn	$\frac{1}{3}$ & Korn	$\frac{1}{3}$ & Korn.

Mors/

Der udi ere

Duholms Klosters oc Lunds Gaards Lehne.

Korn	1 Tønde Korn aff alle Slags / er	20 Stepper
Maal i	1 Ørte Ving eller Måle	12 Stepper
Mors.	1 Læst Korn alle Slags	24 Tønder.

Smør Vætt.

Smør	1 Tønde Smør / er	15 Pund.
Vætt ibid		

3b

Vdregning/Hvad forſtrefne

Morsingsſtepper andrage i Sølands oc Naboerſtepper.

20 ſt. 1 Mors er 1 T. ell. 6 Stepper . . .	8 Stepper.
19 ſtepper . . . 5½ ſtep. 2 alb. 1⅓ Q	7½ ſtep. 1 al. ⅔ Q
18 ſtepper . . . 5 ſtep. 1½ ſier. 1⅓ Q	7 ſt. 2 alb. ⅔ 1 Q
17 ſtepper . . . 5 ſtep. 1 alb. ⅔ Q . . .	6½ ſt. 1 ſier. 2⅔ Q
16 ſtepper . . . 4½ ſtep. 1 ſi. 2⅔ Q . . .	6 ſt. 1 ſi 1 a. 3⅓ Q
15 ſtepper . . . 4½ ſtepper . . .	6 ſtepper
14 ſtepper . . . 4 ſt. 1½ al. 1⅓ Q . . .	5½ ſt. 1 alb. ⅔ Q
13 ſtepper . . . 3½ ſtep. 1½ ſier. 2⅓ Q	5 ſtep. 2 alb. ⅔ Q
1 Orte el. 12 ſt. Ving	4½ ſt. 1 ſi. 2⅔ Q
II ſtepper . . .	4 ſt. 1½ ſier. 1⅓ Q
1 Orte eller 10 ſt. Rug	3 ſtepr. eller ⅓ Tønde
9 ſtepper . . . 2½ ſt. ½ ſier. 3⅓ Q . . .	4 ſtepper
8 ſtepper . . . 2 ſtep. 1½ ſier. 1⅓ Q	3½ ſt. 1 alb. ⅔ Q
7 ſtepper . . . 2 ſt. 1 alb. ⅔ Q . . .	3 ſt. 2 al. 1⅓ Q
6 ſtepper . . . 1½ ſt. 1 ſier. 2⅔ Q . . .	2½ ſt. 1 ſi. 2⅔ Q
5 ſtepper . . . 1½ ſteppe . . .	2 ſt. 1 ſi. 1 al. 3⅓ Q
4 ſtepper . . . 1 ſt. 2 alb. 1⅓ Q . . .	2 ſtepper
3 ſtepper . . . 1 ſt. 1½ ſier. 1⅓ Q . . .	1½ ſtep. 1 al. ⅔ Q
2 ſtepper . . . ½ ſt. 1 alb. ⅔ Q . . .	1 ſtep. 2 al. 1⅓ Q
1 Steppe eller 4 ſier.	3 ſier. 2⅔ Q
3 ſier. . . .	1 ſier. 1 alb. 3⅓ Q
2 ſier. eller ½ ſt.	1 ſier. 1⅓ Q
1 ſier. eller 3 alb.	2 alb. 1⅓ Q
2 alb. . . .	1 alb. ⅔ Q
1 alb. eller 4 Penge . . .	2⅔ Q korn . . .
3 Penge . . .	3⅓ Q korn
2 eller ½ alb.	1⅓ Q korn
1 Penge Korn . . .	1⅓ Q korn
	⅔ Q korn

Morsings
Maalets
vdregning
i Søel. oc
Naboem.

Gulland

eller:

Vibbne Slot oc Lehn.

Maal oc
Væct paa
Gulland.

1 Lønde Hvede/Rug/Viug/Haf. ell: Erter	}	4 Løb /
		eller
		64 Rander.
1 Lønde Bryn		60 Rander.
1 Løst Rug 24 Tr. Viug 30 Tr. Hafre 40 Lønder		
Af alle Slags saltet octunge Væct regn: i Lest. 12 Lønder		

1 Lønde	}	Smør	hver	16 Ligtb	} Gul-
1 Ligtb forskr. sambt Vox oc Jern/er 20 bis. & } Væct					
Dog brugis der effter Recessen gemeenlig					
Kjøbenhavns-Væct.					

1 Lønde Læse eller Fisl/er	16 lb Gullandst.
1 Spide Fisl/ regnis for	24 Fisse.

Borringholm eller Hammerhuus Lehn.

1 Lønde Korn aff alle Slags/er	5 Skp.	} Stubdet oc: } opmaalt.
1 Skeppe	4 Tier. eller spine.	
Stiepper brugis hielden / Hvorfore icke maalis eller beregnis ubt Pund eller Læster/Wens maalis eller tellis næsten alleene ved Lønder/hvilcke stubbis oc opmaalis/effter at de ere smale indste Lønder.		

Smør
Væct ibid

1 Lønde smør/Skatvelget/ eller Landgildvæct	512 Pund eller
	714 Spand.
1 Lønde Smør/Kjøbmandsvæct	14 lb.
1 Pund Smør/er	24 R.

Øfel eller Arnhøborg Slot oc Lehn.

1 Tønde Korn/er	- - - - -	15 Kulmbt.
1 Lopp	- - - - -	6 Kulmbt eller ungefer 2 Sæl. Stepper.
1 Pund	- - - - -	5 Lopp/eller - - 2 Tønder.
1 Læst af alle Slags/er	12 tb/24 Tønder/eller	60 Loppf.

Om Øfels Væcc befec. Stippunds Væccs Antegnelse.

Korn-
Maal
paa Øfel.

**Cap. II.
Landgild Maal oc Væcc udi
Holsten/**

Saa vijt til Kongl. Mant. gioris Regenſkab fore/
De høybemelte Kon. Mant. bortforleener/
ere Lehne ſom følger:
Haderſleff-Huus.

1 Tønde Korn aff alle Slags	- - - - -	8 Stepper.
1 Ørte	{ Rug eller } 10 ſt. { Diug eller } 12 ſt. Hafre 20 Stepper.	
	{ Miel } { Rug/Diug/Miel/Malt/Hafre/er: 24 Ørte/ eller	
1 Læst	{ Rug 30 Tr. Diug 36 Tr. Hafre 60 Tønder	
1 Tønde Smør/er	- 16 Liſpund/ eller	8 Stepper
1 Liſtb. er	- 14 Skaal-pund/eller	24 Øtb.
1 Steppe Smør er	- - - - -	4 Steringr.

Korn-
Maal i
Haderſleff
Huus
Lehn.

Smør,
væcc ibid.

Slens.

Flensborghuus Lehn.

Korn
Maal
i Flensb.
Lehn.

1 Tønne Korn aff alle Slags	- - - -	9 Stepper.		
1 Ørte	Hvede oc Rug	- - - - -	10 Stepper	
	Bing oc Malt	- - - - -	12 Stepper	
	Haffre oc Haffre Malt	- - - - -	20 Stepper	
1 Last	Hvede oc Rug	- - - - -	}	hvert 24 Ørter.
	Bing oc Malt	- - - - -		
	Haffre	- - - - -		
1 Tønne Smør/er væcc ibid.	- - - - -	14 Lippund		
	1 Lippund	- - - - -	14 Skaalpund	

Dytmarsken/ Kensborghuus Lehn/ Saa oc Lytken Heristed.

Korn
Maal i
i Dytmars-
ken /
Kensb. &
Lytken
Heristed.

1 Tønne Korn/er	- - - - -	<div style="display: inline-block; vertical-align: middle;"> <div style="font-size: 2em; vertical-align: middle;">{</div> <div style="display: inline-block; vertical-align: middle;"> 3 Skepel/ eller 9 Stepper 3 Stepper/ eller 4 Spine 32 Tønnder </div> </div>
1 Skepel er	- - - - -	
1 Last Korn aff alle Slags/er	- - -	32 Tønnder
1 Tønne Smør/er væcc ibid.	- - - - -	14 Lippund
	1 Lippund	- - - - -

Sege

Segeberg Lehn og Kloster.

1 Lønde	{ Hvede Rug Brug Boghved Erter }	Strugmaal/er -	{ 3 Skepel/eller 6 Himpter/eller 12 Spinn.
1 Lønde	Haffre (som stedse topmaalis/er	-	2½ Skepel
1 Drømbeforskr. er		4 Er. eller 12 ft.
1 Skepel/er		2 Himpter
1 Himpt		2 Spinn.
1 Løstforskr. Slags Korn/er		{ 8 Drømbt/ eller 32 Lønder
1 Løst Haffre		38 Er. 1 Skepel.

Korn
i Seberg
Lehn.

Steenborg Lehn.

1 Lønde Korn alle Slags/er	4 Hembter
1 Hembt er	4 Spinn
1 Maade eller Masse Haffre/er	6 Lønder
1 Løst Haffre/er	24 Lønder

Korn
Maal i
Steenb.
Lehn.

Alle forskrefne Løster offver ald Danmark / Skal alleene
forstaas om Korn: Løster/ De icke om tunge Vare/ som
Rind/ Talg/ &c. hvor aff stedser - 12 Er. ubi Løsten

1 Løst Bremer Maal skal være	40 Skepel eller	24 Lønder
Givr med voris Danske Maal	22 Lønder.

Cap.

Cap. III.

Følger om

Korn, Maal oc Landgilds Smør, Vætt

udi

Norge.

Nordst
Landgilds
Maals oc
Vætt
Sorter.

Lad dog Nordst Landgild Korus Indkomst acmeem-
ligst enten ved Vætt / som: Skippunds Tunger/
Vætt / Boger / Brer / Prtuger / 2c. er beregnet / oc
der ved udgiffvis: Eller maalis ved enhver Egns eller Bygde-
Laugs særdelis Maals Sorter / af Gold / Spand / Sker-
per / Mæler / Sættinger / Nottinger / 2c. Saa haffver all-
vel stedse været / oc endnu er offver alt udi Landet brugelige (dog
heldst oc besynderligst udi Handel) Tønder / hvilde for dums (Iz-
gesom udi Danmark) haffve været af stillige / oc effter hver Egns
Bedægt / affskillige Storhed.

Nordst
Tønder
lige ved
Kiøbenh.
Tønder/
effter
Nordst
Løw.

Om Skont nu ved / den Nordste Løw / Kiøbe Waldens
29. Cap. forandrer alle saadanne understeedlige Tønder / oc gior
dem aff Skævelse / Izesom Kiøbenhafns Tønde: Saa an-
dris dog lide der med / Landets affskillige Maals oc Vætt
Sorter / saaledis / at de gandske affskaffis / men ere alleene saa
vist ændret oc rettede / at et lige Tøll aff en hver Bygdelaugs
sædvaantlige Maals Sorter / aff Gold / Skerper / Mæler / etc.
kunde nu vær Ise ved en saadan Kiøbenhafns Tønde / som de
tilforne vare Ise med deris egen Lands Tønder. Der om / med
videre

videre udi formemelte Riøbe Valckens 29. Cap. klarligen indeholdis oc biudis/ blant andet/ følgende Meening :

1. Rug/Blug/Malt/Salt/oc andre slig Vahre med Tønder maalis / skal maalis med slig Tønde/ som udi Riøben hafn brugis/ oc der efter skal Skepper rettis / saa der ganger Sex strugen Skepper udi Tønden / oc Tolf strugen Sættinger: Oc hvor Mæle oc Gold brugis / da rettis de efter samme Tønde/ dog at Tallet er / lige som i hvert Bygde- laug sædvaanligt haffver været.

Nordst
Laugs
Indhold/
om Er.
Maal.

2. Aff Konningens Befalningsmænd offver Norgis Hoffvet- Lehn / skal en hver Riøbstad oc underliggende Lehn være tilflicte/ en saadan brand Tønde / efter hvilken alle andre Tønder / som sammesteds med maalis / skulle være rettede/ Demed saadanne Tønder/ oc icke med andre/ skal alleene maalis saavel aff Hafnet oc aff Skibe/ som offver alle Landet; Til des rettiste Brug / oc saa udi hver Riøbstad / een eller flere visse svorne Maalere skulle være tilflictede oc bestillede / hvilke for en billig Løn (som aff hver 24 Tønder - 8 s. 8.) dem aff en hver retfærdeligen at lade bruge/ skulle være forplittede.

Brend
Tønde.

Svorne
Maalere.
Maaler-
Løn.

3. Alle Slags Maal oc Væct / som Skippunds Væct/ Bismer / Tønde/ Skeppe/ Alne/ etc. skal Laugmanden hver Laugtings Dag paa Laugtinget haffve til stæde / At hvo vil / der efter sin Maal oc Væct Land ligne / diß imellem

Maal oc
Væct paa
Laugting.

¶

¶

ffulle de leggis paa Kongens Huuse eller Gaarde i Forvaring.

Maal oc
Væct
brendis.

4. Alle saadanne Væct oc Maal / effter de tilforne ere rettede oc prøffvede med Rug oc Vand / skulle de brendis med sligt Brende / som udsens er aff Ombudsmanden / hvor om hand da Arlligen en gang haffver at lade siune Maal oc Væct / Se om der udi Falskhed befindis / derfore effter Rixbe Waldens 10 Cap. at lade straffe.

Om styp-
punds V.
oc indhol-
dis i den
N. Lov.

Om Skippunds Væct / Lippund Vismær oc
Staalpunds Væct / samt Aln Bijn Beller Kans
de Maal / som offver alt udi Norge / oeen Deel i hvert Lehn /
særdelis / skal brugis / formeldes oc foreskriffves oesaa / udi forbe-
melle Rixbe Waldens 29. Cap. Sa: endoesaa des Forhold fore-
stillis paa sit Stæd / effter her tilforne et hvert Lehns brugelige
Landgilds Maal oc Væct / som følger / er fremvist.

Land:

Landgild-Kornmaal oc Smørvæct

udi

Baahuus-Lehn.

1 Tønde Korn/er	{ 6 Stepper
	{ 12 Sættinger
	{ 48 Skrull
1 Steppe/er	{ 2 Sættinger
	{ 8 Skrull
1 Sætting/er	4 Skrull
1 Last 1 Weel/Malt/Wiug	40 Tønder
1 Last 1 Haffre	80 Tønder.

Korr:
Maal i
Baahuus
Lehn.

1 Tønde Smør offver alt Leenet/regnis effter Jordbøgerne oc udi Regen-skaberne for	14 Pund
1 Pund Smør	24 Marcker

Smør-
væct ikid.

Vdi forige Liden skal være regned

1 Tønde Smør for	16 Pund
----------------------------	---------

Vdi følgende 7 Skibreeder/ som ere

Søndervigen {	Lungeherred	Nordvigen {	Diulle oc La-
	Stangenes		numskibreede
	Snodenes		Burellen
			Vætteherred.

Dix er beregnet udi-

1 Tønde Smør	20 Pund.
------------------------	----------

Draxmar Eloster/Dets Gods ligger afsprid udi Baahuus-Lehn/ alle Fog-
derier/hvor der fore oc saa forholdis/med Maal oc Væct/ efter sam-
me Lehns Stick/oc som forstreffet.

Nordfys Landgild Maal oc Vætt

ubi

Aggerhuus, Lehn.

Korn
Maal i
Aggers-
huus
Lehn.

1 Skiptb. Lunge/er { 2 tr. Korn oc Miel / ell. 2 $\frac{1}{2}$ Tr. Maal
4 Fieringer/ eller - 24 sp. 80 Keem.
6 Sold/ 20 Liptb eller 30 Bismertb.

1 Lynde R. el. Meel/er { $\frac{1}{2}$ Skippund/ eller - 2 Fieringer
3 Sold Korn/ eller - 12 sp. 40 Keem.
10 Lippund / eller - 15 Bismertb.

1 Le. Kornudt	}	Habelands Fogderj / er - 20	}	sællinger.
		Busseruds Fogderj -		
		Modom- oc Sigdals præ. } ^{er} 18		
		Agers oc Bragnes Fogd. } ^{er} 16		
		Komerigs oc Søllørs F. } ^{er} 16		
		Mos- oc Follaug Fogd. } ^{er} 12		
		Astum-Præstegield - - } ^{er} 12		

1 Fiering/er - - { 1 $\frac{1}{2}$ Sold/ 6 Spænd el. 20 Keemaal
5 Lippund/ eller - 7 $\frac{1}{2}$ Bismertb.
1 Sold/er - - - 4 Spænd/ eller - 5 Bismertb.
1 Liptb. er - - - 1 $\frac{1}{2}$ Bismertb eller - 4 Keemaal

Nota. Om 1 Keemaal er - 4 Kingem.

Emor

Smør, Væet.

1 Tonde Smør / er	-	3½ Hæffel / eller	-	21 Bismerth.
1 Bismerth. er	-	-	-	24 Markter
1 Hæffel Smør / er	-	2 Løber Smør / eller	-	6 Pund
1 Løb Smør / eller	}	2 Spand / eller	-	3 Pund
1 Mæle Smør				
1 Spand Smør / udi	}	Oplanden / regnis for	1½ Bismerth.	
		Borgeshyffel regn. for	1 Bismerth. 6 ₤	
1 Løst. Smør / er	-	4 Keemaal / eller	-	16 Notung eller Kingsmon.
1 Keemaal / er saaledis	-	4 Notung / eller	-	6 ₤. Smør
1 Notung eller 1 Kingsm.	-	-	-	1½ ₤ Smør.

Smør
Væet ibid

Vdi Onfens Lehn holdis med Kornmaalet

som forbemælt udi Aggershuus Lehn / Men udi

1 Tonde Smør / er sammesteds	-	-	-	20 Pund
1 Pund / er	-	-	-	24 Markter.

Onfensl.
Maal oc
Væet.

Stiebjerg Sogn.

1 Tonde Korn er	-	9½ Løspund / eller	-	38 Keemaal
1 Fiering / er	-	-	-	5 Løspund
1 Løst. er	-	-	-	1½ Sætting
1 Tonde Smør / er	-	-	-	20 Bismerth.
1 Bismerth.	-	-	-	24 Bismer ₤.

Stiebjerg
Sognsm.

Vemme Stibredde.

1 Skippund Malt / er	-	-	-	2½ Tonde
1 Pund Korn / er	-	-	-	2 Tønder.

Tønder

Vemme
Stibreds
Maal / oc.

**Nordst Landgild Maal
oc Væct
udi
Lønsbjerg-Lehn.**

Korn- Maal i Lønsbjerg Lehn.	1 Tønde Meel/Malt oc Salt/er -	{	40	Reemaal/eller .	$\frac{1}{2}$	Skippund							
			10	Lispund									
	1 Skippund af forstr. er	2 Tr. el. 20	Liftb. eller	30	Bismertb	18	Skaaltb						
								1 Liftb. er . . .	4	veem. el. $\frac{1}{2}$	bif. tb. el.	12	Skaaltb
1 Skaaltb . . .	4 $\frac{1}{2}$	Skaalpund eller	9	Bismertb									
					1 Tønde Smør/er . . .	1	Bismertb .	12	Skaalpund eller	24	Marcker		
1 Løb Smør . . .	3	Bismertb.											

Brunlaug-Lehn oc Nummedalen.

Korn- Maal i Brun- laugs oc Numme- dalslehn. Smør B. ibid.	1 T. R. Kofstock. baand	4	Fier.	10	Liftb. eller	12	Sættingen					
								1 Skippundstunge/er	2	tr.	20	Lønsb. liftb. el.
	1 Liftb. er . . .	1 $\frac{1}{2}$	Bismertb. eller .	18	Skaaltb							
						1 Bismertb. . .	12					
	1 Tønde Smør/er . . .	1	Bismertb. er .	12	Skaalpund eller .			24	Marcker.			

Brak

Bratzbjergs Lehn.

1 Tønde Korn/er	4 Quarter/6 Mæf.	} 12 Bismerpund eller 18 Sættinger
16 Rør Laugudi Tellemarcken/er		
1 Bismerpund/er		1 Tønde Korn
1 Mæle Korn/er	2 Bismerth. eller	24 Marcker
1 Tønde Smør/er		4 Sættinger
1 Bismerth. er		20 Bismerth
		24 Marcker.

Korntn. i
Bratz-
bjergslehne.

Smør
væcc ibid.

Augde Siben/

sum indeholder

Mandals oc Nedeneß Lehne/

sampt

Kaabebygde Lauget.

1 Tønde Korn/er	4 Mæler eller	24 Notinger
1 Mæle/er		6 Notinger
1 te. smør/ talg oc befl. er	6 Løber/ eller	18 Pund
1 Løb Smør/er	3 Pund/ eller	4 Spand
1 Pund er		24 Marcker
1 Spand Smør / er		18 Marcker.

Kor. M.
paa Augde
Siben.
Smør
væcc ibid.

20 Engelske acis at være 1 Hud	2 Engelske	1 Paarstind
10 Engelske . 1 Ductstind	1 Engelske	1 Kalffstind
3 Engelske . 1 Stedestind	1 Mantelstye	1 Kalffstind.

Staf

Stafvangers- oc Lister- Lehne/ Derudi indholdis Lister/ Jegeren/ Daleren/ oc Ryslycke.

Korn-
Maal i
Stafvan-
gers Lehne.

) Lønde Korn/er .	{	$\frac{1}{2}$ Skippund/ eller	2 Vætter
		12 Spand/eller .	24 Notinger
I Skippund Korn/er {	{	2 Lønder/ eller .	4 Vætter
		24 Spand/eller .	48 Notinger

Wdi Ryslycke skal det giffve ringere oc
meere haffrige Korn/end paa Jegeren/
hvoroffver det er lettere/ Saa at erac-
tisat Kulle kunde gaa paa

Nota. I Skip-
pundstunge i Kieb-
mandshandel actis
oc er $2\frac{1}{2}$ Er. Korn.

I Skippund/ ungesehr ved	3 Er. Korn.	
I Væt Korn/ er	{	6 Spand
		12 Notinger
I Spand Korn/ er	2 Notinger.	

Smør- Vætt.

I Lønde Smør/ er	56 Løber
I Løb Smør/er	18 Pund
I Pund/ er	4 Spand
I Spand Smør/ er	24 Markler
	18 Markler.

Smør-
vætt ibid.

Bers

Bergenhuus=Lehn.

Korn-Maalet udi Bergenhuus=Lehn / er aff saadan under-
 versked / at hvert Fogderj oc des underliggende Smaalehne/
 som Halsdangse oc Lyse-Closter / etc. haffve deris særdelis Maals
 Sorter. Hvorfore ogsaa haffver været fornøden / dessem hvert
 Stæds Maal i sær / som effterfølger / at antegne:

Landgild-Væcten belangende / Land den vel ogsaa være
 aff nogen understed / med nogle Væctis-Sorter / som paa et-
 oc icke det andet Stæd brugis. Saa ere dog stedse følgende
 Væctis-Poster offver alle Lehnet / almindelig / oc aff en Liighed /
 som følger:

I Lønde Sm. holdis for at være 6 Lsh. 2tb. ell. 20 Bismerth.

Doger at arte / at der heel fielden ydis / leffveris / selgis eller
 sædis Smør udi Lønder / Men gemienligst oc fast alle-
 ne udi Løber: saa at stedse

1 Lsh Smør/er	3 Bismerth Smør
1 Bismerth Smør	12 Slaaltb. eller 24 ♂
1 Slaaltb.	2 Bismerth ♂.

Korn M.
 i Bergen-
 huuslehn
 under-
 stedligt.

Smør
 Væct i
 alminde-
 lighed.

Hvor meget i Stæde eller i Lønde Meel eller Malt effter
 Væcten skal indeholde / udvissis udi Skippunds Væctens Frem-
 stilling : Effter at det / lige som Skippunds Væcten selff / alleene
 til Effterrettelse udi Commerciem oc Rispmandshandelen / er
 oprettet oc foreskrevet.

Sfff.

Sund.

Sundhord-Lehn eller Fogderi.

Korn M.
 or Vacc i
 Sundh.
 Lehn.

1 Lønde Korn/er	-	{ 4 Quarter / eller 12 Spand / eller 10 Mæler / eller	4 Boger Pund 48 Rander
1 Bog ell. 9 1 Quarter R.	}	er - - 3 Bismerspund / eller	2½ Mæle Korn
1 Spand el. bismstb. l. er			

Nordhord-Lehn eller Fogderi.

Korn-
 Maal
 or Smør-
 vacc i
 Nord-
 hordlehn.

1 Lønde R. el. Mæle/er	4 Mæler / eller	48 Rander
1 Mæle er	.	12 Rander
1 Løb eller	}	er 4 Bismstb. eller . 4 Spand
1 Bog smør oc Fisk		
1 Pund/ er	.	24 Mæler.
1 Spand Smør	.	18 Tr. Smør
1 Spand Fisk Kalvære	.	1 Pund Fisk.

Bog.

1 Lønde Korn er	2½ Sold / eller	10 Affer
1 Sold/er	.	4 Affer.

Sogen=

Sogen=Fogderj.

1 Tønde Korn/er	50 Mæler/ eller	30 Sættinger
	2 1/2 Sold el. Spand oc	1 Mæle
1 Sold eller Spand	6 Mæler/ eller	18 Sættinger
1 Mæle er		3 Sættinger
1 Bog eller Løb Smør/ Talg eller Fisk/er		3 Pund
1 Løbs Laug actis at vere	1 Løb Smør/ eller	1 Bog Talg
oesaa af nogle for	8 Mæler Korn/ oc	1 Huud
1 Mælis Laug skal være	1 Mæle Korn/ eller	9 Pr. Smør
	9 Pr. Talg/ eller	9 Pr. soffer Lax
1 Mælings Laug Dombler/ er		3 Marker
3 Mælings Laug Erter giør		1/2 Løb.

Korn-
maal oc
Smør-
væet i
Sogenf.

Sundfiord Fogderj.

1 Tønde Korn er	54 Boger
	12 Pund
1 Bog Korn/ Smør/ Øste oc Fisk/ er	3 Pund
1 Bismertb. er	24 Marker.

Korn M.
oc Smør-
væet i
Sund-
fiord.

Nordfiord=Lehn eller Fogderj.

1 Tønde Korn/ er	5 Mæler/ 4 Boger/ el. 12 Bismertb.
1 Mæle/ er	4 Fieringer
1 Bog } eller } korn/ smør/ fisk	4 Bismertb. eller
1 Løb } 1 Bismertb. er -	12 Skaatb. eller
	24 Bismertb.

Kornmaal
i Nord-
fiord.

Sundmør=Lehn eller Fogderj.

1 Tønde Korn/er	4 Mæler / eller	16 Fieringer
1 Mæle/ er		4 Fieringer.

Smør B.
ibidem.

Lyster-oc Lærdals = Fogderij / med dertiliggende Dals Præstegjeld.

Kornmaal
oc Smør
væct i Lys-
ter / Lærd-
dal oc
Dals
Præste-
gield.

I Lønde Korn skal være	10 Mæler
) Lønde Smør er 7 Boger / eller	21 Pund
I Løb Smør er 3 Pund / eller	8 Mælsaug
I Bismertb. er	24 \mathcal{F} .
) Mælsaug / er	9 \mathcal{F} . Smør.

Halsnøe-Closter oc Hardangerlehn.

Korn-
Maal
oc Smør
væct i
Halsnøe-
Closter oc
Hardan-
ger lehn.

I Lønde Korn er	$\frac{1}{2}$ Skippund / eller	2 Bætter
	$\frac{1}{2}$ Mæl. el. Spand el.	12 Bismertb
udi I L. R. udi Østenøe Skibrede regnis	13 Mæler	
I Skippund er	$\frac{1}{2}$ Tr. 4 Bætte eller	24 Spand
	24 Mæler / eller	24 Pund
I Bætte er	6 Spand $\frac{1}{2}$ Lønde el.	6 Bismertb.
) Spand eller Mæle	1 Bismerpund eller	24 \mathcal{F} .
I Løb Smør er		3 Pund Smør
) Bismertb. smør	12 Skaalpund / eller	24 \mathcal{F} .
) Spand Smør er	18 Marcker / eller	9 Skaalb.
I Lønde Salt er		7 Løber.

Lysse-Closter.

Lyster Cl.
Maal oc
Væct.

I Lønde Korn er	12 Mæler / eller	48 Rander
) Skippund giør		2 Lønder
I Løb eller Bog Smør er		3 Pund Smør
I Punder		24 Marcker
I Lønde Salt er		6 Løber.

Nun:

Nunne Kloster.

1 Lønde Smør	} 6 Løber oc	2 Pund
		13 Spand $\frac{1}{2}$ lb.
1 Løb Smør er	2 Spand / eller	3 Pund
1 Spand / er	1 $\frac{1}{2}$ Pund / eller	36 P Smør
1 Pund er		24 Marker.

Smør-
vætt i
Nunne-
Kloster.

Berne Kloster.

1 Lønde Korn / er	12 Sættinger
16 bred Sættinger udi Leding / er	1 Lønde Korn.
1 Skippund Korn / er	20 Liffpund
4 Reemal / er	1 Liffpund

Kornmal
i Bernse-
Kloster.

Smørvættens sammesteds.

1 Spand Smør / er	} 1 Pund oc 6 P .
1 Pund Smør / er	24 P .
20 Liffpund Salt er	1 Skippund
12 Skind / er der / som andre Stæder i Norge	1 Huud
1 Skinds Landsthyld / er stedse	1 Kalffskind.

Smør V.
ibidem.

Grund=

Grundhiems-Lehn.

Vdi alle deß underliggende Fogderier:
som ere:

Strindelehn Guldals } Fogderi Drekedals } Fogderi	} ligge til	Inderøen oc Svarboe } Fogd. Zempteland } Fogd. Hardalen } Fogd.	} ligge til felbs.

Korn M.
i Grund-
hiemsl.

	[½ Væt/ eller 3 Boger
1 Lønde Korn/ Malt/ Meel/ er	9 Bismerth.
udi 1 Lønde aff alle Slags Korn til Liende opbærgis/ er	6 Skepper.
1 Væt/ er	2 Lønder Korn/ eller 12 Skepper/ eller
1 Spand korn el. meel/ er	1 Vætte / eller 6 Boger
1 Bog/ er	2 Skepper/ eller 3 Bismerth.
1 Bismerth. er	24 Marcker

Smør, Væcten.

Smør,
Væct ib.

1 Lønde Smør/ er	50 Ep. el. Løber/ eller	18 Pund
1 Spand/ eller	18 Drec/ eller	54 Druuger
1 Løb Smør	54 lb smør el. 1 ½ lb sm. oc	3 Boger Meel
	73 Drec / eller	9 Druuger.

1 Dre

1 Øre/ eller	} er 3 Ørtuger/eller 24 E Laug
1 lb smør oc Salg		
1 Ørtug/er	8 Ør. Smør/eller	8 E Laug
1 E Laug/er		1 E Smør.

All Trundhiems Jordbogs Landgild / er alleene taxeret paa Ører/ Ørtuger oc Spand/ som det udi den 2 Boges 2. Part 4. Cap videre er erklæret. Saa at ved visse Order vidis/ hvor vist der effter/ af et hvore Slags Landsens Vahre/ til Landgild bør opbærgis aff en hver Gaard. Er det oc Lehnsmanden sammesteds sij: fore/ hvad Slags Vahre hand vil/ enten Korn/ Meel/ Smør/ Fisk Dvæg oc Fænet til Landshylb at lade anamme/ oc effter sø: gende Taxt opbærge.

Trundhiems Jordbogs landshylbs antegnelse

For $\frac{1}{2}$ Øre giffvis Landst.	$\frac{1}{2}$ Bog Meel/ eller	6 Ør. Smør	Taxt/ effter hvilcken Trundhiems Jordbogs indkomst anslaaes.
$\frac{1}{2}$ Spand giffvis	$1\frac{1}{2}$ Bog el. $\frac{1}{2}$ L. R. ell.	$\frac{1}{2}$ lb 6 Ør. smør	
For { 1 Øre eller 3 Ørtu. } giffvis	1 Bog/ eller	3 Dismth. Meel	
	$\frac{1}{2}$ Pund/ eller	12 Ør. Smør	
[1 Spand giffvis	$\frac{1}{2}$ Vætt/ eller	1 Tønde Meel	
	$\frac{1}{2}$ Spand/ eller	$1\frac{1}{2}$ lb Smør	

Aff de/ til Søevarts boende/ giffvis til Landshylb:
For 1 Spands Skyld 2 Boger tør fist.

Naar Lehnsmanden/ som for bemelt/ vil haffve Dvæg oc Fænet til Landshylb/ da opbærgis/ som følger:

For

For { 1 Orte }
 eller } hvert 1 Buck eller . . . 2 Faar.
 { 3 Ortug. }

For { 3 Orer }
 eller } hvert 3 Bucke eller . . . 6 Faar.
 { 1 Spand }

For 2 Spand opbærgis til Landstyld . . . 1 Koe.
 1 Sommer udi Jemteland/er . . . 40 Skind.
 4 Slaae/ere 1 Skind.

Komsdals-Lehn.

Korn'N.
 oc Bæet i
 Komsdal

1 Weed Korn/er . . .	}	2 Boger oe . . .	2 Bismertb.
		12 Lveder/ eller . . .	8 Bismertb.
1 Bog er		3 Pund/ eller . . .	4½ Lved
1 Bismertb. er . . .		1½ Lved/eller . . .	24 Pr.
1 Komsdals Lved/er			16 Bismertb.
1 Spand Fist/er		2 Boger/ eller . . .	6 Pund
1 Boger			3 Pund
1 Orre } eller } 24 Læng } er hvert			2 Pund Fist
1 Pund er		12 Pr. Læng/eller . . .	24 Bismertb.

Künz

**Rijns- Elosters/ Tutterkens-
oc Bijgs- Gods.**

	{ Rug eller Rug-Miel/er	5 Boger
1 Tønne	{ Biug ell. Hafre-Miel/er	4½ Boger
	{ Biug eller Malt/ er	4 Boger.
udi 1 Tønne Korn som annammis til Tiende/ regnis		6 Stepper.
		{ 6 Boger
1 Væll/er		{ 18 Vres eller th.
6 Spand/er		1 Tønne
1 Bog R. meelet. fisl/er 3 Pund / eller		72 Markke
1 Tønne Smør/er	6 Boger / eller	6 Spand
1 Spand/ Løbel. Bog 3 Vres / eller		3 Pund
1 Dre eller	{ hvort 3 Vreuger/ eller	24 ð Laug
1 Pund smør	L	
1 Vreug/er	8 ð Laug/ Oc land betalis med 8 ð smør ell. 2 th Miel/ eller	16 ð Fisl
3 Vreug. gisre 1 Vre/er	24 ð Laug/ land betalis med 2 Saar 1 th sm. el. 2 Boger Miel/eller	2 th Fisl
3 Vre gior 1 Spand/ land betalis med 1 Spand Smør / eller 1 Væ eller 6 Boger Miel; 2 Boger fisl; 3 Bucke el. 6 Saar.		
2 Spand betalis med		1 Slagter Dæd.

Korn-
maal oc
væct i
Rijns-
Elosters
Lohn.

Gggg

Nord=

Nordlandene/

Indeholder følgende smaa Lande oc Fogderier.

Helligeland/Salten/Sentien/Loffoden/Vestraalen/
Andenes oc Tromsøen.

Korn/ fift
oc Smør-
vætt i
Nordlan-
dene.

1 Bog Korn eller Fift/ hvort 3 Pund
1 Pund 24 Markker.

Dog aff Kongl. Majt. oc Cronens Leding oc Landskyld / op-
bærgis paa hver Bog Fift til Overvætt - 10 Markker/
oc nogle Stæder - 16 Markker S. eftersom ocsaa der-
fore hysbemelte Kongl. Majest. saaledis givris Rede oc
Regenskab.

1 Bog/Lob eller Spand Smør/er 3 Pund
1 Pund 24 Markker.

Vardehus-Tehn.

Maal oc
Vætt i
Varde-
hus-
tehn

1 Større Meel eller Malt/ er 1 Lønde
1 Lønde Smør eller Salt 6 Boges
1 Bog Smør/ Fift eller Hømble 3 Pund
40 Fiffe/ regnis udi 1 Bog
1 Lønde Lax regnis for 29 Laxe
1 Lønde Silde for 13 Wolle
udi 1 L. Nødelød 2 Kropp: 1 Kroy for - 6 Lamb.
1 Lømmer Egerne Skind/ er 40.

Jysland/

Der paa etc

Væestæd og Stappen Gaarde.

Landgild Korn-Maal/haffvis icke paa Jysland/effter at der paa Landet lidet eller fast intet Korn saais/ De derfor heller intet til Landgild udgives; Meel/ Malt/ Salt/ Gryn/ og deslige Vahre/ bliffve der til Landet henført udi loulige / seede-vaanlige Lønder/som her i Riget brugellige er/ oc med god Paetling/saa i Ex. Meel skal velge $2\frac{1}{2}$ Jyslands Væet eller $12\frac{1}{2}$ Eispund/ i Lønde vil skal holde 120 Potter, som derom oesaa Kon. May. Taxt oc Anordning/ under dero Rixbenhaffinden 6 Oct. 1619 tilholder. Vdi samme Anordning biudis oesaa hvybemelte Kongl. Majest. Befalningsmand paa Jysland/ at holde paa Væestædgaard 1 Punder eller Rixsel/ som er lignede efter Rixbenhaffins Væet/ effter hvilcken da/ ald Væeten offver det gandske Land skal være lignet/ oc alle andre Rixseler der med affstæffet. Dog skal alleene saadan Væets Forandring alleene være rettet/ til Væeten udi Rixb og Sall/ der effter at rette/ oc icke Lønens gamle sædvaanlige Landgilds Væet oc des Sorter/ der med at ændre/ Men den at bliffve her efter som tilforne/ oc som følger.

R. May. Anordning om Væeten paa Jysland.

Smør-Væet.

- 1 Lønde Smør/er . 3 Væeter/ eller . 24 Føringes
- $\frac{1}{2}$ Lønde } smør/hvert 100 Frib.
- $1\frac{1}{2}$ Væet }
- 12 Førin. }
- 1 Væet smør er 80 Alne el. 8 føring. 160 F. el. 80 Staalb.
- 1 Føring sm. er 10 Alne/ eller 20 F. sm. eller 10 Staalb.
- 2 F. Smør/er 1 Aln.

Landgildvæet paa Jysland.

Landstyld Fisk og Kull regnis

Land-
stylds An-
regnelse i
Ishlands
Jordbog.

1 Læst Fisk er	1000 Fiske
100 Fiske/er . 6 Snefe/ eller .	120 Fiske
3 Dætter Fisk udi Kjøbmandskab/er .	100 Fiske
1 Dæt Fisk udi Landstyld er	50 Fiske
1 Dæt Fisk udi Kjøbmandskab/ er .	40 Fiske
1 Fisk actis at være	2 Slaaltb.
1 Læst Kull/ er	12 Tønder.

**En hver Gaards Landstyld udi Jordbogen/
er sat og taxeret/ udi
Frijs/ Fisk og Kull.**

Ishlands
Jordboge
Posters
beregning

Forskrefne Frijs/ nafngiffvis og beregnis ved Hündrede/
og samme 100 hafver udi sig andre Næfninge og mindre Tall/
som følger :

100 Frijs hafveri i sig . 20 Drex/eller . . .	120 Alne
1 Dre gjør	6 Alne
50 Alne/er	1 F. Ishlandst.

**Samme Frijs/ Fisk og Kull anslaas i Pendinge/
som følger :**

100 Frijs	} hvert for	3 Daler.
20 Drex		
120 Alne		
100 Fiske ad 6 Snef.		

1 Tønde Kull/ som regnis mod $\left. \begin{matrix} 1 \text{ Dre/eller} \\ 6 \text{ Alne} \end{matrix} \right\}$ for $4\frac{1}{2}$ f. $2\frac{1}{2}$ R. Lybst.

Naar

Naar nu Bonden hans Landgilds Andrag / effter for-
 skreffne Taxt/ med PENDINGE icke kand betale; Hvorledis da
 andre Landsens Vahre/hvilcke hand kand aff sted komme/ at be-
 tale med/ bliffve satte oc anslagne/ for Landgilds Friit/ Tist oc
 Kul. Och hvorledis der med Alting lignis / at Bonden med
 Vahris= saa vel som med PENDINGE= Betalning/ kand haffve en
 ordinarie vissse Effterrettelse/ der om besee den 2 Bog 2 Parts
 4. Cap.

1 Leye Qville	{ paa Island/er hver }	1 Koe/ eller
1 Stocke Qville		6 Faar med Lamb.

Om samme Leye- oc Stocke- Qvillers Beskaffenhed gis-
 ris oc saa Beretning udi forbemelte 4 Cap. udi den 2 Bog 2
 Part. Des Summariske Forhold er: Leye- Qviller ere Koe
 eller Faar / som en hver Gaard aff Kongl. Majest. haffve til
 Leye/ hver for 2 Færinges Smør Aarlig / oc holdis samme
 Leye- Qviller aff Kongl. Maj: st. ved lige/ saa de stedse ere lige
 mar ge. Stocke- Qviller / ere oc Koe eller Faar / som Bonden
 paaleggis at sode / De end til med sliq Affgiffte aff hver / som
 forbemelt/ mue udgifve/ ere dog icke (saa som Leye- Qvillerne) al-
 tid lige mar ge / effterat naar de doe eller icke længer for Leye ere
 døgtige/ annammis de igien fra Bonden/ oc icke strax andre i stæ-
 dit paaleggis.

Om Leye-
 oc Stocke-
 Qviller.

Pfer =

Pfarre.

Pfarreis
Maal oc
Bætt.

Med Kornmaalet paa Pfarre/ skal det haffve fast den samme Bestaaffenhed/ som paa Island/ som tilforne blef mælt/ hvorforsøder om videre her at mælde/ er forbigaaet.

1 Tønde Smør/ er 7 Boger ell. 21 Pund

1 Bog Smør/ Talg/ Vld fieder eller Tran/ er 3 Bismertb. ell.
2 Ligtb. 4 Skaalpund

1 Pæck Vadmel/ er 60 Alne

1 Alen Vadmel/ er 2 Skind

1 Rippe Skind/ er 40 Skind

1 Skind/ er 4 Pr. { Fiske/ Tran/
Talg/ Vld eller
Fieder.

1 2 Sølf/ er 2 Gylben oc 8 Fiske

1 Dre Sølf/ er 6 Skind.

Vdi Jorde-Leye/ Liure-Leye/ Roe-Leye oc Dvle-Leye/ item Faare-eller Søide-Leye/ Hæste- oc Vge-Leye/ er ald Pfarres Landsthyld anslagen: Er icke andet end Leye aff Jord/ Liure/ Roe/ Dvier/ Faar/ etc.

Hvor vj en hver aff saadan Leye haffver i Brug/ oc skal giffve sthyld aff/ er vdi Jordbogen ved Gylben antegnet oc beregnet/ effter den Taxt/ vdi den 2 Boges 2 Parts 4. Cap. er fremstillet.

Alle Pfar-
reis Bahre
anslaais
i Gylben.

Naar nu saaledis/ hver Gaards Jorde/eye/ Roe-Leye/ Søide-Leye/ etc. effter forommælte Taxt/ vdi Gylben er anslagen/ betaliss da samme Sum med hviss Bahre der paa Landet/ effter Landsvisen/ gieffve ere/ oc Bonden best kand til vene bringe/ hvilcke Bahre i lige maade vdi Gylben beregniss/ effter den Taxt vdi forbem. 2 Boges 4 Cap. vdi vjiss.

Naar de saaledis er beregnet oc anslagen/ ligniss da der med/ saa at med en hvørs Rettighed/ oc hviss hand vil med betale/ lige opløber.

Bætt

Bæspenstis.

Efter Kongl. Mayt. Taxt oc Anordning/under Dato R: 82
benhaffn den 16 Decembris 1619/ Skal med Maal oc Væct
paa Bæspenstis forholdis/som paa Island.

1 Tønde Smør/er	24 Førlinger
1 Førring koffer	20 Fisse
1 Førringer	20 F Islands Væct
1 F Smør er	1 Fiff
1 Last Fiff er	1000 Fisse
udi 100 Fisse / regnis	120 eller 6 Sneke Fisse
130 Fisse regnis for	1 Tønde Tran
40 Fisse / regnis for	1 Tønde Fleder.

Bæspen-
stis Maal
oc Væct.

Jordbogens Indkomst er sat for Rper / hvor aff giffvis Leye
oc Landsskyld/ som i Førringer Smør er beregnet oc anslagen.

Sverrig.

1 Tønde Korn er	6 Svenske Stepper
2 Seb udi	1 Tønde Korn
1 Spand Korn er nogle Stæder	1/2 Tønde Korn
6 Spander oc nogle Stæder udi	1 Tønde Korn
1 Last er	16 Tønder
1 Pund er	3 Spand.

Sverri-
gis Maal.

Cap.

Cap. IV.

Om

Skippunds / Lippunds
oc Skaalpunds Væct

udi

Danmarck.

Fierat tilforne er fremstillet / ved hvad særdelis Maal
oc Væct / Landgilden udi et hvert Land / Syffel oc Lehn
udi Danmarck oc Norge / udgiffvis oc opbærgis / effter
den Brug oc Raade / et hvert Steds Jordbog udfordrer / veder
aff Alders haffver været gangse; Wildersfore bequemme / her
endoesaa korteligen at hoesøye / disse Landis Skippunds / Lipp-
punds / Skaalpunds oc deslige Væct / sampt Allen / Vlls
oc Viin Maal / oc andet atskilligt / som ved Maal / Væct
oc Tallættis / Saa der effter / en hver udi Kjøb oc Handel ret-
teligen kand mellem loddis / oc erlange / saa vijt hannem efter visse
Væct / Tall eller Raade billigen kand tilkomme; Derhos frem-
stillet en Liigning / hvor aff fornemmis / hvorledis voris Væct oc
Maal / mod næstomliggende Lydske Stæders Maal oc Væct
opløber.

Førige Lidet haffver sliq Skippunds Væct udi Dan-
marck / icke alle stæder været lige / Men aff temmelig ulighed;
Ehi om vel udi 1 Skippund / alle vegne er regnet 20 Lippund /
saa haffver dog 1 Lippund eller Vismeryund / effter it hvert
Stæds Brug / indeholt ulige Marcker eller Skaalpund / Saa
somp paa Gulland 20 Vismermarcker / hvilcken Væct endnu des
under-

Lippunds
understed-
lighed.

undertiden brugis / Vdi Halland 24 E . Vdi Harsyffel 48 Vib .
 E . 2c. Foruden ſlig ulighed / udi ſørige Viſmertb. af Vrents Tall /
 hæffver endoesaa udi Pundernis Storlighed / været denne Un-
 derſteed / Al ligesom udi Sælland oc paa Gulland / mand til
 1 Lønde Landgild Smør at opfyldde 16 E . Smør / Oc udi Fyen
 ſampt fleerſte Stæder udi Jylland 18 lb. hæffver fornøden / Saa
 kunde mand udi Halland med 14 / oc udi Harsyffel med 9 Pund
 Smør / udi 1 Lønde tilkomme. Eigernis ſom Væccen / ſaa hæf-
 ver oc Allen-Maal været anſtellig / ſaa at hver Provinſ ſaſt hæf-
 ver hæft ſin ſærdelis Allen / deſſen Eiigninger mod Sællands
 Allen / oc ſaa ſkal bliſſve fremſillet.

Alters
underſteed

Formedelſt ſaadan Væccens. oc Allen-Maals Anſtellig-
 hed / ſom utvilactigen udi Kiøb oc Sall icke ringe urictighed hæf-
 ver ſkaffer / ſkal formodeligen Kongl. Majestæt Sal. Jhuſom-
 melſe / Chriſtian den Fierde / være beveget / ſaadan Væcc-
 oc Allen-Maal ved det 35 oc 36 Cap. udi høiſtybem. hans Majest.
 Recels / naadigſt at ladet ændre / ſaa at der eſter ſtedſe er brugt / oc
 her eſfter offver ald Danmark alleene ſkal brugis / Kiøbenhaffns
 Væcc / oc Sællands Alne / ſom eſfter ſamme Capitels Tilhold /
 ſkal være / ſom følger :

Receſſens
Indhold
om Kiø-
benhaffns
Væcc oc
Sællands
Alne.

1 Skippund Kiøbenhaffns Væcc ſkal holde

1 E ſt b	{	16 Hallands lb el	Kiøben- haffns V.
		20 E ſt b . eller	
		320 Skaaltb.	
		16 ſkaaltb. R V.	
		eller	
		19 Hal E . 5 $\frac{1}{3}$ Lod	

Efter hvilcken Væcc / alle Viſmer bør at være rettede.
 Er ſaaledis 10 ſkipp: 1 $\frac{1}{2}$ Skaaltb. 3 $\frac{1}{2}$ Lod Lybſt. V. - 8 ſkipp.
 14 E ſt b . Kiøbenhaffns Væcc.
 H h h h 1 Cent.

Centner.
Væct.

1 Centner er	112	Skaaltb.
1 Skaaltb indeholder	2	Wism ^{er} eller 32 Lod
1 Wism ^{er} / er	16	Lod
1 Lod er	4	Quintin
1 Quintin / er	16	Ort.

Erfaaledis:

1 Skippund	12½	Centen. eller 8	Woger 2	Liftb.
1 Centner	7	Liftb. eller 3	Woger 4	Skaaltb.
2 Liftb. 4 Skaaltb. } eller	er . . . 1 Wogi Norge/ eller 3 Wism ^{er} .			

Hallands
st. Væct.

36 Skaalpund	1	Skip ^{er} th. R. V.
16 Hallandsk Wism ^{er} th. holdis at giøre . . .	20	Skaaltb R. V.
1 Hallandsk Wism ^{er} th eller 24 ^{er} . er . . .	5	Skaaltb.
6 Hallandske ^{er} . er just	26	⅔ Lod
1 Hallandsk Wism ^{er} th. skal saa være . . .		

Øfels st.
Væct.

1 Skippund paa Øseler	20	Liftb.
1 Liftbund	20	er
1 er skal være 4 Lod ringer end Lybst Væct.		

Gullands
st. Væct.

1 Skippund paa Gulland/ er oc saa . . .	20	Liftb.
1 Liftbund	20	Wism ^{er} er
1 Skip ^{er} th Lybst ell. Gottenborgs Væct/er	20	Lybst ^{er} Liftb.
	17	R. Lift 4½ liftb
	13½	Hal. lift 7½ er
1 Liftb Lybst. ell. Gott. 14 lift/ el. 13½ lift. 10 ⅔ Lod R. V.		
Er saa 1 Lybst Skaalpund lidet mindre end 1 Røbenh. liftb.		
10 Skipp. Lybst eller Gottenb. Væct er - 8 Skippund/		
12½ Liftb. 5 Skaaltb Røbenhafns Væct.		

1 Slip:

1 Skipp. Danskiger Vætt/er . . .	$\left\{ \begin{array}{l} 20 \text{ Dansker Lippund} \\ 18\frac{1}{2} \text{ Kiøbenh. Lippund.} \\ 14\frac{1}{2} \text{ Ltb. 6 stlb. Hal. B.} \end{array} \right.$	Danskiger
Vætt.
1 Steen til Danskig holdis for . . .	2 Lippund.	
) Lippund Danskiger Vætt/holdis fore at skal være ringe-
re end Kiøbenhafns Vætt . . . 2 Staalpund.		

Konningsbergs Vætt / skal være noget større end Danskiger Vætt, dog ikke aldeles som Kiøbenhafns Vætt. Konningsberg vætt.

Følger

Vætt paa nogle Slags Væhre.

1 Skippund Hamp/ effter Kiøbenhaffns Vætt/ holdis fore at skulle være	16 Steen	Hamp-
Vætt.
1 Steen	20 Staaltb.	
) Steen actis oc saa at være 21 Staaltb. De
da) Skippund at skulle holde 15 Steen 5 Ltb.		
Affald paa 1 Skippund Hamp/ som spindis oc forarbeidis til Laugl/skal/effter K. M. Taxt/ være 16 Staaltb.		affald paa
Hamp.
1 Nogle Seigelgarn 2 Traad/som holder 60 Fafne/skal veige 8 Lod		Seigelgar.
Vætt.
) Skippund Homle skal holde 80 Skepper
Mens paa Kongl. Mayt. store Bryggerhuus beregnis
udi 1 Skippund Homble 84 Sæl. skepp.		Hommel
Vætt oc
Maal.
1 Sallands Skeppe Homble/skal veige 4 Staalpund.		

Drømbe.	1 Lybst Drømbe Homle et	{ 24 Koffel/eller 16 Sæll. skepp. trøgt oc opmaalt 1½ Koffel
	1 Sæll. skepp. es ungeser	
Tremel.	1 Tremel Homble udi	{ Lybeck . . . 4 Ligtb. Wismar . . . 4½ Ligtb. Rostock . . . 5 Ligtb.
	1 Lønde Lybst Homble/ som gemeentlig føris til Gulland/ skal veige	2 Lybst Ligtb.
Veet paa Smør/ Talg/ Riøb.	1 Lønde Smør/Talg/ Riød eller deilige/ skal udi Riøbmands- Handel offver ald Danmark oc Norge veige/bart Smør uden Træet	14 Ligtb. eller
	med Træet	16 Ligtb. Riøb. v.
Meel.	1 Lønde Meel som Ribis	{ fra Riøbenhavn paa Jylland/ skal veige 2½ Jpl. Væt/el. 12½ Riøb. Ltb fra Bergen paa Nordland 5 Boger eller 11½ Riøb. Ligtb. el. 15 Wismerlb.
Tierre.	1 Lønde loden Tierre/ effter Holmens Taxt/ skal veige	13 Lihpund
	1 Se. Tierre eller Fiff/ paa Gulland/ skal veige 16 Pund Gull.	
Staal.	1 Fad Staal skal veige	1 Centner.

**Væxt oc Taxt paa Somb/
Hvor effter Væxten paa Skibs Spiger oc Somb/
som slaats udi Kong. Mæyts. Smedie paa Bremen-
holmb/rættes/ oc udi Pendinge an slaais.**

Nota: Alle Spiger eller Somb/offver 8 Tomb/kisbis oc selgis Somb
alleene effter Væxten/ eller i Skippunds Tall/ oc icke ved Væxt oc
100 eller 1000 Tall/ De giffvis gemeentlig Taxt.
for 1 Skippund 17½ Rixdaler.

Skibs Spiger.

100 Spiger	{	24 Tomb / Skal veige . . .	1½ Skiptb. 6 Ltb.
		18 Tomb	15 Lfibt 2 skaaltb
100	{	14 tomb spiger 12 Lfibt. underiden	10 Ltb. 4 skaaltb
		12 Tomb	10 Lfibt.
		10 L. Skalveye	4½ Lfispund 6 Skaaltb.
		9 Tomb	4 Lfispund 2 Skaalpund.
		8 Tomb spiger	3 Lfispund 6 Skaaltb.

Ofvenstæfne Spiger kisbis icke ufter Væxten/ som forbemælt.

100	{	7 tomb Somb skal veige . . .	2 Lfibt 4 skaaltb koster 8. S.
		6 tomb sombs Skibs-spiger 1 Lfibt 3½ skaaltb	koster 5½
		7 Bygningsof. 10 Skaaltb.	5 Mark.
		5 Tomb Skibs Spiger 1 Lfibt.	
		7 Bygningsomb 5 Skaaltb.	koster 2½ S.
1000		Orlong Spiger skalleveye . . .	3 Lfibt. 2 Skaaltb.

Byg

Bygnings Spiger oc arstillige Smaa Somb.

	5 Lomb Somb/stulle veige	4½ Eispund
	Orloug Spiger	2 Eispund 5 Skaalb.
	Naar 100 Orl. Spiger veye	3 Skaalb koste de 28 §.
	Middel Somb	1 Etb 4 stb. koste 11 § 4 §
1000	Er 100 Middel Somb	2 Skaalb koster 18 §.
	Laase-Somb {	dobbele 1 Etb 4 Skaalb.
	{	heele 10 stb. koster 100 - 16 §.
	{	halffve 6 stb koster 100 - 10 §.
	Forhude Somb	} hvert koster 2½ Markker
	Leete Somb	
100	Lappe Somb	16 §.
	Blve Somb	17 §.
	Pompe Mellicter	} kost. hvert 8 §.
	Bindve Somb	

Taxt paa Eege- oc Fyr=Lommer.

Lommer,
Taxt.

Effterat hos forskreffne Sombbs ordinarie Taxt / des almindelige visse Værd er forekommes / er det oc saaledis til Bygnings Handels Effterretning / her hosføyet: De effterdi til ald Bygnings Bdføring (om end aff Grunde muuredis) ligesaa lidet Lommer / som Jern oc Somb / kand væris foruden : Siuntis dersfore / ocsaa vel kunde være fornøden oc beqvemme/her en kort Taxt / paa Lommers Værd / at tilfætte.

Men effter at paa Eege=Lommer/endnu icke skal hafvis nogen ordinarie visse Præis/formedelt des daglig Forandring / er alleene følgende Evende Posters ungeschrlig Værd / her foreskillet / som følger:

1 Tylt Ege-tømmer { 12 ell. 11 Al. langt }
 { 12 ell. 13 tom bred } kand gielde 5½ Cor. dal.
 { 9 el. 10 tom tykt }

1 Tylt Ege-tømmer { langt 9 ell. 10 alen }
 { bred 9 ell. 10 tom } kand gielde 4 dal. Cor
 { tykt 9 ell. 10 tom }

Naar saadant Tømmer / for offvenstreffne Prijs paa Kongl. Majest. vegne/kjøbis/betingis eller vurderis: Bliffver endda gemeenligen aff Rentmesterne / den Tiende Penge der aff fradraget.

Er oc udi Tømmers Tilhandlend med besynderlig Fliid at foresee/oc haffve i Act/at det er serst oc hart / saa der paa intet gammelt eller forraadnet, aff Dviste eller andet, findis.

Ellers haffver her i Kjøbenhavn forledne 1650. 1651. oc nærværende 1652 Aar været almindellig Prijs eller Kjøb paa

Nordst Fyr, Gran, Tømmer.

1 Tylt	{	24 Alne - fra 24 til - 30 stette Dal.	} Dog er det aff Fremmede vel kjøbt for mindre oc meere/alt effter Tømmerebs understeed/i synderlighed er stor different paa Daler oc des Prijs.
		20 Alne - fra 16 til - 20 st. Dal.	
		18 Alne - fra 10 til - 12 st. Dal.	
		16 Alne - fra 5 til - 6 stette Dal.	
		12 Alne - fra 10 til - 12 Marcker	
		10 Alne - fra 5 til - 6 Marcker	
		7 Alne - fra 2½ til - 3 Marcker	
		Daler } Fyr fra 4 til - 8 Marcker	
100 Echter	}	Gran fra 2½ til - 4 Marcker	} Prijs.
		- - - fra 8 til - 12 Marcker.	

Gullands Tømmer.

Koster hvert Slags effter advenant / ungefehr ¼ eller ⅓ meere/end forstreffne Nordste Tømmer. Synderlig naar det af Borgerstabet her paa Stædt kjøbis skal.

Cap. V.

Om

Skippunds/ Lippunds oc bestige Væct

udi

Norge.

Nordst
Skippun.
oc Lipp
punds.
Væct.

Ligesom udi Danmark: Saa hæffver oc fordum med Skippunds: Væcten udi Norge været en uvisse under- skeed; Oc om vel endnu der med / icke offver det heele Rige, hæffvis en gandske Liighed/ Saa forestriffs dog/ udi den Nordste Lows/ KiøbeVæctens 29. Cap. et hvert Stæd oc Leen/ sin visse Raade/ efter hvilcken med Væcten sammesteds / skal væctis oc forholdis / som efter følger:

Nordst
Lows ind-
hold om
Staalp.
Bismert
oc Skipp
punds.
Væct.

Alle Væhre som ved Staalpund sælgis oc forhandlis: være sig Guld/ Sølf oc andet/ det skal vælgis med Eolniste Væct (som daer - 32 Lod udi Pundet) oc icke med nogen anden Væct.

- 1) Løb bart Smør/ uden Løben skal være . . . 3 Bismertb.
- 1 Bismertb ofver alt Landet/ skal være 24 Ell. 12 Staalp.

Vahuus Lehn oc Viigen undtagende / hvor Bismertvæcten er/ oc skal bliffve/ som den aff Arilds været hæffver/ som efter følger:

Vahuus Lehn.

Skipp.
Væct i
i Vahuusl.

- 1) Skippund/ skal være 20 Lippund
- 1 Lippund 18 Staalpund
- 1 Bismertpund/ oc/ efter Hallands Væct/ større des/ end andre Stæder/ Oc holder . 16 Staalpund.

Ugers

Agerhus-oc Tønsbjerg Lehne.

1 Skippund er	20 Lifth.
1 Lifthund er	18 Skaaltb.
1 Bismerpund er	12 Skaaltb.

Wdi Nye-Fylcke / skal veigis med den Væct som aff Arrilds tid sed, vaanligt haffver været / som da er med forstr. Tønsbjergs Væct.

Skips V.
i Agersh.
Tønsl.
ok i Nye-
fylcke.

Bergenhuus Lehn.

1 Skippund er	{ 24 Bismertb. 18 Lifth. R. V. 8 Boger 288 Skaaltb.
1 Bog er	
1 Bismertb er	

Bergenhuuslehn

1 Bog er	2 Lifth 4 Skaaltb ell.	3 Bismertb.
1 Bismertb er	12 Skaalpund eller	24 Marcker
1 Støcke Meel skal veige		8 Boger
1 Lønde Meel foruden trakt. skal veige		5 Boger
1 Støcke Malt (som er 2 Lønder) skal veige		8 Boger

De holdis saaledis til Bergen / for Contorens skyld paa Bryggen.

Trundhiems Lehn.

1 Skippund er	{ 18 Lifth. Riob. v. 8 Boger. 288 Skaaltb.
1 Bog er	
1 Bismertb. er	

Trundhiemsl.

1 Bog er	2 Lifth. 4 Skaaltb. el.	3 Bismertb.
1 Bismertb. er	24 Marcker / eller	12 Skaaltb.
1 Væt Meel / skal være		6 Boger
1 Spand Smør er		3 Purd.

Korn oc Malt maalis i Lønder / dessen Maal tilforne / blant Landgilds Maal oc Væct bleff fremstillet.

Wdi Nordlanden / holdis med Væct oc Maal / lige som wdi Trundhiems Lehn.

Nordlandene.

Cap. VI.

Alne = oc Palme = Maal udi Dan-
marck oc Norge.

Alners oc
Palners-
Maal.

Alne for-
dum ulige

Recess.
silhold om
Sølands
alne/ ofver
al/ at bru-
gis.

Sasne.

Alner oc Palmer/ ere Maals Sorter udi Længden/ ved
hvilcke Riæde/ Læret/ S. lcke- Vahre; Sampt Lommer/
oc alt andet deslige Vahre/ hvs vissi; Længde oc Bredde
begieris/ eller udi Riæband være forræden at vidis / skulle maas-
lis; De end og saadant Alne- Maal (som hvitcket i Handel us-
omgængeligt) sticse aff Beaynd. lsen / offver a' d Danmarck oc
Norge haffver været brugeligt / Saa haffver alligevel fornu-
med samme Maals Længde været rogen Bnderskeed / saa at
i Alen icke haffver været aff lige- men aff unde. skiedlig; Længde;

De effter at vel kenderaetes / samme Maals ulighed / icke
mindre uricighed blant Kræmmere haffver skaffet / end forom-
vorte gamle ulige Lønde- Maal. Er fordi ved Kongl. Mødt.
S. Høyt. Ihusommelse/ Christian den 4. Recessis 35. Cap. saa
vel som ved den Nordste Løvs / Rixbe Valde: s 29. Cap. alle
saadant: e affillige Alner affskaffede / oc befalet at offver begge
Rigerne / allene skal haffvis oc brugis udi Handtæring / alle
Vahre som ved Alne maalis/ med at ligne/ Sæll: ds Alne/ des
Længde/ saa vel som Palmers oc Lommer Størrelse het hos for-
refillis.

i fuldkommen Mandes Sasn holdis at være - 3 Sæll. Alne.
6 Sællands Alne pisre i Rode eller 7 Skov- Alne/
oc i Jord- Tomb.

3 Sæll.

1 Søllan. Alne actis at være { 6 Palmer oc 3½ Tomb eller
2 Fødder/ell. 24 Tomb.

Søllands
Alne.

De da beregning til
1 Føed eller Skoe 12 Tomb ell. 3. Palm. 1¼ Tomb.

Føed eller
Skoe.

De da er
1 Palme 3¾ Tomb / Eller saasom den ubi
Kongl. Mants. Mandat om Trælastis udføring af Nor-
ge under Dato Kiøbenhavn 2 Sept. 1628. ved visse Maal
forestillis/som her under udvisis:

1 Palme.

Palmer.

For 1 Tomb actis da dette næstfølgende Maal.

Tomb.

1 Tomb.

Udi Skow-Alne (med hvileke Løffer maalis) er { 2 Fødder
6 Palmer
22 Tomb.

Skow-
Alne.

De da actis ubi:

1 Føed 3 Palmer/eller 11 Tomb. De
1 Palme 3¾ Tomb/som er saadan Længde/
som offvenskreffne Palmis Maal udviser.

De da er 1 Skow-Tomb / effter Høybemette K. M. Trælastis
Mandat, aff følgende Længde:

1 Skow-tomb.

Vi findis saaledis en Skow-Alne at være søa meget stærkere end Sallands Alne/ som følgende Maals Længde.

Gør saaledis

7 Skow-Alnen/ oc . 1 Jord Tomb . 6 Sallands Alne.

Vdi Jordgraffning/ som Damme oc Grøfter: Item Vold-Arbeide til Skanser oc Fæstninger/ beregnis Maal: i oc betinges alleene ved Rhoder oc Schacter/ oc indholdes/ som følger:

Schacte. 1 Rode er fordom actet for . 6 Sallands Alne i Længde/ Bredde oc Tykkelse/ eller Firkant.

Rode. 1 Schacte/ er . 1 Rode eller 6 Alne i Længde oc Bredde/ Se dog alleene der hos . $\frac{1}{2}$ Alne dybe eller høyt.

Meden nu beregnis udi

1 Rode . 8 Alne i Firkant/ oc . 1 Alne dybe.

Zoll. 1 Sallands Alne beregnis oc deelis icke i . 20 Tomb eller Zoll.

Foed. 1 Foed actis at være $\frac{1}{2}$ Sallands Alne eller 10 Tomb eller Zoll.

Jordrom. 1 Tomb eller Zoll/ er da aff følgende Figurs Længde.

1 Jord Tomb.

Om skønt nu vel/ som for bemelt/ ved Lowen oc Recessen biudis/ forskreffne Sallands Alne/ oc ingen anden offver begge Rigerne/ at skulle brugis; Saa fornemmis dog/ et hvert Steds førige

førige gamle Alne / e. d. v. i. cke jaa gandste at være nedlagt / at is
undertiden der ved Riobis / se: gis oc maalis ; Er derso: e / til Eff-
terretning Bisffab oc Skadis Forekommelse / ubi saadanne
særdelis Alnis Riob / følgende Sallands Alnis Li: gning / mod
nogle disse Landis førige - saa vel som næstomliggende Stæders /
brugelige Alner / der hos foreslillet.

10	{ Indste Nørste Lybst:	Alne / actis at giøre	9	Sallands Alner.
		Hamborger Alne / skal end være lidet mindre end Lybst Al.		
6		Gullar. dste Alner / giøre	5	Sallands Alne
2	{ Svenske Alne / giøre Nørnbergs Alne / giøre		19 / 215	Sallands Alne.
9		Brabanske Alner / skulle være	10 /	Sallands Alne.
12		Hollandske Alner actis at giøre	13 /	
7		Flow: Alne oc I Lomb: ere	6	Sallands Alne.

Under-
føedlig
Alnis
Li: gning.

Følger her hos

Alen Maal paa nogle særdelis Bahre / aff hvilcke et
hvert Støcke udi Længde skal indeholde / effter den ordinariē
Bisshed / der med paa Kongl. Mayts. Klæde-
Cammer holdis / som følger :

1 Støcke	{	Darster Dug	52	} Alne.
		Silck: Baand	52	
		Blommet Sayen	34	
		Fyrtraad	34	
		Perpeduvan	30	
		Kuff	30	

Alenmaal
paa arstil-
lige Vare
paa Klæ-
dekamers
set.

Groff-

	Groffgrøn	30	
	Hvercken	30	
	Pycke	30	
	Ofenbrygge	30	
	Foederbug	23	
	Lystgraa eller Balsrad	22	
	Eron Bommerfie	22	
	Brix-oc Catun- Bommerfie	21	
	Pack-Lagen	46	
	Borat	20	
	Camelobe	20	
	Sardug	20	
I Støcke	Makay	20	Alne.
	Smalkens	20	
	Hunkkat	20	
	Hollandff Lærret	20	
	Herrn Sayen	18	
	Rierfey	17	
	Dvelck	17	
	Dofin	18	
	Volte-Lærret	17	
	Steinff-Lærret	64	
	Stribe-Lærret	20	
	Gleff-Lærret	13	
	Collor-Lærret eller Dpckrad	10 $\frac{1}{2}$	

Aff Unge Guld eller Spliffstal indholdis

udi

1 Pund 12 Unge/eller 18 Lod.
 1 B:ffestaltvare 1½ Lod.

Affen Deel for Krefne Vahre/er Allen sat for vissie PENDINGE/
 for hvilcke de til Kongl. M:pts. Hofffinder oe Tienere
 udi Løn oe Besolding/ aff K:æde: Kammere udgiffvis/
 som følger.

1 Allen Klæde under - 6 E. regnis for gemeent Klæde.

1 Allen	{	Flin Boy	30.22 s.
		Gemeen Boy	20.24 s.
		Foerdug	16 s.
		Lærret	10 s.
		Badmæl	24 s.
		Diix-Dommerfie	30 32 s.
		Catan Dommersie	28 30 s.
		Sardug	10 s.
		Volte-Lærret	8 s.
		Lybitgraa	14 1/6 '20 s.
		Hustru-Lærret	16/20 s.
Cannesfab	20 s.		
Kast	2 C ^z .		

Bahris
 Taxt paa
 Klæde
 Kammere

1 Par Sloe 3, 4 E Cor. 1 Par Hoser 20 s.

Etibis

Skibes Dræctighed/ Aff Alnis eller Fødders Maal / at slutte.

Nota. Vdi effterstreffne Antegnelse er beregnet udi
1 Æst Rug eller deslige Vahre aff Størte Gods . 22 Tønder.
1 Æst Sild / smør / Æll / som i Tr. foris / ere regn. for 13 Tønder .

Skibenes effterstreffne Længde / skal forstaas at være
ofver Stavn / oc icke aff Køll.

Skibes
Dræctig-
hed aff
Alenmaal
at sluttes.

1 Skib	<div style="display: flex; flex-direction: column; justify-content: space-between;"> { langt - { dybt - { bred - </div>	<div style="display: flex; flex-direction: column; justify-content: space-between;"> 100 Foed 13 Foed 23 Foed </div>	} land føre 100 Æster	<div style="display: flex; flex-direction: column; justify-content: space-between;"> { Rug { Sild { smør / 2c. </div>
1 Skib	<div style="display: flex; flex-direction: column; justify-content: space-between;"> { langt - { dybt - { bred - </div>	<div style="display: flex; flex-direction: column; justify-content: space-between;"> 90 Foed 11 Foed 22 Foed </div>	} land føre 90 Æster	<div style="display: flex; flex-direction: column; justify-content: space-between;"> { Rug { Sild { smør / 2c. </div>
1 Skib	<div style="display: flex; flex-direction: column; justify-content: space-between;"> { langt - { dybt - { bred - </div>	<div style="display: flex; flex-direction: column; justify-content: space-between;"> 84 Foed 11 F. 1. q. 22 F. 1 q. </div>	} land føre 80 Æster	<div style="display: flex; flex-direction: column; justify-content: space-between;"> { Rug { Sild { smør / 2c. </div>
1 Skib	<div style="display: flex; flex-direction: column; justify-content: space-between;"> { langt - { dybt - { bred - </div>	<div style="display: flex; flex-direction: column; justify-content: space-between;"> 74 Foed 12 Foed 20 F. 1 ½ q. </div>	} land føre 70 Æster	<div style="display: flex; flex-direction: column; justify-content: space-between;"> { Rug { Sild { smør / 2c. </div>
1 Skib	<div style="display: flex; flex-direction: column; justify-content: space-between;"> { langt - { dybt - { bred - </div>	<div style="display: flex; flex-direction: column; justify-content: space-between;"> 70 Foed 10 ½ Foed 21 Foed </div>	} land føre 60 Æster	<div style="display: flex; flex-direction: column; justify-content: space-between;"> { Rug { Sild { smør / 2c. </div>
1 Skib	<div style="display: flex; flex-direction: column; justify-content: space-between;"> { langt - { dybt - { bred - </div>	<div style="display: flex; flex-direction: column; justify-content: space-between;"> 64 Foed 10 F. 1 q. 20 Foed </div>	} land føre 50 Æster	<div style="display: flex; flex-direction: column; justify-content: space-between;"> { Rug { Sild { smør / 2c. </div>

1 Skib

1 Skib	{	langt - 64 Fod	} landsøre 40 Læster	{	Rug
		dybt - 9 F. $\frac{1}{2}$ q.			Sild
		bret - 17 Fod			Smør/2c.

Effter foresillet Anvisning / Land Skibis Dræctighed aff
deris Længde / Bredde oc Dybe erfaris / Saa derom uden videre
Effterforskning / en ungesæhrlig Vidskab Land haffvis oc Slut-
tie. Rand udi Besynderlighed tiene til Effterreening for R.
Mayts. Soldere / oc dem / hvilcke til Indsende / at ret fortoldis /
ere bestillede; Efftersom oc saa til den Ende / til alle Soldere udi
diffe Riger / deslige Underreening / under Dato Risbenhaffn
den 12. Januarii 1632. Kongl. Mayt. naadigst haffver ladet
offvergiffve.

Instrux
til Soldere
ne om Ski-
bis Dræc-
tighed.

Cap. VII.

Vijn = oc Bl = Maal

udi Danmark oc Norge.

Lster at denne Bogs 1 Part / er rettet paa alle disse Landis
brugelige Maal oc Vætt: Saa effterat under des Tittel /
icke er udeluct disse Rigers Vijn- oc Bl- Maal / om
hvilcke / enddog fast en hver haffver oc herforuden letteligen Land
haffve behøffvig Vidskab: Saa er alligevel samme Maal
oc saa her hensat / Paa det / at om skønt end icke nogen der med saa
heel meget Land være tiend / at da alleene deraff dette Arbeid Land
haffve nogen meere Fuldkommenhed / oc icke feile noget af hvis
det / effter Titels Begreb / billigen kunde tilføyis / Oc det end med
nogen Nøtte oc Effterrettelse / effterat en hver aff deslige Driek er
behøffvig / oc deraff til Nødsørff / oc undereiden effter D. fuld oc
Kkk For-

Vijn- oc
Bl- Maals
Vidskabs
Nøtte.

Bl. oc
Vijmaaal

Formuis udfordring/til Forsyftelse en deel bruger sig skal best de
ullige Fordeel/med der aff en Sum aff heele- eller halffve Piber/
Ammer eller Lønder paa en Tid at indløbe/ end det udi Potter
Tall/ at lade hente oc betale/ Til des Offverflag/ da er forrøben
at vide/ hvad udi et hvert Støcke indholdis/ som udi følgende An-
tegnelse/ udvysis.

1 Støcke Vijn holder gemeenlig	11 Ammer/ur. dertid 12 A.
1 Foder Vijn/ er	6 Ammer
1 Pube Vijn/ er	3 Ammer
1 Oxehoffi skal være ungesehr ved	2 Lønder.
1 Amme Vijn/ er	4 Anker eller 5 Tier. 10 Potter 40 Støffveken eller 160 Potter.
1 Anker/ er	
1 Støffveken Vijn/ er	4 Potter/ ell. 8 Plank ell. Vinklen
1 Amme Leib Eicke/ Oberændiff Waade/ er	21 Vierteil
1 Amme lauter Eicke/ er	20 Vierteil
1 Læst Vll/ Edicke oc bestlige/ er stedse	12 Lønder
1 Lønde Vll. 2c. er udi alle disse Lande	4 Tier. ell. 8 Stinger eller . 120 Potter
1 Fiering/ er	30 Potter
1 Stinger/ er	2 Stinger eller 15 Potter.

Rander / ere effter hvert Stæds Brug aff underffædlig
Størrelse/ som følger :

30 Rander beregnis i nogle disse Lande udi 1 Lønde Vll/
De da er:

1 Rande	2 Staab eller 4 Potter
1 Staab	2 Potter.

40 Ran-

40 Kander/ere oc nogle Stæder / som Slaane / Halland oc
 Norge udi 1 Lønde Øll/ Oc da er -
 1 Kande 3 Potter eller Qvarter/
 udi Norge beregnis oc udi 1 Kande 4 Tinte.
 60 Kander/ere oc beregnet i Jylland til . 1 Lønde Øll/
 Oc daer 1 Kande ic kun 2 Potter.
 Potter eller Qvarter/ offver all Danmark oc Norge/ Kulle sked-
 se være aff lige Størelse/ saa der aff et hvert Stæd
 120 Potter (som for bemelt) kunde giøre . . . 1 Lønde Øll.
 1 Læst Hamborger Maal/er . 50 Fade eller 24 Lønder.
 Givr Dansk Maal 22½ Tr. 1 Fr.

Cap. VIII.

Om

Tall aff Landgilds Poster.

Lter som en stor Deel aff Landgilden udi Danmark oc
 Norge/ aff saadanne Poster bestaae/ at offte aff et Slags/
 mange Stæcker udgiffvis oc oppebærgis/ som dog næff-
 nis ved et Maasn / udi hvilket alligevel et visse Tall indeholdis ;
 Da paadet udi des Annammelse / saa vel som Beregning til
 hant Korn/ udi Skiffter oc Riøb/ eller i andre Maade/ kunde haf-
 vis behoffvig Effterretning / Er der fore her hos korteligen fore-
 stillet/ nogle de almindeligste saadanne Poster / som ved Tall un-
 der skeedis/ oc en Deel udi disse Taxter findes for hant Korn at væ-
 re sat hvorledis de er regnet/ oc udi forekommende Riøb oc Skiff-
 ter/ retteligen bør beregnis/ som følger:

§ 111 2

1 Sklep-

Tall eller
Deelinger
udi nogle
fær Land,
gilds,
Poster.

1 Step. er offver all		1 Mællingelaug i Sogn Fog-
Danm. 4 Pier.		der i Kalvære. 1 Mælkorn
1 Piering 3 alb.		eller 9 P. Smør/ Talgell?
1 alb. 4 Penge		Sommerlay.
1 Stort 100 (som gemæentlig		1 Vaarde Torst er 10
udi forgaaende Taxter for:		1 Spide Fisl paa Gulland
staais) er 6 Snefe		er 24 Fiske
1 smalt 100 5 Snefe		15 Snees Hvilling i Har: oc
1 Voller 4 Snefe		Har: Syhle/ sampt i Ha-
1 Snees er 20		der sleffhuusl. er 1 Qvarter
1 Trafve er 20 Kierff		4 Qvarter/er 1000
1 Kierff 3 Neeg		1 Vedde Hornfisl i Sølland
1 Tylt er 12		er 30 Fiske
1 Gang Hiul/er 4 Hiul		4 Braß. Nodel: ød 1 Piering
1 Sommer/er 40		er 1 krop Nodel. 16 Braßer
1 Deger/er 10		1 Nodelkrop udi Bergenhuus
1 Hudelaug er 2 Buckskin		oc Bardehuuslehre
ell. 4 Giedest. ell. 8 Faarst.		er 6 Lemb
eller 12 Kalffst.		40 Fiske/ findis at være talt
1 Skindling/er $\frac{1}{4}$ af 1 Hud		udi 1 Bog
eller aff 1 Skind		100 Frist 20 Br. cl. 120 Alne
4 Slaei Jempeel. 1 Skind		1 Bre 6 Alne
20 Engelste paa		50 Alne/ er 1 P. Mar: st
Augdsiden/er 1 Hud		1 Læst Fisl 1000 fiske
10 Engelst ibid. er 1 Buckst.		100 Kleent oc 20 Fiske/cl.
3 Engelste 1 Giedest.		6 snef. regn. for 100
2 Engelste 1 Faarst.		1 Vat Fisl er 50 Fiske
1 Engelste 1 Kalffst.		1 Fisl/er 2 Sk. aalb.
1 Manteloye/er 3 Kalffst.		1 Læst Kull 12 Tøder.
		1 L. ye

1 Leve- eller Stocke: Quille er
hvert 1 Roe ell. 6 Faar med
Lam.

Paa Pfaerøer:

1 Paaet Badmel 60 Alne
1 Allen Badmel 2 Skind
1 Rippe Skind 40 Skind
1 Skind . 4 P Fiste/Blod/Sie-
der/Laalg 2c. eller Tran.
1 P Sølf er 2 gylden 8 Fiste
1 Dre Sølf er . 6 Skind
20 skind el. fiste paa 1 Gylden

Paa Bespense/er:
1 Laft Fiste . . 1000 Fiste
udi 100 fi. regnis 120 eller:
. 6 Sene
130 Fiste. regnis for 1 Le. Tran
40 Fiste for . . 1 Le. Fiedr.

Om disse forskrefne Islands-
Pfaerøes-oc-Bespenses-Pos-
ters Bestaaffenhed / vide
den 2 Bogs 2 Parts 4 cap.

Cap. IX.

Om

Mynten

udi Danmark oc Norge.

Liddog vel kand siunis / icke saa gandske egentlig til den-
ne Materia at kunde henhøre / noget om disse Rigers
Mynt / der udi med at indmenge; En heller at være
forrøden derom noget udi Skrifter at forfatte / synderlig om den
nu udi disse Riger brugelig oc gængse Mynt / effier at en hver / eff-
ter sin Brugs udfordring / nocksom om deffen en hver Sortis
Værd / haffver Kundskab. Saa befindis ligevel des Fremstil-
ling / icke saa gandske med denne Handling at være fremmed / eller
utilhengig / at kand eractis / des Vidskab / tillige med andre fore-
gaaende forestillede Taxter, Taster oc Regle / oc saa at være b. høf-
vig /

Om
Mynten.

vig/udi Jordegodsis Opbørsel/ effterdi des Indtegt oc Bogiffte meget bestaar udi Pendinge.

Udi særdeliſhed/ efterat voris gamle Danſke oc Nordſke Mynts Sorter/ ſaa ſiet ere gaaen aff glemme/ at end icke blant de Bedagede oc Elbſte/ nogen findis/ ſom om deſſen ſørige Priis/ ere udi Erindring; Mens ſamme Pendinge / ſaa gandske ere nedlagde oc forlængſt affſkaffede/ at udi diſſe Lider / aldelis in- tet/ uden faſt alleene des Raſſne / os udi Skriffter er bleffventil offvers; Saa effterdi at en Deel ſaadanne gamle Mynts Sor- ter/ endnu udi aiffkellige Jordbøger befindis; Da paa det / naar ſlige Landgilds Pengis Poſter udi Opbørsel elier Jordgodſis Beregning til hart Korn forekomme / Land haſſvis nogen Eff- terretning/ hvorledis/ eller for hvor mange Landgilds Penge/ de bør at beregnis or actis fore/ Er derfore / ligesom aff For- øden- hed/ oc beſynderligen forbetulle gammel Mynt/ tillige med den nu i gænge værende Danſk- Nordſk ſamte nogle næſt omkring liggende Landis oc Stadens Mynt/ her erklæret / oc des Værd foreſtillet/ efter ſlig underſteed / ſom aff aiffkellige Skriffter oc mange gamle Antegneller/ det rettiſte mueligt/ er kund bleffven ſamblet/ ſom følger:

Følger først

Gammel Danſk oc Nordſk Mynt.

1 liden Pending/er	$\frac{1}{2}$ Blaffert
2 ſmaa Penge/er	1 Blaffert
1 Engliſk/ eller	} hvert 3 ſmaa Penge
1 Starling	

5 En.

5 Engelske giöre	1 Dre Penge for :
1 Alb. er	4 smaa Peng
1 Sofhing er	6 smaa Peng
1 Ørhus eller 2 alb. er	8 smaa Penge
1 Ørtug Penge er oc	2 a' b.
1 gammel Ørtug i Norge acits nu for	1½ Skilling Danst
1 Grot er	9 smaa Penge
1 Skilling Danst	12 smaa Penge/er :
10 Grot	7½ Skilling Danst
1 Grot i Harslyffel oc ellers gemeens lig opbærgis for	1 Skilling
1 Englif er	3 Penge eller 1 Stærling
5 Englif er	{ 1 Ørtug Sølf/el. 1 Dre Penge
12 Englif er	1 Skilling Englif
1 Skilling Englif skal være	3 Skilling Danst
3 Skilling Englif/eller 2 1 Ørtug Englif Ser	1 Skilling Grot eller 9 Skilling Danst
16 Skilling Englif	3 Mark Danst
5 Ørtug Englif er	1 Løbe Mark
1 Skil. Grot hafver førig været udi	{ Seland 10 Skilling D. Jylland 9 Skil. Danst
Mens nu opbærgis gemeentlig offver alle	
For 1 Skilling Grot	12 Skil. danst
De nogle Stæder i Slaane anuammis oc	
For 1 Skil. Grot	12 Skil. Rix. 18 Skil. danst
1 Punds Grot hafver været acitet for	2 Skil. Grot
1 Pund Grot i Hardanger udi Bergenhusl. skal være	4 Daler.

Gammel
Danst oc
Nordst
Mynt.

I Ørtug Grot eller	} er holden hvert for .	9 skil. eller 1 $\frac{1}{2}$ Grot.
I Ørtug Engl.		
I Alb. Grot findis regnet . . .		I Mark 2 $\frac{1}{2}$.
I Øre Pending eller	} skal hvert være .	9 smaa Peng.
I Øris Bøder		
8 Øris Bøder gjøre . . .		I Sag 3.
I Guldts Øre i Lolland	} skal hvert være	{ 5 Englisk { 1 $\frac{1}{2}$ 3 R. eller . { 15 smaa Peng.
I Swacks Øre		
I Øris Værd		
I Ørtug Beede		
I Ørtug Sølf		
I Ørtug Munn / er		1 $\frac{1}{2}$ 2 alb.
I Ørtug Sølf holdis oc for . . .		2 $\frac{1}{2}$.
I Ørtug eller Øre Sølf er oc regnet for		55 Grot eller 73 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ 3 R.

Men udi den Nordste Lowartis nu:

I Ørtug Sølf eller	} hvert for	4 $\frac{1}{2}$ Danst
I Øre Sølf		
Var dog for dums hver dem samfæds . 1 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ Danst		
De kaldes da . 1 gammel Ørtug. Vide J. B. Forklaring		
offver Danst emørcke Glofer oc Juridiske Terminis.		
I Øre udi Norge findis oc være actet for . . .		2 $\frac{1}{2}$ Danst
3 Øre Pendinge skulle gjøre		1 Øre Sølf.
Naar da som offven skreffvet 1 Øre R. er 9 smaa R. / er da is		
I Øre Sølf		2 $\frac{1}{2}$ 3 R.

20 assiforbem. Bre Sølf hafve fordom gjort 1 Løde Mark
 1 Løde Mark eller } er hvert . . . { 5 ß . Grot
 1 Mark Sølf } } 2½ Mark 5 ß . D.

Gammel
 Dansk og
 Nordst
 Mynt.

Wens nu oppebærgis gemeenligst
 for 1 Løde Mark 2½ R. Det/
 Hvilket da oc er 5 ß . Grot/effersom nu almindelt
 gen 12 ß . D. acis for 1 ß . Grot.
 1 Løde D i Adelens Koftienistis Taxt er regn. for 3½ Mark D.
 1 Løde D efter S. N. Brede Kanhou er regn. for 4 Mark 2 ß .
 1 Løde D udi Barbiergl. Jordb. er beregnet for 4 Mark 3½ ß .
 Men der som 1 Løde D stedse skal være 5 ß . Grot/
 Desom forst. nogle Sexder.
 For 1 ß . Grot opbærgis . 12 ß . Rix eller 12 ß . Dansk.
 Da skulle sig saaledis andrage
 For 1 Lødemark 3½ Ort 6 ß . eller 90 ß . Dansk.
 1 Lødemark i Riibenhafns Sloh Jordbog oc en Deel andre
 Sexder / er 3½ Ort.
 1 Lødemark i Draxholms Jordbog er beregnet understedlig/
 som 4½ D . 5 D . 5½ D . oc saa 6 D . dog ge-
 meenligst for 3 Ort.
 5 Prug Engliff er oc 1 Løde D . eller 5 ß . Grot
 1 Lødemark Sølf holdis oc for 16 D Sølf
 1 Lødemark Sølf eller 1 Løddingsmark Sølf / er effter Erlig
 oc Velbyrdig Mand Jens Vielde til Østeraad / Norgis
 Rigis Cankeler / oc hans Forklaring offver de Danske oc
 Nordste mægte Slofer oc Juridiske Terminis-
 32 D Sølf eller 32 Lød Sølf
 eller oc saa . 16 Rixdaler.

Gammel
Danst oc
Nordst
Wynt.

- 1 P Guld / Skal oc saa effter forbem. Danske m^{er}cke Glosers Er-
klæring/være . 1 Lødde P . eller . . . 16 Rixdaler.
- 2 Lødde P . Sølf skal være 1 Pen. Solnist
- 1 Penning Solnist skal være 32 Lod Sølf
- 1 P Sølf i Lowen actis at være 1 Lødemarck
For 1 P sølf iudi Staffvangerl. opbærgis $\frac{1}{2}$ Rixdaler
- 1 P Sølf / findis oc være antegnet for . . . 12 Dre Sølf.
Naar da / som forbemelt / oc gemeenligst holdis /
1 Dre Sølf skulle actis for 2 P . 3 R . var da
- 1 P Sølf i ctun 27 Skilling.
Men om da 1 Dre Sølf var 4 P . som den nu i Nor-
ge holdis fore / androg det for slig
- 1 P Sølf $\frac{1}{2}$ Rixdaler.
Som da kommer offvereens med forskreffne Staf-
vangerlehs. Opbærjel.

Off forskreffne Marcker Sølfis / forig gamle Værd / saa vel som
af des almindeligst. Opbærjel derfore / nu omstunde / Meer /
Land stuttis / at utvilæetigen alle Stæder / hvor Lowen næf-
ner 1 P Sølf / skal forstaaes at være den samme Værd /
som nu er 1 Lod Sølf / effter at / som forbemelt / offven-
skreffne Marckers Sølfis Værd / oc des Opbærjel / haff-
ver en Lighed oc egentlig Offvereensstemmelse / med 1 Lod
Sølfis værd i disse Dage.

- 1 Sagfals Dre skal være . 5 Engelske / eller 1 P . 3. R .
er 8 Dre penge el. Sagf. Dr. 1 Sag P . eller 10 P . Danske.
1 Sagfalds Dre findis oc være holdt for $7\frac{1}{2}$ Marcker.

Gammel
Nordst
Myne.

1 Sag & Skatfordum hafve været . . .	} ubi Sælland . . . 9 β . Danske ubi Skaane . . . 10 β . D. Jylland/Syen/ Lolland/Falster } 6 β . D. oc Lawind paa Møen . . . 3 β . D.
Men efter Sal. hønlost. Jhu. tomels. R. Frederick den Andens Brev Dat. Kol- ding in Novemb. 1578.	
Skat-	
1 Sag & være . . . $\frac{1}{2}$ Ort aff en gammel Daler / hvilcken $\frac{1}{2}$ Ort da/efter samme Brev/ var . . . 8 β . Danske	
1 Markis Bøder er actet for	20 β . D.
1 Egen / skat være	8 Ørtuger 13 β .
3 Ørtuger oc 13 β Sølfv er 1606/S. Pauli conversionis Tids/ besluttet paa Dypstoe Raadstue/ at skulle være . 6 $\frac{1}{2}$ gam- mel Daler 1 Rix β /e. 1 Ort ÷ 7 Rixdaler.	
1 Dre Sølfv	4 β . Danske
Men nu actis gemeenlig/ oc skat være vedtaget i Norge:	
3 Ørtuger oc 13 Mark Sølfv/ for	7 Rixdaler/ dog
Nogle Stæder $1\frac{1}{2}$ R β . ringer/ effter at:	
13 Mark Sølfv skulle være	6 $\frac{1}{2}$ Rixdaler/er.
1 β Sølfv (som oc tilforne er antegnet)	$\frac{1}{2}$ Rixdaler
1 Ørtug/er oc da i forskrefne Beregn. actet for $1\frac{1}{2}$ β . hvis de el- lers skulle forstaais at være gamle Ørtuger/ andrager saa- forbemelte 8 Ørtuger	$\frac{1}{2}$ Ort-
De er da 6 $\frac{1}{2}$ Ror. $\frac{1}{2}$ Ort som forskreffte.	8 Ørtuger 13 β .
Woi Hardanger Skatregnis ubi:	
1 Pund Stærling	5 Daler
1 β Stærling	3 Daler ÷ 2 β .
1 Pund Gros	4 Daler.

**Udi Norge / aff Lasse Hansen Laugmand
i Staffvanger / skal følgende Forklar-
ring være anregnet 1570. 16. Julij.**

1 Prug er	16 Skilling
1 ½ Gulder	8 Lod Søiff
1 Mark Faar Gilde er	3 ½ Guld
5 Mark Foyre Gilde/hvert	1 Namateboet i Koup
1 Buegilde Markta er	1 Lod Søiff.

**Effter Velb. J. B. Forklaring ofver de Nordste Juridiske Ter-
minis/sunts 1 Buegilde Mark at forstaats om en Bue-
gild eller Melde-Roe/aff 3 Rixdalers værd / men fordom
ickun som forstr. 1 ½ Søiff eller Lybst marks værd.**

- 1 Triga Lod Stæe/gaar mand imellem udi Rhesplæta
for 2 Buegilde Markta i Jorde Pre.
6 Dura for hver Læst i Biergalehn.

Fredtigh i
Norge.

**Fredtigh udi Norge / effter fordom Højlofflige Kongers Be-
villing oc Samtycke / skal være 10 Markter**

Frende Bødes ere	8 Pr. Guld oc
1 Mark Guld	8 ½ Pendinge
1 Mark Pendinge	8 Skilling D.

**Skulle saaledis Frende Bøder være 5 Rixdaler
i Ort 8 Skilling.**

Enret Mandboed udi Salland oc Lolland / som de self		Gammet Mandbo
badis aff Konning Valdemar / er	15 Marck Sølff	
3 Ⓕ Sølff ofver ald Danmark skullegiøre	1 Ⓕ Guld	
13 Ⓕ Sølff er ofver ald Danmark	1 Løde Ⓕ Guld	
24 Ⓕ Sølff / er	1 Stryshaffn	
1½ Stryshaffner	36 Marck Sølff eller	1 heele Doel.
36 Ⓕ Sølff er		1 full Doel
Drom videre i den 2 Boges 1 Parts 2 Cap.		
1 Ⓕ Guld skal vare udi Pendinge	8 Ⓕ 7 Stilling	
1 Seckel Sølff skal vare effter Mynten at regne/ ved		1 Ort Guld
At saaledis 4 Seckel Sølff / giøre		1 Gylden
1 Guld Seckel er		10 Ort Guld
Det er		2½ Gylden.

Følger

**Guld = Sølff = oc anden Mynt / nu udi
Danmark oc Norge gängse.**

Guld Mynt.

1 Portugalsk er	2 1 Rixdal. skal vege	2½ Lød
1 Rosen Nobel er	4 Rixd. 1 ort skal vege	½ Lød
½ Rosen Nobel	2 Rixdaler. 12 Ⓕ .	
1 Dobbelt Ducat er	3 Rixdal. 3 Ort 8 Ⓕ . skal vege	½ Lød.
1 Enckelt Ducat	1 Rixdaler 3 Ort 16 Ⓕ .	
1 Ragerst Gylden / er	7 Rixort 16 Ⓕ . skal vege	1 Quintin.

Guld.
Mynt udt
Danga.

1 Golt.

Guld-
Mynt i
Danm.

1 Guld-Spylden / er	5 Rix-Ort
4½ Kinnste Spylden / er	5½ Rdr. ½ ort
er 1 Kinnst Spylden	5 Rix-Ort
1 Dansk Guldkrone / er	3 Rixdal. 16 s.
½ Krone	1½ Rixdaler 8 s.
¼ Krone	3 Rixort
1 Pistolet	6½ Rdales
1 Jacobus	5 Rdales.
1 Carolus	4½ Rdales.
1 Engelt	2½ Rdales 16 s.
½ Engelt	1 Rdales 2 s.
1 Marsk Guld Skal være	24 Karat
1 Karat	4 Gran
1½ Karat Skal være	1 Lød
1 Unse er	2 Lød
1 Lød er	4 Quintin
1 Quintin	4 Ort

Væcten paa Unse Guld oc Sølf / er dog anderledis / vid. fol. 74

All efterskreffne Mynt er Sølf-Mynt

Dansk oc
Nordst
Mynt.

Vndtagen Rixmarder / 2 s. 1 s. Søplinges oc Hvider / af hvilke
Sorter dog sesaa en stor Deel ere Sølf.

1 heel Krone	8 stette 2 ½ fl. dal. eller 128 s. Danske
1 Rixdaler	6 stette 2 r. 1½ fl. dal. el. 96 s. D.

½ Krone

$\frac{1}{2}$ Erone er	4 fl & 1 Slet Daler eller	64 fl. D.
$\frac{1}{2}$ Rixdaler er	3 fl Mærck eller	48 fl. D.
$\frac{1}{4}$ Erone er	2 fl & $\frac{1}{2}$ fl daler eller	32 fl. D.
1 Rixort ell. 1 Ortodaler	$1\frac{1}{2}$ Slette Mærck eller	24 fl. D.
1 Rixmærck er	1 Slet & 4 fl. eller	20 fl. Danske
1 Slet Mærck Danske er		16 fl. D.
Et slags Søff-Mynt hafvis/ som gielder		13 fl. 2 Hvide
$\frac{1}{2}$ Rixort er	$\frac{1}{2}$ Rixmærck er	10 fl. Danske
$\frac{1}{2}$ fl & danske er 8 fl. D.	$\frac{1}{4}$ Rixmærck er	5 fl. D.
1 dobbelt Nellsblad eller Rytter er		6 fl. 2 Hvide
1 Enckelt Nellsblad eller Rytter es		3 fl. 1 Hvid
5 fl. 1 Hvid gjøre 3 - 1 fl & . 6 fl. Støcket gjøre 16		1 Rixdaler
4 fl. Støcker ere 4 . 1 fl & . 2 fl. Støcker/ere 8 .		1 Slet & Danske
1 fl. Danske er - 3 Hvide. 1 Søpling er		$1\frac{1}{2}$ Hvide
2 Søplinge ere		1 fl. Danske
1 Gylben udi Bergen i Norge/ er		12 fl. Danske

Hafvis ellers ingen særdeles Sorter aff Nordstmynt / undtagen tvende; det første slags gielder 4 Hvide/oc det andet slags 2 Hvide. Er en heel gammel Mynt/ oc skal være slagen udi oc for Kong Oluffs Tid. Ere aff Størrelse oc anseende som gamle Danske 2 fl.

Gullands Mynt.

1 Gullandsst Mærck er		1 Rixdaler
1 Mærck Gullandsst er		1 Slet Daler
2 & Gullandsst er	1 & Danske eller	16 fl. Danske
1 Gullandsst Mærck er	8 fl. Danske eller	16 fl. Gullandsst
2 fl. Gullandsst er		1 fl. Danske.

Dansk og
Nordst
Mynt.

Gullandsst
Mynt.

Om Rixdalers forig Vard/oc des Opsættelse.

Rixdalers
forig vard
oc Opsæt-
telse.

Udi Rixdalers første Indførelse / oc ungefær icun for 150.	
Aar forleden/ skal den hafve gieldet .	2 Mark Dansk.
Der effter/oc end udi Sal. Nøjlofflig Ibhukommelse K. Frede- berichts den 2. Lid / haffver den været gængse	
for	3 R Danske
Siden i den næste Aaringe / for det Aar 1602	
er 1 Rixdal. opsiget til	4 R Danske
1602. 12 Augustier 1 Rixdaler opsat for	66 S . Danske
1609. 6 Aprilis for	68 S . Danske
1610. 11 Aprilis	74 S . D.
1616. 4 Julii for	80 S . D.
1618 1 May for	84 S . Danske.
1619. 1. Dec. er 1 Rixdlr. endelig opsat for	6 R eller 96 S .
Saa som den siden indtil nærværende 1652 Aar haffver giel- det/oc endnu almindeligen skulle gielde / Enddog hvo sig Rixdaler ville tilbyste/ undersiden nu mue giffve for 1 Rdr. 6 R 2 S . Dog er det ingen visse Opsættelse / ved nogen Kongelig Befaling.	

Øfels Mynt.

Øfels
Mynt.

1 Rixdaler er	2 flotte Daler . eller 12 Mark.
1 flot Daler er	6 Mark eller 36 Grosken.
1 Sider/er 5 R Rigsfl. 1 Mark Rigsfl er	$\left\{ \begin{array}{l} 4 \text{ Fierdingellen} \\ 6 \text{ groff. ell. } 36 \text{ S.} \end{array} \right.$
$\frac{1}{2}$ R Rigsfl er 18 S .	
1 Grosken	6 Stilling.

Evenskt

Svensk Mynt.

1 Rixdal. er	{ 6. $\text{\textcircled{R}}$ hvid $\text{\textcircled{M}}$
	12. $\text{\textcircled{R}}$ kaab. $\text{\textcircled{M}}$
1 Svensk daler	4. eller $3\frac{1}{2}$ $\text{\textcircled{R}}$. d.
$\frac{1}{2}$ Svensk dal. er	2. $\text{\textcircled{R}}$ el. 28. $\text{\textcircled{S}}$. d.
som de s	1 $\text{\textcircled{R}}$ Sv. 16. el. 14 $\text{\textcircled{S}}$. d.
gielde i	{
Hall.	$\frac{1}{2}$ $\text{\textcircled{R}}$ Sv. 8. el. 7 $\text{\textcircled{S}}$. d.
1 Rundstøcke . . .	2 $\text{\textcircled{S}}$. d.
$\frac{1}{2}$ Rundstøcke . . .	1 $\text{\textcircled{S}}$. d.
1 Pirricke	1 $\text{\textcircled{S}}$ hl.
1 Ore i Calmerlehn	1 Pirricke

Hollandsk Mynt.

1 Rixdal. er	$2\frac{1}{2}$ gylde eller
	50 Styffver
1 Guldgyld.	28 Styffver
1 Gylde er	20 fl. el. $2\frac{1}{2}$ $\text{\textcircled{R}}$ d.
1 Holl. $\text{\textcircled{S}}$. er	6 fl. ell. 12 $\text{\textcircled{S}}$. d.
1 Styff. er	8 Deut. ell. 2 $\text{\textcircled{S}}$. d.
1 Blanke	6 Deut. ell. $1\frac{1}{2}$ $\text{\textcircled{S}}$. d.
1 Baeken	$\frac{1}{2}$ styf. eller 1 $\text{\textcircled{S}}$. d.
1 Bregen	2 Deut. ell. $\frac{1}{2}$ $\text{\textcircled{S}}$. d.
1 Deut. er	3 smaa $\text{\textcircled{R}}$ Danske.

Svensk oc
Hollandsk
Mynt.

Fransk oc Englisk Mynt.

1 Jacobus er	5 Rixdaler
1 Pund Sterling	24 Englisk $\text{\textcircled{S}}$. eller
(1 Pund Sterling actis oc at være 20 $\text{\textcircled{S}}$. Engliske	5 Rixdaler
eller 4 Rixdaler 2 $\text{\textcircled{S}}$.)	

Rixdaler er icke	$4\frac{1}{2}$ Englisk $\text{\textcircled{S}}$. er	5 $\text{\textcircled{R}}$ 10 $\text{\textcircled{S}}$. d.
1 Englisk $\text{\textcircled{S}}$. er	12 Pens/eller	20 $\text{\textcircled{S}}$ Danske
1 Englisk Brot er	4 Pens/eller	$7\frac{1}{2}$ $\text{\textcircled{R}}$ 1 Hvid
1 Fransk Erone/er	3 Holland. Gylde/er	$7\frac{1}{2}$ $\text{\textcircled{R}}$ Danske
1 Stock v. Acht/er	58 Sus. el. Styffver	
1 Rixdaler er icke	56 Sus. eller Styffver	
1 Pistolet er	10 Gylde/eller	3 Fransk. oc 12 sus
1 Erone er	3 Francker / eller	60 Sus. ell. St.
1 Cardecy el. Fransk/er	20 Styffver eller Sus	
1 Sus/er	1 Styffver/ eller	2 $\text{\textcircled{S}}$. Danske.

Fransk oc
Englisk
Mynt.

M m m m

Hispa

Spanst oc
Danskiger
Mynt.

Hispanisk Mynt.

1 Real/er . . .	40	Res. el.
24 Marvadif. el.	94	ß. D.
1 Stueck von Achte	8	Reales
5 Carmer er . . .	1	Rixdaler
1 Dublon er	26 R. 10	Reses
1 Ducat er	4	lastun 10 Reales
1 lastun er	100	Res. 2½ Real.

Saxisk oc
Oberland-
dist Mynt

Saxisk Mynt.

1 Ducat . . .	7½	Ort
1 Soltegylden . . .	5	Ort
1 Dickerdaler . . .	27	Groß.
1 Rixdaler . . .	24	Groß.
1 Gylden . . .	12	Groß.
1 Groß 4 Creuzer	4	ß. D.
1 Creuzer/er . . .	4	Pfen.

Danskiger Mynt.

1 Rixdal. in sp.	75	Grosser
1 Polst Gylden	30	Grosser
1 ½ Pryst . . .	20	Grosser
1 Groß/er . . .	20	ß. Pryst
1 ½. Pryst/er	6	8 Pryst.
15 Gros er . . .	16	ß. D.

Oberlandisk Mynt.

1 ungerst ducat	39	Bahen
1 Soltegylden	28	Bahen
1 Pringsdaler	25	Bahen
1 Rixdaler . . .	12½	Bahen
1 Gylden . . .	15	Bahen
1 Bag . . .	2	weis Pfenn.
1 Weispfenn.	8	8. Oberl.

Effterat nu her med/udi denne 4 Boges 1 Part/ om disse
Rigers Maal oc Væxt/samte Maader/ Tull oc PENDINGE/saa
villt fremstilled/ at eractis til Jordgodsis Beregning i hare
Korn/Intet videre om desß Tidstaf skal være fornøden; De effter-
di til med derom intet ydermeere er forekommet / eller er kund
bleffven samlet oc udforstet; Er derfor/i alle alleene desse 4 Bogs
1 Part: Men fast alle foregaaende Bøger ocdes Parter/hermed
(som en endelig udføring/ til des foresatte Forsætning) bleffven
sluttet/ effter at denne følgende 2 Part/meere som en fremmet ap-
pendix/ end nogen tilhørig Materia, her er tilfat.

Den 4 Boges 1 Parts

E N D E.

Følger

Den Fjerde Boges Anden Part:

er:

Udspisnings Ordning

oc

T A X T E R.

Hvorledis / oc effter hvilcke / underfcedlige
 udspisninger / til en hver Husbonds eget Bord / til
 Hofsiennere / Krigsfold / Stibsfold / oc andre Arbejdere / kunde
 rattis / anordnis / oc med behøffrige *Visualia* paa kort eller lang Tid / oc eff-
 ter Personernis Tall eller Villkor / vedrøffrigen forsumis: Med hos-
 føyede aeftillige (ubi Udspisning) fornødne
 Bidstaber.

Beretning / om

Den 4 Boges 2 Partis Indhold /
 Fornødenhed oc Brug.

Uddog alden / ubi disse Boger foresatte Materiis
 Handling / med foregaaende Fjerde Boges første Part /
 sinendelig tilhørrige Fornødenhed / saaledis at være
 gifvet / exactis / at der med dette Arbejd / vel kunde
 være giort Slutning oc Ende; Saa alligevel / om skønt
 denne Fjerde Boges følgende Anden Part / icke saa aldeelis
 er en / saadan den foregaaende Materia fornøden tilhengig Part /
 at mand so den der fra / uden de andris Forleking / haffde kund
 ladet

Mmmmm 2

ladet

Udspi-
 nings
 Handling
 icke alde-
 lis fremmed
 fra forig
 Bøgers
 Indhold.
 Ved Ene-
 doms
 brug er-
 langis jor-
 dens grø-
 de / hvilket
 ved Spi-
 nings
 Taxter
 nedtørff-
 tigen ud-
 deelis.
 Forsum-
 lighed er
 at bruge i
 spifning.

I det bleffven tilbage. Saa befindis dog samme Part (som Ud-
 spifnings Ordning oc Maade tracterende) icke saa gandske med
 den forige Handling at være u-offbereensstemmig / at den
 icke / som en der fra deriverit Appendix skulle kunde holdis; eff-
 terat alle det / eller jo de fleeste Herligheds eller Landgilds Postter /
 som aff Ene-dom herkomme / bestaar udi Proviants-Postter / eller
 saadanne Species / som til Menniskelig underhold oc Spifning /
 aff Gud ere forsiunede / oc beskæret.

Derfor / ligesom Ene-domms Brug til Jordens Grødis Er-
 langelse / er en Begyndelse til Landgilds Herlighed / oc Menni-
 skens Opholds Adspørgelse; Saa er des uddelelse til Spifning
 oc Legemens Føde / den endelig Ende oc fornemste Aarsag / for-
 medelt hvilken / Menniskene dem det forige / med sig Tid /
 lade anlige.

Hvorfore / ligerviis som udi det foregaaende / til Opholds
 Erlangelse / flittig Omforgen er at hafve; Saa er icke heller / udi det
 sidste / til des maadelige uddelelse oc vedtørfflig Brug / icke ringe
 Forsuntlighed oc god Ordning at bruge / saa at en hver / som
 stor udspifning haffver at giøre / eller mange Soldt / Arbeidere oc
 Sienerer / haffver at spise / hand sin Udspi-ning saaledis med vis-
 se Maade / Land vide at rette / at en hver dem paa sin nedtørfflig
 Underhold / oeffter sin Villkors udfordring i Spise / intet skulle
 fattis / ey heller paa nogen giffvis til Offverflod / eller videre end
 Fornødenhed / effter Tid oc Villkor / kunde udfordre. Til des
 Maade / her er foresillet / icke alleene saa viis oc saaledis / som
 der om aff Skrifter er foresundet; Men end oc det samlet / sam-
 menføyet / oc udi denne Partis rictige Ordning oc Taxter sam-
 mendraget / des videre Indhold oc Begreb / af højsøved Regi-
 ster er at fornemme.

Om skønt nu vel med forbem. Taxter oc Ordning / Udspisnings Maade / paa det næste ligesom forestr. ffvis / Saa er er dog der med / nogen Husbond eller Husholder icke dismindre friit fore / sin Huusholdning oc udspisning / enten derefter eller anderledes at mindre eller meere / efftersom hand land best. te / hans Huusholding / effter Tidens Leilighed / oc de Personer eller Tienerts Villor hand haffver at underholue / det land udfordre oc være fornøden ; Veligesom en god Huusfader vel anstaar oc sømmer / Omfarg at haffve / at hans aff Gud tilst. l. de Tid oc Fødd eller Arbeidere / deris vederffstige / behøffvige / oc sig tilhørlig Spise oc Underhold bekomme / Saa der offver de en med Villighed dem skulde haffve at besverge / Mens heller dem saaledis kunde befinde fornøede / at de der aff deris Tien. ris Plic / med dis største Fliid / Villighed / Enst oc Trost ab at forætte kunde haffve Aarsag : Saa vil sigi lige maade / end oc saa for en forsigtig Huusholder beqvemue / oc fast være fornøden / saadan sin Huusholdning med sig Forsiunlighed at anstille / at intet til Offverflod eller offver b. n. Fornødenhed uagteligen anvendis eller spildis ; Thi ligervils som hand ellers med umaadelig vedholden Sparsomhed / sig ont lidend oc Karrigheds Effertale land paalade : Saa kunde oc snart formegen Kundhed / geraade hannem (helt hos Forstandige) til faavident Bøselheds Misfænde / oc udi Lengden bliffve hannem paa hans Formue / til største Nachdeel / effter at en hver utroligen skulde forekomme / om hand for Dyne kunde see / den Tilfredning som forsiunlig Tilraadeholdelse land medføre : Deder imod den store Medgang / som med usorsigtighed paa gaar.

Spisning effter sine Villors tids oc Personers Leilighed at lempe / end for den Tax.

Spisning ber en være for knap.

De en effverstedeligen.

Karrig spisnings saa vel som offverstedig spisnings Effertale.

Derfore

Kunde
bøe være
fornøylige
ge.

Brøst udi
spise med
god Føye
at andra-
ge.

ufornøylige
ge Tiun-
dis straff.

Fromme
Tieners
Syn.

Derfore da oesaa fromme Tiind / Soldt oc Tienere / med
deris underhold oc Tractament / hafve at være fornøylige / oc
med deris Husbonds gode Villie der udi (naar den i nogen maa-
de er lidellig) at være tilfrids: oc icke uden største Aarsag / Klage el-
ler Kiære paa den Spisning Husbonden dem forordner / meget
mindre den unytteligen spilde oc foracte / eller Husbonden derfore
med Eftersagn ilde eller til verste ihukomme / men om dem jo kun-
de siunis / utaalig Brøst der paa at være forhaande / haffve de det
med sacmodighed / oc icke med Traak eller Puck / at gifve tilkien-
de / som der om oesaa Gaards-Rettens 26. Cap. giør Raadling oc
tilholder.

Foruden den Straff / de / imod forstrefne handlende / aff
Gud (som vil at hans Gafver af en hver skal holdis høyt oc lære /
hvor ringe de end være Synne kunde forekomme) dem utvilactell-
gen haffve at formode / der udi / at naar de engang deris eget Vord
tiltræde. de da skulle mæe lære / dem at lade nøye med ringere / end
det de tilforne i deris Husbonds Brød / hafve actet ringe; Er dem
endoc / aff den Verdslige Øffrighed / tillagt legemlige oc værd-
lige Keffelse / effter Gaards-Rettens 26. oc Sverettens 32. Cap.

Der imod da fromme fornøylige Tienere / oc de sig deris Hus-
bonds Villie / med den dem bestickede nogenledis skellig Tracta-
mente lade befalde / oc dermed ere tilfreds / dem dermed icke alle-
ne deris Husbonds Ynde til veye bringe; Men endoc Guds
Forsium / til deris eget Vords ærlige eller vedtøfflige Ophold /
dem haffve at tilforsee.

Hvis ellers til disse Spise-Ordnings oc Tærers rette
Fuldkommenhed / noget land være forbigaaet / eller der udi icke
saadan ret Maade oc Ordning som vedburde / kunde være dref-
fet, vilde den Forekommende / effter egen god Befald oc Fornø-
denheds udfordring / vide at tilfætte oc rette / sampt des Faut
med Laalmodighed offverbære.

Cap. I.

Den første Udspisnings Taxt,
udi hvilken de fornembste Victualie-Poster / ere an-
slagne udi Kættet / efter den Raade / der udi/til Hoffve
holdis/ oc er anordnet/som følger :

Uff.

1 Faare-Krop	3½	Kættet.
1 Kalff	5	
1 Guld voxet Lamb	5	
1 særst Ox	40	
1 voxet paar Høns	1	
1 Lønde Svinsødder	60	
1 Lønde Oxekød	30	
1 særst Gaas	2	
1 Saltet Gaas med Kraiser	1½	
1 Lønde Calun med ingen Fødder blane	70	
1 Lønde Oxesødder	50	
1 Lønde Vllebrad	30	
1 Lønde Silb/ forhøyet oc vel packet	100	
1 Lønde Silb usforhøyet	92	
1 Lønde forhøyet Hofvelsøf Torst	60	
1 Lønde Torst usforhøyet	52	
1 Lønde Lax som er vel packet	100	
1 Lønde Aal som er forhøyet	160	
1 Lippund Berge-Fist	9	
100 Flønder	5	
100 Hvilling	6	

Spis-
nings
Taxt udi
Kættet
anlagen.

1 Snes

I Snes tørre Torst med Hofder og Been	20 Rætter.
I Snes Koetler	15
I Lønde og I Fierring Eier	120
I Stok Riste Bøtter	3
1 Hare	2
1 liden Vilt	4
1 stort Vilt	7
1 Par vild Ender	1
2 Par Duer	1
1 ferst Svln	8
De meere / efter som det er til.	
I Griis	1
I Kalkunke Hane	1
I Par Agerhøns	1

Ferst Fiff anslaaes ubi Rætter/effersom den aff
Størrelse bekomnis.

I Snes Skuller 3 Rætter.

Lil et Salt-Mads Fad / beregnis:

$\frac{1}{3}$ Side Flest / 1 Stødersged Dretisb / 1 Stødersged Latties
eller Faarekiød / $\frac{2}{3}$ aff en Svinrøg/ og 1 Dretunge. Dog
fattis Tungen til hvore tredie Fad.

Kjøbenhavns den 11. Augusti 1627.

Effter forskreffne Taxering/eractis en hver Husbond eller
god forsielig Huusholder/paa sin udspisning/til sit eget/ og sine
nærværende Lieneris Vord/ land giøre ungeschulig offver sig/
hvad

Salt-
Mads
Fads Til-
regning.

hvad der til mellem Aar og Dag vil medgaar / Paa det hand i
Tide/ naar behøffolge Victualie best og lideligst Priis er at be-
køstme / Land vide sit Huus at forsiune / med nødverfflig For-
raad/oc det udi store Poster indkøbe hvoraff hand da u-lige store
re Fordeel/ sig skal bestinde / end det paa ubeteilige Tider/ udi
smaa Pluck at lade hente.

Proviante
i Tide at
indkøbe.

Til sig Bidstabs Erlangelse/ haffver hand først at b-
lutte/hvor mange Species hand til sit Huusis ordinariē Spiis-
ning/Aaret iglennem vil besticke og sig paa berede/ aff de fornem-
ste oc fornødentligste Proviants-Poster / som næst Øl oc Brød/
ere disse: Oxen/ Saar/ Lamb/ Svinn/ Gies/ Høns / med hviss
Hofder/ Fødder/ Calun/ Bildbrad/ Kras oc andet der aff kand
komme; Dernæst atskillige slags saltet oc tørre Fiske/ som Lax/
Silb/ Torst/ Graaßen/ Aall/ Jlands- eller Berge- Fiske / Hvil-
ling/ Flønder/ Koder/ &c. sampt Bryn/ Erter/ Smør/ &c.

Spiis-
ning efter
Katters
Tæxt at
ordinere.

Om skønt at nu vel oesaa udi mange; oc synderlig de store
Huusholdinger/ undertiden oc fast til hvert Maaltid / spisis no-
gle andre Poster/ som atskillige Vilt aff Dyr / Harer oc Fugle/
Item ferske Fiske/ oc andre særdelie Katter; Saa ere dog off-
venstreffne groffve Poster/ de besynderligste/ af hvilcke den gan-
ske Huusholding bestaar ; Oc ligesom med forstreffne Vilt/
ferske oc deslige at spise/ icke haffvis eller kand holdis nogen visse
Maade/ Men alleens deraff spisis / ligesom Tiden des For-
raad tilføyer / eller mand der til aff andre Tilfælde / kand tage
Aarsag/ der offver mand da oesaa / icke letteligen noget vist/ udi
samme Posters Spiisning eller Forsiun/ sig kand foresette.

Der imod er en almindelig Vished/ med forstkr. groffve
Proviants Adspisning / saa at vidis oc gemeentlig holdis en
stedse Liighed/hvad/ oc hvor meget/ paa en hver Dag / aff hvert
N n n n
slags/

Hver dag
sine visse
Rætter at
anordne.

flags/ spissis; Hvilken Dospilninges Ordning en hver Høsbond sig ilige maade haffver at forfatte saaledis: At hans tilordner en hver Dag udi Ugen/sine visse Rætter/effte som Dage, effter den almindelige Brug beqvemme; Hvilcke Rætter hand oc saa haffver at lempe / at de aff Storlighed kunde være til maade effter de Personers Tall oc Vilkor/ hand haffver at underholde.

Offver,
slag/ hvor
mange
Rætter af
hver Vi-
tualia
Post/ eff-
ter Per-
soners
Tall.

Der næst haffver hand at acte/ hvor mange saadanne Rætter/ som hans Huusholdning udkressver/ land haffvis af en hver Victualia Post/ som aff Risd Rætter udi 3 Oxer eller 1 Paar/ oc aff Fiske Rætter/ hvor mange udi . . . I Gode Silb/ Torst/ etc. hvilket hand ungeskrilic land slutte/ aff offvenskreffne Taxt/ udi hvilcken de Rætter der om talis/ ere fuldkomne / store / oc saa stærcke anrættede/ at eractis/ de paa . 8 Personer ere anordnede oc bestickede. Naar nu saaledis effter forskreffne Maade/ offverveyes oc beregnis / land da en Høsbond / om sin Huusholdnings behøffvis Forraad/ erlange Bidskab/ saa hand i beleiligt Tid/ sig der paa land forsiune.

Til nogen Anledning/ udi offvenskreffne Spise Ordning/ med hver Dag sin beqvemme Species at tilordne / er her hoes føyed/ følgende:

Børne oc Tucthusets udi Rigsbenhafn
deris/ dem bestickede/

Spise-Ordning.

Søndag

{ Middag skal spissis / Flest oc Raal.

{ Aften skal spissis/ Risd/ Raal eller Grød.

Børne
oc Tuct-
husets
Spise-
ordning.

Man:

Mandag	{ Middag spiisfis Islandsk Fisk/Kaal eller Brød. Aften spiisfis Silb oc Brød.
Tiisdag	{ Middag skal spiisfis Kiød oc Kaal. Aften skal spiisfis Smør oc Ost/Brød ell. Kaal.
Onsdag	{ Middag spiisfis Bergesfisk/Kaal eller Brød. Aften spiisfis Smør oc Ost/ oc Brød.
Torsdag	{ Middag skal spiisfis Kiød oc Kaal. Aften skal spiisfis Silb/Brød eller Kaal.
Fredag	{ Middag spiisfis Silb/Kaal eller Brød. Aften spiisfis Smør oc Ost/Brød.
Lørdag	{ Middag skal spiisfis Islands Fisk oc Kaal. Aften skal spiisfis Smør oc Ost/Brød.

Derforuden til Maden/ naar Bergesfisk/ Islands Fisk eller salter Fisk: Saltet Kiød eller Flett spiisfis/ da giffvis dem tre gange Sennop om Dgen/ oc to gange Edicke.

Frokost/ alle Dagedage/ Øl oc Brød varmt eller kaalt/ efftersom Marsens Tiid / Dørnenis Storlighed oc deris Nød-ørffueudkræfter.

Effter forskreff e Spiise Ordning er beregnet effteskreffne

Victualie / at kunde giffvis paa-

4 Personer udi . 1 Uge

eller

1 Person udi . 1 Maaned:

Berege
ning paa
Proviand
effter
Tuchhus
spisning.

Fleest . . .	1	Staalpund	Gryn . . .	$\frac{1}{2}$	Oetting
Maeklied . . .	$\frac{1}{8}$	af 1 Fiering	Brød . . .	1	Fiering
eller . . .	7	Staalb Riød	Øll . . .	$\frac{1}{2}$	Lønde
Smør . . .	3	Staalb	Edicke . . .	$\frac{3}{4}$	Pegel af 1 Pot.
Sild . . .	$\frac{1}{4}$	af 1 Oetting	Sennop . . .	$\frac{1}{1}$	af 1 Ott. Kav
Berge oc Fisk	3	Staalb	Øst . . .	3	Staalpund.

Børne-
hus Taxt
fornemlig
lempet ef-
ter Børn
oc Qvind-
folck.

For skreffne Maaned: eller uge: ig Victualie er saaledis alleene paa bet^e. Stæder / tilordnet des Personer / aff hvucke største Deelen ere Børn oc Qvindfolck / Oc fordi til underhold / aff Øll Brød / Riød / Fleest / Fisk oc Sild / icke ere saa meget behøffvige / som andre fuldkomne Lienerer eller Arbeidere; Dog aff offrige Poster som Gryn / Smør oc Øst / fornemmis paa dem / saa meget at være beregnet at der aff intet videre / oc vel undertiden icke saa meget / til Arbejderis eller Hofftieneris Spisning / bestickis eller medgaar / som skal haffve sin Aarsag der aff / at utvilactigen med offver skr. Taxt er lempet / effter Børnens oc unge Soldis Natur oc Tilbøvelse / som meget til næst for skreffne Posters Spiise / ere tilægte. Derfor damand oc forben. Taxt, alleene til Effterrettelse udi unge Soldis / Børns oc Pigers Tractament sine bestickede Stæder / haffver at lade bliffve behol- det. Dog der som noget Stæd / med liggformige Personer at underholde / kand være beskaffet / kunde oc davel der aff for skr. Spiise Ordning oc Taxt, haffvis Effterretning.

Den

Cap. II.

Den Anden Vdspiisnings Taxt/
Vdi hvilcken alle Slags Proviant / som almindeliggi
spuiss/ere a: Slagne/oc udi Maaltider beregnet.

Effter hvilcken store oc smaa Vdspiisninger; Och hells til
Skibs - Arbejds - oc Handvercks - Folk / paa
Bremerholmb oc R. May. Skibe/
anordnis oc forsiunis.

Hosfæyet Antegnelse/hvor viic Proviant aff et Slags i Stedet for det an-
det bør spuiss/med Underretning til samme Taxtis rette Forstand;
Samt Maaden / hvorledis Vdspiisningerne / bereff-
ter ordentlig kunde rettis.

Brød.

	Maaltider.
1 Lønde eller } 6 Liffpund } Rausfing Brød uden Tract	220 Maalt.
1 Fietring	55
1 Otting	27 $\frac{1}{2}$
$\frac{1}{2}$ Otting	13 $\frac{3}{4}$
1 Liffpund	36 $\frac{2}{3}$
1 Skaalpund	2 $\frac{3}{4}$
1 Lønde Skoffer eller Skofte- Brød els ler Ander Stocke (om de kaldis i Nor ge) Skal væ: 55 oc vege . 6 Liffpund .	220 M.

Bremer-
holms ell.
Skibs-
spuissnings
Taxt.

1 Skif-

Bremes
holms ell.
Stigs
Taxt.

1 Fiertring	55 M.
1 Dting	27 $\frac{1}{2}$
1 Lihpund	24 $\frac{2}{3}$
1 Brød/ eller 2 $\frac{1}{2}$ Naaltb. 3 $\frac{1}{2}$ Lod/ 1 $\frac{1}{3}$ D.	4 M.
1 Skaalpund	1 $\frac{1}{2}$ m. $\frac{1}{3}$ E

Muted-Brød/ som er fordærffvet/ oc giffvis til Svün at
seede/ ber:gnis . 4 Lønder til - 1 Svün.

Om Bagingen.

Lil 1 Lønde vel igiennem bages Skoffie- eller Kauffring Brød/
behøffois oc tagis . 4 Skepper Niel eller Rug. Det
bløde Brød skal veige . 9 Lihpund/ oc Kauffring Brød
6 Lihpund/ Skoffie eller de bløde Brød/ skulle aff samme
Niel være udi Tallet . 55 Brød/ Schvert Brød saa-
dant / at der med . 4 Personer/ til . 3 Naaltid ved-
tørffigen/ kunde spiiis. Wi:ffver saaledis:

1 Lønde Brød/ som forskreffvet 220 Naaltider
udi 1 Skeppe Niel eller Rug 55
1 Fierringlar 13 $\frac{3}{4}$

Wester-Svenne for R. M. Lømmemænd/ giffvis dog til .
1 Lønde Brød 5 Skepper Rug.

Slaan Roggen Brød/ fiint oc vel igiennem bages . 132 lb.
aff . 6 Skepper eller . 3 Lønde Rug/ skal leveris
oc til Regenskab foris/ oc derforuden . 1 $\frac{1}{2}$ Sep. Kliib.

Klien aff Rug- Niilet bevilgis at maa bagis med andet Rug-
Niel/ til Gross Brød; Men

Klien aff Biug-Niel skal vel udsældis/ oc udi Regnskab ell ud-
giffs foris.

**Om Ull/Hummel oc Malt/
samt des Brygning.**

1 Lønde Ull/beregnis oc got givris paa . 30 Mand 1 Dag.
Er paa . 1 Person/om Dagen . 4 Potter Ull eller

Vor saaledis:

1 Lønde Ull ell. 120 Potter være nock/ til 1 fuldkommen Person
eller Arbeidere/udi . 1 Maaned/ eller 30 Dage.

Forresteffne Ull skal være saadant/at aff:

1 Læst eller 48 Tr. Malt/ skal bryggis 12 Læster el. 144 Tr. Ull.
Hommel der til giffois oc beregnis i Almindelighed . 9 Løstb.

eller 49 Skepper.

1 Slep Hommel til . 1 Lønde ÷ 1 Dilling. Malt.

Er saaledis aff:

1 Pund/4 Lønder eller 24 Skepper Malt 12 Tr. got Skibs Vl.

**Om Sommeren som actis at være fra den 30 May
til S. Michaels Dag/beregnis**

2 Staalpund eller 4 Skepper $\frac{1}{2}$ Fier. Homble paa 1 Pund
eller 4 Lønder Malt/som forbryggis til Ull/ som icke blif-
ver ført. Men paa Stæder udeappet oc spist.

4 Skepper $1\frac{1}{2}$ fier. $\frac{1}{2}$ al. $\frac{1}{3}$ K eller 13 Staalpu. Homble beregnis
paa 1 Pund Malt/ som forbryggis til Ull/ som skal føris
oc brugis paa Kenser i forbem. Tid.

$3\frac{1}{2}$ Skepper $2\frac{1}{2}$ alb. $\frac{2}{3}$ K eller 11 Staalp. Homble om Vinteren
(som holdis at være fra S. Michaels Dag til den 30. May)
beregnes paa 1 Pund eller 4 Lønder Malt.

Er

Bretter-
holms ell.
Skibs
Taxt.

Bremers
holms ell.
Skibs
Taxe.

Er saaledis beregnet til:

3 Tønder Dll .	}	Malt	1 Tønde
Hvad Dll-oc Brød, Korn giffvis vi- dere paa nogle særdeles Personer/følger sidst i Taxten.		}	Hornble {
	om Vinteren 2½ Staalpund 8 Løb		
			Hjembell 3 Staalp. eller 1 Step. 1½ Sier.

Skal da haffvis til:

1 Tønde Dll	}	Malt 2 Seil. Stepp. eller 2½ Step. 2 alb. Nab. maal	
Vdgierd paa Malt/blef icke giort effter den gamle Taxte/ Men nu giøris Regnstab aff 1 Læst 1 Pund Malt/eller aff 1 Pund Korn 2 Stepper Malt/er 1 Stepp. paa 1 Tønde.		}	Hornble {
	om Vinteren . 1 Staalp. 13 Løb 1½ qvine 1 Sier. 1 alb. 1/3 q.		

Smør oc Oste.

1 Se. Smør skal veye 14 Liffb uden Tract/er	3416 Maaltidre
1 Liffb	244
1 Staalb	15¼
1 Liffb Oste	64

Flest.

1 Skippund Flest eller 160 Dalbager el. Svinrygge } ere udi hvert	960 Maaltidre
120 Svinhofder }	

1 Lippund Flest	} ere hvere	4 Maaltider.
6 Svinhoffder ell.		
8 Dalbager	}	8
1 heelt Svinhoffved		
1 Dalbag		
1 heelt Svin-Ryg		
1 Lønde Nebbenspær	360
1 Lønde Svin-Fødder oc Klaffvet	360

Bremers
holms ell.
Skibs
Takt.

Riød.

1 Lønde Riød (skal veye uden Træet. 14 Lipp)	360
1 Fierring	90
1 Ditting Riød	45
1 Lippund	25 $\frac{2}{7}$
1 Lønde Riød som spiiis for Flest	504
1 Lippund	36
1 Skaalpund	2 $\frac{1}{7}$
15 Faarekropper mod 1 Lønde Riød/ere oc	360
er 1 Faarekrop	24
10 Ox eller Roe-Hoffder oc Muler	100
er 1 Ox-ell. Roe-Hofvet med Muler	10
Er 36 Hoffderudi 1 Lønde, land actis for . 6 Lippund Riød.	
400 Lambs-Hoffder/ med Lessre oc Lunger	800
er 1 Lambs-Hoffvet med Lessren oc Lungen	2
14 Lippund Hierislag mod 1 Lønde Riød/oc	360

0000

1 Lønde

Bremer-
holms ell.
Skibs
Tant.

1 Lønde Calun	360	Maaltider
1 Lønde Lummer	320	
Skal Røcken leffvere aff	200	Mands Spisning
ning . 1uge/Riscken-Feet . 1 Fier. ell.	60	Skaltb.
8 Lod serkt Ox: kisd gifvis paa 1 Person .	1	Maaltid.

Galtet Fiske.

1 Lønde Slaanst- eller Trundhiems Silb/som		
spis is til Frokost	904	Maaltider
1 Fiering	226	
1 Otting	113	
$\frac{1}{2}$ Otting	$56\frac{1}{2}$	
1 Voel Slaanst Silb	$60\frac{7}{15}$	
Er beregnet 15 Voel Slaanst Silb i Ln.		
1 Voel Trundhiems Silb	$32\frac{2}{7}$	M.
beregnet ud i 1 L. Trundh. silb 28 Voel.		
1 Lønde Slaanst eller Trundhiems Silb/som		
til Middags / eller Aftensmaaltid spis is		
for Torst	680	
1 Fiering	170	
1 Otting	85	
$\frac{1}{2}$ Otting	$42\frac{1}{2}$	
1 Voel { Slaanst Silb	45	
Trundhiems Silb	$24\frac{1}{4}$	
1 Lønde Torst med Hoffder oc Been	380	
1 Fiering	95	
1 Otting	$47\frac{1}{2}$	
1 Lønde Torst uden Hoffder oc Been	490	

1 Fiering

1 Pierring	122 $\frac{1}{2}$	Maaltider
1 Dilling	61 $\frac{1}{4}$	
1 Lippund	35	
1 Staalpund	2 $\frac{3}{16}$	
Beregnet . 14 Lippund Torst udi 1 Lunde.		
1 L. Torst som spisis i Stædet for Bergesiff	492	
1 Pierring	123	
1 Dilling	61 $\frac{1}{2}$	
1 Lunde Torst uden Hofder / dog med Been lango Rygn	430	
De naar den spisis for Sild til Affien/ oc for Flest oc Riød ligesaa.		
1 Pierring	107 $\frac{1}{2}$	
1 Dilling	53 $\frac{3}{4}$	
1 Skipts Bundefiff som spisis for Riød eller Flest	1216	
1 Lippund	60 $\frac{2}{3}$	
1 Staalpund	3 $\frac{1}{2}$	
1 Skippund saltes Langer / Bundefiff eller Klipfiff / som spisis for fulde Maaltider	608	
1 Lippund	30 $\frac{2}{3}$	
1 Staalpund	2 Maal. \div $\frac{1}{16}$	
Til hvert Maaltid aff forskrefne Bunde-oc Klip-Fiff/ sambt Langer / giffvis Smør		

Bremer-
holms ell.
Skibs-
Taxt.

Tore Fiske

Premer
holms ell
Skib
Taxt.

	{ Islands }			
1 Skippund	{ Færøis }	Fiske	1280	Maaltid.
	{ Berge }			
	1 Elspund		64	
	1 Skaalpund		4	
1 Elspund	tørre eller saltet Langer		64	
1 Elspund	Klip Fisk		64	
	{ Hvilling }			
1 Elspund	{ hvert }		64	
	{ Flønder }			
	{ Brasen/Bræter }			
1 Elftb	tørre el. røget	{ hvert	48	
	{ Aborer ell. Helt }			
1 Elspund	Naltørre eller røget		40	
28 Doel	Trundhiems Sild/tørre eller røget			
	mod:	1 Lønde Sild/oc	904	
1 Doel	Skaanf. Sild/tørre eller røget			
	mod	1 Lønde Sild/oc	904	
Er 1 Doel	Skaanf. Sild		60 $\frac{2}{3}$	
	1 Doel	Trundhiems Sild	32 $\frac{2}{3}$	
	Gryn oc Erter.			
1 Lønde	Grynn		1480	
	1 Fierring		370	
	1 Otting		185	
	1 Skeppe		246 $\frac{2}{3}$	
	1 Fierringkar		61 $\frac{2}{3}$	
	1 Ottingkar		30 $\frac{2}{3}$	
1 Lønde	Erter		1096	
	1 Fierring		274	

1 Otting	137	Maaltider
1 Fierringkar	45 ² / ₃	
1 Ottingkar	22 ⁵ / ₆	
1 Steppe	182 ² / ₃	
1 Lande beregnet for = 6 Sallandskepper.		

Bremer-
holms ell.
Skibs-
Taxt.

Salt oc Edicke.

1 Stær. Salt gifols paa	{	100 Mandes spjßning i 1 Maanee
		400 Mandes spjßning i 1 uge
er 1 Lc. Salt paa	{	400 Mandes spjßning 1 Maanee
		1200 Mand . . . 1 uge
1 Otting salt til	{	200 Mand . . . 1 uge
		50 Mand . . . 1 Maanee
1/2 Otting salt	{	100 Mand . . . 1 uge
		25 Mand . . . 1 Maanee
1 Sall. Steptil	{	264 Mand . . . 1 uge
		66 Mand . . . 1 Maanee
1 Fierringk. salt	{	66 Mand . . . 1 uge
		16 Mand ubi . . . Maanee.

Bremer-
Holms ell.
Stibs,
Taxt.

1/2 Dillingfar Salt .	{ 16 Mand ubi . . . 1 uge
	{ 4 Mand ubi . . . 1 Maaned.

Der som ferst victualia spiis/ til hvileken Edicke
giorts fornøden; Dagisfois.

1 Fierring Edicke til ss -	{ 400 Mand spisn. 1 uge
	{ 100 Mand ubi . . . 1 Maaned

1 Lønde Edicke til	{ 1200 Mand ubi . . . 1 uge
	{ 400 Mand . . . 1 Maaned

1 Dilling Edicke	{ 200 Mand . . . 1 uge
	{ 50 Mand . . . 1 Maaned

1/2 Dilling Edicke	{ 100 Mand spisn. 1 uge
	{ 25 Mand spisning 1 Maaned

1 Kande Edicke	13 Mand spisning	1 Maaned
1 Potte Edicke til	3 Mand spisning	1 Maaned.

Med forst. Salt oc Edicke at være behjulpen / er alleene tilreg-
net de udspisninger / i hvileken ringe Ting ferst udspis-
sis. Ellers vil giorts meere fornøden.

Lufz

Liuß oc Talg.

Sommer-Liuß paa Kong. Maat. Coffardi Skibe/som segle
 le paa Norge/Wegind oc Bull. giffvis . 1 ½ Lispund
Men paa Skuder / som segle staaede Kex-
 ser/udismaa Landene / dem giffvis til alle
Sommer-Liuß 1 Lispund

Aff) **Staatb. Talg/stobis** efter } **Herr Liuß** 4
 gamble oc færtige Taxter } **Skiffver L.** 6
 } **Wellem Liuß** 10
 } **Smaa Liuß** 14.

**Paafølgende Personers Spisning / aff Øll oc Brød /
 er understøed / imod forskreffne Taxt /
 som følger:**

Skippere:

Skipperne giffvis hver om Waanedens :

1 Lønde Øll / hvor tiler beregnet } **Malt** . 3 **Skepper**
 } **Hommel** . 1 ½ **Staatb.**
Lil 1 Lø. Brød / der til giffvis dennem **Kug** . 5 **Skepper.**
Første Ørelis blifver dem giffvet 1 maaltid 8 **Lod**

Mester-Svenne for **Lømmere** / giffvis til :

1 Lønde Kug **Kug** 5 **Skepper**
 til 5 **Pierringer Øll** 1 **Waaned Malt** 3 ½ **Skepper**
Er til 1 Lønde Øll **Malt** 2 ¾ **Skepp.**

Løm

Bremers-
holms ell.
Skibs-
Taxt.

Skippers-
nis spise-
ning.

Lømmers-
mands
Mester-
Svenns
spisning.

**Lømmemand/Borer/Saugstørere/Mars-
magere oc Blockdreyere**

Giffvis hver udi . . . 4 Dger -

5 Pierringer Øll/hvor til beregnis { Malt . 3 Stepper
Hommel } ½ Staalts.

**Høybaadsmænds Øll oc Brød/rettis effter
Taxtens Udvijs.**

Naar til forbemelte Personer giffvis Pendinge i Stædet for
Victualia/da bekommer en hver/
som følger:

Pendinge
i Stædet
for ugis
Kost.

En Skipper fra S. Martini oc til Fastelaffn / giffvis i Stædet
for hver uge victualia 6 Mark
Fra Fastelaffn til S. Martini/naar hand icke
seigler 2½ Mark

Dognyde de; Saa oc Mester-Svenne for Lømmemand/
deris Øll oc Brød-Korn/ som det dennem hid indtil haff-
ver været bevilget.

En Styrmands uge victualia 4 Mark 4 s.

En Høybaadsmands uge victualia, naar de icke ere paa Tog
eller Keyser 2½ Mark

Der som de oc i Stædet for saadanne dem-deputerede ugis
Pendinge/begiere victualia, bliffver det dem giffvet / saa
vije Pengene kand opløbe/effter en lidelig Priis / det er sat
fore/som følgende Taxt udvijs:

1 Lønde Brød	1 Daler	1 leffvende Koe	. . .	4 Daler.
1 E. Skibspøll	3 Ore	1 leffvende Oxe	. . .	4 Daler
1 Lønde Kiød	4 Daler	1 Lamme-Krop	. . .	1½ Ore 1 Gaase.

Bremer-
holms ell.
Skibs-
Taxt.

Bremer-
holms
Vinter-
Taxt.

Proviants-
Poster/
giffvis i
Stædet
for Pen-
ge.

Om
 Proviants Spisning i Stædet
 for andet.

Lfter at icke er ubevist at mange Slags Proviant, som kunde være aff lige Vægt oc Måde/ ere dog udi Spisnings Driøghed meget ulig; Th. ligesom med 1 Skippund Risp / icke nær saa vijs / som med 1 Skippund Fl. st / land sp. isis; Saukand med 1 Tønde Sild udi Spisningen; flux længer tilkommis / end med 1 Tønde Torst; End større (paa det i æste) underskeed/er mellom Bryn oc Eter / effter at holdis fore/ at med Bryn / halffpart længre / end med lige mange Eter / udi en Huusholding / skulle kundet. lkommiss. Derfor / naar kand hende / Mangel paa et Slags Proviant kunde være forhande / som offte udi store udspejninger tildrager / oc da udi des stæd et andet Slags skal spisis / kand der udi / aff følgende Antegnelse / haffvis Effterrettelse.

Sleff { 1 Skiptb eller 15 sider	} der for spis sis udi stæ det en aff hooffref 1 ne Postter.	Risp . . . 1½ Sk. 7 Lb. 5 Sklb.	Proviants spisning udi stædet for hver andre.
		Bergefist . . . 15 Sklb. eller	
		Sild . . . 1 Tønde ½ Ott.	
		Torst . . . 1 Tønde 1 Fier.	
		Nodelkrop . . . 2½ Krop	
		Rebenspar . . . 2½ Tønder	
		Svinhofder . . . 120	
		Svin Rygge . . . 200	
		Da. bage . . . 200	
		Orehofder . . . 100.	
		P p p p	Er

Erfaaledis i Stædet for :

Proviants
spisnings
omveksen

8 Lispund eller 6 Sider Flest

Riød . .	12 Lisp. 15 $\frac{1}{2}$ Stb
Bergefist	6 Lispund
Sild . .	3 $\frac{1}{2}$ Dting
Torst . .	$\frac{1}{2}$ Lønde
Nødekrop .	1
Rebenspær	1 Lønde
Svinhofder	48
Dalbage .	80
Svinrygge	80
Orehoffder	40

1 Side Flest/ derfor spisist i
Stædet . . .

Riød . .	2 Lfth. 2 $\frac{1}{2}$ Stb
Bergefist	1 Lispund
Sild . .	$\frac{1}{2}$ Dtt. 20 Sild
Torst . .	$\frac{1}{3}$ Pierring
Nødeliød	1 $\frac{1}{3}$ Støcke
Rebenspær	46
Svinhofder	8
Svinrygge	13 $\frac{1}{3}$
Dalbage	13 $\frac{1}{3}$
Orehofder	6 $\frac{2}{3}$

1 Lispund Flest . . .

Riød . .	1 $\frac{1}{2}$ Lfth 6 Stb
Bergefist	12 Staalb
Sild . .	$\frac{1}{3}$ Pierring
Torst . .	$\frac{1}{2}$ Dting
Nødeliød .	1 Støcke
Svinhofder	6
Svinrygge	10
Dalbage	10
Orehoffder	5

1 Nødekrop er deelt
udi = 8 Støcker.

Kisb 1 Skiptb. } derfor spissis udi flædet	{	Flest . . .	10 $\frac{1}{2}$ Lixtb. 3 stb
		Bergefist	8 Lixtb. $\frac{1}{2}$ skaalt
		Sild . . .	$\frac{1}{2}$ Londe $\frac{1}{2}$ Ott.
		Torst . . .	3 Fierringe
$\frac{1}{2}$ Skippund Kisb .	{	Flest . . .	5 Lixtb. $5\frac{1}{2}$ st altb
		Bergefist .	4 Lixtb. $\frac{1}{4}$ skaaltb
		Sild . . .	$2\frac{1}{4}$ Ott. 1 g
		Torst . . .	3 Ottinger
Bergefist 1 Skipp. } derfor spissis udi flædet	{	Flest . . .	1 Skiptb. 4 Lixtb
		Kisb . . .	$2\frac{1}{2}$ Skippund
		Sild . . .	1 Lc. 3 Ottinger 1 Bol 6 Sild
		Torst . . .	$1\frac{1}{2}$ Lpn. 1 Ott.
Da spissis i flædet for:			
$\frac{1}{2}$ Skippund Bergefist	{	Flest . . .	$\frac{1}{2}$ Skipp. 2 Lixp
		Kisb . . .	1 Skipp. 5 Lixp.
		Sild . . .	$\frac{1}{2}$ Lc. $1\frac{1}{2}$ ott. $\frac{1}{2}$ D
		Torst . . .	3 Fierr. $\frac{1}{2}$ Ott.
5 Lixpund Bergefist	{	Flest . . .	6 Lixpund
		Kisb . . .	$\frac{1}{2}$ Skip. $2\frac{1}{2}$ Lixp
		Sild . . .	1 fier. $\frac{3}{4}$ ot. 20 S
		Torst . . .	$1\frac{1}{2}$ Fier $\frac{1}{4}$ Ott.
1 Lixpund Bergefist	{	Flest . . .	1 Lixp. $3\frac{1}{2}$ Ott.
		Kisb . . .	2 Lixp. 8 skaalt.
		Sild . . .	$\frac{1}{2}$ Ott. 20 Sild
		Torst . . .	$\frac{3}{4}$ Otting

Proviants
spissis
omvejen.

Pppp 2

Spissis

Provians
spisnings
ombyxten

	● Spisfis til Frokost/udi Stædet for=			
Sild . . .	1 Lønbe . . .	{ Flest . . . 18 $\frac{1}{2}$ Lihp. 5 Skalp. Risd . . . 1 $\frac{1}{2}$ Skip. 6 Ltb. Bergefist 14 Ltb 2 Skalp. Lorst . . . 1 Lønbe 1 Fier. }		
Spisfis da i stædet for=				
$\frac{1}{2}$ Lønbe Sild . . .			{ Flest . . . 9 Lihp. 7 $\frac{1}{2}$ Skalp. Risd . . . 18 Lihpund Bergefist 7 Lihp. 1 Skalp. Lorst . . . $\frac{1}{2}$ Lønbe $\frac{1}{2}$ Fier. }	
Spisfis da i stædet for=				
1 Fiering Sild til Frokost		{ Flest . . . 4 $\frac{1}{2}$ Lihp. 3 $\frac{3}{4}$ Ltb. Risd . . . 9 Lihpund Bergefist 3 $\frac{1}{2}$ Lihp. $\frac{1}{2}$ Skalp. Lorst. 1 Fier. $\frac{1}{2}$ Otting }		
Sild) Se. { som spisfis til	{ Affien derfor i Stædet. }		{ Flest . . . 14 Lihp. 2 $\frac{1}{2}$ Skalp Bergefist 10 $\frac{1}{2}$ Lihb. 2 Skalp }	
Lorst) Se. } derfor spisfis		{ udi Stædet } Flest . . . 16 Lihpund Risd . . . 1 Skiptb 6 Ligtb Bergefist 9 Lihpund Sild . . . 3 $\frac{3}{4}$ Fiering }		
$\frac{1}{2}$ Lønbe Lorst . . .			{ Flest . . . 8 Lihpund Risd . . . $\frac{1}{2}$ Skiptb. 3 Lihp Bergefist 4 $\frac{1}{2}$ Lihpund Sild . . . 1 $\frac{1}{2}$ Fiering. }	

Erfaaledis i Stædet for :

1 Fierring Torst . . .	}	Fleff . . .	4 Lippund	}	Proviants spifnings ombæxten
		Ris . . .	5 Lipp. 1 1/2 Skaltb.		
		Bergeff . . .	2 Lipp. 4 Skaltb.		
		Sild . . .	1 1/2 Dting		

Erter 1 L.	} derfor spifis udi Stædet	} Bryn .	} 4 Rep. Sæl. mal 5 ff. 1 fi. 1 al. S. m. eller 2 2/3 Fierringe.

Erfaaledis i Stædet for-

1 1/2 Lønde Erter . . .	Bryn . . .	1 Lønde
1 1/2 Skeppe Erter . . .	Bryn . . .	1 Skeppe
1 Skep. Erter . . .	Bryn . . .	1/2 Skep. 2 alb.
3 Fierar. Erter . . .	Bryn . . .	1/2 Skeppe
1 Fierar. Erter . . .	Bryn . . .	2 alb.

Bryn, Lønde	} derfor spifis udi Stædet	} Erter . . .	} 1 1/2 Lønde

1 Fierring Bryn . . .	Erter . . .	1 Fierring 1 St.
1 Dting Bryn . . .	Erter . . .	1 1/2 Dting
1 Skeppe Bryn . . .	Erter . . .	1 1/2 Skeppe
1/2 Skeppe Bryn	3 Fieringlar.

Proviants
spisnings
omveksen

**Efterstreffne Slags Proviant/actis til Spisnings
Strækning / lige mod hver and. e/
som følger:**

Hvilket/naar det mdd denne næstforegaaende Antegnelse/ lig-
nis/Land der affornemmis/hvorkedis eller hvor vijt/ de
effter forstr. Maade / i Stædet for nogle aff de offvenskr.
Poster skulle spisnis:

Torst) Lønde mod . . .	Risfist . . .	40 Fiske
Torfist) Skippund/mod . . .	Oste . . .	1 Skippund
Bergefist 3 Boger mod . . .	Spide Fiske	1000.
	{ Langer . . .	1 Borde
1 Lifth Bergefist mod	{ Hierislag . . .	16
	{ Laffekroppe	1½
½ Lifth Bergefist mod	{ smaa Torst	3 Snefe
Tobis 1 Otting mod . . .	Torst . . .	½ Otting
	{ Bilbbrad	1 Lønde
Nødekrop 1 mod . . .	{ Faar . . .	12
	{ DreKygge	12
	{ Lamhofder	300
3 Nøds Callun mod . . .	Risb . . .	1 Fiering
12 Lomme Calun/mod . . .	Lammekrop	1½
Gaase Krase 12 mod . . .	Gaasf.krop	6½.

Følger

Følger

Spise-Ordnungen

effter forskreffne Maaltiders Taxt / at anrette / Eller
 hvorledis en hver Udspiisning / efter samme Taxt, Land ordnis /
 oc des fornøden Proviantis udfordring / effter visse
 Raade oc Tid / beregnis.

Spises
 Ordning
 effter
 Maaltid-
 ders Taxt.

En Person / bør hver Dag udi ugen . . . 3 Maaltider
 undtagen Søndagen / da ic kun . . . 2 Maaltider.

Paa de 3 Dage i ugen / som ere Søndagen / Tiisdagen oc Torsh-
 dagen / spiisio Flest oc Riib / undtagen til Frokosten / de
 tvende Dage / giffvis gemeentlig ic kun Fisk eller Silb.

Riibdag.

De andre Dage / som ere Mandagen / Onsdagen / Fredsdag oc
 Løffverdagen / spiisio Fisk / Silb oc anden Røcken: Spise /
 kaldis oc der aff samme Dage / Fiske dage.

Fiske dag.

Andrager sig saaledis / som bliffver giffvet.

Maalti-
 der hvor
 mange
 paa een
 Person.

1 Person om	Dagen	{ 6 Mal. Riib oc Flest }	} et 20 M.
		{ 14 Maalt. Fisk oc silb }	
1 Person om	Maaned.	{ 24 M. Riib oc Flest }	} et 80 M.
		{ 56 M. Silb oc Fisk }	
1 Person om	Aaret	{ 312 M. Riib oc Flest }	} et 1040 M.
		{ 728 Maalt. silb oc fisk }	

De

**Spise-
Ordnng
efter mal-
tidens
Taxt.**

De effterat/aff en hver nocksom land eractis/ at naar fore-
gaaende Taxt (udi hvilcken alle Slags Proviant i Maaltider ere
anflagne) næffner eller tillegger is Maaltid aff et Slags (hvad
victualiz det land være) at icke det skal forstaais/ ligesom af sam-
Eene Slags til et Maaltid/ saa meget var beregnet/ at alleene
det/ (uden noget andet) skulle giøre et gandske Maaltid. Der-
fore da skal forstaais / saadant Maaltid / at være saa vist/
som aff den Species, til et Maaltid / blant/ oc med andet
paa 1 Person / giøris fornøden; At saaledis til et forstreffne ful-
de Maaltider / som en Person giffvis om Dagen / vil haffvis/
et Maaltid aff affillige Slags victualiz, effter Dagenis un-
derskced/ som følger

**Risdbags
Maaltid.**

Til hvert Risd Dags Maalt.

{	Flekk ell. Risd i stedet	}	2ff
	Risb ell. flekk i stedet		hver
	Erter eller dylige		1 M.

**Fiskeba-
gesMaal-
tider.**

Til hvert Fiskebogs/Middags
eller Aftens Maaltid

{	Sild eller anden fiske	}	af hvert
	Bergefiske ell. Torst		
	Gryn eller dylige		
	Smør brød til Fiske		

Strotost.

Til Strotosten beregnis paa-
hver de 6 Dage om ugen . . .

{	Sild 1 Potte
	Brød 1 Maaltid
	Øll 1 Maaltid

**Øll oc
Brød or-
dinarie oc
Øll mel-
lem M.**

Til hvert aff alle forstr. Maaltider giffvis

Dog giffvis hver Person gemeenlig affver alle/
hver Sogndag mellem Malt. 1 Pot Øll, Oc
om Spndagen mell. Maaltid 2 Potter Øll;

At saaledis paa:

1 Person om Dagen . 4 Potter tilregnis.

Salt/ Eddike/ Sennop og andre saadanne/ udi Spisningen forødnne Species, kunde udi Maaltider icke beregnis; Landdog aff foregaaende Tax fornemmis / hvor vist der aff/ effter udspisningens Storlighed/ gløris fornøden.

Spise-
Ordnung
effter
Maaltid-
ders Tax.

Naar nu effter forskreffne Beregning / oc næst foregaaende Tax/vil vidis/hvad/eller hvor meget Proviant / paa een eller flere Personer / udi een/ eller flere uger / eller Maaneder / vil medgaae, kand det aff følgende Regle oc Exempel fornemmis.

Effter forskreffne Antegnelse/tilkommer -

1 Person om ugen	}	6 Maaltider Riib / Flest oc des Tilhør / spisis paa de 3 Riibdage.
		14 Maaltider Sild / Torst oc Bergesild / som spisis de 4 Fiskebage / til Mid- dags-oc Aftens-Maaltid/oc til Fro- kost alle 6. Dage.

Aff forskreffne viActualiz udspisis hvert Maaltid/ som følger :

Søndagen]	Til	{ Flest 3 M }	Til	{ Flest 3 m
Tisdagen	}	Midtag	{ Riib 3 M. }	Aften	{ Riib 3 m
Torsdag.]	alle 3 dage	{ Erter 3 M. }	alle 3 dage	{ Erter 3 m

Spisning
hvad hver
dag i sær-
delis kand
tilregnis.

Andrager saaledis/som aff benæf. te Poster spissis til
1 Person paa forskr. trende Risd=Dage / Maanetlig eller:

Hver Maanet . . .	{	Fleff . . .	24 Maaltider
		Rød . . .	24 Maaltider
		Erter . . .	24 Maaltider.

Mandagen } Onsdagen } Freddagen } Løfve dagē } ge.	til mid- dag alle 4 Da. ge.	{	Bergf. 4 M.	} Til aften alle 4 dage.	{	Løff	4 m.
			Gryn 4 M.			Gryn	4 m.
			kalt smør 4 m.			brød sm.	4 m.
			brød sm. 4 m.			kalt smør	2 m.

Til Frokost de 6 Søgndage/giffvis hver Dag 1 Maaltid sid.

Andrager som aff forben. victualia udspissis paa

1 Person forskreffne 4 Fiffdage oc til Frokost alle 6 Dage:

Maanetlig . . .	{	Sild	24 Maaltider
		Løff	16 Maaltider
		Gryn	32 Maaltider
		Smør	48 Maaltider
		Bergesiff	16 Maaltider

Til hvert aff alle forskreffne Maaltider/hvilcke giffvis:

1 Person beregnis }	{	Brød	1 Maaltid
		Øll	1 Potte

De ofver alle som forskr. mel- hver Søgndag 1 Potte
lem Maaltid Øll . hver Søndag 2 Potter.

Er saaledis som tilregnis:

1 Person Maanetl. }	{	Brød	80 Maaltider
		Øll	112 Potter

Giff.

Giffvis saaledis aff forst. understcedlig Proviants Poster/
Maanetlig/paa 1 Person/ effterfølgende Maaltider. De hvor
viste victualiz effter samme Maaltider gior's fornøden / er effter
forbem. Maaltiders Taxe udregnet/ De beløber / som effter des
Andrag/giffvis paa:

1 Person udi 1 Maaned

Brød . 80 Maaltider/ Lunde spiss med Brød .	{ 1 Fieringkar 1 Ott. ÷ $\frac{1}{11}$ Ott eller $1\frac{1}{2}$ sk Rugell. Niel ÷ $\frac{1}{22}$ sk Rauringb. 2 Etb. 2 sktb. 29 $\frac{1}{11}$ £ { 20 Sivcker eller. Skofteb. { 3 Etb. 4 sktb II $\frac{7}{11}$ £	Mand spisning paa 1 Per- son effter Maaltids Taxe.
Øll . : 112 Potter .		

der til beregnet { Walt $1\frac{1}{2}$ sk. 2 $\frac{1}{2}$ skar. ÷ $\frac{1}{15}$ Dillingar

{ Homle 29 Lod 3 $\frac{7}{15}$ Quintin

Fleff 24 Maalti. der til er fornøde	Fleff $\frac{1}{2}$ Liffpund
Risb 24 Maaltider/er Risb	14 $\frac{1}{2}$ sktb 14 Lod lidet ÷

Sild 24 Maaltider/er Sild	60
Lorff 16 Maaltider/er Lorff	7 sktb 10 $\frac{2}{3}$ Lod

Naar Lorff icke er at bekomme/ da Land giffvis .

for Sild oc Lorff tilfassen/ Sild 1 Boll 10 Sild

Bergef. 16 Maaltider/er Bergef.	4 Skaalpund
Smør 48 Maaltider/er Smør	3 sktb 4 $\frac{1}{2}$ £. ungef
Øst 32 Maaltider/er Øst	$\frac{1}{2}$ Liffpund
Erter 24 Maaltider/er Erter	1 Ott. 10 meer
Grøn 32 Maaltider Grøn	1 Ott. ÷ $1\frac{1}{2}$ M.

Mands
spisning
paa 1 Per-
son effter
Maaltids
Taxe.

Følger/ Hvor megen vi Actualiz/ effter forskreffne Taxt er fornøden oc medgaaer/ paa 1 Persons Spisning om.
Dagen/ ugen/ 2. 3. 4. oc flere Maaneder til et Aar.

Effter næstforstr. Maanets Spisning andrager:

Daglig
spisning
paa 1
Person
effter
Maaltid-
ders Taxt.

Paa 1 Person udi	1 uge
Brød {	$\frac{1}{2}$ Dit. $1\frac{1}{2}$ sktb. eller $1\frac{1}{2}$ feringkar: Rug eller Vriet/ eller =
	$8\frac{1}{2}$ sktb $7\frac{3}{4}$ Lod Lauringbr. el. skoufcedr. {
	{ 5 Brød/ eller:
	{ 13 sktb $2\frac{1}{11}$ L.
Du	28 Potter
Flejt	2 Skaalpund
Riød	$3\frac{1}{2}$ skalp. $7\frac{1}{2}$ Lod
Sild	15/ eller naar =
	Torst icke spffis. $22\frac{1}{2}$ sild
	Torst
	Bergeffst
	Smør
	Ertter
	Gryn
	$1\frac{1}{2}$ sktb $10\frac{1}{2}$ Lod
	1 Skaalpund
	25 Lod/ libet meer:
	$\frac{1}{4}$ Dtingar
	$\frac{1}{4}$ Dtingar

Giffels 1 Person om Dagen.

Daglig
spisning
paa 1 Per-
son effter
Maaltid.
Taxt.

Hver aff alle Dage i ugen.	Hver de 3. Riød- Dage.	Hver de 4 Fift dage:
Kaufringbr. 1 sktb. (8 L. $\div \frac{1}{11}$)	Flejt $21\frac{1}{3}$ Lod	Torst $14\frac{1}{2}$ L. $\frac{1}{2}$ q.
Sloft. $1\frac{1}{2}$ sktb $11\frac{1}{2}$ L.	Riød 1 sktb. $7\frac{5}{8}$ L.	Bergeff. 8 Lod
Du 4 Potter	Ertter $\frac{1}{2}$ Dittin.	Smør $6\frac{1}{4}$ Lod
		Gryn. $\frac{1}{2}$ Dittin.

Hver Sogndag til Frokost . Sild : $2\frac{1}{2}$.

1 Per:

I Person's Kost i 2 Maaned. 3 Maaned.

	[3 fl. ÷ $\frac{2}{11}$ ot. 3 fl. ÷ $\frac{1}{11}$ fier. Miel	4 $\frac{1}{2}$ fl. ÷ $\frac{7}{22}$ fi. Xug
Brød	} Skoufieb. } 40 eller = . . .	60 Brød/eller
		} 6 $\frac{1}{2}$ £th 23 $\frac{3}{11}$ £od
	{ Kaufringb. 4 £th 5 flth 26 $\frac{2}{11}$ £.	6 £th 8 flth 23 $\frac{3}{11}$ fl.
Øll	$\frac{1}{2}$ £c. 1 fier. 14 Pot.	2 $\frac{1}{2}$ tr. 1 fi. 6 Pot.
Fleff	1 Liffpund	1 $\frac{1}{2}$ Liffpund
Riød	1 $\frac{1}{2}$ £th 5 skaaltb 28 £	2 $\frac{1}{2}$ £th 4 $\frac{1}{2}$ flth 10 £.
Sild	120 Sild	2 Doll 20 Sild
Lorff	14 skaaltb 20 $\frac{4}{3}$ £	21 flth 30 $\frac{6}{3}$ £.
Bergeff	$\frac{1}{2}$ Liffpund	12 Skaalpund
Smør	6 skaalpund 9 £od	9 flth 13 $\frac{1}{2}$ £od
Øst	1 Liffpund	1 $\frac{1}{2}$ Liffpund
Erter	2 Øttinglar	1 $\frac{1}{2}$ Pierringlar
Gryn	2 Øttingar ÷ 2 $\frac{1}{3}$ m.	1 $\frac{1}{2}$ Fier. ÷ 3 $\frac{1}{2}$ M.

2. 3. 4. 5.
Mands
spikning
paa 1 Per-
son effter
Maaltids
Taxt.

I Pers. Kost udi 4. Maaned. 5 Maaned.

 1 £c. ÷ $\frac{2}{11}$ fi. rug	1 £c. 1 $\frac{1}{2}$ fl. ÷ $\frac{5}{22}$ fi. X
Brød	} Skoufieb. } 80 Brød/eller . . .	100 eller =
		} 13 £th 1 flth 14 $\frac{6}{11}$ £.
	{ Kaufring 8 $\frac{1}{2}$ £th 3 flth 20 $\frac{4}{11}$ £	10 $\frac{1}{2}$ £th 6 flth 17 $\frac{5}{11}$ £
Øll	3 $\frac{1}{2}$ £c. 28 Potter	4 $\frac{1}{2}$ Sønder 20 Potth.
Fleff	2 Liffpund	2 $\frac{1}{2}$ Liffpund
Riød	3 $\frac{1}{2}$ £th 3 flth. 24 £.	4 $\frac{1}{2}$ £th 2 $\frac{1}{2}$ flth 6 £od
Sild	3 Doll Sild	3 $\frac{1}{2}$ Doll 20 Sild
		Lorff

Torff	. . .	$1\frac{1}{2}$ Ltb 5 fltb $8\frac{8}{35}$ £.	2 Ltb 4 fltb. $18\frac{10}{35}$ £.
Bergeflf	. . .	1 Lfhpund	1 Lfhtb. 4 fltaaltb.
Smør	. . .	$12\frac{1}{2}$ fltb. 2 Lød	$15\frac{1}{2}$ fltaalp. $6\frac{1}{2}$ Lød
Ofte	. . .	2 Lfhpund Ofte	$2\frac{1}{2}$ Lfhpund
Erter	. . .	2 Fierr. Erter	2 Fierringf. 1 Oll.
Gryn	. . .	$\frac{1}{2}$ fllep. ÷ $4\frac{2}{3}$ M.	$\frac{1}{2}$ fl. 1 Oll. ÷ $5\frac{5}{6}$ M.

6. $\frac{61}{2}$ M
ell. $\frac{1}{2}$ Mars
spifning
effter
Maaltids
Taxt.

1 Pers. Kost ubi 6. Maaneder. $\frac{1}{2}$ Mar eller
 $6\frac{1}{2}$ Maaneder.

Brod	} Skoufieb.	. . .	$1\frac{1}{2}$ Tr. ÷ $\frac{7}{11}$ Fierr.	$1\frac{1}{2}$ Tr. 3 Fierr. ÷ $\frac{1}{4}$ Tr
		120 Brod/eller	130 Brod/eller =	
Kaufringb.	}	19 Ltb 10 fltb $1\frac{9}{11}$ £.	1 Skip. 20 fltb. $13\frac{5}{11}$ £	
		13 Ltb 1 fltb $14\frac{6}{11}$ Lød	14 Ltb 3 fltb $\frac{7}{11}$ £.	
Oll	. . .	$5\frac{1}{2}$ Tr. 12 Potter	6 Lønder 8 Potter	
Flæsk	. . .	3 Lfhpund	3 Lfhp. 4 fltaaltb.	
Rind	. . .	$5\frac{1}{2}$ Ltb 1 fltaaltb 20 £	6 Ltb 1 fltaaltb. 3 Lød	
Sild	. . .	$4\frac{1}{2}$ Doll	$4\frac{1}{2}$ Doll 30 Sild	
Torff	. . .	$2\frac{1}{2}$ Ltb 3 fltb $27\frac{12}{35}$ £	$2\frac{1}{2}$ Ltb $7\frac{1}{2}$ fltb $\frac{13}{35}$ Lød	
Bergeflf	. . .	$1\frac{1}{2}$ Lfhpund	$1\frac{1}{2}$ Lfhtb 2 fltb.	
Smør	. . .	1 Lfhtb 2 fltb 27 Lød	1 Ltb $3\frac{1}{2}$ fltb $29\frac{1}{4}$ Lød	
Oft	. . .	3 Lfhpund	3 Lfhpund 4 fltaalp.	
Erter	. . .	$\frac{1}{2}$ Sleppe 1 Fier.	3 Fierr. $\frac{1}{2}$ Ottinglau	
Gryn	. . .	3 Fierringf. ÷ 7 M.	$\frac{1}{2}$ fllep. $1\frac{1}{2}$ fl. ÷ $6\frac{1}{2}$ M.	

1 Pers

1 Person's Kost i 7 Maaned. 8 Maaned.

Brod	$\left\{ \begin{array}{l} 1\frac{1}{2} \text{ Tr. } 1\frac{1}{2} \text{ fl. } \div \frac{7}{22} \text{ Pter. Rug} \\ \text{Skoufstebr. } \begin{array}{l} 140 \text{ Brod eller} \\ 1 \text{ stb. } 46 \text{ stb } 13\frac{5}{11} \end{array} \\ \text{Kaufringbr. } 16 \text{ lb } 3 \text{ stb } 11\frac{7}{11} \text{ lb.} \end{array} \right.$	$2 \text{ Tr. } \div \frac{4}{11} \text{ Pter. R.}$
		160 Brod/eller $3 \text{ Tr. Brod } \div 5 \text{ D}$
Bull	$6\frac{1}{2} \text{ Lønder } 4 \text{ Pott.}$	$7 \text{ Tr. } 56 \text{ Pottet}$
Flekk	$3\frac{1}{2} \text{ Lippund}$	4 Lippund
Rind	$5\frac{1}{2} \text{ lb } 1 \text{ stb } 20 \text{ Lød}$	$7 \text{ lb } 7 \text{ stb } 16 \text{ Lød}$
Sild	$5 \text{ Pott } 20 \text{ Sild}$	6 Pott
Løst	$3 \text{ lb } 3 \text{ stb } 5\frac{7}{8} \text{ lb}$	$3\frac{1}{2} \text{ lb } 2 \text{ stb } 11\frac{5}{8} \text{ Lød}$
Bergesiff	$1\frac{1}{2} \text{ lb } 4 \text{ Maaltb.}$	2 Lippund
Smør	$1 \text{ lb } 5 \text{ stb } 31\frac{1}{2} \text{ Lød}$	$1\frac{1}{2} \text{ lb } 2 \text{ stb } 4 \text{ Lød}$
Øst	$3\frac{1}{2} \text{ Lippund}$	4 Lippund
Erter	$1 \text{ Skeppe } \div \frac{1}{2} \text{ Ott.}$	$1 \text{ Skeppe/lobet meer}$
Grøn	$3\frac{1}{2} \text{ Pter. } \div 8\frac{1}{8} \text{ M.}$	$1 \text{ Skep. } \div 9\frac{1}{2} \text{ M.}$

7.8.9.10.
Maaners
Spisning
effter
Maaltids
Taxt.

1 Pers. Kost udi 9 Maaned. 10 Maaned.

Brod	$\left\{ \begin{array}{l} 2 \text{ Tr. } 1\frac{1}{2} \text{ fl. } \div \frac{9}{22} \text{ lb} \\ \text{Skoufstebr. } \begin{array}{l} 180 \text{ Brod eller} \\ 73 \text{ Lønder } 15 \text{ Brod} \end{array} \\ \text{Kaufring} \\ 3 \text{ tr. } 1\frac{1}{2} \text{ lb } 2 \text{ stb } 5\frac{9}{11} \text{ lb} \end{array} \right.$	$2\frac{1}{2} \text{ Tr. } \div \frac{5}{11} \text{ Pter.}$
		200 Brod/eller. $3 \text{ Lønder } 35 \text{ Brod}$ $3\frac{1}{2} \text{ tr. } 13 \text{ stb } 2\frac{1}{11} \text{ Lød}$
Bull	$8 \text{ Lønder } 48 \text{ Pottet}$	$9 \text{ Lønder } 4 \text{ Pottet}$
Flekk	$4\frac{1}{2} \text{ Lippund}$	5 Lippund
Rind	$8 \text{ lb } 6 \text{ stb } 4 \text{ Lød}$	$9 \text{ lb } 5 \text{ stb } 12 \text{ Lød}$
Sild	$6\frac{1}{2} \text{ Pott } 20 \text{ Sild}$	$7\frac{1}{2} \text{ Pott}$

Løst

Lorff . . .	4 Ltb 1 stlb 2) $\frac{1}{3}$ $\frac{2}{3}$ l	4 $\frac{1}{2}$ Ltb 1 stlb 4 $\frac{4}{7}$ lod
Bergefist . . .	2 Ltb 4 Slaalp.	2 $\frac{1}{2}$ Lispund
Smpr . . .	1 $\frac{1}{2}$ Ltb 5 stlb 8 $\frac{1}{2}$ l.	1 $\frac{1}{2}$ Ltb 7 stlaalb 13 l.
Ofte . . .	4 $\frac{1}{2}$ Lispund . . .	5 Lispund
Erter . . .	1 Skeppe 1 Dilling	1 Skeppe 1 Fier.
Grpn . . .	1 st 1 Dill. \div 10 $\frac{1}{2}$ M	1 st 1 fier. \div 11 $\frac{2}{3}$ M

Et Har eller
1 Persons Kost 12 Maaneder. 13 Maaneder.

12. 13. M.
ell. 1 Har
spisning
etter
Maaltids
Taxt.

Brød	{ Skoufieb. { Raufringb.	. . .	3 Er. \div $\frac{6}{11}$ Fier. R.	3 Er. 1 $\frac{1}{2}$ st \div $\frac{1}{2}$ $\frac{3}{2}$ fier.
		5 240 Brøddeller:	260 Brøddeller:	
		24 Tønder 20 Brød	4 $\frac{1}{2}$ Er. 12 $\frac{1}{2}$ Brød	
			4 tr. 2 Ltb 2 stlb 29 $\frac{1}{11}$ l	4 $\frac{1}{11}$ tr. 1 Ltb 6 st 23 $\frac{7}{11}$ l
Du . . .	11 Tønder 24 Pot.	12 tr. 16 pot.	{ smalt 4 tr. { 1 st. $\frac{2}{3}$ ot. { hom. 12 lb { ell. 4. st.	
Fleff . . .	6 Lispund . . .	6 $\frac{1}{2}$ Lispund		
Riød . . .	11 Ltb 3 stlb 8 lod	12 Ltb 2 stlb 6 lod		
Sild . . .	9 Voll . . .	9 $\frac{1}{2}$ Voll 20 Sild		
Lorff . . .	5 Ltb 7 stlb 22 $\frac{2}{3}$ $\frac{4}{3}$ l.	5 Ltb 15 stlb $\frac{2}{3}$ $\frac{6}{3}$ lod		
Bergefist . . .	3 Lispund . . .	3 Lispund 4 Slaalp.		
Smpr . . .	2 Ltb 5 stlaalb 22 l.	2 $\frac{1}{2}$ Ltb. 26 $\frac{1}{2}$ lod		
Ofte . . .	6 Lispund . . .	6 $\frac{1}{2}$ Lispund		
Erter . . .	1 Skeppe 1 $\frac{1}{2}$ Fier.	1 $\frac{1}{2}$ Skepp.		
Grpn . . .	1 $\frac{1}{2}$ st. \div 14 Maalt.	1 $\frac{1}{2}$ st. 1 Dill.		

Udi forskreffne Taxte oc udspisnings udregning/ er effterskreffne Poster acted / som følger:

udi 1 L. vel gienem baget	{ Skouffte } eller { Lauringb }	} 4 Skepp.	{ Miel eller Rug
1 Lønde Rauffringbrød	Stal veige	. 6	Lispund
1 Lønde	{ Skouffte Brød } eller { Ander=Stocke }	Stal veige	9 Lispund/oc

Maal/
Bætt oc
Tall i
Maaltids
Taxten
brugt.

være udi Tallet . 55 Brød; hvert saadant / at der med 4 Personer til 1 Maaltid kunde være bændt / oc vedtørftigen spiset.

Nomel 2 Skeppe Malt oc 1 sktb. ell. 1 1/2 fier. Ser beregn. til 1 te. pl/et. 120 Poster

udi 1 Lønde Rug/Miel/Malt/ Bryn/ etc.	6 Skepper
udi 1 Lønde Silb	28 Boll 20 silb
udi 1 Lønde Torst er beregnet at være . . .	14 Lispund
1 Maaneter beregnet for . . .	4 uger eller 28 Dage.

Er oc her at haffve i act/ at hvilde Proviants Poster/ udi forskreffne Taxte oc Spise-Ordning siunis at være spiset for ringe (som vel kand holdis fore at være aff Silb) eller oc saa for meget/som Erter/ Ost oc Smør / der udi haffver en god Huushvært at ændre/oc aff et slags formindste / oc i Stædet aff et andet tillegge/efftersom hans Villor/udspisningens Leylighed/oc hans gode Lycke/best kand befinde oc tilfige.

Xrrr

Dm

Skytteler
eller Fæde
hvor man
ge Sild
paa hvert.

**Om Skytteler eller Fæde; De hvad Sild paa
et hvert beregnis/ effter Personernis Tall/
oc Sildens understeed.**

Naar ved 1 Fæde eller Skyttel spjis 4 Mand
Oc

udi 1 Lønde Sild er	4 1/2	Voll 16 sild	da skal være	
udi 1 Skyttel	4	sild paa Mand/er	16 Sild	
33 voll ÷ 8 sild i 1 te. skal være i	1	Skyttel	12	Sild
28 Voll 20 sild i 1 te. skal være i	1	Skyttel	10	Sild
22 1/2 voll 8 sild i 1 te. skal være i	1	Skyttel	8	Sild
17 voll ÷ 4 sild i 1 te. skal være i	1	Skyttel	6	Sild
11 Voll 24 sild i 1 te. skal være i	1	Skyttel	4	Sild.

Sindis oesaa følgende Proviant paa
1 Person udi 1 Maaned
at være beregnet.

**Skal denne oc være en ret almindelig
Bremerholbms Maanets Taxt/**

Hvilken oc (paa en ringe understeed nær) med
naafforegaaende Maaneders Beregning
er eenstemmig.

Rug eller
Miel . . . 1 1/2 Skeppe
Fleest . . . 1/2 Lippund

Bll . . . 112 Potter/ell.
Malt . . . 1 1/2 Skp 1 1/2 fi. oc
Hommel 30 Lod.

Høbes

Nødeløst . . .	14½ Slaaltb	Smør . . .	3½ Slaaltb.
Sild . . .	½ Vøll 20 silb	Gryn . . .	1 Ottingar
Torff . . .	7 Slaaltb	Erter . . .	¾ Ottingar
Bergesiff . . .	4 Slaaltb		

Er saaledis paa
1 Person udi en uge.

Kug el. Miel	1½ Fierringar	Sild . . .	15
Øll . . .	28 Potter/ell.	Torff . . .	1½ stb 8 Lod
Malte . . .	1½ Fier. ¾ Os.	Bergesiff . . .	1 Slaaltb
oc Hoffiel	7½ Lod	Smør . . .	28 Lod
Fleff . . .	2 Slaaltb	Gryn . . .	¼ Ottingar
Nødeløst . . .	3½ stb 3¾ Lod	Erter . . .	⅓ Ottingar

Er saaledis fornøden oc medgaaer paa:

1 Person udi eet Aar eller 12. Maaneder.

Kug ell. Miel	3 Er. 1½ stp.	Sild . . .	9½ vøll 20 silb
Øll . . .	12 Er. 16 Pot.	Torff . . .	5 ½ stb 11 stb
eller Malte	4 Er. 1½ Fier.	Bergesiff . . .	3 ½ stb 4 stb
oc Hoffiel	12 stb. 6 Lod	Smør . . .	2½ ½ stb 5½ stb
Fleff . . .	6½ ½ pund	Gryn . . .	1½ Step. 1 Ot.
Nødeløst . . .	11½ ½ stb. 4½ stb	Erter . . .	1 stp. 1¾ Ot.

Bremers
holbms
alminder
lig Maas
nets/ugis
oc Aars
Taxt.

CAP. III.

Den Tredie Deel udi udspisnings Maade

bestaar udi

Maanets = TAXTER

Efter hvilckerættis:

Hofftieneris underhold / eller udspisning til Hoffve/
 paa Kongl. Mans. Slotte oc Ladegaarde; sampt Adelen
 Hofvet-Gaarde / Oc heldst hvor de self icke re-
 sidere / Men alleene deris Folk oc
 Tjenere underholde.

Hof-
 Maanets
 Taxter
 allge.

Aarsagen
 til Hoff-
 spisnings
 Taxters
 understeed

L Fierat følgende Maanets Taxter / salde meget under-
 steedlige oc ulige ; I det een Taxt tillegger meere Pro-
 vianc paa lige mange Personer / i lige lang Tid / end den
 anden ; Da paa det en hver / effter det steds Viikor oc tilføyede
 Lejlighed / paa hvilcket hand udspisning haffver at giøre / sig en
 retmæssig Taxt, til udspisnings billige Effterfølgelse / land haff-
 ve at udvalle / Saa icke altid de største / en heller den ringiste / skul-
 le brugis ; Da er fornøden at efftertencke oc ansee / Aarsagen /
 til saadanne Taxternis understeed / eller hvorføre med mindre
 victualie / paa et Stæd / end det andet / til lige Huusholding /
 land tilkommis / som da udi følgende Omstænde / blant andre /
 eractis at beroe.

); At Husbonden self residerer paa et Stæd / oc icke paa
 det andet.

2 Aen Gaard/meer end en anden/land sø'ge noget ferdeelis Fiskeri/udi store fellis Søer eller Stranden.

3 At undertiden Gaardens Tienere/til deris Spisnings Hielp/aff Husbonden kand være tilordnet ve forunt / noget sø'cke Jord/til Kohthafve/ eller en Koes Græfning oc underhold. Icem. frj. Skætter/ eller andet.

Deeffter sig Stædernes Adstil/ aff medføned eller tilordnet Bilkot/ land oc med Spisningen oc Maanets Kostis Tilregnelse / haffvis følgende ændring.

Paa de Stæder hvor Husbonden self holder Huus eller residerer, kand heldst med mindst Vll oc Brød tilkommis ; effterdi aff andre Poster som Risb / Fless / Sild / Fisk / Vilt oc affskilligt ferskt / sampt Risckens Spise / bliffver gjort større udspisning/end hvor Husbonden icke er til stæde. At saaledis paa et saadant Stæd befindis at kunde underholdis :

1 Person Maanellig med . . .	}	Vll 3½ Sierringe
		Miel 1 Skp. 1⅓ Fler.

Vll oc Brød hvor ringst land spises.

Paa Hoffvet-Gaarde eller Ladegaarde / hvor Husbonden self en holder Dist / Men alleene Stædets forordnede Tienere underholde/der holdis gemeenlig/ eller paa det næste/en Lijghed med Vll oc Brød; Men aff andre Species, ordnis effter Stædets foromrøite medføyede Omstænde; saa at hvor til en Gaard haffves Fiskeri / udi sællis store ferske Søer / eller oc haffver Stranden nær ved Haanden / hvor aff jeffnligen for Gaardens Soldat land haffvis Fiske; Da naar sig sitende / dem aff Husbonden/til deris Spisning er forunt/bør det der imod Husbonden.

Saltfisk hvor land sparts.

den være til Fordeel / med saa meget diſt mindre Waanedes victualia dennem at tilordne oc lade giſſve. De ſiunis mod ſaadant Fiſkerj / beqvemliggi ſudi Waanedes loften at kunde fortis / anden ſaltet Fiſk oc Sild ; der imod dem alleene en ringe Ting meere Salt / kunde tilleggis / til forberelte ferſte Fiſke / dem diſt meere at nøtlig giſſve.

Hvor oc ſaa (ſom gemeentlig er) et Stæd med ſlig Koghſhaffve er forſiunet / at der aff paa ſine viſſe Tider / til Gaardens Tienere land haffois vedtøfftig Spiſning ; Eller oc ſaa Hoſbonden / een eller et par Kiøer / eſſter udſpiſningens Leilighed / land haffve eſſterlat paa Stædet / oc til Goldenes underhold forordnet ; hvilket hannem da iglen land ſtaffe dobbelt Fordeel / med ſaa meget minde til Waanedes victualie at tillegge / aff Smør / Bryn / Erter eller deſſilge Riſkens piſe.

Smør/
Bryn/
Erter/
hvor beſt
land ſpa-
ris.

Det Tilfald oc ſaa / et Stæd ſlig offverflodig Jact eller Skøtterj var tilføyet / at Hoſbonden ſiuntis (ſom dog neppeligen fornemmis) des Tienere / uden Skade / noget ringe eller viſſe Skøtterj / at kunde bewilge / til deris udſpiſnings Hielp ; der imod hand dem da aff Riød oc Fleſt / ſaa meget ringere / eller aldeelis intet / til Waanedes underhold / kunde haffve at lade giſſve.

Riød oc
Fleſt land
icke vel
ombærts
mod an-
det.

Men de Tienere paa Stæder / hvor Stædets eller Hoſbondens Leilighed er aff ſlig Beſtaffenhed / at dem aff Herſkabee icke med noget aff forſkreffne tilføyede Accidentier / land hielpis / men plat alleene aff deris Waanedes Proviand ; ſkulle leſſve oc underholdis / Da vil være fornøden / ſaa viit flere / aff at ſtillge victualie Poſter / ſaadant Stæds Tienere at tilordne.

De

De eractis da/ at kunde beregnts paa:

1 Person udi 1 Maaned.

Miel eller Rug	1½ Skeppe
Malt	2 Skepper 1 Fiering
Hornle 1 Slaatp. el. 1½	Fieringer
eller Øll i fædet	1 Lønde
Gryn	1½ Fiering.
Smør	2½ Slaatpund
Fleff	½ Side
Nødeløb	1 Støck
Salt	1 Fieringar
Salt Fiff el. Sild	1 Otting
Faareløb eller Lam-	
meløb undertid. ½ Krop.	

Udi forskreffne Taxte oc følgende udregninger
er beregnet:

udi 1 Lønde Miæl/ Malt/ Hornle/ Gryn/ salt	6 Skepper
Til 1 Skeppe {	Hyggryn 2 Skepper Biug
	Doghved Gryn 3 Skep. Doghved
	Haffre Gryn 4 Skep. Haffre.
udi 1 Skippund 15 Sider/ 1 Side	25 1/3 Slaatlb
1 Nødeløp oc actet for	24 Støcker.

Nota. Naar Faare- eller Lamløb giffvis/ da sftliffis
icke gierne Nødeløb.

Maanedes
spifning
paa 1 Per-
son til
Hoffve.

Maal/
Bæct oc
Tall bruge
udi Hoff-
spifnings
Taxtis
udregning

Følger

Følger Bregninger paa .

Hvormeget victualia effter forskreffne Taxt medgaaer /
til 1 Persons Spisning udi 3. 4. oc flere
Maaneder til et Aar.

3. 4. 5. 6. 7.
Maanedes
spisnings
udregn.
til Hofve.

1 Pers. Kost 3. Maaned. 4. Maan. 5. Maaned.

Miel ell. Rug	4 $\frac{1}{2}$ Stepper	1 Tønde . .	1 Tønde) $\frac{1}{2}$ Skep.
Malt	6 $\frac{1}{2}$ Skep. 1 fi.	1 $\frac{1}{2}$ Tønde . .	1 $\frac{1}{2}$ tr. 2 Skep. 1 fi.
Homle eller	3 Skb eller 1 Skep.	1 Skep. 1 $\frac{1}{3}$ fiar.	1 $\frac{1}{2}$ Skep. $\frac{2}{3}$ fiar.
Øll	3 Tønder . .	4 Tønder . .	5 Tønder
Øryn	1 Skep. $\frac{1}{2}$ fiar.	1 $\frac{1}{2}$ Skeppe . .	1 $\frac{1}{2}$ Skep. 1 $\frac{1}{2}$ fiar.
Smør	7 $\frac{1}{2}$ Skaalpund	10 Skaalpund	12 $\frac{1}{2}$ Skaalp.
Fleff . .	1 $\frac{1}{2}$ Sider . .	2 Sider . .	2 $\frac{1}{2}$ Sider
Nødefig .	3 Støcker . .	4 Støcker . .	5 Støcker
Salt . .	3 fiar. . .	1 Skeppe . .	1 Skep. 1 fiar.
Saltfist eller			
Sild . .	3 Dving . .	1 $\frac{1}{2}$ Tønde . .	1 $\frac{1}{2}$ Tønde) Øll.

under tiden giffvis i Stædet for Nødefig

Faare eller

Lambid 1 $\frac{1}{2}$ Krop . . 2 Kroppe . . 2 $\frac{1}{2}$ Krop.

1 Pers. Kost 6 Maaned. $\frac{1}{2}$ Aar eller 7 Maaned.
26 $\frac{1}{2}$ Maan. 5

Rug el. Miel	1 $\frac{1}{2}$ Tønde . .	1 $\frac{1}{2}$ Tønder 3 fi.	1 $\frac{1}{2}$ tr. 2 Skep. 1 fi.
Malt . .	2 Tønder 1 $\frac{1}{2}$ ff.	2 tr. 2 $\frac{1}{2}$ Skep. $\frac{1}{2}$ fi.	2 $\frac{1}{2}$ Tønd. 3 fi.
Homle . .	56 Skaalte eller	6 $\frac{1}{2}$ Skaalte eller	7 Skaalte eller
	22 Stepper . .	2 Skep. $\frac{2}{3}$ fier.	2 Skep. 1 $\frac{1}{3}$ fier.

Eller

Eller udi Stædet for forskreffne Malt oc Hommel:

Bull . . .	6 Tønder .	6½ Tønder	7 Tønder
Grøn . . .	2 Skepp. 1 Fier.	2 Skep. 1½ Fier.	2½ Skep. ½ fier.
Smør . . .	15 Skaalpund	16¼ Skaalb	18 Skp. 1½ Skaalp
Fleff . . .	3 Sider .	3¼ Sider .	3½ Side
Nødeligb .	¼ Krop . .	6½ Støcker .	7 Støcker
Salt . . .	1½ Skep. .	1½ Skepp. ½ fier.	1½ Skep. 1 fier.
Salisfist eller			
Sild . . .	3 Pierring	3 Fier. ½ otting.	3 Fier. 1 Otting.
		undertiden giffvis oc saa	
Faaresl. Lamf.	3 Kroppe .	3¼ Krop .	3½ Kroppe.

Hoffpist.
udregning
udi 8.9.10
Maaned.

En Persons Proviant

udi . . . 8 Maaned. 9. Maaned. 10 Maaned.

Stugell. Miel	2 Tønder .	2 Tr. 1½ Skaalb	2½ Tønde
Malt . . .	3 Tønder .	3 Tr. 2 fl. 1 fi.	3½ Tr. 1½ Skep.
Hornble	{	½ Ligtb eller :	½ Ligtb 1 Skaalb 10 Skaalb. ell.
		1½ Skep. ⅔ fier.	3 Skepper . 3 Skep. 1½ Fier.

Eller udi Stædet for forstr. Malt oc Hommel

Bull . . .	8 Tønder .	9 Tønder .	10 Tønder
Grøn . . .	3 Skepper .	3 Skep. 1½ fier.	3 Skep. 3 Fier.
Smør . . .	1 Ligtb 4 Skaalb	1 Ligtb 6½ Skalb	1½ Ligtb 1 Skalb.
Fleff . . .	4 Sider .	4½ Sider .	5 Sider
Nødeligb .	8 Støcker .	9 Støcker .	10 Støcker

SSSS

Salt

Salt . . . 2 Stepper . . . 2 Step. 1 Fier. $2\frac{1}{2}$ Stepper.
 Saltfist eller:
 Silb . . . 1 Lønde . . . 1 Lønde 1 Ditt. 1 Lønde 1 Fier.
 Under tiden giffvis i Stædet for Nødeløb:
 Saarl. Lamf. 4 Krop . . . $4\frac{1}{2}$ Krop . . . 5 Kroppe.

En Persons Victualia

udi . . . 11 Maaned. 12 Maaned. 13 Maaned. 14 Maaned.

Hoffpist.
 udregn.
 udi 11. 12.
 Maan. oc
 14. Aar.

Kugel. Miel $2\frac{1}{2}$ Tr. $1\frac{1}{2}$ Step. 3 Sø: der . . . 3 Tr. $1\frac{1}{2}$ Steppa
 Malt . . . 4 Tr. 3 Fier. $4\frac{1}{2}$ Lønder . . . 5 Tr. ÷ 3 Fier.
 Homsle . . . 1) Skaalb. ell. 12 Skaalb. eller 13 Skaalb. eller:
 $3\frac{1}{2}$ Step. $\frac{2}{3}$ Fier. 4 Stepper . . . 4 Step. $\frac{1}{2}$ fier.

Eller udi Stædet for Malt oc Homsle:

Vii . . . 11 Lønder . . . 12 Lønder . . . 13 Lønder
 Gryn . . . 4 Step. $\frac{1}{2}$ Fier. $4\frac{1}{2}$ Stepper . . . $\frac{1}{2}$ Tr. $1\frac{1}{2}$ fl. $1\frac{1}{2}$ fi.
 Smør . . . $1\frac{1}{2}$ lth $3\frac{1}{2}$ flth $1\frac{1}{2}$ lighth. 6 flth 2 lighth. $\frac{1}{2}$ skaalb.
 Flest . . . $5\frac{1}{2}$ Sider . . . 6 Sider . . . $6\frac{1}{2}$ Sider
 Nødeløb . . . 11 Støcker . . . $\frac{1}{2}$ Krop el. 12 fl. $\frac{1}{2}$ Krop 4 støcke
 Salt . . . $2\frac{1}{2}$ Step. 1 Fier. $\frac{1}{2}$ Lønde . . . $\frac{1}{2}$ Tr. 1 Fier.
 Saltfist eller

Silb . . . 1 Tr. $1\frac{1}{2}$ Fier. $1\frac{1}{2}$ Sønde . . . $1\frac{1}{2}$ Lønde $\frac{1}{2}$ fier.

under tiden giffvis i Stædet for Nødeløb -

Saarl. Lamf. $5\frac{1}{2}$ Krop. . . 6 Kroppe . . . $6\frac{1}{2}$ Krop.

Til videre udspisnings Efterretning
 Folger
 Nogle underfkeedlige Taxter,

paa

Hvor vist Victualie/efter Regenskabers udviß/
 er giffvet oc got gjort til Maanedes kost

paa

Gaards Fogder/ Ladegaards Fogder/ Brtegaardss
 Mand/ Terstere/ Marckmand/ Køetere/ sampt andre
 Slottis, Hoffved, oc Ladegaards Tje
 nere oc Arbeidere/

Saa vel som oc til Hospitals, Lemmer/ udi nogle Hospitaler.

Efter Calløe Lehns Regenskab 1626. er giffvet
 paa en Ladegaards Foget udi
 1 Maaned.

Rug	Skall. m. 1½ Skepper	Lammekrop	1 Krop
	Abom. 2 Skep.	Svinhof.	1 Eller i Stædet
Malt	Skall. m. 3 Skepper	Svinryg	1½ Gaaskrop 1.
	Abom. 4 Skepper	Sild . . .	½ Fierring
Horn	Skall. m. 1½ Fierringar	Flonder . .	150
	Abom. ½ Skeppe	Smør . . .	6 Marcker
Flest . . .	½ Side	Blug til gryn	1 Skeppe
Hødelighd . .	1 Side	Salt . . .	1 Fierring.

Calløe
 Siok
 spisning
 paa Lade
 gaards
 Foget.

Efter forskreffne Taxt/ andrager sig paa:

En Person ubi . 1 Aar eller 13 Maaneder.

Calles
spisnings
udregning

Rug	{ Sællm. 3 Tr. 1½ Skep. Abom 3 Tr. 2 Skep.	Lømekroppe	13 Krop
Malt	{ Sællm. 6½ Tønder Ab. m 5	Sambosder	13 Zeller i Stædet
Noml	{ Sællm. 4½ Sk. 1½ Fier. Abom. 6½ Skopper	Svinrygge	13 Baasetrop 13
Fløst	. . 6½ Side	Sild . .	1½ Tr. ½ Fier.
Nødefjød	. 13 Støcker	Flønder .	1950
		Smør . .	2 Lfth 7 ltb
		Diug til Bryn	13 Skopper
		Salt . .	3 Skep. 1 fier.

Ferstkere oc Ryetere sammesteds

Giffvis oc alle Species, som forskreffvet: Dog bekomme de icke en
Maanellig

Ferstkere
oc Ryete-
ris spis-
ning paa
Calles.

Malt	{ Sællm. 2 Skop. 1 fier. Abom 3 Skopper	Smør . .	4 Mark eller
Noml	{ Sællm. 2 alb. 1 R. Abom 1 Fier.	. .	2 Staalpund
		Flønder .	100

Er/ som forben. Ferstkere/ giffvis aarligen/ aff
nestforskreffne Poster:

Malt	{ Sællm. 4½ Tr. 2 sk. 1 fi. Abom. 4½ Tr. 3 sk.	Smør . .	52 mark eller.
Noml	{ Sællm. 2 sk. 1 fi 2 al. 1 R. Abom. 3 Skop. 1 Fier.	. .	1½ ltb 2 sk ltb.
		Flønder .	1300

Findis

Findis oc at være giffolt paa

	1 Person udi .	1 Maan. ell. i	1 Aar eller
			13. Maaneder
Miel	{	Sæll. maal $1\frac{1}{2}$ Skeppe .	3 Tønder $1\frac{1}{2}$ Skep.
		Aaboemaal 2 Skeppe .	3 Tønder 2 Skepper

Almindelig
Spisningstaxt
udi 1. M.
oc 1 Aar.

Eller udi des Stæd.

Brød . . . 80 . . . 1040 Brød

Hvert som til 1 Person udi et Maaltid.

Malt	{	Sæll. maal $2\frac{1}{2}$ Skeppe .	5 Tønder $2\frac{1}{2}$ Skep.
		Aaboemaal 3 Skep. 1 ff. 1 alb.	5 Tr. 3 ff. 1 fier. 1 alb.
Hornle	{	Sæll. maal $1\frac{1}{2}$ Fier. .	4 Skep $3\frac{1}{2}$ Fier. .
		Aaboemaal $\frac{1}{2}$ Skeppe .	$6\frac{1}{2}$ Skepper
Flest	$\frac{1}{2}$ Side . . .	$6\frac{1}{2}$ Sider
Nødelis	1 Støcke . . .	$\frac{1}{2}$ Krop 5 Støcker
Paarekisd	$\frac{1}{2}$ Krop . . .	$6\frac{1}{2}$ Krop
Eild	$\frac{1}{2}$ Doll . . .	$6\frac{1}{2}$ Doll
Graafey	1 Sæch . . .	13 Sæse
Bergefist	4 Skaalb . . .	3 L fth 4 Skaalb
Smpr	4 Skaalb . . .	3 L fth 4 Skaalb
Bryn	1 Fierring . . .	3 Skepper 1 Fier

3di

Doi Malmøehuus' Lehn er giffvet paa:

Malmøe-
huusis
spisning
udi 1 M.
oc 1 Aar.

1 Person udi . 1 Maan. ell. 1 } 1 Aar eller
13. Maaneder

Rug . { Sæll. maal $1\frac{1}{2}$ Skeppe . 3 Tønder $1\frac{1}{2}$ Skep.
Aaboemaal 2 Skeppe . 3 Tønder 2 Skepper

Malt { Sæll. maal 2 Skeppe . 4 Tønder 2 Skep.
Aaboemaal $2\frac{1}{2}$ Skep. $\frac{2}{3}$ Fier. 4 Tr. $2\frac{1}{2}$ Skepp. $\frac{2}{3}$ fier.

Hornle { Sæll. maal $\frac{1}{2}$ Ste. eller 2 stb $6\frac{1}{2}$ st. ell. $1\frac{1}{2}$ Lth. 2 stb.
Aaboemaal $\frac{1}{2}$ Skep. $\frac{2}{3}$ Fier. $8\frac{1}{2}$ Skeppe $\frac{2}{3}$ Fier.

Fleff $2\frac{1}{2}$ st. el. $10\frac{1}{2}$ stb 5 siber $2\frac{1}{2}$ st. el. $8\frac{1}{2}$ Lth.
eller $\frac{3}{4}$ Side/er . $3\frac{3}{4}$ side ($\frac{1}{2}$ stb)

Nobelkød $\frac{1}{2}$ St. el. 7 stb } $5\frac{1}{2}$ Støcke eller=
 $5\frac{1}{2}$ Lfth 3 Staalb

Sild } 1 Dilling eller = $1\frac{1}{2}$ Tønde 1 Ott. eller =
2 $\frac{1}{2}$ Doll 30 sild 37 Doll 30 Sild

Smør 4 Staalpund 3 Lippund 4 Staalb

Biug til Bryn } sæll. m. 1 Skeppe . 2 Tønder 1 Skeppe
Aabom. 1 Skeppe $1\frac{1}{3}$ fier. 2 Tr. 1 Skep $1\frac{1}{3}$ fier.

Erster } af hvert { (.m.) Fierringar $\frac{1}{2}$ Tønde 1 fierringar
smaa }
Salt } Abm $1\frac{1}{3}$ Fierringar $\frac{1}{2}$ Tønde $1\frac{1}{3}$ fier.

Aff Skanderborg Lehti er giffvet oc glore
Regenstab paa=

En Person udi . . . 1 Maanet er udi		5 Et Aar eller 13 Maaneder.	
Aag	{	Sæll. maal $1\frac{1}{2}$ Skepper	3 Tønder $1\frac{1}{2}$ Skeppe
		Aaboemaal 2 Skepper	3 Tønder 2 fep.
Blug	{	Sæll. maal $2\frac{1}{2}$ fep. 1 fi. 3 q.	6 Tr. $\frac{1}{2}$ fep. 3 q.
		Aaboemaal $3\frac{1}{2}$ fep. 1 fier.	6 Tønder 3 Fiering
Hommel	{	Sæll. maal $1\frac{1}{2}$ Fier. 1 al. $\frac{1}{2}$ q.	6 fep. 1 alb. $\frac{1}{2}$ q.
		Aaboemaal $2\frac{1}{2}$ Fieringar	8 Skepper $\frac{1}{2}$ fierr.
Fleff	1 Side	13 Sider
Sild	1 Otting	$1\frac{1}{2}$ Tønde 1 Otting
Lynborg Salt	1 Fieringar	3 Skepper 1 fierr.

Findis oc være giffvet paa=

1 Person udi . . . 1 Maanet/er		1 Aar eller 13 Maaneder.	
Miel	{	Sæll. maal $1\frac{1}{2}$ Skeppe .	3 Tønder $1\frac{1}{2}$ Skepper
		Aaboemaal 2 Skepper .	3 Tønder 2 Skepper
Malt	{	Sæll. maal 2 fep. 1 fier.	$4\frac{1}{2}$ Tr. 2 ff. 1 fierr.
		Aaboemaal 3 Skepper .	$4\frac{1}{2}$ Tønder 3 Skepper
Hommel	{	Sæll. maal 2 alb. 1 q.	2 Skepper $1\frac{1}{2}$ fier. 3 q.
		Aaboemaal 1 Fieringar .	3 Skepper 1 fier.
Fleff	1 Støck	13 Støcker
Nødeflød	1 Støcke	13 Støcker
Farefflød	$\frac{1}{2}$ Krop	$6\frac{1}{2}$ K. opper
Kuller	$\frac{1}{2}$ Otting	3 Fiermaer $\frac{1}{2}$ Otting
Way Salt	1 Fieringar .	3 Skepper 1 Fieringar.

Skander-
borgs
sfjning
udi 1 M.
oc 1 Aar.

Almindel-
lig Maan-
nets oc
Aars
sfjning.

Jørgen
Steels
Maanets
oc Aars
spisning.

Sal. H. Jørgen Steel/Danmarks Rigts Marsk/
lod giffve paa sine Hoffvet-Gaarde, Somstrup/
Skiervad-oc Orbeckgaard. !

En Ladeg. Foget om Maaned. $\frac{1}{2}$ Et Aar eller
er $\frac{1}{13}$ Maaneder.

Miel	{	Sæll.maal $1\frac{1}{2}$ Skepper	3 Tønder 12 Skepper
		Aaboemaal 2 Skepper	3 Tønder 2 Skepper
Malt	{	Sæll.maal 3 Skepper	} $6\frac{1}{2}$ Tønder
		Aaboemaal 4 Skepper	
Hommel	{	Sæll.maal $1\frac{1}{2}$ Fieringar	4 skep. $3\frac{1}{2}$ Fieringar
		Aaboemaal $\frac{1}{2}$ Skeppe .	$6\frac{1}{2}$ Skepper
Fleff	$\frac{1}{2}$ Side . .	$6\frac{1}{2}$ Sider
Nøde.Ris	1 Støcke . .	$\frac{1}{2}$ Krop 5 Støcker
Salt.Fist	1 Ott. ell. 20 f.	$1\frac{1}{2}$ tr. 1 ott. el. 4 f. 4 f.
Smør	4 Tø eller 12 f.	2 bift 4 Tø el. 9 Tø 12 f.
Ding til Bryn	{	Sæl.m. 3 Fieringar	$1\frac{1}{2}$ Tønder 3 Fiering.
		Aab.m. 1 Skeppe .	$1\frac{1}{2}$ Tønder 1 Skeppe
Salt		1 Fiering. . .	3 Skepper 1 Fieringar
Lamme.Ris	undertid.	1 Krop . . .	13 Kropper

Førstere og Arbejdere paa forbemelte Gaarde/ ere ilige maade giffne alle forskreffne Poster / undtagen aff nogle/ noget ringere/ som følger:

Malt	{	Sæll. maal 2 Skop. 1 Fier. $4\frac{1}{2}$ Tønder 2 st. 1 ficer.
		Uaboemaal 3 Skopper . $4\frac{1}{2}$ Tønder 3 Skop.
Hommel	{	Sæll. maal 2 alb. 1 Q. . 2 st. $1\frac{1}{2}$ ficer. 3 Q.
		Uaboemaal 1 Fieringar . 3 Skop. 1 ficer.
Smør	{	2 Er/ eller . 1 Bismitb. 2 E Sm.
		6 still. Penge 1 st. Daler 14 still.

Førstere
og Arbei-
ders spis-
ning paa
N Jerg.
Steels
Gaarde.

**Paa Tostrup/Allerup/Ellinge og Prdoffte/
er giffvet victualie paa:**

En Person udi .	1	Maanet er udi	{	Et Aar eller
			{	13 Maanedet.
Miel	{	Sæll. maal $1\frac{1}{2}$ skeppe . 3 Tønder $1\frac{1}{2}$ Skop.		
		Uaboemaal 2 skeppe . 3 Tønder 2 Skopper		
Malt	{	Sæll. maal 2 skeppe . $4\frac{1}{2}$ Tønder 2 St. 1 fi.		
		Uaboemaal 3 skep. . . $4\frac{1}{2}$ Er. 3 skepp.		

Eng-
Brahes
spisnings
Taxt.

Ette

Hom:

Hommel	{	Sæll. maal 1 fierringlar	3 Slep. 1 fierringar
		Aaboemaal $1\frac{1}{3}$ Fieringar	4 Slep. $1\frac{1}{3}$ fierringar
Flest	$\frac{1}{2}$	Side	$6\frac{1}{2}$ Sider
Nødeløb	1	Brød el. $\frac{1}{16}$ R.	$\frac{1}{2}$ Krops Brød
Faar- eller Lamklød	$\frac{1}{2}$	Krop	$6\frac{1}{2}$ Kroppe
Sild eller Salisfist	1	Uting	$1\frac{1}{2}$ Lønde 1 Ditting
Smør	3	eller $1\frac{1}{2}$ Stlb.	$1\frac{1}{2}$ Ligth 3 & Smør
Diug til Bryn	$\frac{1}{2}$	Sleppe !	$6\frac{1}{2}$ Sleppe
eller Diuggryn	1	Fieringar	3 Sleppe } Fieringar

Findis oc at vare gifvet paa=

Almindlig
Maanedes
Aars-
Text.

En Person udi . 1 Maaned er udi } Et Aar eller
13 Maaned.

Miet	{	Sæll. maal 1 Slep. 1 fierr.	$2\frac{1}{2}$ Er.) Slep. 1 fier.
		Aaboemaal $1\frac{1}{2}$ Sleppe $\frac{2}{3}$ fier.	$2\frac{1}{2}$ Er. $1\frac{1}{2}$ Slep. $\frac{2}{3}$ fier.
Male	{	Sæll. maal 2 Sleppe .	4 Lønder 2 Sleppe.
		Aaboemaal $2\frac{1}{2}$ Slep. $\frac{2}{3}$ fier.	4 Er. $2\frac{1}{2}$ Slep. $\frac{2}{3}$ fier.
Hommel	{	Sæll. maal 1 Fierringlar	3 Sleppe } Fieringl.
		Aaboemaal $1\frac{1}{3}$ Fieringar	4 Sleppe. $1\frac{1}{3}$ fiering
Nødeløb	1	St. el. $\frac{1}{16}$ krop	$\frac{1}{2}$ Krops 5 Støcker
Sild oc Salisfist	$1\frac{1}{2}$	Uting	2 Er. 1 fier. $1\frac{1}{2}$ Ut.
Smør eller Jfser	1	Skaaltb	13 Skaalpund
Diug til Bryn	$\frac{1}{2}$	Sleppe	$6\frac{1}{2}$ Sleppe
eller Diuggryn	1	Fierringlar	3 Slep. 1 Fieringar.

Fin.

Findis oesaa vel nogle Stæder/ ickun at giffvis / som oesaa skal
være det mindste oc flestte/som til nødsorffsig under-
hold/ kand med behjelpis/paa =

1 Pers. aff ringevillor 1 Maan. er udi } 1 Aar eller
13. Maaneder

Udspis-
nings rim-
giste Taxt.

Miel Søllandsmaal	1 Sleppe .	2 Tønder 1 Slep.
Malt	2 Sleppe .	4 Tønder 2 Sleppe
Hommel	1 Fieringkar	3 Sleppe 1 fier.

Eller udi Stædet for Malt oc Homle.

Bil	1 Tønde .	13 Tønder
Sild eller Fist . . .	1 Delling .	1½ Tønder 1 Ott.
Diug til Bryn . . .	½ Sleppe .	6½ Sleppe
Eller Diugbryn	1 Fieringkar	3 Sleppe 1 fier.

Udinogte Hospitaller findis være spiset paa =

26 Personer udi 1. Bge.

Hospitals
udspis-
nings
Taxt.

Miel	9 Sleppe	Lamme-Riød	3 Kroppe
Malt	2 Tønder	Sild	1 Fiering
Homle	1 St. 1 fier.	Lorff	½ Delling
Fleff	1 Side	Smør	½ Pund
Nødeliød	½ Krop	Erffter	1½ Fieringar
Gaaseliød	6½ Krop	Diugbryn	3 Fieringar.

Hospitals
Maanets
Taxt,

Effter forskreffne Spisning/er medgaaen paa-
En Person udi 1. Maanet.

Miel . . .	1 sk. $1\frac{1}{2}$ fi. $\frac{6}{13}$ &	Lammekjød . . .	$\frac{6}{13}$ Krop
Malt . . .	$1\frac{1}{2}$ sk.) fi al. $\frac{8}{13}$ &	Sild . . .	1 Voll
Hornle . . .	2 al. $1\frac{1}{3}$ &	Torst . . .	$6\frac{1}{2}$
Fleff . . .	$\frac{2}{13}$ Side	Smør . . .	$2\frac{1}{2}$ & ÷ $\frac{1}{13}$
Nødekjød . . .	1 Støcke	Erffter . . .	$\frac{1}{2}$ Ott. ÷ $\frac{1}{13}$
Gaasekjød . . .	1 Krop	Biug Bryn . . .	1 Ott. ÷ $\frac{1}{13}$
1 Nødekrop		er regnet:	
actet for:	13 Støcke	1 Te. Torst	104 Fiste
1 Te. sild for	26 Voll	1 lb smør for	16 Skaltb

Er og giffvet til Skibs- Folck Maanedes victualie paa-

120 Personer udi 1. Maanet.

Brød . . .	4 Læster	Smør . . .	26 Ltb 4 Skltb.
Øll . . .	10 Læster	Bryn . . .	3 Tønder
Fleff . . .	60 Lippund	Erter . . .	$2\frac{1}{2}$ Tønder
el. kjød for fleff	$5\frac{1}{2}$ Skiptb 2 Ltb	Salt . . .	$\frac{1}{2}$ Tønde
Bergefist . . .	30 Lfibt	Liuß . . .	$1\frac{1}{2}$ Lippund.

Effter forskreffne Spisning land medgaa paa-

1 Person udi . . . 1 Maan. ell. i 51 Aar eller
13. Maaneder

Skibsfol-
ckis all-
mindelig
spisnings
Taxt oc
udregning

Brød	20 Brød . . .	5 Tønder oc 10 Brød
Øll	1 Tønde . . .	1 Læst 1 Tønde Øll
Fleff	$\frac{1}{2}$ Lippund . . .	$6\frac{1}{2}$ Lippund Fleff
Eller Kjød for Fleff	15 Skltb ÷ $\frac{1}{13}$	12 Ltb $2\frac{2}{3}$ Skltb Kjød

Berge-

Bergefist	4 Skalpund	3 Ligtb 4 Skaltb.
Smør	3 $\frac{1}{2}$ Skalpund	2 $\frac{1}{2}$ Ligtb 5 $\frac{1}{2}$ Skaltb
Gryn Sæll. Maal	1 $\frac{1}{2}$ Ottinglar	1 $\frac{1}{2}$ Skep. 1 fi. 1 $\frac{3}{4}$ Ott.
Erter	$\frac{1}{2}$ Fier. Sæll. m.)	$\frac{1}{2}$ Skep. $\frac{1}{2}$ fier. Erter
Salt Sæll. Maal	$\frac{1}{5}$ Ottingar .	1 Fier. $\frac{3}{4}$ Ottingar.

Hvad Sommer-Liuf som giffvis til Skibs/udvisis udi fore-
 gaaende Anden Taxc. som effter Maaltider er ansl-gne.
 Vdi 1 Lønde Brød er beregnet 50 Brød / hvort saadant / at
 dermed 1 Person til 4 Maaltider / kand spisis.

Følger

Hvor meget Salt medgaaer / oc er fornøden / til
 affskillig Proviant / med at indsalte /

Til

4 Skippund 4 Ligtb	}	[Flest / Dre- eller Faarekiød]	}	6 Skep. eller
		[Lamme- eller Gaase-kiød]		5 $\frac{1}{2}$ Sæll Skep.
				1 Se. Salt

Salt hvor
 vije til ar-
 stillig sal-
 terj / med-
 gaar.

Det med at gnie / salte oc Ding eller Lønde nedlegge.

1 Lønde Sild eller Lorf / got Kiøbmands Gods) $\frac{1}{2}$ Sæll sk.
 De 3 Pierringar got Fransk Salt / at drøffe med / Oc de
 andre 3 Pierringar skal være Spansk Salt / at nedlegge
 eller at salte med / Er saa fornøden =

Til 4 Lønder Sild eller Fist 1 Lønde Salt.

Undertiden beregnis oc saa til =

3 Lønder Lorf / Sild eller Orreter 1 Lønde Salt.
 Er til 1 Lønde Sild , 2 Sæll. Skopper Salt.

Indis

Salt til
Salteri.

Findis oc at være beregnet til:

4 Nøde Kroppe	} Ell hvert	. . .	1 L. Salt
20 Svins Flest			
40 Faar-Kroppe			
90 Gaasekroppe			

Er til:

	Salt.maal.	Udemaal.
1 Nødekrop .	$1\frac{1}{2}$ Slep.	2 Sleppe
1 Svinsflest }	} $1\frac{1}{2}$ Fier.	. . . $1\frac{3}{4}$ fier.
2 Faarekroppe }		
15 Gaasekroppe	1 Slep . .	1 Slep. $1\frac{1}{2}$ fier.

Findis oc at være beregnet til:

	Salt.maal	Udemaal.	
1 Oxe-krop	} hvert	1 Sleppe .	1 Sleppe $1\frac{1}{2}$ Fier.
18 Slep			

Er til:

6 Oxe-kroppe	} hvert . .	1 Lønde Salt.
108 Slep		
2 Sider Flest	} hvert .	1 Fiering S. $1\frac{1}{3}$ Fiering
1 Oxe-hund		

Er til:

48 Sider flest	} hvert . .	1 Lønde Salt.
24 Oxe-hunder		
1 Faare- eller Lam-krop	$\frac{1}{2}$ Fiering ar	$\frac{2}{3}$ Fieringar

Er til:

48 Faare- eller Lam-kroppe .	1 Lønde Salt
------------------------------	--------------

**Gryn/Miel oc Malt bekommis aff Korn/
som følger:
Aff**

1 Tønde Rug	} hvert 1 Tønde Gryn.
2 Tønder Ving	
3 Tønder Doghvød	
4 Tønder Haffre	

Gryn/
hvor vie
bekommis
aff atstil-
ligt Korn.

Er saaledis stedse/saa mange Gryn som Rug/halft saa man-
ge Gryn/som Ving / $\frac{1}{3}$ saa mange Gryn som Doghvød/
oc $\frac{1}{2}$ saa mange Gryn/som Haffre. Dog naar Viaget
icke er striit oc fuldkommenet / giøris vel der aff noget meer
fornøden.

- 6 Tr. Rug/som maalis toldfri/bør gifve 7 Tønder Miel
1 Te. el. 6 strugne skop Rug/bør gifve 6 $\frac{1}{2}$ opmaalt skop. M.

Til Bergen i Norge/holdis følgende viffe Maade:
Aaff.

- 1 Laft eller Skal haffois 13 Tønder Miel/saaledis packed oc
12 tr. Rug
1 Te. land reyelige 5 Boger/eller 11 Ltb. 4 lb Rippen. B.
aff.

Miel aff
Rug.

- 1 Laft eller }
} bør haffois 52 Tønder Malt
48 Tr. Ving }

Malt aff
Ving.

Er saaledis ill Udgierd paa=

- 1 Laft Ving 1 Pund eller 4 Tønder Malt.
1 Pund eller 4 Tr. 2 skop. Sall. m. 2 $\frac{1}{2}$ skop. $\frac{2}{3}$ fi. Aboern.
1 Te. Ving/gjør udgierd $\frac{1}{2}$ skop. Sall. m. $\frac{1}{2}$ Skop. $\frac{2}{3}$ fi. Aboern.

TAXT

TAXT paa Brød

Eller

Hvad Brød bør veige og gielde efter Indkjøb
paa Hvede og Rug/

Som Bagerne udi Kiøbenhavn aff Borgemeestere og Raad
sammesteds foreskreffvet og anordnet er
Aar 1610. den 26. Junii.

Efter hvilcken endnu rettis og forholdis.

Naar 1 Slep god Hvede gielder,

20 skil. skal 1 Hvedebrød for 1 alb. veye	$7\frac{1}{4}$ Lod
22 lb.	$6\frac{1}{2}$ Lod $\frac{1}{2}$ quint.
24 lb.	6 Lod
26 lb.	$5\frac{1}{2}$ Lod $\frac{1}{2}$ q.
28 lb.	5 Lod 1 quint.
30 lb.	5 Lod
32 lb.	$4\frac{3}{4}$ Lod
34 lb.	$4\frac{1}{2}$ Lod
36 lb.	$4\frac{1}{4}$ Lod
38 lb.	4 Lod
40 lb.	$3\frac{3}{4}$ Lod

Naar

Maar i Skeppe god tyff Rug gielder

12	still. skal)	Ston rogn for 1 alb. veige	12 $\frac{3}{4}$ Lod
13	ß.	.	12 Lod $\frac{1}{2}$ Q.
14	ß.	.	11 $\frac{1}{2}$ Lod
15	ß.	.	11 Lod
16	ß.	.	10 $\frac{1}{2}$ Lod
17	ß.	.	10 Lod
18	ß.	.	9 $\frac{1}{2}$ Lod
19	ß.	.	9 Lod $\frac{1}{2}$ quint.
20	ß.	.	8 $\frac{3}{4}$ Lod
21	ß.	.	8 Lod $1\frac{1}{2}$ q.
22	ß.	.	8 Lod
23	ß.	.	7 $\frac{1}{2}$ Lod $\frac{1}{2}$ q.
24	ß.	.	7 Lod $1\frac{1}{2}$ Q.
25	ß.	.	7 Lod $\frac{1}{2}$ q.
26	ß.	.	6 $\frac{1}{2}$ Lod $1\frac{1}{2}$ q.
27	ß.	.	6 $\frac{1}{2}$ Lod $\frac{1}{2}$ q.
28	ß.	.	6 Lod $1\frac{1}{2}$ q.
29	ß.	.	6 Lod $\frac{1}{2}$ q.
30	ß.	.	6 Lod
31	ß.	.	5 $\frac{1}{2}$ Lod 1 q.
32	ß.	.	5 $\frac{1}{2}$ Lod
33	ß.	.	5 Lod $1\frac{1}{2}$ q.
34	ß.	.	5 Lod 1 Q.
35	ß.	.	5 Lod $\frac{1}{2}$ quint.
36	ß.	.	5 Lod
37	ß.	.	4 $\frac{1}{2}$ Lod 1 quint.
38	ß.	.	4 $\frac{1}{2}$ Lod
39	ß.	.	4 Lod 1 quintin
40	ß.	.	4 Lod.

Naar 1 Steppe Rug gielder,

12 still. skal) Gros Brød for 2 h: veige	11 Wismer &
13 h.	10 Marcker
14 h.	9 & 6 Lod
15 h.	8 $\frac{1}{2}$ Marcker
16 h.	8 Marcker
17 eller 18 h.	7 $\frac{1}{2}$ Marcker
19 eller 20 h.	7 Marcker
21 eller 22 h.	6 $\frac{1}{2}$ Marcker
23 eller 24 h.	6 Marcker
25 eller 26 h.	5 $\frac{1}{2}$ Marcker
27 eller 28 h.	5 Marcker
29 eller 30 h.	4 $\frac{1}{2}$ Marcker
31 eller 32 h.	4 Marcker
33 eller 34 h.	3 $\frac{1}{2}$ Pr. 4 Lod
35 eller 36 h.	3 $\frac{1}{2}$ Marcker
37 eller 38 h.	3 Pr. 4 Lod
39 eller 40 h.	3 Marcker.

Er beregnet udi=

1 Wismermarkt $\frac{1}{2}$ Skaalpund eller 16 Lod.

1 Tønde Hvede eller Rug . . . 6 Stepper.

Nora. Naar dyre Aar indfalder/ saa Hvede og Rug falde
dyrene end forskreffne Taxt medføres / saa som i disse Aar 1651.
1652. at 1 Tønde Rug koster 6 eller 7 Daler / land dog Brødet
væxt effter forskreffne Taxt lettelig udregnis.

Der hos tilholder Velbemelte Borgemeſtere oc Raads
Anordning/ ſom følger:

De paa det allemaa vide/ hvad hver Slags Brød / efter
Indkjøb paa Hvede oc Rug/ ſkal veige/ da ville Borgemeſtere oc
Raad/ Aarligen den første eller anden Dag i hver Maaned eller
ſaa tit Indkjøbs Forandring det udfordrer) lade ſætte oc ſkriftlig
ar. ſlaae/ hvad hver aff forſkræfne 3 Slags Brød / i hver Maan-
ned ſkal veige/ ſom efter Tiden oc Kornis Indkjøb / lideligt oc
billigt være kand.

De till des Behoff/ haſſve beladet forordne / oc her paa
Raadhuiſet ophenge/ trende Skaalenæter/ hvor paa ſkal altid
ſindis Lod/ hvad hver Slags Brød / daglig hver Maaned / bør
veige/ ſaa de ſom Brød kiøbe/ ſelff kunde prøffve/ om de haſſve
fuldvættigt Brød/ efter Korn Kiøb/ for deris PENDINGE / eller
ikke; Befinder ſig nogen med ſamme Brøds Væct at ſke for
kort/ da at giſſve det Byefogden tilkiende/ oc hand/ med Byens
Kiømner/ at ſage Bagernis Faldsmaael/ efter Byens Xat/
ſom vedbør.

Item, ſtulle Bagerne endelig være pliclig/ ſittelig oc vel
at lade forarbeide oc bage deris Brød / ſaa det ey alleene holder
ſin Væct/ Men oc er reent oc uſtraffelig/ ſom det ſig bør / Hvor
med Byefogden / Kiømnern oc Bagernis Oldermænd/ en gang
hver Maaned (eller ſaa ofte behoff giſſris) ſtulle haſſve grand-
giſſvelig Tilſiun/ De hvilcke Bagernis Forſeelfe da beſi dis/ ſaa
deris Brød ikke er vel baget oc louligt gjort / ſtulle de bøde efter
rivilegierne.

Sammeledis skulle alle Bagerne her i Byen være plictilg/
 hver Dagsdag oc Løffverdag / i det ringiste 3 Timer om Formid-
 dag fra 7 til 10 Slet / at holde aff hver Slags deris Brød sael
 paa det nye Løff / Søndei for Raadhuiset / paa det mand dis
 bedre kand see oc erfare / hvilcke der lade bage best oc ustraffeligst
 Brød ; Hvodet icke gjør / skal bøde for hver Løffdag hand
 sammesteds icke lader holde sit Brød sael / 6 Marcker til Kongen
 oc Byen / Vii oc kand nogen Bager holde deris Brød længer el-
 ler flere Dage om Byen paa Løffvet til Rigs / da er det dem
 frijt fore ; Hvoreffter Bagerne kunde vide dennem at rette / oc for
 Skade tage vare. Actum Rigsbushaffn den 26. Junii Anno
 1610.

Nota. Denne sidste Post / om Brød paa Løffvet at sael hol-
 de / er nu (utvilactigen formedelst Bager Boderne / som
 siden atskillige Stæder i Byen / fra Bageris egne Vaan-
 huuse / ere bygte oc anordnede / der daglig Brød at selgis)
 forandret / saa intet Brød saaledis paa Løffvet nogen
 viffe Tider sael holdis.

Følger
Krigs udspisnings TAXT,
 Eller Antegnelse

Hvor vij: Victualie eller Commiss/ En Person / aff under-
 Officere, Ryttere eller Soldater/ giffvis udi Marken/ Feldtel-
 gre: eller Gvarnisoner, til Provision oc underhold/ effter
 Krigs: Articklene/ om Dagen/ ugen
 oc Maaneder.

Disligeste

Hvor vlijt Haffre/ Blug oc Høe/ ic. effter Væxt oc
 Maalkand paa en Hest med tillommis.

En Person giffvis Dag oc Nat

Brød . . .	2 Skaaltb.	Øll . . .	3 Potter
Riød . . .	2 Skaaltb.	Smør . . .	$\frac{1}{8}$ Skaaltb.

Krigs-
Spis-
nings Taxt

Om 8 Ste: Dage/ eller naat Riød icke kand haffvis/ gif-
 vis da saa megen Fisk/ Øst eller anden god Victualie, i Stædet
 for Riød oc Smør/ som til Liffvis Dopholt/ ligesaa meget kand
 forslaae: Til des rette Ligning/ er udi foregaaende anden ud-
 spisnings Taxt fremstillet/ hvor vlijt Proviant/ aff et Slags/ i
 Stædet for et andet/ som icke kand haffvis/ bør at spisis.

Skal saaledis effter forskreffne Taxt giffvis paa =

1 Person udi	1. Vge	1 Maanet	1 Ar eller 13 Maaneder
Brød . . .	14 Skaaltb.	$3\frac{1}{2}$ Lippund .	2 Skiptb $\frac{1}{2}$ Liptb.

Øll

Øll . . .	21 Potter	$\frac{1}{2}$ Tr.	24 Pot.	9 Tr.	12 Potter
Riød . . .	14 Skaalb	$3\frac{1}{2}$ Lippund		2 Skipp.	$5\frac{1}{2}$ Liffth.
Smør . . .	$\frac{2}{8}$ Skaalpund	$\frac{1}{2}$ Skaalpund		$2\frac{1}{2}$ Liffp.	$5\frac{1}{2}$ Liffth.
Salt (om gifvis) $\frac{1}{4}$	Stillinglar	$\frac{1}{2}$ Fierdinglar		$1\frac{1}{2}$ Liffp.	$\frac{1}{2}$ Fier.

Andrager da saaledis paa Et Compagnie aff

100 Personer udi 1 Aar eller 13 Maaneder

Brød	227 $\frac{1}{2}$ Skipp.	eller 505 Tr.	5 Ltb eller	
Rug	337 Lønder	$\frac{1}{3}$ Skop.		
Øll	910 Lønder	eller =		
Malt	303 Lønder	2 Skopper oc =		
Hommel	20 Skippth.	16 Liffth.	14 Skaalpund	
Riød {	227 $\frac{1}{2}$ Skipp.	eller 26 Læster	$5\frac{1}{2}$ Tr.	
	eller udi Stæd for Riødet.			
Fleff	121 $\frac{1}{2}$ Skipp.	1 Ltb.	$6\frac{1}{2}$ Skaalb eller =	
Sild	126 Tr.	$1\frac{1}{2}$ Fier.	ell. 10 $\frac{1}{2}$ Lest	$1\frac{1}{2}$ fier. el.
Lorff	175 Tr.	eller .	14 Læster	7 Tr. el.
Bergesiff	91 Skippund			

Udi Stædet for næstforstreffne 5 Species / eene at spise / kunde lempis at $\frac{1}{2}$ / $\frac{1}{3}$ eller $\frac{1}{4}$ aff hvort brugtis / efftersom til et hvort Væst haaffdis Middell.

Smør 14 Skippth. 4 Liffth 6 sttb. eller 20 Tr.
4 Liffth 6 skaalb.

Salt 27 Lønder $\frac{1}{2}$ Skippe

Om Bryn eller Ester til forstreffne Species vil gifvis / Land da beregnis paa:

160 Personer 1 Aar 25 Lønder aff et forstreffne Slags / elier 10 Tr. Bryn / oc . 15 Lønder Ester.

Er i forstreffne Beregning actet:

udi 1 Tønde	{	Brod	9 Lippund
		Oll	120 Preter
		Risb	14 Lippund

Naar ovenstreffne Soldaters Spisning / med forrige indførde udspisnings Taxter confereris / befindis den vel at kunde actis / til rund Nødværft at være nock: Saa fordi derefter / end oc andre store Spisninger / fornøynligen kunde tællis.

Til Udforing paa Hæfte/

Er effter forbemelte Krigs-Article / ordnet at skal giffvis:

Paa en Cuirasserer Hæft / aff 16 Palmers-elles
ved $2\frac{1}{2}$ Allens Højde
Dag oc Nat.

Hæfte	12 Skaalb eller $\frac{1}{2}$ Sleppe eller
Diug i stædet for Hæfte	6 Stk el. ungeser 1 Fieringkar
Høe	12 Skaalpund
Halmib hver Dage	4 Pund eller 4 Knipper.

Paa en Dijeet / eller gemeen liden Dyhæft
giffvis Dag oc Nat.

Hæfte	6 Skaalb eller	1 Fieringl. eller
Diug i stædet for Hæfte	3 Skaalb eller	$\frac{1}{2}$ Fieringkar
Høe		6 Skaalb
Halmib om Dagen	2 Pund eller	2 Knipper

Om Hættelse ell udforingen kand haffvis oc brugis / da behielpis med mindre Hæfte eller Diug.

Kytter-
Hæftis
Foring.

For-

Forstreffne udforing belagend/ kand vel holdis fore/ den som en heel visse oc useilbare Raade / alleene at være forestreff-
 vet/ til Effterrettelse ubi Krigsvæsen eller Fæltlagre oc Besold-
 ninger / hvor Høe oc Haffre til Rytteriets Bedtørffte besværts-
 gen er at til veye bringe oc vedlige holde / oc fordi aff hønestle
 Fornødenhed er angelegen / saadan forsiuntlig oc visse Raade/
 til des uddeeling oc Beregning/ at bruge : Ellers reittis andre
 Udforinger/ paa Kongelige Slotte oc Avelens Hoffvetgaarde/
 alleene effter Skeppe- eller Lønde Maal / saa at gemeentlig gif-
 vis paa:

En Verust-Ridde, Kuff- eller fuldkommen Vogn, Hæst:

Hoffhestis
 Foring.

Haffre	{	hver Dag oc Nat	$\frac{1}{2}$ Skeppe
		eller om Vgen	$\frac{1}{2}$ Lønde
Høe om Maaneden			1 Læß
Strøelse saa vist fornøden/ som da oc kand eractis Maanettlig for			$\frac{1}{2}$ Læß

Andrager saaledis

Hæste-Foder paa fuldkommen Hæste.

1 Hæst udi	1 uge	1 Maan.	{	1 Mar
				eller 13 Maaneder
Haffre . . .	$\frac{1}{2}$ Lønde . . .	2 Lønder . . .		26 Lønder
Høe . . .	$\frac{1}{4}$ Læß . . .	1 Læß . . .		13 Læß
Halm . . .	$\frac{1}{8}$ Læß . . .	$\frac{1}{2}$ Læß . . .		$6\frac{1}{2}$ Læß

Eller

Eller i Stæd for Halmb/ eller Lids oc Stæds
Leilighed/ Tang eller Sand.

Er saapaa:

100 Hesteudi . . . 1 Aar eller 13 Maaneder.

Haffre	2600 Lønder
Hør	1300 Læs
Halmb	650 Læs eller:
Tang oc Sand i Stædet for Halm.	

Effter Kongel. Majest. Krigs-Article / de dato Hafniae
10. May 1625. skal forskreffne Spisning oc udforing/ icke all-
ene forstaais / om de gemeene Ryttre ; Mens end oc / om alle
Høye oc Nedrige Officerer deris Tienere oc Boghæste.

Naar de ere indquarterede / skulle de lade dem høye med
den forordnede Underholding. Hvorom Kongl. May. naa-
digst hæffver ladet udgæde en udførlig Ordinantz /
dessaen rictige oc fuldkomne Ex-
tract her hos følger.

Xxxx

EX-

EXTRACT
 Aff
Indqvarterings Ordinantz
 Om
Spisning oc Tractament
 For
Officerer / Rytter oc Soldater
 Til Hæst oc Fod.

Hvortledis de aff Borgerstabet / med Spisning eller Penge i
 Stædet/skulle tracteris: Oc de dem der imod igien mod deris
 Værs/ dem hæffe at forholde/midler tid de i Rigsstæderne
 eller i Landbyerne ligge indqvarterede;

Kortteligen extraheret af Kongl. Majests. der om udgange
 Ordinantz, under dato Hafn. 26. Aprilis

1 6 4 s.

Følger Forst
Om Indqvarteringen
 nogle almindelige Regle.

1. Nøye Officerer indtil Ritmeesterne inclusive/ indqvarteris
 hos de formuenste Borgerstæb.
2. Leutenanter oc Cornetter hos got Folck aff Formue dernæst.
3. Under-Officerer/ Rytter oc Soldater/hos det øffrige Bor-
 gerstæb/effter Stædets Leylighed.

Om

2.

Om Spisningen

nogle almindelige Regle.

- I. Borgerflabet eller Værterne haffve kaaret / eller er det frit for at udvælle.
 1. Enten de ville spise eller giffve Penge.
 2. Om de videre end den forordnede Tractament / ville bringe Officirerne.
- II. Officererne skulle i sær og self strax betale.
 1. Vin de drikke offver Maaltid.
 2. Vin og Æll mellem Maaltid.
 3. Deris Gjesters Fortæring aff Mad / Vin og Æll.

3.

Spisningen oc dens Betaling/

Effter hver Persons Villkorudi
særdelighed.

1. Høye Officerer til Ritmeſterne inclusive skal spise som best fandt til veye bringis / med fornøden got Dansk Æll offver Maaltid /

Maaltidet beregnet for . 1 Rixort.

2. Leutenanter oc Cornetter skal spise / saa som aff Stæd fandt kommis / med nødforffigt got Dansk Æll ofver Maaltid / Maaltidet for 1 Rixm. eller 20. s. D.

3. Under-Officerer spise nødforffilgen / med fornøden Dansk Æll offver Maaltid /

Maaltidet for . . 10 s. Dansk.

Æ xx 2

4 Alle

4. Allr Officerernis Soldt / som icke spisis ved deris egen bord / for dem beregnis / saa som for en gemeen Rytter / hvert Maaltid for 6 Skilling Da Sk
5. Rytters spisis 2 Maaltid om Dagen / aff 2 eller 3 Rætter i det heyst / med $1\frac{1}{2}$ Pot Vu til hvert Maaltid / for . 6 Sk. D.

Jugna maa Gaa ster inobiude.

Skal derforuden giffvis paa hans Næst

Hvert Maanet	{	Haffre 2 Tr. ell	} for 2 Rixdal.
		Bug 1 Lønde	
	{	Høe 1 Læß	} for $1\frac{1}{2}$ Rixd.
		Strøels 1 Læß	

Kand icke Strøels bekomnis / skal giffvis i Stædet
Dregne / Lang eller Sand

6 Dragoner eller :

Soldater til Foeds / for deris Spisning / oc nødtørffig Vu
offver Maaltid / exactis at land beregnis / ligesomen ge-
meen Rytters Spisning / er / som forstr. for Maaltidet =
6 Sk. Dansk.

IV.

Penge i Stædet for offvenstreffne Spisning
er Borgerstabet frjt for at betale Maa-
netlig / som følger :

Er beregnet ubi

1 Maanet . 4 uger eller	32 Dage
1 Uge	8 Dage.

Erst:

Først:
Officerer oc Rytttere til Hest
 paa dem oc deris Dienere

Maanetlig		Rixdal.	Rixdal.
Oberst Leutenant	50	Major	40
Rittmester	34	Leutenant	26
Tornet	20	Regiments Quar-	15
Quarttermester		termester	
Regiments- Secre-	15	Corporal	15
rarius	10	Feld-Prædicant	6
Profos	5	StockerKneet	2
Ryttter hver uge	1 Rixd.	er Maanetlig	4

Derforuden

Rytttern paa hans Hest/ Haffre/ Høe oc Strøelse
 eller Lang/ 2c. som forstrøffvet.

De aldeelis ingen anden Service, undtagen Seng/sampe
 Lue oc Jld/ aff det Væ. ten kaager oc seer ved.

2.

Officerer til Føeds

Paa dem oc deris Dienere/ Maanetlig :

	Rixdal.	Rixdal.	
Oberste	50	Oberst Leutenant	50
Major	30	Capitain	20
Leutenant	10	Fendrick	8
Under Officer, hver	4	Soldat om ugen $\frac{1}{2}$ rd. 2.	

Soldaten at see oc kaage ved Værens Jld oc Luef.

Dra:

3.

Dragoner/Offic. oc Soldater

Paa dem oc deris Tienere/

Maanetlig :

Capitain	. 20 Rixdal.	De frij Quarter paa	2 Hæste
Leutenant	. 10 Rixdal.	De frij Quarter paa	1 Hæst
Fændrick	. 8 Rixdal.	De frij Quarter paa	1 Hæst

Ofoenstr. Drag. Offic. Hæste/Kulle traacteris som Rytter-H.

1 Dragoner om ugen $\frac{1}{2}$ Rixdaler/er Maanetlig . 2 Rdal.

Derforuden giffris :

1 Dragon. paa hans Hest (naar den meget brugis)

Om ugen 1 skæp Hafre / eller Maanetlig ⁴ Skæpper
1 Læs Høe.Om Sommeren/naar land hafvis Græs/udvisis dem der til
Plas.Til Beslag Maanetlig $\frac{1}{2}$ Rixdaler.

3 Stæd for Strøelse . Dregne/Lang el. Sand.

Til Bederlaug/ forslig Borgerstakets store Forstreckning/med Spisning eller Maanedes Penge/oc for Hafre/Høe/Strøelse oc til Beslag/ tilfigis udi høybemelte Kongl. Majest. naadigst Ordinantze/ atslig Tractaments Andrag i Penge/Kulle bliffve Officererne Rytter/ze. deris Besoldning affkortet/ oc hver Borger betalt/ saa vist hans Jndquartering eller Forstreckning/ effter forn. Taxt/land andrage.

V.

Derforuden indholdis udi forben Ordinantze følgende

Paabud/

1. Borgemeistere oc Raad Kulle med Offic. handle oc dømmme

mellem Borgers oc Soldaters Lovst / oc straffe Borgerskabs Forurettelse.

2. Holde Kulle paa deris Righheds Jndqvartering / saa at ved dato/naar begieris / Commissarierne kand forstændigis hvad Forordning der udtseer.
3. Sætte Rigsb paa hver Victualie species, om fornøden givris/oc det med Lensm: Oc for dem sig selff vil holde Kost.

2.

Borgerne.

1. Advaris Ryttere oc Soldater / videre end forstr. nødvendige underhold icke at borge/under deris eget Eventyr.
2. Ingen Rytter eller Soldat med Driick eller Læserdighed at opholde/Nat eller Dag/under tilbørlig Straff.
3. Icke at smæle eller Skælde paa nogen Rytter eller Soldat / under alvorlig Straff aff Borgem. oc Raad.
4. Mue dem selff ey befne/ Men hvis de offver Rytter eller Soldater hafve nogen besværning/det Borgem. oc Raad andrage.

3.

Officirerne bludis:

1. Qvarter ey at tage selff/ey heller deris Ryttere eller Soldater/ Men sig dem aff Borgerimester oc Raad at lade udvise.
2. Klage offver Qvarter/ skulle de Borgem. oc Raad angiffve.
3. Ey bestri noget Losament videre end det ham assignert/hafver hand flere Heste oc Folk, end hans Qvarter paalagt at holde/ da giffvis andre Qvarter paa dem / saa vijt effter Kullen bør got gløris.
4. Affstasse Heste oc Drenges/som icke findis i Kullen/eller Offic. oc Ryttere selff betinge Qvarter til dem / saa ingen deroffver klager/ saa fremt Offic. icke selff derfor ville søgis.

5. Mand:

5. Randsage lade Kytternis Qvarter/ hver Afften/ om de i rette Tidere inde/oe gaae til Hvile/at Værterne icke offver tiden molesteris/eller icke i nogen Fare geraadis/ aff Jld eller Tabacksdricken.
6. Lovist oc Irring om Spisning/ Offverlast/ Indqvarteer oc andet/stulle nogle visse Officerer med Borgemeistere oc Raad forhøre oc affhandle. Kunde de icke derom eenis/ da det Lensmanden oc høyere Offic. at giffve tilkiende/ som det paa tilbørlige Stæder kunde søge.
7. Kyttterne om skyldig befindis: straffis aff Officererne / lige som Borgerne (om skyldig befindis) af Borgemeistere oc Raad.

4.

Kytttere oc Soldater paaleggis

oc skulle aff deris Officerer tilholdis:

1. Med Dricken eller Svermen Dag eller Nat/ ey at besverge sin Vært: Mens med hans Officirs Forloff maa handbricke i Kroghuus.
2. Ey sinæle eller stielde nogen Borger eller Bonde.
3. Ey forætte deris Nad/ eller ilde dæ: med omgaais / under stor straff/oe streng Tiltale til Offic. om de icke derofver straffe.
4. Giesler mue de ey i deris Qvarteer indbiude.
5. Skade icke at giøre Borger eller Bonde/ paa Ager/ Eng/ Hafver/eller hvls i eller aff Kjøbstæderne foris.
6. Med Bøffer eller Pistoler ey at gaee eller ride i Marken/ undtagen paa Vaect oc Exercitz.
7. Ey at rende/stiude eller løse sin Bevær paa Gaderne / uden deris Officirs Befalning/at der ved Vørn/Solck/etc. icke skulle stadis.
8. Hæfnemaa Kytter eller Borger dem ey selff: Mens hver dem/sig for sin Vffrighed at betlage.

Er saaledis/ aff udspisnings Ordning oc Taxter saa viste fremstilled / at eractis/der aff udi forefallende arstillige udspisninger / skulle kunde haffvis fornøden Anledning/til des Anstilling oc behøffvige *victualis* Paaregnelse/Er derfore/tillige til Kortheds Besittning forbigaaed/ der om her mere at indføre: Effterdi til med derforuden/er hver god oc forsigtig Husbond oc Huusbær/ sin Huusholding oc Spisning vorder rettende / effter sit eger godactend/tilfødde Rumbheds Tilstædelse/De de Tieneris eller Arbejnderis Villor/hvilcke hand haffver at underholde.

Cap. IV.

Endelig/til denne Bogs Slutning/ er her hos søyed
En almindelig

Landgild Bahrts = TAXT,

Vdi hvilcken alle de Poster eller Species,aff Bahre/soni udi begge disse Riger/ Danmark oc Norge / til Landgild udgiffvis/ for Pendinge/ ere satte oc anslagne:

Hvor effter oc saaractis / naar nogen aff Rigers Jordbøgers Aarlig Indkomst/ udi Pendinge paa Kongl. Maats. Kenteri/ skal beregnis. Er oc saa effter samme Taxt oc beregning/disse Rigers aarlige visse Indkomst aff samtlig Rigers Raad/bleffven offverveyet/in Martio Anno 1633. Etunis derforuden at kunde tiene udi Almindelighed til der aff/ om et slags saadanne Bahrts Værd/mod det andet/ at erlange Bidskab / eller i nogen maade at slutte.

Rigers indkomsts Taxt oc offverveyet ser.

Korn.

1 Tønde Hvede 2 Rixdal.

1 Tønde Erter 1½ Rd. 1 Ort

1 T. rugel. miel 5 Ort

1 T. biug el. Malt 5 Ort

1 T. Vingyr 2 Hvort 2½ Rixd

1 T. Bogh. gr 5

1 Tønde

Rigens
Indkomst
Posters
Taxering
Penge.

1 Le. Hafsegryn $2\frac{1}{2}$ Rdaler	1 Skop Sennop $1\frac{1}{2}$ Ort
1 Le. Haffre $\frac{1}{2}$ Rdaler	1 Skop Hommel $\frac{1}{2}$ Ort
1 traaf Raftshafre 10 Skilling	1 Skiptb. Hottiel 1 Daler.
1 Le. Boghved 5 Smarck	

Smør og deslige.

1 Le. Smør 14 Rixdaler	1 te. smelt spin isf. 10 Rdaler
1 Le. eller 2 Øst 6 Daler	1 te. usmelt fr. isf. 6 Rdaler
1 Skiptb. S	1 te. Røckerfeet 4 Rdaler
1 Øst . . . 6 Skilling	1 Skiptb. Talg 20 Rdaler
1 Faarost . . . 4 Skilling	1 Ligtb. Talg 1 Rdaler
1 Le. usmeliet	1 Ligtb. Lins . . . 1 Rdaler
Gaasefster . . . 8 Rdaler	

Flekk og Kjød.

1 Skippund Flekk . . . 10 Rixd.	1 ung Kalf . . . $1\frac{1}{2}$ Ort
1 Side Flekk . . . $\frac{1}{2}$ Rdal.	1 Krop Kalfkjød 1 Ort
1 lb Ra spin Flekk . . . 1 Ort	1 Faarkrop . . . $\frac{1}{2}$ Rdaler
1 ferst Swinekrop . . . $1\frac{1}{2}$ Dal.	1 Lamkrop . . . $1\frac{1}{2}$ Ort
1 Swinhoffte eller Rng 3 h.	1 Griiskrop . . . $\frac{1}{2}$ Ort
1 Dalbagell. Rebensper 4 h.	1 Gaasekrop $\frac{1}{2}$ Ort.
1 Skippund Kjød . . . 5 idr.	1 te. Nød-Calun 2 Dal.
1 Øxe eller Nødekrop 4 Rdal.	1 te. Faare-Cal. 2 Daler.

Brod/Øll/Kediche og Honning.

1 te. Brod . . . 1 Rdaler	1 te. Spiis-Øll $2\frac{1}{2}$ fl.
1 te. Rostock.Øll 2 Rdaler	1 te. Øll-Kediche $1\frac{1}{2}$ Daler.
1 te. Herre-Øll $1\frac{1}{2}$ Rdaler	1 Le. Honning 10 Rdal.
1 te. Sven-Øll $\frac{1}{2}$ Rdaler	

Salt, Fift.

1 Lønde Al 6 Rdaler	1 Le. Ørreten 4 Rixdaler
1 Lønde Lax . . . 3 Rdaler	1 te. Helt . . . 3 Rdaler

1 Tønde Høst-Sild	4 rdr.	1 Tønde Kuller eller	} 2 $\frac{1}{2}$ rdal.
1 t. Nibe eller Baarsild	3 rdr.	1 te. runde Hvingling	
1 Boel saltet el. ferst sild	1 ort	100 Buckefist	6 rdalet
1 Tønde Torst	3 rdlr	100 Klip-Fist	8 rdr
1 Tønde Mackrel	3 rdlr	100 Laged Flynder	1 $\frac{1}{2}$ rdal.
1 Tønde Graashey	2 rdal:	1 Sildegarn	$\frac{1}{2}$ rdalet

Rigens
indkomsts
Taxt oc of
verveyle
fer.

Tør Fisk

1 Tønde Skruff-Fisk	8 rdal.	100 tørre Torst	7 $\frac{1}{2}$ rdal.
1 Skippund Bergefist	10 rdr.	1 Vaarde Kabelau	1 rdalet
1 Skippund Graashey	4 rdr.	1 Vaarde Koeker	1 rdalet
1 Snes tørre Nollest. aal	12 p.	1 Vaarde Langer	5 Ort
1 lb ferst Aal	$\frac{1}{2}$ rdlr	1000 tørre Flynder	2 $\frac{1}{2}$ daler
1 Spege Lax	3 ort	100 tørre Flynder	3 Ort
1 tør Orret	8 p.	100 tørre Kuller	1 $\frac{1}{2}$ ort
1 Helt	4 Kll.	100 Spiide-Fist	3 ort
1 Tønde tørre Giedder	3 ort	1000 Hvingling	3 $\frac{1}{2}$ daler
1 te. tørre sund oc Mager	1 rdalet	100 Hvingling	1 $\frac{1}{2}$ Ort
1 Snes Brasen eller =		1 Snes Skuller eller =	
Giedder	$\frac{1}{2}$ rdal	Hvingling	4 p.
1 Straa Sprøt	$\frac{1}{2}$ ort	1 Snes huggen skuller	1 Ort
1 Del 1/2 tør Sild	4 p.	1000 tørre eller laged	
1 Del 1/2 ferst ell. salt sild	$\frac{1}{2}$ ort	Kuller	4 rdalet
1 Vaarde Torst	$\frac{1}{2}$ ort	100 lagede Flynder	$\frac{1}{2}$ Ort.

Leffvendis Dveg.

1 Dre el. Slacter. Nød	6 rdal.	1 Stund	4 rdal.
1 Melcke-Koe	5 rdal.	1 Foer-Oxis Hold	2 rdal.
1 Skatte- eller Landgild- Koe	4 rdal. oc saa 3 rdalet	1 Fødensøds Hold	1 rdal. =
		1 Foerfoele	1 $\frac{1}{2}$ rdal.
		2 hpp 2	1 Boel

Rigens
indkomst
Posters
Taxering
Penge.

1 Boek-Balt	3 Rixdaler/oc=	1 Lamb . .	1 ½ Ort
	4 rdal i Tjen	1 Gaas . .	½ Ort
1 Balt at feede	2 Rdat.	1 par Høns .	6 Skilling
1 Seifersvin	1 Rdal.	1 Boel Eg .	16 Sk.
1 Skow-el.ol.f.	1 Rdal.	1 Hæstgæsterj	½ Ort
1 Paar . .	½ Rdaler	1 Houffhest .	1 ½ Ort
1 ung Kalf .	1 ½ Ort	1 Jegerhæst .	1 Ort

Utskilling som i Tønder maalis.

1 Te. el. 8. Skp.		1 Te. Kofver	1 ½ Ort
Lønborg. salt	3 rdaler	1 Te. Gul. Tier	2 ½ rdaler
1 Te. Bay eller-		1 Te. Noest tiere	2 rdaler
Sparst salt	1 ½ rdaler	1 Te. Bøgefæde	1 rdaler
1 te. Skanst salt	3 Ort	1 Tønde Kull	4 Sk.
1 Te. Læhøe salt	½ Rdaler	1 Læst Kalk .	1 ½ rdaler
1 Te. sort Salt	½ Ort	1 Te. Lim: eller-	
1 te. røde Beerer	1 Rdaler	Kalksteen .	½ Ort
1 Te. Rødder	1 rdal.	1 Læst Bardt	½ rdaler
1 Tønde Løg	1 ½ Daler	1 Læst Afte .	1 ½ rdaler.

Hvis paa Vogne agis.

1 Læs Høe .	1 Ort	1 Læs Kalksten	½ Ort
1 Læs Græs .	½ Ort	1 Orte Lim: ell.	
1 Læs Lageller		Saltsteen	½ Ort
Langhalm .	2 Skill.	1 Læs Bed .	10 Skilling
1 traff Haffre	16 Skilling.	1 Læs Liung .	6 Skilling.

Erøvhare.

1 tylt hugg. bord	1 ½ Rdaler	100 Hommelsteng	1 Ort
1 Gull. Diecke	½ Daler	1 Skoufvogn	1 Daler
1 Gull. Sparre	½ Ort	1 par Hul .	½ Daler
100 Egestaffre	16 Skilling	1 Tom Tønde	½ Rmarck.
100 baandflag.	2 Skilling		

Utskiltigt som udveigtis.

1 Etb prag Jern . . .	16 sh .	1 Marcq Hamp . . .	3 sh .
1 Jern Klod . . .	$\frac{1}{2}$ Ort	1 Marcq Liussegarn . . .	1 sh .
1 Liffth Osemud Jern . . .	3 sh .	1 Leen Garn . . .	1 sh .
100 Legte Somb . . .	1 Ort	1 Marcq Naar . . .	2 sh .
1 Liffth Vld . . .	1 Ort		

Nogle serdelis Species.

1 Hør Brud . . .	2 sh .	1 Par Handste . . .	3 sh .
100 Skind . . .	16 rdal.	1 Huud . . .	1 rdalet
1 Allen Hoffklade . . .	5 sh .	1 Korn Sect . . .	1 Ort
100 Handster . . .	$3\frac{1}{2}$ rdal.	1 Dags-Værd . . .	$\frac{1}{2}$ daler.

Norae

Ejnden-Fields.

1 Lønde Rug . . .	3 Ort	1 Bog Fiff . . .	$2\frac{1}{2}$ Ort
1 Lønde Korn eller = Haffre Malt . . .	$\frac{1}{2}$ rdal.	1 Lønde Tiere . . .	2 daler
1 lb Smør . . .	4 sh .	1 Lønde Salt . . .	1 rdalet
1 Bog Osse . . .	$\frac{1}{2}$ dal.	1 Fredtolds Nød . . .	4 rdal.
		1 Faar . . .	$\frac{1}{2}$ rdalet

Nordenfields.

1 Se. eller $2\frac{1}{2}$ Væt Korn . . .	$1\frac{1}{2}$ dal.	1 Bog Talg . . .	2 rdalet
1 Lønde Miel . . .	3 dal.	1 Stamp Sild . . .	16 sh .
1 Lønde Haffre . . .	3 Ort	1 Roe . . .	3 dal.
1 Lob eller 3 biff. Smør . . .	2 rd. 32 sh .	1 Faar . . .	$\frac{1}{2}$ dal.
1 Bog Osse . . .	3 Ort	1 Gied . . .	3 Ort
1 Bog for Fiff . . .	1 rdal.	1 Faar-Skind . . .	$\frac{1}{2}$ Ort
1 Bog Lax . . .	3 Ort	1 Hermelins-Skind . . .	$\frac{1}{2}$ Ort
1 Lønde Lax . . .	6 Ort.	1 Lønner graa Skind . . .	$\frac{1}{2}$ dal.
			1 Dear

Rigens
indkomst
Posters
Taxering
i Pengs.

1 Deger Budeffind .	4 rdt.	1 Deger Kalfffind	$\frac{1}{2}$ rdal.
1 Deger Giedeffind	$1\frac{1}{2}$ rdal.	1 Hud ell.)	Hudelaug 1 rdales
1 Giedffind	$\frac{1}{2}$ Ort	1 Kalfffind . . .	8 ff.
1 Deger Faareffind .	5 ort	1 londe Siere . .	$1\frac{1}{2}$ dal.

Foruden foromnelte Brug oc Nytte / som af næstforstr. Taxt land haffvis / er den her indfort / end oc en Deel dersore / at der off en hver kunde haffve at fornemme / med hvad fructbare Biltkor / disse Riger aff Gud ere conditionerede; I det der aff befindis / ingen Vare eller Vi Actualia Postor / som til Menniskelig vedtørfstige Ophold oc endelig Brug er fornøden / som jo effter deris Indhold / aff disse Lande meddeelis. At saaledis der uindden denne Taxt eller Bogis Slutning oc Ende / med foregaaende Første Bog / oc dette Arbejdis Begyndelse gjør en Harmonia oc Eer. stemmighed / der udi / at ved samme Taxt, (som forbermaet) Danmarks oc Norgis fructbare Herlighed icke ringe opliusis oc fremstillis / saa vi retteligen med David aff hans 65. Psalm / fra det 30. vers til Enden / kunde sige: Du besøger Landet / oc vander det / oc gjør det meget rigt / Guds Kilde hafver Vandets Fylle / du lader dets korn lykckis vel / thi saaledis bygger du Landet.

Du vander des Fructer / med Suctighed nedtrycker du dessen Plojnings Ryg / oc blødgjør det med Regn / oc velsigner dets Grøde.

Du kroner Aaret med din Godhed / oc dine Fjeds Erin drøppe med Sedme.

Disse Bøgers Begyndelsis oc Slutnings Eensstemmighed.

Guds Godheds berymelse.

Græfningen udi Brecken dryppe oc saa/ oc Høene omkringgifs is frydefuld.

Engene ere fulde (oc ligesom flædde) med Saar / oc Dallene staa tycke (oc tiulis) aff Korn/ at mand med høyt Liud opklinge oc siunge.

Oc effter at et hvert Lands Fructbarhed oc gode Vilkor/ icke aff Slumpvits her komme/ Saa tilvevebringis oc icke / disse Rigers forbemelte herlige Conditioner/ ved eget Arbejd/ eller aff ungesehr / Men aff Gud den Allermættigstis synderlig Forsiun oc Godhed/ ved Naturens Indplantning/ oc des Fructbarheds ved lige holdelse / oc bestæris os Mennsker / hvilcke Gud saadanne Lande ndi Besiddelse haffver indgiffvet/ til timelig Ophold oc Gode. Derfor da/ os aff høyseske Plucksyldighed vil sømme / saadan Guds Godhed oc Faderlig Forsorg/ at kiende/ til dessen steds-tacknemmelige Erindring / oc Guds store Naadns berømmelige Eris udbredelse/ vi vore Hierter bør opløffte/ oc med Kong David aff hans 104. Psalm opregne saadanne Guds Gierninger/ oc des fore loffsiunge:

Saa haffver Gud reed Jorden til/
 At os stal fattis/ hand icke vil /
 Bierge oc Dale dem vadsfer hand /
 At Græs for Qvaget vore fand/
 Jorden bar os Vin oc Brød/
 At vi skulde en lide Død/

Dit skee ham Tack den Herre sed.

Bandet bet maa giffve Giff/
 Dem bestar Gud til vor Dist/

Gode vilkor icke af ungesehr. Mens aff Gud.

Tacknemmelig lofsang for Guds Forsiun.

Eg af Fugle lige faa/
 Sampt oc deris Dinger smaa/
 Vilde Diur paa Marken gaar/
 Hiorre/Dyen/Svin oc Faar/
 Skaffer Gud os til hvert Aar.

Thi ville vi hannein prise med Skæl/
 For hand gler imod os vel/
 Hand giffve os sin hellig Aand/
 At vi det befinde kand/
 Oc hans Gafver bruge faa/
 At vi salige bliffve maa/
 Naar vi skulle aff Verden gaa.

Guds
 Gaffvers
 Nydelse
 aff Guds
 Fred/ ved
 øfrigheds
 Bestier-
 melse.
 Icke faae
 sorgfulde
 formedelst
 Opholds
 mangel oc
 Besvar-
 lighed.
 Derfor
 ønstis.

Efterat nu saadan Guds Gaffvers rette Brug oc Nydel-
 se med Rolighed/ vi icke ere formuend/ selff at til vore bringe/ med
 mindre vi det aff Guds serdelis Fred / oc ved Øffrigheds Be-
 skiermelse/ erholde; Haffve derfor de Gamle det Christeligen be-
 tændt/ at tillegge følgende Vers/ udi hvilket oc saa med Forbøn/
 til Trøst ihu kommis/ alle Sorgfulde/ af hvilcke vel icke er den rin-
 geste Deel/ som Gud aff urandsagelig Disidoms Raad/ ved Næ-
 rings oc Opholds Besværlighed/ bedrøvelig Elendighed tilstis-
 ker; Derfor til Lindring udi deris Trængsel/ oc det øfrigis Er-
 langelse/ ynste vi hermed hierteligen/ med forbem. følgende ver-
 sis korte (oc dog af Indholds begreb/ viitløfflige oc herlige) Ord/
 til endelig Slutning:

Vor Herre Jesu Christi Fred/
 Være hos os i Evighed/
 Gud trøste dem alle som sorgfuld er /
 Enten de ere fiern eller nær/
 Gud bevare sin Christenbed/
 Oc vor tiere Øffrighed/
 Gud gifve os Fred oc Salighed. Amen.

F I N I S.

Register

Paad den Anden/ Tre-

die oc Fierde Bog.

Den Anden Bogs Register.

Lit. A.

A er			40
Aal	{ Salted/astillige } { anslagen	183, 187, 188	
	{ Mollestyld } { mod Hartforin		
	{ core astillige } { udregnet	238, 245	
Aal i Norge/ mod hart Korn taxerit			209
Aalstinds Penge/ beregnet mod hart Korn			172, 206
Aaldreets Penge/ regnis oc 2 Marc mod 1 Tynde hart Korn			
Aalgaarde/ oc Aalgaards Stader			20, 42
Aarbillir / hvad er : mod hart Korn anslagen oc udregnet		103, 199, 260	
Aarfugle 16 imod 1 Tynde hart Korn			
Aargangs Sauge/ oc Flom Sauge			23
Adelens maa ey tiobe Jordejged Bønder Gods			12
Adelens Jordegods maa ey tiobis under Eronen ;			
Ey heller aff Privat Personer			9
Abelens { Hoffigaardis Bygning / Herlighed/ Eyendom / Hals			
oc Haand ; Kofstentisse			7, 8, 9
{ Bircke oc Juris-Patronat: Rettighed			9, 10
Wekers Herlighed/ lange oc stactede/ des Tienere			153
Wge oc Arbeed/ hver vijs her gioris/ tillige med Arbeeds Pengis Bdgift			164
	A a a a a		Wrig

Register.

Erts Penge udgifvis aff Eyedom/ beregnet mod hart Korn	82. 97. 171
Affalds Jord	40
Agershuus Lehnz første oc tredie Byxsel	138
Alner paa Island/ te Landgilds Tal	112
Allæd Jord	35
Arbeeds-Penge eller Byg ; oc des Beregning mod hart Korn	103. 173
Arbeeds- eller Hoffnings-Hertlighed	155
Arbeeds-Penge/ saae eller mange/ aff hvad Gaarde udgifvis	83
Arbeeds Pengis Taxt	158
Arbeeds Pengis Taxering / efter Kongl: Mayt: Bress at lempis effter Eyedom/ oc Gaardens Styld	162 165
Arbeeds Bogne/ mod hart Korn anslagen oc udregnet	192. 252
Arbeeds-Penge i Norge	211
Aste/ mod hart Korn anslagen oc udregnet	191. 251
Aster Smør oc Hon: Tolffmands/ Tindals/ mod hart K.	174. 177. 223 228
Augdesidens første oc tredie Byxsel	140

Den Tredie Bogs Register

Lit. A.

Afser	450
Afdømt Bresss Copier paa Jordgods	315
Affald for Arff mellom Adelen	377
Affald for Bergemaal	379
Ager	446. 451
Agershuus Lehnz Gods beregntis efter Skippunds Tunge	315
Arbeed eller Arbeeds-Penge tilregntis i Pantseem:	343
Arfvegods hiemsalder sin Kette Arfving	367
Argumentation om Marcherebningz Brug	441

Register.

Den Fierde Bog's Register

Lit. A.

Aab Syffels Korn Maal oc Smør-Beet	494
Aalborghuus Lehns Maal oc Beet	495
Aalborg Steppers Vdregning i Sallands oc Aabostep.	496
Aastrup Lehns Maal oc Beet	501
Aarhuus Lehns Maal oc Beet	494
Agers Huus Lehns Korn-Maal oc Smør-Beet	514
Skippunds Beet	543
Allen Maal paa Afskillig Bahre paa Klede Kammer	545
Alters underskeed/ oc deris Eigning mod hin Anden	545
Alters oc Palmers Maal	542
Augde Sidens Korn Maal oc Smør Beet	516

Den Anden Bog's Register.

Lit. B.

Blandstenger 1280/ regnis mod 1 Tynde hart Korn	
Baackestuffver oc Gadehusis Biltor	18
Bahuus Lehns første oc tredie Byxel	138
Basse Keck/ mod hart Korn Anslagen oc Vdregnet	193, 252
Bay Salt/ mod hart Korn Anslagen oc Vdregnet	191, 250
Becke	40
Bergenhuus Lehns første oc tredie Byxel	141
Bielcker smaa 1 Tylt/ mod 1 Tynde hart Korn	
Bircke Frihed til Adelens Hoffgaarde	9, 81
Bircke Høyheds oc Herligheds Omstænde	144
Biscops Gaardis Biltor	6
Blandforns Sad Taxer i hart Korn med Vdregning	53
Blandforns Landgild mod hart Korn Anslagen oc Vdregnet	169, 217
Bleginds Landgild	85

A a a a ij

Boel/

Register.

Boel/ oc Boels Jorder/ Afstillige	17
Boel / forðum var 1½ Snyris Haffn en Egv aff 1½ Skibs oc 18 Mand's Vdregning i Leding	25. 26
Boels Jord/ heel oc halff/ hvorledis beregnis	23
Boel-Salte eller Svin/ mod hart Korn Anslagen oc Vdregnet	180
Boghvede Landgild mod hart Korn Anslagen/ oc Vdregnet	169. 213
Boghved Sæd/ taxer mod hart Korn oc Vdregnet	53
Boller Smør mod hart Korn Anslagen oc Vdregnet	176. 224
Bønder Gaardis Vndersteed	10
Bændgarns Stader	41
Bændgarns Stader mod hart Korn Anslagen	199. 250
Bordhugne i Tyle mod i Tynde hart Korn	
Borg-Gaards Bygning oc Brug	7
Boringsholms Landgild	87
Bøttersmør/ mod hart Korn beregnet	176. 225
Braader eller Braatter	40
Bratsberg Lehns første-oc tredje-Byxel	139
Brend Svin mod hart Korn beregnet oc vudregnet	181
Brunlaug Lehns første-oc tredje-Byxel	139
Buckstind i Norge mod hart Korn taxeret	207
Bul-Dyer 4 mod i Tynde hart Korn	
Buegilde Riser Laug i Sogen	108
Byg i Pund eller 24 Stepper naar beregnis mod i Pund eller 20 Stepper Rug	214
Byg { i Norge mod hart Korn beregnet	204. 205
Byg { i Danmark mod hart Korn Anslag. oc Vdreg.	169. 213
Byg Sæd's Taxt oc Vdregnet	53
Byxel eller første Tæge i Norge	15. 135
Størst: oc Bæst Jorddroet til hart Byxel	136
Hvorledis i hvert Lehn udgiffvis	138

Register.

Den Tredie Bogs Register.

Lit. B.

Befaling til tvende Mand / om Mageskiftis Brandstning / oc Lehns Manden at være offerværend	381. 382
Beleiligt liggend Jorde Gods / æstimeris	282
Bergen Huus Lehns Gods / beregnis i Løbs Leiger	315
Bircke Hønhed følger sin Hofvet Gaard	369
Boe eller Byggetofft	449
Bonden skal svare Borgemeistere til Bield i Kjøbsted / eller til Cre- ditorens Ting	363
Bønder Gods is hart Korn / udi Indførsel anslaaes Pundet for 200 Kjøbdl.	355
Bøndernis betiendelse oc Ud / om deris Sad oc Auffs	382
Borger maa giøre sin Plener oc andre til Guldmæctig	363
Brestve oc Forsikring paa Gods is Kjøb	335
Brestholden i Stifter / om nogen sig befindet	372
Dyemarc is Erklæring	446
Dyets Indregt	450

Den Fierde Bogs Register.

Lit. B.

B Agning	578	
Bahuus Lehns	Korn Maal oc Smør Becc.	413
	Stippunds Becc	142
Bergenhuus Lehns Korn Maal oc Becc / understeedelligt	519 543	
Berømmelse for Guds Godhed	650	
Bleginds Korn Maal oc Smør Becc	490	
Blocke Drejeris Spisning	588	
Bosting Lehns Maal oc Becc	498	
Boreris Spisning	588	

Aaaaa ij

Bor.

Register.

Borring Holms Korn Maal oc Smor Becc	506
Borne-oc Tuct-Huusis Episc Ordning	574
Bortumb Closters Lehn Maal oc Becc	501
Brass Bierg Lehn Korn Maal oc Smor Becc	517
Bremmerholms Bdspisning Taxt udi Maaltider Anslagen	577
Bremmerholms Almindelig Maanedes Taxt paa 1 Person om Maaneden/ Vger/ Aaret	599
Brod Taxt i Kiøbenhaffn	628
Brod oc All / hvor ringist fand Episc	609
Brost i Episcning / med søyt at Andrage	570
Brunlaug Lehn Korn Maal oc Smor Becc	516
Brygning oc understeedelig All	579

Den Anden Bogs Register.

Lit. G.

Glosteris Diltor	6
Exemper Marstis Landgild	89

Den Tredie Bogs Register.

Lit. G.

Capitels Gods i Norge / om Lehnsmanden fand Bortstifte	419
Christioni den Tredis Recellis 40 Cap. om Jordeigen Eigedom	413
Commislarier { Forordnis paa Adskillige Stifter { Adstille alle Tvist i Munde eller ved Dorn	} 366
Commanitets Taxt paa Bdspisning	
Confirmag paa Magestifter fordris i Kongl. Mayt. Cancelli	438
Copier { Aff Skode eller Kiøbe-Breffve	336
{ Gieldes Breffve	338
{ Stadisløß Breffve	339

Credi-

Register.

Creditorer kunde være holdene med ald Pante-Godsis Indkomst /
dem at lade tilregne

344

Den Fierde Bogs Register.

Lit. G.

<p>Galløe Slots Udspisning</p>	}	<p>Paa Ladegaards Foged</p>	615
	}	<p>Paa Terstere oc Kocere</p>	616
<p>Galløe Lehns Maal oc Bect</p>			494
<p>Christiani IV. Recessis Indhold/ om Tynde Maal i Danmark.</p>			485
<p>Eldinghuus Lehns Bect oc Maal</p>			494

Den Andens Bogs Register.

Lit. D.

<p>Dags Bect- eller Teppe-Vng beregnis en mod hart Korn</p>	103.169
<p>Dags Bectspunge oc deris beregning mod hart Korn</p>	103.173
<p>Damme</p>	40
<p>Daler 2 Tykt mod 1 Tynde hart Korn</p>	90
<p>Ditmerstens Landgilds Udgifte</p>	40
<p>Dod Lende/ Stuur Lende/ eller Green Lende</p>	131
<p>Driffe/ hvad er/ oc hvortidis optagis</p>	131

Den Tredie Bogs Register.

Lit. D.

<p>Dobbelt Baderlaug til Kongellge Mayest. i Norste Skifter</p>	418
<p>Driffe/ beregnis en mod Keneu</p>	347

Register.

Den Fierde Boges Register.

Lit. D.

D Aernis Maal oc Becc	518
Dals Præstegieldis Korn Maal oc Smør Becc	522
Danst Skippunds Becc	534
Danskiger { Skippund Becc	537
Mynne	566
Den Fierde Boges Endelig Fornødenhed	482
Dimerstens Korn Maal oc Smør Becc	508
Dronningborg Lehnis Maal oc Becc	494

Den Anden Boges Register.

Lit. E.

Efter Lange } mod hart Korn beregnet oc udregnet	254. 195
Egh	183. 238
Egh Landstyd i Norge/ beregnet en	209
Enbærstager / mod hart Korn beregnet	193. 253
Eng/ Wa-Eng / Kier Eng	36
Engbørlings Udforstning i Magestiftere	52
Engbonds Taxt, oc beregning efter understeedlig Lands Læs	62. 65
Engelsk-Leding oc Sted	
Eng-Peng hvor aff giffvis } mod hart Korn beregnet	101. 171. 172
Erffter Landgild/ mod hart Korn Ansagen oc Udregnet	170. 219
Erffte Sæds Taxt oc Udregning	33
Eyedom hvad er / oc des Klasse	35
Eyedom for hvilken Landgild bør paasættis oc for hart Korn An- slaais	44
Eyedomis Bygnings adskillige Klasse	5
Eyedomis Understeed	34
Eyedomis Taxering for Landgild oc des Aarsager	42
Eyedomis trende Hoffverparter	45

Register.

Eyedoms beregnings Maade	{ 1 hvor Jorden $\frac{1}{3}$ Aarliggen hviler	46
	{ 2 hvor Jorden en Aarliggen hviler	49
	{ 3 hvor Jorden altid saais	50
Eyedoms Taxt i hart Korn anslagen oc udregnet		53
Eyedoms Anden Part/ som en anslais/ oc dog Landgild af gifvis		45
Eyedoms Tredie Part/ som en beregnis/ eller Landgild af gifvis		46

Den Tredie Boges Register.

Lit. E.

Eg aff hver Maa/ tilreebis hver Gaard		461
Engbond hvorledis beregnis efter Landsgilds udgiff		414
Exemple til Morffe udregnings Tasters Oplysning		318
Exempel om Stadsmaals beregning mod Rente		346
Exempel/ hver Gaard at til reebe Jord efter Landgilds qvota		462
Eyedom oc Landgild udi Magesstifter/ anslais i hart Korn lignis oc Affregnis		382
Eyedom aff Jordeigne Gaarde/ er undertiden beregnet fordum u-beregnet		409
frjt som Adels Gods/ unt tagen Stod oc Leding		409
Bor at regnis saa vit paa Landgild andrager	411, 412, 413	

Den Fierde Boges Register.

Lit. E.

Dicke i Maaltider beregnet		585
Englist Mynne		565
Erter i Maaltider beregnede		584
Erter oc Bryn hvor kand sparis		610

(16) † (30)

B b b b b

Den

Register.

Den Anden Bogs Register.

Lit. F.

<p>Faar i Danmark oc Norge / mod hart Korn anslagen oc udregnet</p>	181, 208, 236
<p>Faar-eller Soide-Leye oc Taxt paa Psarsee</p>	116
<p>Faar-Stind i Norge mod hart Korn anslagen</p>	207
<p>Faste Stæde-eller Leilendinges, Gaardis Bilfor</p>	15
<p>Fallet</p>	39
<p>Fastaarspenge 2 Marck mod 1 Tynde hart Korn</p>	
<p>Falsters største Landgild</p>	83
<p>Fauffne Jord</p>	23
<p>Fledder/ mod hart Korn beregnet</p>	191, 251
<p>Fjeld Karre 4 mod 1 Tynde hart Korn</p>	
<p>Fierdings Boel</p>	18
<p>Fierdings Jords Taxt</p>	23
<p>Fiste Leye Bilfor</p>	20
<p>Fiste-Band</p>	39
<p>Fisterijs Hertilghed i Danmark oc Norge</p>	152
<p style="padding-left: 2em;">{ Saltede arskillige }</p>	183, 186
<p style="padding-left: 2em;">{ Tørre arskillige } mod hart Korn</p>	238, 242
<p style="padding-left: 2em;">{ Blodige }</p>	185, 242
<p>Fiste tørre/ Morst Landskjld mod hart Korn anslagen</p>	209
<p>Flestpenge oc Flest mod hart Korn beregnet oc udregnet</p>	181, 235
<p>Flomb-Sauge oc Aargangs Sauge</p>	23
<p>Flynder/ Saltet oc tørre arskillige/ mod h. Korn udreg.</p>	185, 186, 241, 243
<p>Fode eller Foer-Neds Penge / oc des beregn.</p>	101, 172, 179, 234
<p>Fode-Ned mod hart Korn anslagen oc udregnet</p>	179, 180, 233
<p>Foerings Penge i Norge</p>	155
<p>Foerleye oc } i Norge mod hart Korn anslagen</p>	107, 211
<p>Forning . }</p>	
<p>Foer eller Stald-Dyen mod hart Korn anslagen oc udregnet</p>	233
<p>Fogedgæster/ eller Fogerhold / oc des beregning</p>	99, 172

Register.

Forlåningsers oc Slotts Bygning/ Eydendom oc Vittor	6
Forløffs Hertighed/ oc trende Tilfald	130
Forstrand	41
Første-Byxel eller Tøge i Norge/ hvorledis udgiffvts	137
Hvert Lehns Byxel i sær	138
Forsøe / hvad er	38
Forsøg	40
Føertorn eller Haffre/ mod hare Korn anslagen oc udreg	102. 197. 255
Fouler-at føde eller-foere/ mod hart Korn anslags	180. 234
Friske Fiske oc Kul oc des Taxter udi Islands Indkomst	III
Svens oc Smaalandens største Landgild	84
Tynske Pund Smør/ lige ved Wisborg pund/ mod hart Korn an- slagen oc udregnet	174. 223
Tyrbord/ mod hare Korn anslags oc udregnis	192. 252

Den Tredie Bogs Register.

Lit. F.

Fælleden oc Bymarck	446
Fælsters Gods Kjøb eller Prijs	287
Finske hvad er	451
Fint oc Kul/ leggis under Marcke Skals Steene	473
Følge Brevfs Mening	335
Følge Brevfs Copie paa Magestiffte	403
Følgnings Mand / følge Kæbs Mand	454
Førløff/ en mod Rente beregnis	347
Førdeelt Mand ved Rigenes Køl/ fand en gaa i Lov	355
Førdeel af Magestiffter for Kongl. Mayt. naar findis/da stuttis/ &c.	399
Forlånings Brevff paa Gods mellem Adel: Ecce- Personer	374
Forsikrings Brevffve paa Jorde Gods Kjøb	335
Formular , oc Magestiffits Brandsknings oc lignings Bestriff- velse	383
Førregnelse paa Gods som erbydis oc begæris til Stiffte	381

B b b b ij

Register.

Forthe	449
Friderici den Andens Bress / om Hørings oc Sielids-Sagers Process	361
Guldmaect Jorde Gods at { kiobe	285
{ selge	286
Gynst Godfis Kiob eller Prijs	288

Den Fierde Bogs Register. Lit. F.

Faffric-Maal	542
Falsters Korn Maal oc Smør Becc	489
Fiste / saltet oc tørre i Maaltider anslagen	582
Flest i Maaltider beregnes	580
Flensborgs Korn-Maal oc Smør Becc	508
Forstunlighed er at bruge i Spisning	568
Soed Maal	543
Franst oc Engelsk Mynt	565
Fredkiob i Norge	560
Gynst Korn Maal oc Smør Becc med udregning	492

Den Andens Bogs Register. Lit. G.

Gaard Aal saltet / mod hart Korn beregnet oc udregnet	183
Gaards Penge udgiffvis aff Eyedom / des beregning	97. 171
Gaase-Haffre oc des anslag mod hart Korn.	170
Gadehuse oc Bactestuffvers Bii for	18
Gadehuus Penge / oc deris beregning mod hart Korn	103. 172
Galte mod hart Korn beregnet	180 234
Garn eller Lusegarn / mod hart Korn anslagen oc udregnet	201. 265
Gesterj oc Forings Penge / haffvis ey Eyedom for	83
Gesterj / hvad er / hvorfor udgiffvis	97
Understeedlig Slags.	100 98. 29. 172

Register.

Besteri-Penge/ Malt/ eller Hassre beregnis en mod hart R.	169 170
Aff Jordeigne-oc Kircke Gaarde mod $\frac{1}{2}$ hart Korn	172
Bedder tørre/ mod hart Korn anslagen oc udregnet	190. 250
Biedder oc) i Danmarck	182 236
Biedskind) i Norge mod hart Korn beregnet	207. 208
Siernings-Penge eller-Byg	103
Sierselhug	38
Sies mod hart Korn anslagen oc udregnet	182. 237
Graasny 8 stycker mod 1 Tynde hart Korn	
Graning	36
Graaskind 32 stycke mod 1 Tynde hart Korn	
Gres Svin/ mod hart Korn anslagen oc udregnet	180
Grot en gammel Mynts Sort i hart Korn beregnet	171
Gryn mod hart Korn anslagen oc udregnet	170 218
Grund-Leye i Norge	109
Sullands Landgild/ oc des Dmgang	86

Den Tredie Boges Register.

Lit. G.

G årdboe stittig/ bor en tvingsis til Jeffnet/ 2c.	466. 467
Gaard-Gæde Thofft eller gammel Thofft	449
Gaard-Gæde Thofft tilreebis først	456
Besteri aff Jordeigne Gaarde/ som ingen anden Landgild udgiffve/ regnis for $\frac{1}{2}$ hart Korn	408. 411. 415
Af Skaans oc Hallands Skatte Guds u-beregnet	412
Gield tilstaaend oc bortstyldig pro qvota tilregnet	370
Gields Breffs Copie	338
Gields Sagers process. i Fyen/ der om Kong Frederich den An- dens Breff	361
Gienbreff paa Magestiffte til Kongl. Mant.	402
Gods/ om mæere land opspørgis end Stiffe	372
B b b b iif	Grandff:

Register.

Grandstrning oc lignig i Magestiffere des Bestriffvelse	383. 385
Grandstrning paa Norske Magestiffre Gods/ hvad der udi fornemligst Beforftis	421
Des Bestriffvelsis maade	423
Griibe Jord reebis effere gammel Skuld	455
Griibs Jord	447

Den Fierde Boges Register

Lit. G.

Gamel Danst oc Norst/ arskillig Wynn.	558
Gode Viller aff GBd	651
Gøtenborgs Stippunds Becc	536
Guld-Wyntens Værd	561
Gullands { Korn Maal oc Becc	506
{ Stippunds Becc	539
Gullandst Wynn	563
Gryn { i Maaltider beregnee	584
{ hvor fand sparis	610
Gryn/ hvor vijt bekommis aff understeedelige Korn	627

Den Anden Boges Register.

Lit. H.

Ha/ tørre $3\frac{1}{7}$ Vaarde/ regnis mod 1 Fynde hart Korn	
Haar mod hart Korn anslagen oc udregnie	200. 264
Haffelboels beregning	31
Hæste-Gæister/ hvorledis udgiffvis/ opbergt oc beregnis	99 172
Hærlands oc Drænsers Landgild oc des Taxer	93 119
Haffner 42 udi 1 Stryis Haffn	25
Haffne-Brødris Plic	27
Haffner i Norge	29. 41
	Haffre

Register.

Haffre Sæds Taxt i hart Korn med udregning	53
Haneweide Penge 2 Mark/ mod 1 Tynde hart Korn	
Haffre penge/ hvad er/ hvor vilt beregnis	102. 172
Haffre oc	
Haffre Bryn } hvorledis mod hart Korn beregnis {	169. 170. 205
Haffre Geisterij }	217.
Haffre/ 5 Opmaakt stepper / naar regnis udi Tynnen oc mod $\frac{1}{2}$ Tynde hart Korn	218
Haffre-Rierffve/ mod hart Korn anslagen oc udregnet	197. 256
Hollands Læs Eng/ mindre end Jydffe	68
Hallands pund Smør/ mod hart Korn anslaais oc udregnis	173 227
Halm/ mod hart Korn anslagen oc udregn	196
Hals oc Haand / Adelen haffver offver deris Bønder des Sag- salds Høyhed oc Herlighed	130
Hamp/ mod hart Korn anslagen oc udregnet	200. 264
Harboepund Smør/ mod hart Korn anslagen oc udregnet	173. 225
Hart Korn/ hvad er	95
Heele oc $\frac{1}{2}$ Gaardis Sæd oc Landgild	16.17
Halle-Slynder } mod hart Korn ansl. oc udreg.	188. 190. 247. 249
Helte-Terre }	
Herlighed/ hvad er / oc des 1 Hoffvet Part	78
des Anden oc Tredie Hoffvet-Parter	80
Herligheds 1 Hoffvet parts understeedlig Landgilds udgiff/ udi hvert Land	84
Desse for Raaffnis Erklæring	95
Vdi Norge	105
Hermelin 4 mod 1 Tynde hart Korn	
Herligheds 2 Hoffvet-Parts synderligste Posters Erklæring udi Norge	121 135
Herligheds 3 Hoffvet-Parts for Høyhed oc Herligheds Fortlaring/oc udi Norge	144 151
Herre-Gaardis Bygning oc Tilliggelse	7
Herremend oc Parter/ fri for skyris Haffnis udveden	28

Register.

Herre Giefteri / hvorledis udgifvois oc beregnis	98. 171
Hird Straais Fortale/ om Styris Haffn oc Stibrede	27. 29
Diul mod hart Korn anslagen oc udregnet	192. 252
Hoe Aufstings udforskning i Mageskifter	52
Hoe mod hart Korn anslagen oc udregnet	195. 254
Hoff-Hæste Giefteri	100
Hoffnings- eller Arbeeds-Herlighed	155
Holds-Penge oc -Haffre	101
Holding eller Tredie Aars Tæge	137
Holsteinst Gæde-Jords-Maaling eller Taxt	62
Hunt-Land	62
effter Morgen-Land/ paaættis Landgild	62
Humble oc	
Hommelstænger } mod hart Kern ansl. oc udregn.	171. 193. 219. 253
Honningpenge / oc des beregning mod hart Korn	102. 172 178
Honnings underfædelige Sorter mod hart Korn anslagen oc ud- regnet	177. 229. 230
Høns / Landsthyld { i Danmark mod hart Korn ansl. oc udreg.	182 236
{ i Norge beregnis ey	209
Hornfiste / mod hart Korn anslagen oc udregnet	188. 247
Her / mod hart Korn anslagen oc udregnet	200. 261
Hes-Bondhold / aff Jerdeigne Gaarde/ oc des Forhold	II. 128
Hestpenge oc des beregning mod hart Korn	103. 173
Houffning	81
Houff Hæste Giefteri/ hvorledis udgifvois oc opbergis	100
Hudelauq	106. 204
Huder i Norge mod hart Korn beregnet	204 207
Hvede/ oc Hvede-Meel/ mod h. Korn anslagen oc udreg.	170. 218. 219
Huggen Bord i Tyle mod i Tynde hart Korn	
Huggensfuller tørre } mod h. Kern ansl. oc udr.	185. 188. 241. 245
Hvilling salted/ tørre }	
Huus Mænds Arbeeds Penges	163

Register.

Den Tredie Bogs Register.

Lit. H.

Hæffo { 3 Aars u-dyctige 20 Winters suldfommeet }	476
Harlands } Hallands }	289.290
Herlighed Jordgods følgende/ giør derpaa Priis	282. 283
Herlighed understeedelig/ hvorledis i Stifter beregnis	404
Hoffegaardis hart Korn { Dyrer end Bønder Gods Hvor høyt anslaais paa Indførsel }	287 288.355
Hoffegaarde { Son paa Stifter land tileignis Om ere flere end Broder Eodder }	366 367
Hoffegaardis Bygning sættis for Penge	368
Hoffde Mode	451
Horrings Dalls { Aarsag oc henstreckende Begyndelse oc Bdførelse }	357 358
Horrings Domb { paa Hoffi Giæld paa Salds Maal }	359
Horrings { Dale med hvem land brugis hvor Dije oc hvor Lenge sig strecker { Kong Frederichs Bress om des process. }	359 360 362
Horringe stulle for Deelis/ forst for Hoffi Giæld/ oc saa for Sal	363

Den Fierde Bogs Register.

Lit. H.

Hadersleff Huus/ Korn Maal oc Smør Beer	507
Haldsnoe Closters Lehns Korn Maal oc Smør Beer	522
E e e e e	Hals

Register.

Hallands Korn Maal oc Smør Becc	490
Halbs Lehns Maal oc Becc	495
Hallands Skippunds Becc	536
Hampe { Becc oc Affald }	537
Harslyffels Kornmaal oc Smør Becc med udregning	498. 499
Hardangers Lehns Korn Maal oc Smør Becc	522
Himmerlyffels Korn Maal oc Smør Becc	495
Hoff-Maaneders Taxters { Billighed / oc des Aarsager Vdregn. paa 1. 2. Maaneder til 1 Aar }	608 612
Hoff-Hastis Foring	636
Hollands Wyne	565
Hommel Becc	537
Hommel oc Malt til understeedeligt Oll	579
Hospitals udspisnings Taxt	623
Høybaads Mands V-geftosis betaling	558

Den Andens Bogs Register. Lit. J.

Jact oc Skotteri i Danmark oc Norge	150. 151
Jeger Giesteri eller } hvad er/hvorledis opbergis	99. 100
Jeger Giesteri Hæste . } oc mod hart Korn beregnis	172
Jiber Skind 4 stycke mod 1 Tynde hart Korn	
Jindpenge/ er regnet 2 Marck mod 1 Tynde hart Korn	
Jern Saffstaarn 6 Dismerpund mod 1 Tynde hart Korn	
Jern arstillige/ mod hart Korn anslaaen oc udregnet	198. 258
Jern Dfimund 100 stycke mod 1 Tynde hart Korn	
Jorde-Gods/ hvad er	5
Jorde-Gods / Konningens oc Adels	6. 7
Jordeieget frje eller Odels Gods	10
Jorde-Gods B-frjje eller Feste-Gods	10

Register.

Jordeigne Gaardis Frihed/ Landgild/ Husbondh, Skat/ ic.	10. II. 173
Jordeigne Gaarde/ maa Adelen en Kiøbe	12
Jordeigen Bonde { maa en alleene besidde Gaarden	12
{ hvor med land forbrude Gaarden	12
Jorde-Goddis Herlighed	78.79
Jord-Goddis Bebyggelse/ aff heele oc halfve Gaarde/ Boel/ Huuse/ Møller/ ic. med ic hværis Sæd/ brug oc Landgild	16. 17
Jord-Dæling gamel { i Danmark/ udi Naffter/ Fierding Dæling/ ic.	23
{ i Norge/ i Namateboel/ Drisboel/ ic.	30. 31. 32.
Jorder Affvoxtter i Norge	108
Jordeleye oc Taxt paa Pfarøe	92. 116/ ic.
Jord-Bøger/ oc Skifte Register gamle/ er fornøden i Skifter oc Kiøb at eftersee	212
Indebuds Penge/ oc des beregning i hart Korn	104. 173
Jyllands Landgild/ oc des Taxter	90. 111
Julefoeder oc des beregning mod hart Korn	102. 197. 256
Jule-Skat/ beregnet mod hart Korn	171
Jus Patronatus til Adelens Hoff-Gaarde	10. 81
Juris Patronat: store Herligheds Omstænde	146
Jus Patronatus hvorledis er beregnet/ efter Mogens Bloe oc Brede Rangor	202
Hvorledis effter vis Raade kand anstaais	269
Jyllands største Landgild	84

Den Tredie Bogis Register.

Lit. J.

Jndførsels process.	333	
Jndtag	450	
Jord/ Skifte i Fierding. ic. Rebis efter Fierding/ ellers. efter Landgild	456	
Jorde-Goddis Kiøb oc Sall offvis Jæffnlig aff		
Adelen { nogle til skade	} des Aarsag	281
{ nogle til fordeel		

E c c c c ij

Register.

Jorde Guds arskillig Priis oc Værd hvor udi bestaar	282
Jorde Guds æstimeris af Beleylighed/ Dertighed/ B-forskyldel- se/ Storn/ Jaet oc Fisteri/ vel Dyreket Jord/ Indkomst/ aff Gæsteri/ ic. Som ey beregnis/ store Accidentier, Bygning/ oc Formuende Besiddere	282. 283
Jord Guds Klob oc saa understeedelige udi hvert Land	287
Jord Guds arskillig Klob udi Salland/ Lolland/ oc Falster/ ic.	288
Jord Guds Pansseeningis understeedelig Maade i Danmark	341
Sielden til brugelig Pane	340
Jordeiget Eyedom uueerriben beregnet	409
fordum u-beregnet	409
Jordeiget Guds fordum frje som Adels Guds	409
Eyendom her beregnis effter Landgælds qvota	411
Jus Patronatus følger sin Hoffi Gaarde	368
Jydsk/ Jyensk/ Langelands/ Skaanskt/ Hallandskt/ Norst/ oc Hert- landst Guds Priis	288. 289

Den Fjerde Boges Register.

Lit. J.

Jegerens/ Maal oc Beer	518
Jelling-Syffels Korn Maal oc Smør Beer	494
Instrax til Zholderne om Stibis Drectighed	548
Jndquarterings Ordinanz	638
Her Jorgen Steels udspisnings Taxter	620
Jflands Beer oc Thal	529
Jflands { Landsthylds Ansegnelse i Jord Bogen }	
Jflands { Jord Boges Posters beregning . }	530
Jflands { Lene oc Stocke Qvillers forhold }	531

Den Anden Boges Register.

Lit. K.

Kalk-Offne oc Kalk-Stene	8. 198
Kalkve/ mod hart Korn anslagen oc udregnet	180. 224

Register.

Kalkstind i Norge mod hart Korn anslagen	207
Kander Smør oc Hemning anslaget mod hart Korn	176. 177
Riendelsis Herlighed oc udgift { i Danmark	129
{ i Norge	143
Kler	37
Kier-Engs beregning i hart Korn/ oc des Kinghed	36
Kiør Laugs beregning oc Taxe	31 33 107
Kiør/ mod hart Korn beregnet { i Danmark	178. 179 232
{ i Norge	208
Kircke Geisterj } beregnet mod hart Korn	172. 173
Kircke Penge }	
Kismer Smør i Obshffet mod hart Korn anslaals	175. 229
Koepenge oc des beregn. mod hart Korn oc udreg.	101. 172. 179 233
Koe-eller Qvie-Leje paa Psaroe	92. 116
Koeste/ mod hart Korn anslagen	193. 252
Kong Stød hvad er/ oc mod hart Korn beregnet	96. 170
Kong Stød Haffre/ mod hart Korn anslagen	197
Korn Landgild mod hart Korn anslagen oc udregnet	204
Korret Smør mod hart Korn anslagen	175. 229
Krae	37
Kriigs Giefterj hvad er/ hvad derfor eybergis mod h. Korn beregn.	99. 172
Kull paa Island	111
Kull udi Tynnder oc Læs mod h. Korn ansl. oc udreg.	192. 195 251. 254
Kuller saltet oc tørre mod h. Korn ansl. oc udreg.	185. 187. 241. 244

Den Tredie Boges Register

Lit. K.

K Job oc Stifter/ fornemst Aarsag til disse Bogers-brug	278
Kiøb oc Sal om Jordegods/ brugts Idelig blant Abolem	282
Kiøbs aff nogle { til Skade }	
{ til Fordeel } des Aarsag	282
Eccce iij	Kijb

Register.

Køb paa Gods { i Sælland/ Lølland/ Falster Fyen/ Langeland/ Jylland/ Skaane/ Halland }	288. 289
Købende/ Forringer Jorde Godfis Vilkor	286
Købende oc Selgende/ haffver hver andris perlvation ey at Skotte	287
Købe Brefs Copie paa Jorde Gods	336
Købe Gods i Fallet/ stiftis som Løffore	367
Køb. Mand maa giøre deris Zienerer til Fuldmectig	363
Kiøbs udregninger paa 100. 95. 90. 85. 80. til paa 30 Dalt. fer i Tynde harr Korn	294. 20. 320. 20.
Kirke oc Præste-Gaards Eyedom oc Herlighed hvor vti i Skiff- ter beregnis	397. 405
Landgild oc Eyedom i sær indført oc Afliq:	398
Kirke Jorders Tilskiffteffis Omstænde	407
Kirke Jorder gaa ey i Kæb	463
Kul oc Flint leggis under Marck-Skats Greene	473

Den Fierde Boges Register

Lit. K.

Kjøbenhaffis Skippunds Beer	535
Kiøbs oc Skiffers udføring/der udi bestaar disse Bogers Indhold	482
Kiød i Maaltider beregnet	581
Kiød-Dags Spisning effter Maaltiders Taxt	595
Klæde Cammersfis Maal oc Taxt paa arskillige Vahre	547
Konningsbergis Beer	537
Korn Maal gamelt i Danmark	487
Korn Maal nu brugeligt i { Danmark Norge	485 514
Krigs Spisnings oc Ud-føring Taxt	633. 635. 638
Krigs Officerers tractament udi Indqvartering	638

Register.

Den Anden Bogs Register.

Lit. E.

Adegaardis Bygning oc brug	7
Lamb i Danmark oc Norge/ mod hart Korn beregnet	182, 208, 236
Landboe Bøxel/ Halding/ tredie Aars Tæge eller	
Landboehold i Norge/ hvorledis i hvert Lehn udgifvis	137, 138
Landgild Herligheds Forste Part	78
Landgilde aff Jordeigne oc Starre Gaarde	11
Landgild eller Landstyd / hvad er / lempis effter Eyedom	81
Landgilds Posters Paasettelse/ lempis effter Affgrøde	48
Landgilds Penge udgifvis aff Eyedom i Marken	82
Landgild/ hvad Sorter udi hvert Land udgifvis	84
Landgilds 3 Taxters Summarist Indhold	267
Landgilds Taxt med fort udregning	169
(i Danmark	
(i Norge	204
Med udførlig udregning effter Sallands oc Nabomaal	213
Landgilds Penge mod h. Korn anslag. oc udreg.	171, 220
(i Danmark	
(i Norge	205
Landgild Kloer mod hart Korn anslaais i Norge	208
Landgild/ hvilcken beregnis for heelt $\frac{1}{2}$ eller intet	267
Lands Lød	109, 143
Langelands Landgild	83
Lang Echis Tiennere	154
Langæet paa Sulland	
Lang Halm	195, 196, 255
} mod hart Korn anslagen	
Lang Skib	30
Løx saltet oc tørre i Danmark oc Norge mod hart Korn ansla-	
gen	183, 186, 209, 238, 242
Løxe Lencker mod hart Korn beregnet	190 250
Løxe-Lenckers Bilfor	20, 42
	Løxe

Register.

Laxpenge/ er oc regnet 2 Mark mod 1 Tynde harr Korn	20. 41. 206
Laxegaarde/ deris Stadet oc Afgiffte	191
Lasse eller Hiembrent-Salt/ mod harr Korn anslagen	193. 253
Lecrer/ mod harr Korn anslagen oc udregnet	82. 96. 171.
Ledings Penge i Danmark/ hvor aff/ oc til udgiffvis	105. 206
Ledings Meel oc Smør/ regnet/ som Landgild	15
Leding i Norge	1'4
Ley-Ledings-eller Gaste-Gaardis Bilkor	188. 245
Leye-Quillers Bestaffenhed paa Island	198. 256
Lijmsfiort Aal/ mod harr Korn anslagen oc udregnet	102. 198
Lijmssteen mod harr Korn anslagen oc udregnet	140
Lijmssteenpenge oc des beregning mod harr Korn	194. 256
Lister Lehns første oc tredie Byxel	37
Ljung/ mod harr Korn anslagen	201. 265
Ljunge-Slet	31
Luse-Gaarn mod harr Korn anslagen oc udregnet	33
Løbs-Land/ hvorledis beregnis	106
Løbs-Boel	175. 223. 228
Løbs-Leyge	171
Løber Smør i Danmark/ mod h. Korn anslag. oc udreg.	83
Løddemark/ oc des beregning mod harr Korn	39
Lollands Landgild	
Lotter oc Lunder i Norge	

Den Tredie Boges Register.

Tit. L.

Landgild	{ for hvilken Jord bør til Ræbis/ oc icke beregnis i en Sum, oc anslaaes i harr Korn	458. 459
		459
Landgild ansl. i harr Korn oc saa beregnis i Penge		292
Landgild oc Eyendom paa Skifter/ anslaaes i harr Korn oc lignis		382
Landgilds oc Eyedoms Taxering, i Lignings Slutning Indførte		396
Langs-Lands Godfis Prijs eller Klob		288

Register.

Lang-Hæffd/ hvad er oc des process	475
Lang-Hæfds Bress/ er trygt Adkom	476
Lang-Hæfds Laugheringe	477
Leding i Marcke Reebnings Taxt	478
Lens-Manden at være offverbærendis paa Grandstningen oc Eigne	382
Lens-Mændene i Norge haffve Kongl. Mayr. Fuldmact med alle Magestiffter at samtocke/ oc til Ende giøre paa ratificats	418
Lens-Manden søgis om Magestiffte med Forregnelse	420
Lens-Mandens befalnings Indhold om Godsis Grandstning	382
Eignings oc Grandstnings Bestriffvelse i Magestiffte	395
Eigning oc Grandstning i Norge des Bestriffvelsis Waade	423
Løbs Leiger / derudi beregnis Bergenshuus Lehns Gods	315
Lodder [paa Syfkinde Stifte forfatts Skriffelig] [om dem tagis Zedle]	371
Lod fastis om Solfald	460
Loddermings sturnings forbeholdelser	371
Lollands Godsis Prijs eller Riob	287
Løffore om icke kand tillange/ da Indførts i Jord-Gods	355
Løffore stifftris Eige	369
Loh Engere [giffvts Barsel til Reebning [til Reebis hver sin Deel i hver Aas	453
Lytte	464
	450

Den Fierde Bogs Register.

Lit. L.

Ladegaards Fogeds Maanedes Raast paa Calloe	615
Lardals Korn Maal oc Smor Beet	522
Landgild Maal oc Beet fremstillis udi den 4 Bogs Fjerde Part	488
Landgild Bahris Taxt, effter hvilcken Rigens Indkomst anstaaes oc offver veiges	645
Lavinds Korn Maal oc Smor Beet	492
Eigning mellum nogle understeedelige slags Alner	545
D o d d d	

Register.

Efter-Lehns Korn Maal oc Smør Becc	518
Eius aff Talg/hvor vix stabis	587
Løffverseffels Korn Maal oc Smør Becc	494
Lollands Korn Maal oc Smør Becc	489
Lundenis-Lehns Maal oc Becc	498
Lnhst Stippunds Becc	538
Lysse Klosters Korn Maal oc Smør Becc	522
Lyster Korn Maal oc Smør Becc	522
Lytken Herr-Greeds Korn Maal oc Smør Becc	508

Den Anden Boges Register.

Lit. M.

M aal oc Beccs beregning i Norst Landgilds Taxt	204	
Maarsskind mod hart Korn anslagen	208	
Mackreel/ mod hart Korn anslagen oc udregnet	184. 241	
Mæle Smørs Boel/ sat for Landgild	33	
Mager-Svin/ mod hart Korn anslagen	180	
Malt i Danmark oc Norge mod hart Korn anslagen	169. 205. 213	
Mamateboel	} for Landgild Taxerie	31
Mamate-Leye		
Mandals Lehns Forste oc Tredie Byxel	140	
Mands Bærck eller Krie	}	31.34
Mantel-Leye		
Marcke oc Mællis Boel	}	
Marcke Solffs Jord	}	}
Marcker Jord		
	} gamel Jord-Dællings beregning	23. 24
Marcker { Guld	}	}
Marcker { Gulds Jord		
Marcker { Rente		
Marcker Jords beregning paa Pfaroe		

Register.

Marcker-Gods eller-Brende paa Hartland oc Dretnoe	94. 120
Miel i Danmark oc Norge/ mod h. Korn anslagen	169. 170. 204. 217
Moeffer	37
Møller/ affskillige/ deris Bygning Landgild/ oc Biskor	21
Møllestyld mod hart Korn anslagen oc udregnet	169. 170. 217
Mølle Svin mod hart Korn anslagen	181. 235
Møllestyld Aal mod hart Korn anslagen oc udregnet	183
Møllestylds Penae i Norge mod hart Korn beregnet	206
Morgenland i Holsten/ rettis Landgild effter	62
Motte-Leye Land/ gamel Norst Jord-Daling	33

Den Tredie Bogs Register

Lit. M.

M aal oc Beet i Norste Klobs beregning	317
Maal oc Beet forklarit i Magestiffers Eignings slutning	396
Maals Jord	447
Magestiffier i Danmark des Begyndelse/ process	380
Magestiffers Forhold mellem Adelen Indbyrdis	393
Magestiffers Fordeel for Kongl. Mayt naar fornemmis/ sluttit da oc med Skøde Endis	366. 380
Magestiffte Bress/ som Kongl. Mayt. udgiffver/	399. 402
De des Siem-Bresss Copier	399. 402
{ i Danmark	399. 402
{ i Norge	433. 435
Magestiffier i Norge deris Begyndelse	416
Marcke-Reebnings oc Jord Dalings Process. den Tredie Bogs Tredie Part	440
Marcke-Reebning/ en gammel fornøden Ting oc sær Bidskab	440
hvad er/ oc des brug	445
Marcke-Reebnings Fornødenhed oc Gafn hvor ubi bestaar	443
Marcke-Reebnings 2 Aarsager	444
Marcke-Reebnings processis Begyndelse oc Fortsættning	452. 455
D o d d d i f	Marcke

Register.

Marcke-Reebnings Taxt	456. 457
Marcke-Reebning i Halland/ ickon mellem Gaardboer	465
Marcke Skat/ hvad er/ oc des understeed oc Mercker	469
process oc udførelse	471
Sand-Mand oc Følging paa kaldis oc bevilgis	471
Slutning oc Ud paa Ræt-skæl	473
Missive til Lens-Manden om Magestiftend Guds sig at erklere	381
Morgen Gaffve gaar for ud	369
Morgen Gaffvis Breffs Copie	373
Mølle skyld / hvor vit i Skifter beregnis	404
Møllis Landgild aff sær Jord/ beregnis oc aff sær	405

Den Fierde Bog's Register.

Lit. M.

Maal oc Becc	{ i Landgilds opbergelse i Maaltids Taxt brugt	488. 489 605
Maaltiders Taxt oc Spise Ordning		577
Maaltiders Spisning paa sær Tider oc Dage		596
Maanedes Spisning effter Maaltids Taxt		599
Maanedes Spisning for Hoffienerne	{ oc des B-ligheds Aarsager Bdregning	608 612
Malt/ des Brygning/ Vdgierd/ ic.		579. 580
Malt/ hvor vit bekomnis aff Byg		627
Malmoe-Huus Slots Spisning Taxt Maanet oc Aar		618
Mariagers Lehns Maal oc Smør Becc		495
Marharte/ brugis alleene i Blegind / oc ere ligesom smaae Kuser / som settis i Srranden udi Aers eller Beccis Bdløb / gierde af Bast/ oc gifvis af hver Aarlig 2 ß skal være ic Paalag/oc er acris derfor i Skifter ey burde beregnis/ic.		
Mandals Lehns Maal oc Becc		517
Mærsmageris Spisning		588

Mand

Register.

Mand Bod i Salland	561
Meel/ hvor vit bekommis aff Rug	627
Møget Tynders Maal oc Becc	494
Morsing Kornmaal oc Smør Becc/ med udregning	504 505
Mynnen i Danmark oc Norge	{ gammel 553
	{ nu gangse 561

Den Anden Bogs Register.

Lit. N.

Næste Boel	34
Naffver 1½ Skippund mod 1 Tynde hant Korn.	
Nedenes	
Nord-Lands { Lehns Første oc Tredie Byxel	140. 124
Nordstang Aal/ mod hant Korn anslagen oc udregnet	188. 245
Norste Hirdstraals eller Gaards Kattis Fortalis Indhold om Syris Haffn oc Stibstede/ ic.	27
Norst Ledings Bdgierd	29
Norst Landgilds Almindelig Sorter	88
Norst gammel Jord-Deeling	31
Norst Herligheds 1. 2. oc 3. Hoffparters Erftling	105. 135. 151
Norst Landgild hvor udi fornemlig udgiffvis	88
Norste Pund Smør/ mod hant Korn anslagen	174 222
Norste Landstyhds Taxt	204
Numme-Dals Lehns Første oc Tredie Byxel	139
Nye-Lande	43
Nøde Stat 2 Marck er regnet mod 1 Tynde hant Korn	

Den Tredie Bogs Register.

Lit. N.

Nrdlands Gods beregnis i Først	316
Norst Gods Klob eller Prijs	289
D o d d d iij	Norst

Register.

Norske Landgilds understeedelig beregnelse	315
Norske Riøbs udregning fra 100 til 45 Rixdl.	320
Norske Gods's Pantseening	347
Norske Mageskifters begyndelse	416
Dobbelt Bæderleg til Kongl. Mægt.	418
Kongl. Mægt. Guldmaet til Lens-Mændene	418
Norske Eignings Bestræffelses formular	423. 424/2c.
Norske Mageskifte Breffvis Copier	433

Den Fierde Bog's Register

Lit. N.

Nedenes Lehn's Maal oc Bætt	517
Nord-Hords } Nord-Fiords }	Fogderijs Korn Maal oc Smør Bætt
	520. 521
Nordlandens Bætt	528. 543
Norske Landgilds Maal oc Bætt's Sorter	510
Norske Tynder/ lige ved Riøbenhaffus Tynder	510
Norske Louas Indheld/ om Maal oc Bætt	511. 542
Norske Skippund/ Lippund/ 2c. Bætt	542
Nume-Dals Lehn's Korn Maal oc Smør Bætt	516
Ruine Elosters Smør Bætt	523

Den Andens Bog's Register.

Lit. D.

Dels Gods/ oc des Frihed/ Eeding/ Skat/ Taxt	12. 13. 14
De Gaarde i Norge	18
Hesse mod hart Korn anlagen/ oc udregnet i Danmark oc Norge	177. 207. 229
Dffver Driffe	36
Dge eller Hesse-Leye oc Taxt paa Pfarøe	92 116

Register.

Olden Skow	37	
beregning gemeenligen $\frac{1}{2}$ som Eyendom oc $\frac{1}{2}$ som Landgild	}	
Om fand beregning gandske for Eyendom		
I Kieb betaltes som Landgild		
Taxt oc udregning	70	
Olden Svins Penge oc des beregning mod hart Korn	102. 173	
Oldengields Herlighed oc understeedlig Afgift	{ i Danmark	132
	{ i Norge	143
Old Landgild mod hart Korn anslagen	171. 219	
Olden Svin mod hart Korn anslagen	181	
Orckensers Landgild	93	
Orckensers oc Hartlands Taxt paa Eyendom oc Landgild	119	
Orer oc Spand i Trunhiems Lehn med des Taxter	109	
Orer paa Istand	112	
Oris Voels beregning/ Sonden oc Norden Fields	31. 32	
Oris Land Voels Jord Leye/ hvorledis beregning	32	
Orerter tørre/ mod hart Korn anslagen oc udregnet	186. 242	
Ortung Solf	24	
Ortung Land Voel / hvorledis beregning	33	
Ortuger i Trunhiems Lehn oc des Taxt	109	
Ortoge Laug i Norge hvad er/ oc des Taxt	166	
Orfels Landgild	88	
Ortings Voel eller Ortings Jord	23	
Ortings Smør/ mod hart Korn anslagen	175	
Orer Stald oc Soer Orer mod hart Korn beregnet	178. 179. 232	

Den Tredie Boges Register.

Lit. D.

Oldengields beregnings Maade mod Rente	347
Oldensflow om gandske for Eyendom maa; oc fand bereg. om behofvris	398
Oldensflow til Kiebis hver sin qvota	461
Ophoff	451

Register.

Dr. Agre	446
Drer oc Spand beregnis ald Trunhiems Lehns Landsthyld udi	316
Drum / hvad er / gaar ey til Keeb	448. 464

Den Fierde Bogs Register.

Lit. D.

D Berlandst Mynt	566
Officerers oc Krigs Soldts Tractament	638
Dil-Maal	549
Dil aff Homel oc Malt understeedlig	579
Dil oc Brød / hvor Kingist kand spises	609
Dmmer Syffels Korn Maal oc Smør Becc	495
Dnsboens Lehns Korn Maal oc Smør Becc	515
Drumb Lehns Maal oc Becc	503. 504
Dstis Spisning	580
Dffels Korn Maal	507
Dffels Skippunds Becc	536
Dffels Mynt	546

Den Anden Bogs Register.

Lit. P.

P Endinge / Landgild / Leding / Stød / Glasteri Aalffstens oc at- stillig mod hart Korn taxerit oc udførlig Ddregnet	171. 205. 220
Paalegs Penge / beregnis ey i hart Korn / ic	
Pendinge i Norge / Landsthyld / Leding / Biffere / Saug-Leyes / Mollessthylds / ic. Mod hart Korn anslagen	205. 206
Pendinges Boels beregning	32
Pendinges Land	33
Pfærøes Jord-Bogs anslag / udi Jord Leye / Tyr Leye / Sou- de Leye / ic.	91. 116
Pfærøes Jord Bogs Sum i Penge oc Dahre	119

Register.

Pors/ Norst Landstyld mod hart Korn anslagen	209
Præster frij for Styrisshaffns udredning	28
Punds Land	34

Den Tredie Boges Register.

Lit. P.

P Ante Guds Landgild anslaaes først i hart Korn oc saa for Penge	344
Pantsættis Jorde Guds icke gierne til bruglig Pant	340
Pantsætning understeedlig i Danmark	341
Pantsættings visse Indkomstis beregning	342
Pantsættings Taxt i Norge gjort aff Norgis Statholder oc Canceller	348. 349
Præste oc Kirkegaardis Eyendom/ hvor vjt i Skifter beregnis	397. 405
Landgild oc Eyendom i sær Indfort oc lignet	398
Præste Gaard/ nest beste Gaard i Bye udi Reebning	464

Den Fierde Boges Register

Lit. P.

Palmers Maal	542	
Pfarrets {	Maal oc Becc	533
	Bahre anslaaes i Gyllden	533
Proviand i Tide at Indfiobe	573	
Proviand Poster for hvad Priis giffvis i Betaling	588	
Proviand naar it slag skal Spises for it andet	589	

Den Anden Boges Register.

Lit. Q.

Q Beg Leffvende arskilligt/ mod hart Korn beregnet oc udregnet	178. 232
Q e e e e	Overff

Register.

Overst Eeding Stød/ aff hvem Bdgaffs	28. 97
Qvie eller Roe-Æige oc Taxt paa Pfarøe	92 116

Den Anden Bogs Register.

Lit. K.

Kaffier	253
Kaafist 2 Boger/ mod 1 Bog Torfist	
Kaffe eller Sure Jord	23
Kauff eller Neckling $\frac{1}{2}$ Bog 1 Tynde hart Korn	
Kyber Skynder/ mod hart Korn anslagen oc udregnet	186
Kjins Closters/ Futterøens oc Bysg Byxel	142
Kjper i Norge	151
Kockeler tørre/mod hart Korn anslagen oc udregnet	189. 248
Koder Jord i Holsten	62
Kodhuggen Skows Indkomst	133
Kodder	
Kofver } mod hart Korn anslagen oc udregnet	191. 251
Komnings Godsfs Herlighed	132
Kof-Æiennist aff Adelen Gods	132
Kuggryn 2 skp. mod 1 Tynde hart Korn	
Kugved	41
Kugsæds Taxt i hart Korn med udregning	53
Kug Landgild mod hart Korn anslagen oc udregnet	169. 213
Kug 1 Pund eller 20 skepper naar beregnis mod 24 skepper Byg	214
Kydnings Jord	41
Kydnings Taxt oc Ordning i Norge	57
Kydnings Jord i Kongl. Mayts. Taxt/ offrlig Tilgiffte	59
Des udregninger	60 61

Den Tredie Bogs Register

Lit. K.

R Ecessens Indhold em Næebning

452. 455

Køb.

Register.

Reebning det enist Middel til Jæffnet i Eyedom } Reebning at optreffve / en hver Tilsted . . }	452
Reebning Begyndis/ Endis/ Beskriffvis	455. 468
Reebns-Maad paa kaldis Fredie Ting; oc Dpneffnis	453 454
Rente inden hvad Tid Hoffvet Summen kand oplobe } Rente paa Rente/ oplober Hoffvet Summen paa 12 Aar }	352
Reebis effter gamel Landgild	456
Ride eller Indførsels Bress oc des Indhold	354
Rogens Rattis Indhold/ om Estning/ Barsel/ Gien-Bress/ Stæfning/ mod Gien-Bress/ Røderfelding / Jill / Forhal / Dpsettelse / Raast oc Taring / Løhgiffvelse ; Item Rødemands Bress Pliet/ Forsald oc Røt/ re.	355
Rommings process oc Deele	356
Rommings Bress Indhold	356
Rud . . . }	
Rydnings Jord }	450

Den Fierde Bogs Register.

Lit. K.

Kaaahygdelaugs Maal oc Beet	517
Kætter { hver Dag/ sine viiffe at Tilordne . . . } { hvor mange aff hver Victualie Post . . }	571. 575
Recessens Indhold om Tynde Maal i Danmark	485
Endrer icke Landgild Maals Sorter } en heller Landgild Beeten . . }	486
Recessens Indhold / om Kiøbenhafus Beet oc Søllands Aline	542
Rensborgs Korn Maal oc Smør Beet	508
Rogens Indkomstis Tæxt i Penge	645
Riberhuus Lehnis Maal oc Smør Beet	494
Ryns Elosters Korn Maal oc Smør Beet	527

E e e e e i f

Register.

Nydalers forig Værd oc Opsettelse	564
Noders Maal	544
Noms-Dals Korn Maal oc Smør Veet	526
Nyteris Maanedes Raast paa Galloe	616
Nyttet Hæstis oc Hoff-Hæstis Foering	635
Nyefyllets Maal oc Veet	518

Den Anden Boges Register.

Lit. G.

Gode Jords Erftling	35
Gadelands Tægt oc udregning/ oc des hæstlig brug	53. 57
Gæds Bdforsking i Magestifter	52
Gæll/ mod hart Korn anstaais	190. 249
Gællands oc Smaalands største Landgilds Poster	84
Gællands pund Smør/ i hart Korn anslagen oc udregnet	174. 222
Gættetboel eller Gæts Bestaffenhed	19
Gættings Hæftne	29
Gægfalds Hæftne / med Hals oc Haand følger Adelen i Danmark/ ey i Norge	130 143
Gælling-Boe pund Smør i hart Korn anslagen oc udregnet	174. 226
Gæll afstilligt i Danmark oc Norge mod hart Korn ansla.	191. 210 250
Gæll Afte	191. 251
Gællted-Fifte afstillige mod hart Korn anslagen oc udregnet	183
Gællmel velget Løb Smør mod hart Korn ansla oc udreg.	175 22 8
Gællger / eller Gæll Quernis understeed i Aargangs oc Flum	
Gæll	22 23
Gæll Dæler oc	
Gællgællis Penge } i Norge/ mod hart Korn anstaais	206. 210
Gæll mod hart Korn anstaais oc udregnet	201. 266
Gællnop/ mod hart Korn anslagen oc udregnet	171. 219
Gællffenger-Gælls Skow/beregnis ey i Stifter	70
Gæll/sættet/ tørre/ ic. mod h. Korn anslag. oc udreg.	184. 187. 241. 244
	Gæll

Register.

Skaaler store oc smaa	} Smør/ mod h. K. ansl. oc udr.	174. 176. 222 224
Skaanste Pund		
Skaanst / Hallans oc Blegens Landgild		85
Skat/ aff Jordeiget/ oc Odels Guds hvortedis udgiffvis		11
Skauffboe Ghynder/ mod hart Korn anslagen oc udregnet		187. 243
Stepels Jormaaling i Holsten		62
Stepper Smør/ mod hart Korn anslagen oc udregnet		175. 228
Stibreede i Norge/ hvad er/ oc Ariid Hvidfelds Fortale der om i Nordste Hirdsraae		25. 27. 29
Stibne/ hvortedis beregnis oc des Bestaaffenhed		25. 28
Stilling Bret mod hart Korn beregnet		171
Stinking hvad er		108
Stindstat i Jemee Land		111
Stippunds Tunge/ oc des beregning mod hart Korn		106. 204
Stew arstillig/ som Diben. Under Stew oc Surstew		36. 37
Støtterijs Herlighed i Danmark oc Norge		150. 151
Stovsvin mod hart Korn anslaaes		180. 235
Stouffvogen		192. 252
Stouffleyer 2 mod 1 Tynde hart Korn		
Striffver Penge oc des beregning i hare Korn		104. 172
Stuller mod hart Korn anslaaes		187. 244
Styds oc Ghyning i Norge		155
Staae/ hvad er		108
Stortis oc Forlæningers Bygning oc Vilfor		6
Smaaabeede/ arstillig/ mod hart Korn beregnet		181
Smør/ i hare Korn anslagen		173. 204. 221. 206
Seer oc Strømme		39
Soide eller Jaare-Leye oc Taxt paa Psaroe		92. 116
Sommer Haste-Bakkeri		100
Sommer Svin mod hart Korn anslaaes		180. 235
Sorne Teff		38
Spands. Drers oc Dringers Taxt i Trunhiems Jord. Bog		109. 110
Spide. Fiste		189. 248
		Squat=

Register.

Squatmøllers Lejlighed	22
Staab Smør / mod hart Korn beregnet	167. 224
Stacket Kets Tienere	154
Stade og Faste-Gaardis Vilkor	15
Stads-Maal/ Faste eller Byxel/ hvad er	121
Hvad i Festning er at observere paa begge Parter	122
I Sælland/ Lolland/ Falster/ Sjælland / i Jylland	126
I Skaane/ Halland/ Wiegind / Holsten/ ic.	127. 128
Stald-Dyren mod hart Korn anslagen og udregnet	178. 233
Stang Aal atskillige/ mod hart Korn anslagen og udregnet	245
Stavangers Lehns Fjerste og Tredie Byxel	140
Steenborg-Lehns Landgilds Udgifte	89
Stockquillers Taxt og Forhold paa Island	115
Stod/ Landgild / hvad er / og des bereg. mod h. Korn	{ 96. 170. 171. 221
Støls Bestaaffenhed i Norge	
Strøelse mod hart Korn anslagen og udregnet	196. 197. 254
Styris Haffne/ hvorledes beregnet og des Bestaaffenhed	25
Styris Wands Bestilling/ Løn/ Lehns Indkomst/ Plikt/ ic.	26. 27
Derom Arild Hvidfeldts Fortale i den Norste Hirdstraa	27. 28
Svin atskillige mod hart Korn anslagen og udregnet	180. 181. 235
Svins Olden mod hart Korn anslagen og udregnet	70. 202
Summarist Regel / om ald Landgilds beregning for helt $\frac{1}{2}$ ic.	267
Suur-Lænde eller Seen-Lænde	40

Den Tredie Boges Register.

Tit. C.

Sæde Jord/ den tredie Deel hvilende / kand beregnet i hart R. saa og icke	397
Sæde Jord hvorledes kand beregnet efter Landgild	414
Sæde Jord aff hver Aas Tilreebis hver Gaard	460
Sælgende Launderer Jord-Godstis Vilkor	286

Sælgenz

Register.

Sælgende oc Kiebende haffve ey hin andens perlvag at Skotte	287
Sallandst Gods Kieb oc Priis	287
Sarkieb/ hvad er/ gaa ey i Kieb	448. 464
Sær Jord/ hvad er/ des Indhegnings Aarsag	473
Sær Jords Omsteenings Process oc Bdgang	464
Sagfald beregnis ey mod Rente	347
Sand-Mænd paakaldis til Marceskæl	471
Sands-Mænds Bress paa Marceskæl	473
Sex Bgers Paamindelsis Bress	353
Sielffygne Gaardis/ Eyedomis/ Skouffvis/ oc Giesterijs bereg- nelse i Skifter	408
Skaanst Gods Kieb eller Priis	289
Stadisløs Bresss Copie	339
Skælsteene settis aff tre Steene/ med Silt oc Kul under	473
Statte eller Jordeigne Gaarde i Skaane oc Halland/ som udgiff- ve stor Landgild / hvilcken med ald Sæd oc Eng bereg- nis i Skifter/ Gæsterij aff forstreffne Gaarde	408
Bdgiffve saa stor Landgild som deris Eyedom kand taale	410
Skifter oc Kieb fornemst Aarsager til disse Bgers brug	278
Skiftend Gods anslaais først i en hart Kornis Sum , oc Deelis i Søster Lodder/ ic.	366
Skifte Gods om nogen bliffver Affvunden	372
Skippunds Tunge/ der udi beregnis Viigs Sidens oc Agerhuus Løhns Gods	315
Skettings Drei Norge/ giffvis oc qviteris i alle Kieb	335
Skøde eller Kiebe Bresss Copie	336
Skouff paa Sielffeiger Gods u-beregnet	415
Paa FesteGods $\frac{1}{2}$ for Landgild/ oc $\frac{1}{2}$ Eyedom	416
Slade/ hvad er	451
Slade/ Affreebis hver Gaard oc Skjis aff	460
Sødskind oc Magestifters process i den Tredie Bogs Anden Part	366

Register.

Gødsfinds Stuffers Begyndelse mellem Adelen	366
Solfald/ derom fastis Løb	460
Sonden-Fields Gøds/ en Deel beregnis i Hudelaug	315
Sorne Tofft	449
Søster Lodde tilstiffis Særogøds om icke ere flere Hofst Gaarde end Broder Lodder	368
Spand oc Drer beregnis Trunhiems Lehns Gøds ubi	316
Stedsmaals beregnings Maade/ mod Naute	346 348
Stod i Marke Kæbnings Taxt	458
Stray Dress oc des Indhold	354
Stuff eller Stub hvad er/ gaa ey i Kæb	448. 464

Den Fierde Boges Register.

Lit. G.

Gøllands Korn Maal oc Smør Beet	489
Gættings Maals udregning i Søllands oc Naboskepper	495
Galling Søffels Korn Maal oc Smør Beet med udreg.	500. 502
Søllands Alner	542
Sølmads Fads tilregning	572
Salter Fist i Maaltider beregnet	582
Salt til Spisning	585
Salt/ hvor vjd til Salterj med gaar	625
Saug-stærers Spisning	588
Saxise Mynt	566
Segeberg Lehns Korn Maal	509
Segelstrups Lehns Maal oc Beet	501
Segel Sarns Beet	537
Skaalspuns Beet	534
{ i Danmark	534
{ i Norge	542
Skaanst Korn Maal oc Smør Beet	490
Skanderbergs	494
{ Maal oc Beet	494
{ Spisnings Taxt / Maanet oc Aar	6:9

Skiba

Regifter.

Skibs Drectighed/ aff Allen Maal at slutte	548
Skibs oc Bremerholms Spifning Taxy/ i Maaltider	577
Skibterg Sogns Korn Maal oc Smør Becc	515
Skatter	544
Striffhuus Lehns Maal oc Becc	500. 502
Skippunds oc Lippunds Becc	{ i Danmark 534 { i Norge 542
Skouff Wner	543
Slyteler .ller Fade/ hvor mange Silb paa hvert	606
Smaalands Korn Maal oc Smør Becc	489
Smør Beccs sær Sorter	{ i Danmark 488 { i Norge 510
Silkeborgs Lehns Maal oc Becc	494
Somb understedelige/ hvad bør Beje oc Kofte	539
Spanst Wynn	566
Spifnings Taxter der ved uddeelis Nødtorffrige Jordens Brøde	568
	{ efter Vilker oc uden Taxy at lempe 569
Spifning	{ bør ey at være Knap eller Dffverflodig 569 { Efftertale forhverffvis aff begge Deele 569
Spifnings Brøst med føye at andrage	570
Spifnings Taxy ved Ketter	571
Spife Ordning effter Katters Taxy	573
Spife Ordning effter Maaltiders Taxy	595
Spifning hvad hver Dagt sær kand brugis	574
Spifning Waanetig 2. 1. til ic Aar/ effter Hofftieneris Taxy	608
Spifnings Ringest Taxy	609. 623
	{ til Hospitaller 623
Spifnings Taxy	{ Skibs Gold 577. 624 { Krigs Gold oc Haffe 633. 638
Stafvanger Lehns Maal oc Becc	518
Steenborg Lehns Korn Maal	509
Styrmands Penge i Sted for Vgetof	588

Sffff

Stirn

Register.

Stirnholms Maal oc Beet	494
Sogens	}
Sund-Sierds	
Sundhords Lehus	
Sundmors	
Fogderies Korn Maal oc Smør Beet	520 521
Sverrigs Maal	533
Svensk Wynne	565

Den Anden Boges Register.

Lit. F.

F Ag eller Langhalm/ mod hart Korn anslagen oc udreg.	196 255
Faxt paa Odels Landstyd/ hvor efter statts	14
Faxt/ eller gammel Dansk Jord oc Eyedoms Burding udi fierdinge ottinger/ marker Guds/ oc Solffs Jord	23
Faxt/ eller gammel Norst Jorddaelinger i Namateboel Oris Bo- el/ ic oc der efter Landgilds Paasettelse	31
Faxt paa alle slags Sæde Jord i hart Korn anslagen oc udregnet	53
Faxt hvor ifter Rydnings Jord til Sæd/ Dælis oc udregnis	59. 60
Faxt paa Holstens oc Diemarst Jordmaaling	62
Faxt paa alle slags Engbond/ i hart Korn anslagen oc udregnet	62. 65
Faxt paa Oldenskov/ eller Svins Olden	69. 70
Faxt paa Drer/ Dringer oc Spand i Trunhiems Jord Bog	109
Faxt paa Jhlands Friet/ Gist oc Kuk/ efter hvilcken ald Jhlands Indkomst beregnis oc udgiffvis	111
Faxt paa Pfarois Landgild oc Bahre	116
Faxt paa Hærlands oc Orteners Eyedom oc Landgild	119
Faxt paa Arbeeds Penge/ efter Landgild beregnet	158
Faxt paa Dretoge Laug i Norge	166
Faxt paa alle Danske Landgilds Poster i hart Korn	168
Faxt paa alle Norste Landstyd Poster i hart Korn	204
Faxt paa alle Danske Landgilds Poster i hort K. anslagen/ med udførlig udregning/ efter Sællands oc Naboo-Maal	213

Register.

Egel-Offne	8		
Ege i Norge oc	}	hvad er oc des beregning	18. 33
Ege Leye .			
Egge Byg hvad er/ ey beregnet mod hart Korn			103. 169
Erst Penge oc	}	oc des beregning mod hart Korn	103. 173
Erste Byg .			
Eye i Skaane mod hart Korn beregnet			182. 236
Erre i Norge mod hart Korn anslagen			211
Euere Leye paa Psarøe			92
Eoffte			38
Eolfftings Haffne			29
Eo:smundings Stib er 12 Aarebaad			30
Eonde Penge/ regnis i:ke i Riob oc Stifter			
Eommertræ/ mod hart Korn anslagen			192. 252
Eansberg Lehns forste oc tredie Byxel			136
Eorffve Grestt			37
Eorre Fiste arskillige	{	mod hart Korn anslagen	186
		i Norge	209
Eorst saltet oc tør/ mod hart Korn anslag. oc udreg.			184. 189. 241. 249
Eorff mod hart Korn anslagen oc udregnet			194. 258
Eoffve Smør/ mod hart Korn beregnet			176. 224
Eraad oc Evinde mod hart Korn anslagen oc udregnet			201. 266
Eran $\frac{2}{3}$ Eonde mod 1 Eynde hart Korn			
Eredings Haffne			29
Eredie Aars Byxel eller Holding i hvert Lehn			136. 138
Erundheims Jord-Bogs Landstyd oc des Byxel			90. 109. 110. 141
Eyrholds Penge			101. 173
Euere Leye			33

Den Tredie Bogs Register.

Lit. E.

Zaffler oc Vdregninger paa hart Kornis minste Deelingers
Andrag i Penge efter understeedlig Riob

294. 320

I ffff ij

Lare

Register.

Taxt effter hvileken Norst Gods land Pantsettis	349
Taxt paa gammel Marke Reebning	456. 457
Taxten giør Kund udleg aff hart Korn for Landgild	345
Teye i Norge it stycke Jord	448
Tiende oc Fierdings Gaffve { i Norge forud des Copie	370 375
Tings Vinde paa Laug-Hæffde Tryg adkomst	478
Tocke Jord/ bliffver Breedt liggend til Præste-Gaarde	448. 464
Toffe Titreebis forst hver Gaard	460
Toffe eller .) Tombt i Norge)	448
Tredie Mars Thage / Holding oc Landbo Bøxel beregnis i Pant- setning til Kente	348
Trundhleens Lehns Gods beregnis i Spand oc Drer	316
Tvifigt/ arskillis aff Commissarierne	371

Den Fierde Boges Register.

Lit. E.

Taxt/ eller Deeling i nogle sær Landgilds Poster	551
Talg til Lius	587
Taxt paa { Som Tømmer	539 540
Taxt paa Bdspsifning i Kætter	571
Taxt oc Ordning paa Borne oc Tuer-Haus Spifning	574
Taxt paa Bremmerholms oc Skibs Bdspsifning udi Maaltider anstagen	577
Taxt oc Bdrengninger/ paa Hoff Maanedes Spifning	608
Taxt paa Spifning til { Hospitalers / Communiteter, &c. Skibs Gøld	623 577. 624
	633 635. 638
Taxt paa Brod / hvad det / effter Kornes Indtiob/ bor Veiget Kiebenhaffn	628
Taxt paa Klæde Cammereds Bahre	547

Taxt/

Register.

Taxt/ effter hvilkken Rigens Indkomstis Bahreudi Penge ere anflagne	64 ^f
Tersteris Maanedes Rest { paa Callee } { hos Her Jørgen Steel }	61 ^f
Tveboe Korn Maal oc Smør Becc/ med udregning	503. 504
Tiemere fromme oc for neyelige deris Len	570
Tiund { bor være fornoyelige med Epifning } { u-fornoylige/ deris Straff . . . }	570
Tomb eller Boll	543
Tommer Wænd oc deris Mester Svends Epifning	588
Tensbergs Lehns Korn Maal oc Smør Becc	516. 543
Torre Fiste i Maaltider beregnet	584
Trundhlems Lehns { Korn Maal oc Smør Becc { Skippunds Becc	524 543
Landsthylds { Antegnelse i Jordbogen } { Taxt i Penge } 525
Tuett Huus Epife Ordning	574
Tutterøens Korn Maal oc Smør Becc	527
Tyge Wrahes Epifnings Taxter	62 ^f

Den Anden Boges Register.

Lit. B.

Wlad Tuhde mod hart Korn anslagen oc udregnet	201 ^f
Baar Dyen Penge/ er regnet 4 Marck mod 1 Tynde h. Korn	
Waar Sild mod hart Korn anslagen oc udregnet	184
Wadkalf } Wadmæl } i Norge mod hart Korn beregnet	209. 210
Waspnois Landgild	93
Wand oc Vejr-Møllers Wifler oc Landgilds beregning	21. 22
Wand Mel sthyld/ taxerit mod hart Korn	170
Warboe Pund } Wecce . . . } Smør med h. K. ansl. oc udreg.	174. 175. 222. 223. 229

Sffff #

Register.

Deed		
Deed Penge } beregnet mod hart Korn	}	102 172, 193. 257
Dejt Møll Skyld/ beregnet cy mod hart Korn		22. 170
Dagedags Tieneris Arbeed/ Skat/ 10.		15. 156
Dge Dags Tieneris Herlighed		156
Dge Dags Tienerer frj for Arbeeds Penge		165
Djborg Pund Smør/ mod hart Korn anslagen oc udregnet		174. 223
Djgmotte Lands beregning		33
Djster Marck's Landailds udgiffte		89
Djindsfælders Indkomst		133
Djnter Hæste-Giesterte		100
Djrtijs/ mod hart Korn anslagen oc udregnet		194. 258
Djffore Told i Norge		82 105
Djffore Penge i Norge mod hart Korn beregnet		206
Djnderretning til Sæde Lands Taxtis hastig brug		57
Djld / mod hart Korn anslagen oc udregnet		199. 260
Djogne/ mod hart Korn anslagen oc udregnet		192 252
Djrdnede Sonners sær Herlighed oc store Tuang		147
Djrag/ oc des Adfær oc Tilsegnelse		133
Djvijs Indkomst/ er Herligheds Anden Part		80

Den Tredie Bog's Register.

Lit. B.

Bæts oc Maals beregning ubi Norffe Kieb		317
Bærges Qviteris for Bærges Maal		379
Bærges Maals Affald mellum Adelen		379
Bændmel Skyld hvor vijt i Skiffet beregnet		404
Under Hoffegaards Taxt beregnet/ anslaaes icke videre		405
Barsel til Reebning oc Følging		452
Bdregninger paa alle Kieb mellom 100, oc 30 Rixdaler for		
1 Tynde hart Korn		294

Bdreg

Register.

Udregninger oc Taffler / ubi hvilede Norst Landstydts Andrag i Penge er Udregnet/ effter alle Riob/ mellom 100 oc 45 Nidrl. for 1 Skippunds Tunge/ Købs Eeye/ Hude- laug Eeye	320
Veir Møll Skyld beregnis ey i Skifter-Møllen/ anslaaits i Pen- ge som Løfere	405
Venge	450
Veie 4 til Marcke-Møde	468
Vigsidens Landgild anslaaits effter Skippunds Tunge	315
Vise Indteget beregnis i Pantsetning for fuld/ om de end i Skif- ter ick on for $\frac{1}{2}$ anslaaits	342
Vmyndtæ forordnus Vænger	378
Vnterretning om udregnings Tafflers rette brug i Norste Riob	318
Vrag beregnis ey mod Rente	347
Vvif Indkomst til reanis ick gjerne i Pant Naar der udaf/ Statsmaal/ Credit Thaze/ eller Diben- giold skulle beregnis/ hvad da der ubi er at acte	346. 347

Den Fierde Bogs Register.

Lit. V.

Væct/ i Landgildis opbergelse	488. 489/ r.
Væct/ hvad affskillig slags Riobmands Væhre bør Vejge/ nemlig Hømp/ Hømlø/ Smør/ Talg/ Riob/ Meel/ Tiere/ Fiske/ Staal/ Sømb/ affskillige/ r.	537. 538/ r.
Væctet. i Riobmandskab/ oc ick Landgilds Væct/ andris ubi Re- cessen	486
Væct paa Brød i Riobenhaffn	628
Værnøe Closters Korn Maal oc Smør Væct	523
Væsterwig Closters Maal oc Væct	503
Væspenøe Maal oc Væct	533
Vætris Taxt paa Klæde-Cammerst	547

Register.

Vardoe-Huus Lehns Maal oc Beet	528
Var-Synffels Korn Maal oc Smør Beet	494
Vdregning hvad Synste Skipper i Sællands Indkomst andrage	493
Vdregning paa 2. 3. 4. oc fleere Maanedes Kost til ic Aar effter Maanedes Taxt	612
Vdregning mellom Sællands oc Abomaal	491
Vdspisnings Ordning oc Taxter i den Fierde Boggs Anden Part	567
Vdspisnings Ordning oc Taxter icke fremmet fra forlig Bogers Indhold	568
Veme Skibredis Korn Maal	515
Vendssynffels Korn Maal oc Smør Beet/ med vdregning	501. 502
Vgis Spisning effter Maaltids Taxt	607
Viborg Maal oc Vdregning i Sællands oc Aabs stepper	495. 497
Vidualie Posters om Vexelen/ udi Stædet for hver andre	589
Vijnmaal { understeedelige des Vidstabs nette }	549
Vos Sogns Korn Maal.	520

E N D E.

Prentet i Kiøbenhaffn aff Peter Hafe /
Aar M. DC LV.

Paa Tørgen Holfts Bogførers Bekostning /
oc findis hos hannem til Kiøbs.

